

مجموعه قوانین و مقررات
بورس کالای ایران

مجموعه قوانین و مقررات بورس کالای ایران

Iran Mercantile Exchange

Rules and Regulations

978 600 97355 3 2

بسم الله الرحمن الرحیم

سرشناسه: سلطانی نژاد، حامد، ۱۳۵۷
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه قوانین و مقررات بورس کالای ایران ۱۳۹۶/ حامد سلطانی نژاد.؛
برای شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام).
مشخصات نشر: تهران: راه افتخار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۶۰۰ ص، جدول؛ ۱۲×۲۱ س‌م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۳۵۵-۳-۲۰
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: بورس کالا - قوانین و مقررات- ایران
موضوع: Commodity exchanges - Law and legislation - Iran
موضوع: بورس -قوانین و مقررات - ایران
موضوع: Stock exchanges - Law and legislation - Iran
شناسه افزوده: شرکت بورس کالای ایران
رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ۲۸/ KMH۹۶۲/۸
رده بندی دیویی: ۳۴۶/۵۵۰۸
شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۲۷۲۲۵
بها: اهدایی

مجموعه قوانین و مقررات بورس کالای ایران

ناشر: راه افتخار
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶
چاپ و صحافی: واژه پرداز اندیشه
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام)

مجموعه قوانین و مقررات بورس کالای ایران

فصل اول: قوانین

قانون بازار اوراق بهادار ۱۳
قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی ۳۳
قانون مبارزه با پولشویی ۴۱
مواد مرتبط با بورس کالا در قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران ۴۵
مواد مرتبط با بورس کالا در قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی ۷۲
ماده مرتبط با بورس کالا در قانون نظام جامع دامپروری کشور ۷۶
ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور ۷۷
مواد ۴ و ۳۲ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران ۸۰

فصل دوم: آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی قوانین

آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران ۸۷
آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی ۹۱
آیین‌نامه ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی ۱۱۱
آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی ۱۱۷
دستورالعمل نگهداری و امحا اسناد در بازار سرمایه در حوزه مبارزه با پولشویی ۱۱۹
دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در خدمات الکترونیک بازار سرمایه ۱۲۳
دستورالعمل گزارش عملیات و معاملات مشکوک در بازار سرمایه ۱۲۷
دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در بازار سرمایه ۱۳۳
دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه ۱۳۷
دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مربوط به بازار سرمایه به نشانی پستی مشتریان ۱۵۱
دستورالعمل ثبت، نگهداری و گزارش دهی اسناد، مدارک و اطلاعات توسط اشخاص تحت نظارت ۱۵۷
آیین‌نامه اعطای مجوز و فعالیت کارگزار (در قالب شخصیت حقوقی) ۱۷۲

فصل سوم: مصوبات و مقررات مربوط به فعالیت‌ها و معاملات در بورس کالای ایران

اساسنامه شرکت بورس کالای ایران ۱۸۳
دستورالعمل تنظیم بازار محصولات پتروشیمی ۲۰۸
دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران ۲۱۲

دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران ۲۲۸
دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران ۲۴۴
دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران ۲۵۹
دستورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) ۲۶۶
ماده الحاقی دستورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران در خصوص شرایط اضطراری ۲۸۴
دستورالعمل اجرایی معاملات قرارداد اختیار معامله در شرکت بورس کالای ایران ۲۸۷
ضوابط معاملات، تسویه و پایاپای واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله در شرکت بورس کالای ایران ۳۱۵
دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار مبتنی بر کالا در صندوق‌های سرمایه‌گذاری ۳۱۸
دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران ۳۲۲
دستورالعمل پذیرش انبار و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی ۳۴۰
دستورالعمل بازار فرعی بورس کالای ایران ۳۵۹
دستورالعمل اجرایی معاملات برخط کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران ۳۷۲
دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی بورس کالای ایران ۳۹۰
اساسنامه سازمان بورس و اوراق بهادار ۴۰۰
دستورالعمل نحوه دریافت مجوز تاسیس بورس‌ها، کانون‌ها، نهادهای مالی از سازمان بورس و اوراق بهادار ۴۰۹
دستورالعمل صدور مجوز تاسیس و فعالیت کارگزاری در بورس ۴۱۲
ضوابط اجرایی بازار جبرانی ۴۲۶
شرایط فعالیت شرکت‌های کارگزاری عضو بورس کالای ایران برای معاملات قراردادهای آتی ۴۲۸
دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران درخصوص کارگزاری‌های عضو ۴۲۹
دستورالعمل اجرایی دریافت سفارش‌های تلفنی با استفاده از مرکز تماس کارگزاری ۴۵۸
دستورالعمل رتبه‌بندی کارگزاران بورس کالای ایران ۴۷۱
مصوبه درخصوص اعطای اعتبار از سوی کارگزاران در معاملات بورس کالای ایران ۵۰۲
دستورالعمل انتشاراطلاعات معاملات توسط شرکت بورس کالای ایران و بورس انرژی ایران ۵۰۳
دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس کالای ایران ۵۰۹

ضوابط اجرایی فعالیت کمیته آتی ۵۱۶
موارد تصویبی هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران در خصوص دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی ۵۱۷
ضوابط اجرایی شناسایی و پذیرش مشتریان در شرکت بورس کالای ایران ۵۱۹
ضوابط اجرایی موضوع ماده ۱۸ دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات و بند ۶ ماده ۴ دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران ۵۲۷
ضوابط صدور مجوز تاسیس و فعالیت دفاتر پذیرش و تالار معاملات کارگزاری‌های عضو شرکت بورس کالای ایران ۵۳۰
شرایط فعالیت کارگزاران در بورس کالای ایران ۵۳۸
دستورالعمل تبلیغات شرکت‌های کارگزاری ۵۳۹
مصوبه ابزار مالی قراردادهای آتی و مقررات مربوط به معاملات قراردادآتی ۵۴۵
مصوبات هیات پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در خصوص قراردادهای آتی ۵۴۶

فصل چهارم: مقررات مربوط به تخلفات و حل و فصل اختلافات

دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار و اوراق بهادار ۵۴۹
دستورالعمل انضباطی کارگزاران ۵۵۷
دستورالعمل موضوع ماده ۱۸ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار و اوراق بهادار ۵۷۰
دستورالعمل کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار ۵۷۶

فهرست موضوعی ۵۸۱

پیشگفتـــار

بورس کالای ایران در پاســخ به نیازهای اساســی اقتصــاد ملی با الهام از تجارب جهانی شــکل گرفته و در مدتی کوتاه توانســته اســت بازاری ساختاریافته، قانونمند و تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار ایجاد نماید. تردیدی نیســت که با توجه به کارکرد ذاتی این بورس، قوانین و مقررات نقش اصلی درتــداوم و بهبود فعالیت‌های آن ایفا می‌نماید. این موضوع وقتی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که بدانیم روابط موجود بین فعالان این بــازار به دلیل وجود مجموعه متنوعــی از کالاها و ابزارهای معاملاتی، از چنان پیچیدگی برخوردار اســت که ورود افراد به این بازار جهت اســتفاده مطلوب از آن، بدون تســلط کافی بر قوانین و مقررات، بســیار پرریسک خواهد بود. بر همین اساس شرکت بورس کالای ایران، در پاســخ به نیاز فعالان بازار جهت دسترسی به مجموعه قوانین مرتبط و مقــررات حاکم بر این بورس و ایفای بخشــی از وظایف خود که همانا آموزش و فرهنگ‌ســازی مرتبط با فعالیت‌های بورس کالا برای تسهیل، بهبود و گسترش دادوستد در بورس می‌باشد، اقدام به گردآوری مجموعه پیش‌رو نموده اســت. علاوه بــر این، وجود چنین مجموعه منســجمی می‌تواند امکان مقایســه، نقد و ارایه پیشنهادهای منطقی و عملی برای بهبود قوانین و مقررات مربوطه را بیش از پیش فراهم نماید.

این مجموعه مشــتمل بر چهار فصل می‌باشــد که فصل اول آن به متن قوانین مصوب مجلس شــورای اسلامی که به صورت مستقیم با عملکرد بورس کالای ایران در ارتباط می‌باشــند، پرداخته است. فصل دوم کتاب در برگیرنده آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی قوانین مذکور است. مصوبــات و مقررات مربوط به معاملات در بورس کالای ایران مفاد فصل

ســوم این کتاب را تشــکیل می‌دهند. فصل پایانی کتاب نیز در خصوص مقــررات مربوط به تخلفات و حل و فصــل اختلافات فعالان این بازار در حال توسعه می‌باشد.

امید اســت ذینفعان، صاحبنظران و کارشناســان ایــن حوزه با توجه به مجموعه تدوین شــده پیش رو که برای اولین بار در طول فعالیت بورس کالای ایران منتشــر می‌شود، با ارایه نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات سازنده خود ما را در توسعه روز افزون این نهاد ملی یاری نمایند.

حامد سلطانی نژاد
مدیرعامل بورس کالای ایران

فصل اول

قوانیـــن

قانون بازار اوراق بهادارجمهوری اسلامی ایران

(مصوب ۱۳۸٤/۰۹/۰۱ مجلس شورای اسلامی)

بخش اول: تعاریف و اصطلاحات

مـــاده۱: اصطلاحـــات و واژه‌هایی که در این قانون به کار رفته اســت، دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. شـــورای عالی بورس و اوراق بهادار: شـــورایی است که به موجب ماده (۳) این قانون تشکیل می‌شود و بعد از این «شورا» نامیده می‌شود.

۲. ســـازمان بورس و اوراق بهادار: ســـازمانی است که به موجب ماده (۵) این قانون تشکیل می‌شود و بعد از این «سازمان» نامیده می‌شود.

۳. بورس اوراق بهادار: بازاری متشـــکل و خودانتظام است که اوراق بهادار در آن توســـط کارگـــزاران و یـــا معامله‌گران طبق مقررات ایـــن قانون، مورد دادوســـتد قرار می‌گیرد. بـــورس اوراق بهادار (که از ایـــن پس بورس نامیده می‌شود) در قالب شرکت سهامی عام تاسیس و اداره می‌شود.

۴. هیات‌داوری: هیاتی اســـت کـــه به موجب ماده ۳۷ این قانون تشـــکیل می‌شود.

۵. کانـــون: کانون‌های کارگـــزاران، معامله‌گـــران، بازارگردانان، مشـــاوران، ناشـــران، سرمایه‌گذاران و سایر مجامع مشابه، تشکل‌های خود انتظامی است که به‌منظور تنظیم روابط بین اشـــخاصی که طبـــق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشـــتغال دارند، طبق دستورالعمل‌های مصوب «سازمان» به صورت موسسه غیردولتی، غیرتجاری و غیرانتفاعی به ثبت می‌رسند.

۶. تشـــکل خودانتظام: تشکلی اســـت که برای حسن انجام وظایفی که به موجـــب این قانون برعهده دارد و هم‌چنین برای تنظیم فعالیت‌های حرفه‌ای خود و انتظام بخشیدن به روابط بین اعضا، مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم می‌داند، با رعایت این قانون، وضع و اجرا کند.

۷. شـــرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه: شرکتی اســـت که امور مربوط به ثبت، نگهداری، انتقال مالکیت اوراق بهادار و تسویه وجوه را انجام می‌دهد.

۸. بازارهای خارج از بورس: بازاری است در قالب شبکه ارتباط الکترونیک یـــا غیرالکترونیـــک که معامـــلات اوراق بهادار در آن بر پایـــه مذاکره صورت می‌گیرد.

۹. بـــازار اولیه: بازاری اســـت کـــه اولین عرضه و پذیره‌نویســـی اوراق بهادار جدیدالانتشـــار در آن انجام می‌شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می‌گیرد.

۱۰. بـــازار ثانویه: بازاری اســـت که اوراق بهادار، پـــس از عرضه اولیه، در آن مورد دادوستد قرار می‌گیرد.

۱۱. بازار مشـــتقه: بازاری اســـت که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا داد و ستد می‌شود.

۱۲. ناشر: شخص حقوقی است که اوراق بهادار را به نام خود منتشر می‌کند.

۱۳. کارگزار: شـــخص حقوقی اســـت که اوراق بهادار را بـــرای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌کند.

۱۴. کارگـــزار / معامله‌گر: شـــخص حقوقی اســـت که اوراق بهـــادار را برای دیگران و به‌حساب آن‌ها و یا به‌نام و حساب خود معامله می‌کند.

۱۵. بازارگـــردان: کارگزار/ معامله‌گری اســـت که با اخذ مجـــوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می‌پردازد.

۱۶. مشـــاور ســـرمایه‌گذاری: شخص حقوقی اســـت که در قالب قراردادی

مشخص، درباره خریدوفروش اوراق بهادار، به سرمایه‌گذار مشاوره می‌دهد.

۱۷. سبدگردان: شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص و به منظور کسب انتفاع، به خریدوفروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار می‌پردازد.

۱۸. شرکت تامین سرمایه: شرکتی است که به‌عنوان واسطه بین ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه‌گذاران فعالیت می‌کند و می‌تواند فعالیت‌های کارگزاری، معامله‌گری، بازارگردانی، مشاوره، سبدگردانی، پذیره‌نویسی، تعهد پذیره‌نویسی و فعالیت‌های مشابه را با اخذ مجوز از «سازمان» انجام دهد.

۱۹. صندوق بازنشستگی: صندوق سرمایه‌گذاری است که با استفاده از طرح‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، مزایای تکمیلی را برای دوران بازنشستگی اعضای آن فراهم می‌کند.

۲۰. صندوق سرمایه‌گذاری: نهادی مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود، در سود و زیان صندوق شریک‌اند.

۲۱. نهادهای مالی: منظور نهادهای مالی فعال در بازار اوراق بهادارند که از آن جمله می‌توان به «کارگزاران»، «کارگزاران/معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «مشاوران سرمایه‌گذاری»، «موسسات رتبه‌بندی»، «صندوق‌های سرمایه‌گذاری»، «شرکت‌های سرمایه‌گذاری»، «شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی»، «شرکت‌های تامین سرمایه» و «صندوق‌های بازنشستگی» اشاره کرد.

۲۲. شرکت مادر (هلدینگ): شرکتی که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آن‌قدر حق رای کسب می‌کند که برای کنترل عملیات شرکت، هیات‌مدیره را انتخاب کند و یا در انتخاب اعضای هیات‌مدیره موثر باشد.

۲۳. ارزش‌یاب: کارشناس مالی‌ای است که دارایی‌ها و اوراق بهادار موضوع این قانون را مورد ارزشیابی قرار دهد.

۲۴. اوراق بهادار: هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. «شورا» اوراق بهادار

قابل‌معامله را تعیین و اعلام خواهد کرد. مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در متن این قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.

۲۵. انتشار: انتشار عبارت است از صدور اوراق بهادار برای عرضه عمومی.

۲۶. عرضه عمومی: عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.

۲۷. عرضه خصوصی: فروش مستقیم اوراق بهادار توسط «ناشر» به سرمایه‌گذاران نهادی است.

۲۸. پذیره‌نویسی: فرآیند خرید اوراق بهادار از ناشر و یا نماینده قانونی آن و تعهد پرداخت وجه کامل آن طبق قرارداد.

۲۹. تعهد پذیره‌نویسی: تعهد شخص ثالث برای خرید اوراق بهاداری که ظرف مهلت «پذیره‌نویسی» به‌فروش نرسد.

۳۰. اعلامیه پذیره‌نویسی: اعلامیه‌ای است که از طریق آن، اطلاعات مربوط به ناشر و اوراق بهادار قابل پذیره‌نویسی در اختیار عموم قرار می‌گیرد.

۳۱. بیانیه ثبت: مجموعه فرم‌ها، اطلاعات و اسناد و مدارکی است که در مرحله تقاضای ثبت شرکت، به «سازمان» داده می‌شود.

۳۲. اطلاعات نهانی: هرگونه اطلاعات افشا نشده برای عموم که به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم به اوراق بهادار، معاملات یا ناشر آن مربوط می‌شود، و در صورت انتشار، بر قیمت و یا تصمیم سرمایه‌گذاران برای معامله اوراق بهادار مربوط تاثیر می‌گذارد.

۳۳. سبد: مجموعه دارایی‌های مالی است که از محل وجوه سرمایه‌گذاران خریداری می‌شود.

بخش دوم: ارکان بازار اوراق بهادار

ماده۲: در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارای اوراق بهادار و به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، «شورا» و «سازمان» با ترکیب، وظایف و اختیارات مندرج در این قانون تشکیل می‌شود.

ماده۳: «شورا» بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست‌های

کلان آن بازار را برعهده دارد. اعضای «شورا» به شرح ذیل می‌باشد:

۱. وزیر امور اقتصادی و دارایی

۲. وزیر بازرگانی

۳. رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۴. رؤسای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون

۵. رئیس «سازمان» که به‌عنوان دبیر «شورا» و سخنگوی «سازمان» نیز انجام وظیفه خواهد کرد.

۶. دادستان کل کشور یا معاون وی

۷. یک نفر نماینده از طرف «کانون»ها

۸. سه نفر خبره مالی منحصرا از بخش خصوصی با مشورت تشکل‌های حرفه‌ای بازار اوراق بهادار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیات وزیران

۹. یک نفر خبره منحصرا از بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر ذی‌ربط و تصویب هیات وزیران برای هر «بورس کالایی»

تبصره۱: ریاست شورا با وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره۲: مدت ماموریت اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ پنج‌سال است و آنان را نمی‌توان از میان اعضای هیات‌مدیره و کارکنان «سازمان» انتخاب کرد.

تبصره۳: انتخاب مجدد اعضای موضوع بندهای۷، ۸ و ۹ این ماده حداکثر برای دو دوره امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره۴: اعضای موضوع بند ۹، فقط در جلسات مربوط به تصمیم‌گیری همان بورس شرکت می‌کنند.

ماده۴: وظایف «شورا» به شرح زیر می‌باشد:

۱. اتخاذ تدابیر لازم جهت ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و اِعمال نظارت عالیه بر اجرای این قانون

۲. تعیین سیاست‌ها و خط‌مشی بازار اوراق بهادار در قالب سیاست‌های کلی نظام و قوانین و مقررات مربوط

۳. پیشـــنهاد آیین‌نامه‌های لازم برای اجـــرای این قانون جهت تصویب هیات وزیران
۴. تصویب ابزارهای مالی جدید
۵. صـــدور، تعلیـــق و لغو مجـــوز فعالیت «بورس»هـــا، «بازارهـــای خارج از بورس»، «شرکت‌های ســـپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه» و «شرکت‌های تامین سرمایه»
۶. تصویب بودجه و صورت‌های مالی «سازمان»
۷. نظارت بر فعالیت و رسیدگی به شکایت از «سازمان»
۸. تصویب نوع و میزان وصولی‌های «سازمان» و نظارت بر آن‌ها
۹. انتخاب بازرس/حسابرس «سازمان» و تعیین حق‌الزحمه آن
۱۰. انتخاب اعضای هیات‌مدیره «سازمان»
۱۱. تعیین حقوق و مزایای رئیس و اعضای هیات‌مدیره «سازمان»
۱۲. انتخاب اعضای «هیات‌داوری» و تعیین حق‌الزحمه آنان
۱۳. اعطـــای مجوز بـــه «بورس» به‌منظـــور عرضه اوراق بهادار شـــرکت‌های پذیرفته‌شده خود در بازارهای خارجی
۱۴. اعطای مجوز پذیرش اوراق بهادار خارجی به «بورس»
۱۵. اعطای مجوز به «بورس» جهت معاملات اشخاص خارجی در «بورس»
۱۶. ســـایر اموری که به تشـــخیص هیات‌وزیران، به بازار اوراق بهادار مربوط باشد.

تبصره: مصوبات شـــورا پس از تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده۵: «ســـازمان» موسســـه عمومی غیردولتی اســـت که دارای شخصیت حقوقی و مالی مســـتقل بوده و از محل کارمزدهای دریافتی و سهمی از حق پذیرش شرکت‌ها در «بورس»ها و سایر درآمدها اداره خواهد شد. منابع لازم برای آغاز فعالیت و راه‌اندازی ســـازمان یادشـــده از محل وجوه امانی شورای بورس نزد سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران تامین می‌شود.

تبصره: اساســـنامه و تشـــکیلات «سازمان» حداکثر ظرف ســـه‌ماه از تاریخ

تصویب این قانون توسط «شورا» تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده۶: هیات‌مدیره «سازمان» دارای ۵ عضو است که از میان افراد امین و دارای حسن‌شهرت و تجربه در رشته مالی منحصرا از کارشناسان بخش غیردولتی به پیشنهاد رئیس «شورا» و با تصویب «شورا» انتخاب می‌شوند. رئیس «شورا» حکم اعضای هیات‌مدیره را صادر می‌کند.

ماده۷: وظایف و اختیارات هیات‌مدیره «سازمان» به شرح زیر است:

۱. تهیه آیین‌نامه‌های لازم برای اجرای این قانون و پیشنهاد آن به شورا

۲. تهیه و تدوین دستورالعمل‌های اجرایی این قانون

۳. نظارت بر حسن اجرای این قانون و مقررات مربوط

۴. ثبت و صدور مجوز «عرضه عمومی» اوراق بهادار و نظارت بر آن

۵. درخواست صدور، تعلیق و لغو مجوز تاسیس «بورس»ها و سایر نهادهایی که تصویب آن‌ها بر عهده «شورا»ست

۶. صدور، تعلیق و لغو مجوز تاسیس «کانون‌ها» و «نهادهای مالی» موضوع این قانون که در حوزه عمل مستقیم «شورا» نیست.

۷. تصویب اساسنامه «بورس‌ها»، «کانون‌ها»، «نهادهای مالی» موضوع این قانون

۸. اتخاذ تدابیر لازم جهت پیشگیری از وقوع تخلفات در بازار اوراق بهادار

۹. اعلام آن‌دسته از تخلفات در بازار اوراق بهادار که اعلام آن‌ها طبق این قانون بر عهده «سازمان» است به مراجع ذی‌صلاح و پیگیری آن‌ها

۱۰. ارایه صورت‌های مالی و گزارش‌های ادواری در مورد عملکرد «سازمان» و هم‌چنین وضعیت بازار اوراق بهادار به «شورا»

۱۱. اتخاذ تدابیر ضروری وانجام اقدامات لازم به منظور حمایت از حقوق و منافع سرمایه‌گذاران در بازار اوراق بهادار

۱۲. ایجاد هماهنگی‌های لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی

۱۳. پیشنهاد به‌کارگیری «ابزارهای مالی» جدید در بازار اوراق بهادار به شورا

۱۴. نظارت بر سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در «بورس»
۱۵. تهیه بودجه و پیشنهاد انواع درآمدها و نرخ‌های خدمات «سازمان» جهت تصویب توسط «شورا»
۱۶. تصویب سقف نرخ‌های خدمات و کارمزدهای «بورس» و سایر «نهادهای مالی» موضوع این قانون
۱۷. صدور تاییدنامه «سازمان» قبل از ثبت شرکت‌های سهامی عام نزد مرجع ثبت شرکت‌ها و نظارت «سازمان» بر آن شرکت‌ها
۱۸. بررسی و نظارت بر افشای اطلاعات با اهمیت توسط شرکت‌های ثبت‌شده نزد «سازمان»
۱۹. همکاری نزدیک و هماهنگی با مراجع حسابداری به‌ویژه هیات تدوین استانداردهای حسابرسی
۲۰. انجام تحقیقات کلان و بلند مدت برای تدوین سیاست‌های آتی بازار اوراق بهادار
۲۱. همکاری و مشارکت با مراجع بین‌المللی و پیوستن به سازمان‌های مرتبط منطقه‌ای و جهانی
۲۲. انجام سایر اموری که از طرف «شورا» به «سازمان» محول شده باشد.

ماده۸: مدت عضویت هر یک از اعضای هیات‌مدیره پنج‌سال است و انتخاب مجدد آنان برای یک دوره دیگر بلامانع است.

ماده۹: رئیس هیات‌مدیره «سازمان» از بین اعضای هیات‌مدیره به پیشنهاد اعضا و تصویب «شورا» برای مدت سی‌ماه تعیین خواهد شد.

تبصره۱: رئیس هیات‌مدیره، « رئیس» سازمان و بالاترین مقام اجرایی آن خواهد بود.

تبصره۲: وظایف و حدود اختیارات رئیس «سازمان» در اساسنامه «سازمان» تعیین خواهد شد.

ماده۱۰: اشتغال اعضای هیات‌مدیره به صورت موظف و تمام‌وقت بوده و به هیچ‌وجه حق اشتغال یا پذیرش مسئولیت دیگری در سایر دستگاه‌ها، بنگاه‌ها و نهادها اعم از دولتی و غیردولتی را نخواهند داشت.

ماده۱۱: در صورت برکناری، فوت یا استعفای هر یک از اعضای هیات‌مدیره، جانشین وی برای مدت باقی‌مانده، ظرف پانزده روز حسب مورد به ترتیب مقرر در ماده (۶) منصوب خواهد شد. شرایط برکناری در اساسنامه «سازمان» قید خواهد شد.

ماده۱۲: اعضای هیات‌مدیره قبل از شروع به‌کار در «سازمان» موظفند در جلسه «شورا» سوگند یاد کنند که وظایف قانونی خود را به نحو احسن انجام دهند و در انجام وظایف نهایت دقت و بی‌طرفی را به کار برند و کلیه تصمیماتی را که می‌گیرند مقرون به صلاح کشور بوده و رعایت حفظ اسرار «سازمان» و هیات‌مدیره را بنمایند. متن سوگندنامه در اساسنامه «سازمان» مندرج خواهد شد.

ماده۱۳: حقوق و مزایای رئیس و اعضای هیات‌مدیره «سازمان» از محل بودجه «سازمان» پرداخت می‌شود.

تبصره: حق حضور اعضای غیردولتی «شورا» در جلسات شورا، به پیشنهاد رئیس «شورا» و با تصویب «شورا» تعیین و از محل بودجه «سازمان» پرداخت می‌شود.

ماده۱۴: در بدو انتصاب و خاتمه عضویت، اعضای هیات‌مدیره باید فهرست دارایی‌های خود، همسر و افراد تحت‌تکفل خود را به «شورا» گزارش نمایند.

ماده۱۵: حسابرس/بازرس «سازمان» از بین موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی برای یک‌سال توسط «شورا» انتخاب می‌شود؛ انتخاب حسابرس/بازرس حداکثر برای دو دوره امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده۱۶: انجام هرگونه معاملات اوراق بهادار ثبت‌شده یا در شرف ثبت نزد «سازمان» یا هرگونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور توسط اعضای «شورا»، «سازمان»، مدیران و شرکای موسسه حسابرسی «سازمان» و نیز اشخاص تحت تکفل آن‌ها ممنوع است.

ماده۱۷: اعضای «شورا» و «سازمان» موظفند، فعالیت‌های اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام‌وقت یا پاره‌وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته‌اند یا دارند، به رئیس قوه قضاییه گزارش دهند.

ماده۱۸: اعضای «شـورا»، «سازمان»، مدیران و شرکای موسسه حسابرسی «سازمان» مکلف‌اند از افشای مسـتقیم یا غیرمستقیم اطلاعات محرمانه‌ای که در اجرای وظایف خود از آن‌ها مطلع می‌شوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، خودداری کنند. متخلف به مجازات‌های مقرر در ماده (۴۶) این قانون محکوم می‌شود.

ماده۱۹: «سازمان» می‌تواند در اجرای وظایف قانونی خود با مجوز دادستان کل کشـور، اطلاعات مورد نیـاز در چارچوب این قانـون را از کلیه بانک‌ها، موسسـات اعتباری، شـرکت‌های دولتی، دسـتگاه‌های دولتی و عمومی، از جمله دسـتگاه‌هایی که شمول حکم نسـبت به آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام آن‌هاست و نیز اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی مطالبه نماید. کلیه دسـتگاه‌ها و اشـخاص مذکور مکلف‌اند اطلاعات موردنیاز «سـازمان» را در موعد تعیین‌شده ارایه نمایند.

بخش سوم: بازار اولیه

مـاده۲۰: «عرضه عمومی» اوراق بهادار در «بـازار اولیه» منوط به ثبت آن نزد «سازمان» با رعایت مقررات این قانون می‌باشد و «عرضه عمومی» اوراق بهادار به هر طریق بدون رعایت مفاد این قانون ممنوع است.

ماده۲۱: ثبت اوراق بهادار نزد «سازمان» به‌منظور حصول اطمینان از رعایت مقـررات قانونی و مصوبات «سـازمان» و شـفافیت اطلاعاتی بوده و به‌منزله تایید مزایا، تضمین سـودآوری یا توصیه و سفارشـی در مورد شـرکت‌ها یا طرح‌های مرتبط با اوراق بهادار توسط «سازمان» نمی‌باشد. این موضوع باید در «اعلامیه پذیره‌نویسی» قید گردد.

ماده۲۲: ناشـر موظف اسـت تقاضای ثبت اوراق بهـادار را همراه با «بیانیه ثبت» و «اعلامیه پذیره‌نویسی» جهت اخذ مجوز عرضه عمومی به «سازمان» تسلیم نماید.

تبصره: فرم تقاضای ثبـت اوراق بهادار، محتویات «بیانیه ثبت» و «اعلامیه

پذیره‌نویسی» که باید به «سازمان» تسلیم شود و نیز چگونگی انتشار «اعلامیه پذیره‌نویسی» و نحوه هماهنگی بین مرجع ثبت شرکت‌ها و «سازمان» به‌موجب دستورالعملی است که توسط «سازمان» تنظیم و به تایید «شورا» می‌رسد.

ماده۲۳: «سازمان» پس از بررسی تقاضای ثبت اوراق بهادار و ضمایم آن و اطمینان از انطباق آن‌ها با مقررات، نسبت به تایید «اعلامیه پذیره‌نویسی» اقدام می‌کند.

تبصره۱: «عرضه عمومی» اوراق بهادار باید ظرف مدتی انجام پذیرد که «سازمان» تعیین می‌کند. مدت مذکور از سی‌روز تجاوز نخواهد کرد. «سازمان» می‌تواند مدت پذیره‌نویسی را با تقاضای «ناشر» و احراز ادله موجه حداکثر به‌مدت سی روز دیگر تمدید کند.

تبصره۲: «ناشر» موظف است حداکثر ظرف پانزده روز پس از اتمام مهلت «عرضه عمومی»، «سازمان» را از نتایج توزیع و فروش اوراق بهادار از طریقی که «سازمان» معین خواهد نمود، مطلع نماید. نحوه برخورد «ناشر» درخصوص عدم فروش کامل، در «اعلامیه پذیره‌نویسی» مشخص می‌شود.

تبصره۳: استفاده از وجوه تادیه شده، پس از تایید تکمیل فرآیند «عرضه عمومی» توسط «سازمان»، مجاز است.

تبصره۴: در صورت عدم تکمیل فرآیند «عرضه عمومی»، وجوه گردآوری شده باید حداکثر ظرف مدت پانزده روز به سرمایه‌گذاران عودت داده شود.

ماده ۲۴: اگر «سازمان» فرم تقاضای تکمیل‌شده و ضمایم ارسالی را برای ثبت و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار ناقص تشخیص دهد، طی مدت سی روز مراتب را به اطلاع «ناشر» رسانده و درخواست اصلاحیه می‌نماید. «سازمان» در صورت کامل بودن مدارک، موظف است حداکثر ظرف سی‌روز از تاریخ ثبت درخواست در سازمان، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار به «ناشر» اعلام کند.

ماده۲۵: از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، برای ثبت شرکت‌های سهامی عام یا افزایش سرمایه آن‌ها، اجازه انتشار «اعلامیه پذیره‌نویسی» توسط

مرجع ثبت شرکت‌ها، پس از موافقت «سازمان» صادر می‌شود.

مـاده۲۶: از تاریخ لازم‌الاجرا شـدن ایـن قانون، وظایـف و اختیارات بانک مرکزی جمهوری اسـلامی ایران موضوع ماده (۴) قانون نحوه انتشـار اوراق مشارکت، مصوب ۱۳۷۶/۰۶/۳۰ به «سازمان» واگذار می‌شود.

تبصره: اوراق مشارکتی که به موجب این قانون معاف از ثبت نزد «سازمان» باشد، از شمول این ماده مستثنی است.

ماده۲۷: اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان «معاف» است:

۱. اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداری‌ها

۲. اوراق مشـارکت منتشـره توسـط بانک‌ها و موسسـات مالـی و اعتباری تحت‌نظارت بانک مرکزی

۳. اوراق بهادار عرضه‌شده در «عرضه‌های خصوصی»

۴. سـهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین‌شده توسط «سازمان» باشد.

۵. سایر اوراق بهاداری که به تشخیص «شورا» نیاز به ثبت نداشته باشند، از قبیل اوراق منتشره توسط سازمان‌ها و مراجع قانونی دیگر.

تبصره: «ناشر» اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شـرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که «سازمان» تعیین می‌کند، به «سازمان» گزارش کند.

ماده۲۸: تاسیس «بورس»ها، «بازارهای خارج از بورس» و «نهادهای مالی» موضوع این قانون منوط به ثبت نزد «سـازمان» اسـت و فعالیت آن‌ها تحت نظارت «سازمان» انجام می‌شود.

ماده۲۹: صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیات‌مدیره و مدیران، حداقل سـرمایه، موضوع فعالیت در اساسـنامه، نحـوه گزارش‌دهی و نـوع گزارش‌های ویژه حسابرسی «نهادهای مالی» موضوع این قانون، باید به تایید «سازمان» برسد.

بخش چهارم: بازار ثانویه

ماده۳۰: پذیرش اوراق بهادار در«بورس» طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد هر «بورس» و به تصویب «سازمان» می‌رسد. «بورس» مجاز به پذیرش اوراق بهاداری نیست که نزد «سازمان» ثبت نشده است.

تبصره: اوراق بهادار معاف از ثبت از شمول این ماده مستثنی است.

ماده۳۱: «بورس» مکلف است فهرست، تعداد و قیمت اوراق بهادار معامله شده در روزهای معامله را طبق ضوابط مصوب «سازمان» تهیه و به اطلاع عموم برساند. این فهرست در حکم سند رسمی است و در سوابق بورس نگاه‌داری خواهد شد.

ماده۳۲: «سازمان» مجاز است با تشخیص شرایط اضطراری، دستور تعطیل و یا توقف انجام معاملات هر یک از «بورس»ها را، حداکثر به مدت سه روز کاری صادر نماید. در صورت تداوم شرایط اضطراری، مدت مزبور با تصویب «شورا» قابل تمدید خواهد بود.

تبصره: شرایط اضطرار براساس آن دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد «سازمان» به تایید «شورا» می‌رسد.

ماده۳۳: شروع به فعالیت «کارگزاری»، «کارگزاری/معامله‌گری» و «بازارگردانی» به هر شکل و تحت هر عنوان، منوط به عضویت در «کانون» مربوط و رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن است.

تبصره: تا زمانی که «کانون»، «کارگزاران/معامله‌گران» و «بازارگردانان» تشکیل نشده است، وظایف مربوط به آن «کانون» را «سازمان» انجام می‌دهد. هنگامی‌که تعداد اعضای «کانون» در سطح کشور به یازده نفر رسید، تشکیل «کانون کارگزاران/معامله‌گران» و «بازارگردانان» الزامی است.

ماده۳۴: فعالیت «کارگزاری»، «کارگزاری/معامله‌گری» و «بازارگردانی» در هر «بورس» موکول به پذیرش در آن «بورس»، طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد «بورس» به تایید «سازمان» می‌رسد.

ماده۳۵: هیات‌مدیره «بورس» به تخلفات انضباطی «کارگزاران»، «کارگزار/ معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «ناشـران» و سـایر اعضـای خود از هریک از مقررات این قانـون یا آیین‌نامه‌های ذی‌ربط طبـق آیین‌نامه انضباطی خود رسـیدگی می‌نمایـد. رای «بـورس» به مدت یک‌مـاه از تاریـخ ابلاغ قابل تجدیدنظر در «سـازمان» می‌باشـد. رای «سـازمان» قطعـی و لازم‌الاجرا می‌باشد.

مـاده۳۶: اختلافـات بیـن «کارگـزاران»، «بازارگردانـان»، «کارگـزار/ معامله‌گران»، «مشاوران سـرمایه‌گذاری»، «ناشران»، سرمایه‌گذاران و سایر اشـخاص ذی‌ربط ناشـی از فعالیت حرفه‌ای آن‌ها، در صورت عدم سازش در «کانون»ها توسط «هیات داوری» رسیدگی می‌شود.

ماده۳۷: «هیات داوری» متشـکل از سه عضو می‌باشد که یک عضو توسط رئیـس قوه قضاییه از بیـن قضات با تجربه و دو عضـو از بین صاحب‌نظران در زمینه‌های اقتصادی و مالی به پیشـنهاد «سـازمان» و تایید «شـورا» به اختلافـات رسـیدگی می‌نمایند. رئیس قـوه قضاییه و «سـازمان» با تایید «شورا» علاوه بر نماینده اصلی خود، هریک عضو علی‌البدلی تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در «هیات‌داوری» شـرکت نمایند. شرایط عضو علی‌البدل همانند عضو اصلی می‌باشد.

تبصره۱: ریاست «هیات داوری» با نماینده قوه قضاییه خواهد بود.

تبصـره۲: مـدت ماموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سـال می‌باشـد و انتخاب مجدد آنان حداکثر برای دو دوره دیگر بلامانع است.

تبصـره۳: «هیات داوری» دارای دبیرخانه‌ای اسـت که در محل «سازمان» تشکیل می‌گردد.

تبصـره۴: بودجه «هیـات داوری» در قالـب بودجه «سـازمان» منظور و پرداخت می‌شود.

تبصره۵: آرای صادر شـده از سوی «هیات داوری» قطعی و لازم‌الاجراست و اجرای آن به عهده اداره‌ها و دوایر اجرای ثبت اسناد و املاک می‌باشد.

مـاده۳۸: در صورتی‌که «کارگـزار»، «کارگزار/معامله‌گـر»، «بازارگردان»،

«مشاور سرمایه‌گذاری» و سایر تشکل‌های مشابه درخواست کناره‌گیری موقت یا دایم از فعالیت خود را داشته باشند، مراتب را به «سازمان»، «کانون» و نیز به «بورس» مربوطه اعلام نموده و مجوز فعالیت خود را نزد «کانون» تودیع می‌نمایند. تضمین‌ها و وثایق مربوط تا تعیین تکلیف معاملات انجام‌شده و سایر تعهدات آن‌ها به قوت خود باقی خواهد ماند. قسمت اخیر این ماده نسبت به «کارگزاران»، «کارگزار/معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «مشاوران سرمایه‌گذاری»و سایر تشکل‌های مشابه که عضویت آن‌ها براساس ماده (۳۵) این قانون تعلیق یا لغو می‌شود، نیز مجری است.

ماده۳۹: «کارگزاران»، «کارگزار/معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «مشاوران سرمایه‌گذاری» و سایر تشکل‌های مشابه ملزم‌اند طبق دستورالعملی که توسط «سازمان» تنظیم و ابلاغ می‌شود، گزارش‌های لازم را تهیه و به مراجع ذی‌ربط تسلیم نمایند.

بخش پنجم: اطلاع‌رسانی در بازارهای اولیه و ثانویه

ماده۴۰: «سازمان» موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا مجموعه اطلاعاتی که در فرایند ثبت اوراق بهادار به دست می‌آورد، حداکثر ظرف مدت پانزده روز، طبق آیین‌نامه مربوطه در دسترس عموم قرار گیرد.

ماده۴۱: «سازمان» موظف است «بورس»ها، «ناشران اوراق بهادار»، «کارگزاران»، «معامله‌گران»، «بازارگردانان»، «مشاوران سرمایه‌گذاری» و کلیه تشکل‌های فعال در بازار سرمایه را ملزم نماید تا براساس استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی کشور، اطلاعات جامع فعالیت خود را انتشار دهند.

ماده۴۲: «ناشر» اوراق بهادار موظف است صورت‌های مالی را طبق مقررات قانونی، استانداردهای حسابداری و گزارش‌دهی مالی و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی که توسط «سازمان» ابلاغ می‌شود، تهیه کند.

ماده۴۳: «ناشر»، «شرکت تامین سرمایه»، «حسابرس و ارزش‌یابان» و «مشاوران حقوقی ناشر»، مسئول جبران خسارات وارده به سرمایه‌گذارانی

هســتند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یــا به‌دلیل ارایه اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضه اولیه که ناشــی از فعل یا ترک‌فعل آن‌ها باشد، متضرر گردیده‌اند.

تبصره۱: خســارت‌دیدگان موضوع این مــاده، می‌توانند حداکثر ظرف مدت یک‌ســال پس از تاریخ کشــف تخلف بــه هیات‌مدیره «بــورس» یا «هیات داوری» شــکایت کنند، مشروط بر این که بیش از سه سال از عرضه عمومی توسط «ناشر» نگذشته باشد.

تبصره۲: فقط اشــخاصی که اوراق بهادار ناشــر موضوع این ماده را قبل از کشف و اعلام تخلف خریده باشند، مجاز به ادعای خسارت می‌باشند.

مــاده۴۴: «ســازمان» می‌تواند در صــورت آگاهی از ارایــه اطلاعات خلاف واقــع، ناقص یا گمراه‌کننده از طرف «ناشــر» در «بیانیــه ثبت» یا «اعلامیه پذیره‌نویســی»، «عرضه عمومی» اوراق بهادار را در هر مرحله‌ای که باشــد، متوقف کند.

مــاده۴۵: هر ناشــری که مجوز انتشــار اوراق بهادار خود را از «ســازمان» دریافت کرده اســت، مکلف اســت حداقل موارد زیر را طبق دستورالعمل اجرایی که توسط «سازمان» تعیین خواهد شد، به «سازمان» ارایه نماید:

۱. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی‌شده

۲. صورت‌هــای مالــی میــان‌دوره‌ای شــامل صورت‌هــای مالــی ۶ ماهــه حسابرسی‌شده و صورت‌های مالی سه‌ماهه

۳. گزارش هیات‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس

۴. اطلاعاتی که اثر با اهمیتی بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم سرمایه‌گذاران دارد.

بخش ششم: جرایم و مجازات‌ها

ماده۴۶: اشــخاص زیر به حبس تعزیری از ســه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر سود به‌دست آمده یا زیان متحمل‌نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱. هر شخصی که «اطلاعات نهانی» مربوط به اوراق بهادار موضوع این قانون را که حسب وظیفه در اختیار وی قرارگرفته به نحوی از انحا به ضرر دیگران یا به نفع خود یا به نفع اشـخاصی که از طـرف آن‌ها به هرعنوان نمایندگی داشته باشد، قبل از انتشار عمومی، مورد استفاده قرار دهد و یا موجبات افشا و انتشار آن‌ها را در غیر موارد مقرر فراهم نماید.

۲. هر شـخصی که با اسـتفاده از «اطلاعات نهانی» به معاملات اوراق بهادار مبادرت نماید.

۳. هر شـخصی که اقدامات وی نوعا منجر به ایجـاد ظاهری گمراه‌کننده از روند معاملات اوراق بهادار یا ایجاد قیمت‌های کاذب و یا اغوای اشـخاص به انجام معاملات اوراق بهادار شود.

۴. هر شـخصی که بدون رعایت مقررات این قانون اقدام به انتشـار آگهی یا «اعلامیه پذیره‌نویسی» به‌منظور عرضه عمومی اوراق بهادار نماید.

تبصره۱: اشـخاص زیر به عنوان اشـخاص دارای «اطلاعات نهانی» شرکت شناخته می‌شوند:

الف) مدیران شـرکت شـامل اعضای هیات‌مدیـره، هیات‌عامل، مدیرعامل و معاونان آنان.

ب) بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت.

ج) سـهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت‌تکفل خود، بیش‌از ده درصد سهام شرکت را در اختیار دارند یا نمایندگان آنان.

د) مدیرعامل و اعضای هیات‌مدیره و مدیران ذی‌ربط یا نمایندگان شرکت‌های مادر (هلدینگ) که مالک حداقل ده درصد سـهام یا دارای حداقل یک عضو در هیات‌مدیره شرکت سرمایه‌پذیر باشند.

هـ) سـایر اشـخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به «اطلاعات نهانی» دسترسی دارند.

تبصره۲: اشخاص موضوع تبصره یک این ماده موظفند آن بخش از معاملات اوراق بهادار خود را که مبتنی بر«اطلاعات نهانی» نباشـد، ظرف پانزده روز پس از انجام معامله، به «سازمان» و «بورس» مربوط گزارش کنند.

مـاده۴۷: اشـخاصی که اطلاعـات خلاف واقع یـا مسـتندات جعلی را به «سـازمان» و یا «بورس» ارایه نمایند یا تصدیق کنند یا اطلاعات، اسـناد یا مـدارک جعلی را در تهیه گزارش‌های موضوع این قانون مورد اسـتفاده قرار دهند، حسـب مورد به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسـلامی مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۶ محکوم خواهند شد.

مـاده ۴۸: «کارگـزار»، «کارگزار/معامله‌گـر»، «بازارگـردان» و «مشـاور سرمایه‌گذاری» که اسرار اشخاصی را که برحسب وظیفه از آن‌ها مطلع شده یا در اختیار وی قرار دارد، بدون مجوز افشـا نماید، به مجازات‌های مقرر در ماده (۶۴۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۶ محکوم خواهد شد.

ماده۴۹: اشـخاص زیر به حبس تعزیری از یک‌ماه تا شـش‌ماه یا به جزای نقدی معادل یک تا سـه برابر سود به‌دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱. هـر شـخصی که بدون رعایـت مقررات ایـن قانون تحت هـر عنوان به فعالیت‌هایـی از قبیل «کارگـزار»، «کارگزار/معامله‌گر»یا «بازارگردانی» که مسـتلزم اخذ مجوز اسـت مبادرت نماید یا خود را تحت هر یک از عناوین مزبور معرفی کند.

۲. هر شـخصی که به موجب ایـن قانون مکلف به ارایه تمام یا قسـمتی از اطلاعات، اسـناد یا مدارک مهم به «سـازمان» یا «بورس» مربوط بوده و از انجام آن خودداری کند.

۳. هر شـخصی که مسئول تهیه اسـناد، مدارک، اطلاعات، «بیانیه ثبت» یا «اعلامیه پذیره‌نویسی» و امثال آن‌ها جهت ارایه به «سازمان» می‌باشد و نیز هر شـخصی که مسئولیت بررسـی و اظهارنظر یا تهیه گزارش مالی، فنی یا اقتصادی یا هرگونه تصدیق مستندات و اطلاعات مذکور را برعهده دارد و در اجرای وظایف محوله از مقررات این قانون تخلف نماید.

۴. هر شخصی که عالما و عامدا هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک یا گزارش‌های خلاف واقع مربوط به اوراق بهادار را به هر نحو مورد سواستفاده قرار دهد.

ماده۵۰: «کارگزار»، «کارگزار/معامله‌گر» یا «بازارگردانی» که اوراق بهادار و

وجوهی را که برای انجام معامله به وی سپرده شده و وی موظف به نگاه‌داری آن در حساب‌های جداگانه است، برخلاف مقررات و به نفع خود یا دیگران مورد استفاده قرار دهد، به مجازات‌های مقرر در ماده (۶۷۴) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۶ محکوم خواهد شد.

ماده۵۱: در صورت ارتکاب تخلفات مندرج در این قانون توسط اشخاص حقوقی، مجازات‌های پیش‌بینی شده بر حسب مورد درباره آن دسته از اشخاص حقیقی اعمال می‌شود که از طرف اشخاص حقوقی یاد شده، مسئولیت تصمیم‌گیری را بر عهده داشته‌اند.

ماده۵۲: «سازمان» مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرایم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به مراجع قضایی ذی‌صلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به‌عنوان شاکی پیگیری نماید. چنانچه در اثر جرایم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان‌دیده می‌تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

■ بخش هفتم: مقررات متفرقه

ماده۵۳: «کارگزاران»، «کارگزاران/معامله‌گران»، «بازارگردانان» و سایر فعالان بازار اوراق بهادار مکلفند ظرف شش‌ماه از تشکیل «سازمان» نسبت به ایجاد «کانون» خود، پس از تصویب اساسنامه آن اقدام کنند.

ماده۵۴: هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی، نمی‌تواند بیش از دو و نیم درصد (۲/۵درصد) از سهام «بورس» را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده۵۵: هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بیش از پنج درصد (۵ درصد) از سهام «شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه» را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده۵۶: پس از تشکیل «سازمان»، کلیه سوابق، اسناد و مدارک شورای

بورس موضوع قانون تاسیس بورس اوراق بهادار تهران، مصوب ۱۳۴۵، به «سازمان» منتقل می‌شود.

ماده۵۷: اموال و دارایی‌های سازمان کارگزاران بورس‌های موجود اعم از منقول و غیرمنقول، وجوه نقد، سپرده‌های بانکی و اوراق بهادار، حقوق و تعهدات و سایر دارایی‌ها پس از کسر بدهی‌ها و هم‌چنین وجوه ذخیره گسترش «بورس»، در کمیته‌ای مرکب از رئیس «سازمان»، نماینده منتخب کارگزاران «بورس» مربوط و نماینده «شورا» احصاء و حسب ضرورت و نیاز بین شرکت سهامی «بورس» مربوط و «سازمان» به‌ترتیب به‌عنوان سرمایه و منابع مالی در اختیار تسهیم می‌شود. تصمیمات این کمیته پس از تصویب وزیر امور اقتصاد و دارایی لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره: سوابق کارکنان «سازمان کارگزاران» هر «بورس»، به موجب مقررات قانون کار باز خرید می‌گردد.

ماده۵۸: دولت اقدامات لازم برای فعال‌کردن بورس‌های کالایی و تطبیق آن با این قانون و ارایه راه‌کارهای قانونی موردنیاز را به‌عمل خواهد آورد.

ماده۵۹: این قانون چهارماه پس از تصویب به‌طور کامل لازم‌الاجرا است و هیات وزیران و سایر مراجع مذکور در این قانون، موظفند به نحوی اقدام نمایند که مقررات اجرایی و سازمانی و تشکیلات مناسب اجرایی این قانون، ظرف این مدت استقرار یافته و به تصویب رسیده باشد.

ماده۶۰: پس از انقضای مهلت‌های مقرر در این قانون، قانون تاسیس بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۴۵/۰۲/۲۷ و کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون است، لغو می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و بیست و نه تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ اول آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۰۹/۰۲ به تایید شورای نگهبان رسید.

قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی

(مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی)

مـاده۱: اصطلاحات و واژه‌هایـی که در این قانون به کار رفته اسـت دارای معانی زیر می‌باشند.

الف- گواهی سـرمایه‌گذاری: اوراق بهادار متحدالشـکلی است که توسط صندوق سـرمایه‌گذاری منتشر و در ازای سرمایه‌گذاری اشخاص در صندوق با درج مشخصات صندوق و سرمایه‌گذار و مبلغ سرمایه‌گذاری به آن‌ها ارایه می‌شود.

ب- سهام شناور آزاد: بخشی از سهام شرکت است که دارندگان آن همواره آماده عرضه و فروش آن سـهام می‌باشـند و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند.

ج- سازمان بورس و اوراق بهادار: سازمانی است که به موجب قانون «بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۱ تشکیل شده است و در این قانون «سازمان» نامیده می‌شود.

د- نهاد واسـط: یکـی از نهادهای مالـی موضوع قانون بـازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران اسـت که می‌تواند با انجـام معاملات موضوع عقود اسلامی نسبت به تامین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار اقدام نماید.

ه- صندوق سـرمایه‌گذاری: نهادی مالی اسـت کـه منابع مالی حاصل از انتشار گواهی سرمایه‌گذاری را در موضوع فعالیت مصوب خود سرمایه‌گذاری می‌کند.

ماده ۲: سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است صرفا با مجوز سازمان، صندوق‌های موضوع بندهای (۱۹) و (۲۰) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک موضوع بند (۱) ماده (۱۴) قانون «ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن» – مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۲۵ – و سایر صندوق‌هایی را که به موجب مقررات قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نهاد مالی محسوب می‌شوند، ثبت نماید. این صندوق‌ها از تاریخ ثبت دارای شخصیت حقوقی می‌باشند.

ماده۳: در ازای سرمایه‌گذاری در صندوق‌های موضوع ماده (۲)، گواهی سرمایه‌گذاری با نام صادر می‌شود. مسئولیت سرمایه‌گذاران در این صندوق‌ها محدود به میزان مبلغ سرمایه‌گذاری آن‌ها است.

ماده۴: تاسیس، ثبت، فعالیت، انحلال و تصفیه صندوق‌های موضوع ماده (۲) طبق ضوابط زیر خواهد بود:

الف – مدت فعالیت این صندوق‌ها باید متناسب با نوع فعالیت صندوق در اساسنامه قید شود.

ب – حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری پنج میلیارد ۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال می‌باشد. شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌تواند حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری را با در نظر گرفتن تغییرات نرخ تورم افزایش دهد.

ج – متغیر یا ثابت بودن سرمایه و همچنین قابلیت و نحوه نقل و انتقال گواهی سرمایه‌گذاری صندوق‌ها از طریق صدور و ابطال یا خرید و فروش باید در اساسنامه صندوق قید شود.

د – صندوق به موجب ترتیباتی که در اساسنامه پیش‌بینی می‌شود باید حداقل یک رکن اداره کننده و یک رکن ناظر به عنوان بازرس/حسابرس داشته باشد.

ه – وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های ارکان مذکور و سایر ارکان از قبیل ضامن بر عهده اشخاص حقوقی واجد شرایطی خواهد بود که باید در

صندوق قبول سمت نمایند. حدود مسئولیت و اختیارات هر یک از ارکان در اساسنامه تعیین می‌شود. رکن اداره کننده را می‌توان از بین اشخاص حقیقی واجد شرایط تعیین کرد.

و – نحوه تصفیه صندوق در پایان مدت فعالیت و یا انحلال آن به موجب شرایط مندرج در اساسنامه بوده و مدیر صندوق مدیر تصفیه نیز می‌باشد مگر اینکه شرایط لازم برای اداره صندوق را از دست بدهد.

اداره صندوق‌های سرمایه‌گذاری طبق اساسنامه آن‌ها می‌باشد.

ماده۵: هرگونه اختلاف ناشی از سرمایه‌گذاری در صندوق‌های موضوع ماده (۲) و فعالیت آن‌ها و نیز اختلاف بین ارکان صندوق در هیات داوری موضوع قانون «بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران» رسیدگی می‌شود.

ماده ۶: ماده (۱۴۳) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح، تبصره (۱) آن حذف و تبصره‌های (۲) و (۳) به عنوان تبصره‌های (۱) و (۲) ابقا گردید:

ماده۱۴۳: معادل ده درصد (۱۰ درصد) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰ درصد) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آن‌ها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شوند و پنج درصد (۵ درصد) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آن‌ها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شوند، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورس‌ها یا بازارها حذف نشده‌اند با تایید سازمان بخشوده می‌شود. شرکت‌هایی که سهام آن‌ها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تایید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰ درصد) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار خواهند شد.

ماده ۷: متن زیر به عنوان ماده (۱۴۳) مکرر و چهار تبصره ذیل آن به قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ الحاق می‌شود؛

ماده ۱۴۳ مکرر: از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌ها اعم از ایرانی و خارجی در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، مالیات مقطوعی به میزان نیم درصد (۰/۵ درصد) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام وصول خواهد شد و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد و نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد.

کارگزاران بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مکلفند مالیات یاد شده را به هنگام هر انتقال از انتقال دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال کنند.

تبصره۱: تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده یک (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آن‌ها از پرداخت مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۰۲ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آن‌ها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد.

تبصره۲: سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثنا سود سهام و سهم الشرکه شرکت‌ها و سود گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یاد شده نزد سازمان جز هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

تبصره۳: در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهامدار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این

بابت هیچگونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

تبصره۴: صندوق سرمایه‌گذاری مجاز به هیچگونه فعالیت اقتصادی دیگری خارج از مجوزهای صادره از سوی سازمان نمی‌باشد.

مـاده۸: درمـاده (۱۰۴) اصلاحـی قانـون مالیات‌های مسـتقیم اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ عبارت «بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس و کارمزد معاملات و تسـویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس» قبل از کلمه «بانک‌ها» و کلمه «قرارداد» قبل از عبارت «حمل و نقل» اضافه شود.

ماده۹: بند (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

۱۱ – خدمـات بانکی و اعتباری بانک‌ها، موسسـات و تعاونی‌های اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسـنه مجاز و خدمات معاملات و تسـویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس.

ماده۱۰: معاملات کالا و اوراق بهادار در بورس‌های کالایی و کلیه فعالیت‌های اشـخاص در آن‌ها مشـمول احکام مندرج در فصل ششـم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران بـوده و مرتکبان جرایم مندرج در ذیل فصل مذکور با رعایت ماده (۵۲) همان قانون تحت پیگرد قرار خواهند گرفت.

ماده۱۱: نهاد واسـط از پرداخـت هرگونه مالیات و عـوارض نقل و انتقال و مالیات بردرآمد آن دسـته از دارایی‌هایی که تامین مالی آن از طریق انتشار اوراق بهـادار به عموم صورت می‌گیرد معاف اسـت. وجوه حاصل از اقدامات تامین مالی که از طریق انتشـار اوراق بهادار توسـط این گونه نهادها صورت می‌گیـرد، باید در حسـاب خاصی متمرکز شـود و هرگونه برداشـت از این حسـاب باید تحت نظارت و با تایید سازمان انجام گیرد. دستورالعمل مربوط به فعالیت نهادهای واسط ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد سازمان به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار خواهد رسید.

مـاده۱۲: درآمد حاصل از فروش دارایی به نهاد واسـط برای تامین مالی از طریق عرضه عمومی اوراق بهادار معاف از مالیات است و به نقل و انتقال آن هیچ گونه مالیات و عوارضی تعلق نمی‌گیرد. هزینه استهلاک ناشی از افزایش

ارزش دارایی در خرید مجدد همان دارایی توسط فروشنده به هر نحوی که باشد جزو هزینه‌های قابل قبول مالیاتی نخواهد بود.

ماده ۱۳: مدیران نهادهای مالی، ناشران اوراق بهادار و تشکل‌های خودانتظام شامل اعضای هیات مدیره و مدیرعامل باید فاقد محکومیت قطعی کیفری موثر بوده و از صلاحیت حرفه‌ای لازم برخوردار باشند. در صورت فقدان یا سلب صلاحیت حرفه‌ای نامبردگان، مرجع انتخاب کننده موظف است از انتخاب آنان به سمت‌های یاد شده خودداری نموده و یا مدیران انتخاب شده را از آن سمت برکنار نماید. شرایط و معیارهای صلاحیت حرفه‌ای مدیران مذکور صرفا از حیث تحصیلات و سوابق تجربی مرتبط و همچنین نحوه سلب صلاحیت آن‌ها توسط سازمان، به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴: ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکل‌های خودانتظام و نیز اشخاصی که به عنوان مدیران آن‌ها انتخاب می‌شوند، در صورت نقض قوانین و مقررات مربوط به فعالیت هر یک از آن‌ها متخلف محسوب شده و سازمان علاوه بر اقدامات انضباطی مندرج در مواد (۷) و (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نسبت به اخذ جریمه نقدی از متخلفین از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اقدام و به حساب خزانه واریز نماید. آیین‌نامه مربوط به تعیین میزان جرایم نقدی متناسب با عمل ارتکابی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و دادگستری تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

تبصره ۱: مبالغ جزای نقدی هر سه سال یک بار متناسب با رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به طور رسمی اعلام می‌شود با پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار و تصویب هیات وزیران تعدیل می‌شود.

تبصره ۲: آرا صادره درخصوص جریمه‌ها لازم‌الاجرا بوده و از طریق دوایر اجرای ثبت و اجرای احکام دادگاه‌ها قابل وصول است.

تبصره ۳: قوه قضاییه می‌تواند گزارش سازمان درخصوص وقوع جرایمی که

آن سازمان به عنوان شاکی و در اجرای ماده (۵۲) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نسبت به طرح شکایت در مراجع ذی‌صلاح قضایی اقدام می‌نماید را در حکم گزارش ضابطان دادگستری تلقی نماید.کارکنان سازمان در اجرای دستورات قضایی مربوط به جرایم مذکور کلیه اختیارات و مسئولیت‌هایی را که برای ضابطان دادگستری در قانون آیین دادرسی کیفری تصریح یا بیان شده است دارا می‌باشند. کارکنان مرتبط با معرفی رئیس سازمان و حکم دادستان تعیین می‌شوند.

ماده۱۵: در صورتی که اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا که در بورس کالا پذیرفته می‌شود متضمن سود مصوب، سررسید شده یا تضمین شده باشد، باید به موقع و در چارچوب مقررات توزیع و پرداخت شود. در صورت خودداری ناشران و شکایت صاحبان اوراق بهادار یا سازمان، موضوع در هیات داوری قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران طرح و آرا صادره در این خصوص از طریق اجرای احکام دادگاه‌ها قابل اجرا است.

ماده۱۶: در صورت درخواست سازمان، کلیه اشخاص تحت نظارت از قبیل ناشران، نهادهای مالی و تشکل‌های خودانتظام موظفند اسناد، مدارک، اطلاعات و گزارش‌های مورد نیاز برای انجام وظایف و مسئولیت‌های قانونی سازمان را ارایه کنند. سازمان می‌تواند نسبت به ارایه اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارش‌های مذکور به مراجع و نهادهای ذی‌صلاح داخلی و یا بین‌المللی با موافقت دادستان کل در چارچوب صلاحیت‌های قانونی آن‌ها اقدام نماید. مدیران اشخاص حقوقی تحت نظارت در صورت خودداری از انجام موارد فوق به مجازات مندرج در صدر ماده (۴۹) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران محکوم می‌شوند.

تبصره۱: در صورتی که ارایه دهنده اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارش اعلام نماید که موارد ارایه شده جزو اسرار تجاری وی محسوب و غیرقابل انتشار می‌باشد، موضوع در هیات مدیره سازمان مطرح و تصمیم‌گیری می‌شود. تصمیم هیات مدیره سازمان درخصوص موضوع لازم الاتباع و مبنای اقدام

خواهد بود.

تبصره۲: اســرار تجاری محرمانه تلقی شده و در صورت افشای آن، سازمان مســئول جبران ضرر و زیان وارده به ارایه دهنده اســناد، مدارک و اطلاعات می‌باشد مشروط بر اینکه افشای اسرار تجاری توسط سازمان و در غیر موارد قانونی صورت گرفته باشد.

تبصره۳: دولت، شــرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها از شمول تکالیف مربوط بــه ناشــران اوراق بهادار موضوع مــواد (۱۳)، (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) این قانون مستثنی هستند.

ماده۱۷: خرید و فروش کالاهای پذیرفته شــده در بورس‌های کالایی که با رعایت مقررات حاکم بر آن بورس‌ها مورد داد و ســتد قرار می‌گیرند توســط وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، نهادها و دستگاه‌های دولتی و عمومی و دستگاه‌های اجرایی نیاز به برگزاری مناقصه یا مزایده و تشریفات مربوط به آن‌ها ندارد.

مــاده۱۸: دولــت مکلف اســت کالای پذیرفته شــده در بــورس را از نظام قیمت‌گذاری خارج نماید.

تبصره: دارو از شمول این ماده مستثنی است.

لایحه فوق مشــتمل بر ۱۸ ماده و ۷ تبصره در جلســه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

قانون مبارزه با پولشویی

(مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲ مجلس شورای اسلامی)

مـــاده۱: اصل بر صحت و اصالـــت معاملات تجاری موضوع مـــاده (۲) قانون تجارت است، مگر آن که بر اساس مفاد این قانون خلاف آن به اثبات برسد. اســـتیلای اشـــخاص بر اموال و دارایی اگر توام با ادعای مالکیت شود، دال بر مالکیت است.

ماده۲: جرم پولشویی عبارت است از:

الـــف: تحصیل، تملک، نگهداری یا اســـتفاده از عوایـــد حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی با علم به اینکه به طور مســـتقیم یا غیر مستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.

ب: تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشـــا غیرقانونی آن با علم به این که به طور مســـتقیم یا غیر مســـتقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد.

ج: اخفـــاء، پنهان یا کتمان کردن ماهیت واقعی، منشـــا، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه‌جایی یا مالکیت عوایدی که به طور مســـتقیم یا غیر مستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

ماده۳: عواید حاصل از جرم به معنای هر نوع مالی است که به طور مستقیم یا غیر مستقیم از فعالیت‌های مجرمانه به دست آمده باشد.

مـــاده۴: به منظور هماهنگ کردن دســـتگاه‌های ذی‌ربط در امر جمع‌آوری،

پردازش و تحلیل اخبار، اسناد و مدارک، اطلاعات و گزارش‌های واصله، تهیه سیستم‌های اطلاعاتی هوشمند، شناسایی معاملات مشکوک و به منظور مقابله با جرم پولشویی شورای عالی مبارزه با پولشویی به ریاست و مسئولیت وزیر امور اقتصادی و دارایی و با عضویت وزرای بازرگانی، اطلاعات، کشور و رئیس بانک مرکزی با وظایف ذیل تشکیل می‌گردد:

۱. جمع‌آوری و کسب اخبار و اطلاعات مرتبط و تجزیه و تحلیل و طبقه بندی فنی و تخصصی آن‌ها در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد طبق مقررات.

۲. تهیه و پیشنهاد آیین‌نامه‌های لازم در خصوص اجرای قانون به هیات وزیران.

۳. هماهنگ کردن دستگاه‌های ذی‌ربط و پیگیری اجرای کامل قانون در کشور.

۴. ارزیابی گزارش‌های دریافتی و ارسال به قوه قضاییه در مواردی که به احتمال قوی صحت دارد و یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است.

۵. تبادل تجارب و اطلاعات با سازمان‌های مشابه در سایر کشورها در چارچوب مفاد ماده (۱۱).

تبصره۱: دبیرخانه شورای عالی در وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره۲: ساختار و تشکیلات اجرایی شورا متناسب با وظایف قانونی آن با پیشنهاد شورا به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره۳: کلیه آیین‌نامه‌های اجرایی شورای فوق‌الذکر پس از تصویب هیات وزیران برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌ربط لازم‌الاجرا خواهد بود. متخلف از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضایی حسب مورد به دو تا پنج سال انفصال از خدمت مربوط محکوم خواهد شد.

ماده۵: کلیه اشخاص حقوقی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها، موسسات مالی و اعتباری، بیمه‌ها، بیمه مرکزی صندوق‌های قرض‌الحسنه، بنیادها و موسسات خیریه و شهرداری‌ها مکلفند آیین‌نامه‌های مصوب هیات وزیران در اجرای این قانون را به مورد اجرا گذارند.

ماده۶: دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حسابرسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی مکلفند اطلاعات مورد نیاز در اجرای این قانون را که هیات وزیران مصوب می‌کند، حسب درخواست شورای عالی مبارزه با پولشویی، ارایه نمایند.

ماده۷: اشخاص، نهادها و دستگاه‌های مشمول این قانون (موضوع مواد ۵ و ۶) بر حسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف به رعایت موارد زیر هستند:

الف- احراز هویت ارباب رجوع و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، احراز سمت و هویت نماینده و وکیل و اصیل در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد.

تبصره: تصویب این قانون ناقض مواردی که در سایر قوانین و مقررات احراز هویت الزامی شده است، نمی‌باشد.

ب- ارایه اطلاعات، گزارش‌ها، اسناد و مدارک مربوط به موضوع این قانون به شورای عالی مبارزه با پولشویی در چارچوب آیین‌نامه‌های مصوب هیات وزیران.

ج- گزارش معاملات و عملیات مشکوک به مرجع ذی‌صلاحی که شورای عالی مبارزه با پولشویی تعیین می‌کند.

د- نگهداری سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع، سوابق حساب‌ها، عملیات و معاملات به مدتی که در آیین‌نامه‌های اجرایی تعیین می‌شود.

ه- تدوین معیارهای کنترل داخلی و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن.

ماده۸: اطلاعات و اسناد گردآوری شده دراجرای این قانون، صرفا در جهت اهداف تعیین شده در قانون مبارزه با پولشویی و جرایم منشا آن مورد استفاده قرار خواهد گرفت، افشا اطلاعات یا استفاده از آن به نفع خود یا دیگری به طور مستقیم یا غیر مستقیم توسط ماموران دولتی یا سایر اشخاص مقرر در این قانون ممنوع بوده و متخلف به مجازات مندرج در قانون مجازات انتشار و افشا اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۲۹،

محکوم خواهد شد.

ماده۹: مرتکبین جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل(و اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن) به جزای نقدی به میزان یک چهارم عواید حاصل از جرم محکوم می‌شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد.

تبصره۱: چنانچه عواید حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.

تبصره۲: صدور و اجرای حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشا، مشمول این حکم قرار نگرفته باشد.

تبصره۳: مرتکبین جرم منشا، در صورت ارتکاب جرم پولشویی، علاوه بر مجازات‌های مقرر مربوط به جرم ارتکابی، به مجازات‌های پیش‌بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهند بود.

ماده۱۰: کلیه اموری که در اجرا این قانون نیاز به اقدام یا مجوز قضایی دارد باید طب مقررات انجام پذیرد. قوه قضاییه موظف است طبق مقررات همکاری نماید.

ماده۱۱: شعبی از دادگاه‌های عمومی در تهران و درصورت نیاز در مراکز استان‌ها به امر رسیدگی به جرم پولشویی و جرایم مرتبط اختصاص می‌یابد. اختصاصی بودن شعبه مانع رسیدگی به سایر جرایم نمی‌باشد.

ماده۱۲: در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها قانون معاضدت قضایی و اطلاعاتی در امر مبارزه با پولشویی تصویب شده باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافقنامه صورت خواهد گرفت.

قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۰۲ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۷ به تایید شورای نگهبان رسید.

مواد مرتبط با بورس کالا در قانون برنامه پنجم توسعه

(مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی)

ماده۷۲: به‌منظور کاهش خطرپذیری ناشی از نوسانات قیمت‌ها ازجمله نوسانات نرخ ارز برای واحدهای تولیدی صادراتی، بیمه مرکزی ایران از طریق شرکت‌های تجاری بیمه، امکان ارایه خدمات بیمه‌ای مربوط به نوسانات قیمت‌ها و نوسانات نرخ ارز را فراهم آورد.

ماده۷۵: به‌منظور تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم موثر برای اقدامات لازم در چارچوب قوانین و مقررات موجود و ارایه پیشنهادها و راهکارهای اجرایی مناسب به مراجع ذی‌ربط، شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی با ترکیب اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱. وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس شورا)
۲. رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۳. معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور
۴. وزیر صنایع و معادن
۵. وزیر تعاون
۶. وزیر بازرگانی
۷. وزیر جهاد کشاورزی
۸. وزیر کار و امور اجتماعی
۹. وزیر نفت

۱۰. وزیر نیرو
۱۱. دو نفر از معاونان قوه قضاییه به انتخاب رئیس قوه
۱۲. رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی
۱۳. رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی
۱۴. رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی
۱۵. رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی
۱۶. رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
۱۷. دبیرکل اتاق تعاونی جمهوری اسلامی ایران
۱۸. شهردار تهران
۱۹. هشت نفر از مدیران عامل شرکت‌های برتر خصوصی و تعاونی از بخش‌ها و رشته‌های مختلف

تبصره ۱: نحوه انتخاب اعضای ردیف ۱۹ و چگونگی تشکیل جلسات که حداقل هر ۱۵ روز یک بار برگزار می‌گردد و ارایه پیشنهادات و گزارش‌ها طبق دستورالعملی است که در نخستین جلسه شورا تهیه و تصویب می‌شود.

تبصره ۲: محل دبیرخانه این شورا بدون دریافت کمک از دولت در اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران است.

ماده ۸۳: الف- به بانک مرکزی اجازه داده می‌شود در چارچوب قانون بودجه سنواتی جهت تامین مالی پروژه‌های زیربنایی توسعه‌ای دولتی نسبت به انتشار اوراق مشارکت و انواع صکوک اسلامی در بازارهای بین‌المللی اقدام نماید.

ب- به شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها اجازه داده می‌شود در راستای تامین منابع ارزی طرح‌های سرمایه‌گذاری خود، پس از تایید وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی، اقدام به انتشار اوراق مشارکت و انواع صکوک اسلامی نمایند. تضمین اصل و سود این اوراق با شرکت‌ها و شهرداری‌های مذکور است.

ماده ۸۴: صندوق توسعه ملی که در این ماده صندوق نامیده می‌شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت، گاز، میعانات گازی و فرآورده‌های

نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌شود.
صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه‌ای نخواهد داشت. اموال و داریی‌های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.
الف) ارکان صندوق عبارتند از:
۱. هیات امنا
۲. هیات عامل
۳. هیات نظارت
ب) هیات امنا به‌عنوان بالاترین رکن صندوق، دارای وظایف و اختیارات زیر است:
۱. راهبری، تعیین سیاست‌ها و خط مشی‌ها
۲. تصویب شرایط و نحوه اعطا تسهیلات برای تولید و سرمایه‌گذاری به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی
۳. تصویب نظامنامه‌ها، برنامه‌های راهبردی، بودجه سالانه، صورت‌های مالی و گزارش عملکرد صندوق
۴. انتخاب رئیس و سایر اعضا هیات عامل مطابق بندهای(د)و(هـ)
۵. عزل رئیس و اعضای هیات عامل با پیشنهاد هریک از اعضای هیات امنا و تصویب هیات امنا
۶. اتخاذ تصمیم درباره ارجاع دعاوی به داوری و صلح دعاوی با رعایت اصل یکصد و سی و نهم(۱۳۹) قانون اساسی
۷. تعیین انواع فعالیت‌های مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخش‌ها و زیربخش‌های تولیدی و خدماتی زاینده و با بازده مناسب اقتصادی
۸. تعیین حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و همچنین نرخ بازده مورد قبول طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری برای پرداخت تسهیلات و تعیین نرخ سهم مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری به‌نحوی که میانگین این نرخ‌ها کمتر از متوسط نرخ بازده سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای

خارجی نباشد.

ج) هیات امنا

ترکیب اعضای هیات امنا به‌شرح زیر است:

۱. رئیس جمهور (رئیس هیات امنا)

۲. معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور (دبیر هیات امنا)

۳. وزیر امور اقتصادی و دارایی

۴. وزیر کار و امور اجتماعی

۵. وزیر نفت

۶. رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۷. رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رای

۸. رئیس اتاق تعاون ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رای

۹. دو نفر نماینده از کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات به انتخاب مجلس شورای اسلامی

۱۰. دادستان کل کشور

تبصره ۱: جلسات هیات امنا حداقل سالی دو بار تشکیل می‌شود.

تبصره ۲: جلسات هیات امنا با حداقل دو سوم اعضا صاحب رای رسمیت یافته و تصمیمات آن با حداقل پنج رای اتخاذ می‌گردد.

تبصره ۳: رؤسای هیات عامل و هیات نظارت بدون حق رای می‌توانند در جلسات هیات امنا شرکت نمایند.

تبصره ۴: هرگونه تصمیم هیات امنا در مورد تصویب ترازنامه و صورت‌های مالی صندوق و نیز انتصاب رئیس و اعضای هیات عامل در روزنامه رسمی کشور و نیز یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار به انتخاب هیات امنا، درج می‌گردد.

تبصره ۵: دستور جلسه، تاریخ و محل جلسات هیات امنا توسط دبیر هیات امنا تعیین و حداقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه برای اعضا هیات ارسال می‌شود.

تبصره ۶: بودجه ستاد صندوق به تصویب هیات امنا می‌رسد.

د) به‌منظور اداره امور صندوق در چارچوب مفاد اساسنامه و مصوبات هیات‌امنا، هیات عامل مرکب از پنج نفر از افراد صاحب نظر، با تجربه و خوش‌نام در امور اقتصادی، حقوقی، مالی، بانکی و برنامه‌ریزی با حداقل ده سال سابقه مرتبط و مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد توسط هیات امنا انتخاب و با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شوند و دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشند:

۱. پیشنهاد فعالیت‌های مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخش‌ها و زیربخش‌های تولیدی و خدماتی زاینده و با بازده مناسب اقتصادی به هیات امنا

۲. پیشنهاد موارد سرمایه‌گذاری در بازارهای پولی و مالی بین‌المللی و داخلی به هیات امنا

۳. تعیین چارچوب قراردادهای عاملیت با بانک‌های عامل و تعیین مسئولیت‌ها و اختیارات بانک عامل در چارچوب این قراردادها

۴. برقراری نظام حسابرسی داخلی و استقرار نظام کنترل‌های داخلی مناسب

۵. تایید صورت‌های مالی ارزی و ریالی و ارایه آن به هیات امنا

۶. ارایه پیشنهاد به هیات امنا درخصوص نظامنامه‌ها و شرایط و نحوه اعطای تسهیلات

۷. اتخاذ تصمیم نسبت به هرگونه اقدامی به‌نام صندوق در محدوده وظایف و اهداف مندرج در اساسنامه به‌جز آنچه تصمیم درباره آن‌ها به‌صراحت در حوزه صلاحیت هیات امنا یا رئیس هیات عامل است مگر این‌که به هیات عامل تفویض شده باشد.

۸. اتخاذ تصمیم راجع به کلیه اموری که توسط رئیس هیات عامل در محدوده اختیارات خود در دستور کار هیات عامل قرار می‌گیرد.

۹. اجرای مصوبات هیات امنا

۱۰. پیشنهاد ارجاع دعاوی به داوری، تعیین داور و صلح دعاوی به هیات امنا

۱۱. افتتاح یا بستن حساب‌های ارزی در نزد بانک مرکزی و معرفی صاحبان

امضای مجاز از بین اعضای هیات عامل، رئیس و سایر مدیران صندوق
۱۲. انعقاد قرارداد با مشاور معتبر بین‌المللی در امور سرمایه‌گذاری و مهندسی‌مالی برای ارزیابی، بهبود و ارتقا عملکرد صندوق
۱۳. سایر موارد ارجاعی از سوی هیات امنا

تبصره ۱: برکناری و قبول استعفای اعضای هیات عامل مشروط به تایید دو سوم اعضای صاحب رای هیات امنا خواهد بود.

تبصره ۲: اعضای هیات عامل باید تمام وقت بوده و هیچ‌گونه فعالیت اقتصادی و شغل دیگری به استثنا تدریس نداشته باشند. اعضای هیات عامل مشمول حکم مندرج در اصل یکصد و چهل و دوم(۱۴۲) قانون اساسی می‌باشند.

تبصره ۳: دوره تصدی هیات عامل پنج سال بوده و انتخاب مجدد اعضا بلامانع است.

تبصره ۴: کلیه اوراق بهادار، چک‌ها، سفته‌ها، بروات، قراردادها و سایر اسناد تعهدآور با امضای دو عضو از سه عضو هیات عامل که توسط این هیات تعیین می‌شوند همراه با مهر صندوق معتبر خواهد بود.

تبصره ۵: تصمیمات هیات عامل با حداقل سه رای نافذ است.

هـ) رئیس هیات عامل که بالاترین مقام اجرایی صندوق است از بین اعضای هیات عامل توسط هیات امنا انتخاب و با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود. رئیس هیات عامل دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:

۱. ابلاغ و صدور دستور اجرای تصمیمات هیات عامل و نظارت بر حسن اجرای آن
۲. تعیین دستور جلسه و اداره جلسات هیات عامل
۳. اداره صندوق در چارچوب مصوبات هیات عامل و هیات امنا
۴. تهیه و تنظیم طرح‌ها و برنامه‌های اجرایی در حیطه فعالیت‌های موضوع صندوق
۵. تهیه و تنظیم برنامه، بودجه، صورت‌های مالی صندوق و پیش‌نویس گزارش هیات عامل به هیات امنا

۶. اداره امـور داخلی صندوق، به‌کارگیری نیروی انسـانی و انجام هزینه‌های جاری و اداری صندوق

۷. تهیه و تنظیـم گزارش عملکرد صندوق برای ارایه به هیات عامل حداقل هر سه‌ماه یک‌بار

۸. نمایندگی صندوق در برابر اشخاص ثالث و کلیه مراجع داخلی و خارجی اعـم از قضایی، اداری، ثبتی و مشـابه آن‌ها با حـق توکیل به غیر ولو به‌طور مکرر

۹. اقامه یا دفاع از دعاوی یا شکایات مربوط به امور صندوق اعم از حقوقی و کیفری با کلیه اختیارات مربوط به امور دادرسی به جز حق مصالحه و ارجاع امر به داوری

۱۰. سایر امور ارجاعی از سوی هیات عامل

و) به‌منظـور حصول اطمینان از تحقق اهداف صندوق و نظارت مسـتمر بر عملیات جاری آن و جلوگیری از هرگونه انحراف احتمالی از مفاد اساسنامه، خط‌مشـی‌ها و سیاسـت‌ها، هیات نظارت با ترکیب رئیس دیوان محاسبات کشـور، رئیس سازمان حسابرسی کشـور، رئیس سازمان بازرسی کل کشور تشکیل می‌شود.

تبصـره ۱: نظارت این هیات نافی وظایف قانونی دسـتگاه‌های نظارتی نظیر دیوان محاسبات و بازرسی کل کشور نخواهد بود.

تبصـره ۲: هیات نظـارت دارای رئیس، نایب رئیس و دبیرخواهد بود که در اولین جلسه هیات نظارت انتخاب خواهند شد.

ز) وظایف هیات نظارت:

۱. رسـیدگی به صورت‌هـا و گزارش‌های مالی صنـدوق و تهیه گزارش‌های موردی و ادواری برای هیات امنا و مجلس شورای اسلامی

۲. رسـیدگی به‌صورت ریزدارایی‌ها، مطالبات، تعهدات و خلاصه حساب‌های صندوق و گواهی آن‌ها برای انتشار در روزنامه رسمی کشور

۳. رسیدگی به عملکرد صندوق از لحاظ انطباق با موازین قانونی و اساسنامه و اهداف صندوق

این هیات در ایفای وظایف خود و بدون مداخله در امور جاری، کلیه اسناد و دارایی‌ها و حساب‌های صندوق را مورد رسیدگی قرار داده و می‌تواند به اطلاعات و مدارک و مستندات صندوق که لازم می‌داند دسترسی داشته باشد. این هیات موظف است گزارش نظارتی خود را هر شش ماه یک‌بار به هیات امنا و مجلس شورای اسلامی ارایه دهد.

تبصره: هیات نظارت می‌تواند برای حسابرسی از عملکرد صندوق از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب صلاحیت استفاده نماید.

ح) منابع صندوق:

۱. حداقل معادل بیست‌درصد(٪۲۰) از منابع حاصل از صادرات نفت (نفت‌خام، میعانات گازی، گاز و فرآورده‌های نفتی) در سال‌های برنامه و تعیین مبلغ آن در قوانین بودجه سنواتی

۲. حداقل بیست‌درصد (٪۲۰) ارزش صادرات تهاتری اقلام فوق‌الذکر

۳. افزایش سهم واریزی از منابع بندهای(۱) و(۲) هر سال به میزان سه واحد درصد

۴. پنجاه درصد(٪۵۰) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان سال ۱۳۸۹ و سال‌های بعد

۵. منابع قابل تحصیل از بازارهای پولی بین‌المللی با مجوز هیات امنا با رعایت قوانین مربوط

۶. سود خالص صندوق طی سال مالی

۷. درآمد حاصل از سود موجودی حساب صندوق در بانک مرکزی، معادل میانگین نرخ سود سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی با محاسبه و پرداخت هر سه ماه یک‌بار

۸. بیست درصد(٪۲۰) منابع موضوع جز (د) بند (۴) قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور

تبصره ۱: بازپرداخت اصل و سود تسهیلات پرداختی از محل صندوق توسعه ملی به حساب صندوق واریز و مجددا در جهت اهداف صندوق به‌کار گرفته می‌شود.

تبصره ۲: حساب‌های صندوق فقط نزد بانک مرکزی نگهداری خواهد شد.

ط) مصارف صندوق:

۱. اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به موسسات عمومی غیردولتی برای تولید و توسعه سرمایه‌گذاری‌های دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی

۲. اعطای تسهیلات صادرات خدمات فنی و مهندسی به شرکت‌های خصوصی و تعاونی ایرانی که در مناقصه‌های خارجی برنده می‌شوند از طریق منابع خود یا تسهیلات سندیکایی

۳. اعطای تسهیلات خرید به طرف‌های خریدار کالا و خدمات ایرانی در بازارهای هدف صادراتی کشور

۴. سرمایه‌گذاری در بازارهای پولی و مالی خارجی

۵. اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران خارجی با درنظر گرفتن شرایط رقابتی و بازدهی مناسب اقتصادی به منظور جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری در ایران با رعایت اصل هشتادم(۸۰) قانون اساسی می‌باشد.

۶. تامین هزینه‌های صندوق

تبصره ۱: استفاده از منابع صندوق برای اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و بازپرداخت بدهی‌های دولت به هر شکل ممنوع است.

تبصره ۲: اعطای تسهیلات موضوع این ماده فقط به صورت ارزی است وسرمایه‌گذاران استفاده کننده از این تسهیلات اجازه تبدیل ارز به ریال در بازار داخلی را ندارند.

تبصره ۳: اعطای کلیه تسهیلات صندوق صرفا از طریق عاملیت بانک‌های دولتی و غیردولتی خواهد بود.

ی) سایر مقررات:

۱. سهم عاملیت بانک‌ها در شرایط رقابتی متناسب با نرخ کارمزد و توان تخصصی و کارشناسی بانک‌ها توسط هیات عامل تعیین می‌شود.

۲. سهم صندوق از منابع موضوع جز (۱) و (۲) بند(ح) این ماده ماهانه

توسط بانک مرکزی به حساب صندوق واریز و در پایان سال مالی با توجه به قطعی‌شدن منابع تسویه می‌شود.

۳. پرداخت تسهیلات از محل منابع صندوق بدون تایید توجیه فنی، اقتصادی، مالی و اهلیت متقاضی توسط بانک عامل ممنوع است و در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی خواهد بود. ارزیابی گزارش‌های توجیه فنی، اقتصادی و مالی و احراز کفایت بازدهی طرح‌های سرمایه‌گذاری با لحاظ عامل خطرپذیری، به میزانی که از نرخ سود تسهیلات مورد انتظار اعلام شده توسط هیات امنا کمتر نباشد به عهده بانک عامل و به مثابه تضمین بانک عامل در بازپرداخت اصل و سود تسهیلات به صندوق است.

صندوق، منابع مورد نیاز طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی، آب و منابع طبیعی را از طریق بانک عامل یا صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی به‌صورت ارزی و با سود انتظاری کمتر در اختیار سرمایه‌گذاران بخش قرار می‌دهد.

۴. مجموع تسهیلات اختصاص یافته از منابع صندوق با عاملیت بانک‌ها به موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های تابعه و وابسته در هر حال نباید بیش از بیست درصد(٪۲۰) منابع صندوق باشد.

تبصره ۱: از نظر این ماده موسسات و شرکت‌ها در صورتی غیر عمومی محسوب می‌شوند که حداقل هشتاد درصد(٪۸۰) سهام، یا سهم‌الشرکه آن‌ها مستقیم و یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد.

موسسات و شرکت‌هایی که اکثریت مطلق سهام آن‌ها متعلق به موسسات عمومی و عام‌المنفعه نظیر موقوفات، صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و موسسات خیریه عمومی است از نظر این ماده در حکم موسسات و شرکت‌های وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند.

تبصره ۲: بنگاه‌های اقتصادی که صرف‌نظر از نوع مالکیت بیش از بیست‌درصد(٪۲۰) اعضا هیات مدیره آن‌ها توسط مقامات دولتی تعیین می‌شوند از نظر این ماده دولتی محسوب می‌گردند و پرداخت از منابع صندوق به آن‌ها ممنوع است.

تبصره ۳: صندوق موظف است در توزیع منابع بین بخش‌های اقتصادی و استان‌ها، توازن منطقه‌ای را مدنظر قرار دهد.

۵. سال مالی صندوق از اول فروردین‌ماه هر سال تا پایان اسفندماه همان سال است.

۶. صندوق در امور اداری، استخدامی، مالی و معاملاتی تابع این اساسنامه و قوانین موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و سیاست‌های پولی و ارزی می‌باشد. آیین‌نامه‌های لازم به پیشنهاد هیات امنای صندوق به تصویب هیات وزیران خواهد رسید و طبق اصل یکصد و سی و هشتم(۱۳۸)قانون اساسی اقدام خواهد شد.

۷. رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی موظف است هر شش ماه یک‌بار میزان منابع، مصارف و محل مصارف صندوق را به هیات امنا، هیات نظارت و مجلس شورای اسلامی گزارش نماید.

۸. هیات نظارت درصورت برخورد با تخلف و جرم در اجرای احکام این ماده حسب مورد مراتب را به مراجع صالحه اعلام می‌دارد.

۹. ترازنامه و حساب سود و زیان صندوق به همراه گزارش و اظهارنظر هیات نظارت باید حداقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه به هیات امنا تسلیم گردد.

۱۰. صدور هرگونه ضمانت‌نامه و پرداخت هرگونه تسهیلات از محل منابع صندوق فقط از طریق بانک‌های عامل اعم از دولتی یا غیردولتی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی انجام می‌شود.

۱۱. تغییر در اساسنامه و انحلال صندوق تنها با تصویب مجلس شورای اسلامی است.

ماده ۸۵: فعالیت حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت موضوع ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۰۶/۰۳ با اعمال اصلاحات و تغییرات زیر تداوم می‌یابد.

الف) عواید حاصل از صادرات نفت اعم از (نفت خام و میعانات گازی) به‌صورت نقدی و تهاتری و درآمد دولت از صادرات فرآورده‌های نفتی و

خالص صادرات گاز در سال ۸۹ و سال‌های بعد پس از کسر مصارف ارزی پیش‌بینی شده در جداول قانون بودجه کل کشور و پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌شود.

ب) تامین کسری بودجه عمومی دولت ناشی از کاهش منابع ارزی حاصل از صادرات نفت خام، گاز و میعانات گازی نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی از محل حساب ذخیره ارزی مشروط بر این‌که از دیگر منابع قابل تامین نباشد با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است.

ج) پیگیری وصول اقساط و سود تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی و واریز آن به حساب مزبور از طریق بانک‌های عامل به عهده دولت است.

د) ایفا باقی‌مانده تعهدات حساب ذخیره ارزی به بخش‌های غیردولتی، خصوصی و تعاونی، به عهده همین حساب است و ایجاد هرگونه تعهد جدید ممنوع است.

ماده۹۹: به‌منظور ارتقای جایگاه بازار سرمایه در اقتصاد کشور و ساماندهی بازار متشکل اوراق بهادار اقدامات زیر انجام می‌شود. سایر تدابیر ساماندهی مطابق ماده (۴) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی است.

الف) کلیه اشخاصی که تاکنون نسبت به انتشار اوراق بهادار اقدام کرده‌اند حداکثر ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون مکلفند نسبت به ثبت آن نزد سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام نمایند. عدم ثبت، تخلف محسوب می‌شود، ولیکن مانع از اجرای تکالیف قانونی برای ناشر اوراق بهادار نخواهد بود. ناشران اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان مذکور باید اطلاعات مالی خود را براساس ترتیبات مقرر در ماده (۴۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران منتشر نمایند.

ب) معاملات اوراق بهادار ثبت شده در سازمان فقط در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس دارای مجوز و با رعایت مقررات معاملاتی هریک از آن‌ها حسب مورد امکان‌پذیر بوده و معامله اوراق بهادار مذکور بدون رعایت ترتیبات فوق فاقد اعتبار است.

ج) پس از معامله اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان که در یکی از بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس معامله شده‌اند و کالاهای معامله شده در بورس‌های کالایی، عملیات تسویه وجوه و پایاپای (نقل و انتقال) پس از معاملات در شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه صورت می‌گیرد.

د) سوابق معاملات اوراق بهادار و معامله‌کنندگان آن‌ها باید به‌گونه‌ای ثبت و نگهداری شوند که قابلیت بازسازی معاملات را داشته باشند. دستورالعمل اجرایی این بند حداکثر تا ۲ ماه پس از ابلاغ قانون توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهیه و ابلاغ می‌گردد.

هـ) اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل تمامی اشخاص حقوقی که تحت یکی از عناوین نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و یا قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی تا کنون تشکیل شده‌اند و نزد مرجع ثبت شرکت‌ها در سراسر کشور به ثبت رسیده‌اند و نیز آن دسته از اشخاص حقوقی که موضوع فعالیت اصلی آن‌ها نهاد مالی است موظفند نهاد مالی تحت مدیریت خود را نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به ثبت برسانند. خودداری از ثبت نهاد مالی تخلف محسوب می‌شود و فعالیت مدیران آن‌ها مشمول بند «۱» ماده (۴۹) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است نهادهای مالی را فقط با مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار ثبت نموده و از ثبت نهادهای مالی بدون مجوز خودداری نماید. هرگونه تغییرات در اساسنامه و سرمایه نهادهای مالی نیز منوط به تایید سازمان بورس و اوراق بهادار طبق ضوابط مربوطه است. تایید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی براساس دستورالعملی است که به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد.

و) کالاهایی که در بورس‌های کالایی به‌عنوان بازار متشکل، سازمان‌یافته و تحت نظارت پذیرفته شده و مورد دادوستد قرار می‌گیرد طبق قوانین و مقررات حاکم بر آن بورس‌ها عرضه شده و مورد معامله قرار می‌گیرند. عرضه، معامله، تسویه و تحویل نهایی کالاهای مذکور مشمول قوانین و

مقررات مربوط به بازارهای غیرمتشکل کالایی نیست.

ز) کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که به‌عنوان مدیران نهادهای مالی، تشکل‌های خودانتظام و ناشران اوراق بهادار (موضوع ماده (۱۳) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی) انتخاب شده یا می‌شوند مکلفند مدارک هویت و کلیه اسناد و مدارک مربوط به سوابق شغلی و تحصیلی خود را جهت ثبت در پایگاه اطلاعاتی مدیران مربوطه به سازمان بورس و اوراق بهادار ارایه نمایند. سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است مشخصات و سوابق تحصیلی و تجربی مدیران یاد شده را در پایگاه اطلاعاتی مذکور ثبت و عملکرد آن‌ها را از حیث رعایت قوانین و مقررات حاکم بر بازار اوراق بهادار و سوابق تخلفاتی و کیفری مربوط به آن‌ها در طول مدیریت در نهادهای مالی و ناشران اوراق بهادار براساس ترتیبات اجرایی که به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد منتشر نماید. انتشار اسامی مدیران به همراه سوابق آنان پس از تایید مرجع ذی‌صلاح امکان‌پذیر است.

ماده ۱۰۱: به‌منظور تنظیم مناسب بازار، افزایش سطح رقابت، ارتقای بهره‌وری شبکه توزیع و شفاف‌سازی فرآیند توزیع کالا و خدمات دولت می‌تواند:

الف) نسبت به ارایه لایحه ساماندهی واحدهای غیردولتی پخش کالا تا پایان سال دوم برنامه اقدام نماید به نحوی که استانداردهای مورد نیاز برای فعالیت پخش، ابزارهای نظارتی و مدیریتی دولت و نیز سیاست‌های رقابتی مورد توجه قرار گرفته و اختلاف قیمت تولیدکننده و مصرف‌کننده کاهش یابد.

ج) نسبت به توسعه نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات ایران (ایران‌کد) به‌منظور ایجاد نظام منسجم و یکپارچه برای تبادل اطلاعات مربوط به کالاها و خدمات اقدام نموده و کلیه عرضه‌کنندگان کالا و خدمات را مکلف به اخذ و روزآمد کردن این کد و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط را موظف به استفاده از آن نماید.

د) با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی

قیمت‌گـذاری را به کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسـی یارانه‌ای و ضروری محدود نماید.

تبصـره ۱: دولت مکلف اسـت ضوابط تعیین کالاهای اساسـی، انحصاری و خدمات عمومی و نیز فهرست و ضوابط تعیین قیمت این کالاها و خدمات را ظرف مدت سـه‌ماه پس از تصویب این قانون، با پیشنهاد کارگروهی متشکل از نماینـدگان وزارت بازرگانی، معاونـت و وزارتخانه‌های ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد برساند.

تبصـره ۲: در اجرای این بند، چنانچه قیمت فروش کالا یا خدمات کمتر از قیمت عادله روز تکلیف شود، مابه‌التفاوت قیمت عادله روز و تکلیفی می‌باید هم‌زمان تعیین و از محل اعتبارات و منابع دولت در سال اجرا پرداخت شود و یا از محل بدهی دستگاه ذی‌ربط به دولت تهاتر گردد.

ماده۱۰۲: وزارت بازرگانی مجاز اسـت در راسـتای اجرا سیاسـت‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسـی، امـور اجرایی تنظیم بـازار اعم از تامین، ذخیره‌سـازی، توزیـع، بازرسـی و قیمت‌گـذاری کالاهـا و خدمـات را به تشـکل‌های صنفـی تولیدی، توزیعـی و خدماتی، اتحادیه‌هـا و تعاونی‌ها و همچنین تشکل‌های مردم نهاد واگذار نماید.

تبصـره۱: تشـکل‌ها، اتحادیه‌هـا و تعاونی‌های موضوع این مـاده، در مقابل اختیارات واگذار شـده در چارچوب دسـتورالعمل ابلاغی وزارت بازرگانی و معاونت، پاسخگو و مسئول جبران خسارت خواهند بود.

تبصره ۲: وزارت بازرگانی مجاز است حسب ضرورت از طریق اعطای مجوز واردات بدون انتقال ارز، نسبت به جبران نیازهای داخلی اقدام نماید.

مـاده۱۰۳: برقـراری موانع غیرتعرفـه‌ای و غیرفنی بـرای واردات در طول سـال‌های برنامـه به‌جز در مواردی کـه رعایت موازین شـرع اقتضا می‌کند ممنـوع اسـت و در صورت وجود چنین موانعی، دولت مکلف اسـت با وضع نرخ‌های معادل تعرفه‌ای نسبت به رفع آن اقدام کند.

تبصره: محصولات کشاورزی مشمول این ممنوعیت نیست.

ماده۱۰۴: الف) به‌منظور ارتقای مشـارکت بنگاه‌ها و افزایش سهم تشکل‌ها،

شبکه‌ها، خوشه‌ها، اتحادیه شـرکت‌ها (کنسرسیوم‌ها)، شرکت‌های مدیریت صادرات و شـرکت‌های بزرگ صادراتـی و دارای تنوع محصول، دولت مجاز است کمک‌ها، تسهیلات، مشوق‌ها و حمایت‌های مستقیم و غیرمستقیم خود در حوزه صادرات غیرنفتی را از طریق این تشکل‌ها و براساس دستورالعملی کـه ظرف ۶ ماه توسـط وزارت بازرگانی تهیه و پـس از تایید معاونت ابلاغ خواهد شد، اعطا نماید.

تبصـره: تشـکل‌های موضوع این ماده، در مقابل اختیارات واگذار شـده در چارچوب دسـتورالعمل ابلاغی وزارت بازرگانی و معاونت پاسخگو و مسئول جبران خسارت خواهند بود.

ب) اخذ هرگونه مالیات و عوارض از صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات در طول برنامه ممنوع است.

تبصـره ۱: فهرسـت کالاهای نفتی ظرف ۶ ماه از تاریـخ تصویب این قانون توسط شورای اقتصاد تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: دولت مجاز است به منظور صیانت از منابع کشور، عوارض ویژه‌ای برای صادرات مواد خام یا دارای ارزش افزوده پایین، وضع و دریافت نماید.

تبصره ۳: میزان عوارض موضوع این ماده بر حسب جدولی است که متناسب با افزایش سهم ارزش افزوده داخلی، کاهش می‌یابد. فهرست و عوارض مربوطه این کالاها و جداول مذکور به تصویب شـورای اقتصاد می‌رسـد. این عوارض حداق سه ماه پس از وضع و اعلام عمومی قابل وصول است.

ج) صادرات کالاها و خدمات از اخذ هرگونه مجوز به‌اسـتثنای استانداردهای اجبـاری و گواهی‌هـای مرسـوم در تجـارت بین‌الملـل (مورد درخواسـت خریداران) معاف است.

تبصره: به دولت اجازه داده می‌شـود با لحاظ منافع ملی تا پایان سـال اول برنامه ترتیبات لازم برای اصلاح قانون مقررات صادرات و واردات شامل ارایه مشـوق‌های صادراتی مندرج در این قانـون و دیگر قوانین مربوطه که جنبه دایمی دارند را به‌عمل آورد.

د) دولـت تدابیـر و اقدامـات موثر حفاظتـی، جبرانی و ضد قیمت‌شـکنی

(ضددامپینگ) در مواردی که کالایی با شـرایط غیرمتعارف و با امتیاز قابل توجه به کشور وارد می‌شود را اتخاذ و اعمال نماید.

هـ) تنظیم بازار داخلی موجـب ممنوعیت صدور نمی‌گـردد و صدور کلیه کالاها و خدمات، به‌جز موارد زیر مجاز است:

۱. اشیای عتیقه و میراث فرهنگی به تشخیص سازمان میراث فرهنگی

۲. اقلام خاص دامی، نباتی، خاک زراعی و مرتعی و گونه‌هایی که جنبه حفظ ذخایر ژنتیکی و یا حفاظت تنوع زیسـتی داشـته باشند، به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست

تبصره: صادرات کالاهایی که دولت برای تامین آن‌ها یارانه مستقیم پرداخت می‌کند تنها با پیشنهاد دستگاه مربوطه و تصویب شورای اقتصاد مجاز است. در این‌صـورت کلیـه صادرکنندگان موظفند گواهی مربـوط به عودت کلیه یارانه‌های مستقیم پرداختی به کالاهای صادر شده را قبل از خروج از وزارت امور اقتصادی و دارایی اخذ کنند.

و) دولت موظف اسـت ضمن ایجاد همسویی قوانین و مقررات بخش تجاری کشور با قوانین و مقررات اتحادیه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی ازجمله سازمان تجارت جهانی، نسـبت به آماده‌سازی و توانمندسازی ارکان اقتصادی کشور برای عضویت در سـازمان تجارت جهانی (WTO) تا پایان سال دوم برنامه اقدام نماید.

مـاده۱۰۸: خریـد کالا یـا خدمات از طریـق بورس بدون رعایـت احکام و تشریفات قانون برگزاری مناقصات، توسط دستگاه‌های اجرایی، بلامانع است.

ماده ۱۱۳: مشـارکت شـرکت‌های بیمه خارجی با شرکت‌های بیمه تجاری داخلـی بـا اولویت بخش غیردولتی به‌منظور ایجاد شـرکت بیمه مشـترک بازرگانی در ایران، جذب سـرمایه خارجی توسط شـرکت‌های بیمه داخلی و همچنین تاسـیس و فعالیت شعب و نمایندگی شرکت‌های بیمه بازرگانی خارجی با رعایت سیاسـت‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و قوانین مربوط مجاز است.

ماده۱۱۴: به دولت اجازه داده می‌شود، ضمن اصلاح نظام نظارت تعرفه‌ای و

کاهش تدریجی حق بیمه اتکایی اجباری در صنعت بیمه بازرگانی، نسبت به تدوین و اســتقرار نظام یکپارچه نظارتی جایگزین مشتمل بر مقررات نظارت مالــی، منع انحصار و تســهیل رقابت، توانگری و رتبه‌بندی موسســات بیمه حداکثر تا پایان سال سوم برنامه اقدام نماید.

ماده۱۲۲: مدیران اشــخاص حقوقی غیردولتی به‌طور جمعی و فردی نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد اشــخاص حقوقــی و همچنین مالیات‌هایی که اشــخاص حقوقی به‌موجب مقررات قانون مالیات‌های مســتقیم و مالیات بر ارزش‌افــزوده مکلف به کســر یا وصول یا ایصال آن بــوده و مربوط به دوران مدیریت آن‌ها باشد با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

ماده۱۲۵: الف) وزارت نفت مجاز اســت با ایجاد فضا وشرایط رقابتی، نسبت به صدور پروانه اکتشاف، توسعه و تولید مورد نیاز برای بهره‌برداری از حداکثر ظرفیت‌ها برای توســعه میدان‌های نفت و گاز و افزایش تولید صیانت شده با حفظ ظرفیت تولید سال ۱۳۸۹تا سقف تولید اضافی، روزانه ۱ میلیون بشکه نفت خام و ۲۵۰ میلیون مترمکعب گاز طبیعی، با اولویت میادین مشــترک، بــا تاکید بر توســعه میدان گاز پارس جنوبی، پــس از تصویب توجیه فنی و اقتصادی طرح‌ها در شــورای اقتصاد و درج در قوانین بودجه ســنواتی و نیز مبادله موافقت‌نامه با معاونت با استفاده از روش‌های زیر اقدام نماید:

۱. اســتفاده از انواع روش‌های اکتشاف، توسعه و تولید در دوره زمانی معین در میادین نفت و گاز.

تبصره: شــرایط اساســی این روش‌ها با حفظ حق مالکیت و اعمال تصرفات مالکانــه بــرای دولت در ســال اول برنامه با پیشــنهاد وزارت نفت تهیه و به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

۲. کارســازی انتشــار اوراق مالی ریالی و ارزی در داخل و خارج از کشــور با رعایت قوانین و مقررات مربوط، بدون تضمین دولت.

۳. اســتفاده از روش بیع متقابل با رعایت اصول و شــرایط موضوع بند «ب» ماده (۱۴) قانون برنامه چهارم توسعه.

تبصره: وزارت نفت می‌تواند در طول برنامه نســبت به انعقاد قرارداد توسعه

و تولید از کلیه میادین مشترک شناخته شده اقدام و تلاش لازم را به‌عمل آورد.

ب) دولت مکلف است بر مبنای سند چشم انداز بیست ساله کشور و سیاست‌های کلی نظام در بخش انرژی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و با پشتوانه کامل کارشناسی «سند ملی راهبرد انرژی کشور» را به عنوان سند بالادستی بخش انرژی برای یک دوره زمانی بیست و پنج ساله ظرف حداکثر شش ماه پس از تصویب قانون برنامه تهیه و به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند.

تبصره: وزارتخانه‌های نفت و نیرو موظف هستند با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذی ربط «برنامه اجرایی طرح جامع انرژی کشور» را ظرف دوازده ماه پس از تصویب قانون سند ملی راهبرد انرژی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران برسانند.

ماده۱۲۶: به وزارت نفت اجازه داده می‌شود به‌منظور شناسایی و اکتشاف هرچه بیشتر منابع نفت و گاز در سراسر کشور و نیز انتقال و به‌کارگیری فناوری‌های جدید در عملیات اکتشافی، در کلیه مناطق کشور (به‌استثنای استان‌های خوزستان، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد) با تاکید بر مناطق دریایی و خشکی مشترک با همسایگان که عملیات اکتشافی مربوط با خطرپذیری (ریسک) طرف قرارداد انجام و منجر به کشف میدان قابل تولید تجاری شود، در قالب ارقام مذکور در ماده (۱۱۸) این قانون و در قالب بودجه‌های سنتواتی کل کشور و تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقت‌نامه با معاونت، نسبت به عقد قراردادهای بیع متقابل توام برای اکتشاف و توسعه میادین جدید از طریق برگزاری مناقصات اقدام و طرف قرارداد را مطابق ضوابط قانونی انتخاب نماید. هزینه‌های اکتشافی (مستقیم و غیرمستقیم) در قالب قرارداد منعقده مذکور منظور و به همراه هزینه‌های توسعه از محل فروش محصولات تولیدی همان میدان بازپرداخت خواهد شد.

مجوزهای صادره دارای زمان محدود بوده و در هر مورد توسط وزارت نفت تعیین شده و یک بار نیز قابل تمدید می‌باشد. در صورتی‌که در پایان مرحله

اکتشاف، میدان تجاری در هیچ نقطه‌ای از منطقه کشف نشده باشد، قرارداد خاتمه می‌یابد و طرف قرارداد حق مطالبه هیچ‌گونه وجهی را نخواهد داشت.

ماده۱۲۷: به وزارت نفت اجازه داده می‌شود در چارچوب بودجه سنواتی از محل منابع داخلی شرکت‌های تابعه و منابع خارجی ترجیحا با مشارکت بخش‌های خصوصی و تعاونی پس از تایید شورای اقتصاد، نسبت به تکمیل دو پالایشگاه میعانات گازی «ستاره خلیج فارس» و «فارس» با ظرفیت اسمی به ترتیب ۳۶۰ هزار و ۱۲۰ هزار بشکه به‌صورت سرمایه‌گذاری و یا تسهیلات در قالب وجوه اداره شده اقدام نماید.

تا اتمام پروژه‌های موضوع این ماده و بهره‌برداری از آن‌ها استفاده از روش‌های تهاتری برای خرید و فروش فراورده‌های موردنیاز با تصویب شورای اقتصاد در موارد ضروری مجاز است.

تهاتر نفت خام و میعانات گازی از شمول این حکم مستثنا است.

دولت مکلف است حداکثر یک سال پس از راه‌اندازی آن‌ها برای واگذاری سهام خود در چارچوب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی اقدام لازم را به‌عمل آورد.

ماده۱۲۸: به وزارت نفت اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، نسبت به اعطای تسهیلات در قالب وجوه اداره شده برای سرمایه‌گذاری بخش‌های خصوصی و تعاونی در طرح‌های تکمیل پالایشگاه‌های موجود، شامل بهینه‌سازی و بنزین‌سازی با تصویب شورای اقتصاد، اقدام نماید.

ماده۱۲۹: وزارت نفت موظف است:

الف) در راستای اعمال حق حاکمیت و مالکیت بر منابع نفت و گاز و انجام وظایف قانونی خود ضمن ایجاد مدیریت اکتشاف، توسعه و تولید و با تجهیز پست‌های سازمانی، نسبت به بکارگیری نیروهای متخصص لازم از طریق انتقال نیروی انسانی موجود برای انجام وظایف مندرج در این قانون و قوانین مرتبط اقدام نماید.

ب) برای فعالیت‌های اکتشاف، توسعه، استخراج و تولید نفت و گاز توسط

شرکت‌های ملی نفت ایران، سایر شرکت‌های تابعه وزارت نفت و شرکت‌های صاحب صلاحیت، با اتخاذ ضوابط تولید صیانتی، پروانه بهره‌برداری بدون حق مالکیت نسبت به نفت و گاز تولیدی صادر و براساس طرح مصوب، بر عملیات اکتشاف، توسعه و تولید شرکت‌های فوق‌الذکر از نظر مقدار تولید و صیانت مخزن و معیارهای سلامتی ایمنی و زیست‌محیطی نظارت نماید.

ج) سامانه یکپارچه کنترل و اندازه‌گیری میزان تولید، فرآورش، انتقال، پالایش، توزیع و صادرات نفت خام و گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی را حداکثر تا پایان سال دوم برنامه ایجاد و راه‌اندازی نماید.

د) به‌منظور افزایش و ارتقای توان علمی، فناوری و نوآوری در صنعت نفت معادل یک درصد (۱٪) از اعتبارات طرح‌های توسعه‌ای سالانه شرکت‌های تابعه را در طول سال‌های برنامه، جهت ایجاد پتانسیل جذب، توسعه فناوری‌های اولویت‌دار نفت، گاز و پتروشیمی و به‌کارگیری آن‌ها در صنایع مرتبط و ارتقای فناوری‌های موجود و بومی‌سازی آن‌ها و کاهش شدت انرژی ضمن مبادله موافقت‌نامه با معاونت اختصاص دهد و گزارش عملکرد این بند را سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارایه نماید.

ماده۱۳۰: به‌منظور افزایش ضریب بازیافت مخازن کشور در طول برنامه به میزان ۱٪ (یک درصد)، وزارت نفت موظف است طی سال اول برنامه، برنامه جامع صیانتی و ازدیاد برداشت از مخازن هیدروکربوری را با رعایت اولویت‌بندی مخازن به تفکیک نواحی خشکی و مناطق دریایی تهیه و برای حسن اجرای آن اقدامات لازم را به‌عمل آورد.

ماده۱۳۱: وزارت نفت مکلف است به‌منظور افزایش خدمات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها (بانکرینگ) و خدمات جانبی در خلیج فارس و دریای عمان به میزان سالانه حداقل ۲۰٪ از طریق بخش غیردولتی طرح جامع مربوط را تدوین و اجرا نماید. وزارت نفت مجاز است حمایت لازم را از بخش غیردولتی در این زمینه به‌عمل آورد.

ماده۱۳۲: به دولت اجازه داده می‌شود دو درصد (۲٪) از درآمد حاصل از

صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به‌ترتیب یک‌سوم به استان‌های نفت‌خیز و گازخیز و دوسوم به شهرستان‌ها و مناطق کمتر توسعه‌یافته جهت اجرای برنامه‌های عمرانی در قالب بودجه‌های سنواتی اختصاص دهد.

ماده ۱۴۳: به‌منظور حفظ ظرفیت تولید و نیل به خودکفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی و دامی، ازجمله گندم، جو، ذرت، برنج، دانه‌های روغنی، چغندر قند و نیشکر، گوشت سفید، گوشت قرمز، شیر و تخم‌مرغ، اصلاح الگوی مصرف براساس استانداردهای تغذیه، گسترش کشاورزی صنعتی و دانش‌بنیان، فراهم نمودن زیرساخت‌های امنیت غذایی و ارتقای ارزش‌افزوده بخش کشاورزی بر مبنای ملاحظات توسعه پایدار سالانه به‌میزان هفت درصد (۷٪) نسبت به سال ۱۳۸۸ در طول برنامه، اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف) ارتقای راندمان آبیاری بخش به حداقل چهل درصد (۴۰٪) در سال آخر برنامه پنجم توسعه از طریق اجرای عملیات زیربنایی آب و خاک ازجمله طرح‌های تجهیز و نوسازی، توسعه شبکه‌ها، زهکش‌ها و روش‌های نوین آبیاری و اجرای عملیات به‌زراعی و به‌نژادی

ب) تحویل آب موردنیاز کشاورزان به‌صورت حجمی براساس الگوی کشت هر منطقه و با استفاده از مشارکت بخش غیردولتی

ج) ارتقای شاخص بهره‌وری مصرف آب در بخش کشاورزی و افزایش تولید محصول به‌ازای واحد حجم مصرفی

د) گسترش مبارزه تلفیقی با آفات و بیماری‌های گیاهی، مصرف بهینه سموم، کود شیمیایی، موادزیست شناختی (بیولوژیک) و داروهای دامی و همچنین مبارزه بیولوژیکی و توسعه کشت اندامی (ارگانیک)، مدیریت تلفیقی تولید و اعمال استانداردهای ملی کنترل کیفی تولیدات و فرآورده‌های کشاورزی در راستای پوشش حداقل بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) سطح تولید تا پایان برنامه

هـ) برون‌سپاری فعالیت‌های غیرحاکمیتی و تصدیگری‌های بخش کشاورزی به بخش‌های خصوصی و تعاونی با تاکید بر به‌کارگیری کارشناسان تعیین صلاحیت شده عضو سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و

سازمان نظام دامپزشکی به‌عنوان ناظر و یا مشاور فنی مزارع کشاورزی و واحدهای دامی و دامپروری و آبزی‌پروری، تعاونی‌ها و تشکل‌های بخش کشاورزی و نوسازی ماشین‌آلات کشاورزی و خارج از رده کردن حداقل ۲۰۰ هزار دستگاه ماشین‌آلات فرسوده کشاورزی و توسعه ماشینی کردن (مکانیزاسون) برمبنای اقلیم و شرایط هر منطقه براساس قابلیت و توانایی کشاورزان هر منطقه به گونه‌ای که در پایان برنامه، ضریب نفوذ ماشینی کردن (مکانیزاسیون) از یک اسب بخار در هکتار سال ۱۳۸۸ به ۵/۱ اسب بخار در هکتار در سال آخر برنامه برسد.

ز) ترویج استفاده از کودهای آلی، زیستی و اندامی (ارگانیک) در سطح مزارع و باغات کشور حداکثر در سقف یارانه سال آخر برنامه چهارم و افزایش میزان مصرف این‌گونه کودها به سی‌وپنج درصد (٪۳۵) کل کودهای مصرفی در پایان برنامه

ح) صدور سند مالکیت کلیه اراضی کشاورزی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشورتا پایان برنامه پنجم توسعه

ط) گسترش پوشش بیمه تولیدات بخش کشاورزی و عوامل تولید به میزان حداقل پنجاه درصد (٪۵۰) تولیدات تا پایان برنامه

ی) دولت به منظور تجهیز منابع برای سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی بخشی از منابع خود را که در چارچوب بودجه سالانه مشخص خواهد شد از طریق دستگاه اجرایی ذی‌ربط به عنوان کمک به تشکیل و افزایش سرمایه صندوق‌های غیر دولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی و یا به صورت وجوه اداره شده در اختیار صندوق‌های مذکور قرار دهد. مبالغ پرداختی به صندوق‌ها به هزینه قطعی منظور می‌شود.

ماده۱۴۴: به‌منظور حمایت از بخش کشاورزی، پایداری تولید و توسعه صادرات و رقابت‌پذیری و کاهش قیمت تمام شده وزارتخانه‌های صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، بازرگانی و مسکن و شهرسازی با سیاستگذاری و برنامه‌ریزی هماهنگ براساس تفاهم‌نامه‌ای که به تایید معاونت می‌رسد، نسبت به حمایت هدفمند از استقرار و گسترش صنایع تبدیلی، تکمیلی و

نگهداری محصولات اساسی کشاورزی توسط بخش غیردولتی در قطب‌های تولیدی اقدام نمایند.

ماده۱۴۵: به‌منظور اقتصادی و رقابتی نمودن تولید و افزایش صادرات محصولات کشاورزی، ساماندهی مدیریت منابع، حفاظت از منابع پایه و ارزش‌افزایی و تکمیل زنجیره ارزش محصولات کشاورزی:

الف) حمایت از تولید محصولات کشاورزی در قالب جبران بخشی از یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی، کمک‌های بلاعوض، پرداخت یارانه و سایر مشوق‌ها با اولویت رعایت الگوی کشت بهینه ملی منطقه‌ای براساس آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ب) از ابتدای برنامه، وزارت بازرگانی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی قبل از واردات کالاها و یا محصولات بخش کشاورزی (اعم از خام و یا فرآوری شده) ویا مواد اولیه غذایی مورد نیاز صنایع غذایی و تبدیلی موظفند از وزارت جهاد کشاورزی مجوز لازم را اخذ نمایند. همچنین دولت مکلف است به منظور حمایت از تولیدات داخلی، برای واردات کلیه کالاها و محصولات بخش کشاورزی تعرفه موثر وضع نماید به گونه‌ای که نرخ مبادله همواره به نفع تولید کننده داخلی باشد.

تبصره ۱: واردات نهاده‌های تولید بخش کشاورزی (از قبیل بذر،نهال،کود و سم) با هماهنگی و اخذ مجوز وزارت جهاد کشاورزی از اعمال تعرفه موثر مستثنی می‌باشد.

تبصره ۲: مسئولیت انتخاب ابزار تعرفه‌ای، تعیین سهمیه مقداری، زمان ورود و مقدار تعرفه برای کالاهای کشاورزی و فرآورده‌های غذایی با وزارت جهاد کشاورزی خواهد بود.

ج) عملیات تولید، فرآوری، ذخیره‌سازی، قرنطینه و بازاررسانی محصولات، نهاده‌ها و کالاهای کشاورزی نوپدید، ارایه خدمات نوین کشاورزی، عاملین و گواهی‌کنندگان فرآیندها براساس ضوابط، مقررات و استانداردهایی خواهد بود که توسط وزارت جهاد کشاورزی در سال اول برنامه تهیه و به تصویب

هیات وزیران می‌رسد.

مـاده۱۴۶: به‌منظـور افزایش تولیـد و ارتقای بهره‌وری و بـازده زمین‌های کشـاورزی در واحـد هکتار، دولـت حمایت‌های حقوقی و مالـی لازم را از تشکیل تشـکل‌های حقوقی با اولویت تعاونی‌های تولید کشاورزی در جهت اعمال مدیریت واحد یا اتخاذ سیاسـت‌های تشـویقی برای یکپارچه‌سـازی زمین‌های کشاورزی به‌عمل می‌آورد.

ماده۱۴۷: به‌منظور توانمندسازی ساختار مدیریت منابع طبیعی و آبخیزداری کشور اقدام‌های زیر انجام می‌شود:

الـف) ارزش اقتصـادی (کارکردهای بـازاری و غیربـازاری) منابع طبیعی، هزینه‌ها و منافع اجتماعی طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی، توسعه‌ای در مطالعات امکان‌سنجی طرح‌ها و پروژه‌ها ملاک عمل قرار گیرد.

ب) به‌منظـور رفع معارض از اراضی دولتی و ملی، سـازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشـور حسب مورد پس از تایید بالاترین مقام دستگاه اجرایی مربوط از پرداخت هزینه‌های دادرسی معاف است.

ج) وزارت جهاد کشـاورزی (سـازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشـور) موظف اسـت ظرف مدت یک‌سال اول برنامه بدون رعایت تشریفات مناقصه مدیریت، احداث، نگهداری، توسـعه و بهره‌برداری پارک‌های جنگلی و مراتع قابل درخت‌کاری، نهالسـتان‌های متروکه و اراضی واقع در کاربری‌های سبز و کمربند سـبز شـهرها را در محدوده و حریم شهرها با حفظ مالکیت دولت و کاربری طبق طرح مورد توافق شـهرداری و سـازمان مذکور بدون دریافت حقوق مالکانه به شـهرداری مربوطه به منظور توسـعه فضای سبز و استفاده بهینه واگذار نماید.

ماده۱۴۸: دولت مکلف اسـت جهت اصلاح الگوی بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع اقدام‌های زیر را انجام دهد:

الف) جایگزینی سـوخت فسـیلی و انرژی‌های تجدیدپذیر به‌جای سـوخت هیزمی

ب) توسعه زراعت چوب و تشدید مبارزه با قاچاق چوب و محصولات جنگلی

و مرتعی و حذف تعرفه واردات چوب و امکان واردات چوب عمل‌آوری نشده
ج) ساماندهی جنگل‌ها حمایت از تولید دام به روش صنعتی
د) ساماندهی ساخت‌وساز در مناطق جنگلی
هـ) توسعه جنگل‌های در دست کاشت
و) اجرای عملیات آبخیزداری تا سطح ۸ میلیون هکتار تا پایان برنامه
ز) اجرای عملیات بیابان‌زدایی و کنترل کانون‌های بحران

تبصره: بهره‌بـرداری از جنگل‌ها فقط در چارچـوب مصوبات هیات وزیران ممکن اسـت و بهره‌برداری از مراتع و زیسـتگاه‌های طبیعـی تنها برمبنای توان بوم‌شـناختی (اکولوژیـک) و ضرورت حفظ آن‌ها مجـاز و مازاد بر آن ممنوع اسـت. متخلف از احکام این تبصره علاوه‌بر جبران خسـارت، ملزم به پرداخت جریمه‌ای معادل تا دو برابر قیمت جنگل و یا مرتع و زیستگاه مورد بهره‌برداری یا تلف شده است.

ماده ۱۴۹: با هدف تامین امنیت غذایی، دولت مجاز اسـت اقدام‌های زیر را انجام دهد:

الف) حمایت مالی از توسـعه کشـتارگاه‌های صنعتی و بهبود کشتارگاه‌های سـنتی و نیمه‌صنعتی توسـط بخـش غیردولتی به‌منظور ارتقای شـاخص بهداشت کشتار انواع دام

ب) ارتقای سطح کلی حمایت از کشاورزی به حداقل سی‌وپنج درصد (۳۵٪) ارزش تولید این بخش

ج) حمایـت از افزایـش تولید پروتئین حیوانی حاصل از انـواع دام، طیور و آبزیان

تبصره۱: وزارت جهاد کشاورزی مجاز است به‌منظور کنترل بیمارهای دامی، تضمین سـرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی و امنیت غذایی از طریق ادارات و سـازمان‌های تابعه و با همکاری سازمان نظام دامپزشکی، سامانه هوشمند مراقبت بیماری‌های دامی و هویت‌دار نمودن جمعیت دامی کشـور را مستقر نماید.

تبصره ۲: برنامه تامین سـلامت غذا از مزرعه تا سفره را طی سال اول برنامه

تصویب و اقدامات قانونی لازم برای اجرای آن را به‌عمل آورد.

ماده۲۱۸: کلیه شـرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشـوری که فهرسـت آن‌ها توسط دولت تعیین می‌شـود و نیز شرکت‌های پذیرفته شـده در بورس مکلفند از سال دوم برنامه و حداقل یک بار تا پایان برنامه از طریق سـازمان حسابرسـی و یا موسسـات حسابرسی عضو جامعه حسـابداران رسـمی ایران حسـب مورد در جهت افزایش صرفه اقتصادی، کارآیی و اثربخشـی فعالیت شـرکت‌ها و افزایش قابلیت اعتماد گزارش‌های مالی نسـبت به انجام حسابرسـی عملیاتی اقدام نمایند. هیـات مدیره این شرکت‌ها مسئولیت اجرای این بند را به عهده دارند.

تبصـره «۱»: شـرکت‌هایی که براسـاس مصوبه دولـت دارای طبقه‌بندی می‌باشند از شمول این ماده استثنا می‌شوند.

تبصره «۲»: سـازمان حسابرسـی مکلف اسـت چارچوب و استانداردهای حسابرسـی عملیاتـی را ظرف ۶ ماه پس از تصویب ایـن قانون تهیه و ابلاغ نماید.

مواد مرتبط با بورس کالا در قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

(مصوب ۱۳۸۹/۰٤/۲۳ مجلس شورای اسلامی)

مـاده۶: دولت مکلف اسـت وظایف تصدی‌گری خـود در خصوص اقدامات اجرایـی خریدهـای تضمینی، تهیه و توزیع کلیه نهاده‌هـای تولید، اقدامات اجرایی خرید، انبارداری و توزیع اقلام موردنیاز تنظیم بازار، اداره کشتارگاه‌ها، آزمایشـگاه‌های گیاهی و دامی (به جز آزمایشـگاه‌های مرجع به تشـخیص وزارت جهاد کشاورزی و تصویب هیات وزیران)، انبارها، سیلوها، سردخانه‌ها، صنایـع تبدیلی و تکمیلی، امور اجرایی آموزشـی، ترویجـی و بیمه‌گری را متناسـب با وظایف و اختیارات هر تشکل، به تشکل‌های موضوع مواد (۲) و (۵) این قانون، مطابق با قوانین و مقررات مربوط واگذار نماید.

تبصره۱: به منظور حفظ سـلامت محصولات کشاورزی خام و فرآوری شده و مواد غذایی مرتبط با آنها، وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، بهداشت، درمان و آموزش پزشـکی و موسسه اسـتاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظفند، حداکثر شـش ماه پس از تصویب این قانون، اسـتانداردهای ملی مرتبط را تدوین و با رعایت ماده (۶) قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۲۵، به تشـکل‌های موضوع این مـاده ابـلاغ و اجرا آن را حمایت و نظارت نماینـد. تولیدکنندگان نهاده‌ها و محصولات نهایی کشـاورزی و صنایع تبدیلی و فرآوری تولیدات کشـاورزی و غذایـی و تشـکل‌های موضوع این ماده موظفند ضوابـط ابلاغی را مراعات نمایند.

تبصره۲: دولت موظف است حمایت‌ها و تامین تسهیلات لازم برای تشکل‌های موضوع این ماده را جهت ایجاد آزمایشگاه‌های مناسب، برای کنترل میزان سلامت محصولات از جمله عدم آلودگی آن‌ها به مواد شیمیایی، پرتوزایی (رادیواکتیویته)، میکروبی، ویروسی، انگلی و قارچی فراهم نماید.

تبصره ۳: دولت موظف است تا استقرار کامل این تشکل‌ها و توانمندسازی آنها، حمایت‌ها و پشتیبانی‌های لازم از آن‌ها را به عمل آورد.

تبصره۴: به منظور حمایت از بهره‌برداران و مصرف‌کنندگان و شفافیت قیمت‌ها و ایجاد تعادل در بازار محصولات و تولیدات کشاورزی، خرید و فروش نهاده‌ها و محصولات تولیدی، در صورتی که از اقلام قابل معامله در بورس کالا باشد، باید از طریق شرکت در بورس کالا انجام شود.

تبصره۵: فروش نهاده‌های کشاورزی از قبیل انواع کود و سم و دارو توسط فروشندگان مجاز، تنها با دریافت نسخه‌های مرتبط که توسط مراکز موضوع ماده (۲) این قانون صادر می‌شود قابل انجام می‌باشد. پروانه فعالیت متخلفین از احکام این ماده، توسط مراجع ذی‌صلاح صادرکننده پروانه، لغو می‌شود.

تبصره۶: خریدهای تضمینی در محصولات غیراساسی منوط به پذیرش شرایط الگوی کشت از طرف کشاورزان و تولیدکنندگان می‌باشد.

الگوی کشت هر منطقه براساس مزیت‌های نسبی، ارزش افزوده، شرایط اقتصادی، شرایط آب و هوایی و حد بهینه آن در کشور، حداکثر تا شش ماه پس از تصویب این قانون، توسط وزارت جهاد کشاورزی برای هر منطقه تعیین و جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

ماده۱۷: وزارت جهاد کشاورزی موظف است علاوه بر منابع پیش‌بینی شده در ماده (۱۲) قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی و در اجرا بند «د» ماده (۱۸) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، چهل و نه درصد (۴۹٪) آورده سهم دولت در تشکیل و افزایش سرمایه صندوق‌های غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی، (بخشی، شهرستانی، استانی، ملی، تخصصی و محصولی) را از محل فروش امکانات قابل واگذاری وزارت جهاد کشاورزی و سازمان‌های تابعه پس از واریز به حساب خزانه و

رعایت مقررات مربوطه از طریق شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی در سراسر کشور تامین نماید.

تبصره ۱: صندوق‌های موضوع این ماده مجاز به فعالیت مالی، اعتباری و بازرگانی در بخش کشاورزی و منابع طبیعی و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی از جمله فعالیت‌های موضوع ماده (۶) این قانون می‌باشند.

تبصره ۲: دولت مکلف است حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از منابع قابل تخصیص حساب ذخیره ارزی (سهم بخش غیردولتی) را به صورت ارزی جهت توانمندسازی تشکل‌های غیردولتی برای فعالیت‌های اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی با هدف تولید برای توسعه صادرات در اختیار صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی قرار دهد تا با مشارکت مالی تشکل‌ها و تولیدکنندگان و بهره‌برداران در امر سرمایه‌گذاری این بخش اقدام نمایند. بازپرداخت اصل و سود این تسهیلات به صورت ارزی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌گردد. پنجاه درصد (۵۰٪) سود حاصله ناشی از این فعالیت‌ها پس از واریز به حساب ذخیره ارزی و با رعایت مقررات مربوط، به عنوان سهم دولت (موضوع این ماده) در تجهیز منابع و افزایش سرمایه صندوق‌های مذکور، از طریق شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی به حساب این صندوق‌ها واریز می‌گردد.

تبصره ۳: صندوق‌های موضوع این ماده می‌توانند ضمن رعایت ضوابط و دستورالعمل بانک مرکزی، با انتشار اوراق مشارکت (با تضمین اصل و سود توسط دولت و با رعایت حکم بند «ح» ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران منابع لازم برای اعطای تسهیلات مورد نیاز بخش کشاورزی و منابع طبیعی و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی را فراهم نمایند.

تبصره ۴: وزارت جهاد کشاورزی و سایر دستگاه‌های اجرایی مجازند منابع مالی بخش کشاورزی و منابع طبیعی و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی، اعم از یارانه، اعتبارات کمک‌های بلاعوض، کمک‌های فنی و اعتباری و وجوه

اداره شـده را با عاملیت صندوق‌های حمایت از توسـعه بخش کشـاورزی و مشارکت مالی بهره‌برداران این بخش، به مرحله اجرا درآورند.

تبصره۵: در اجرا بند «ج» ماده (۱۸) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسـلامی ایران، صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی مجازند در راستای قانون بیمه محصولات کشاورزی مصوب ۱۳۶۲/۰۳/۰۱ و اصلاحیه‌هـای بعـدی آن، به عنوان دسـتگاه بیمه‌گر عمل نماینـد. در این صورت، دولت با عقد قرارداد با این صندوق‌ها سـهم خود را اعم از یارانه حـق بیمه و مابه‌التفاوت خسارت به حساب صندوق‌های مذکور واریـز می‌نماید. نظـارت بر عمـلکرد بیمه‌ای ایـن صندوق‌ها با وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.

تبصـره۶: صندوق‌هـای موضوع این ماده برای تامیـن و تجهیز منابع مالی، با رعایت قانون بانکداری اسلامی و ماده (۱۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعـی و فرهنگی جمهوری اسـلامی ایران مجاز به دریافت تسـهیلات و یا مشارکت با بانک‌های خارجی، ازجمله بانک توسعه اسلامی می‌باشند.

مـاده۳۳: از تاریخ تصویب این قانون، علاوه بر اجـرا قانون خرید تضمینی محصولات کشـاورزی، در قالب بودجه‌های‌سنواتی و اعتبار مصوب، سیاست قیمت‌تضمینی نیز برقرار می‌شود.

تولیدکننـدگان محصولات‌کشـاورزی می‌توانند محصولات خـود را در بازار بـورس تخصصی کالای کشـاورزی عرضه نمایند. در صـورت کاهش قیمت بورس نسـبت به قیمت تضمینی اعلام‌شده از سـوی دولت، مابه‌التفاوت آن توسط دولت به تولیدکنندگان پرداخت می‌گردد.

وزارت جهادکشـاورزی مکلف است هر ساله متناسب با شرایط تولید و بازار، محصولات تحت سیاست خرید و قیمت تضمینی را انتخاب و اعلام نماید.

آیین‌نامـه اجرایی این ماده حداکثر شـش ماه پـس از تصویب این قانون به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده مرتبط با بورس کالا در قانون نظام جامع دامپروری کشور

(مصوب ۱۳۸۸/۰۵/۰۷ مجلس شورای اسلامی)

مـــاده۱۹: در صورت وجود مازاد تولید محصولات دامی اعم از خام و فرآوری شـــده، دولت موظف است شـــرایط حضور تولیدکنندگان در بازارهای جهانی را تســـهیل نماید. همچنین زمینه‌های گسترش بورس کالاهای کشاورزی به محصولات دامی را فراهم نماید. صادرکنندگان این محصولات مشمول جایزه صادراتی نیز خواهند گردید.

ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

(مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی)

ماده۳۶: به‌منظور ارتقای جایگاه بازار سرمایه در اقتصاد کشور و ساماندهی بازار متشکل اوراق بهادار اقدامات زیر انجام می‌شود. سایر تدابیر ساماندهی، مطابق ماده (۴) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ است.

الف- کلیه اشخاصی که تاکنون نسبت به انتشار اوراق بهادار اقدام کرده‌اند حداکثر ظرف مدت شش‌ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون مکلفند نسبت به ثبت آن نزد سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام نمایند. عدم ثبت، تخلف محسوب می‌شود لیکن مانع از اجرای تکالیف قانونی برای ناشر اوراق بهادار نمی‌باشد. ناشران اوراق بهادار ثبت‌شده نزد سازمان مذکور باید اطلاعات مالی خود را براساس ترتیبات مقرر در ماده (۴۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران منتشر نمایند.

ب- معاملات اوراق بهادار ثبت‌شده در سازمان فقط در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس دارای مجوز و با رعایت مقررات معاملاتی هر یک از آن‌ها حسب مورد امکان‌پذیر است و معامله اوراق بهادار مذکور بدون رعایت ترتیبات فوق فاقد اعتبار است.

پ- پس از معامله اوراق بهادار ثبت‌شده نزد سازمان که در یکی از بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس معامله شده‌اند و کالاهای معامله‌شده در بورس‌های کالایی، عملیات تسویه وجوه و پایاپای (نقل و انتقال) پس از معاملات در شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه صورت می‌گیرد.

ت- سوابق معاملات اوراق بهادار و معامله‌کنندگان آن‌ها باید به‌گونه‌ای ثبت و نگهداری شـود که قابلیت بازسـازی معاملات را داشته باشد. دستورالعمل اجرائی این بند حداکثر تا دو ماه پس از لازم‌الاجرا شـدن این قانون توسـط سازمان بورس و اوراق بهادار تهیه و ابلاغ می‌شود.

ث- اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل تمامی اشـخاص حقوقی که تحت یکی از عناویـن نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران و یا قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به‌منظور تسهیل اجرای سیاسـت‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسـی تاکنون تشکیل شـده‌اند و نزد مرجع ثبت شـرکت‌ها در سراسر کشـور به ثبت رسیده‌اند و نیز آن دسـته از اشـخاص حقوقی که موضوع فعالیت اصلی آن‌ها نهاد مالی اسـت، موظفند نهاد مالی تحت مدیریت خود را نزد سـازمان بورس و اوراق بهادار به ثبت برسـانند. خودداری از ثبت نهاد مالی تخلف محسوب می‌شود و فعالیت مدیران آن‌ها مشـمول بنـد (۱) ماده (۴۹) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است نهادهای مالی را فقط با مجوز سـازمان بـورس و اوراق بهادار ثبت کند و از ثبت نهادهای مالی بدون مجوز خودداری کند. هرگونه تغییرات در اساسنامه و سرمایه نهادهای مالی نیز منوط به تایید سازمان بورس و اوراق بهادار طبق ضوابط مربوط است. تایید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی براساس دستورالعملی است که به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد.

ج- کالاهایی که در بورس‌های کالایی به‌عنوان بازار متشـکل، سازمان‌یافته و تحت نظارت پذیرفته می‌شوند و مورد داد و ستد قرار می‌گیرند طبق قوانین و مقـررات حاکم بر آن بورس‌ها عرضه‌شـده و مورد معاملـه قرار می‌گیرند. عرضه، معامله، تسـویه و تحویـل نهایی کالاهای مذکور مشـمول قوانین و مقررات مربوط به بازارهای غیرمتشکل کالایی نیست.

چ- کلیه اشـخاص حقیقی و حقوقـی که به‌عنوان مدیـران نهادهای مالی، تشکل‌های خودانتظام و ناشران اوراق بهادار موضوع ماده (۱۳) قانون توسعه ابزارهـا و نهادهای مالی جدید به‌منظور تسـهیل اجرای سیاسـت‌های کلی

اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸/۹/۲۵ انتخاب شده یا می‌شوند مکلفند مدارک هویت و کلیه اسناد و مدارک مربوط به سوابق شغلی و تحصیلی خود را جهت ثبت در پایگاه اطلاعاتی مدیران مربوطه به سازمان بورس و اوراق بهادار ارایه کنند. سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است مشخصات و سوابق تحصیلی و تجربی مدیران یادشده را در پایگاه اطلاعاتی مذکور ثبت کند و عملکرد آن‌ها را از حیث رعایت قوانین و مقررات حاکم بر بازار اوراق بهادار و سوابق تخلفاتی و کیفری مربوط به آن‌ها در طول مدیریت در نهادهای مالی و ناشران اوراق بهادار براساس ترتیبات اجرایی که به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد منتشر نماید.

مواد ۴ و ۳۲ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران

(مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱٤ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۴: جهت تامین حداقل دو و هشت دهم (۲/۸) واحد درصد از رشد هشت درصد (۸٪) اقتصاد از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید و همچنین رشد سرمایه‌گذاری به میزان متوسط سالانه بیست و یک و چهاردهم درصد (٪ ۲۱/۴) در طول سال‌های اجرایی برنامه، کلیه دستگاه‌های اجرایی با هماهنگی با دولت اقدامات زیر را به‌عمل آورند. مسؤولیت اجرا بر عهده دولت می‌باشد:

الف- جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های لازم برای تجهیز منابع مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاری از جمله تامین منابع مالی خارجی تا متوسط سالانه سی میلیارد دلار از خطوط اعتباری بانک‌های خارجی در قالب تأمین مالی خارجی (فاینانس) خودگردان با اولویت تامین مالی اسلامی، پانزده میلیارد (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار به شکل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و بیست میلیارد (۲۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار قراردادهای مشارکتی خارجی

تبصره- استفاده دستگاه‌های اجرایی از تسهیلات مالی خارجی با اولویت تامین مالی اسلامی در طول اجرای قانون برنامه ششم در قالب قوانین بودجه سنواتی مجاز است.

ب- محترم شمردن و حمایت از حقوق مالکیت و تولید ثروت و نگاه ارزشی به کار و ثروت‌آفرینی از راه‌های قانونی و مشروع و عدم مداخله در تصمیم‌گیری فعالان اقتصادی و تدوین نظام بنگاه‌داری نوین در بخش دولتی همراه با

ممنوعیت سرمایه‌گذاری جدید برای بخش دولتی در فعالیت‌هایی که بخش خصوصی در رقابت سالم با هزینه کمتر و کارایی بیشتر قادر به انجام آن می‌باشد به نحوی که در پایان سال اول اجرای قانون برنامه اقدامات لازم برای اجرای این حکم توسط دولت تصویب و ابلاغ گردد.

پ- اولویت اقتصادی در سیاست خارجی کشور با هدف جذب دانش و نوآوری از کشورهای صاحب فناوری و توسعه بازارهای صادراتی (کالایی و کشوری) خدمات فنی و مهندسی و کالاهای ایرانی، اعزام نیروی کار، جذب اساتید و متخصصان برای آموزش و انتقال فن و فناوری (تکنولوژی) برای نیروهای ایرانی، تلاش برای الحاق به سازمان تجارت جهانی برای جلوگیری از اعمال تبعیض‌های ناروا علیه صادرات ایران با رعایت مصالح کشور

ت- افزایش مهارت و تخصص نیروی کار به ویژه فارغ‌التحصیلان دبیرستان‌ها، هنرستان‌ها تا مقطع کارشناسی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی با ارایه آموزش‌های مهارتی، تخصصی و فنی و حرفه‌ایی با استفاده از ظرفیت‌های خدمت زیر پرچم و کارورزی دانشجویان. دولت مکلف است در سه‌ماهه اول هر سال گزارش اجرای این بند را به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی ارایه نماید.

ث- جذب شرکت‌های معتبر جهانی و منطق‌های در زنجیره تولید داخلی به شکل مستقیم و با اولویت مشارکت با سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان داخلی به‌منظور افزایش توانمندی، رقابت‌پذیری و صادرات کالاها و خدمات تولیدی با رفع موانع قانونی و حقوقی براساس عزت، حکمت و مصلحت و مشروط به عدم نفوذ فرهنگ غربی

ج- حمایت حقوقی، مالی و نهادی لازم برای توسعه دانش و پیشرفت فناورانه و نوآورانه در جهت تجاری‌سازی ایده و دانش در تولید محصول و خدمات با ارزش افزوده مثبت در چهارچوب بند(۸۰) سیاست‌های کلی برنامه ششم

چ- تدوین سازوکار لازم و کارآمد برای کاهش فاصله بین نرخ سود تسهیلات و سپرده‌های بانکی با هدف افزایش کارآمدی و رقابت‌پذیری نظام بانکی در جذب و تجهیز منابع و اعطای تسهیلات به نحوی که در هر سال از برنامه

فاصله نرخ سود تسهیلات و سپرده بانکی حداقل ده درصد (۱۰٪) نسبت به سال قبل کاهش یابد.

ح- توسعه بازار سرمایه با تاکید بر طراحی و مهندسی ابزارهای مالی و کالایی، توسعه بازار انرژی و عرضه نفت خام و فرآورده‌های نفتی در بورس انرژی، اصلاح نهادی حاکمیت شرکتی برای شرکت‌های عام و نهادهای مالی

خ- جهت‌گیری و سیاست‌های لازم برای ارتقای شفافیت اطلاعات در بازار سرمایه و راه‌اندازی مؤسسات رتبه‌بندی موضوع بند (۲۱) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و تامین مالی بین‌المللی

د- اجازه حضور و مشارکت مؤسسات مالی و اعتباری خارجی در ایران در چهارچوب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ و قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱/۳/۰۴

ذ- اصلاح سیاست‌های ارزی و تجاری و تعرف‌های حداکثر تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه با رویکرد ارتقای کیفیت و رقابت‌پذیر ساختن کالاهای تولید داخل برای صادرات

ر- دولت مجاز است برای تامین مالی خارجی طرح‌های اقتصادی بخش غیردولتی که توجیه فنی، اقتصادی آن به تصویب شورای اقتصاد رسیده باشد، تضامین لازم توسط بانک عامل و یا سازمان‌های توسعه‌ای را تضمین نماید.

ز- دولت مکلف است به منظور نیل به رشد و توسعه اقتصادی بر پایه عدالت نسبت به اعمال سیاست‌های اشتغال‌زایی، مهارت‌افزایی و ارتقای دانش حرفه‌ای و حمایت از مشاغل کوچک خانگی و دانش‌بنیان مبتنی بر سند ملی کار شایسته که حداکثر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اتاق تعاون و سازمان به تصویب هیات وزیران خواهد رسید، اقدام نماید. سند مزبور باید مبتنی بر کاهش نرخ بیکاری به میزان حداقل هشت‌دهم درصد (۰/۸ ٪) سالانه در طول سال‌های

اجرای قانون برنامه باشد.

ماده ۳۲: الف- به منظور کاهش التهابات بازار کالاهای اساسی کشاورزی و کاهش نوسان غیرعادی فصلی محصولات کشاورزی و به‌منظور کاهش بار مالی دولت برای تامین نقدینگی در گردش و هزینه تبعی مورد استفاده در سیاست‌های تنظیم بازار و تامین ذخایر محصولات راهبردی (استراتژیک)، شرکت بازرگانی دولتی ایران یا هریک از شرکت‌های دولتی مسئول تنظیم بازار هر محصول به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی، حسب مورد، براساس برآوردهای ماهانه، فصلی و سالانه عرضه داخلی و تقاضای هر یک از محصولات، نسبت به اتخاذ موقعیت مناسب خرید یا فروش در قراردادهای سلف و ابزارهای مالی موضوع بند(۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ بر روی هر یک از دارایی‌های مشمول صدر این بند در چهارچوب مقررات بازار سرمایه اقدام می‌نمایند.

فصل دوم

آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی قوانین

آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

(مصوب ۱۳۸۶/۰۴/۰۳ هیات وزیران)

ماده۱: اصطلاحات و واژه‌های اختصاری تعریف شـده در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴، در این آیین‌نامه نیز به همان مفاهیم به کار برده می‌شوند. سایر اصطلاحاتی که در این آیین‌نامه به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. قانون: قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۸۴

۲. نهادها و تشکل‌های تحت نظارت: کلیه نهادها و تشکل‌هایی که براساس قانون، مجوز تاسیس یا فعالیت خود را از شورا یا سازمان دریافت نموده باشند از قبیل بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس،کانون‌ها، بازارهای مشتقه، بورس‌های کالایی، شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و نهادهای مالی

ماده۲: پس از پذیرش اوراق بهادار براسـاس ماده(۳۰) قانون، معاملات آن در هر بورس براساس مقرراتی خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.

ماده۳: بورس‌ها، کانون‌ها، بازارهای خارج از بورس و شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسـویه وجوه، تشـکل خودانتظام محسـوب می‌شوند. مصادیق سایر تشکل‌های خودانتظام توسط شورا تعیین می‌شوند.

مـاده۴: شـرکت‌های سـپرده‌گذاری مرکـزی اوراق بهـادار و تسـویه وجوه، شـرکت‌های مادر (هلدینگ) و سـبدگردان‌ها از مصادیق نهاد مالی محسـوب می‌شوند. سایر مصادیق نهادهای مالی با رعایت بند(۲۱) ماده (۱) قانون توسط

شورا تعیین می‌شوند.

ماده۵: نهادها و تشکل‌های تحت نظارت مشمول مقررات «قانون»، این آیین‌نامه و همچنین مقرراتی که در چارچوب اختیارات قانونی توسط ارکان ذی‌صلاح بازار اوراق بهادار وضع می‌گردد، هستند.

ماده۶: شورا مرجع تعیین و تصویب انواع «اوراق بهادار قابل معامله» موضوع بند(۲۴) ماده(۱) قانون است. سازمان از انتشار و یا معامله انواع اوراقی که هنوز در زمره اوراق مذکور قرار نگرفته‌اند جلوگیری می‌کند. مقررات لازم در این خصوص به پیشنهاد هیات مدیره سازمان به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده۷: چگونگی تشکیل، رسمیت یافتن و اداره جلسات شورا، تصمیم‌گیری و ابلاغ مصوبات آن طبق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.

ماده۸: سازمان باید نشان، مهر و یک نشریه ویژه داشته باشد. انتشار این نشریه با رعایت مقررات قانونی مربوطه یک سال پس از شروع فعالیت سازمان با درج موارد زیر الزامی است:

۱. مقررات و ضوابط مربوط به بازار اوراق بهادار با ذکر تاریخ تصویب، مرجع یا مراجع تصویب کننده و تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن‌ها.

۲. مجوزهای صادر، لغو یا تعلیق شده توسط ارکان بازار اوراق بهادار به همراه سایر اطلاعاتی که در این زمینه مطابق مقررات باید به اطلاع عموم برسد.

۳. مشخصات اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان.

۴. آرا یا اجراییه‌های صادره سازمان، هیات داوری و یا احکام قطعی دادگاه‌ها و سایر مراجع قانونی در خصوص بازار اوراق بهادار، مگر این که هیات مدیره نشر آن‌ها را مغایر مصالح بازار تشخیص دهد.

۵. هرگونه تغییر در اساسنامه، نشانی مرکز اصلی، نام و محل شعب و دفاتر سازمان.

۶. سایر اموری که به تشخیص سازمان انتشار آن‌ها در نیل به اهداف سازمان موثر باشد.

تبصره: سازمان مکلف است، ظرف مدت دو سال از شروع فعالیت، اقدام به

راه‌انـدازی یک پایگاه الکترونیکی نماید که حداقل حاوی موارد مذکور در این ماده باشد.

ماده۹: ناشران و نهادها و تشکل‌های تحت نظارت سازمان موظفند ضوابطی را که سازمان با رعایت مقررات مربوط در خصوص نشر اطلاعات و تبلیغات اوراق بهادار وضع می‌نماید رعایت کنند.

مـاده۱۰: بـه منظور حفظ اسـتقلال و اطمینـان از کیفیـت کار ارزش‌یابان، تحلیل‌گران مالی و حسابرسـان معتمد سـازمان که خدمات حرفه‌ای در بازار اوراق بهـادار ارایـه می‌دهند سـازمان ضوابط و مقـررات لازم را تهیه و جهت تصویب به شورا ارایه می‌نماید.

ماده۱۱: راهکارها، ضوابط و مقررات مربوط به عملیات بانکی که معاملات اوراق بهادار و تسویه وجوه ناشی از معاملات را تسهیل می‌نماید، به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد. مصوبات شورا به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعـلام و بانک مرکزی در چارچوب امتیـازات و مقررات قانونی بانکی ترتیبات اجرای مصوبات شورا را فراهم می‌نماید.

ماده۱۲: وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است زیرساخت‌های فنی و مخابراتی مورد نیاز جهت توسعه بازار اوراق بهادار را فراهم نماید.

مـاده۱۳: به منظـور ایجاد هماهنگی لازم در بـازار اوراق بهادار و همکاری با سـایر نهادهای سیاسـت‌گذاری و نظارتی موضوع بند (۱۲) مـاده (۷) قانون، کلیه کمیسیون‌ها، کمیته‌ها و شوراهایی که به موجب قوانین و مقررات خاص تشـکیل شده یا می‌شوند از قبیل کمیسیون اقتصادی دولت، شورای اقتصاد و امثال آن، موظفند در مواردی که تصمیم‌گیری در خصوص اوراق بهادار کشور و یا هرگونه سرمایه‌گذاری یا ایجاد تغییر و تحول در بازار اوراق بهادار در دستور کار آن‌ها باشد، از رئیس سازمان جهت حضور در جلسات تصمیم‌گیری بدون حق‌رای دعوت نمایند.

ماده۱۴: مقررات مربوط به سـرمایه‌گذاری اشخاص خارجی در بورس و نحوه نظـارت بر آن موضوع بنـد (۱۴) ماده (۷) قانون با رعایـت قوانین و مقررات مربوط به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.

ماده۱۵: طبقه‌بندی اطلاعات محرمانه و تعیین دسترسی اشخاص به آن به موجب مقرراتی است که به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.

ماده۱۶: دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار و کالاها و کلیه ضوابط و مقررات نظارتی بورس‌ها و نهادهای مالی به تصویب سازمان می‌رسد.

تبصره: پذیرش اوراق بهادار و کالاهایی که قبل از لازم‌الاجرا شدن قانون منتشر شده یا در بورس‌ها پذیرفته شده‌اند، براساس دستورالعملی که به تصویب سازمان می‌رسد، مجاز خواهد بود.

ماده۱۷: در اجرای ماده (۳۵) قانون، هیات مدیره بورس‌ها موظفند طبق مقررات آیین‌نامه مربوط و براساس دستورالعملی که توسط سازمان ابلاغ می‌شود به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار/ معامله‌گران، بازارگردانان، ناشران و سایر اعضای بورس رسیدگی کنند. یک نسخه از آرای صادر شده در مورد تخلفات انضباطی یاد شده باید حداکثر ظرف سه روز پس از صدور به سازمان ارسال شود.

ماده۱۸: در اجرای بندهای (۳) و (۱۱) ماده (۷) قانون به تخلفات مدیرعامل و اعضای هیات مدیره بورس‌ها و ارکان سایر تشکل‌های خودانتظام در خصوص تکالیف وظایف و اختیارات آن‌ها در سمت‌های یاد شده مطابق دستورالعملی که به تصویب شورا می‌رسد، در هیات مدیره سازمان رسیدگی می‌شود.

ماده۱۹: مصادیق اقداماتی که نوعا منجر به ایجاد ظاهری گمراه کننده از روند معاملات در بورس‌ها یا ایجاد قیمت‌های کاذب یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار می‌شوند، به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.

ماده۲۰: نحوه ارایه گزارش موضوع تبصره (۲) ماده (۴۶) قانون مطابق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب سازمان می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی

(مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ هیات وزیران)

فصل اول تعاریف

ماده۱: در این آیین‌نامه اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شـرح زیر تعریف می‌گردند:

الف قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶

ب اربـاب رجوع: مشـتری و یا هر شـخص اعم از اصیـل، وکیل یا نماینده قانونی که برای برخورداری از خدمات، انجام معامله، نقل و انتقال وجوه و اموال گران‌قیمت (نظیر طلا، جواهرات، عتیقه و آثار هنری گران‌بها و ...) به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول قانون مراجعه می‌نماید.

ج شناسـایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهارشده توسط ارباب رجوع با مدارک شناسـایی و درصورت اقدام توسـط نماینده یا وکیل علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

دـ شناسایی کامل: شناسایی دقیق ارباب رجوع به هنگام ارایه خدمات پایه به شرح مذکور در بندهای (د) و (هـ) ماده (۳) این آیین‌نامه.

ه موسسـات اعتباری: بانک‌ها (اعم از بانک‌های ایرانی و شعب و نمایندگی بانک‌های خارجی مسـتقر در جمهوری اسـلامی ایران)، موسسـات اعتباری غیربانکـی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسـنه، شـرکت لیزینگ، شرکت‌های سرمایه‌پذیر، صرافی‌ها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند.

و ـ معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این عملیات و معاملات به منظور پولشویی انجام می‌شود.

تبصره: قراین و شواهد منطقی عبارت است از شرایط و مقتضیاتی که یک انسان متعارف را وادار به تحقیق درخصوص منشا مال و سپرده‌گذاری یا سایر عملیات مربوط می‌نماید. برخی از این عملیات و معاملات مشکوک عبارتند از:

۱. معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که بیش از سطح فعالیت مورد انتظار وی باشد.

۲. کشف جعل، اظهار کذب و یا گزارش خلاف واقع از سوی ارباب رجوع قبل یا بعد از آن‌که معامله‌ای صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.

۳. معاملاتی که به هر ترتیب مشخص شود ذی‌نفع واقعی حداقل یکی از متعاملین ظاهری آن شخص یا اشخاص دیگری بوده‌اند.

۴. معاملات تجاری بیش از سقف مقرر که با موضوع فعالیت ارباب رجوع و اهداف تجاری شناخته شده از وی مغایر باشد.

۵. معاملاتی که اقامتگاه قانونی طرف معامله در مناطق پرخطر (از نظر پولشویی) واقع شده باشد.

۶. معاملات بیش از سقف مقرر که ارباب رجوع، قبل یا حین معامله از انجام آن انصراف داده و یا بعد از انجام معامله بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام نماید.

۷. معاملاتی که طبق عرف کاری اشخاص مشمول، پیچیده، غیرمعمول و بدون اهداف اقتصادی واضح می‌باشد.

ز ـ سقف مقرر: مبلغ یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالای گران‌بها هیات وزیران در صورت نیاز، سقف مذکور را با توجه به شرایط اقتصادی کشور تعدیل خواهد نمود.

ح ـ وجه نقد: هرگونه مسکوک و اسکناس و انواع چک‌هایی که نقل و انتقال آن‌ها مستند نشده و غیرقابل ردیابی باشد، از قبیل چک‌های عادی در وجه

حامل و سایر چک‌هایی که دارنده آن غیرذی‌نفع اولیه باشد (ازقبیل چک‌های پشت‌نویس شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول و چک مسافرتی و ایران چک و موارد مشابه).

ط ـ اشخاص مشمول: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع مواد (۵) و (۶) قانون از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها، موسسات مالی و اعتباری، بورس اوراق بهادار، بیمه‌ها، بیمه مرکزی، صندوق‌های قرض‌الحسنه، بنیادها و موسسات خیریه و شهرداری‌ها و همچنین دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حسابرسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی.

ی ـ مشاغل غیرمالی: اشخاصی که معاملات زیادی را به صورت نقدی انجام داده و از نظر پولشویی در معرض خطر قرار دارند از قبیل پیش‌فروشندگان مسکن یا خودرو، طلافروشان، فروشندگان خودرو و فرش‌های گران‌قیمت و فروشندگان عتیقه و محصولات فرهنگی گران‌قیمت.

ک ـ خدمات پایه: خدماتی که طبق مقررات، پیش‌نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات توسط اشخاص مشمول می‌باشد و پس از آن ارباب رجوع به منظور اخذ خدمات مکرر و متمادی به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند، نظیر افتتاح هر نوع حساب در بانک‌ها، اخذ کد معاملاتی در بورس اوراق بهادار، اخذ کد اقتصادی، اخذ کارت بازرگانی و جواز کسب.

ل ـ شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که براساس تصویب‌نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت۳۹۲۷۱هـ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می‌یابد.

م ـ شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب‌نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت۴۰۲۶۶هـ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۲۹ به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می‌یابد.

ن ـ شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی.

س ـ دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی به شرح مذکور در ماده (۳۷).

ع واحد اطلاعات مالی: واحدی متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی‌ربط را به عهده دارد به شرح مذکور در ماده (۳۸).

فصل دوم شناسایی ارباب رجوع

ماده۲: موسسات اعتباری، بیمه‌ها و شرکت بورس موظفند هنگام ارایه تمامی خدمات و انجام عملیات پولی و مالی حتی کمتر از سقف مقرر ازجمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارایه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت‌نامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی، خرید و فروش سهام نسبت به شناسایی اولیه ارباب رجوع (به شرح بندهای «الف» و «ب» ماده (۳) اقدام نموده و اطلاعات آن را در سیستم‌های اطلاعاتی خود ثبت نمایند.

تبصره: پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر نیازی به شناسایی ندارد.

ماده۳: تمامی اشخاص مشمول مکلف به شناسایی اولیه ارباب رجوع هنگام انجام هرگونه معامله، عملیات و ارایه خدمات بیش از سقف مقرر و یا هنگام وجود ظن به انجام پولشویی، به شرح زیر می‌باشند:

الف ـ شناسایی اولیه شخص حقیقی

۱. شناسایی اولیه شخص حقیقی براساس شماره ملی و کدپستی محل سکونت و تطابق آن با اصل کارت ملی در حد متعارف صورت می‌پذیرد.

تبصره: در صورت ارتباط بر خط اشخاص مشمول با سازمان ثبت احوال کشور و تطبیق از آن طریق، اخذ شناسنامه عکس‌دار یا گواهینامه رانندگی یا گذرنامه معتبر بلامانع می‌باشد.

۲. درخصوص اتباع خارجی، گذرنامه معتبر کشور متبوع که دارای مجوز ورود

و اقامت باشـد یا کارت هویت و یا برگ آمایـش اتباع خارجی معتبر، مدارک شناسایی محسوب می‌گردد.

تبصره: اجرای تمامی تکالیف مذکور در آیین‌نامه اجرایی قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی همچنان الزامی است.

ب ـ شناسایی اولیه شخص حقوقی

۱. شناسـایی اولیه شخص حقوقی براساس شناسـه ملی و کدپستی اقامتگاه قانونی شـخص حقوقـی و تطبیق آن با اصل یا تصویر مصدق کارت شناسـه (مذکور در آیین‌نامه الزام اسـتفاده از شناسـه ملی اشـخاص حقوقی) صورت می‌گیرد.

۲. درخصوص شـخص حقوقی خارجی، شناسایی با اخذ مدارک مجوز فعالیت معتبر در ایران و شماره اختصاصی اتباع خارجی ماخوذه از پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی صورت خواهدگرفت.

۳. شناسـایی اولیه شـخص حقیقی معرفی شده از سوی شخص حقوقی برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی صورت خواهد پذیرفت.

۴. متصدیـان شناسـایی اولیه ارباب رجوع موظفند در مواردی که نسـبت به اصالت مدارک شناسـایی ارایه شـده توسط ارباب رجوع ابهام داشته باشند، از طریق تحقیق از سـایر نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی و یا اسـتعلام از مراجع ذی‌ربط قانونی مطلع نسبت به رفع ابهام و شناسایی اقدام نمایند. به هر حال، ارایه خدمت تا رفع ابهام متوقف می‌گردد.

ج ـ شناسایی اولیه در موارد غیربانکی

۱. تمامی اشخاصی که عهده‌دار ارایه خدمات مربوط به صندوق امانات و صندوق پستی در کشور هستند، به هنگام ارایه خدمت موظف به شناسایی ارباب رجوع می‌باشند.

۲. تمامی اشـخاصی که در زمینـه قبول یا جابجایی امانـات و ارایه خدمات پسـتی به ارباب رجوع فعالیت دارند، موظفند در مـواردی که ارزش امانات و

محموله‌های پســتی از ســوی ارباب رجوع بیش از سقف مقرر اعلام می‌گردد، نسبت به شناسایی ارباب رجوع اقدام نمایند.

۳. تمامی اصنافی که به تشــخیص شــورا در معرض اســتفاده پولشویان قرار دارند، موظفند در تمامی معاملات بیش از سقف مقرر نسبت به شناسایی اولیه مشــتریان اقدام و آن را ثبت نمایند. این عده همچنین موظف به درج شماره منحصر به فرد اشخاص در فاکتور فروش هستند.

د ـ شناسایی کامل اشخاص حقیقی

اشخاص مشمول موظفند به هنگام ارایه خدمات پایه (به ویژه در زمان افتتاح حساب بانکی) علاوه بر شناسایی اولیه (مذکور در بند الف این ماده) نسبت به شناســایی کامل ارباب رجوع و تخمین سطح فعالیت مورد انتظار وی به شرح زیر اقدام نمایند:

۱. اخذ معرفی‌نامه معتبر با امضای حداقل یک نفر از مشــتریان شناخته شده یا اشخاص مورد اعتماد یا معرفی‌نامه از یکی از موسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اســلامی ایران، ســازمان‌های دولتــی و یا نهادها و کانون‌های حرفه‌ای رسمی.

۲. اخذ اطلاعات از ارباب رجوع در مورد ســوابق ارتباط با اشــخاص مشمول و استعلام از اشخاص مذکور به منظور تعیین صحت اطلاعات ارایه شده از سوی ارباب رجوع.

۳. اخذ جواز کسب معتبر به ویژه در مورد مشاغل غیرمالی که بیشتر در معرض پولشــویی قرار دارند از قبیل طلافروشــان، فروشندگان اشــیای گران‌قیمت، بنگاه‌های معاملات املاک و خودرو.

۴. اخذ گواهی اشــتغال به کار از اشــخاص حقیقی دارای جواز کســب و یا از اشخاص حقوقی دارای شناسه ملی.

۵. اخذ اطلاعات در مورد نوع و میزان فعالیت ارباب رجوع جهت تعیین سطح گردش مورد انتظار ارباب رجوع در حوزه فعالیت خود.

هـ ـ شناسایی کامل اشخاص حقوقی

۱. اخـذ اطلاعات راجع به نوع، ماهیت و میزان فعالیت ارباب رجوع به منظور تخمین سطح فعالیت مورد انتظار.

۲. اخذ اطلاعات درخصوص اساسـنامه، شـرکت‌نامه، سـهامداران عمده، نوع فعالیـت، تامین‌کننـدگان منابع مالی شـخص حقوقی، موسسـان، مدیران، بازرسان، حسابرسان و نشانی اقامتگاه آنان.

۳. اخذ اطلاعات مربوط به رتبه‌بندی شرکت از مراجع ذی‌ربط (از قبیل شرکت‌های سنجش اعتبار، رتبه‌بندی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و یا سایر مراجع حرفه‌ای).

تبصره: در صورت عدم رتبه‌بندی شرکت، شخص مشمول باید راسا از طریق بررسی صورت‌های مالی تایید شده توسط یکی از اعضای جامعه حسابداران رسـمی نسبت به تعیین سـطح فعالیت مورد انتظار ارباب رجوع اقدام نماید و در صـورت عدم الزام شـخص حقوقـی به انتخاب یکـی از اعضای جامعه حسابداران رسـمی آخرین صورت‌های مالی معتبر شـرکت مستقیما مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴. اخـذ تعهـد از مدیران و صاحبان امضـا مبنی بر اینکـه آخرین مدارک و اطلاعات مربوط به شخص حقوقی را ارایه داده‌اند و متعهد گردند هر نوع تغییر در موارد مذکور را بلافاصله اطلاع دهند.

تبصـره: نحوه تعیین سـطح فعالیت مـورد انتظار ارباب رجوع در اشـخاص مشمول مطابق دستورالعملی است که به پیشنهاد شخص مشمول به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده۴: مدارک یادشـده در بندهای (د) و (هـ) ماده (۳) باید حسـب مورد از پایگاه‌های اطلاعاتی ذی‌ربط استعلام و نسبت به صحت اسناد و اطلاعات ارایه شـده (از جمله شماره ملی، شناسه ملی و ...) اطمینان حاصل گردد. استعلام کننده باید زمان اخذ تاییدیه از پایگاه‌های مذکور را به همراه مشخصات خود در اسناد یادشده گواهی نماید.

مـاده۵: چنانچه ارباب رجوع مدارک شناسـایی مذکور در مـواد فوق را ارایه

ننماید و یا ظن به انجام فعالیت‌های پولشویی یا سایر جرایم مرتبط وجود داشته باشد، اشخاص مشمول باید از ارایه خدمت به وی خودداری و مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش نمایند.

تبصره: اشخاص مشمول می‌توانند در دستورالعمل‌های داخلی خود مدارک دیگری را که اطلاعات مذکور (به ویژه اطلاعات مورد نیاز در تعیین سطح مورد انتظار فعالیت ارباب رجوع) را به صورت مطمئن تامین نماید مورد قبول قرار دهند. اشخاص مشمول می‌توانند در دستورالعمل‌های داخلی، میزان شناسایی را با رعایت اطمینان به تامین اطلاعات مورد نیاز، با توجه به نوع و ماهیت و سطح فعالیت مورد انتظار ارباب رجوع تنظیم نمایند.

ماده۶: ارایه خدمات پایه به صورت الکترونیکی و بدون شناسایی کامل ارباب رجوع و انجام هرگونه تراکنش مالی الکترونیکی غیرقابل ردیابی یا بی‌نام و ارایه تسهیلات مربوط ممنوع است.

ماده۷: اشخاص مشمول، به هنگام ارایه خدمات پایه به مشاغل غیرمالی باید ضمن دریافت مدارک مذکور در بندهای (د) و (هـ)، تعهدات لازم درخصوص اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی را از آنان اخذ نمایند. در صورت خودداری مشاغل غیرمالی از ارایه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، اشخاص مشمول باید از ارایه خدمات به وی خودداری نمایند.

ماده ۸: اشخاص مشمول موظف به انجام شناسایی کامل مجدد مشتریان موسسات مالی، در مورد موسساتی که به تشخیص دبیرخانه در آن‌ها مقررات مبارزه با پولشویی رعایت می‌شود، نمی‌باشند.

ماده۹: اشخاص مشمول موظفند هنگام افتتاح و انسداد حساب افراد سیاسی خارجی دقت و نظارت ویژه به عمل آورند.

ماده۱۰: اشخاص مشمول موظفند در هنگام ارایه خدمات نسبت به مراقبت مداوم و نظارت بیشتر بر اشخاصی که از طریق واحد اطلاعات مالی به آن‌ها اعلام می‌گردد، اقدام نمایند.

ماده۱۱: اشخاص مشمول به هنگام ارایه خدمات پایه به ارباب رجوع آنان را متعهد نمایند که:

الف: اطلاعات مورد درخواست اشخاص مشمول را که در این آیین‌نامه مشخص گردیده است، ارایه و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی را رعایت نمایند.

ب: اجازه استفاده اشخاص دیگر از خدمات پایه دریافتی را ندهند و در صورت اقدام بلافاصله موضوع را به شخص مشمول اطلاع دهند. موارد قانونی (از قبیل وکالت یا نمایندگی) به شرط درج مشخصات نماینده یا وکیل و شناسایی اولیه و ثبت مشخصات وی شامل این بند نمی‌باشد.

تبصره: تعهدات فوق باید صریح و دقیق به ارباب رجوع توضیح داده شود. در صورت عدم قبول ارباب رجوع و یا عدم توجه ارباب رجوع به تعهدات خود، ارایه خدمات به وی متوقف گردد.

ماده۱۲: اشخاص مشمول موظفند در تمامی فرم‌های مورد استفاده، محل مناسب برای درج یکی از شماره‌های شناسایی معتبر (حسب مورد شماره ملی، شناسه ملی و شماره فراگیر اتباع بیگانه) و کدپستی را پیش‌بینی نمایند و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت و تطبیق داده شود.

ماده۱۳: اشخاص مشمول موظفند در تمامی نرم‌افزارها، بانک‌ها و سیستم‌های اطلاعاتی که عملیات پولی و مالی در آن‌ها ثبت می‌شود، محل لازم برای درج یکی از شماره‌های معتبر(حسب مورد شماره ملی، شناسه ملی و شماره فراگیر اتباع بیگانه) و کدپستی را پیش‌بینی نموده و امکان جستجو براساس شماره‌های مذکور در نرم‌افزارها را فراهم نمایند.

ماده۱۴: اشخاص مشمول موظفند مشخصات درج شده اشخاص و اماکن ثبت شده در سیستم‌های اطلاعاتی خود را هر شش ماه یک بار به مراجع ذی‌ربط ارسال و صحت آن را کنترل و آخرین تغییرات را دریافت نمایند. در صورت کشف هرگونه مغایرت قطعی و غیرقابل رفع موارد باید به واحد اطلاعات مالی گزارش گردد.

ماده۱۵: اشخاص مشمول موظفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه در مورد مشتریان قبلی که از قبل خدمات پایه را دریافت نموده و بر مبنای آن هنوز به فعالیت خود ادامه می‌دهند، تکالیف فوق را عملی سازند.

تبصره۱: آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آن‌ها

دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحدهای مبارزه با پولشویی در هر دستگاه موظفند موارد را به واحد اطلاعات مالی ارسال نمایند.

تبصره۲: آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت‌آن‌ها در سال مطابق دستورالعمل مربوط که به تصویب شورا خواهد رسید، کم اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده۱۶: از زمان ابلاغ این آیین‌نامه، اشخاص مشمول موظفند آن دسته از اسناد و مدارکی را که شورا مشخص می‌سازد، به صورت پستی به آدرس ارباب رجوع ارسال نمایند. از تاریخ مذکور، اشخاص مشمول باید در مورد محل سکونت اشخاص حقیقی، کدپستی درج شده در کارت ملی و در مورد اشخاص حقوقی کدپستی اقامتگاه قانونی درج شده در کارت شناسه ملی را برای ارسال مدارک، مبنای عمل قرار دهند.

ماده۱۷: اشخاص مشمول ارایه دهنده خدمات پایه موظفند به طور مداوم و مخصوصا در موارد زیر اطلاعات مربوط به شناسایی کامل مشتری را به روز نمایند:

الف: در زمانی که براساس شواهد و قراین احتمال آن وجود داشته باشد که وضعیت ارباب رجوع تغییرات عمده‌ای پیدا نموده است.

ب: در صورتی که شخص مشمول براساس شواهد و قراین احتمال دهد ارباب‌رجوع در جریان عملیات پولشویی و یا تامین مالی تروریسم قرار گرفته است.

فصل سوم ساختار مورد نیاز و نحوه گزارش دهی

ماده۱۸: اشخاص مشمول قانون و نیز هیات مدیره اتحادیه‌های صنفی مشاغل غیرمالی، مکلفند واحدی را با توجه به وسعت و گستردگی سازمانی خود به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی به دبیرخانه معرفی نمایند. مسئول واحد باید از مدیران اشخاص مشمول انتخاب شود. دبیرخانه می‌تواند در صورت لزوم،

براساس اهمیت واحد، صلاحیت اعضای واحد مذکور را بررسی نماید.

تبصره۱: تمامی اشـخاص مشمول مکلفند متناسب با گستره تشکیلات خود، ترتیبات لازم را به گونه‌ای اتخاذ نمایند که اطمینان لازم برای اجرای قوانین و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی حاصل گردد.

تبصـره۲: دبیرخانه در زمان تایید صلاحیت افـراد باید علاوه بر صلاحیت تخصصی با اسـتعلام از مراجـع ذی‌ربط نسبت به تعیین صلاحیت امنیتی و عمـومی آنان نیز اقدام نماید.

مـاده۱۹: وظایف افراد یا واحدهای مسـئول موضوع ماده (۱۸) به شـرح زیر می‌باشد:

الف: بررسـی، تحقیق، اولویت‌بندی و اعلام نظر در مورد گزارش‌های ارسـالی کارکنان دستگاه ذی‌ربط.

ب: ارسـال فوری گزارش‌های مذکور در قالب فرم‌های مشخص شده به واحد اطلاعات مالی بدون اطلاع ارباب رجوع.

تبصره: ظرف زمانی مربوط به فوریت مذکور در این ماده با توجه به وضعیت اشـخاص مشمول طی دستورالعمل‌های جداگانه از سوی شورا ابلاغ می‌گردد. در هر صورت این زمان از چهار روزکاری بیشتر نخواهد بود.

ج: نظارت بر فعالیت مشتریانی که از خدمات پایه استفاده می‌کنند به منظور شناسایی معاملات مشکوک.

د: تهیه نرم‌افزارهای لازم به منظور تسهیل در دسترسی سریع به اطلاعات مورد نیاز در اجرای قانون و مقررات و نیز شناسایی سیستمی معاملات مشکوک.

هـ: طراحی ساز و کار لازم جهت نظارت و کنترل فرآیندهای مبارزه با پولشویی (فرآیندهـای جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات، اسـتخدام نیروها، آموزش و ...) و ارزیابی و ممیزی میزان اجرای آن در دستگاه مربوط.

و: تامین اطلاعات تکمیلی مورد نیاز واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع که در امر مبارزه با تروریسم ذی‌صلاح می‌باشند.

ز: صدور بخشنامه‌های لازم درخصوص اجرای قانون و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی پس از موافقت دبیرخانه.

ح: بازرسی و نظارت از واحدهای تحت امر به منظور اطمینان از اجرای کامل قوانین و مقررات.

ط: تهیه آمارهای مربوط به اقدامات دستگاه مربوط در مبارزه با پولشویی و نتایج آن.

ی: ارسال پرونده اشخاص مذکور در تبصره (۳) ماده (۴) قانون به مراجع ذی‌ربط با هماهنگی واحد اطلاعات مالی.

ک: نگهداری سوابق و گزارش‌های مکاتبات مربوط به دستگاه متبوع درخصوص موارد مربوط به پولشویی و تامین مالی تروریسم.

ل: تهیه برنامه سالانه اجرای قانون در شخص مشمول و کنترل ماهانه میزان اجرای آن.

ماده۲۰: دستگاه‌های مسئول نظارت بر اشخاص مشمول (از قبیل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، اتحادیه‌های صنفی و سازمان اوقاف و امور خیریه) موظفند در بازرسی‌های معمول خود رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم را مدنظر قرار داده و نسبت به رعایت و یا عدم رعایت آن اعلام نظر نمایند.

ماده۲۱: دبیرخانه موظف است هر شش ماه یک بار عملکرد دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۰) را بررسی و به شورا گزارش نماید.

ماده۲۲: اشخاص مشمول موظفند فهرست خلاصه اطلاعات دریافت‌کنندگان خدمات پایه را در رابطه با موضوع مبارزه با پولشویی در صورت اعلام واحد اطلاعات مالی در پایان هر ماه به نحوی که واحد مذکور مشخص می‌سازد در اختیار آن واحد قرار دهند.

تبصره: خلاصه اطلاعات یادشده باید شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی و تاریخ ارایه خدمات پایه در مورد اشخاص حقیقی و در مورد اشخاص حقوقی نام و شناسه ملی یا کد اقتصادی و در مورد اتباع بیگانه، شماره فراگیر اتباع خارجی باشد. سایر موارد مورد نیاز پس از تصویب شورا به اشخاص مشمول اعلام خواهد شد.

ماده۲۳: به منظور تسریع در رسیدگی به گزارش‌ها، فرد یا کارگروه‌های مسئول مبارزه با پولشویی باید اختیارات و دسترسی‌های لازم و کافی را در محدوده هر یک از اشخاص مشمول، برای انجام وظایف خود داشته باشند و انجام تحقیقات و گزارش به مراجع ذی‌ربط توسط آنان نباید منوط به تایید و تصویب مراجع دیگری باشد.

ماده۲۴: به منظور تسریع در دسترسی به اطلاعات لازم، در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی از اشخاص مشمول، یکی از اعضای کارگروه مبارزه با پولشویی شخص مشمول، با اختیار دسترسی به تمام اطلاعات شخص مشمول، در واحد اطلاعات مالی مستقر خواهد شد تا نیازهای اولیه واحد اطلاعات مالی را تامین نماید. فرد یادشده به هیچ عنوان به اطلاعات واحد اطلاعات مالی دسترسی نخواهد داشت.

فصل چهارم گزارش‌های الزامی

ماده۲۵: تمامی کارکنان تحت امر اشخاص مشمول موظفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک (موضوع بند « و» ماده (۱)) مراتب را بدون اطلاع ارباب رجوع، به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه اطلاع دهند. در صورت عدم وجود این واحد، بالاترین مقام شخص مشمول، مسئول دریافت گزارش‌ها و انجام اقدامات مقتضی خواهد بود. در صورت اطلاع ارباب رجوع، با متخلف مطابق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده۲۶: کارکنان تحت امر اشخاص مشمول موظفند تمامی معاملات بیش از سقف مقرر را که ارباب رجوع وجه آن را به صورت نقدی پرداخت می‌نماید، ثبت و همراه با توضیحات ارباب رجوع به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه و در صورت عدم وجود این واحد، به بالاترین مقام شخص مشمول اطلاع دهند. واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه و یا بالاترین مقام شخص مشمول (در صورت عدم وجود واحد) موظفند خلاصه فرم‌های مذکور را در پایان هر هفته به نحوی که واحد اطلاعات مالی مشخص

می‌سازد ارسال و اصل آن را به نحو کاملا حفاظت شده، نگهداری نمایند.
تبصره۱: ارایه‌دهندگان وجه نقد بیش از سقف مقرر موظفند توضیحات مورد نیاز مذکور در فرم ابلاغ شده را به اشخاص مشمول ارایه نمایند.
تبصره۲: در صورت نقل و انتقال وجه نقد بیش از سقف مقرر با استفاده از روش‌های غیربانکی مانند پست، کارکنان اشخاص مشمول موظف به ارایه گزارش به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر شخص مشمول هستند. در صورت عدم وجود این واحد، گزارش‌ها باید به بالاترین مقام شخص مشمول جهت انجام اقدامات مقتضی ارسال گردد.
تبصره۳: فرم‌ها، میزان و نحوه اخذ اطلاعات از ارباب رجوع، نحوه و میزان اطلاعات اولیه ارسالی به واحد اطلاعات مالی و نحوه نگهداری و دسترسی به اطلاعات در هر شخص مشمول مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب شورا خواهد رسید.
ماده۲۷: گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که اشخاص مشمول موظف به ارسال آن هستند، بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد اطلاعات مالی افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان مجری این آیین‌نامه نخواهد بود.

فصل پنجم امور مربوط به مبادلات ارزی

ماده۲۸: خرید و فروش ارز به هر صورت از جمله پرداخت ریال در داخل و دریافت ارز در خارج کشور و بالعکس، تنها در سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز با رعایت قوانین و مقررات مجاز است و در غیر این صورت خرید و فروش ارز غیرمجاز محسوب و مشمول قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۷۴ـ مجمع تشخیص مصلحت نظام است.
ماده۲۹: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است اطلاعات تفصیلی مربوط به خرید و فروش و نقل و انتقال ارز در سیستم بانکی و صرافی‌های مجاز را

در پایان هر روز بانک اطلاعاتی که به همین منظور تهیه خواهد شد، ثبت نموده و امکان دسترسی و جستجوی واحدهای اطلاعات مالی را در آن فراهم نماید.

ماده۳۰: تمامی اشخاص مشمول به ویژه بانک‌ها و صرافی‌ها موظف به ارسال اطلاعات ماده (۲۸) به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشند. عدم ارسال اطلاعات، ارسال ناقص و نادرست اطلاعات، خردکردن معاملات به مبالغ کمتر از سقف مقرر ممنوع بوده و با متخلف یا متخلفان مطابق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده۳۱: تمامی اشخاص مشمول موظفند با اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در شعب و نمایندگی‌های خارج از کشور خود اطمینان حاصل نمایند.

ماده۳۲: اشخاص مشمول موظفند در معاملات خود با کشورها و مناطقی که از سوی شورا اعلام می‌گردد، مراقبت لازم را به عمل آورند.

فصل ششم نگهداری سوابق و اطلاعات

ماده۳۳: تمامی اشخاص مشمول مکلفند مدارک مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی (اعم از فعال و غیرفعال) و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی ارباب رجوع هنگام ارایه خدمات پایه را به صورت فیزیکی و یا سایر روش‌های قانونی، حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات نگهداری کنند. هیات تسویه اشخاص حقوقی مشمول، در صورت انحلال نیز موظف به نگهداری اسناد تا پنج سال پس از رویداد مالی هستند.

تبصره۱: سوابق و مدارک موضوع این ماده باید به گونه‌ای ضبط و نگهداری شود که در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع ذی‌ربط، اطلاعات آن اسناد در ظرف زمانی مذکور در ماده (۱۹) قابل دسترسی باشد. ارایه اصل اسناد و مدارک، در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع ذی‌ربط، باید حداکثر ظرف یک ماه صورت پذیرد. مسئولیت جستجو و ارایه اسناد با شخص مشمول است.

تبصره۲: اســناد مذکور باید قابلیت بازسازی معاملات را در صورت نیاز ایجاد نماید.

تبصره۳: این ماده ناقض ســایر مقرراتی که نگهداری اســناد را بیش از مدت یادشده الزامی ساخته است، نیست.

ماده۳۴: اشــخاص مشــمول موظفند سیســتم‌های اداری و مالی خود را به گونه‌ای ســامان دهند که تمامی حساب‌ها و پرونده‌های یک شخص، مرتبط و قابل شناسایی و بررسی باشد.

فصل هفتم آموزش

ماده۳۵: تمامی اشــخاص مشــمول موظفند با همــکاری دبیرخانه ترتیبات لازم جهت برقراری دوره‌های آموزشــی بــدو خدمت و ضمن خدمت کارکنان زیرمجموعه خود را فراهم نمایند. این دوره‌ها باید در جهت آشــنایی با قانون، آیین‌نامه و دستورالعمل‌های مربوط، نحوه عملکرد پولشویان و به ویژه آخرین شــگردهای پولشویان در استفاده از خدمات اشخاص مشمول و چگونگی محو منشــا مجرمانه وجوه باشــد. طی نمودن دوره‌های یادشده برای ادامه خدمات کارکنان اشــخاص مشمول در مشاغل ذی‌ربط الزامی است و سوابق دوره‌های مذکور باید در پرونده پرسنلی درج گردد.

ماده۳۶: کارگروه‌های مسئول مبارزه با پولشویی در اشخاص مشمول موظفند با هماهنگی دبیرخانه نسبت به توجیه و آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی به ارباب رجــوع در مورد مزایای اجرای قانون برای مردم و تکالیف عمومی ارباب رجوع در این باره به نحو مناسب اقدام و گزارش آن را به دبیرخانه ارسال نمایند.

فصل هشتم سایر موارد

ماده۳۷: دبیرخانه در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود و عهده‌دار وظایف زیر خواهد بود:

۱. انجام امور اداری مربوط به تشکیل جلسات شورا، ابلاغ و پیگیری مصوبات

۲. حضـور فعال در مجامع بین‌المللی و تشـریح اقدامات کشـور در مبارزه با پولشویی

۳. پیگیری اجرا و اخذ گزارش عملکرد اشـخاص مشـمول، نظارت و بازرسی (دوره‌ای، اتفاقی و موردی) از اشـخاص مشـمول به‌منظور اطمینان از اجرای آیین‌نامه‌ها و دسـتورالعمل‌های مصوب در حوزه مسـئولیت اشخاص مشمول و مشاغل غیرمالی مشـمول و تهیه گزارش اجرای قانون و مقررات مربوط هر شش ماه یک بار و ارسال به شورا.

۴. رتبه‌بندی سالانه اشخاص مشمول در مورد میزان رعایت مقررات مربوط به پولشویی و در صورت تصویب شورا، اعلام عمومی آن.

۵. پاسخگویی به مراجع ذی‌صلاح، اعلام مواضع، تبلیغات، پشتیبانی از دیدارگاه الکترونیک دبیرخانه و توجیه عمومی مردم با هماهنگی مراجع مسئول.

۶. هماهنگی درتشـکیل دوره‌های آموزشی در داخل و خارج کشور و تدوین و انتشار جزوات آموزشی.

۷. برنامه‌ریزی سـالانه اجرای قانون و آیین‌نامه‌های ذی‌ربط توسط مجریان و اشخاص مشمول.

۸. حمایـت مادی و معنوی از اشـخاص مشـمول و کارکنـان ذی‌ربط که در راسـتای انجام وظایف خود در اجرای مقررات مبارزه با پولشویی مورد شکایت و تعرض ارباب رجوع قرار گیرند.

۹. به روزرسانی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ذی‌ربط از طریق مراجع قانونی.

۱۰. تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه‌های لازم و اعلام‌نظر در مورد دستورالعمل‌های پیشنهادی اشخاص مشمول.

۱۱. اعلام راه‌ها و فرآیندهای جدید پولشویی و تامین مالی تروریسم در کشور و پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در صورت نیاز.

مـاده۳۸: واحد اطلاعات مالـی به منظور انجام اقدامات زیـر در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌گردد:

۱. جمع‌آوری و اخذ اطلاعات معاملات مشکوک

۲. ارزیابی، بررسی و تحلیل اطلاعات گزارش‌ها و معاملات مشکوک

۳. درج و طبقه‌بندی اطلاعات در سیستم‌های مکانیزه
۴. اعلام مشخصات اشخاص دارای سابقه پولشویی و یا تامین مالی تروریسم به اشخاص مشمول جهت مراقبت بیشتر و یا قطع همکاری، در صورت درخواست مراجع ذی‌ربط.
۵. تامین اطلاعات تحلیل شده مورد نیاز مراجع قضایی، ضابطان و دستگاه‌های مسئول مبارزه با تروریسم در کشور در صورت درخواست مراجع ذی‌ربط.
۶. تهیه آمارهای لازم از اقدامات صورت گرفته در جریان مبارزه با پولشویی.
۷. تهیه نرم‌افزارها و سیستم‌های اطلاعاتی مورد نیاز.
۸. تامین امنیت اطلاعات جمع‌آوری شده.
۹. تبادل اطلاعات با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی طبق مقررات.
۱۰. جمع‌آوری و اخذ تجارب بین‌المللی.
۱۱. ارسال گزارش‌هایی که به احتمال قوی صحت دارد یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است به دستگاه قضایی.
۱۲. پیگیری گزارش‌های ارسالی در مراجع قضایی.
۱۳. تهیه پیش‌نویس برنامه سالانه واحد اطلاعات مالی جهت تصویب شورا.
۱۴. پاسخ به استعلام اشخاص مشمول در اسرع وقت.
۱۵. اعلام نظر در مورد صلاحیت تخصصی مسئولان واحدهای مبارزه با پولشویی پیشنهادی از سوی مدیران اشخاص مشمول.

ماده۳۹: نصب و عزل دبیر با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی، تصویب شورا و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی صورت خواهد گرفت. واحد اطلاعات مالی زیر نظر دبیر به انجام وظایف محول شده خواهد پرداخت. تمامی پست‌های دبیرخانه، واحد اطلاعات مالی و واحدهای زیرمجموعه، مشاغل حساس محسوب شده و تابع مقررات مربوط خواهند بود.

ماده۴۰: معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور موظف است به پیشنهاد شورا ظرف سه ماه ساختار سازمانی و شرح وظایف دبیرخانه و سایر واحدهای مورد نیاز را با ملاحظه تامین نیروی انسانی مجرب جهت اجرای کامل قانون و افزایش حداقل در تشکیلات اداری ابلاغ نماید. تمامی

دستگاه‌های اجرایی موظفند نسبت به تامین نیروهای متخصص و مجرب با وزارت امور اقتصادی و دارایی همکاری داشته باشند.

ماده۴۱: شورا می‌تواند کارگروه خاصی را تعیین نماید تا بر حسن اجرای وظایف و تکالیف محول شده به دبیرخانه و واحد اطلاعات مالی نظارتی داشته و گزارش بازرسی‌های خود را به شورا ارایه نمایند.

ماده۴۲: وزارت امور اقتصادی و دارایی مسئول تامین امکانات لازم و پشتیبانی مورد نیاز واحد اطلاعات مالی و دبیرخانه خواهد بود.

ماده۴۳: تمامی اشخاص مشمول موظفند ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به تهیه پیش‌نویس دستورالعمل‌های لازم برای اجرای قانون و این آیین‌نامه و به ویژه دستورالعمل تشخیص عملیات و معاملات مشکوک اقدام و به دبیرخانه ارسال نمایند. دستورالعمل‌های مذکور و تغییرات احتمالی آن‌ها در آینده، پس از تصویب در شورا باید ظرف سه ماه به تمامی کارکنان تحت امر اشخاص مشمول ابلاغ و آموزش‌های لازم به آن‌ها داده شود.

تبصره: در مورد مشاغل غیرمالی، وزارت بازرگانی با همکاری اتاق‌های بازرگانی و تعاون و اتحادیه‌های صنفی به درخواست شورا اقدام خواهند نمود.

ماده۴۴: یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، پرداخت وجه نقد بیش از سقف مقرر در هر روز، توسط اشخاص مشمول (به ویژه موسسات اعتباری)، به ارباب رجوع ممنوع است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تدابیر و ساز و کار لازم را جهت تسهیل امور فراهم سازد.

ماده۴۵: تمامی اشخاص مشمول مکلفند هنگام صدور مجوز یا تمدید مجوزهای قبلی برای مشاغل غیرمالی در بخش‌های مختلف، از متقاضیان تعهدات لازم را برای اجرای قانون و آیین‌نامه‌های مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم اخذ و در پرونده آن‌ها بایگانی نمایند. درج این تعهد در مواردی که شورا اعلام می‌کند، می‌تواند در اساسنامه اشخاص حقوقی نیز الزامی‌شود.

ماده۴۶: در صورت ضرورت، شورا ضوابط و دستورالعمل‌های لازم برای حسن اجرای این آیین‌نامه را تصویب و از طریق دبیرخانه به مبادی، مراجع و اشخاص و صنوف ذی‌ربط ابلاغ خواهد نمود.

ماده۴۷: تمامی اشـخاص مشـمول موظفند اطلاعات مورد درخواست واحد اطلاعات مالی در موضوع مبارزه با پولشـویی را به نحوی که آن واحد تعیین کند جهت انجام وظایف محول شده تامین نمایند.

ماده۴۸: به منظور سـهولت دسترسـی به اطلاعات مشتریان و احراز صحت اسناد و اطلاعات ارایه شده از سوی افراد، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به راه‌اندازی سامانه اطلاعات مشتریان مشتمل بر اطلاعات زیر اقدام نماید:

الف: اطلاعات ثبتی و صورت‌های مالی مشتریان (حقوقی و حقیقی).

ب: اطلاعات شماره حساب‌ها و تسهیلات ارایه شده به آنان و موارد سررسید و معوق شـده (موضوع دستورالعمل تنظیم فرم‌های اعطای تسهیلات و تعهدات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران).

ج: اطلاعات چک‌های برگشتی.

د: اطلاعات مربوط به اظهارنامه مالیاتی مشتریان.

هـ: اطلاعات محکومیت‌ها و سفته‌های واخواستی اشخاص حقیقی و حقوقی که اسامی آن‌ها در سیستم ثبت شده است.

و: اطلاعات سجلی ارایه شده توسط مشتریان.

ماده۴۹: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف اسـت بودجـه مورد نیـاز اجرای این آیین‌نامه را در سـال اول تا سـقف ده میلیارد (۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریـال از محل اعتبـارات مقرر در قانون بودجه تامین و در سال‌های بعد به میزان مورد نیاز در لایحه بودجه کل کشور منظور نماید.

* ایـن تصویـب نامه در تاریـخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۱ به تایید مقام محترم ریاسـت جمهوری رسیده است.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

(مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۰۱ هیات وزیران)

ماده۱: علاوه بر اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (منصوب۱۳۸۴) و ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی (مصوب ۱۳۸۸) که در این آیین‌نامه با معانی مندرج در قوانین یاد شده بکار می‌روند، اصلاحات زیر دارای معانی مشروح مربوط می‌باشند:

الف- اشخاص تحت نظارت: اشخاص موضوع ماده (۱۴) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی که منحصرا عبارتند از:

۱. ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکل‌های خود انتظام.

۲. مدیران، مدیرعامل، دبیرکل، اعضای حقیقی و حقوقی هیات مدیره با هیات عامل ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکل‌های خود انتظام و نیز نماینده حقیقی شخص حقوقی عضو هیات مدیره با هیات عامل.

ب- قوانین و مقررات: مصوبات مجلس شورای اسلامی، هیات وزیران، شورای عالی بورس و اوراق بهادار و سازمان و مصوبات سایر مراجع ذی‌صلاح در حوزه بازار سرمایه که تحت عناوینی از قبیل قانون، آیین‌نامه، دستورالعمل، اساسنامه، بخشنامه و ضوابط اجرایی به تصویب رسیده و ابلاغ شده است.

ج- بازار سرمایه: بازار متشکل تحت نظارت شورای عالی بورس و اوراق بهادار و سازمان که کالا یا اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و با معامله‌گران طبق قانون بازار اوراق بهادار و سایر مقررات مرتبط مورد داد و ستد قرار می‌گیرد.

د- تخلف: هرگونه فعل یا ترک فعلی که منجر به نقض قوانین و مقررات مربوط به فعالیت اشخاص تحت نظارت گردد.

ماده۲: ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکل‌های خود انتظام در صورت تخلف علاوه بر اقدامات انضباطی مندرج در موارد (۷) و (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران به جریمه نقدی به شرح زیر محکوم می‌گردد:

الف- چنانچه متخلف از ناشران اوراق بهادار باشد:

۱. تخلف از مقررات مربوط به افشای اطلاعات از مبلغ بیست میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۲. ارایه اطلاعات خلاف واقع توسط ناشر از مبلغ یکصد میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۳. تخلف از مقررات مربوط به ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار از مبلغ پنجاه میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۴. تخلف از مقررات مربوط به تغییرات سرمایه بدون عرضه عمومی اوراق بهادار، از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ پانصد میلیون ریال.

۵. تخلف از مقررات مربوط به پرداخت سود قابل تقسیم و همچنین عدم پرداخت آن ظرف مهلت مقرر قانونی از مبلغ سی میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۶. تخلف از ضوابط و استانداردهای حسابرسی و حسابداری از سی میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۷. عدم برگزاری مجامع ظرف مهلت مقرر قانون و یا عدم رعایت تشریفات تشکیل یا اداره آن وفق مقررات از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ صد میلیون ریال.

۸. عدم رعایت مفاد اساسنامه از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ چهارصد میلیون ریال.

۹. تخلف از سایر قوانین و مقررات، برحسب اهمیت و میزان تاثیر نوع تخلف در حقوق سرمایه‌گذاران، شفافیت، یکپارچگی و کارایی بازار اوراق بهادار، از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ پانصد میلیون ریال

ب- چنانچه متخلف از نهادهای مالی باشد:

۱. تخلف از مقررات مربوط به اطلاع‌رسانی و گزارش‌دهی و ارایه اطلاعات از مبلغ سی میلیون ریال تا مبلغ یکصد میلیون ریال.

۲. تخلف از مقررات مربوط به استفاده از کارکنان و مدیران واجد شرایط از مبلغ پنجاه میلیون ریال تا مبلغ یکصد میلیون ریال.

۳. تخلف از مقررات مربوط به ضوابط و شرایط فعالیت مربوط به معاملات اوراق بهادار و یا کالا از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۴. تخلف از مقررات مربوط به تبلیغات از مبلغ پنجاه میلیون ریال تا مبلغ یکصد میلیون ریال.

۵. تخلف از مقررات معاملات در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس از مبلغ سی میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۶. تخلف از مقررات سپرده‌گذاری و تسویه وجوه از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۷. تخلف از مقررات مربوط به مشاور پذیرش با سبدگردانی از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ پانصد میلیون ریال.

۸. افشا با استفاده از اطلاعات محرمانه مشتریان تحت هر عنوان غیر موارد مجاز قانونی از مبلغ پنجاه میلیون ریال تامبلغ یک میلیارد ریال.

۹. مبادرت به فعالیت‌های مستلزم اخذ مجوز یا معرفی خود تحت آن عناوین بدون کسب مجوز، از مبلغ پنجاه میلیون ریال تا مبلغ یک میلیارد ریال.

۱۰. عدم رعایت مفاد اساسنامه از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ پانصد میلیون ریال.

۱۱. تخلف از قوانین و مقررات برحسب اهمیت تخلف و میزان تاثیر نوع تخلف در حقوق سرمایه‌گذاران، شفافیت، یکپارچگی و کارایی بازار اوراق بهادار، از

مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ پانصد میلیون ریال.

ج- چنانچه متخلف از تشکل‌های خود انتظام باشد:

۱. عدم رعایت مفاد اساسنامه و تخلف از سایر مقررات مربوط به شرایط فعالیت تشکل خود انتظام از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ دویست میلیون ریال.

۲. تخلف از مقررات تشکل‌های خود انتظام در خصوص معاملات، پذیرش، اعضا و سایر مقررات ابلاغی توسط سازمان از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ پانصد میلیون ریال.

۳. عدم رعایت مقررات در خصوص ارایه اطلاعات و گزارش‌ها به سازمان از مبلغ سی میلیون ریال تا مبلغ یکصد میلیون ریال.

۴. تخلف از سایر قوانین و مقررات، برحسب اهمیت تخلف و میزان تاثیر نوع تخلف در حقوق سرمایه‌گذاران، شفافیت، یکپارچگی و کارایی بازار اوراق بهادار، از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ پانصد میلیون ریال.

ماده۳: جریمه نقدی هریک از مدیران علاوه بر اقدامات انضباطی مندرج در موارد (۷) و (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار، از یک پنجم تا نصف مبلغ جریمه‌های مذکور در ماده (۲) می‌باشد. مشروط بر آنکه از حداقل جریمه‌های تعیین شده کمتر نباشد.

تبصره: احراز تخلف مدیران ملازمه‌ای با متخلف بودن ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکل‌های خود انتظام ندارد و هرکدام از اشخاص مذکور به طور مستقل و با توجه به مسئولیت خود جریمه می‌شوند.

ماده۴: تخلفات مدیران صرف نظر از تخلفات شخص حقوقی تحت مدیریت آن‌ها، مستقلا تخلف محسوب شده و مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و جریمه نقدی هریک از تخلفات یاد شده به شرح زیر می‌باشد.

الف: تخلف از مفاد قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرایی سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ پانصد میلیون ریال.

ب: تخلف از مفاد قانون تجارت و اصلاحیه‌های آن، قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران وسایر قوانین مرتبط با بازار اوراق بهادار کشور، از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ چهار صد میلیون ریال.

ج: تخلف مدیران از مصوبات هیات وزیران که در خصوص بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران با فعالیت هریک از اشخاص تحت نظارت و ارکان آن‌ها تصویب و ابلاغ می‌شود و همچنین تخلف از مصوبات شورای عالی بورس و اوراق بهادار و مصوبات سازمان، از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ سیصد میلیون ریال.

د: تخلف از مفاد اساسنامه اشخاص تحت نظارت و سایر قوانین و مقررات برحسب اهمیت و میزان تاثیر نوع تخلف در حقوق سرمایه‌گذاران، یکپارچگی و کارایی بازار اوراق بهادار از مبلغ ده میلیون ریال تا مبلغ دویست میلیون ریال.

ماده۵: محکومیت متخلف به جریمه نقدی مانع از شکایت سازمان علیه مرتکبین جرایم موضوع فصل (۶) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نبوده و عدم محکومیت متهم در مراجع قضایی ذی‌صلاح به اتهام وارده، مانع از رسیدگی به پرونده تخلفاتی و محکومیت به جریمه نقدی نخواهد بود.

ماده۶: متخلف در صورت ارتکاب چند فقره تخلف با موضوعات متفاوت به جمع جرایم نقدی تخلفات ارتکابی، محکوم می‌شود.

ماده۷: در صورتی که بر فعل یا ترک فعل واحد، عناوین تخلفاتی متعددی صدق کند، متخلف به جریمه تخلفی محکوم می‌گردد که اشد است.

ماده۸: در صورتی که متخلف قبل از محکومیت اقدام به تکرار همان تخلف نموده باشد، به حداکثر جریمه مقرر برای آن تخلف محکوم خواهد شد.

ماده ۹: در صورت استمرار تخلفات از تاریخ صدور حکم و نیز در صورت تکرار هرگونه تخلف از سوی متخلف تا دوسال از تاریخ صدور حکم، جریمه نقدی برای بار دوم حداقل دو برابر بار اول و برای بار سوم حداقل سه برابر بار اول و در هر صورت حداکثر مبلغ یک میلیارد ریال خواهد بود.

ماده۱۰: در تعیین میزان مقطوع جریمه‌های نقدی در حدود مبالغ تعیین شده در این آیین‌نامه توسط سازمان، عوامل و شرایط زیر نیز مدنظر قرار می‌گیرد.

۱. سوءنیت در ارتکاب تخلف
۲. امکان پیش‌بینی وقوع تخلف توسط مرتکب
۳. میزان منفعت به دست آمده یا خسارات دفع شده ناشی از تخلف
۴. تاثیر بالفعل و بالقوه تخلف در کارایی، نظم و اعتماد بازار یا در معرض خطر قراردادن آن
۵. اثر تخلف برای تسهیل وقوع جرایم مالی دیگر
۶. میزان تلاش متخلف در رعایت مقررات بازار سرمایه و برقراری ساختار نظام‌مند جهت پیشگیری از وقوع تخلفات
۷. تاثیر بالفعل و بالقوه تخلف بر ورود خسارات مادی یا معنوی بر فعالان بازار سرمایه
۸. میزان اهتمام متخلف نسبت به رعایت شرایط مقررات مراجع قانونی به طور کلی
۹. سوابق انضباطی، حقوقی و کیفری متخلف در زمینه فعالیت در بازار سرمایه نزد مراجع مربوط

ماده۱۱: سازمان می‌تواند در صورت مشاهده عوامل، جهات و شرایط زیر و با رعایت حداقل جریمه مقرر قانونی، در تعیین میزان جزای نقدی نسبت به متخلف تخفیف دهد:

۱. مشارکت متخلف در بازرسی جهت کشف تخلف
۲. هرگونه اقدام موثر متخلف در راستای رفع تخلف و جبران خسارات ناشی از آن
۳. رعایت سایر شرایط و مقررات بازار سرمایه و مصوبات مراجع قانونی
۴. اطلاع‌رسانی سریع متخلف در مورد وقوع تخلف به سازمان
۵. اقدامات مدیران و مسئولان پس از اطلاع از وقوع تخلف جهت متوقف کردن آن
۶. فقدان شکایات و دعاوی علیه متخلف در خصوص مورد نقض شده

آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

(مصوب ۱۳۹۱/۰۸/۰۷ هیات وزیران)

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۰۸/۰۷ بنا به پیشنهاد شماره ۲۷۷۸۳/۰۲۰ مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۲۴ وزارت جهاد کشاورزی و به استناد ماده (۳۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹، آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده۱: در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
الف: قیمت تضمینی: قیمت تعیین شده از سوی هیات وزیران برای تضمین حداقل دریافتی تولیدکننده حقیقی یا حقوقی براساس هزینه تولید محصولات کشاورزی.
ب: بورس کالا: بازار بورس تخصصی کالای کشاورزی در شرکت بورس کالای ایران.

ماده۲: وزارت جهاد کشاورزی مکلف است حداکثر تا پانزدهم شهریور ماه هر سال متناسب با شرایط تولید، نوع محصول و وضعیت بازار، قیمت تضمینی سال آینده محصولات کشاورزی و دامی که قابل معامله در بورس کالا می‌باشد را برای تصویب به هیات وزیران پیشنهاد نماید.

تبصره۱: وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری بورس کالا تا پایان اردیبهشت ماه هر سال نسبت به تهیه فهرست محصولات کشاورزی قابل معامله در بورس کالا اقدام نماید.

تبصره۲: مرجع تعیین کیفیت و درجه‌بندی محصولات موضوع این آیین‌نامه، بورس کالا با همکاری وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.

تبصره۳: اعمال سیاست خرید تضمینی برای آن دسته از کالاهای کشاورزی که مشمول فهرست کالاهای قیمت تضمینی می‌شوند، ممنوع است.

تبصره۴: آن دسته از کالاهای مشمول خرید قیمت تضمینی که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت مشمول خرید تضمینی می‌شود، از شمول این تصویب‌نامه خارج است.

ماده۳: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور مکلف است بنا به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی، میزان مابه‌التفاوت قیمت تضمینی با قیمت تابلوی بورس به تفکیک محصولات منتخب را در بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید.

ماده۴: عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالا منوط به ارایه تاییدیه سازمان جهاد کشاورزی استان برای تولیدکنندگان حقیقی کشاورزی و مصوبه مجمع عمومی مربوط به تفکیک نوع محصول و نیز مجوز وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جهاد کشاورزی استان) برای تشکل‌های بخش کشاورزی است.

ماده۵: وزارت جهاد کشاورزی موظف است پس از دریافت فهرست قطعی معاملات از بورس کالا ظرف دو هفته نسبت به پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تابلو بورس و قیمت تضمینی اعلام‌شده از سوی هیات وزیران اقدام نماید.

دستورالعمل نگهداری و امحاء اسناد در بازار سرمایه در حوزه مبارزه با پولشویی

(مصوب ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ شورای عالی مبارزه با پولشویی)

به منظور مبارزه با پولشـویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند (د) از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشـویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی) و فصل ششم آیین‌نامه اجرایـی قانون مبارزه با پولشـویی موضوع تصویب نامه شـماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مـورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشـویی، «دستورالعمل نگهداری و امحاء اسناد در بازار سرمایه در حوزه مبارزه با پولشویی» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

مـاده۱: علاوه بر تعاریف مندرج در ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شـورای اسـلامی، اصطلاحات و عبارات دیگر به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲

۱-۲- آیین‌نامـه: آیین‌نامـه اجرایـی قانـون مبـارزه با پولشـویی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ و اصلاحات بعدی آن

۱-۳- سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار

۱-۴- اشـخاص تحت نظارت: بورس‌ها، بازارهای خـارج از بورس،کانون‌ها، شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی و تسـویه وجوه اوراق بهادار و نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار که مجوز تاسـیس یا فعالیت خود را از شورای

عالی بورس و اوراق بهادار یا سازمان دریافت نموده و تحت نظارت سازمان فعالیت می‌کنند.

تبصره: ناشران اوراق بهادار در ارایه هرگونه خدمات مربوط به اوراق بهادار برای مشتریان جزو اشخاص تحت نظارت محسوب می‌شوند.

۱-۵- مشتری: شخصی که برای دریافت خدمات موضوع فعالیت یکی از اشخاص تحت نظارت، به وی مراجعه می‌نماید.

۱-۶- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا بر اساس دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه.

۱-۷- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی‌ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه).

۱-۸- واحد مبارزه با پولشویی سازمان: واحدی است مستقر در سازمان که به عنوان متولی مبارزه با پولشویی، عهده‌دار تکالیف مقرر در مواد ۱۸ و ۱۹ آیین‌نامه می‌باشد.

ماده ۲: اشخاص تحت نظارت باید اسناد و سوابق ارایه خدمات و عملیات مربوط به اوراق بهادار و کالا و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی مشتری را نگهداری کنند. اسناد و سوابق موضوع این ماده و نحوه و مدت نگهداری آن‌ها به شرح زیر است:

الف: مستنداتی که در زمان شناسایی مشتری به هنگام ارایه خدمات و عملیات مربوط به اوراق بهادار و کالا دریافت می‌شود حداقل به مدت پنج سال به صورت فیزیکی و برای همیشه به صورت الکترونیکی؛

ب: اطلاعات مربوط به معاملات اوراق بهادار و کالا از جمله نوع، تاریخ، مکان، زمان و مبلغ معامله برای همیشه به صورت الکترونیکی؛

ج: سوابق و اسناد مربوط به تسویه معاملات اوراق بهادار و کالا از جمله سوابق و اسناد دریافت، پرداخت و نقل و انتقال وجوه حداقل به مدت پنج سال به صورت فیزیکی و برای همیشه به صورت الکترونیکی؛

د: مستندات مربوط به قراردادهای ارایه خدمات از جمله درخواست‌های خرید و فروش اوراق بهادار و کالا و اسناد مالکیت سهام حداقل به مدت پنج سال به صورت فیزیکی و برای همیشه به صورت الکترونیکی؛

هـ: مستندات و سوابق گزارش معاملات مشکوک به مدت پنج سال به صورت فیزیکی و برای همیشه به صورت الکترونیکی؛

و: سوابق مکاتبات مربوط به مبارزه با پولشویی حداقل به مدت پنج سال به صورت فیزیکی و برای همیشه به صورت الکترونیکی؛

ز: مستندات و سوابق خرید و فروش اشخاص در سیستم شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه حداقل به مدت پنج سال به صورت فیزیکی و برای همیشه به صورت الکترونیکی؛

ح: مستندات و سوابق اسناد مربوط به حساب هر فرد داخل کارگزاری حداقل به مدت پنج سال به صورت فیزیکی و برای همیشه به صورت الکترونیکی.

تبصره۱: مدیران تسویه اشخاص تحت نظارت درصورت انحلال شرکت نیز موظف به نگهداری اسناد تا پنج سال پس از رویداد مالی هستند.

تبصره۲: این ماده ناقض سایر مقرراتی که نگهداری اسناد را بیش از مدت یاد شده الزامی ساخته است، نیست.

ماده۳: اشخاص تحت نظارت موظفند با اتخاذ تدابیر و تمهیدات مقتضی به گونه‌ای عمل نمایند که ضمن حفظ امنیت و کیفیت اسناد، امکان دسترسی به عین آن اسناد در مواقع مورد نیاز به سهولت فراهم شود.

ماده۴: اشخاص تحت نظارت موظفند اطلاعات و اسناد مربوط به ارکان معامله از جمله نوع، تاریخ، زمان، مکان و شرایط معامله را طبق ضوابطی که سازمان تعیین می‌نماید به گونه‌ای ثبت و نگهداری کنند که امکان بازسازی و ردیابی معامله وجود داشته باشد.

ماده۵: در صورت درخواست اسناد و سوابق از سوی واحد مبارزه با پولشویی سازمان یا واحد اطلاعات مالی، اشخاص تحت نظارت باید حداکثر ظرف دو روز کاری نسخه الکترونیکی اطلاعات را ارایه دهند و اصل اسناد و سوابق را در صورت درخواست حداکثر ظرف یک ماه ارایه نمایند.

ماده۶: اشـخاص تحت نظارت باید مطمئن شـوند که تمامی سوابق نگهداری شـده مشتریان به روز باشد. بدین منظور اشخاص تحت نظارت باید به صورت دوره‌های شش ماهه، موردی یا اتفاقی سوابق مشتریان موجود را بازبینی نمایند.

ماده۷: اشـخاص تحت نظارت ملزم به تهیه نسـخه پشـتیبان از کلیه اسناد الکترونیکی و نگهداری آن در مکان دیگر (غیر از شرکت) می‌باشند، به گونه‌ای که در صورت هرگونه آسـیب، خدشـه و اختلال برای یک نسخه، نسخه دیگر مصون بماند.

ماده۸: در صورتی که به دلیل بررسـی و رسـیدگی بـه معاملات و عملیات مشکوک یا پرونده‌های مطروحه در خصوص پولشویی نیاز به نگهداری اطلاعات و مسـتندات بیش از مهلت‌های مقرر موضوع این دستورالعمل باشد، اشخاص تحت نظارت حسـب دسـتور واحد اطلاعـات مالی باید نسـبت به نگهداری اطلاعات تا ختم رسیدگی و تعیین تکلیف نهایی اقدام نمایند.

ماده۹: امحاء اسـناد و سـوابق پس از سـپری شـدن مدت‌های مقرر در این دسـتورالعمل بلامانع است. امحاء اسناد و سوابق باید به گونه‌ای صورت پذیرد که استفاده از خلاصه اطلاعات اسناد مذکور پس از امحاء امکان‌پذیر باشد.

مـاده۱۰: واحد مبارزه با پولشـویی سـازمان در بازرسـی‌های معمول خود بر اجرای این دستورالعمل نظارت می‌کند و اشخاص تحت نظارت موظفند کلیه اطلاعات مورد درخواست سازمان را به منظور نظارت بر اجرای مقررات مبارزه با پولشویی در اسرع وقت و از طرقی که تعیین می‌شود، در اختیار واحد مزبور قرار دهند.

این دستورالعمل در ۱۰ ماده و ۳ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراست.

دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در خدمات الکترونیک بازار سرمایه

(مصوب ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ شورای عالی مبارزه با پولشویی)

به منظور مبارزه با پولشـویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیـدات لازم برای اجرای فصل دوم آیین‌نامـه اجرایی قانون مبارزه با پولشـویی موضـوع تصویب نامـه شـماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ وزیـران عضو کارگروه تصویـب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، «دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در خدمات الکترونیک بازار سرمایه» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

مـاده۱: علاوه بر تعاریف مندرج در ماده ۱ قانون بـازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شـورای اسـلامی، اصطلاحات و عبارات دیگر به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲.

۱-۲- آیین‌نامـه: آیین‌نامـه اجرایـی قانـون مبـارزه با پولشـویی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ و اصلاحات بعدی آن.

۱-۳- سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار.

۱-۴- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی.

۱-۵- اشـخاص تحت نظارت: بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها، شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی و تسـویه وجوه اوراق بهادار و نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار که مجوز تاسـیس یا فعالیت خود را از شورای عالی بورس و اوراق بهادار یا سـازمان دریافت نموده و تحت نظارت سـازمان

فعالیت می‌کنند.

تبصره: ناشـران اوراق بهادار در ارایه هرگونه خدمـات مربوط به اوراق بهادار برای مشتریان جز اشخاص تحت نظارت محسوب می‌شوند.

۶-۱- موسسـه اعتبـاری: بانک‌ها (اعـم از بانک‌های ایـرانی و شـعب و نماینـدگی بانک‌های خارجی مستقر در جمهـوری اسـلامی ایران)، موسـسات اعـتـباری غیر بانـکی، تعـاونـی‌های اعتـبار و صنـدوق‌های قرض‌الحسنه که با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فعالیت دارند.

۷-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مسـتقل که مسئولیت دریافـت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مـشـکوک به مراجع ذی‌ربط را به عهده دارد (به شرح مـذکور در مـاده ۳۸ آییـن‌نامه).

۸-۱- واحد مبارزه با پولشـویی سازمان: واحدی است مستقر در سازمان که به عنوان متولی مبارزه با پولشویی، عهده‌دار تکالیف مقرر در مواد ۱۸ و ۱۹ آیین‌نامه می‌باشد.

۹-۱- مشـتری: شـخصی که برای دریافت خدمات موضوع فعالیت یکی از اشخاص تحت نظارت، به وی مراجعه می‌نماید.

۱۰-۱- شناسـایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشـتری با استـفاده از منابع اطـلاعاتی، مسـتندات و داده‌هـای مسـتـقل، مـعتـبـر و قـابـل اتـکا شـنـاسـایـی مـشـتـری بـه دو گـروه از اقـدامـات شامل«شـناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می‌شود:

۱-۱۰-۱- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسـایی و در صورت اقدام توسـط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۲-۱۰-۱- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارایه خدمات پایه به شرح مذکور در دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه.

۱۱-۱- ابـزار شناسـایی: عبارت اسـت از شناسـه‌ای اطلاعاتـی به صورت الکترونیکی، فیزیکی یا ترکیبی از هر دو که با استفاده از آن مشتری می‌تواند نسبت به اخذ خدمات الکترونیکی از درگاه‌های غیرحضوری اقدام نماید.

۱۲-۱- ابزار پذیرش: عبارت است از دستگاه فیزیکی یا سامانه الکترونیکی که می‌توان با استفاده از یک یا چند نوع ابزار شناسایی نسبت به انجام عملیات و اخذ خدمات اقدام نمود. از قبیل درگاه‌های اینترنتی و نظایر آن.

۱۳-۱- مراجعه حضوری: عبارت است از مراجعه ارباب رجوع به اشخاص تحت نظارت و مراوده با نیروی انسانی برای اخذ خدمات.

۱۴-۱- مراجعه غیر حضوری: عبارت است از مراجعه ارباب رجوع به انواع ابزارهای پذیرش و اخذ خدمات به واسطه ابزار شناسایی و بدون مراوده با نیروی انسانی اشخاص تحت نظارت.

۱۵-۱- خدمات الکترونیکی: امکانی است که طی آن ارایه خدمات به مشتری از طریق زیرساخت‌های الکترونیکی به صورت مراجعه غیرحضوری انجام می‌شود.

ماده۲: صدور هرگونه ابزار شناسایی باید پس از شناسایی کامل مشتری و ثبت تطبیقی مشخصات هویتی با مشخصات ابزار شناسایی صورت پذیرد.

ماده۳: به منظور دریافت ابزارهای شناسایی، حضور مشتری و شناسایی اولیه وی ضرورت دارد.

ماده۴: در صورت دریافت ابزار شناسایی توسط نماینده مشتری لازم است شخص نماینده، مورد شناسایی کامل قرار گیرد در صورتی که نماینده قبلا شناسایی کامل شده باشد شناسایی اولیه وی کفایت می‌کند.

تبصره: نمایندگی قراردادی تنها با ارایه وکالت‌نامه رسمی معتبر خواهد بود.

ماده۵: تطبیق هویت مشتری با اقلام اطلاعاتی شناسایی مشتری در مراجعات غیرحضوری از طریق ابزارهای شناسایی صورت می‌پذیرد.

ماده۶: شناسایی مشتری به صورت الکترونیکی و با استفاده از گواهی‌های امضای دیجیتال و یا سایر ابزارهای شناسایی مورد تایید سازمان برای شناسایی اولیه و یا ارسال اسناد و مدارک لازم برای شناسایی کامل بلامانع است.

ماده ۷: مسئولیت استفاده و حفاظت از ابزارهای شناسایی صرفا به عهده مشتری است و باید تعهد دهد که هیچ شخصی غیر از وی، از ابزار شناسایی استفاده نخواهد کرد و در صورت بروز تخلف علاوه بر توقف ارایه خدمات،

مطابق قوانین و مقررات با وی برخورد خواهد شد.

ماده ۸: به منظور حصول اطمینان از اینکه مشتری خود از خدمات الکترونیکی ارایه شـده استفاده می‌نماید، اشخاص تحت نظارت باید رویه‌های قابل اتکایی را برای شناسـایی مشـتری در معاملات الکترونیکی اتخاذ نموده و در صورت مشـاهده هرگونه موارد مشکوک باید ضمن گزارش موضوع به واحد مبارزه با پولشویی سازمان نسبت به شناسـایی و احراز هویت حضوریِ مجددِ مشتری اقـدام نمایند. در چنین مواقعی لازم اسـت موضوع از طریـق واحد مبارزه با پولشویی سازمان به عنوان معامله مشکوک به پولشویی به واحد اطلاعات مالی گزارش شود.

ماده ۹: واریز وجوه در خدمات الکترونیکی، منحصرا از طریق حسـاب معرفی شده مشتری نزد یکی از موسسات اعتباری امکان‌پذیر است.

ماده۱۰: سـامانه الکترونیکی مورد استفاده برای انجام معاملات و ارایه خدمات الکترونیکی، باید امکان ثبت، نگهداری و تهیه گزارش از سابقه تمامی عملیات مشتریان را داشته باشد و آن را در اختیار سازمان قرار دهد.

ماده۱۱: لازم اسـت اسـناد و اطلاعات تراکنش‌هـای الکترونیکی برابر ضوابط مذکور در «دسـتورالعمل نگهداری و امحاء اسـناد در بازار سـرمایه در حوزه مبارزه با پولشـویی» مصوب شـورا نگهداری شـود و تخـلف از آن مشـمول مجازات‌های مقرر در قانون می‌باشد.

این دستورالعمل در ۱۱ ماده و ۲ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراست.

دستورالعمل گزارش عملیات و معاملات مشکوک در بازار سرمایه

(مصوب ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ شورای عالی مبارزه با پولشویی)

به منظور مبارزه با پولشـویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیـدات لازم برای اجرای بند ج از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشـویی (مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲مجلس شـورای اسلامی) و فصل دوم آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشـویی موضوع تصویب نامه شـماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشـویی، «دستورالعمل گزارش عملیات و معاملات مشکوک در بازار سرمایه» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

مـاده۱: علاوه بر تعاریف مندرج در ماده ۱ قانـون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شـورای اسـلامی، اصطلاحات و عبارات دیگر به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲.

۱-۲- آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ و اصلاحات بعدی آن.

۱-۳- سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار.

۱-۴- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مسـتقل که مسئولیت دریافـت، تجزیـه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشـکوک به مراجع ذی‌ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه).

۱-۵- واحد مبارزه با پولشویی سازمان: واحدی است مستقر در سازمان که به عنوان متولی مبارزه با پولشویی، عهده‌دار تکالیف مقرر در مواد ۱۸ و ۱۹ آیین‌نامه می‌باشد.

۱-۶- اشخاص تحت نظارت: بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه اوراق بهادار و نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار که مجوز تاسیس یا فعالیت خود را از شورای عالی بورس و اوراق بهادار یا سازمان دریافت نموده و تحت نظارت سازمان فعالیت می‌کنند.

تبصره: ناشران اوراق بهادار در ارایه هرگونه خدمات مربوط به اوراق بهادار برای مشتریان جز اشخاص تحت نظارت محسوب می‌شوند.

۱-۷- مشتری: شخصی که برای دریافت خدمات موضوع فعالیت یکی از اشخاص تحت نظارت، به وی مراجعه می‌نماید.

۱-۸- کد معاملاتی: شناسه منحصر به فردی است که هر شخص برای ثبت مالکیت اوراق بهادار یا معامله ابزارهای مالی یا کالاهای مورد معامله در بازار سرمایه باید اخذ نماید.

۱-۹- معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این عملیات و معاملات به منظور پولشویی و یا تامین مالی تروریسم انجام می‌شود.

تبصره: قراین و شواهد منطقی عبارت از شرایط و مقتضیاتی است که یک انسان متعارف را در مورد منشا مال، سرمایه‌گذاری، سپرده‌گذاری یا سایر عملیات یک شخص (حقیقی، حقوقی) به شک و تردید می‌اندازد.

۱-۱۰- سامانه جمع‌آوری معاملات مشکوک: سامانه‌ای است مستقر در واحد اطلاعات مالی که به منظور جمع‌آوری گزارش‌های معاملات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم و اطلاعات مربوط به آن‌ها از سازمان‌های مشمول قانون، طراحی و راه اندازی شده است.

۱-۱۱- پرونده اطلاعات مشتری: اطلاعات در مورد مشتری که هنگام شناسایی و در حین فعالیت وی توسط اشخاص تحت نظارت جمع‌آوری یا

تکمیل می‌شود.

ماده ۲: تمامی کارکنان شاغل در اشخاص تحت نظارت موظفند درصورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک به استناد ماده ۲۵ آیین‌نامه بدون اطلاع مشتری در اسرع وقت مراتب را به مسئول مبارزه با پولشویی در اشخاص تحت نظارت به نحو مقتضی منعکس نمایند. مسئول مورد نظر موظف است در همان روز کاری مراتب را از طریقی که واحد مبارزه با پولشویی سازمان تعیین می‌نماید، به آن واحد انعکاس دهد. واحد مبارزه با پولشویی سازمان نیز موظف است نسبت به ارسال کلیه گزارش‌های واصله از طریق سامانه جمع‌آوری معاملات مشکوک حداکثر ظرف یک روز کاری به واحد اطلاعات مالی اقدام نماید.

تبصره۱: در صورتی که اشخاص تحت نظارت فاقد مسئول مبارزه با پولشویی باشند، مدیر آن واحد مسئولیت اجرای این ماده را به عهده دارد.

تبصره۲: فهرست معیارهای معاملات و عملیات مشکوک توسط واحد اطلاعات مالی تهیه و به‌روز می‌شود. واحد مبارزه با پولشویی سازمان موظف است نسبت به اطلاع‌رسانی مناسب درخصوص آخرین نسخه این معیارها به اشخاص تحت نظارت اقدام نماید.

تبصره۳: تشخیص متصدیان اجرایی در اشخاص تحت نظارت مبنی بر انجام عملیات و معاملات مشکوک، در درجه نخست اهمیت قرار دارد و معیارهای ارایه شده صرفا بخشی از این معیارها را در بر می‌گیرد.

ماده۳: ارسال گزارش معاملات و عملیات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که اشخاص تحت نظارت موظف به ارسال آن به واحد مبارزه با پولشویی سازمان هستند، بیانگر هیچ گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به مراجع مذکور، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان نخواهد بود.

ماده۴: اشخاص تحت نظارت باید در چارچوب مقررات مربوط رویه‌های قابل اتکایی را جهت اقدامات مرتبط با کشف عملیات و معاملات مشکوک و گزارش‌دهی آن توسط کارکنان خود تدوین و پس از تایید واحد مبارزه با

پولشویی سازمان طی بخشنامه‌ای به کلیه کارکنان ابلاغ نمایند.

تبصره: اطمینان از حسن اجرای رویه‌های کشف موارد مشکوک و همچنین بررسی، ارزیابی و در صورت نیاز بازبینی فرایندهای شناسایی و کشف موارد مشکوک به عهده واحد مبارزه با پولشویی سازمان می‌باشد.

ماده۵: افشای مفاد گزارش معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی، تحت هر عنوان به غیر از مراجع ذی‌صلاح ممنوع است و با متخلفان برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده۶: آن دسته از کارکنان اشخاص تحت نظارت که تکالیف قانونی رسما به آن‌ها ابلاغ شده است در خصوص وظایف موضوع مقررات مبارزه با پولشویی از لحاظ اداری شخصا مسئول می‌باشند.

ماده۷: مسئولین مبارزه با پولشویی در اشخاص تحت نظارت موظف هستند علاوه بر ارسال گزارش معاملات و عملیات مشکوک (گزارش‌های معمول)، با استفاده از روش‌هایی مانند تطبیق اطلاعات با یکدیگر نسبت به کشف معاملات و عملیات مشکوک اقدام و مراتب را به واحد مبارزه با پولشویی سازمان گزارش نمایند.

ماده۸: در صورت ظن به عملیات پولشویی ارایه گزارش به سایر مراجع، رافع مسئولیت گزارش‌دهی معاملات و عملیات مشکوک به واحد مبارزه با پولشویی سازمان نمی‌باشد.

ماده۹: واحد مبارزه با پولشویی سازمان موظف است علاوه بر گزارش‌های موضوع ماده ۲ با به کارگیری ابزارهای سیستمی نسبت به کشف معاملات و عملیات مشکوک از طریق پردازش اطلاعات موجود اقدام نماید و مراتب را به اطلاع واحد اطلاعات مالی برساند.

ماده۱۰: چنانچه در گزارشی غیر از گزارش معاملات و عملیات مشکوک، ظن به پولشویی نیز موجود باشد، لازم است علاوه بر ارایه گزارش مذکور؛ گزارش معاملات مشکوک نیز تهیه و به واحد مبارزه با پولشویی سازمان ارسال شود.

ماده۱۱: مسئول واحد مبارزه با پولشویی که توسط اشخاص تحت نظارت رسما به سازمان معرفی شده است در خصوص معاملات و عملیات مشکوک وظایف و

مسئولیت‌هایی بر عهده دارد که شامل موارد زیر می‌باشد:

الف: آموزش کارکنان اشخاص تحت نظارت

ب: اطمینان از حسن اجرای رویه‌های کشف موارد مشکوک

ج: نظارت بر استقرار سیستم‌های کنترل داخلی و اجرای صحیح آن

د: بررسی، ارزیابی و در صورت نیاز بازبینی فرایندهای شناسایی و اطمینان از قابل اتکا بودن این فرآیندها

ه: ارجاع معاملات و عملیات مشکوک به واحد مبارزه با پولشویی سازمان

و: ارایه پیشنهاد به واحد مبارزه با پولشویی سازمان.

ماده۱۲: به منظور اجرای صحیح مفاد این دستورالعمل، لازم است واحد مبارزه با پولشویی سازمان در سطح سازمان و واحدهای مبارزه با پولشویی اشخاص تحت نظارت در حوزه مربوطه از اختیارات و دسترسی‌های کافی مانند دسترسی به پرونده اطلاعاتی مشتریان، سوابق معاملاتی و مالی آنان برخوردار بوده و در بررسی، اظهار نظر و ارسال گزارش استقلال داشته باشند.

ماده۱۳: مسئولین مبارزه با پولشویی موظف هستند پس از دریافت شناسه کاربری سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک، نسبت به حفاظت از آن دقت لازم را داشته باشند. بدیهی است با توجه به محرمانه بودن اطلاعات این سامانه، در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز با متخلفین برابر قانون رفتار می‌شود.

ماده۱۴: مسئولین مبارزه با پولشویی موظف هستند با بررسی روزانه سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک، نسبت به پاسخگویی به استعلامات مندرج در آن در همان روز کاری اقدام و اطلاعات مورد نیاز را در قالب تعیین شده و از طریق سامانه مذکور ارسال نمایند.

ماده۱۵: اشخاص تحت نظارت موظف هستند در اجرای این دستورالعمل برای کلیه کارکنان ذی‌ربط، آموزش‌های عمومی و برای کارکنان حوزه‌های تخصصی نیز آموزش‌های تخصصی مربوط را طراحی کرده، به اجرا در آورند. لازم است حضور کارکنان در دوره‌های مذکور در سوابق آموزشی آنان ثبت و نگهداری شود.

ماده۱۶: این دستورالعمل برای تمامی شعب و نمایندگی اشخاص تحت نظارت لازم‌الاجرا می‌باشـد. بدیهی است اشـخاص تحت نظارت واقع در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی نیز از گستره شمول این دستورالعمل خارج نمی‌باشند.

این دستورالعمل در ۱۶ ماده و ۶ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ به تصویب رسید.

دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در بازار سرمایه

(مصوب ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ شورای عالی مبارزه با پولشویی)

به منظور مبارزه با پولشـویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای ماده ۱۰ از فصل دوم آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ وزیـران عضو کارگروه تصویـب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشـویی، «دسـتورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در بازار سرمایه» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

مـاده۱: علاوه بر تعاریف مندرج در ماده ۱ قانـون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شـورای اسـلامی، اصطلاحات و عبارات دیگر به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲.

۱-۲- آیین‌نامـه: آیین‌نامـه اجرایـی قانـون مبـارزه با پولشـویی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ و اصلاحات بعدی آن.

۱-۳- دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی.

۱-۴- سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار.

۱-۵- اشـخاص تحت نظارت: بورس‌ها، بازارهـای خارج از بورس،کانون‌ها، شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی و تسـویه وجوه اوراق بهادار و نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار که مجوز تاسـیس یا فعالیت خود را از شورای

عالی بورس و اوراق بهادار یا سازمان دریافت نموده و تحت نظارت سازمان فعالیت می‌کنند.

تبصره: ناشران اوراق بهادار در ارایه هرگونه خدمات مربوط به اوراق بهادار برای مشتریان جز اشخاص تحت نظارت محسوب می‌شوند.

۶-۱- مشتری: شخصی که برای دریافت خدمات موضوع فعالیت یکی از اشخاص تحت نظارت، به وی مراجعه می‌نماید.

۷-۱- خدمات پایه: خدماتی که طبق مقررات، پیش‌نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات در بازار سرمایه می‌باشد و ارایه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی بتواند برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به بازار سرمایه مراجعه کند. اخذ کد معاملاتی خدمت پایه در بازار سرمایه محسوب می‌شود.

۸-۱- کد معاملاتی: کد معاملاتی شناسه منحصر به فردی است که هر شخص برای ثبت مالکیت اوراق بهادار یا معامله ابزارهای مالی یا کالاهای مورد معامله در بازار سرمایه باید اخذ نماید.

۹-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل وارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی‌ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه).

۱۰-۱- واحد مبارزه با پولشویی سازمان: واحدی است مستقر در سازمان که به عنوان متولی مبارزه با پولشویی، عهده‌دار تکالیف مقرر در مواد ۱۸ و ۱۹ آیین‌نامه می‌باشد.

۱۱-۱- اشخاص مظنون: کلیه اشخاصی که اسامی و مشخصات آن‌ها به جهت ظن به ارتباط با فعالیت‌های پولشویی و تامین مالی تروریسم از سوی واحد اطلاعات مالی تعیین و از طریق واحد مبارزه با پولشویی سازمان به اشخاص تحت نظارت اعلام می‌شود.

ماده۲: اشخاص تحت نظارت موظف هستند عملیات و معاملات اشخاص مظنون را زیر نظر داشته، هنگام ارایه خدمات به آنان دقت و نظارت بیشتری به عمل آورده، معاملات و عملکرد مالی آنان را به طور مداوم زیر نظر داشته و بر حسب دستور واحد اطلاعات مالی در خصوص آن‌ها اقدام نمایند و مراتب را

از طریق واحد مبارزه با پولشـــویی سازمان فورا به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند.

ماده۳: واحد مبارزه با پولشـــویی سازمان موظف است پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص مظنون از سوی واحد اطلاعات مالی ضمن به روزرسانی فهرست مظنونین در پایگاه‌های اطلاعاتی و سامانه‌های سازمان، در اسرع وقت فهرست مزبور را در اختیار اشخاص تحت نظارت قرار دهد.

ماده۴: مســئولین مبارزه با پولشویی در اشخاص تحت نظارت موظف هستند بلافاصله پس از دریافت اســامی و مشــخصات اشخاص مظنون از سوی واحد مبارزه با پولشویی سازمان، نسبت به به‌روزرسانی فهرست قبلی اقدام نمایند به نحوی که فهرســت اشخاص مظنون به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار مسئولین مبارزه با پولشویی در اشخاص تحت نظارت قرار داشته باشد.

ماده۵: مســئولین مبارزه با پولشویی در اشخاص تحت نظارت موظف هستند اسامی و مشخصات اشخاص مظنون را تنها در اختیار کارکنان ذی‌ربط خود که به ارایه خدمات می‌پردازند قرار داده و آموزش لازم را به منظور اجرای صحیح این دستورالعمل به کارکنان ارایه نمایند.

ماده۶: اشــخاص تحت نظارت موظف هستند اســامی و مشخصات اشخاص مظنون را محرمانه تلقی نمایند. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیرمجاز از اطلاعات مذکور، با متخلفین برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده۷: اشخاص تحت نظارت موظف هستند حسب نظر واحد اطلاعات مالی عملیات اشخاص مظنون را به نحو مقتضی زیر نظر داشته و به واحد مبارزه با پولشویی سازمان منعکس نمایند.

ماده۸: واحد مبارزه با پولشــویی سازمان موظف است پس از دریافت گزارش از اشــخاص تحت نظارت حداکثر ظرف مدت یک روز کاری مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش نماید.

ماده۹: لازم اســت نرم افزارها و برنامه‌هــای مربوط به ارایه خدمات به نحوی تنظیــم گردد که ارایه کلیه خدمات به اشــخاص مظنــون صرفا در چارچوب تعیین شده توسط واحد اطلاعات مالی انجام پذیرد. این نرم‌افزارها باید مجهز

به امکاناتی از قبیل شناسایی و نشان‌دار کردن اشخاص تحت مراقبت و اعلام هشدار بوده و قابلیت تهیه و ارسال گزارش‌های مورد نیاز واحد اطلاعات مالی توسط اشخاص تحت نظارت را داشته باشد. مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این ماده به عهده واحد مبارزه با پولشویی سازمان است.

ماده۱۰: در مورد کدهای معاملاتی در معرض ریسک بیشتر، اشخاص تحت نظارت موظف هستند بر اساس رویه اعلامی واحد مبارزه با پولشویی سازمان سیستمی را ایجاد کنند که کدهای یاد شده به طور ادواری نیز تحت پایش قرار گیرند.

ماده۱۱: واحد مبارزه با پولشویی سازمان موظف است هر سه ماه یک بار گزارش جامعی از کلیه اقداماتی که در اجرای این دستورالعمل انجام داده است به دبیرخانه ارسال نماید.

این دستورالعمل در ۱۱ ماده و ۱ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه

(مصوب ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ شورای عالی مبارزه با پولشویی)

به منظور مبارزه با پولشـویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و همچنین فراهـم آوردن تمهیـدات لازم برای اجرای بند الف از مـاده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲ مجلس شورای اسلامی) و فصل دوم آیین‌نامه اجرایـی قانون مبارزه با پولشـویی موضوع تصویب‌نامه شـماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مـورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشـویی، «دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

مـاده۱: علاوه بر تعاریف مندرج در ماده ۱ قانـون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شـورای اسـلامی، اصطلاحات و عبارات دیگر به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲

۱-۲- آیین‌نامـه: آیین‌نامـه اجرایـی قانـون مبـارزه با پولشـویی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ و اصلاحات بعدی آن

۱-۳- سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار

۱-۴- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی

۱-۵- دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی

۱-۶- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مسـتقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش معاملات مشکوک به مراجع ذی‌ربط

را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه).

۱-۷- واحد مبارزه با پولشویی سازمان: واحدی است مستقر در سازمان که به عنوان متولی مبارزه با پولشویی، عهده‌دار تکالیف مقرر در مواد ۱۸ و ۱۹ آیین‌نامه می‌باشد.

۱-۸- اشخاص تحت نظارت: بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه اوراق بهادار و نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار که مجوز تاسیس یا فعالیت خود را از شورای عالی بورس و اوراق بهادار یا سازمان دریافت نموده و تحت نظارت سازمان فعالیت می‌کنند.

تبصره: ناشران اوراق بهادار در ارایه هرگونه خدمات مربوط به اوراق بهادار برای مشتریان جزو اشخاص تحت نظارت محسوب می‌شوند.

۱-۹- خدمات پایه: خدماتی که طبق مقررات، پیش‌نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات در بازار سرمایه می‌باشد و ارایه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی بتواند برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به بازار سرمایه مراجعه کند. اخذ کد معاملاتی، خدمت پایه در بازار سرمایه محسوب می‌شود.

۱-۱۰- کد معاملاتی: شناسه منحصر به فردی است که هر شخص برای ثبت مالکیت اوراق بهادار، معامله ابزارهای مالی یا کالاهای مورد معامله در بازار سرمایه باید اخذ نماید.

۱-۱۱- پرونده اطلاعات مشتری: اطلاعات در مورد مشتری که هنگام شناسایی و در حین فعالیت وی توسط اشخاص تحت نظارت جمع‌آوری یا تکمیل می‌شود.

۱-۱۲- مشتری: شخص حقیقی یا حقوقی که برای دریافت خدمات موضوع فعالیت یکی از اشخاص تحت نظارت، به وی مراجعه می‌نماید.

۱-۱۳- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می‌شود:

۱-۱۳-۱- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده قانونی یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده قانونی، ثبت مشخصات اصیل.

۲-۱۳-۱- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارایه خدمات پایه به شرح مذکور در این دستورالعمل.

۱-۱۴- سامانه احراز هویت اشخاص): سامانه‌ای مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با پایگاه‌های ذی‌ربط (از قبیل سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، شرکت پست، سازمان امور مالیاتی) پاسخ به استعلام اشخاص تحت نظارت در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آن‌ها را تسهیل می‌نماید.

۱-۱۵- موسسات اعتباری: بانک‌ها (اعم از بانک‌های ایرانی و شعب و نمایندگی بانک‌های خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه که با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فعالیت دارند.

ماده۲: معامله ابزارهای مالی و کالا در بازار سرمایه منوط به دارا بودن کد معاملاتی از سوی مشتری می‌باشد. هر مشتری باید تنها دارای یک کد معاملاتی منحصر به فرد باشد.

ماده۳: قبل از ارایه خدمات پایه لازم است نسبت به شناسایی کامل مشتری اقدام شود.

ماده۴: شناسایی مشتری بر حسب نوع خدمات مورد تقاضای وی به دو نوع شناسایی اولیه و شناسایی کامل تقسیم می‌شود.

۱-۴- شناسایی اولیه: اشخاص تحت نظارت موظف هستند هنگام ارایه تمامی خدمات به مشتری نسبت به شناسایی اولیه مشتری به شرح مندرج در این دستورالعمل اقدام نموده و اطلاعات آن را در سیستم‌های اطلاعاتی و پرونده اطلاعات مشتری ثبت نماید.

۱-۱-۴- شناسایی اولیه شخص حقیقی: اطلاعات مورد نیاز شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی، تاریخ تولد، نام پدر، نشانی کامل، کدپستی محل

سکونت و شماره تلفن می‌باشد. اشخاص تحت نظارت موظف هستند پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری آن‌ها را با مندرجات اصل کارت ملی وی تطبیق نمایند.

تبصره۱: در مورد محجورین لازم است علاوه بر اطلاعات شخص محجور، اطلاعات مذکور در خصوص ولی و قیم نامبرده نیز دریافت شود.

تبصره۲: در صورت امکان ارتباط بر خط اشخاص تحت نظارت (به طور مستقیم یا غیر مستقیم) با سازمان ثبت احوال کشور و برخورداری از امکان تطبیق مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مندرجات شناسنامه عکس‌دار یا گواهینامه رانندگی یا گذرنامه معتبر، انجام شناسایی اولیه مشتری بر اساس این مدارک نیز بلامانع است.

تبصره۳: در صورت مخدوش بودن یا وجود ابهام در خصوص اصالت مدارک شناسایی ارایه شده توسط مشتری، متصدیان شناسایی اولیه در اشخاص تحت نظارت موظف هستند با تحقیق از سایر پایگاه‌های ذی‌ربط، اخذ مدارک معتبر طبق مقررات این دستورالعمل، و یا استعلام از مراجع ذی‌ربط، نسبت به رفع ابهام و شناسایی مشتری اقدام نمایند. در صورت عدم ابهام، لازم است موضوع به واحد مبارزه با پولشویی سازمان گزارش گردد.

تبصره۴: در صورت اطمینان از جعلی یا غیرواقعی بودن مشخصات، اشخاص تحت نظارت موظف هستند علاوه بر جلوگیری از ادامه خدمات، مراتب را بلافاصله در همان روز کاری به واحد مبارزه با پولشویی سازمان گزارش دهند.

۲-۱-۴- شناسایی اولیه شخص حقوقی: شناسایی اولیه شخص حقوقی براساس شناسه ملی و کدپستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی (مذکور در آیین‌نامه الزام استفاده از شناسه ملی اشخاص حقوقی) صورت می‌گیرد.

تبصره: در صورتی که اطلاعات مشتری در سیستم‌های اطلاعاتی موجود باشد، هنگام شناسایی اولیه تطبیق مشخصات درج شده در سیستم‌های مزبور با مدرک شناسایی معتبر کفایت می‌نماید.

۲-۴- شناسایی کامل: اشخاص تحت نظارت موظف هستند هنگام ارایه خدمات پایه به مشتری علاوه بر شناسایی اولیه، نسبت به شناسایی کامل وی

اقدام نمایند.

۱-۲-۴- شناسایی کامل شخص حقیقی: برای شناسایی کامل شخص حقیقی، اشخاص تحت نظارت موظف هستند علاوه بر شناسایی اولیه مشتری، اطلاعات و مدارک لازم را به منظور شناسایی کامل و تعیین سطح فعالیت مورد انتظار وی اخذ و در پرونده اطلاعات مشتری درج نمایند. شناسایی کامل شخص حقیقی از طریق دریافت اطلاعات مندرج در کارت ملی و استعلام از پایگاه ثبت احوال صورت می‌پذیرد. لازم است برآورد سطح فعالیت مورد انتظار مشتری و سابقه پرونده اطلاعات وی به نحوی تنظیم شده باشد که امکان شناسایی و گزارش معاملاتی که با سطح فعالیت تعیین شده مغایرت دارد، فراهم باشد.

تبصره۱: شناسایی کامل شخص حقیقی معرفی شده از سوی شخص حقوقی برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی است.

تبصره۲: مدارک و مستندات مورد نیاز برای تعیین سطح فعالیت مشتریان مطابق ضوابط اعلامی از سوی سازمان خواهد بود.

۲-۲-۴- شناسایی کامل شخص حقوقی: هنگام ارایه خدمات پایه به اشخاص حقوقی، اشخاص تحت نظارت موظف هستند علاوه بر شناسایی اولیه، اطلاعات و مدارک لازم به منظور شناسایی کامل و تعیین سطح فعالیت مورد انتظار وی را اخذ و در پرونده اطلاعات مشتری درج نمایند. لازم است برآورد سطح فعالیت مورد انتظار مشتری و سابقه پرونده اطلاعات وی به نحوی تنظیم شده باشد که امکان شناسایی و گزارش معاملاتی که با سطح فعالیت تعیین شده مغایرت دارد، فراهم گردد. اطلاعات و مستندات مورد نیاز برای شناسایی کامل اشخاص حقوقی به شرح زیر است:

۱- نوع، ماهیت، میزان و سابقه فعالیت شخص حقوقی

۲- مشخصات فرد یا افرادی که حق برداشت از حساب شخص حقوقی را دارند (شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی، نام پدر، تاریخ تولد، نشانی و کدپستی) و سمت آن‌ها (همراه نمونه امضای مجاز آن‌ها)

۳- اسامی، مشخصات، نشانی و کدپستی محل سکونت اعضای هیات مدیره،

هیات عامل/ مدیر عامل، حسابرس(حسابرسان) مستقل، بازرس یا بازرسان قانونی و سهام دارانی (شرکایی) که بیش از ۱۰ درصد سهام (سرمایه) شخص حقوقی را در اختیار دارند. (در مورد سایر اشخاص حقوقی از قبیل سازمان‌های غیر انتفاعی و بنیادها و ... ، مشخصات، نشانی و کدپستی موسسین یا هیات امنا و ارکان مشابه آن‌ها)

۴- محل اصلی فعالیت، نشانی و کد پستی دفتر مرکزی(اقامتگاه قانونی) شماره‌های تلفن و دورنگار آن، اسامی صاحبان امضای مجاز و نمونه امضای آن‌ها و اطلاعات مربوط به نحوه رسمیت داشتن کلیه اسناد مالی و مکاتبات مربوط، مدت و حدود اختیارات هیات مدیره و مدیر عامل و یا ارکان مشابه موسسه در مورد حساب‌ها

۵- اخذ تعهد از مدیران و صاحبان امضای مجاز در شخص حقوقی مبنی بر اینکه آخرین مدارک و اطلاعات مربوط به شخص حقوقی را ارایه داده‌اند و تعهد در مورد اینکه هر نوع تغییر در موارد مذکور را بلافاصله به اشخاص تحت نظارت اطلاع می‌دهند.

۶- اطلاعات حساب‌های بانکی نزد موسسات اعتباری، که برای فعالیت در بازار سرمایه معرفی شده است.

۷- اطلاعات و مستندات مربوط به رتبه‌بندی شرکت از مراجع ذی‌ربط

تبصره: ضوابط مربوط به شناسایی مشتریان خارجی مطابق دستورالعمل شناسایی مشتریان خارجی در بازار سرمایه خواهد بود.

ماده۵: مستندسازی کدپستی مشتری در شناسایی اولیه، از طریق تطبیق کدپستی اعلامی از سوی مشتری با کدپستی روی کارت ملی وی انجام می‌شود. برای مستندسازی نشانی مشتری لازم است در صورت امکان، کدپستی اعلامی از سوی وی با اطلاعات پایگاه کدپستی کشور از طریق سامانه ساها تطبیق داده شود.

ماده۶: اشخاص تحت نظارت باید اطلاعات اخذ شده از مشتری را با مندرجات مدارک شناسایی معتبر تطبیق داده و از صحت آن اطمینان حاصل نمایند.

الف) تنها مدرک شناسایی معتبر برای اشخاص حقیقی کارت ملی است.

ب) مدارک شناسایی معتبر برای اشخاص حقوقی عبارتند از:

۱. گواهینامه ثبت شرکت

۲. اظهارنامه ثبت شرکت

۳. شرکت نامه

۴. اساسنامه

۵. روزنامه رسمی

تبصره۱: در مورد محجورین لازم است علاوه بر مدارک فوق، سند رسمی دال بر تایید سمت ولی و قیم نیز دریافت شود.

تبصره۲: در صورت اقدام توسط وکیل یا نماینده قانونی ، لازم است اسناد قانونی مثبته نیز دریافت شود.

تبصره۳: لازم است تصویر مصدق مدارک موضوع این ماده در پرونده اطلاعاتی مشتری نگهداری شود.

ماده۷: چنانچه مشتری مدارک شناسایی مذکور در مواد فوق را ارایه ننماید اشخاص تحت نظارت باید از ارایه خدمت به وی خودداری کرده و مراتب را به واحد مبارزه با پولشویی سازمان گزارش نمایند.

ماده۸: اشخاص تحت نظارت موظفند به کلیه مشتریان قبلی اعلام نمایند نسبت به تکمیل مدارک مورد نیاز به منظور شناسایی و تعیین سطح فعالیت اقدام نمایند. در صورت عدم ارایه مدارک در مهلت سه ماه، خدمت تا زمان ارایه اسناد و مدارک متوقف می‌شود.

ماده۹: ارایه خدمات پایه به صورت الکترونیکی و بدون شناسایی کامل مشتری و انجام هرگونه تراکنش مالی الکترونیکی غیر قابل ردیابی یا بی‌نام ممنوع است.

ماده۱۰: اشخاص تحت نظارت باید هنگام ارایه خدمات پایه به مشتری، آن‌ها را متعهد نمایند که:

الف – اطلاعات مورد درخواست اشخاص تحت نظارت را که در این دستورالعمل مشخص شده است، ارایه کرده، مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی را رعایت نمایند.

ب – اجازه استفاده اشخاص دیگر از خدمات پایه دریافتی را ندهند و در صورت اقدام، موضوع را بلافاصله به اشـخاص تحت نظـارت اطلاع دهند. نمایندگی قانونی به شـرط درج مشـخصات نماینده یا وکیل و شناسـایی اولیه و ثبت مشخصات وی شامل این بند نمی‌باشد.

تبصره: تعهدات فوق باید به طور صریح و دقیق، برای مشـتری بیان شود. در صورت عدم پذیرش این تعهدات از سوی مشتری و یا عدم رعایت آن‌ها توسط وی، لازم است ارایه خدمات به مشتری متوقف شود.

مـاده۱۱: ضوابط شناسـایی متقاضیان اخذ مجوز تاسـیس، فعالیت نهادهای مالی و تشـکل‌های خودانتظام و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار در بازار سرمایه تابع مقررات و بخشـنامه‌های مصوب سازمان می‌باشند. در هر صورت ضوابط شناسایی مشتریان مندرج در این دستورالعمل نیز لازم‌الرعایه است.

ماده۱۲: اشـخاص تحـت نظارت موظف هسـتند در تمامـی فرم‌های مورد اسـتفاده، محل مناسب برای درج یکی از شـماره‌های شناسایی یکتا (حسب مورد شماره ملی، شناسه ملی) و کدپستی را برای نشانی‌ها پیش‌بینی نمایند و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت و تطبیق داده شود.

مـاده۱۳: اشخاص تحت نظارت موظف هستند در تمامی نرم‌افزارها، سامانه‌ها و بانک‌هـای اطلاعاتی که عملیـات مالی در آن‌ها ثبت می‌شـود، محل لازم برای درج یکی از شماره‌های شناسایی یکتا (حسب مورد شماره ملی، شناسه ملی) و کدپستی را برای نشانی‌ها پیش‌بینی نموده و امکان جستجو بر اساس شماره‌های مذکور در نرم‌افزارها را فراهم نمایند.

ماده۱۴: در صورتی که اشـخاص تحت نظارت مشخصات درج شده اشخاص ثبت شده در سیستم‌های اطلاعاتی خود را درگذشته، با پایگاه‌های ذی‌ربط (از طریق ارتباط مسـتقیم با پایگاه‌های ذی‌ربط و یا از طریق ارتباط غیرمستقیم به واسطه سـاها) تطبیق نداده باشند، لازم است مشخصات مذکور را حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، به پایگاه‌های مذکور ارسال کرده، صحت آن‌ها را کنترل نمایند.

ماده۱۵: اشخاص تحت نظارت موظف هستند اطلاعاتی را که قبلا با پایگاه‌های

ذی‌ربط تطبیـق داده‌اند هر سه ماه یک بار به روز نمایند. در صورتی که محرز شـود طی این مدت شـخص حقیقی فوت شده و یا شـخص حقوقی منحل گردیده است، ولی مراتب به اشخاص تحت نظارت اعلام نشده باشد لازم است کد معاملاتی وی بلافاصله مسـدود شـده و مراتب به واحد مبارزه با پولشویی سازمان گزارش گردد.

مـاده۱۶: اشـخاص تحت نظارت موظفند به منظور ارتباط بـا واحد مبارزه با پولشـویی سازمان جهت دریافت و ارسال گزارش‌ها، بررسی استعلام‌ها و سایر موضوعات مرتبط با عملیات پولشـویی به شـرح مندرج در ماده ۱۹ آیین‌نامه و تکالیف مقرر در این دسـتورالعمل، نسـبت به ایجاد واحد یا معرفی نماینده اقدام نمایند.

ماده۱۷: به منظور مستند سازی اطلاعات مشتریان، لازم است پس از استعلام اطلاعـات مربوط بـه آن‌ها از پایگاه‌ها یا مراجع ذی‌ربـط و اطمینان از صحت اطلاعـات؛ تصویر مدارک معتبر، توسـط کارکنان ذی‌ربط در اشـخاص تحت نظارت، برابر اصل و در پرونده اطلاعات مشتری نگهداری شود.

ماده۱۸: ارایه خدمات به مشـتریان به منزله تایید انجام رویه شناسـایی مشتری توسط اشخاص تحت نظارت است و مسئولیت وجود هرگونه نقص در این زمینه در چارچوب این دستورالعمل متوجه آن‌ها است.

ماده۱۹: اشـخاص تحت نظارت موظف هستند حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، کلیه کدهای معاملاتی فاقد شماره یا شناسه ملی را مسـدود نمایند. به محض ارایه شـماره یا شناسه ملی، از کدهای مزبور رفع انسداد می‌شود.

تبصره: در صورت عدم امکان صدور شناسه ملی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشـور، پس از اعلام اسامی و مشخصات مشتریان فاقد شناسه ملی به واحد اطلاعات مالی و تایید آن واحد، ادامه ارایه خدمات به اینگونه مشـتریان بلامانع است.

ماده۲۰: به منظور کنترل موثر ریسـک‌های ناشـی از عدم شناسـایی کافی مشـتری، لازم است تراکنش‌های وی، متناسـب با طبقه تخصیص داده شده

تحت نظارت قرار گیرد.

ماده۲۱: هیات مدیره، مدیریت ارشـد و یا رده سازمانی معادل آن در اشخاص تحت نظارت باید از وجود برنامه‌های موثر شناسـایی مشـتریان و پیاده‌سازی آن‌ها از طریق ایجاد رویه‌های مناسـب اطمینان حاصل کند. این برنامه‌ها باید امکان نظارت موثر مدیریت بر سیستم‌ها، کنترل‌ها، تفکیک وظایف و آموزش کارکنان را فراهم آورند. مسئولیت نهایی تصمیمات اخذ شده در این خصوص بر عهده هیات مدیره یا ارکان معادل آن در اشخاص تحت نظارت است.

ماده۲۲: اشخاص تحت نظارت موظف هستند مطابق ضوابط اعلامی سازمان هر شـش ماه یک‌بار، اطلاعات مربوط به فعال بودن مشـتری را مورد ارزیابی مجدد قرار دهند. همچنین بنا به درخواست مشتری و یا در صورت ایجاد تغییر عمده در وضعیت مشتری، اشخاص تحت نظارت موظف هستند مشتری را به طور مجدد مورد شناسایی کامل قرار دهند.

ماده۲۳: ارایه خدمات پایه به اشخاص زیر ممنوع است و در صورت ارایه این گونه خدمات قبل از ابلاغ این دستورالعمل، اشخاص تحت نظارت موظفند ارایه خدمات به آنان را متوقف نمایند:

۱. در صورتی که مشـتری از ارایه اطلاعات و مدارک موضوع این دستورالعمل خودداری نماید.

۲. در صورتی که نماینده مشتری فاقد مدارک و اسناد قانونی دال بر نمایندگی باشد.

۳. در صورتی که اشـخاص تحت نظارت راسـا و یا از طریق مراجع ذی‌صلاح احراز نمایند که اطلاعات ارایه شده توسط مشتری خلاف واقع است.

۴. اشخاصی که به حکم مراجع ذی صلاح، ممنوع المعامله هستند.

۵. اشخاص ایرانی فاقد شناسه یا شماره ملی.

تبصره: در صورت عدم امکان صدور شناسه ملی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ، پس از اعلام اسامی و مشخصات مشتریان فاقد شناسه ملی به واحد اطلاعات مالی و تایید آن واحد، ادامه ارایه خدمات به آنان بلامانع است.

ماده ۲۴: اشخاص تحت نظارت موظفند به طور مداوم و مخصوصا در موارد زیر

اطلاعات مربوط به شناسایی کامل مشتریان را به روز نمایند:
الف: در زمانی که براســاس شــواهد و قراین احتمال آن وجود داشته باشد که وضعیت مشتری تغییرات عمده‌ای پیدا نموده است؛
ب: در صورتی که شــخص تحت نظارت براساس شواهد و قراین احتمال دهد مشتری در جریان عملیات پولشویی و یا تامین مالی تروریسم قرار گرفته است؛
ج: در مواقعــی که به هر دلیل در مورد صحت اطلاعات قبلی به دســت آمده، ابهام ایجاد شود.

ماده ۲۵: مشتریان موظفند هرگونه تغییر ایجاد شده در اطلاعات موضوع ماده ۴ این دســتورالعمل را در اسرع وقت به اشــخاص تحت نظارت اعلام نمایند. اشخاص تحت نظارت باید قبل از به روز نمودن تغییرات ایجاد شده نسبت به صحت اطلاعات ارایه شده اطمینان حاصل نمایند.

تبصره: ضوابط و معیارهای نظارت مســتمر، با توجه به نوع مشتری (حقیقی و حقوقــی)، ماهیت و موضوع خدمات و عملیات مربوط به معامله اوراق بهادار و کالا در بازار ســرمایه، به پیشــنهاد ســازمان و تایید دبیرخانه تعیین و ابلاغ می‌شود.

ماده۲۶: در صورتی که اشخاص تحت نظارت نسبت به ذی‌نفع واقعی معاملات مشتریان شناسایی شده مظنون شوند باید مشخصات مشتری مذکور و ذی‌نفع احتمالی را به عنوان عملیات مشکوک به پولشویی به واحد مبارزه با پولشویی سازمان گزارش دهند.

ماده۲۷: اشــخاص تحت نظارت موظف هستند رویه‌های کارآمدی را پس از تایید ســازمان، به منظور شناسایی مشتریان براساس مقررات اتخاذ و به طور مستمر کنترل و در صورت نیاز بازبینی نمایند.

ماده۲۸: اشخاص مشمول موظفند فهرست خلاصه اطلاعات دریافت کنندگان خدمــات پایه را در رابطه با موضوع مبارزه با پولشــویی در صورت اعلام واحد اطلاعات مالی در پایان هر ماه به نحوی که واحد مذکور مشخص می‌سازد در اختیار آن واحد قرار دهند.

تبصره: خلاصه اطلاعات یادشده باید شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی و

تاریخ ارایه خدمات پایه در مورد اشـخاص حقیقی و در مورد اشخاص حقوقی نام و شناسـه ملی یا کد اقتصادی و در مورد اتباع بیگانه، شـماره فراگیر اتباع خارجی باشد. سـایر موارد مورد نیاز پس از تصویب شورا به اشخاص مشمول اعلام خواهد شد.

ماده۲۹: اشـخاص تحت نظارت باید برنامه‌های آموزشی مستمری را در مورد چگونگی شناسـایی مشـتریان برای کارکنان خود تدارک بیننـد. این برنامه آموزشـی که حداقل شامل موارد زیر اسـت، باید به گونه‌ای طراحی شود که کارکنان به شـناخت کافی و منطقی نسبت به ضرورت، اهمیت و نحوه اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان دست یابند:

الف) سیاست‌های مربوط به پذیرش مشتری جدید و اسناد اطلاعات مورد نیاز

ب) نحوه جمع‌آوری اطلاعات مربوط به سابقه مشتری

ج) نحوه اعمال سیاست‌های مربوط به شناسایی کامل مشتری

د) نحوه بازبینی اسناد و مدارک و به‌روزرسانی آن

ه) نحوه اقدام موثر در صورت بروز مغایرت در اطلاعات و مدارک مشتری

ماده۳۰: اشـخاص تحت نظارت باید رویه‌های شناسـایی مشتری را براساس ضوابط این دستورالعمل، مسـتند و به کارکنان خود ابلاغ نمایند و به صورت قابل اتکایی از اجرای آن اطمینان حاصل کنند.

ماده۳۱: اشـخاص تحت نظارت موظف هسـتند مشتریان (حقیقی، حقوقی) خـود را با توجه به ریسـکی که احتمال می‌دهند از ناحیه آن‌ها و به واسـطه عواملـی همچون موقعیت اجتماعی و شـغلی، وضعیت مالـی، نوع و ماهیت فعالیت حرفه‌ای، پیشینه مشـتری، موطن اصلی، حساب‌های مرتبط یا دیگر شاخص‌های موثر بر اساس رویه اعلامی سازمان وجود داشته باشد، طبقه‌بندی نمایند.

ماده۳۲: طبقه‌بندی مذکور در ماده (۳۱) باید به گونه‌ای انجام شود که دریافت اطلاعات از مشـتریان براسـاس طبقه تخصیص داده شده به آن‌ها انجام شود. بدین‌ترتیب، از مشتریانی که دارای حداقل ریسک عملیات پولشویی می‌باشند، اخذ اطلاعات لازم – در چهارچوب مقررات این دستورالعمل- کفایت می‌کند.

تبصره: درخصوص مشتریانی که در طبقات در معرض ریسک بیشتر عملیات پولشویی قرار گرفته‌اند، اطلاعات باید در سطح گسترده‌تری دریافت شده و در فاصله‌های کمتری به‌روز شود. میزان دریافت اطلاعات مزبور و فواصل زمانی به روز نمودن این اطلاعات طبق ضوابطی است که توسط سازمان اعلام خواهد شد.

ماده۳۳: اشخاص تحت نظارت موظف به حفظ و نگهداری اطلاعات مشتریان مطابق دستورالعمل نگهداری و امحاء اسناد در بازار سرمایه در حوزه مبارزه با پولشویی بوده و همچنین لازم است برای پیشگیری از افشا و استفاده غیرمجاز از آن‌ها، تدابیر لازم را اتخاذ نمایند. بدیهی است مسئولیت افشا اطلاعات مزبور به‌عهده اشخاص تحت نظارت بوده و با افشاکنندگان اطلاعات برابر قانون برخورد می‌شود.

ماده۳۴: به منظور به هنگام نمودن اطلاعات، اشخاص تحت نظارت باید در متن قرارداد منعقده یا فرم‌های مربوطه، مشتری را مکلف سازند هرگونه تغییر در اطلاعات ارایه شده خود را با مستندات مربوط و در اسرع وقت، به اطلاع سازمان ثبت کننده (سازمان ثبت احوال و یا اداره کل ثبت اسناد و املاک و ...) برسانند.

ماده۳۵: لازم است در خصوص شناسایی مشتریان قبلی در اسرع وقت و به شرح ذیل اقدام شود:

۱: آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آن‌ها دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، اشخاص تحت نظارت موظفند موارد را به واحد مبارزه با پولشویی سازمان گزارش نمایند و واحد مبارزه با پولشویی سازمان نیز موظف است گزارش مذکور را در اسرع وقت به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

۲: آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت آن‌ها در سال مطابق دستورالعمل مربوطه که به تصویب شورا خواهد رسید، کم اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده۳۶: در صورتی که اشخاص تحت نظارت به دلایلی همچون عدم

همکاری مشـــتری نتوانند اطلاعات لازم را برای شناسایی وی به دست آورند و یا مشـــتری اقدام به ارایه اطلاعات غیرواقعی نماید، اشـــخاص تحت نظارت باید، از ارایه خدمات به مشـــتری خودداری نمایند و در صورت امکان مراتب را به وی اعلام نمایند.

مـــاده۳۷: واحد مبارزه با پولشـــویی ســـازمان بـــر اجرای این دســـتورالعمل نظـــارت می‌کند. به همین منظور اشـــخاص تحت نظـــارت موظفند اطلاعات مورد درخواســـت واحد مبارزه با پولشـــویی ســـازمان را در راستای اجرای این دستورالعمل در اختیار آن واحد قرار دهند.

ماده۳۸: این دســـتورالعمل برای تمامی شـــعب و نمایندگی اشـــخاص تحت نظارت لازم‌الاجرا می‌باشد. اشخاص تحت نظارت واقع در مناطق آزاد تجاری – صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی نیز مشمول این دستورالعمل هستند.

مـــاده۳۹: زمان اجرای این دســـتورالعمل یک ماه پس از ابلاغ آن از ســـوی ســـازمان اســـت. در مـــدت مذکور اشـــخاص تحـــت نظـــارت موظفند ضمن اطلاع‌رســـانی بـــه مشـــتریان، امکانـــات و تســـهیلات لازم برای اجـــرای این دســـتورالعمل را به گونه‌ای فراهم نمایند که اجرای آن، حتی الامکان موجب اخلال در امور مشتریان نشود.

این دســـتورالعمل در ۳۹ ماده و ۱۸ تبصره در دهمین جلســـه شـــورای عالی مبارزه با پولشـــویی مـــورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ به تصویب رســـید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مربوط به بازار سرمایه به نشانی پستی مشتریان

(مصوب ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ شورای عالی مبارزه با پولشویی)

به منظور مبارزه با پولشـویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای فصل دوم آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مـورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشـویی، «دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مربوط به بازار سرمایه به نشانی پستی مشتریان» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

مـاده۱: علاوه بر تعاریف مندرج در ماده ۱ قانـون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شـورای اسـلامی، اصطلاحات و عبارات دیگر به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۲.

۱-۲- آیین‌نامـه: آیین‌نامـه اجرایـی قانـون مبـارزه با پولشـویی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ و اصلاحات بعدی آن.

۱-۳- دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی.

۱-۴- سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار.

۱-۵- اشـخاص تحت نظـارت: بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها، شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی و تسـویه وجوه اوراق بهادار و نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار که مجوز تاسـیس یا فعالیت خود را از شورای

عالی بورس و اوراق بهادار یا سازمان دریافت نموده و تحت نظارت سازمان فعالیت می‌کنند.

۱-۶- مشتری: شخصی که برای دریافت خدمات موضوع فعالیت یکی از اشخاص تحت نظارت، به وی مراجعه می‌نماید.

۱-۷- خدمات پایه: خدماتی که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات در بازار سرمایه می‌باشد و ارایه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی بتواند برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به بازار سرمایه مراجعه کند. اخذ کد معاملاتی خدمت پایه در بازار سرمایه محسوب می‌شود.

۱-۸- کد معاملاتی: شناسه منحصر به فردی است که هر شخص برای ثبت مالکیت اوراق بهادار یا معامله ابزارهای مالی یا کالاهای مورد معامله در بازار سرمایه باید اخذ نماید.

۱-۹- پرونده اطلاعات مشتری: پرونده اطلاعات در مورد مشتری که هنگام شناسایی وی توسط اشخاص تحت نظارت جمع‌آوری یا تکمیل می‌شود.

۱-۱۰- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی‌ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه).

۱-۱۱- واحد مبارزه با پولشویی سازمان: واحدی است مستقر در سازمان که به عنوان متولی مبارزه با پولشویی، عهده‌دار تکالیف مقرر در مواد ۱۸ و ۱۹ آیین‌نامه می‌باشد.

۱-۱۲- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل«شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می‌شود:

۱-۱۲-۱- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۱-۱۲-۲- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارایه خدمات پایه

به شرح مذکور در دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه.

۱۳-۱- اقامتگاه قانونی شخص حقوقی: به اقامتگاه قانونی ثبت شده در پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی مستقر در سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اطلاق می‌شود.

۱۴-۱- ساها (سامانه احراز هویت اشخاص): سامانه‌ای مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با پایگاه‌های ذی‌ربط (از قبیل سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، شرکت پست و سازمان امور مالیاتی) پاسخ به استعلام اشخاص تحت نظارت در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آن‌ها را تسهیل می‌نماید.

ماده۲: لازم است هنگام شناسایی اشخاص حقیقی یا حقوقی و در چارچوب ضوابط مندرج در «دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه»؛ نشانی دقیق و کدپستی محل سکونت و یا اقامتگاه قانونی (در مورد شخص حقوقی)، شماره تلفن و یا دورنگار وی اخذ شود.

تبصره: دریافت شماره صندوق پستی از مشتری به تنهایی کافی نیست.

ماده۳: اشخاص تحت نظارت موظفند قبل از ارایه هرگونه خدمات پایه، نسبت به شناسایی کامل مشتری و مستندسازی نشانی پستی وی اقدام نموده و سوابق مربوطه را در پرونده اطلاعاتی وی نگهداری نمایند.

ماده۴: از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل لازم است به منظور ارایه هرگونه خدمات پایه، نامه‌ای با پست سفارشی به نشانی پستی مشتری ارسال شده و در آن به وی اطلاع داده شود که صرفا با در دست داشتن اصل نامه مذکور و با مراجعه حضوری از خدمات پایه می‌تواند بهره‌مند گردد.

تبصره۱: اخذ هزینه پست سفارشی از مشتری بلامانع است.

تبصره۲: الزام ماده فوق در شرایطی که به تشخیص سازمان کلیه نقل و انتقالات وجوه بین مشتری و اشخاص تحت نظارت از طریق حساب‌های بانکی انجام شود، لازم‌الاجرا نمی‌باشد.

تبصره۳: سایر شرایط مربوط به لازم‌الاجرا نبودن موضوع ماده فوق پس از ارایه ضوابط پیشنهادی سازمان و تایید دبیرخانه تعیین و ابلاغ خواهد شد.

مـاده۵: در صورتـی که وکیل، قیم و یا ولی به نمایندگی از طرف شـخص یا اشـخاص دیگری متقاضی دریافت خدمات باشد، باید نشانی دقیق و کدپستی محل سکونت و شماره تلفن آن‌ها علاوه بر شخص اصیل اخذ شود.

ماده۶: لازم اسـت هنگام شناسایی کامل مشـتری، وکیل، قیم و یا ولی وی، مسـئول مربوط کدپستی مندرج در کارت ملی و یا اسناد شخص حقوقی را با نشانی مندرج در ساها تطبیق داده و پس از حصول اطمینان از مطابقت و تایید آن‌ها، تصاویر اسناد برابر اصل شده در پرونده اطلاعات مشتری نگهداری شود.

تبصره: نشـانی و کدپستی مشتری که به شیوه فوق مستندسازی شده و در پرونده اطلاعات مشـتری نگهداری می‌شـود، مبنای مکاتبات در هنگام ارایه خدمات پایه می‌باشـد و دریافت کننـده خدمات ملزم می‌گردد هرگونه تغییر در نشـانی و کدپستی خود را به مراجع ذی‌ربط (سازمان ثبت احوال و یا ثبت اسناد و املاک) اطلاع دهد.

ماده۷: تطبیق و مستندسازی نشانی، کدپستی، شماره تلفن و شماره دورنگار مشـتری، باید براسـاس ضوابط «دسـتورالعمل شناسایی مشـتریان در بازار سرمایه» صورت پذیرد.

ماده۸: در صورت وجود هرگونه تناقض بین نشـانی و کدپستی و یا کدپستی مندرج در کارت ملی با کدپستی ارایه شده از سوی مشتری، لازم است اقدامات زیر صورت پذیرد:

۸-۱- در صورت مغایرت بین نشـانی و کدپسـتی ارایه شده توسط مشـتری با نشـانی و کدپسـتی پایـگاه‌های ذی‌ربط، وی موظف است نسبت به اصلاح کدپستی در پایگاه مورد نظر اقدام نماید.

۸-۲- در صورت مغایرت بین کدپستی ارایه شده از سوی مشتری با کدپستی درج شده در ظهر کارت ملی (برای نشانی محل سکونت اشخاص حقیقی)، وی موظف به ارایه کارت ملی جدید که کدپستی جدید در آن درج شده، می‌باشد.

۸-۳- در صورتی که کدپستی مشتری در پایگاه‌های ذی‌ربط درج نشده باشد وی موظف اسـت به سازمانی که نسبت به درج مشخصات اشخاص در پایگاه مورد نظر اقدام کرده اسـت، مراجعه نموده و نشانی و کدپستی خود را اصلاح

نماید.

تبصره: در صورت وجود شـرایط این ماده ارایه خدمات به مشـتریان پس از اعلام اسامی آن‌ها به واحد مبارزه با پولشویی سازمان به مدت یک ماه بلامانع است، در صورت عدم رعایت ترتیبات مقرر در این ماده ارایه هرگونه خدمات به آن‌ها پس از مهلت مقرر متوقف خواهد شد.

ماده۹: لازم اسـت در کلیه فرم‌ها یا اسناد مورد استفاده برای مشتریان، محل مناسبی برای درج شـماره یا شناسه ملی یا شماره فراگیر اشخاص خارجی و کدپستی وی تعبیه گردد و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت شود.

ماده۱۰: اشـخاص تحت نظـارت موظفند در کلیه نرم‌افزارها و سیسـتم‌های اطلاعاتی مورد اسـتفاده برای ثبت عملیات مشـتریان، محـل لازم برای درج شـماره یا شناسه ملی یا شماره فراگیر اشـخاص خارجی و کدپستی آن‌ها را پیش‌بینی نموده، به گونه‌ای که امکان جسـتجو براسـاس مشخصات مذکور فراهم گردد. همچنین باید سازوکار لازم برای به روزرسانی کدپستی و شماره یا شناسـه‌های فوق الذکر در نرم افزارها و سیستم‌های مورد استفاده را فراهم نمایند.

ماده۱۱: لازم اسـت کدپسـتی و اطلاعات مربوط به نشـانی مشـتری و سایر مشـخصات وی در سیسـتم‌های اطلاعاتی حداقل هر شـش مـاه یک بار به پایگاه‌های ذی‌ربط ارسـال و صحت آن کنترل و آخرین تغییرات دریافت شود و در سیستم‌ها اعمال گردد. ملاک آخرین نشانی متقاضی، نشانی ارایه شده از سـوی پایگاه ذی‌ربط است حتی اگر متقاضی نشانی خود را راسا اصلاح نکرده باشـد. این موضوع باید در متن قرارداد منعقده یا فرم‌های مربوط به مشتریان ذکر شود. در صورتی که پیش از به‌روزرسانی اطلاعات، مشتری خواهان اصلاح نشـانی و کدپستی خود باشـد اصلاح آن‌ها مشروط به مطابقت اطلاعات ارایه شده با اطلاعات پایگاه‌های ذی‌ربط است.

ماده۱۲: در صورتی که پس از انجام تکالیف مقرر در مواد فوق، مشخص شود کدپستی مشتری (حقیقی، حقوقی) متعلق به وی نیست، لازم است اشخاص تحت نظارت مراتب را در قالب گزارش معاملات مشکوک از طریق واحد مبارزه

با پولشویی سازمان به واحد اطلاعات مالی گزارش نمایند.

ماده۱۳: لازم اســت حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، اشخاص تحت نظارت تکالیف مذکور در این دســتورالعمل را در مورد مشــتریان فعلی خود که به واســطه دریافت خدمات پایه از قبل، ارتباط خود را حفظ کرده‌اند، عملی سازند.

ماده۱۴: لازم اســت حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل از ارایه کلیه خدمات به کلیه مشتریان فاقد کدپستی خودداری شود. به محض ارایه کدپستی توسط متقاضی، ارایه خدمت ادامه می‌یابد.

ماده۱۵: این دســتورالعمل برای تمامی شعب و نمایندگی‌های اشخاص تحت نظارت لازم‌الاجرا می‌باشــد. اشخاص تحت نظارت واقع در مناطق آزاد تجاری صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی نیز مشمول این دستورالعمل هستند.

این دستورالعمل در ۱۵ ماده و ۶ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراست.

دستورالعمل ثبت، نگهداری و گزارش‌دهی اسناد، مدارک و اطلاعات توسط اشخاص تحت نظارت

(مصوب ۱۳۹۰/۰۲/۲٤ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

مقدمه

در اجـرای بند (د) ماده ۹۹ قانون برنامه پنج سـاله پنجم توسـعه جمهوری اسلامی ایران و بندهای ۲ و ۱۱ ماده ۷ و مواد ۲۸، ۲۹ و ۳۹ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴، این دستورالعمل به منظور تعیین اطلاعات و مدارکی که اشـخاص تحت نظارت باید در راسـتای نظارت سازمان و بازسازی معاملات، ثبت و نگهداری کنند و تعیین اطلاعات، مدارک و گزارش‌هایی که باید به صورت دوره‌ای یا موردی به سـازمان بورس و اوراق بهادار ارایه دهند و تعیین چگونگی انجام بازرسـی‌ها از اشخاص تحت نظارت، تنظیم و در تاریخ ۱۳۹۰/۰۲/۲۴ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده است.

مـاده۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌هایـی که در ماده ۱ قانون بـازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و قانون توسـعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب سال ۱۳۸۸، آیین‌نامه معاملات در شـرکت بـورس اوراق بهادار تهران و لواحق آن مصوب ۱۳۸۵ شورای عالی بورس، دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران مصوب ۱۳۸۸/۰۶/۰۷ ، دستورالعمل معاملات کالا و

اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران و سایر مقررات مرتبط تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر به کار رفته در این دستورالعمل دارای معانی مشروح زیر می‌باشند:

۱. قانون بازار اوراق بهادار: منظور قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی است.

۲. اشـخاص تحت نظارت: منظور نهادهای مالی، بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس و سایر تشکل‌های خودانتظام است.

۳. مدیر شـخص تحت نظارت: منظور هریک از اعضای هیات مدیره، هیات امنا یا رکن مشابه در یکی از اشخاص تحت نظارت و مدیرعامل یا بالاترین مدیر اجرایی یا رکن مشابه در یکی از اشخاص تحت نظارت است.

۴. ذی‌نفع نهایی: شـخصی حقیقی است که مالک مستقیم یا غیر مستقیم شخص حقوقی می‌باشد، یا شخصی حقیقی است که نماینده یا وکیل به نیابت از وی عمل می‌نماید.

۵. مشتری: شخصی که برای دریافت خدمات موضوع فعالیت یکی از اشخاص تحت نظارت، به وی مراجعه می‌نماید.

۶. بازسـازی معاملات: جمع‌آوری و نظم‌دهی مجدد تمامی اطلاعات مربوط بـه قبل، حین و بعد از معامله اوراق بهادار یا کالا و طرف‌های معامله به‌نحوی که بررسـی مجدد در خصوص هویت کامل طرف‌های معامله، جریان وجوه و منابـع مالی لازم برای انجام معامله، زمان، مکان و حجم اوراق بهادار یا کالای موضوع معامله امکان‌پذیر بوده و امکان بررسی صحت، وجاهت قانونی و یا عدم ترتـب اثر بر اجزا و کلیت فرآینـد انجام معامله اوراق بهادار یا کالا در بورس و بازار خارج از بورس، فراهم گردد.

۷. معاملـه: هرگونـه خرید و فروش کالا در بورس و یـا خرید و فروش اوراق بهـادار اعـم از در بـورس یا بازار خارج از بـورس یا خارج از ایـن دو بازار که منجـر به انتقال مالکیت اوراق بهادار و کالا گـردد و همچنین صدور و ابطال واحدهای سـرمایه‌گذاری صندوق‌های سـرمایه‌گذاری موضوع بند ۲۰ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران که براسـاس مقررات مربوطه

انجام می‌پذیرد.

ماده۲: کلیه اشخاص تحت نظارت موظفند اسناد، مدارک و اطلاعات زیر را در مهلت‌های تعیین شده به سازمان ارایه دهند:

۱: تاریخ، ساعت، محل و دستور جلسه هریک از مجامع عمومی اشخاص تحت نظـارت، لااقل ۱۰ روز قبل از تاریخ تشـکیل مجمع به همراه یک نسـخه از آگهی دعوت مجمع عمومی که در روزنامه کثیرالانتشار منتخب اشخاص تحت نظارت منتشر شده است (در صورت وجود)؛

۲: یک نسخه از گزارش‌هایی که مقرر است در جلسه مجمع عمومی اشخاص تحت نظارت طرح گردد، لااقل ۱۰ روز قبل از تاریخ تشـکیل مجمع از جمله صورت‌های مالی اشـخاص تحت نظارت به همراه یادداشت‌های توضیحی آن، گزارش هیات مدیره راجع به عملکرد اشخاص تحت نظارت و گزارش توجیهی افزایش یا کاهش سرمایه؛

۳: یک نسـخه از اظهارنظر حسـابرس و بازرس قانونی اشخاص تحت نظارت راجـع به گزارش‌های موضوع بند ۲، بلافاصله پـس از وصول و لااقل ۱۰ روز قبل از تشـکیل آن مجمع عمومی که به منظور استماع گزارش مذکور دعوت شده است؛

۴: یک نسخه از صورتجلسه مجمع عمومی حداکثر ۱۰ روز پس از تشکیل که به امضای هیات رئیسـه مجمع رسـیده و حاوی تاریخ، ساعت و محل تشکیل مجمع، تصریح به رسـمیت یا عدم رسـمیت جلسه مجمع و ذکر دلایل آن به تشخیص هیات رئیسه، خلاصه مذاکرات، تصمیمات و مشخصات کامل هیات رئیسه مجمع باشد؛

۵: یک نسخه از آگهی‌های اشخاص تحت نظارت که در روزنامه رسمی کشور درج گردیده است، ظرف ده روز پس از درج؛

۶: یک نسـخه از کلیه آگهی‌های اشـخاص تحت نظارت که به موجب قانون، اساسنامه یا مقررات برای آگاهی صاحبان سهام یا شرکا در روزنامه کثیرالانتشار منتخب اشخاص تحت نظارت درج گردیده است، بلافاصله پس از درج؛

۷: هرگونه تغییرات در اساسنامه، امیدنامه، سرمایه، مدیران، ارکان و نمایندگان

هریک از مدیران و ارکانی که شـخصیت حقوقی دارند، بلافاصله پس از تغییر -بـا رعایت ترتیبات قانونی از جمله اخذ مجوزهای لازم تغییر- به تفصیلی که به پیشنهاد معاونت مربوطه و تایید رئیس سازمان تعیین می‌شود؛

۸: یک نسخه از صورت‌های مالی میان دوره‌ای و یادداشت‌های توضیحی همراه، ظرف ۱۰ روز پس از تهیه، در صورتی‌که اشخاص تحت نظارت به موجب سایر مقررات موظف به تهیه صورت‌های مالی میان دوره‌ای باشند؛

۹: یک نسـخه از اظهارنظر حسـابرس راجع به صورت‌های مالی میان دوره‌ای ظـرف مهلت‌های مقـرر در بند ۳، بلافاصله پس از وصـول، در صورتی که به موجب سـایر مقررات، اظهارنظر حسـابرس راجع بـه صورت‌های مالی میان دوره‌ای ضروری باشد؛

۱۰: یک نسـخه از محتوای آگهی تبلیغاتی آن دسته از اشخاص تحت نظارت که به پیشـنهاد معاونت مربوطه و تایید رئیس سازمان تعیین می‌شوند، ظرف مهلت تعیین شده؛

۱۱: اطلاعات مربوط به آن دسته از قراردادهای منعقده اشخاص تحت نظارت با سایر اشخاص که به پیشنهاد معاونت مربوطه و تایید رئیس سازمان تعیین می‌شود به تفصیل و ظرف مهلت تعیین شده.

۱۲: اطلاعات مربوط به سـهامداران یا شرکا اشخاص تحت نظارت و تغییرات آن به ترتیبی که به پیشـنهاد معاونت مربوطه و تایید رئیس سـازمان تعیین می‌شود؛

۱۳: تراز آزمایشـی حساب‌های اشخاص تحت نظارت در مقاطع زمانی و ظرف مهلت‌ها و به تفصیل و شکلی که به پیشنهاد معاونت مربوطه در سازمان و تایید رئیس سازمان تعیین می‌شود.

۱۴: هرگونه تغییر در آن دسـته از پرسنل اشخاص تحت نظارت که به منظور دریافت هر یک از مجوزهای صادره توسط سازمان، در تقاضانامه اشخاص تحت نظارت قید شـده و مبنای صدور مجوز قرار گرفته‌اند، و هرگونه تغییر در نوع رابطه استخدامی آن‌ها با اشخاص تحت نظارت و پذیرش مشاغل و سمت‌های جدید توسط آن‌ها ظرف ۱۰ روز پس از این تغییرات؛

۱۵: هرگونه تغییر در امکانات، تجهیزات و مکان‌هایی که در تقاضانامه‌های ارایه شده به سازمان برای دریافت مجوز قید شده‌اند، ظرف ۱۰ روز پس از تغییر؛

۱۶: نشانی دفاتر، شعب، نمایندگی‌ها و سایر محل‌هایی که پرسنل اشخاص تحت نظارت در آن محل مستقر بوده یا اشخاص تحت نظارت یا شخص مجاز از طرف وی از آن محل به ارایه خدمات می‌پردازند به همراه مشخصات مسئولین هریک؛

۱۷: اطلاعات مربوط به معاملات اشخاص تحت نظارت با سایر اشخاص یا معاملاتی که به واسطه اشخاص تحت نظارت صورت پذیرفته یا سفارش‌های معامله‌ای که مشتریان به اشخاص تحت نظارت ارایه داده‌اند، در حدود و مهلت مقرر به پیشنهاد معاونت مربوطه و تایید رئیس سازمان؛

۱۸: اطلاعاتی که به تقاضای سازمان برای بررسی شکایات واصله یا کشف و رسیدگی به تخلفات احتمالی، تعیین می‌شود در مهلت‌های مقرر؛

۱۹: سایر اطلاعاتی که محتوا، شکل و مهلت ارسال آن‌ها به پیشنهاد معاونت مربوطه و تایید رئیس سازمان، تعیین می‌شود.

تبصره۱: ارایه اطلاعات مربوط به تغییرات موضوع این ماده در مهلت‌های مقرر، رافع مسئولیت اشخاص تحت نظارت در مورد رعایت سایر مقررات مربوط به اخذ مجوز تغییر از سازمان یا سایر مراجع ذی‌صلاح نخواهد بود.

تبصره۲: اشخاص تحت نظارت موظفند، اطلاعات، اسناد و مدارک موضوع این ماده را در صورت درخواست سازمان، ظرف مهلت مقرر به مراجعی که سازمان تعیین می‌کند، ارایه نمایند. مراجع و مهلت‌های موضوع این ماده به پیشنهاد معاونت مربوطه و تایید ریاست سازمان تعیین شده و توسط معاونت مربوطه در سازمان، ابلاغ می‌گردد.

تبصره۳: آن دسته از اشخاص تحت نظارت که ناشر اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان محسوب می‌گردند ملزم به رعایت مفاد این ماده هستند لیکن درخصوص تهیه و افشای اطلاعات مالی خود موظفند مطابق دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۴۵ قانون بازار اوراق بهادار و سایر مقررات مربوط به ناشران ثبت شده نزد سازمان اقدام نمایند و در صورت تفاوت مهلت‌های مقرر

در این دستورالعمل با مقررات مذکور، مهلت مضیق‌تر ملاک عمل خواهد بود.

ماده۳: اشـخاص تحت نظارت باید اطلاعات و مدارک را به شـرح زیر، ثبت، نگهداری یا تهیه و تنظیم نمایند:

۱: پرونده برای هریک از مشتریان که در آن اطلاعات و مدارک زیر و تغییرات آن‌ها بلافاصله پس از اعلام مشتری ثبت گردد:

۱-۱: درمورد مشتریان حقیقی ایرانی: نام و نام خانوادگی، شماره ملی، شماره شناسـنامه، جنسیت، تاریخ تولد، محل تولد، تابعیت، نشانی، کدپستی و تلفن محل اقامت و در صورتی که شخص اشتغال به کار داشته باشد نشانی، کدپستی و تلفن محل کار وی

۱-۲: در مورد مشتریان حقیقی غیر ایرانی: نام و نام خانوادگی، شماره فراگیر شـخص خارجی (در صورت وجود)، جنسیت، تاریخ تولد، محل تولد، تابعیت، نشـانی، کدپسـتی و تلفن محل اقامت و در صورتی که شخص اشتغال به کار داشته باشد نشانی، کدپستی و تلفن محل کار وی

۱-۳: در مورد مشـتریان حقوقی: نام، شناسـه ملی یا شـماره فراگیر شخص خارجی، نوع شـخصیت حقوقی، تاریخ ثبت، شماره ثبت، محل ثبت، تابعیت، مشخصات صاحبان امضای مجاز در حدود اطلاعاتی که برای اشخاص حقیقی در بندهای ۱-۱ و ۱-۲ تعیین شده است، مشخصات هریک از شرکای عمده‌ای که در ۱۰ درصد یا بیشـتر از منافع شخص حقوقی شریک است یا ۱۰ درصد یا بیشـتر از حق رای برای اتخاذ تصمیمات شخص حقوقی را در اختیار دارد، ذی‌نفع یا ذی‌نفعان نهایی شـخص حقوقی، نشـانی، کدپستی و تلفن شخص حقوقی

۱-۴: مشـخصات حداقل یک حساب بانکی از مشتری و مشخصات شخص یا اشخاصی که حق برداشت از آن حساب بانکی را دارند

۱-۵: مشخصات صاحبان امضای مجاز مشتری در صورتی که مشتری شخص حقوقی باشد و مشخصات نماینده از قبیل وکیل، قیم و ولی مشتری در صورت وجود، مطابق آنچه در بندهای ۱-۱ و ۱-۲ در مورد مشخصات اشخاص حقیقی آمده است.

۶-۱: یک نسخه از تصویر مدارک شناسایی و سایر مدارک مشتری در حدود تعیین شده در مقررات مربوطه

۲: افتتاح یک حساب جداگانه در دفاتر مالی اشخاص تحت نظارت برای هر مشتری و ثبت کلیه وجوه نقد و اسناد تجاری (اعم از چک، سفته و برات) مبادله شده بین مشتری و اشخاص تحت نظارت و سایر وقایع مالی فی‌مابین از جمله تهاتر و تراکنش حساب‌ها و نوع، مبلغ، تاریخ و طرفین آن، دریافت و استرداد تضامین و سپرده‌ها یا وصول مبالغ آن‌ها، کارمزدها، مالیات‌ها و سایر هزینه‌های مترتبه و تسویه‌های اسنادی یا اعتباری؛

۳: ثبت اطلاعات زیر در مورد هریک از سفارش‌های مشتری به اشخاص تحت نظارت مبنی بر خرید یا فروش کالای پذیرفته شده در بورس یا خرید یا فروش یا صدور و یا ابطال اوراق بهادار به نام مشتری:

- مشخصات شخص ارایه دهنده سفارش (اعم از ذی‌نفع سفارش یا شخص یا اشخاصی که از طرف وی، سفارش را ارایه داده‌اند)
- تاریخ و زمان دریافت سفارش
- شماره ترتیب سفارش
- نوع سفارش اعم از سفارش خرید یا فروش
- شرایطی که مشتری برای اجرای سفارش در نظر گرفته است از جمله تاریخ اعتبار سفارش در صورت وجود
- مشخصات کالا یا اوراق بهاداری که سفارش خرید یا فروش آن ارایه شده است؛
- مشخصات ذی‌نفع سفارش
- اقداماتی که در مورد سفارش انجام داده است با ذکر تاریخ و زمان هر اقدام
- حجم سفارش و قیمت مندرج درآن
- کلیه مکاتبات مرتبط با سفارش

۴: ثبت اطلاعات زیر در مورد اصلاح (اعم از ابطال یا سایر اصلاحات) سفارش‌های موضوع بند ۳ این ماده که مشتری قبلا به اشخاص تحت نظارت ارایه داده است به‌طور جداگانه:

- تاریخ و زمان دریافت اصلاحیه سفارش
- مشخصات سفارش مربوطه
- جزییات اصلاحات صورت گرفته در سفارش
- شخص ارایه دهنده اصلاحیه (اعم از ذی‌نفع سفارش یا شخص یا اشخاصی که از طرف وی، سفارش را داده‌اند)
- کلیه مکاتبات مرتبط با اصلاح سفارش

۵: ثبت اطلاعات زیر در مورد هریک از معاملات اشـخاص تحت نظارت (اعم از معاملاتی که برای خود اشـخاص تحت نظارت یا معاملاتی که برای دیگران انجام داده‌است):

- تاریخ و زمان انجام معامله
- مقدار یا تعداد کالا یا اوراق بهادار معامله شده
- مبلغ معامله
- کلیه وجوه و اسـناد تجاری (اعم از چک، سـفته و برات) که در ارتباط با معامله، مبادله شـده با ذکر مبلغ، واحد پولی و مشـخصات دریافت کننده یا پرداخت کننده
- نوع معامله
- مکان معامله
- کلیه مکاتبات مرتبط با معامله

۶: شناسایی و ثبت تمامی وقایع مالی مرتبط با اشخاص تحت نظارت و تنظیم صورت‌های مالی مصوب هیات مدیره مطابق با استانداردهای حسابداری ملی و مصوبات ابلاغی توسط سازمان و تنظیم و نگهداری مدارک پشتوانه وقایع مالی مذکور و تنظیم و نگهداری اسناد حسابداری مربوطه که به امضای مدیرعامل و بالاترین مقام مالی اشخاص تحت نظارت رسیده باشد؛

۷: گـزارش هیات مدیره راجع به فعالیت اشـخاص تحت نظارت حداقل برای هر سال مالی؛

۸: نگهداری کلیه قراردادهایی که اشـخاص تحت نظـارت برای ارایه خدمات حرفه‌ای با مشتریان خود منعقد نموده است به همراه الحاقیه‌های بعدی آن‌ها؛

۹: تنظیم صورتحساب برای هریک از مشتریانی که خدمات حرفه‌ای از اشخاص تحت نظارت دریافت نموده‌اند و تسلیم یک نسخه تایید شده از آن به مشتری و نگهداری یک نسخه از آن به ترتیب مناسب؛

۱۰: نگهداری یک نسخه از احکام انضباطی، حقوقی و کیفری که توسط مراجع ذی‌صلاح در مورد اشخاص تحت نظارت ابلاغ شده‌است؛

۱۱: تنظیم پرونده در مورد هریک از ادعاهایی که علیه اشخاص تحت نظارت مطرح شده یا ادعاهایی که اشخاص تحت نظارت علیه دیگران مطرح نموده‌اند و ثبت خلاصه‌ای از گردش کار و یک نسخه از لوایح تقدیمی به مرجع رسیدگی کننده و سایر مدارک مربوطه و به روز رسانی آن؛

۱۲: مشخصات کامل کارکنان، مدیران، حسابرسان، بازرسان قانونی، وکلا، مشاوران و نمایندگان اشخاص تحت نظارت و تاریخ شروع و خاتمه اشتغال به کار یا تصدی سمت آن‌ها در اشخاص تحت نظارت؛

۱۳: تهیه، تنظیم و نگهداری هرگونه رویه اجرایی مورد عمل در اشخاص تحت نظارت که طبق سایر مقررات، تهیه، تنظیم و نگهداری آن الزامی باشد؛

۱۴: سایر اطلاعات، مدارک و مستنداتی که تهیه، ثبت یا نگهداری آن‌ها در مقررات دیگر یا توسط سازمان ضروری تشخیص داده شده یا بشود؛

تبصره۱: تنظیم، ثبت و نگهداری اطلاعات، مدارک و اسناد موضوع این ماده توسط اشخاص تحت نظارت باید به گونه‌ای باشد که اشخاص تحت نظارت بتوانند گزارش‌ها، مدارک یا اسناد را به نحوی که سازمان یا سایر مراجع ذی‌صلاح تعیین می‌نمایند، در مهلت مقرر تهیه و ارایه نمایند.

تبصره۲: اشخاص تحت نظارت موظفند مصوباتی را که معاونت مربوطه سازمان در زمینه شکل و محتوای فرم‌های دریافت اطلاعات و نحوه تنظیم، ثبت و نگهداری اطلاعات، مدارک و اسناد موضوع این دستورالعمل صادر می‌نماید، مراعات نمایند.

تبصره۳: ثبت و نگهداری اسناد، مدارک و اطلاعات مندرج در بندهای فوق باید به گونه‌ای باشد که امکان بازسازی معاملات فراهم شود.

ماده۴: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه مکلف است

نسبت به ثبت سوابق مالکیت اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان و هرگونه تغییرات بعدی آن به شرح زیر اقدام نماید:

سوابق مربوط به مالکیت اوراق بهادار و تغییرات بعدی آن از جمله:

۱: مشخصات مالک اوراق بهادار

۲: کلیه نقل و انتقالات و نوع، تاریخ، زمان و تعداد اوراق بهادار منتقل شده

۳: مشخصات کامل انتقال دهنده و انتقال گیرنده

۴: توثیق و توقیف اوراق بهادار و رفع آن

۵: وقف، صلح و هبه اوراق بهادار

۶: تغییرات دارایی ناشی از تغییرات سرمایه.

تبصره: در مورد مالکیت واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری که در بورس یا بازار خارج از بورس پذیرفته نشده است، مسئولیت ثبت اطلاعات فوق بر عهده رکنی از صندوق است که در اساسنامه صندوق مشخص شده است.

ماده۵: بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس موظفند سوابق معاملاتی را به شرح زیر ثبت و نگهداری نمایند:

الف: سوابق مربوط به انجام معاملات، طرفین، مبلغ، تاریخ، زمان و تایید یا عدم تایید معاملات؛

ب: سوابق مربوط به اقدامات و تنظیمات اجرایی و نظارتی در خصوص مواردی از جمله توقف و بازگشایی نماد، تغییرات دامنه نوسان و حجم مبنا، واحد پایه سفارش، محدودیت‌های حجمی، قیمتی و زمانی شامل:

۱: زمان و تاریخ اقدام

۲: نوع اقدام

۳: اقدام‌کننده

۴: اطلاع‌رسانی

۵: مستندات فنی و قانونی مبنای اعمال اقدامات و تنظیمات

ماده۶: اشخاص تحت نظارت موظفند اطلاعات، مدارک و اسناد موضوع این دستورالعمل را علاوه بر صورت فیزیکی به صورت الکترونیکی طبق ضوابط

اعلامی سازمان نگهداری نمایند.

ماده۷: اشـخاص تحت نظارت، مدیران و کلیه کارکنـان آن‌ها باید اطلاعات و مدارک مربوط به مشـتری طرف قرارداد خـود را محرمانه تلقی نموده و به اسـتثنای اشـخاص زیر در حدود درخواسـت آن‌ها، بدون رضایت مشتری به شخص دیگری ارایه ننمایند.

۱: کارکنان، وکلا، مشـاوران و نمایندگان اشخاص تحت نظارت که برای ارایه خدمات به مشـتری یا انجام سـایر وظایف خود به اطلاعات و مدارک مشتری نیاز دارند، در حدود نیاز آن‌ها

۲: سازمان یا مراجعی که سازمان تعیین می‌کند.

۳: امین، متولی، بازرس قانونی یا حسابرس اشخاص تحت نظارت

۴: بـورس، بازار خـارج از بورس یا کانون مربوطه در حـدودی که در مقررات مصوب سازمان تعیین شده است.

۵: مراجع ذی‌صلاح قانونی و قضایی پس از تایید سازمان

تبصره۱: انتشـار عمومی یا ارایه‌ی اطلاعات به صورت سـرجمع به‌طوری که امکان ردیابی و تشخیص اطلاعات مربوط به هر مشتری ممکن نباشد، مشمول ممنوعیت موضوع این ماده نمی‌گردد.

تبصره۲: اشخاص تحت نظارت باید رویه‌ای مشخص برای حفاظت، نگهداری، تهیه پشتیبان و نحوه دسترسی به اطلاعات و مدارک مشتریان فارغ از اینکه به شکل الکترونیکی یا به اشکال دیگر نگهداری می‌شوند، داشته باشند به‌طوری کـه اطمینانی معقـول از عدم دسترسـی کارکنان غیر مرتبط بـه مدارک و اطلاعات مشتری، عدم افشای مدارک و اطلاعات مشتری یا عدم ارایه آن‌ها به اشخاص غیر مرتبط و در غیر موارد مقرر، به وجود آید. اشخاص تحت نظارت باید برای اجرای صحیح رویه‌ی یاد شده آموزش کافی به کارکنان داده و رعایت آن را کنترل نمایند.

ماده۸: به منظور سهولت دسترسی به اطلاعات مشتریان و احراز صحت اسناد و اطلاعات ارایه شده از سوی آنان، اشخاص تحت نظارت موظفند پس از اخذ اطلاعات مورد نیاز این دسـتورالعمل، ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ، نسبت به

راه‌اندازی سامانه‌های الکترونیکی مشتمل بر اطلاعات زیر براساس سرفصل‌های سه‌گانه ذیل اقدام نمایند:

الف) اطلاعات سجلی ارایه شده توسط اشخاص حقیقی و اطلاعات ثبتی اشخاص حقوقی و نشانی، کدپستی و شماره تلفن آن‌ها

ب) اطلاعات حساب‌های بانکی، اطلاعات و تراکنش‌های مالی

ج) سوابق سفارش‌ها و قراردادهای مشتریان و سایر مواردی که سازمان ابلاغ می‌نماید.

تبصره۱: اشخاص تحت نظارت موظفند در هر زمان حسب درخواست و طبق ضوابط سازمان، کفایت سامانه اطلاعاتی خویش را اثبات نموده و بنابر صلاحدید سازمان نسبت به رفع نواقص احتمالی و اعمال اصلاحات مورد نیاز اقدام نمایند.

تبصره۲: در نرم‌افزارهای موضوع این ماده باید شماره ملی یا شناسه ملی (در مورد اشخاص حقوقی ایرانی) یا شماره فراگیر (در خصوص اشخاص خارجی) و کدپستی وجود داشته باشد و امکان جستجو براساس شماره ملی، شناسه ملی و کدپستی در نرم‌افزارها فراهم گردد.

تبصره۳: در صورت عدم پیش‌بینی این موضوع در نرم‌افزارها و سیستم‌های اطلاعاتی فعلی، اشخاص تحت نظارت مکلفند ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این دستورالعمل اقدامات مقتضی را انجام دهند.

ماده۹: اشخاص تحت نظارت مکلفند سیستم‌های اطلاعاتی خود را بلافاصله پس از دریافت اطلاعات جدید به‌روزرسانی نمایند.

ماده۱۰: سازمان می‌تواند به صورت ادواری یا در مواقع لزوم، مدارک و هرگونه مستندات اشخاص تحت نظارت و هرگونه اماکن متعلق به اشخاص تحت نظارت یا تحت اختیار یا کنترل آن‌ها را با اهداف زیر مورد بازرسی قرار دهد یا ارایه اطلاعات، مدارک و گزارش‌هایی را از اشخاص تحت نظارت درخواست کند:

۱: اطمینان از تهیه و نگهداری اسناد، مدارک، گزارش‌ها و دفاتر مالی مطابق قوانین و مقررات

۲: اطمینان از انطباق عملکرد اشخاص تحت نظارت با قراردادهای منعقده و

مقررات مربوطه

۳: اطمینان از حفظ شرایط تعیین شده برای تاسیس و فعالیت اشخاص تحت نظارت

۴: بررسی شکایات و اعتراضات رسیده از سوی مشتری یا افراد دیگر

۵: بررسی تخلفات احتمالی اشخاص تحت نظارت

۶: تهیه گزارش‌ها، اسناد و مدارک برای خود یا سایر مراجع ذی‌صلاح

تبصره۱: اشـخاص تحت نظارت موظفند کلیه‌ی اطلاعات، اسـناد، مدارک و گزارش‌های مورد درخواست را در موعد مقرر در اختیار سازمان قرار دهند و به تمامی سوالات نمایندگان سازمان پاسخ داده و امکان بازرسی از دفاتر، مدارک و اماکن مورد نظر را برای بازرسین سازمان بدون فوت وقت فراهم آورند.

تبصره۲: بازرسان سازمان می‌توانند حین انجام بازرسی از کلیه اسناد و مدارک مورد نظر تصویر تهیه کنند و کلیه اشـخاص موضوع بازرسـی نیز موظف به فراهم نمودن امکان بازرسی و دسترسی بازرسان به اسناد و مدارک، حساب‌ها و گزارش‌ها و پاسـخگویی به سـوالات مطروحه بـدون هیچ گونه محدودیتی می‌باشند.

تبصره۳: خروج اصل اسناد و مدارک از محل اشخاص تحت نظارت منوط به آن است که مراتب صورت‌جلسه شده و به امضای بازرس سازمان برسد.

ماده۱۱: در صورت درخواسـت سـازمان برای تهیه گزارش ویژه‌ی حسابرسی از اشـخاص تحت نظارت، این اشـخاص باید علاوه بر ارایه اطلاعات، اسـناد و مـدارک لازم برای تهیه این گزارش، هزینه‌های تهیه گزارش مذکور را مطابق آنچه سازمان تعیین می‌کند، بپردازند.

ضمانت‌های اجرا

مـاده۱۲: تخلف اشـخاص تحت نظارت از مفاد این دسـتورالعمل، براسـاس مقررات مربوطه رسـیدگی می‌شـود. درصورت احراز تخلف، مرجع رسیدگی کننده متناسبا یک یا چند مورد از تنبیهات زیر را در نظر می‌گیرد:

۱: اخطار کتبی به اشخاص تحت نظارت بدون درج در پرونده
۲: اخطار کتبی به اشخاص تحت نظارت با درج در پرونده
۳: تعلیق فعالیت شعبه یا نمایندگی اشخاص تحت نظارت که تخلف از طریق آن صورت پذیرفته حداکثر تا یک سال
۴: تعطیلی شعبه یا نمایندگی اشخاص تحت نظارت که تخلف از طریق آن صورت پذیرفته
۵: محدود کردن حوزه فعالیت اشخاص تحت نظارت حداکثر تا یک سال
۶: محرومیت از ارایه برخی خدمات یا فعالیت‌های حرفه‌ای توسط اشخاص تحت نظارت حداکثر تا یک سال
۷: تعلیق مجوز فعالیت اشخاص تحت نظارت برای مدت حداکثر تا یک سال
۸: لغو مجوز فعالیت اشخاص تحت نظارت
۹: جریمه نقدی اشخاص تحت نظارت مطابق آیین‌نامه ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید

تبصره۱: درصورتی‌که تخلف ناشی از فعل یا ترک فعل مدیر یا مدیران یا دارندگان گواهینامه‌های حرفه‌ای اشخاص تحت نظارت باشد، مرجع رسیدگی به تخلفات اشخاص تحت نظارت، علاوه بر تنبیهات مقرر در این ماده برای اشخاص تحت نظارت، مدیر یا هر یک از دارندگان گواهینامه‌های حرفه‌ای متخلف را حسب مورد به یکی از تنبیهات انضباطی زیر محکوم می‌کند:

۱: اخطار کتبی بدون درج در پرونده
۲: اخطار کتبی با درج در پرونده
۳: سلب صلاحیت از ادامه‌ی تصدی سمت در اشخاص تحت نظارت مربوطه حداکثر تا دو سال
۴: محرومیت از تصدی به مدیریت در تمام یا برخی از اشخاص تحت نظارت دیگر حداکثر تا دو سال
۵: محرومیت از استفاده از گواهینامه حرفه‌ای صادره توسط سازمان حداکثر تا دو سال
۶: جریمه نقدی مطابق آیین‌نامه‌ی ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای

مالی جدید

تبصره۲: مرجع رسیدگی به تخلفات می‌تواند به منظور پیشگیری از تکرار تخلف یا گسترش دامنه آن، اعاده وضعیت به قبل از انجام تخلف یا رفع اثرات تخلف انجام شده، اشخاص تحت نظارت را ملزم به موارد زیر نماید:

۱. اصلاح یا تقویت نظام کنترل‌های داخلی

۲. اصلاح رویه‌ها و مصوبات داخلی

۳. تامین، تکمیل و آموزش نیروی انسانی در بخش‌ها و زمینه‌های خاص

۴. منع اشخاص تحت نظارت از گسترش کمی یا جغرافیایی فعالیت‌ها تا زمان احراز شرایطی خاص

مرجع رسیدگی همچنین می‌تواند برای انجام موارد موضوع این تبصره، مهلت تعیین کرده و رفع تعلیق از تمام یا بخشی از فعالیت‌ها یا رفع محدودیت از فعالیت‌های اشخاص تحت نظارت را منوط به اجرای آن‌ها در مهلت مقرر نماید. در صورت عدم اجرای موارد تعیین شده در این تبصره در مهلت مقرر، مرجع رسیدگی می‌تواند تنبیهات مذکور در این ماده را اعمال کند.

تبصره۳: اعمال تنبیهات موضوع این ماده مانع از مجازات‌هایی که در صورت ارتکاب جرم، در قوانین پیش‌بینی شده یا مانع از جبران خساراتی که در اثر ارتکاب تخلفات یا جرایم به مشتری یا سایر اشخاص وارد شده، نخواهد شد.

این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۱۸ تبصره در تاریخ ۱۳۹۰/۰۲/۲۴ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا است.

آیین‌نامه اعطای مجوز و فعالیت کارگزار (در قالب شخصیت حقوقی)

(مصوب جلسه ۱۳۸۳/۰۹/۱۶ شورای عالی بورس)

تعاریف

ماده ۱: اصطلاحات به‌کار رفته در این آیین‌نامه به‌شرح زیر است:

سازمان: منظور سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران است.

کارگزار: موسسه‌ای (شرکتی) است که با مجوز «سازمان» به نمایندگی از طرف اشخاص و یا به حساب خود حسب مورد و براساس قوانین و مقررات مربوط به دادوستد اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس و سایر خدمات کارگزاری می‌پردازد.

متقاضی: منظور متقاضی دریافت مجوز کارگزاری است.

بازارگردانی: فعالیتی است که با هدف کاهش دامنه نوسانات قیمت اوراق بهادار و تامین نقد شوندگی آن با مجوز «سازمان» توسط «کارگزار» انجام می‌شود.

حساب تضمین بورس: حساب ویژه‌ای است که به منظور ایفای تعهدات «کارگزاران،» ناشی از فعالیت کارگزاری با هدف حمایت از سرمایه‌گذاران، افتتاح می‌شود.

شعبه: واحدی از کارگزاری است که از آن محل به ارایه خدمات به سرمایه‌گذاران می‌پردازد و در شهری واقع شده است که «سازمان» در آن شهر تالار دارد. تالارهای اختصاصی «کارگزار» نیز شعبه تلقی می‌شود.

نمایندگی: واحدی از کارگزاری است که از آن محل به ارایه خدمات به سرمایه‌گذاران می‌پردازد و در شهری واقع شده است که «سازمان» در آن شهر تالار ندارد. تالارهای اختصاصی «کارگزار» که در آن‌ها معامله انجام نمی‌شود و سفارش‌های دریافتی از آن شهر برای «شعبه» ارسال می‌شود، نیز «نمایندگی» تلقی می‌شود.

حق عضویت: مبلغی است که بابت فعالیت کارگزاران در بورس به عنوان عضو «سازمان» دریافت می‌شود. میزان حق‌عضویت در ابتدای هر سال توسط هیات مدیره «سازمان» تعیین می‌گردد.

هزینه استفاده از تسهیلات و خدمات کارمزدی است که توسط «کارگزاران» و در ازای دریافت خدمات و تسهیلات از «سازمان» برای انجام معاملات اوراق بهادار به «سازمان» پرداخت می‌شود.

■ خدمات کارگزاری

ماده۲*: «کارگزار» می‌تواند عملیات زیر را انجام دهد:

الف) سرمایه‌گذاری و خدمات کارگزاری:

- خرید و فروش اوراق بهادار پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار به نمایندگی از طرف اشخاص و یا به حساب خود
- پذیره‌نویسی اوراق بهادار پذیرفته‌شده در بورس
- اداره امور سرمایه‌گذاری‌ها به نمایندگی از طرف اشخاص
- «بازارگردانی» اوراق بهادار

ب) خدمات مالی:

- ارایه مشاوره و راهنمایی به شرکت‌ها به‌منظور نحوه عرضه سهام آن‌ها برای فروش در بورس اوراق بهادار
- راهنمایی شرکت‌ها درمورد طرق افزایش سرمایه و نحوه عرضه سهام و سایر اوراق بهادار برای فروش در بورس اوراق بهادار

- انجام بررسی‌های مالی، اقتصادی، سرمایه‌گذاری، ارایه خدمات و نظرات مشورتی به سرمایه‌گذاران

ج) تامین مالی:

اخذ تسهیلات اعتباری از بانک‌ها و اشخاص

تبصره۱: ارایه خدمات موضوع این ماده طبق آیین‌نامه‌های جداگانه‌ای خواهد بود که به تصویب شورای بورس می‌رسد.

تبصره ۲: ارایه هریک از خدمات فوق، علاوه بر دادوستد اوراق بهادار پذیرفته‌شده، توسط «کارگزار» منوط به کسب مجوز جداگانه از «سازمان» است.

ماده۳*: «کارگزار» با موافقت «سازمان» می‌تواند برای انجام فعالیت‌های موضوع ماده ۲، به ایجاد «شعبه» و «نمایندگی» اقدام نماید. مسئولیت فعالیت «شعبه» و «نمایندگی» با «کارگزار» خواهد بود. دستورالعمل مربوط به تصویب هیات مدیره «سازمان» خواهد رسید.

گزارش‌دهی

ماده۴: «کارگزار» موظف است اطلاعات زیر را به «سازمان» ارایه دهد.

الف: گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه حسابرسی‌شده شرکت، حداکثر سه ماه پس از پایان سال مالی

ب: خلاصه صورت حساب سالانه فعالیت‌های کارگزاری با تایید حسابرس معتمد بورس، حداکثر دوماه پس از پایان سال مالی

ج: هرگونه تغییر در شرایط اعلام شده به «سازمان» به منظور دریافت مجوز

د: سایر مدارک و اطلاعات مورد درخواست «سازمان» و کلیه گزارش‌های مذکور در آیین‌نامه‌های مصوب در چارچوب قوانین و مقررات مربوط

ماده۵: «کارگزار» مکلف است دفاتر و اسناد و مدارک مربوط به معاملات خود را به نحوی که قابل ارایه باشد حداقل به‌مدت ۳سال پس از انجام معامله، برای عرضه به «سازمان» نگهداری نماید.

ماده۶: «سازمان» می‌تواند هر زمان که مقتضی بداند راساً و یا توسط حسابرسان معتمد بورس اسناد و مدارک «کارگزار» را برای بررسی و تطبیق عملکرد وی با قوانین و مقررات و همچنین حفظ حداقل شـرایط مجوز «کارگزاری» مورد بازرسـی قرار دهد. «کارگزار» مکلف به در اختیار قراردادن اطلاعات و مدارک مورد درخواست «سازمان» است.

■ شرایط اعطای مجوز و تداوم فعالیت «کارگزار»

ماده۷*: «متقاضی» تقاضای خود را کتباً طبق نمونه‌های تعیین شده، همراه با مدارک مورد نیاز که توسط هیات‌مدیره «سازمان» تعیین می‌شود، به عنوان دبیرکل «سازمان» ارسال خواهد نمود.

ماده۸*: «متقاضی» بایسـتی دارای هیات مدیره‌ای با حداقل ۵ عضو باشـد. اعضای هیات مدیره باید دارای تحصیلات کارشناسی یا بالاتر باشند. حداقل ۲ نفر از اعضای هیات مدیره باید دارای تحصیلات در رشته‌های مالی، حسابداری، اقتصادی، بازرگانی و مدیریت باشـند. اعضای هیـات مدیره «متقاضی»، باید دارای حداقل پنج سـال سـابقه مدیریت عمومی یا هفت سـال سابقه کار در شرکت‌ها و موسسات مالی، سرمایه‌گذاری، اعتباری و یا موسسات حسابرسی و خدمات سرمایه‌گذاری باشند. اعضای هیات مدیره «کارگزار» باید دارای حسن شـهرت و اخلاق حرفه‌ای در رشته تجربی خود باشند، و پیشینه کیفری موثر نداشته باشد.

تبصـره: «کارگزار» بایـد علاوه بر مدیرعامل، حداقـل یک عضو هیات‌مدیره موظف داشته باشد.

ماده۹*: درصورتی‌که هیچ‌یک از اعضای هیات‌مدیره دارای «گواهی‌نامه مدیریت ارشد بازار سرمایه» نباشند، ضروری است مدیرعامل خارج از هیات‌مدیره و از میان دارندگان گواهی‌نامه مذکور انتخاب شود.

تبصره: هیات‌مدیره «سـازمان» می‌تواند تا فراهم شـدن شـرایط اجرای این مصوبـه و حداکثر تا پایان سـال ۱۳۸۴، با شـروع فعالیـت «کارگزارانی» که

مدیرعامل معرفی‌شـده آن‌ها دارای گواهی‌نامه نمی‌باشـند، درصورت معرفی حداقل یک نفر نماینده به «سازمان» که واجد شرایط ماده ۱۲ قانون تاسیس بورس باشند، موافقت نماید.

مـاده ۱۰: حداقل سـرمایه موردنیاز برای دریافت مجـوز کارگزاری ۵ میلیارد ریال است.

تبصره: حداقل سـرمایه لازم برای «کارگزارانی» که در استان تهران فعالیت نمی‌نمایند یک میلیارد ریال است.

ماده ۱۱: «متقاضی» فعالیت در اسـتان تهران مکلف است هم‌زمان حداقل ۲ شعبه در سایر استان‌های کشور دایر نماید.

ماده۱۲: حجم معاملات و مجموع تعهدات «کارگزار» ناشـی از انجام معاملات همواره باید متناسـب با سـرمایه پرداخت شـده «کارگزار» بر طبق آیین‌نامه مربوط باشد.

ماده۱۳: جمع تعهدات «کارگزار» برای تسویه در هر زمان نباید بیش از مبلغی باشد که از طریق «حساب تضمین بورس» پوشش داده شده است.

مـاده۱۴: «کارگزار» باید برای جبران خسـارتی که ممکن اسـت از عملیات وی متوجه طرفین معامله شـود، افزون بر سـپردن تضمین مقرر در ماده ۱۳ قانون تاسیس بورس نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، نسبت به واریز سهم‌الشرکه خود به «حساب تضمین بورس» اقدام نماید.

تبصره: «سـازمان» موظف اسـت حداکثر ظرف مدت ۳ مـاه از تصویب این آیین‌نامه، با تهیه دسـتورالعمل اجرایی، «حساب تضمین بورس» را عملیاتی کند.

ماده۱۵*: اعضای هیات مدیره بورس، پس از رسـیدگی، در مورد رد یا قبول تقاضا، رای مخفی می‌دهند و تصمیم‌های هیات مدیره با اکثریت آرای دو سوم از اعضایی که در جلسه رسمی حاضر بوده و رای داده‌اند، معتبر است.

ماده۱۶*: پس از تایید صلاحیت و واجد شـرایط بـودن «متقاضی» و رئیس هیات مدیره و یا مدیرعامل آن توسط بانک مرکزی، مجوز کارگزاری از طریق «هیات مدیره بورس» صادر می‌گردد. پس از آن ثبت شرکت کارگزاری انجام

می‌گیرد.

تبصره: تاییدیه مورد نظر حداکثر ظرف مدت یک ماه از سوی بانک مرکزی ارایه می‌شود.

ماده۱۷*: تصمیم‌های هیات مدیره بورس در مورد قبول یا رد تقاضای کارگزاری توسط دبیرکل سازمان به «متقاضی» ابلاغ خواهد شد و در صورت رد تقاضا، «متقاضی» می‌تواند ظرف یک ماه به شورای بورس شکایت کند. شورای بورس موضوع را مورد رسیدگی قرار داده و اعلام‌نظر خواهد کرد. رای شورای بورس قطعی است. «متقاضی» نمی‌تواند قبل از گذشت یک سال تمام از تاریخ رد قطعی تقاضای خود، دوباره تقاضای کارگزاری نماید.

ماده۱۸*: هر «متقاضی» که عضویت او به تصویب «هیات مدیره» رسیده است، باید ظرف ۱۴ روز از تاریخ اعلام پذیرفته شدن، مبلغی را به عنوان ورودیه که توسط «هیات مدیره» تعیین شده است، تماما پرداخت نماید. وجوهی که به عنوان ورودیه دریافت می‌شود، قابل استرداد نیست.

ماده۱۹: کلیه کارکنان «کارگزار» که برای انجام دادوستد با سیستم معاملاتی کار می‌کنند باید حداقل دارای «گواهی‌نامه اصول مقدماتی کارگزاری» باشند.

ماده۲۰*: «کارگزار» مکلف است فضای مناسب اداری، تجهیزات و نرم‌افزارهای مورد نیاز را به تشخیص «سازمان» تامین کند.

ماده۲۱*: «کارگزار» مکلف است سالانه مبالغی تحت عنوان «حق‌عضویت» و «حق استفاده از تسهیلات و خدمات» را که توسط «هیات مدیره» تعیین می‌شود، به «سازمان» پرداخت نماید.

ماده۲۲: هر شخص حقیقی یا حقوقی که سهامدار یا عضو هیات مدیره یکی از شرکت‌های سهامی خاص باشد، در هیچ شرکت سهامی عام یا خاص کارگزاری دیگری نمی‌تواند سهامدار باشد.

ماده۲۳: هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یک «کارگزار» سهامی عام بیش از ۱۰٪ سهام دارد، نمی‌تواند در سایر شرکت‌های «کارگزار» سهامی عام بیش از یک درصد سهامدار باشد.

تبصره: مدیرعامل، قائم‌مقام و معاونین وی مجاز نیستند در بیش از یک

شرکت کارگزاری فعالیت مدیریتی داشته باشند.

ماده۲۴*: «متقاضی» مکلف است پس از دریافت مجوز در مدت حداکثر ۴ ماه فعالیت خود را شروع نماید. در غیر این صورت، مجوز وی لغو می‌شود.

تبصره۱: اشخاص حقیقی که به اخذ گواهی‌نامه‌های «اصول مقدماتی کارگزاری»، «تحلیل‌گری در بازار سرمایه» و «مدیریت ارشد بازار سرمایه» نایل می‌شوند، در صورتی که به‌طور مستمر به مدت ۱ سال و یا غیرمستمر به مدت ۲ سال نزد «کارگزاری» فعالیت تمام‌وقت نداشته باشند، گواهی‌نامه آنان لغو شده و به مرحله قبل از اخذ آخرین گواهی تنزل می‌یابند.

تبصره۲: «کارگزار» ملزم به رعایت کلیه قوانین و مقررات و بخشنامه‌های مربوطه خواهد بود.

تعلیق و لغو مجوز

ماده۲۵*: در صورتی‌که «کارگزار» هر یک از شرایط اولیه اعطای مجوز را براساس گزارش «سازمان» از دست بدهد، هیات مدیره «سازمان» برای کسب شرایط مزبور، حداکثر یک ماه مهلت منظور می‌نماید. در صورت عدم تحقق شرایط، هیات مدیره «سازمان» براساس اختیارات قانونی خود تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد نمود.

ماده۲۶: «کارگزار» نمی‌تواند بدون کسب موافقت «سازمان» فعالیت خود را متوقف نماید. در غیراین‌صورت، براساس آیین‌نامه مربوطه، با «کارگزار» متخلف رفتار خواهد شد.

ماده۲۷: در صورت درخواست «کارگزار» برای لغو مجوز، «سازمان» حداکثر در مدت ۱۴ روز کاری به این درخواست رسیدگی خواهد کرد و تا زمان اعلام نظر «سازمان»، نماد معاملاتی «کارگزار» متوقف خواهد بود، در صورت موافقت با لغو مجوز «کارگزار» ملزم است در اسرع‌وقت نسبت به تسویه بدهی‌ها و انجام تعهدات خود اقدام کند.

تبصره: «سازمان» مکلف است مراتب لغو مجوز را به نحو مناسب به

اطلاع بازار برســاند و نظــارت لازم را بر انجام تســویه و ایفای تعهدات «کارگزار» نسبت به مشتریان خود اعمال نماید.

■ سایر موارد

ماده۲۸: «کارگزارانی» که پیش از تصویب این آیین‌نامه مجوز کارگزاری را از «ســازمان» دریافت کرده‌اند، مکلف‌اند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه پس از تاریخ تصویب این آیین‌نامه، شــرایط ســرمایه خود را با مفاد ماده ۱۰ این آیین‌نامه تطبیق دهند.

تبصــره: احراز صلاحیت کارکنــان «کارگزاران» موضوع ایــن ماده و انطباق مدارک آنان با گواهی‌نامه‌های جدید بر عهده «سازمان» است.

مــاده۲۹: دســتورالعمل‌های اجرایی ایــن آیین‌نامه به تصویــب هیات‌مدیره «سازمان» می‌رسد.

*** موادی که با ستاره مشخص گردیده‌اند براساس دستورالعمل صدور مجوز تاسیس و فعالیت کارگزاری در بورس مصوب ۱۳۸۶/۰۶/۳۱ هیات مدیره ســازمان بورس و اوراق بهادار ملغی شده‌اند.**

فصل سوم

مصوبات و مقررات مربوط به فعالیت‌ها و معاملات در بورس کالای ایران

اساسنامه شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام)

(مصوب ۱۳۸۶/۰۱/۱۹ و اصلاحیه ۱۳۹۰/۰۲/۲۰ و ۱۳۹۱/۰۲/۳۰ و ۱۳۹۲/۰۲/۳۰ و ۱۳۹۳/۰۳/۰۵ و ۱۳۹۵/۰۵/۲۸ مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت بورس کالای ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار)

فصل اول: تعاریف

ماده ۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این اساسنامه نیز کاربرد دارند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱: قانون: قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و اصلاحات بعدی آن.

۲: قانون تجارت: قانون تجارت مصوب سال ۱۳۱۱ همراه با اصلاحیه سال ۱۳۴۷و اصلاحات بعدی آن.

۳: مقررات: اعم است از مصوبات هیات وزیران، شورا، سازمان و نیز مصوبات سایر مراجع در حدود اختیارات تفویض شده به آنان تحت هر عنوان (از قبیل آیین‌نامه، دستورالعمل، رویه اجرایی و بخشنامه) در خصوص بازار اوراق بهادار،بورس کالا،اوراق بهادارمبتنی برکالا و فعالان آن که توسط مراجع ذیصلاح و درچارچوب قانون جهت اجرا ابلاغ شده باشند.

۴: عضو: شخصی است که تحت این عنوان مطابق قانون و مقررات نزد شرکت، پذیرفته شده و دارای صلاحیت‌های حرفه‌ای، مالی، عمومی و وظایف تعیین شده در قانون و مقررات است.

۵: سرمایه‌گذار: شخصی است که مالک کالاهای پذیرفته شده یا اوراق بهادار مبتنی برکالای پذیرفته شده در بورس بوده و یا به همین منظور اقدام کرده است.

۶:کالای پذیرفته شـــده: کالایی اســـت که مطابق قانون و مقررات در شرکت پذیرفته شده و شرکت تسهیلات خرید و فروش آن را فراهم آورده است.

۷: ورقه بهادارمبتنی برکالای پذیرفته شـــده: ورقه بهاداری اســـت که مطابق قانون و مقررات در شرکت، پذیرفته شده و شرکت تسهیلات خرید و فروش آن را فراهم آورده است.

۸: کنترل: به تعریف اســـتانداردهای حســـابداری ملی عبارت است از توانایی راهبری سیاست‌های مالی وعملیاتی یک واحد تجاری به منظورکسب منافع از فعالیت های آن.

۹: شـــخص مرتبط: هر شـــخص حقیقی یا حقوقی که از طریق قرار داد یا هر رابطه حقوقی دیگر، حقوق و تعهدات متقابلی نســـبت به شرکت داشته باشد شخص مرتبط با شرکت محسوب می‌شود.

فصل دوم: نام، موضوع، مدت، تابعیت و مرکز اصلی

ماده ۲: نام شـــخص حقوقی که طبق این اساسنامه تاسیس و اداره می‌شود، «شـــرکت بورس کالای ایران (ســـهامی عام)» اســـت که از این پس شرکت نامیده می‌شود.

ماده ۳: موضوع شرکت عبارتست از:

۱: تشـــکیل، ســـازماندهی و اداره بورس کالا به صورت متشـــکل ،ســـازمان یافته و خودانتظـــام به منظورانجام معاملات کالاهای پذیرفته شـــده واوراق بهادارمبتنی برکالای پذیرفته شده، توسط اشخاص ایرانی و غیرایرانی مطابق قانون و مقررات.

۲: پذیرش کالاهاو اوراق بهادارمبتنی بر آن ازقبیل کالاهای صنعتی، معدنی وکشاورزی واوراق بهادار مبتنی بر هرکدام مطابق قانون و مقررات.

۳: تعیین شرایط عضویت برای گروه‌های مختلف از اعضا، پذیرش متقاضیان عضویت، وضع و اجرای ضوابط حرفه‌ای و انضباطی برای اعضا، تعیین وظایف و مسئولیت‌های اعضا و نظارت بر فعالیت آن‌ها و تنظیم روابط بین آن‌ها مطابق قانون و مقررات.

۴: فراهم آوردن شرایط لازم برای دسترسی منصفانه اعضا به منظور انجام معاملات کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده مطابق قانون و مقررات.

۵: همکاری و هماهنگی با نهادهای مالی، شرکت‌ها ،ارگان‌ها و سازمان‌هایی که بخشی از وظایف مربوط به دادوستد کالا های پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی برکالای پذیرفته شده ، یا انتشار و پردازش اطلاعات مرتبط با بورس کالارا به‌عهده دارند، از جمله شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه.

۶: انجام تحقیقات، آموزش و فرهنگ‌سازی مرتبط با فعالیت‌های بورس کالا من جمله از طریق تهیه، تدوین، انتشار و توزیع نشریات مکتوب، الکترونیک و به‌طور کلی تمامی محصولات نوشتاری، دیداری، شنیداری و چند رسانه‌ای پس از اخذ مجوزهای قانونی لازم، با هدف اطلاع‌رسانی، فرهنگ‌سازی، آموزش، بهبود و گسترش دادوستد در بورس کالا.

۷: همکاری با بورس‌های دیگر در ایران و خارج از ایران به‌منظور تبادل اطلاعات و تجربیات، یکسان‌سازی مقررات و استانداردها.

۸: نظارت بر حسن انجام معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادارمبتنی برکالای پذیرفته شده در بورس کالا.

۹: تهیه، جمع‌آوری، پردازش، انتشار و یا اعلام اطلاعات مربوط به سفارش‌ها و معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادارمبتنی برکالای پذیرفته شده طبق قانون و مقررات.

۱۰: نظارت بر عرضه‌کنندگان کالاهای پذیرفته شده، در بورس کالا و ناشران اوراق بهادار مبتنی برکالای پذیرفته شده ،مطابق قانون و مقررات.

۱۱: پذیرش انبارها، نظارت برفعالیت آن‌ها و انجام عملیات مربوط به انبارها که در جهت تسهیل دادوستد معاملات دربورس کالا انجام می شود.

۱۲: اجرای سایر وظایفی که مطابق قانون و مقررات به‌عهده شرکت گذاشته شده یا می‌شود.

تبصره: انجام موضوع مندرج دربند۱۱ این ماده پس از آمادگی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه در چهارچوب مقررات به آن شرکت منتقل خواهد شد.

ماده ۴: شرکت تابعیت ایرانی دارد و مدت فعالیت آن از تاریخ تاسیس نامحدود است.

ماده ۵: مرکز اصلی شرکت در تهران است و تعیین و تغییر نشانی مرکز اصلی منوط به تصویب هیات مدیره شرکت خواهد بود. هیات مدیره شرکت می‌تواند طبق مقررات در هر موقع و هرکجا که لازم بداند شعبه یا نمایندگی در داخل یا خارج کشور دایر یا منحل نماید.

فصل سوم: چهارچوب فعالیت

ماده ۶: تمامی ارکان شرکت اعم از مجامع عمومی، مدیران، بازرس/ حسابرس و همچنین اعضای شرکت و اشخاص تحت «کنترل» آن مکلفند کلیه قوانین و مقررات را رعایت و اجرا نمایند. تصمیمات، اقدامات و فعالیت‌های ارکان، اعضا و اشخاص تحت «کنترل» شرکت، تحت نظارت سازمان در چهارچوب قانون، مقررات و اساسنامه شرکت می‌باشد. مفاد این ماده بر اطلاق یا عموم کلیه مواد اساسنامه و دیگر اختیارات ارکان و اعضای شرکت حاکم است.

ماده ۷: مقررات موضوع ماده ۶ از جمله شامل موارد زیر خواهد بود:

۱: وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های شرکت و هر یک از ارکان یا مدیران

۲: الزام شرکت به ارایه اطلاعات به ارکان بازار اوراق بهادار، اشخاص یا مراجع ذیصلاح دیگر یا انتشار اطلاعات برای عموم حسب مورد

۳: نحوه پذیرش، تعلیق و لغو عضویت اعضا یا خودداری از پذیرش متقاضیان عضویت، صلاحیت‌های حرفه‌ای و اخلاقی مدیران اعضا، مقررات انضباطی حاکم بر آنها، وظایف آن‌ها و همچنین نحوه خاتمه فعالیت آن‌ها در شرکت

۴: منابع درآمد شرکت، پرداخت‌کنندگان، زمان پرداخت، نحوه پرداخت منابع یاد شده و ضمانت اجرای عدم پرداخت آن‌ها و همچنین نحوه ثبت و نگهداری حساب‌ها

۵: رویه‌های اجرایی، نحوه اداره، تشکیلات سازمانی، صلاحیت حرفه‌ای و اخلاقی مدیران و کارکنان شرکت، وظایف و مسئولیت‌های آنها، الزام به گذراندن دوره‌های آموزشی خاص توسط آن‌ها و حداقل تعداد کارکنان مورد نیاز شرکت

۶: اصلاح و بهبود نرم‌افزارهای مورد استفاده یا الزام به استفاده از نرم‌افزارهای خاص

۷: نحوه تبلیغات شرکت و اعضا آن

۸: نحوه رسیدگی به شکایت‌های مربوط به معاملات کالاهای پذیرفته شده واوراق بهادارمبتنی برکالای پذیرفته شده و همچنین فعالیت‌های اعضا توسط شرکت

۹: نحوه استقرار سیستم کنترل‌های داخلی، مدیریت ریسک و کنترل تضاد منافع با سرمایه‌گذاران

۱۰: پذیرش کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالا، نوع کالاهای قابل پذیرش، و ظایف و مسئولیت‌های شرکت در مورد نظارت بر حفظ ورعایت شرایط پذیرش توسط عرضه کنندگان و ناشران و تعلیق یا لغو پذیرش کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی برکالای پذیرفته شده

۱۱: نحوه نظارت بر حسن انجام معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی برکالای پذیرفته شده جهت جلوگیری از وقوع تخلفات و جرائم و ضرورت اعلام آن‌ها به سازمان

۱۲: مسئولیت شرکت، مدیران، کارکنان و اشخاص مرتبط شرکت در خصوص ارایه یا افشای اطلاعات مربوط به نقض قانون و مقررات

فصل چهارم: سرمایه، ترکیب سهامداران و نقل و انتقال سهام

ماده ۸: سرمایه شرکت مبلغ ۴۵۰ میلیارد ریال می‌باشد که به ۴۵۰ میلیون سهم عادی ۱،۰۰۰ ریالی با نام تقسیم شده و تمام آن به صورت نقدی پرداخت شده است.

ماده ۹: سهامداران شرکت به صورت زیر دسته‌بندی می‌شوند:

۱: دسته اول: اشخاص حقوقی که مطابق قانون تاسیس بورس اوراق بهادار مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ مجوز فعالیت کارگزاری دریافت کرده‌اند یا مطابق قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجوز کارگزاری یا کارگزار/ معامله‌گری دریافت داشته و به عضویت شرکت پذیرفته می‌شوند.

۲: دسته دوم: تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان و سایر فعالان مربوط به بورس و انواع کالاهای قابل‌پذیرش در بورس کالا.

۳: دسته سوم:نهادهای مالی به استثنای اشخاص دسته اول فوق .

۴: دسته چهارم: اشخاصی که جزء دسته اول ، دوم یا سوم نیستند.

تبصره: فهرست اشخاصی که جزو دسته اول، دوم و سوم محسوب می‌شوند، توسط سازمان تعیین می‌گردد.

ماده ۱۰: حداکثر درصد سهام متعلق به هر یک از دسته‌های اول، دوم وسوم که در ماده ۹ تعریف شده است، در زمان تاسیس و تغییرات بعدی آن توسط سازمان تعیین می‌شود.

ماده ۱۱: هر شخص در هر زمان می‌تواند به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم (از طریق اشخاص وابسته به خود) حداکثر ۲/۵ درصد از سهام شرکت را در مالکیت داشته باشد.

ماده ۱۲: نقل و انتقال سهام و حق تقدم خرید سهام فقط درون هریک از دسته های سهامداری تعریف شده در ماده ۹ مجاز است مگر با تصویب هیات مدیره سازمان و در نقل و انتقال سهام و حق تقدم خرید سهام علاوه بر قانون تجارت، رعایت مقررات نیز الزامی است.

ماده ۱۳: هرگونه تغییر در سرمایه شرکت اعم از کاهش یا افزایش منحصراً

در صلاحیت مجمع عمومی فوق‌العاده است. دعوت از این مجمع برای بررسی موضوع تغییر سرمایه، موکول به اعلام تایید سازمان مبنی بر رعایت قوانین و مقررات می‌باشد. مجمع عمومی فوق‌العاده می‌تواند به هیات مدیره اجازه دهد پس از اخذ مجوز از سازمان، ظرف مدت معینی که نباید از دو سال تجاوز کند، سرمایه شرکت را تا مبلغ معینی از طریقی که این مجمع مشخص نموده‌است، افزایش دهد.

تبصره: هیات مدیره شرکت علاوه بر اختیارات تعیین شده در قانون تجارت موظف است با اعلام سازمان نیز نسبت به پیشنهاد افزایش سرمایه اقدام و کلیه تشریفات قانونی آن را انجام دهد. سهامداران شرکت هنگام افزایش سرمایه در خرید سهام شرکت حق تقدم خواهند داشت مگر اینکه به موجب تصمیمات مجمع عمومی، قانون و مقررات، این حق از آنان سلب شده باشد که در این‌صورت اشخاصی که سهام جدید برای فروش به آن‌ها عرضه می‌شود باید تعیین و موافقت سازمان در این خصوص اخذ شده باشد. در هر حال در افزایش سرمایه شرکت باید حداقل سرمایه اعلامی سازمان رعایت شود.

ماده ۱۴: سرمایه شرکت با تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده و با رعایت مقررات مربوطه از طریق صدور سهام جدید قابل افزایش می‌باشد. تادیه مبلغ اسمی سهام جدید به یکی از طرق زیر امکان‌پذیر است:

ـ پرداخت نقدی مبلغ اسمی سهام

ـ تبدیل مطالبات نقدی حال شده اشخاص از شرکت به سهام جدید،

ـ انتقال سود تقسیم نشده، اندوخته یا عواید حاصل از اضافه ارزش سهام جدید به سرمایه شرکت،

ـ تبدیل اوراق مشارکت شرکت به سهام

تبصره: انتقال اندوخته قانونی به سرمایه ممنوع است

ماده ۱۵- در صورت تصویب افزایش سرمایه از محل مطالبات نقدی سهامداران، در مجمع عمومی فوق‌العاده، تادیه مبلغ اسمی سهام جدید از محل مطالبات نقدی سهامداران انجام خواهد شد مگرآنکه عدم موافقت هر یک از سهامداران در این خصوص به شرکت اعلام گردد.

تبصره: مطالبات نقدی سهامداران بابت سود با تصویب یا اجرای افزایش سرمایه از این محل، حال شده تلقی گردیده و در صورت مطالبه سهامداران پرداخت می شود.

ماده ۱۶: هیچ یک از سهامداران نمی‌تواند تمام یا قسمتی از سهام خود یا حقوق و منافع ناشی از آن را از طریق وکالت، بیع شرط، معامله با حق استرداد و امثال آن مقید سازد یا به وثیقه (به استثنای سهام وثیقه مدیران) بگذارد. این نکته باید در برگه سهام قید شود.

ماده ۱۷: مشخصات کامل، کد ملی ده رقمی و کدپستی ده رقمی و نشانی صاحب سهم باید در هنگام پذیره‌نویسی سهام و هنگام انتقال سهام در دفتر ثبت سهام شرکت مطابق آنچه صاحب سهم اعلام می‌کند، درج گردد. ابلاغ به نشانی صاحب سهم که طبق این ماده به ثبت می‌رسد تا زمانی که نشانی دیگری توسط وی به شرکت اعلام نشده باشد، معتبر خواهد بود.

ماده ۱۸: پذیرش شرکت در بورس اوراق بهادار و بازارهای خارج از بورس منوط به موافقت سازمان است.

ماده ۱۹: اوراق سهم و مندرجات آن باید مطابق قانون تجارت و مواد این اساسنامه به ویژه ماده ۱۵ صادر گردیده و به امضای مدیر عامل و یکی از اعضای هیات مدیره به انتخاب هیات مدیره برسد.

تبصره: تا زمان صدور ورقه سهم، گواهینامه موقت سهم با ذکر مواردی که بر روی برگه سهام باید قید شود، مطابق قانون تجارت صادر می‌گردد.

فصل پنجم: ارکان شرکت

ماده ۲۰: ارکان شرکت عبارتند از:

۱) مجامع عمومی

۲) هیات مدیره

۳) مدیر عامل

۴)بازرس/حسابرس

فصل ششم: مجامع عمومی

ماده ۲۱: وظایف و اختیارات مجامع عمومی عادی و فوق‌العاده شرکت، همان وظایف و اختیارات مندرج در قانون تجارت برای مجامع عمومی عادی و فوق‌العاده شرکت‌های سهامی عام است، مگر اینکه به موجب قانون، مقررات یا مواد این اساسنامه ترتیب دیگری برای آن مقرر شده باشد.

ماده ۲۲: کلیه جلسات مجامع عمومی عادی و فوق‌العاده با حضور نماینده سازمان رسمیت می‌یابد. نماینده سازمان به عنوان ناظر در مجامع عمومی شرکت حضور یافته و چنانچه تشخیص دهد تصمیمات اتخاذ شده در این مجامع برخلاف قانون، مقررات یا منافع عموم به خصوص عموم سرمایه‌گذاران است، موظف است موضوع را به رئیس مجمع اطلاع دهد. رئیس مجمع مکلف است تذکرات ناظر را به سهامداران حاضر در جلسه اعلام نماید.

تبصره: تصمیمات مجمع عمومی پس از تایید سازمان مبنی بر عدم مغایرت با قوانین و مقررات معتبر است. در صورت عدم تایید مصوبات مجمع عمومی از سوی سازمان، هیات مدیره مجاز به اجرای مصوبه نبوده و در صورت لزوم باید مجمع عمومی را جهت تعیین تکلیف دعوت نماید.عدم اعلام نظر سازمان طی ۱۰ روزکاری به منزله تایید تلقی می گردد.

ماده ۲۳: در کلیه مجامع عمومی، صاحبان سهام یا وکیل یا قائم مقام قانونی آن‌ها، صرف نظر از تعداد سهام خود می‌توانند حضور به هم رسانند و برای هر یک سهم فقط یک رای خواهند داشت؛ مگر در انتخاب اعضای هیات مدیره که مطابق ماده ۸۸ قانون تجارت عمل خواهد شد.

تبصره ۱: هرگاه سهامداری سهام خود را به دیگری انتقال دهد، سهامدار بعدی در صورتی حق حضور در مجامع عمومی و فوق‌العاده را دارد که قبل از انعقاد این مجامع، مراتب نقل و انتقال سهام وی با رعایت کلیه مقررات و مواد این اساسنامه در دفتر ثبت سهام شرکت به ثبت برسد. ورقه ورود به جلسه مجمع به اشخاصی داده می‌شود که نام آن‌ها در دفتر سهام شرکت به ثبت رسیده باشد.

تبصره ۲: هیچ شـخص حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند وکالت سهامداران دیگر را به‌نحوی که به‌همراه سـهام خود بیش از ۲/۵ درصد از کل سـهام شرکت باشد در مجامع عمومی برعهده بگیرد.

هیـچ شـخص حقیقی یا حقوقی نمـی تواند در مجمع وکالـت بیش از یک سـهامدار را بـر عهده بگیرد. در خصـوص وکالت اشـخاص حقیقی صرفا و کالتنامه‌های رسـمی و یا با تایید امضای موکل توسط دفترخانه های اسناد رسمی مجاز می باشد .

ماده ۲۴: مجامع عمومی شرکت با رعایت مفاد قانون تجارت، به صورت زیر تشکیل می‌شوند:

۱: مجمـع عمومی عـادی: این مجمع بایـد حداقل هر سـال یک‌بار، برای رسیدگی به موارد زیر تشکیل شود:

- استماع گزارش هیات مدیره در خصوص عملکرد سال مالی قبل
- استماع گزارش بازرس / حسابرس
- بررسی و تصویب صورت‌های مالی سال مالی قبل
- تصویب میزان سود تقسیمی
- تصویب میزان پاداش و حق حضور اعضای هیات مدیره
- تعیین بازرس/ حسابرس اصلی و علی‌البدل شرکت و حق‌الزحمه آن‌ها
- تعیین روزنامه/ روزنامه‌های کثیرالانتشار جهت درج آگهی‌های شرکت
- انتخاب مدیران
- انتشار اوراق بهادار قابل تعویض با سهام

سـایر مواردی که به موجب قانون تجارت در صلاحیت مجمع عمومی عادی می‌باشد.

۲: مجمع عمومی فوق‌العاده: این مجمع در هر زمان جهت بررسی موارد زیر تشکیل می‌شود:

- تغییر در مفاد اساسنامه
- تغییر در میزان سرمایه (افزایش یا کاهش)
- انتشار اوراق بهادار قابل تبدیل با سهام

ـ انحلال شرکت پیش از موعد با رعایت مقررات قانون تجارت

تبصره ۱: هیات مدیره موظف است تشریفات مربوط به دعوت و تشکیل جلسه موضوع این ماده را به گونه‌ای انجام دهد که این جلسه برای هر سال مالی، در چهار ماه نخست سال مالی بعد تشکیل گردد.

تبصره ۲: در صورتی‌که جلسه مجمع عمومی عادی برای طرح و تصمیم‌گیری راجع به موضوعات این ماده برای بار اول رسمیت نیابد؛ هیات مدیره باید بلافاصله تشریفات مربوط به تشکیل جلسه مجمع عمومی عادی را در نوبت‌های بعد تا تصمیم‌گیری در خصوص موضوعات این ماده انجام دهد.

تبصره ۳: در صورتی‌که صورت‌های مالی شرکت در جلسه مربوط به تصویب نرسد، مجمع عمومی عادی باید در همان جلسه یا جلسه دیگری که حداکثر ظرف مدت بیست روز تشکیل خواهد شد، اصلاحات لازم در صورت‌های مالی را مشخص کرده و مهلتی را که بیش از سه ماه نباشد، برای اعمال این اصلاحات به هیات مدیره بدهد.

تبصره ۴: تصویب صورت‌های مالی سالانه شرکت پس از قرائت گزارش بازرس/ حسابرس معتبر خواهد بود. این موضوع در مورد صورت‌های مالی اصلاح شده نیز باید رعایت شود.

تبصره ۵: حضور بازرس/حسابرس یا نماینده وی جهت قرائت گزارش بازرس/ حسابرس الزامی است.

تبصره ۶: تفویض تصویب میزان پاداش و حق حضور اعضای هیات مدیره و تعیین بازرس / حسابرس، به مدیران شرکت مجاز نمی باشد.

تبصره ۷: مجمع عمومی می تواند نسبت معینی از سود خالص سالیانه شرکت را به عنوان پاداش به اعضای هیات مدیره تخصیص دهد، این نسبت نباید از پنج درصد سودی که در همان سال به صاحبان سهام پرداخت می‌شود تجاوز نماید.

ماده ۲۵: علاوه بر اشخاصی که مطابق قانون تجارت، حق یا وظیفه دارند مجامع عمومی را دعوت کنند. سازمان نیز هر زمان که تشخیص دهد منافع عموم و به خصوص سرمایه‌گذاران ایجاب می‌کند، می‌تواند از هیات مدیره

شرکت بخواهد مجمع عمومی عادی یا فوق‌العاده شرکت را برای تصمیم‌گیری در خصوص موضوع معینی دعوت نماید در این صورت هیات مدیره شرکت باید ظرف مدتی که سازمان با توجه به تشریفات دعوت و برگزاری مجامع تعیین می‌کند، نسبت به دعوت و تشکیل جلسه مجمع اقدام کند.

ماده ۲۶: هیات رئیسه هر مجمع عمومی مطابق ماده ۱۰۱ قانون تجارت انتخاب می‌شود و وظیفه اداره جلسه مجمع را خواهد داشت. رئیس جلسه مجمع عمومی به عهده رئیس و در غیاب وی نایب رئیس هیات مدیره و در غیاب این دو یکی از اعضای هیات مدیره به انتخاب اعضای حاضر هیات مدیره یا مجمع عمومی خواهد بود.

ماده ۲۷: در دعوت، تشکیل، اداره و تصمیم‌گیری در مجامع عمومی علاوه بر قانون تجارت، مقررات نیز باید رعایت شوند.

تبصره: حد نصاب برای رسمیت جلسات مجامع عمومی و تعداد آراء لازم برای اتخاذ تصمیم در این جلسات، مطابق قانون تجارت و مقررات خواهد بود.

فصل هفتم: هیات مدیره

ماده ۲۸: شرکت توسط هیات مدیرهای غیرموظف مرکب از هفت شخص که توسط مجمع عمومی عادی با توجه به این اساسنامه، قانون تجارت و مقررات برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند، اداره خواهد شد.

ماده ۲۹: مجمع عمومی عادی باید ۳عضو علی‌البدل هیات مدیره را انتخاب نماید تا در صورت فوت، استعفا یا برکناری هر یک از اعضای اصلی به ترتیبی که مجمع عمومی عادی تعیین کرده است، جایگزین عضو اصلی شوند. مدت ماموریت عضو علی‌البدل جانشین، برابر مدت باقیمانده از ماموریت فردی از هیات مدیره است که عضو علی‌البدل جانشین وی شده است.

تبصره:در صورتی‌که بنا به هر دلیل عضو علی‌البدل جهت ترمیم هیات مدیره وجود نداشته باشد، هیات مدیره موظف است ظرف حداکثر دو ماه تشریفات مربوط به تشکیل مجمع عمومی عادی را جهت انتخاب اعضای علی‌البدل

هیات مدیره انجام دهد.

ماده ۳۰: تجدید انتخاب اعضا هیات مدیره و اعضا علی‌البدل برای دوره‌های بعد بلامانع است.

ماده ۳۱: قبل از انتخاب اعضا حقیقی هیات مدیره اعم از اصلی و علی‌البدل، نامزدهای تصدی این سمت‌ها باید مطابق روی‌های که سازمان تعیین می‌کند، نزد سازمان ثبت‌نام کرده و اطلاعات لازم را ارایه دهند تا صلاحیت‌های حرفه‌ای و عمومی آن‌ها بررسی شده و به تایید سازمان برسد. نمایندگان اعضا حقوقی هیات مدیره باید قبل از قبول سمت حداکثر ۱۰ روز پس از انتخاب، به سازمان معرفی شده و اطلاعات لازم را ارایه دهند تا صلاحیت‌های حرفه‌ای و عمومی آن‌ها بررسی شده و به تایید سازمان برسد.

تبصره ۱: در صورتی‌که به تشخیص سازمان هر یک از اعضا هیات مدیره در طی دوره مسئولیت صلاحیت خود را از دست بدهد یا معلوم شود از ابتدا صلاحیت لازم را نداشته است، سازمان می‌تواند اقدام به رد صلاحیت و ممانعت از ادامه فعالیت وی نماید.

تبصره ۲: حداقل ۴۰ روز قبل از تشکیل جلسه مجمع عمومی برای انتخاب اعضا هیات مدیره جدید، هیات مدیره فعلی باید این موضوع را در روزنامه کثیرالانتشار شرکت آگهی کند. در صورتی‌که این آگهی به موقع انتشار نیابد، سازمان می‌تواند راسا نسبت به انتشار آن اقدام کند. سازمان می‌تواند در شرایط ویژه از جمله در انتخاب اولین اعضای هیات مدیره مدت مذکور در این تبصره را کاهش دهد.

ماده ۳۲: هریک از مدیران باید لااقل ۵۰۰ سهم از سهام شرکت را در تمام مدت ماموریت خود دارا باشد و آن را به عنوان وثیقه به صندوق شرکت بسپارد، این سهام برای تضمین خساراتی است که ممکن است از تقصیرات مدیران منفردا یا مشترکا بر شرکت وارد شود. سهام مذکور با نام بوده و قابل انتقال نیست و مادامی که مدیری مفاصاحساب دوره تصدی خود را در شرکت دریافت نداشته است، سهام مذکور، در صندوق شرکت به عنوان وثیقه باقی خواهد ماند. در صورت انتقال قانونی یا قضایی سهام مورد وثیقه و یا

افزایش یافتن تعداد سهام لازم به عنوان وثیقه، عضو هیات مدیره باید ظرف مدت یک ماه تعداد سهام لازم به عنوان وثیقه را تهیه و به صندوق شرکت بسپارد. وثیقه بودن این سهام، مانع استفاده از حق رای آن‌ها در مجامع عمومی و پرداخت سود آن‌ها به صاحبان‌شان نخواهد بود.

ماده ۳۳: سازمان می‌تواند یک عضو ناظر بدون حق رای در هیات مدیره داشته باشد. عضو ناظر سازمان حق شرکت در جلسات هیات مدیره را دارد و دعوت‌کننده جلسات هیات مدیره باید وی را به موقع از دستور جلسه هیات مدیره و ساعت و تاریخ و مکان تشکیل آن مطلع کند. حقوق و مزایای عضو ناظر توسط سازمان تعیین و پرداخت می‌شود. عضو ناظر و همسر و اقرباء درجه اول از طبقه اول وی حق دریافت هیچگونه وجهی تحت هر عنوان از شرکت را نداشته و نمی‌توانند به طور مستقیم یا غیرمستقیم در معاملات شرکت ذینفع شوند. شرکت نمی‌تواند آنان را در مقابل شخص ثالث تضمین کند.

ماده ۳۴- هیات مدیره نمی‌تواند برخلاف قانون، مقررات و مواد اساسنامه تصمیمی اتخاذ نماید. درصورتی‌که عضو ناظر سازمان در هیات مدیره تشخیص دهد که تصمیمات هیات مدیره برخلاف قانون، مقررات یا مفاد اساسنامه یا برخلاف منافع عموم سرمایه‌گذاران است، باید ضمن تذکر به هیات مدیره مراتب را جهت تصمیم‌گیری به سازمان گزارش کند.

ماده ۳۵: هیات مدیره باید از بین اعضا خود، یک نفر را بعنوان رئیس هیات مدیره و یک نفر را بعنوان نایب رئیس هیات مدیره انتخاب کند. مدت مسئولیت آن‌ها در سمت‌های مذکور نباید از مدت عضویت آن‌ها در هیات مدیره بیشتر باشد.

ماده ۳۶: هیات مدیره دارای دبیرخانه‌ای است که زیر نظر رئیس هیات مدیره فعالیت می‌کند. دبیرخانه هیات مدیره باید برای هر جلسه صورتجلسه‌ای تنظیم و در آن تاریخ، ساعت، محل تشکیل جلسه، اسامی حاضران، موضوعات مطرح شده در جلسه، خلاصه مذاکرات، مصوبات، اسامی و نظرات مخالف هر مصوبه را درج و به امضای اکثریت اعضا حاضر در جلسه برساند. صورتجلسه هیات مدیره حداقل در دو نسخه تهیه و به ترتیب تاریخ شماره‌گذاری می‌گردد

و یک نسخه از آن در دبیرخانه هیات مدیره بایگانی شده و یک نسخه به عضو ناظر سازمان تحویل می‌گردد.

ماده ۳۷: اداره جلسه هیات مدیره با رئیس هیات مدیره و در غیاب او با نایب رئیس هیات مدیره و در غیاب این دو با عضوی از اعضا هیات مدیره است که در همان جلسه با اکثریت آرای اعضای حاضر انتخاب می‌شود.

ماده ۳۸: جلسات هیات مدیره در مرکز اصلی شرکت تشکیل می‌شود. هیات مدیره باید در هر ماه حداقل یک بار تشکیل جلسه دهد. رئیس هیات مدیره باید از طریق دبیرخانه هیات مدیره، دعوت‌نامه تشکیل جلسه را که حاوی موضوعات قابل طرح، محل، تاریخ و ساعت تشکیل جلسه است برای اعضا و عضو ناظر سازمان به طریقی که هر یک تعیین می‌کنند، ارسال دارد. علاوه بر این هر یک از اعضا هیات مدیره می‌تواند با ذکر موضوع و در صورت نیاز تاریخ و ساعت مورد نظر خود، تقاضای تشکیل جلسه را به دبیرخانه بدهد تا دبیرخانه با هماهنگی با رئیس هیات مدیره، اعضا هیات مدیره را برای بررسی موضوع مذکور دعوت نماید.

تبصره: صرف ادعای هر یک از اعضای هیات مدیره یا عضو ناظر مبنی بر عدم دریافت دعوت‌نامه نمی‌تواند تصمیمات هیات مدیره را بی‌اعتبار سازد، لکن هیات مدیره باید به درخواست عضو مدعی به موضوع رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ کند.

ماده ۳۹: جلسه هیات مدیره با حضور حداقل چهار عضو هیات مدیره رسمیت دارد. در هر صورت مصوبات هیات مدیره با موافقت حداقل چهار عضو حاضر در جلسه معتبر است.

ماده ۴۰: هیات مدیره برای هرگونه اقدامی به نام شرکت و انجام هرگونه عملیات و معاملاتی که داخل در موضوع شرکت بوده و اتخاذ تصمیم درباره آن‌ها صریحا در صلاحیت مجامع عمومی قرار نگرفته است، در چهارچوب قانون، مقررات و مواد اساسنامه دارای اختیارات نامحدود می‌باشد. وظایف و اختیارات هیات مدیره از جمله عبارتند از:

۱: بکارگیری تمام تلاش خود جهت اجرای موضوع فعالیت شرکت به

مؤثرترین و کاراترین شیوه.
۲: اجرای تصمیمات مجامع عمومی پس از طی تشـریفات قانونی و آنچه در این اساسنامه پیش‌بینی شده است.
۳: اجرای مقررات مصوب پس از ابلاغ.
۴: تهیـه و تصویب برنامه‌هـای بلندمدت، میان مـدت، کوتاه‌مدت و بودجه شرکت.
۵: تهیه گزارش سـالانه هیات مدیره در خصوص عملکرد و وضعیت شرکت جهت تقدیم به مجمع عمومی.
۶: همکاری با سازمان و بازرس/ حسابرس برای اجرای وظایف خود.
۷: برقراری رویه‌هایی برای رفع تضاد منافع بین سـهامداران؛ مدیران و اعضا با سرمایه‌گذاران.
۸: استقرار سیتم کنترل‌های داخلی به منظور اطمینان از اینکه کلیه عملیات شـرکت در جهت اهداف شـرکت و در چارچوب قانون، اساسنامه و مقررات صورت می‌پذیرد.
۹: نظـارت بـر فعالیت و عملکرد مدیـر عامل، معاونان، مدیـران و کارکنان شرکت.
۱۰: تحصیـل دارایی‌ها و انجام سـرمایه‌گذاری‌های لازم برای اجرای موضوع فعالیت شرکت.
۱۱: ایجاد شـعبه در هر نقطه از ایـران و خارج از ایران در صورتی‌که اجرای موضوع فعالیت شرکت ایجاب کند.
۱۲: تصویـب آیین‌نامه‌های داخلی شـرکت به جز آنچـه از اختیارات مجمع عمومی عادی است.
۱۳: تصویب تشکیلات اداری و اجرایی شرکت و تغییر آن.
۱۴: افتتاح حساب به نام شرکت نزد بانک‌ها و مؤسسات و استفاده از آنها.
۱۵: تعهد، ظهرنویسی، قبولی، پرداخت و واخواست اوراق تجاری به نام شرکت.
۱۶: عقد هرگونه قرارداد و انجام هرگونه معامله بنام شـرکت و تغییر، تبدیل، فسخ یا اقاله آن در حدود موضوع شرکت و اتخاذ تصمیم در مورد کلیه ایقاعات.

۱۷: مبادرت به تقاضا و اقدام برای ثبت هرگونه علامت تجاری و اختراع به‌نام شرکت.

۱۸: به امانت‌دادن، تضمین یا ترهین اسناد، مدارک، وجوه یا دارایی‌های شرکت و استرداد آن‌ها با رعایت صرفه و صلاح شرکت در صورتی‌که اجرای موضوع فعالیت شرکت ایجاب کند.

۱۹: تحصیل وام و اعتبار ارزی و ریالی بنام شرکت با هرگونه شرایط، در صورتی‌که اجرای موضوع فعالیت شرکت ایجاب کند.

۲۰: تنظیم صورت‌های مالی میان دوره‌ای و سالانه شرکت.

۲۱: ایفای تعهدات شرکت در مقابل اشخاص دیگر و استیفای حقوق شرکت از سایرین.

۲۲: دعوت مجامع عمومی عادی و فوق‌العاده و تعیین دستور جلسه آنها.

۲۳: پیشنهاد هر نوع اندوخته از محل سود و پیشنهاد تقسیم سود بین سهامداران شرکت به مجمع عمومی.

۲۴: پیشنهاد اصلاح یا تغییر اساسنامه به مجمع عمومی پس از تصویب سازمان.

۲۵: پیشنهاد تغییر مقررات حاکم بر شرکت به سازمان.

۲۶: رسیدگی به تخلفات اعضا در اجرای ماده ۳۵ قانون.

۲۷: هرگونه اختیارات و وظایفی که به موجب قانون و مقررات جزو اختیارات و وظایف شرکت یا هیات مدیره قلمداد شده یا می‌شود.

تبصره: هیات مدیره می‌تواند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به مدیرعامل تفویض نماید. تفویض وظایف و اختیارات باید به صورت صریح و معین باشد.

ماده ۴۱: هیات مدیره باید در پایان هر سال مالی، گزارشی از عملکرد شرکت و واحدهای تابعه شرکت را در آن سال، همراه برنامه‌های آتی خود تهیه و در موعد مقرر در اساسنامه جهت اظهارنظر در اختیار بازرس/ حسابرس قرار دهد. سازمان می‌تواند حداقل موارد لازم برای درج در این گزارش را تعیین نماید. خلاصه این گزارش باید در جلسه مجمع عمومی که

به منظور رسیدگی به عملکرد و صورت‌های مالی شرکت تشکیل می‌گردد، توسط رئیس یا یکی از اعضای هیات مدیره یا مدیرعامل قرائت شود.

ماده ۴۲: هر یک از اعضا هیات مدیره و مدیرعامل باید به تشخیص سازمان جهت ضمانت حسن انجام وظایف و مسئولیت‌های خود نزد سازمان وثیقه بگذارند. این وثیقه قابل انتقال به غیر نیست و در صورتی‌که دلیلی طبق مقررات برای نگهداری آن وجود نداشته باشد باید ظرف شش ماه پس از اخذ مفاصاحساب دوره تصدی مدیریت آزاد شود.

ماده ۴۳: اعضای هیات مدیره باید از پذیرش شغل یا مسئولیتی که با مسئولیت آن‌ها در هیات مدیره شرکت در تضاد است خودداری نمایند و ظرف یک هفته پس از پذیرش سمت، هرگونه شغل یا مسئولیت خود را به سازمان اطلاع دهند.

تبصره: نظر سازمان در خصوص وجود یا عدم وجود تضاد بین شغل یا مسئولیت پذیرفته شده با مسئولیت اعضا هیات مدیره در شرکت لازم‌الاتباع است.

ماده ۴۴: اعضای هیات مدیره، مدیران و کارکنان شرکت و همسر و اقرباء درجه اول از طبقه اول آن‌ها باید محدودیت‌های وضع شده توسط سازمان را در انجام معاملات کالاهای پذیرفته شده، اوراق بهادار مبتنی برکالای پذیرفته شده و پذیرش شغل، سمت و مسئولیت در خارج شرکت رعایت کنند.

ماده ۴۵: در صورتی‌که هر یک از اعضای حقوقی یا حقیقی هیات مدیره بخواهد از سمت خود استعفا دهد، باید حداقل ۳۰ روز قبل موضوع را به سازمان و رئیس هیات مدیره اطلاع دهد و موافقت هیات مدیره را جلب نماید در صورت پذیرش استعفا، تاریخ مستعفی شدن نیز توسط هیات مدیره تعیین می‌شود.

ماده ۴۶: عدم حضور هر یک از اعضای هیات مدیره بیش از چهار جلسه متوالی یا هشت جلسه متناوب در طول یک سال شمسی بدون عذر موجه، خودبه‌خود موجب سلب عضویت وی در هیات مدیره می‌شود. تشخیص موجه بودن غیبت برعهده هیات مدیره است.

فصل هشتم: مدیرعامل

ماده ۴۷: هیات مدیره باید یک نفر شخص حقیقی را خارج از اعضا هیات مدیره، به مدیر عاملی شرکت برگزیند. مدت تصدی وی به این سمت دو سال خواهد بود. هیات مدیره باید حق‌الزحمه مدیرعامل را تعیین کند.

تبصره: صلاحیت عمومی و حرفه‌ای مدیرعامل قبل از انتصاب به این سمت باید به تایید سازمان برسد و چنانچه به تشخیص سازمان این صلاحیت‌ها را طی دوره مسئولیت از دست بدهد یا مشخص شود که از ابتدا حائز صلاحیت‌های لازم نبوده است، هیات مدیره باید به درخواست سازمان او را از این سمت عزل و شخص دیگری را با تایید سازمان جایگزین وی نماید.

ماده ۴۸: در صورتی‌که بدلیل استعفا، برکناری، فوت یا هر دلیل دیگری، سمت مدیر عاملی شرکت بلاتصدی شود، هیات مدیره باید ظرف حداکثر یک ماه با رعایت مواد اساسنامه شخص دیگری را به این سمت برگزیند، در صورتی‌که تشریفات مربوط به انتخاب مدیرعامل بیش از یک هفته طول بکشد، هیات مدیره باید تا انتخاب مدیرعامل مطابق این ماده، یک نفر را به عنوان سرپرست جهت تصدی وظایف و مسئولیت‌های وی انتخاب نماید.

ماده ۴۹: مدیرعامل بالاترین مقام اجرایی شرکت بوده و علاوه بر نمایندگی شرکت در برابر سازمان، شورا و سایر مراجع و اشخاص، سخنگوی شرکت نیز می‌باشد.

وظایف و اختیارات مدیر عامل شامل موارد زیر است:

۱: اجرای مقررات، مصوبات مجامع عمومی و هیات مدیره

۲: اقامه هرگونه دعوای حقوقی و کیفری و دفاع از هر دعوای حقوقی و کیفری اقامه شده، در هریک از دادگاه‌ها، دادسراها، مراجع قضایی یا غیرقضایی اختصاصی یا عمومی و دیوان عدالت اداری، از طرف شرکت؛ دفاع از شرکت در مقابل هر دعوای اقامه شده علیه شرکت چه کیفری و چه حقوقی در هریک از مراجع قضایی یا غیرقضایی اختصاصی یا عمومی و

دیوان عدالت اداری؛ با حق حضور و مراجعه به مقامات انتظامی و اســتیفای کلیــه اختیارات مورد نیاز در دادرســی از آغاز تا اتمــام، از جمله حضور در جلســات، اعتراض به رای، درخواســت تجدیدنظر، فرجام، واخواهی و اعاده دادرســی، مصالحه و سازش، اســترداد اسناد یا دادخواســت یا دعوا، ادعای جعل یا انکار و تردید نســبت به ســند طرف و اســترداد سند، تعیین جاعل، حق امضای قراردادهای حاوی شرط داوری یا توافقنامه داوری و ارجاع دعوا به داوری و تعیین و گزینش داور منتخب (با حق صلح یا بدون آن:؛ اجرای حکم نهایی و قطعی داور، درخواســت صدور برگ اجرایی و تعقیب عملیات آن و اخــذ محکوم‌به به هر نحو ممکــن و وجوه ایداعی و تعقیب آنها، تعیین مصدق و کارشــناس، انتخاب و عزل وکیل و نماینده با حق توکیل به غیر به نحو مکرر، اقرار در ماهیت دعوا، جلب شــخص ثالث و دفاع از دعوای ثالث، اقامه دعوای متقابل و دفاع در مقابل آنها، ورود شخص ثالث و دفاع از دعوای ورود ثالث، قبول یا رد ســوگند، اقامه دعوای تامین خواســته، تامین ضرر و زیان ناشی از جرائم و امورمشابه دیگر.

۳: اســتخدام کارکنــان و تعیین حقوق و مزایای آن‌هــا و عزل و نصب آن‌ها و بطور کلــی کلیه اختیارات لازم برای مدیریت منابع انســانی در چارچوب آیین‌نامه‌های مصوب.

۴: قبول ودیعه، ســپرده و تضمین، اخذ وثایق و صدور تایید و قبول هرگونه تعهدنامه از طرف شرکت.

تبصــره: مدیر عامــل می‌تواند برخی از وظایف و اختیــارات خود را با حفظ مسئولیت به معاونان ومدیران تفویض نماید. تفویض اختیار به اعضای هیات مدیره و ســایر کارکنان ممنوع اســت. مدیر عامل موظف اســت همزمان با تفویــض وظایــف و اختیارات موضوع را به هیات مدیره شــرکت و همچنین سازمان اطلاع دهد.

فصل نهم: بازرس/حسابرس

ماده ۵۰: مجمع عمومی عادی باید برای هر سال از بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی معتمد سازمان، بازرس/ حسابرس شرکت را انتخاب نماید. همچنین این مجمع باید از بین مؤسسات حسابرسی مذکور یا از بین شرکا این مؤسسات یکی را به عنوان بازرس/ حسابرس علی‌البدل برگزیند تا در صورت معذوریت، انحلال، استعفا، سلب صلاحیت یا عدم قبول سمت از طرف بازرس/ حسابرس اصلی، وظایف و مسئولیت‌های وی را به‌عهده گیرد.

تبصره ۱: انتخاب بازرس/ حسابرس به طور متوالی فقط تا دو بار بلامانع است.

تبصره ۲: بازرس/ حسابرس اصلی و علی‌البدل باید براساس قانون تجارت قبول سمت کنند.

تبصره ۳: مجمع عمومی عادی با موافقت سازمان در هر زمان که بخواهد، می‌تواند بازرس/ حسابرس اصلی و علی‌البدل را با تعیین جانشین برکنار کند.

ماده ۵۱- بازرس/ حسابرس علاوه بر وظایف تعیین شده در قانون تجارت برای بازرس شرکت‌های سهامی عام، وظایف و مسئولیت‌های زیر را برعهده دارد:

۱: دراظهارنظر راجع به صورت‌های مالی استانداردهای حسابرسی و حسابداری ملی را در نظر داشته باشد.

۲: در گزارش خود به مجمع عمومی راجع به رعایت یا عدم رعایت قانون و مقررات توسط شرکت، مدیران و کارکنان آن اظهارنظر کند.

۳: یک نسخه از اظهارنظر خود را ۱۰ روز قبل از تشکیل مجمع عمومی عادی مستقیما برای سازمان ارسال دارد.

۴: کفایت سیستم کنترل‌های داخلی شرکت را بررسی و نواقص و اشکالات آن را به همراه سایر اشکالات و نواقصی که تشخیص می‌دهد در نامه مدیریت درج و همزمان و مستقیما به هیات مدیره و سازمان ارسال نماید.

۵: به محض اطلاع از نقض قانون و مقررات و رویه‌های مصوب، گزارش

مکتوب خود را همزمان به هیات مدیره و سازمان ارایه دهد.
۶: یک نسخه از مکاتبات مهم خود با مدیریت را همزمان به سازمان نیز ارسال دارد.

ماده ۵۲: حق‌الزحمه بازرس/ حسابرس توسط مجمع عمومی عادی تعیین می‌گردد. بازرس/ حسابرس، مدیران و کارکنان آن و همسر و اقرباء درجه اول از طبقه اول آن‌ها حق ندارند وجه، دارایی و امتیازات دیگری غیر از آنچه به تصویب مجمع عمومی رسیده است، از شرکت دریافت دارند یا در معاملات شرکت به طور مستقیم یا غیرمستقیم ذینفع شوند.

ماده ۵۳: پس از انقضای دوره ماموریت بازرس/ حسابرس تا تشکیل جلسه مجمع عمومی به منظور انتخاب بازرس/ حسابرس جدید، بازرس/حسابرس قبلی بدون توجه به محدودیت تبصره ۱ ماده ۴۸، همچنان مسئول انجام وظایف مربوطه می‌باشد.

ماده ۵۴: بازرس/حسابرس باید مقرراتی را که سازمان در خصوص روابط او با شرکت وضع می‌کند، رعایت نماید.

فصل دهم: مقررات مالی

ماده ۵۵: سال مالی شرکت برابر یک سال شمسی است که جز سال اول، از ابتدای فروردین ماه هر سال آغاز و در پایان اسفندماه همان سال خاتمه می‌یابد. سال اول فعالیت شرکت از تاریخ تاسیس تا پایان اسفندماه سال تاسیس خواهد بود.

ماده ۵۶: هیات مدیره باید صورت‌های مالی سالانه شرکت و گزارش خود در خصوص فعالیت و وضع عمومی شرکت را حداقل سی روز قبل از تشکیل مجمع عمومی که برای رسیدگی به این موارد تشکیل می‌گردد، جهت رسیدگی و اظهارنظر در اختیار بازرس/ حسابرس قرار دهد.

تبصره: هیات مدیره باید صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای شش ماهه اول هر سال مالی را نیز تهیه و حداکثر ۴۵ روز پس از گذشت شش ماهه اول همان

سال، جهت اظهارنظر به بازرس/حسابرس ارایه دهد. بازرس/حسابرس موظف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ دریافت، اظهارنظر خود را به شرکت ارایه و یک نسخه از آن را به سازمان ارسال نماید.

ماده ۵۷: کلیه منابع درآمدی شرکت از محل کارمزد معاملات، حق پذیرش و درج کالاها واوراق مبتنی برکالا، حق عضویت و استفاده از تسهیلات اعطایی به اعضا و سایر درآمدها به همراه زمانبندی دریافت، اشخاص پرداخت کننده، ضمانت‌های اجرایی برای دریافت و سایر موارد مرتبط باید به تصویب سازمان برسد.

تبصره: تعیین نرخ‌های خدمات و کارمزدهای شرکت با رعایت سقف‌هایی که سازمان برای این موارد تعیین کرده است، از اختیارات هیات مدیره است.

ماده ۵۸: اندوخته احتیاطی شرکت، علاوه بر اندوخته قانونی موضوع ماده ۱۴۰ قانون تجارت توسط سازمان تعیین می‌شود. تا زمان رسیدن اندوخته احتیاطی به مبلغ تعیین شده توسط سازمان، مجمع عمومی باید هر سال قبل از تقسیم سود، یک پنجم سود خالص شرکت را به عنوان اندوخته احتیاطی منظور نماید. تقسیم اندوخته احتیاطی بین صاحبان سهام، بدون مجوز سازمان ممنوع است.

تبصره: وضع اندوخته احتیاطی بیش از مبلغ تعیین شده توسط سازمان و وضع سایر اندوخته‌ها از اختیارات مجمع عمومی عادی است.

ماده ۵۹: شرکت باید به منظور جبران خساراتی که ممکن است در اثر عدم رعایت قانون و مقررات توسط مدیران و کارکنان آن به سایرین وارد می‌آید، وثیقه مورد نظر سازمان را تودیع کند. نوع و میزان این وثیقه می‌تواند توسط سازمان تغییر کند.

ماده ۶۰: شرکت نمی‌تواند بدون کسب مجوز از سازمان تعهداتی را بیش از ۸۰ درصد سرمایه خود بپذیرد.

ماده ۶۱: شرکت نمی‌تواند در سهام شرکت‌های عرضه‌کننده کالاهای پذیرفته شده، ناشران اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده، اعضا و شرکت‌هایی که مبادرت به انجام معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای

پذیرفته شـده می‌نمایند، سرمایه‌گذاری نماید یا به آن‌ها وام دهد یا کالاهایی که توسـط آن‌ها عرضه شـده یا اوراق بهاداری را که توسط آن‌ها انتشار یافته است، خریداری کند.

ماده ۶۲: شـرکت می‌تواند کلیه اقدامات و سـرمایه‌گذاری‌های لازم را برای اجرای موضوع فعالیت خود انجام داده و به تحصیل دارایی‌های مورد نیاز در این ارتباط بپردازد. انجام فعالیت‌های غیرمرتبط با موضوع فعالیت شـرکت و سـرمایه‌گذاری در این نوع فعالیت‌ها و تحصیل دارایی‌های غیرضروری برای انجام موضوع فعالیت شرکت منوط به کسب مجوز از سازمان است.

مـاده ۶۳: صاحبان امضاء مجاز و حدود اختیارات و مسـئولیت آن را هیات مدیره تعیین می‌کند تصمیم هیات مدیره در این خصوص باید ظرف یک ماه به اداره ثبت شرکت‌ها ارسال تا پس از ثبت در روزنامه رسمی آگهی شود.

ماده ۶۴: سـود قابل تقسـیم شرکت در هر سـال مالی عبارت است از سود خالص شرکت در همان سال منهای اندوخته قانونی، اندوخته احتیاطی، سایر اندوخته‌ها و زیان سـال‌های مالی قبل به علاوه سود تقسیم نشده سال‌های مالی قبل. تقسیم سـود قابل تقسیم هر سال مالی بین سهامداران منوط به آن است که اولا وجود سود قابل تقسیم توسط بازرس/ حسابرس تایید شده باشـد، ثانیا صورت‌های مالی آن سـال مالی به تصویب مجمع عمومی عادی رسیده باشد.

ماده ۶۵: انتشار هرگونه اوراق بهادار توسط شرکت منوط به تصویب سازمان است.

فصل یازدهم: سایر موارد

ماده ۶۶: هیات مدیره موظف اسـت حداکثر یک ماه پس از انتصاب، واحد حسابرسی داخلی شرکت را تشکیل دهد.

تبصره: واحد حسابرسی داخلی شرکت زیر نظر هیات مدیره فعالیت نموده و باید گزارش‌های منظم ماهیانه به هیات مدیره و سازمان ارایه دهد.

ماده۶۷- هرگونه تغییر در مواد این اساسنامه منوط به طی تشریفات قانونی در شرکت و در نهایت پیشنهاد شرکت و تصویب سازمان است.

ماده ۶۸: انحلال اختیاری شرکت باید با موافقت سازمان و شورا بوده و به تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده برسد. همچنین در صورت لغو مجوز فعالیت شرکت توسط شورا، شرکت باید منحل شود یا با تایید سازمان و تغییر نام و موضوع فعالیت، به فعالیت دیگری ادامه دهد. تصفیه شرکت پس از انحلال مطابق قانون تجارت و با رعایت مقررات صورت می‌پذیرد.

ماده ۶۹: در صورتی‌که شورا توقف یا تعلیق تمام یا بخشی از فعالیت شرکت را برای مدتی معین یا نامحدود تصویب کند، شرکت باید طبق مقررات، فعالیت خود را در آن مدت متوقف یا معلق کند.

ماده ۷۰: قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه سال ۱۳۸۴ و کلیه مقررات اعم از آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، رویه‌های اجرایی و بخشنامه‌های موجود و آنچه بعدا به تصویب می‌رسد و تغییرات بعدی آن‌ها، جزو لاینفک این اساسنامه‌اند.

ماده ۷۱: مرجع تفسیر مواد این اساسنامه سازمان است و هیچ یک از مواد آن نمی‌تواند به گونه‌ای تفسیر شود که قانون را نقض یا محدود نماید.

ماده ۷۲: موادی که در این اساسنامه پیش‌بینی نشده مشمول قانون تجارت و سایر قوانین موضوعه و مقررات می‌باشد.

ماده ۷۳: این اساسنامه در ۷۳ ماده، ۳۱ تبصره در تاریخ ۱۳۸۶/۰۱/۱۹ تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت و سازمان رسید.

دستورالعمل تنظیم بازار محصولات پتروشیمی

در جلسه ۲۶۳ مورخ ۱۳۹۵/۰۶/۲۹ شورای رقابت با عنایت به وضعیت بازار محصولات پتروشیمی و به منظور تسهیل در رقابت از طریق ایجاد شفافیت در بازار این محصولات و منع انحصار از طریق نظارت بر مبادلات، به استناد بندهای۳ و ۵ ماده ۵۸ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن، شورای رقابت دستورالعمل تنظیم بازار محصولات پتروشیمی را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: تعاریف مورد استفاده در این دستورالعمل عبارتند از:

الف: قانون: قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن

ب: محصولات پتروشیمی: کلیه کالاهایی که ذیل گروه پتروشیمی در بورس کالای ایران پذیرش شده‌اند یا در آینده با رعایت مقررات مربوطه پذیرش می‌شوند.

ج: تولیدکنندگان: هر تولیدکننده‌ای که اقدام به تولید محصولات پتروشیمی می‌کند.

د: کالای خاص: کالایی که به صورت سفارشی که مصرف عمومی ندارد و به منظور خاصی که دارای مدت معین و محدود است تولید می‌شود.

ه: کارگروه: کارگروه موضوع ماده ۶ این دستورالعمل

ماده ۲: کلیه تولیدکنندگان جهت فروش در داخل ملزم هستند به‌جز در موارد زیر، تمامی محصولات پتروشیمی خود را با رعایت مقررات مربوطه در بورس کالا عرضه کنند:

الف: محصولات پتروشیمی بین‌مجتمعی که از طریق لوله بین دو مجتمع

پتروشیمی منتقل می‌شود.

ب: محصولات پتروشیمی خاص که به سفارش یک یا چند مصرف‌کننده در مدت محدود تولید می‌شود .

ج: محصولات پتروشیمی که در یک سال گذشته تنها یک خریدار داشته است.

د: محصولات پتروشیمی که توسط دولت مشمول تخصیص یارانه مستقیم می‌شود و قیمت‌گذاری و یا تسهیم آن‌ها بر اساس نظر مرجع ذی‌صلاح قانونی تعیین می‌گردد.

تبصره۱: هر نوع عرضه محصولات پتروشیمی در داخل کشور که خارج از بورس کالا انجام شود به استثنای موارد فوق، عرضه خارج از شبکه مجاز تلقی می‌شود و تابع مقررات مربوطه خواهد بود.

تبصره۲: تولیدکنندگانی که محصول آنان در بورس پذیرش نشده است، موظفند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل نسبت به پذیرش محصول خود در بورس کالا با رعایت مقررات مربوطه اقدام نمایند. بعد از فرصت یک ماهه عرضه محصولات این شرکت ها در خارج از بورس، عرضه خارج از شبکه تلقی می شود و طبق مقررات اقدام خواهد شد.

تبصره ۳: در مواردی که با درخواست پذیرش این محصولات در هیات پذیرش بورس کالای ایران مخالفت گردد به تشخیص کارگروه از اجرای این بند مستثنی می‌شوند.

ماده ۳: در راستای اجرای بند ۵ ماده ۵۸ قانون، دستورالعمل تنظیم نحوه تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالا به شرح زیر تعیین می‌شود:

نرخ ارز سامانه سنا × قیمت فوب خلیج فارس × ۹۵ درصد = قیمت پایه

تبصره ۱: در مواردی که قیمت فوب خلیج فارس وجود نداشته باشد، از قیمت مورد استناد در مراجع معتبر بین‌المللی استفاده می‌شود.

تبصره ۲: شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران موظف است قیمت پایه را براساس دستورالعمل فوق به‌طور هفتگی محاسبه کند و به کارگروه جهت تعیین ارایه دهد.

ماده ۴: مبنای نوسان قیمت مجاز کالاهای پتروشیمی به میزان ۱۰درصد قیمت پایه بوده و بورس کالا حسب شرایط بازار و عرضه می‌تواند طبق دستورالعمل معاملات خود نسبت به تغییر محدوده نوسان مجاز اقدام نماید.

ماده ۵: در راستای اجرای بند ۵ ماده ۵۸ قانون، دستورالعمل مقدار و حداقل عرضه هر تولیدکننده بر اساس عوامل زیر تعیین می‌شود:

- میزان عرضه کل هر درجه محصول پتروشیمی درمقاطع شش ماهه
- میزان تقاضای متوسط سال گذشته هر درجه محصول پتروشیمی
- میزان نوسانات تقاضای فصلی و مناسبت‌های تقویمی در سالیان گذشته
- تقاضای جدید شرکت‌های پایین‌دستی
- ظرفیت عملیاتی و واقعی تولیدکنندگان

ماده ۶: به منظور ایجاد امکان پایش مداوم وضعیت بازار، کارگروهی در مرکز ملی رقابت با دعوت از نمایندگان وزارت نفت، وزارت صنعت معدن و تجارت، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، بورس کالای ایران، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران تشکیل می‌شود.

ماده ۷: ماموریت کارگروه موضوع ماده ۶ این دستورالعمل عبارتست از:

الف: تهیه و ارایه گزارش های نظارتی وضعیت بازار محصولات پتروشیمی و تخلفات از این دستورالعمل به شورای رقابت

ب: تعیین و اعلام قیمت پایه محصولات با رعایت ماده (۳) این دستورالعمل

ج: تعیین و اصلاح حداقل عرضه بر اساس ماده (۵) این دستورالعمل هر تولیدکننده

د: تعیین فهرست محصولاتی که باید از طریق بورس عرضه شود و فهرست محصولات خاص و مجاز به عرضه خارج از بورس کالاموضوع بندهای «الف» تا «د» ماده ۲ این دستورالعمل هر شش ماه یک‌بار

ه: تنظیم و ارایه پیشنهادات لازم برای تنظیم مقررات مدیریت بازار و رفع انحصار به شورای رقابت.

و: نظارت بر سهمیه‌ها و عملکرد سایت بهین‌یاب و تهیه گزارشات

ماده ۸: در سامانه الکترونیکی پایش و اطلاع‌رسانی محصولات پتروشیمی

متعلق به شـــرکت ملی صنایع پتروشیمی با همکاری کارگروه و انجمن صنفی کارفرمایـــی صنعت پتروشـــیمی، فعالان صنعت به اطلاعـــات تولید، موجودی انبار، صادرات و برنامه تعمیرات واحدهای تولیدکننده دسترسی پیدا می‌کنند. اطلاعات حداقل یک ماه آینده کلیه موارد فوق در این ســـامانه منتشـــر خواهد شـــد. کلیه تولیدکنندگان موظف هستند جهت ارسال اطلاعات این سامانه، با شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران همکاری کنند. موارد عدم ارسال اطلاعات فوق‌الذکر بر اساس احکام قانون، قابل پیگیری است.

ماده ۹: شـــرکت بورس کالای ایران موافقت نمود ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل با رعایت مقررات قانونی مربوط و ضوابط مصوب شورای عالی بورس با هماهنگی کارگروه موضوع ماده (۷) این دســـتورالعمل در موارد ذیل، دســـتورالعمل‌های لازم را حسب مورد تهیه و پس از تایید مراجع قانونی ذیصلاح برای اجرا اقدام می‌کند:

۱: شرایط معاملات و قراردادهای بلند مدت

۲: سازوکاراجرایی معاملات B۲B و خرده‌فروشی در بورس کالای ایران

۳: پیمان آتی معاملات پتروشیمی در بورس کالای ایران

۴: گسترش انواع قراردادهای سلف مانند سلف موازی

۵: توسعه روش‌های تسویه معاملات به‌ویژه تسویه اعتباری و مهلت‌دار

۶: فراهم نمودن عرضه خاص برای کالاهای مشـــمول سهمیه‌بندی به تشخیص کارگروه موضوع ماده (۷)

۷: شـــرایط لازم برای رعایت اســـتانداردها و خدمات پس از فروش بر اساس پیشنهاد شرکت ملی صنایع پتروشیمی

ماده ۱۰: با تشـــکیل نهاد تنظیم کننده بخشـــی نفت و گاز و صنایع مرتبط و وابسته موضوع مصوبه ۲۵۶ شورای رقابت، اجرای این دستورالعمل توسط این نهاد تنظیم کننده بخشی انجام می‌شود.

دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۰۵ شورای عالی بورس)

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در این دستورالعمل به کار رفته است دارای معانی زیر می‌باشد:

۱. اتاق پایاپای: واحدی است که وظیفه تسویه و پایاپای کردن قراردادهای معامله شده در بورس را بر عهده دارد.

۲. بورس: شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) است.

۳. بهترین سفارش خرید: سفارش خرید با بیشترین قیمت است.

۴. بهترین سفارش فروش: سفارش فروش با کمترین قیمت است.

۵. تقاضا: اعلام آمادگی برای خرید کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا از طریق کارگزار خریدار طبق مقررات بورس است.

۶. خطای مجاز تحویل: عبارت است از میزان مجاز تفاوت وزن کالای تحویلی نسبت به کالای معامله شده که برای هر کالا توسط هیات پذیرش تعیین و در قالب امیدنامه منتشر می‌گردد.

۷. جلسه رسمی معاملات: دوره زمانی معین که معاملات کالاها و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا طبق مقررات این دستورالعمل در آن انجام می‌شود.

۸. حداقل تغییر قیمت سفارش: کمترین مقدار مجاز تغییر قیمتی سفارش‌های ثبت شده در سامانه معاملاتی است.

۹. حداقل خرید: کمترین مقدار از هر کالاست که یک کارگزار می‌تواند در بورس خریداری نماید.

۱۰. حداقل خرید جهت کشف نرخ: مقدار یا درصدی از عرضه هر نماد معاملاتی در بورس است که طبق مقررات باید معامله گردد تا نرخ کشف شده مورد تایید بورس قرار گیرد.

۱۱. حداقل عرضه: کمترین مقدار مجاز عرضه در هر نماد معاملاتی طبق مقررات است.

۱۲. حداکثر افزایش عرضه: میزان معینی از حجم کالا است که عرضه‌کننده مجاز به افزایش عرضه خود طی جلسه معاملاتی، حداکثر تا آن میزان می‌باشد.

۱۳. حداکثر خرید: بیشترین مقدار مجاز خرید از هر نماد معاملاتی توسط یک کارگزار و یا یک مشتری طی یک جلسه معاملاتی، حسب مقررات است.

۱۴. حراج: سازوکاری برای دادوستد کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا است که برپایه انطباق سفارش‌های خرید و فروش مشتریان و با در نظرگرفتن اولویت‌های مقرر در این دستورالعمل است انجام می‌شود.

۱۵. سامانه معاملاتی: سیستم رایانه‌ای است که عملیات مربوط به معاملات از قبیل ورود و ثبت سفارش‌های خرید و فروش، تطبیق سفارش‌ها و در نهایت انجام معاملات از طریق آن صورت می‌گیرد.

۱۶. سفارش: درخواست خرید یا فروش کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالاست که توسط مشتری به کارگزار ارایه می‌شود.

۱۷. حوادث غیرمترقبه: شرایطی است خارجی، غیرقابل اجتناب و غیرقابل پیش‌بینی که در نتیجه وقوع آن متعهد اعم از خریدار و فروشنده قادر به انجام تعهد خود نباشد.

۱۸. رینگ داخلی: جلسه معاملاتی بورس برای معامله کالاهایی می‌باشد که مقصد آن‌ها صرفا بازار داخلی است.

۱۹. رویه تسهیم به نسبت: شیوه تخصیص کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالاست که مطابق آن کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای تخصیص یافته

به هر سفارش، معادل حجم سفارش ثبت شده تقسیم بر کل سفارش‌های ثبت شده، ضربدر کل کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای قابل عرضه است.

۲۰. عرضه: اعلام آمادگی برای فروش کالا و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا از طریق کارگزار فروشنده طبق مقررات است.

۲۱. قرارداد: توافقی مبتنی بر خرید و فروش مقدار معینی کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا میان خریدار و فروشنده که از طریق کارگزاران فروشنده و خریدار در بورس انجام می‌شود.

۲۲. قرارداد جز: بخشی از قرارداد است که بر مبنای تخصیص کارگزار ایجاد می‌گردد.

۲۳. قیمت پایه: قیمت مشخصی است که کارگزار فروشنده در درخواست خود برای عرضه هر کالا اعلام می‌نماید و پس از تایید بورس در اطلاعیه عرضه قید می‌گردد.

۲۴. قیمت پیشنهادی: قیمتی است که توسط کارگزار در جریان حراج وارد سامانه معاملاتی می‌گردد.

۲۵. قیمت پایانی: قیمتی است که براساس میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده برای هر نماد معاملاتی در پایان هر جلسه رسمی معاملاتی توسط بورس محاسبه و اعلام می‌گردد.

۲۶.کارگزار: شخص حقوقی است که پس از اخذ مجوزهای لازم و پذیرش در بورس طبق مقررات، کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا را برای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌نماید.

۲۷. کارگزار / معامله گر: شخص حقوقی است که پس از اخذ مجوزهای لازم و پذیرش در بورس طبق مقررات، کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا را برای دیگران و به حساب آن‌ها و یا به نام و حساب خود معامله می‌نماید.

۲۸. کد تجمیعی: کد معاملاتی است که برای ورود هم‌زمان سفارش‌های خرید هم قیمت چند مشتری توسط کارگزار، در سامانه معاملاتی تعریف می‌گردد.

۲۹.گواهینامه انجام معامله: سندی است که درپایان معاملات، پس از

تایید کارگزار خریدار و فروشـــنده و ناظر معاملات از طریق سامانه معاملاتی به اتاق پایاپای ارسال می‌گردد.

۳۰.محموله: مقداری از کالاســت که سفارش‌های وارده بایستی مضرب صحیحی از آن باشد.

۳۱.محدوده نوســان قیمت پایه: حداکثر مجاز تغییر قیمت پایه یک نماد معاملاتی نسبت به آخرین قیمت کشف شده برای آن است.

۳۲.محدوده نوســان قیمت مجاز: حداکثر تغییرات قیمت ســفارش‌ها و معاملات نسبت به قیمت پایه است.

۳۳.مشــتری: شخصی است که متقاضی خرید یا فروش کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس می‌باشد.

۳۴.معاملــه: خرید یا فروش کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا که در بورس پذیرفته شده است.

۳۵.ناظر معاملات: شخص یا اشخاص حقیقی از بین کارکنان بورس می‌باشند که توسط مدیرعامل بورس منصوب شده و بخشی از مسئولیت‌های مدیرعامل بورس در خصوص نظارت بر حسن انجام معاملات طبق مقررات، رسما به ایشان تفویض می‌گردد.

۳۶.نماد معاملاتی: شناسه‌ای است که توسط بورس برای هر یک از کالاها یــا اوراق بهادار مبتنی بر کالا به صورت منحصر به فرد در ســامانه معاملات تعریف می‌شــود. این شناســه می‌تواند به صورت حرف، عدد یا ترکیبی از هر دو باشد.

۳۷.واحــد پایــه تخصیص: کمترین مقــدار جهت تخصیــص در هر نماد معاملاتی اســت که تخصیص‌های کارگزار به مشتریان باید مضرب صحیحی از آن باشد.

فصل دوم: ضوابط عمومی انجام معامله

ماده۲: کلیه معاملات در بورس باید براســاس ضوابط این دستورالعمل و در

جلسه رسمی معاملات انجام شود.

تبصره: انجام معاملات در خارج از جلسه رسمی معاملات منحصرا با تصویب هیات مدیره سازمان و طبق شرایط تعیین شده توسط آن امکان‌پذیر است.

ماده۳: روزهای انجام معامله، ساعات شروع و پایان و تعداد جلسات رسمی معاملات برای کلیه کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده توسط هیات مدیره بورس تعیین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره: تغییرات در موارد موضوع این ماده، حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال باید توسط بورس اطلاع‌رسانی شود.

ماده۴: مدیرعامل بورس می‌تواند ساعات شروع، خاتمه و طول جلسه رسمی معاملات را در صورت بروز اشکالات فنی تغییر دهد. این تغییرات باید به نحو مقتضی اطلاع‌رسانی شود. بورس باید مستندات مربوط به اشکالات فنی را در سوابق معاملات خود نگهداری نموده و حسب درخواست به سازمان ارایه نماید.

ماده۵: معاملات بورس باید همواره بر مبنای رقابت و به یکی از روش‌های حراج انجام شود. اجرای سفارش‌ها براساس اولویت قیمت و در صورت تساوی قیمت‌ها براساس اولویت زمانی ورود سفارش به سامانه معاملاتی خواهد بود.

تبصره۱: در معاملات به روش حراج حضوری در صورتی که کارگزار فروشنده دارای تقاضای خرید با قیمتی برابر تقاضای سایر کارگزاران باشد، اولویت انجام معامله با سایر کارگزاران خواهد بود.

تبصره۲: هیات مدیره بورس می‌تواند علاوه بر اولویت‌های مذکور در این ماده، اولویت‌های دیگری را جهت تصویب به هیات مدیره سازمان پیشنهاد نماید. اولویت‌های مذکور نباید اصول منصفانه و رقابتی بودن معاملات در بورس را نقض نماید. در صورت تصویب سازمان تغییر مذکور حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال باید توسط بورس اطلاع‌رسانی شود.

ماده۶: معاملات کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در رینگ داخلی بر مبنای ریال ایران انجام می‌شود. تغییر واحدپولی معاملات با تصویب هیات مدیره بورس و اطلاع‌رسانی آن قبل از اعمال امکان‌پذیر می‌باشد.

مـــاده۷: معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس، صرفا از طریق ســامانه معاملاتی بورس و توســط کارگزاران پذیرفته شــده در بورس انجام می‌شود.

مـــاده۸: بورس باید به تفکیک کالاها و یــا اوراق بهادار مبتنی بر کالاهایی که در بورس عرضه می‌شــود نماد معاملاتی مجزا تعریف نموده و بازار و تابلوی معاملاتی مربوط به هریک را مشخص نماید. معاملات نمادهای معاملاتی صرفا در بازار و تابلو معین شده قابل انجام است.

تبصـــره: ضوابط تعریف نمــاد معاملاتی در بورس به تصویــب هیات مدیره بورس خواهد رسید.

فصل سوم: انواع قراردادهای قابل معامله در بورس کالا

ماده۹: انواع قراردادهای قابل معامله در بورس عبارتند از:

۱. قرارداد نقدی: قراردادی است که براساس آن، پرداخت بهای کالای مورد معامله و تحویل آن در هنگام معامله و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای انجام می‌شود.

۲. قرارداد نســیه: قراردادی اســت که براســاس آن، کالا در هنگام معامله تحویل و بهای آن در تاریخ سررسید و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای پرداخت می‌گردد.

۳. قرارداد ســلف: قراردادی اســت که براســاس آن، کالا با قیمت معین در زمانی مشخص در آینده تحویل گردیده و بهای آن در هنگام معامله و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای پرداخت می‌گردد.

۴. قرارداد آتی: قراردادی است که فروشنده براساس آن متعهد می‌شود در سررســید معین، مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمتی که الان تعیین می‌کنند بفروشــد و در مقابل طرف دیگر قرارداد متعهد می‌شــود آن کالا را با آن مشــخصات خریداری کند و برای جلوگیــری از امتناع طرفین از انجام قرارداد، طرفین به صورت شرط ضمن عقد متعهد می‌شوند مبلغی را به عنوان

وجه تضمین نزد اتاق پایاپای بگذارند و متعهد می‌شوند متناسب با تغییرات قیمت آتی، وجه تضمین را تعدیل کنند و اتاق پایاپای از طرف آنان وکالت دارد متناسب با تغییرات، بخشی از وجه تضمین هر یک از طرفین را به عنوان اباحه تصرف در اختیار دیگری قرار دهد و او حق استفاده از آن را خواهد داشت تا در سررسید با هم تسویه کنند.

۵. قرارداد اختیار خرید: مطابق این قرارداد، خریدار اختیار، با پرداخت مبلغی حق پیدا می‌کند مقدار معینی کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا به قیمت معین در تاریخ معین از فروشنده اختیار خریداری کند و فروشنده اختیار، متعهد می‌شود در صورت درخواست خریدار اختیار، آن مقدار کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا را به قیمت مذکور به وی بفروشد.

۶. قرارداد اختیار فروش: مطابق این قرارداد، خریدار اختیار، با پرداخت مبلغی حق پیدا می‌کند مقدار معینی کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا به قیمت معین در تاریخ معین به فروشنده اختیار بفروشد و فروشنده اختیار، متعهد می‌شود در صورت درخواست خریدار اختیار، آن مقدار کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا را به قیمت مذکور از وی خریداری کند.

تبصره۱: سایر قراردادهای قابل معامله در بورس کالای ایران به پیشنهاد هیات مدیره سازمان به تصویب شورای عالی بورس خواهد رسید.

تبصره۲: مقررات معاملات بندهای ۴، ۵، ۶ این ماده در دستورالعمل‌های جداگانه‌ای به تصویب هیات مدیره سازمان خواهد رسید.

تبصره۳: تسویه و پایاپای قراردادهای موضوع این ماده براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای که به تصویب هیات مدیره سازمان خواهد رسید، انجام می‌شود.

فصل چهارم: اقدامات پیش از عرضه

ماده ۱۰: کلیه قراردادهای قابل معامله در بورس صرفا براساس کالاها یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده تعریف می‌گردد. انجام معاملات کالاها

یا اوراق بهادار مبتنی بر کالایی که طبق مقررات پذیرفته نشـده‌اند، به هیچ وجه مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۱: جهت عرضه کالاها در بورس، کارگزار عرضه‌کننده باید فرم سفارش فروش تکمیل شده توسط عرضه‌کننده را به همراه اطلاعات و مستندات زیر در قالب فرم اطلاعیه عرضه و حداکثر تا ساعت ۱۲ ظهر روز کاری قبل از روز عرضه به بورس ارایه نماید:

۱: مشخصات کالای قابل عرضه

۲: حجم کالای قابل عرضه

۳: حداکثر افزایش عرضه توسط عرضه‌کننده

۴: نوع معامله، در معامله سـلف ذکر سررسید تحویل کالا و در معامله نسیه ذکر شرایط پرداخت

۵: قیمت پایه

۶: تاریخ عرضه

۷: نام عرضه‌کننده و تولیدکننده

۸: نوع تسـویه شـامل نقدی یا اعتباری و در صورت تسـویه اعتباری تعیین میزان دقیق بخش نقدی و اعتباری و همچنین ذکر اسـناد مورد نیاز جهت تسویه

۹: زمان‌بندی و مکان تحویل

۱۰: نوع بسته‌بندی

۱۱: سایر اطلاعات به درخواست بورس

تبصره: فرمت فرم‌های سفارش فروش و اطلاعیه عرضه توسط هیات مدیره بورس تصویب می‌شود.

ماده۱۲: در صورتی که مستندات و مدارک موضوع ماده ۱۱ طی مهلت مقرر و بـه صورت کامل به بـورس ارایه گردد، بورس موظف اسـت پس از حصول اطمینان از رعایت مقررات حداکثر تا سـاعت ۱۴ همـان روز کاری، اطلاعیه عرضـه را تایید و به اتاق پایاپای ارایه نمایـد. اطلاعیه عرضه در صورت اعلام موافقت اتاق پایاپای، حداکثر تا ساعت ۱۶ روز کاری قبل از عرضه توسط بورس

منتشر می‌شود.

تبصـــره: در صورت عدم تایید اطلاعیه عرضه، بـــورس مراتب را حداکثر تا ساعت ۱۴ همان روز کاری به کارگزار عرضه‌کننده اعلام می‌کند.

ماده۱۳: اطلاعیه عرضه منتشره توسط بورس باید حاوی اطلاعات زیر باشد:

۱: بندهای ۱ تا ۱۰ ماده ۱۱ این دستورالعمل که به تایید بورس رسیده است.

۲: محدودیت نوسان قیمت پایه

۳: محدودیت نوسان قیمت مجاز در صورت وجود

۴: واحد پایه تخصیص

۵: حداقل خرید

۶: حداقل خرید جهت کشف نرخ

۷: حداقل تغییر قیمت سفارش

۸: حداکثر خرید در صورت وجود

تبصره ۱: بورس قبل از شروع هر جلسه معاملاتی ترتیب زمانی عرضه‌های آن جلسه را اعلام می‌نماید.

تبصره۲: سایر اطلاعات عمومی کالا از جمله خطای مجاز تحویل، استاندارد کالا و هزینه انبارداری در قالب امیدنامه منتشـــر می‌شود. اطلاعات منتشره در قالب امیدنامه جز لاینفک اطلاعیه عرضه است.

مـــاده۱۴: کلیه وظایف و تعهدات طرفین معامله صرفا در چارچوب شـــرایط مندرج در اطلاعیه عرضه و مقررات می‌باشـــد و شـــرایط معامله پس از انتشار اطلاعیه عرضه قابل تغییر نمی‌باشد.

ماده۱۵: پس از انتشـــار اطلاعیه عرضه توســـط بورس، فروشنده نمی‌تواند از عرضه کالا در بورس خودداری نماید، مگر اینکه مراتب و دلایل انصراف خود را قبل از عرضه به بورس اعلام و موافقت بورس را اخذ نماید.

ماده۱۶: در صورت انتشـــار آگهی فروش یا اعلام شـــرایط فروش کالا توسط عرضه‌کننده به هر نحو، اطلاعات مندرج در آن نباید با اطلاعیه عرضه منتشره توسط بورس مغایرت داشته باشد. در صورت مغایرت، اطلاعیه عرضه منتشره در سایت رسمی بورس مبنای انجام معامله می‌باشد.

فصل پنجم: مراحل انجام معامله

ماده ۱۷: معاملات در بورس به دو روش حراج حضوری و حراج پیوسته انجام می‌گیرد.

ماده ۱۸: مراحل انجام معاملات کالا به روش حراج حضوری به شرح زیر می‌باشد:

۱. پیش‌گشایش: در این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش برای کارگزار خریدار وجود دارد و کارگزار فروشنده فقط باید عرضه خود را با قیمت پایه و حجم مندرج در اطلاعیه عرضه وارد نماید، لیکن در این مرحله معامله‌ای انجام نمی‌شود.

۲. مظنه‌یابی: کلیه سفارش‌های فعال در پایان مرحله پیش‌گشایش به این مرحله منتقل می‌شود. شرایط این مرحله به شرح زیر می‌باشد:

۲-۱: امکان ورود و حذف سفارش‌ها وجود ندارد.

۲-۲: امکان افزایش حجم تقاضای خریداران و کاهش حجم عرضه فروشندگان وجود ندارد.

۲-۳: فروشندگان صرفا در زمان یک سوم ابتدایی دوره، امکان افزایش میزان عرضه را دارند.

۲-۴: فروشندگان می‌توانند قیمت خود را حداکثر تا سطح قیمت بهترین سفارش خرید ثبت شده کاهش دهند.

۲-۵: خریداران می‌توانند قیمت خود را حداکثر تا سطح قیمت بهترین سفارش فروش ثبت شده افزایش دهند.

۲-۶: کاهش حجم هر سفارش خرید صرفا قبل از برابری قیمت آن با قیمت بهترین سفارش فروش ثبت شده امکان‌پذیر است.

۲-۷: چنانچه حجم عرضه بیشتر از مجموع تقاضاهایی باشد که قیمت فروشنده را پذیرفته‌اند، معاملات با قیمت فروشنده و به میزان مجموع تقاضاهای خریدارانی که قیمت فروشنده را پذیرفته‌اند، انجام می‌شود.

۲-۸: چنانچه در پایان این مرحله هیچ خریداری قیمت فروشنده را نپذیرد

امکان تجدید مرحله مظنه‌یابی صرفا برای یکبار دیگر توسط ناظر معاملات وجود دارد.

۳. رقابت: در صورتی که در پایان زمان مظنه‌یابی مجموع تقاضاهای خریدارانی که قیمت فروشنده را پذیرفته‌اند بیش از کل میزان عرضه باشد، سفارش خریداران مذکور وارد مرحله رقابت می‌گردد. شرایط این مرحله به شرح زیر می‌باشد:

۳-۱: سفارش‌های فروشندگان قابل تغییر نمی‌باشد.

۳-۲: خریداران حق تغییر حجم تقاضای وارده را ندارند.

۳-۳: خریداران صرفا می‌توانند قیمت تقاضای خود را افزایش دهند.

۳-۴: در پایان مرحله رقابت، معاملات براساس اولویت‌های موضوع ماده ۵ این دستورالعمل انجام خواهد شد.

۳-۵: در صورتی که به دلیل وجود محدودیت نوسان قیمت مجاز، حجم تقاضاهایی که سقف قیمت مجاز را پذیرفته‌اند بیش از کل حجم عرضه باشد، عرضه به روش تسهیم به نسبت انجام خواهد شد. پس از تسهیم به نسبت، مقادیر تخصیص یافته به هر یک از کارگزاران نسبت به واحد پایه تخصیص، گرد می‌شوند.

۴. نظارت: این مرحله پس از پایان زمان معاملات، جهت انجام اقدامات ناظر بازار از جمله تایید معاملات می‌باشد.

۵. عرضه مازاد: در صورتی که حجم عرضه در پایان مرحله مظنه‌یابی از تقاضاهایی که قیمت عرضه‌کننده را پذیرفته‌اند بیشتر باشد، مازاد عرضه در این مرحله قابل معامله می‌باشد. خریداران می‌توانند با ارایه تقاضای خرید با قیمت معاملات انجام شده در پایان مرحله مظنه‌یابی، اقدام به خرید عرضه‌های مازاد نمایند. مرحله عرضه مازاد از پایان مرحله نظارت آغاز و حداکثر تا پایان زمانی از روز جاری معاملاتی که هیات مدیره بورس تعیین می‌کند ادامه می‌یابد.

شرایط معاملات عرضه مازاد به شرح ذیل می‌باشد:

۵-۱: در صورتی که قسمتی از حجم عرضه اعلامی طبق اطلاعیه عرضه یا

عرضه افزایش یافته در مرحله مظنه‌یابی معامله نگردد، این مازاد در سامانه معاملاتی باقی‌مانده و تا پایان مرحله عرضه مازاد قابل معامله می‌باشد.

۵-۲: عرضه مازاد با پیشنهاد عرضه‌کننده و موافقت بورس می‌تواند تا پایان روز کاری قبل از روز عرضه بعدی نماد معاملاتی یا یک هفته پس از روز عرضه، هر کدام که کمتر باشد، معامله شود.

۵-۳: در صورت منتقل شدن عرضه مازاد به روزهای کاری بعد کارگزار عرضه‌کننده صرفا تا ۹ صبح روز کاری بعد می‌تواند عرضه مازاد را از سامانه معاملاتی حذف نماید. در غیر این‌صورت عرضه مازاد تا پایان مرحله عرضه مازاد آن روز معاملاتی قابل معامله خواهد بود.

۵-۴: در صورتی که در پایان مرحله نظارت کارگزار عرضه‌کننده درخواست افزایش مازاد عرضه را بدهد، افزایش مازاد با تایید بورس امکان‌پذیر است.

تبصره: طول مدت هر یک از مراحل فوق توسط هیات مدیره بورس تعیین و حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد. تغییر طول مدت مراحل فوق حین جلسه معاملاتی مجاز نمی‌باشد.

ماده۱۹: مراحل انجام معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا به روش حراج پیوسته به شرح زیر می‌باشد:

۱. پیش‌گشایش: مرحله ابتدایی معاملات است که در آن امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود.

۲. مرحله گشایش: این مرحله بلافاصله پس از مرحله پیش‌گشایش است و در آن، سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس ساز وکار حراج تک قیمتی انجام می‌شود.

۳. مرحله پیوسته: این مرحله‌پس از انجام مرحله گشایش شروع و در آن به محض تطبیق قیمت سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملاتی، معامله انجام می‌شود.

۴. مرحله حراج تک قیمتی پایانی: این مرحله پس از خاتمه مرحله پیوسته شروع می‌شود. طی این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش توسط کارگزاران وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود. در پایان این

مرحله سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج تک قیمتی اجرا می‌شود.

۵. مرحله معاملات پایانی: مرحله پایانی جلسه معاملاتی است که طی آن ورود سفارش و انجام معامله صرفا با قیمت پایانی امکان‌پذیر است.

تبصره۱: انجام مراحل یک الی ۳ فوق در روش حراج پیوسته الزامی است. انجام مراحل چهار و پنج پس از تصویب در هیات مدیره بورس و اطلاع رسانی آن حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال، امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره۲: هیات مدیره بورس می‌تواند در روش حراج پیوسته، زمانی را خارج از جلسه معاملات، برای ورود سفارش‌ها تعیین نماید.

تبصره۳: طول مدت هر یک از مراحل فوق توسط هیات مدیره بورس تعیین و حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد. تغییر طول مدت مراحل فوق حین جلسه معاملات مجاز نمی‌باشد.

ماده۲۰: سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملات، حداقل باید حاوی موارد زیر باشد:

۱: نماد معاملاتی

۲: تعیین خرید یا فروش بودن سفارش

۳: اعتبار زمانی سفارش

۴: حجم سفارش

۵: نوع سفارش و شرایط قیمتی آن

۶: کد معاملاتی

تبصره۱: انواع سفارش به لحاظ شرایط قیمتی و اعتبار زمانی توسط هیات مدیره بورس تعیین و حداقل ۳ روزکاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد.

تبصره۲: بورس باید از ورود سفارش‌هایی که در آن شرایط اطلاعیه عرضه رعایت نشده است، جلوگیری نماید.

فصل ششم: ضوابط معاملات تالار

ماده۲۱: تالار معاملات زیر نظر ناظر معاملات، براساس مقررات و طبق اختیارات و مسئولیت‌های محوله اداره خواهد شد.

ماده۲۲: در صورتی که هیات مدیره بورس برای یک نماد محدودیت نوسان قیمت مجاز تعریف نماید، کلیه سفارش‌های وارده به سامانه معاملاتی برای آن نماد باید در محدوده نوسان قیمت مجاز باشد. محدوده نوسان قیمت مجاز توسط هیات مدیره بورس تصویب و تا پایان روز قبل از عرضه اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده۲۳: در صورتی که قیمت پایه پیشنهاد شده در اطلاعیه عرضه، خارج از محدوده نوسان قیمت پایه باشد، بورس می‌تواند از انتشار اطلاعیه عرضه جلوگیری کند.

تبصره: محدوده نوسان قیمت پایه توسط هیات مدیره بورس تعیین و حداقل ۳ روزکاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده۲۴: بورس می‌تواند روش محاسبه قیمت پایه برخی از کالاهای پذیرفته شده را براساس فرمول مشخصی اعلام کند. در این صورت عرضه‌کننده مکلف به عرضه کالای خود با قیمت پایه محاسبه شده براساس فرمول مذکور می‌باشد.

تبصره: فرمول تعیین قیمت پایه به پیشنهاد عرضه‌کننده به تایید بورس رسیده و حداقل ۳ روزکاری قبل از اعمال توسط بورس اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده۲۵: میزان واحد پایه تخصیص، حداقل خرید، حداقل تغییر قیمت سفارش، حداقل عرضه و حداکثر خرید توسط هیات مدیره بورس مصوب می‌گردد. کارگزاران باید در دریافت، ثبت و تخصیص سفارش‌ها، محدودیت‌های فوق‌الذکر را رعایت نمایند. بورس از ورود سفارش‌ها و یا انجام معاملاتی که محدودیت‌های مذکور را رعایت ننماید، جلوگیری خواهد کرد.

تبصره: اعمال هر گونه محدودیت حجمی یا سهمیه‌بندی در خرید، فروش و یا تخصیص کالا خارج از موارد موضوع این ماده مجاز نمی‌باشد.

ماده۲۶: در صورتی که سفارش‌های تطبیق یافته یک نماد طی یک جلسه معاملاتی کمتر از حداقل خرید جهت کشف نرخ باشد، تطبیق سفارش‌های مذکور نمی‌تواند مورد تایید بورس قرار گیرد و معامله‌ای انجام نمی‌شود.

تبصره: حداقل خرید جهت کشف نرخ توسط هیات پذیرش تعیین و تا پایان روز قبل از عرضه اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده۲۷: هرگونه عرضه کالا به صورت یکجا، به لحاظ جلوگیری نمودن از ایجاد انحصار صرفا با موافقت مدیرعامل بورس و پس از درج در اطلاعیه عرضه امکان‌پذیر است.

ماده۲۸: در صورتی که برای یک نماد معاملاتی حراج حضوری انجام شود و به دلیل عدم وجود تقاضای کافی معامله‌ای بر روی آن نماد صورت نپذیرد، امکان حراج مجدد نماد تا پایان آن جلسه معاملاتی وجود دارد. در این حالت باید کارگزاران متقاضی خرید، درخواست خودرا قبل از پایان جلسه معاملاتی به بورس اعلام نمایند. درصورت موافقت بورس با عرضه مجدد، عرضه‌کننده ملزم به عرضه مجدد در همان جلسه معاملاتی می‌باشد.

ماده ۲۹: کارگزاران می‌توانند جهت شرکت در رقابت برای خرید از یک کد تجمیعی استفاده نمایند. کد تجمیعی صرفا براساس سفارش‌های ثبت شده مشتریان در سامانه و پس از کنترل مقررات مربوط به ثبت سفارش، استفاده می‌شود.

تبصره: کارگزاران موظفند پس از قطعی شدن معامله و براساس سفارش‌های ثبت شده قبل از معامله، نسبت به تخصیص کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای خریداری شده برای هر یک از مشتریان، طبق دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران اقدام نمایند.

ماده۳۰: مدیرعامل بورس صرفا در شرایط زیر می‌تواند تمام یا تعدادی از معاملات را تایید ننماید.

الف: بر اساس تقاضای کارگزار به دلیل وقوع آن دسته از اشتباهاتی که طبق مقررات مصوب هیات مدیره سازمان احصاء می‌شود.

ب: معاملاتی که با نوسان غیرعادی قیمت همراه باشد.

ج: خطای معاملاتی متاثر از اشکال سامانه معاملاتی

د: عدم رعایت محدودیت‌های حجمی اعلام شده
ه: عدم رعایت مقررات ثبت سفارش
و: سایر موارد طبق قوانین و مقررات

تبصره۱: بورس باید مراتب عدم تایید معامله را به نحو مقتضی به کارگزار خریدار و کارگزار فروشنده اعلام نماید.

تبصره۲: کلیه مدارک، سوابق و دلایل عدم تایید معاملات طبق این ماده، باید نزد بورس نگهداری و حسب درخواست، به سازمان ارسال گردد.

ماده۳۱: برای کلیه معاملات قطعی شده توسط بورس گواهینامه انجام معامله صادر و جهت انجام امور تسویه به اتاق پایاپای ارسال می‌گردد.

فصل هفتم: سایر مقررات

ماده۳۲: در صورتی که به دلیل حوادث غیرمترقبه تمام یا بخشی از وظایف یا مسئولیت‌های اشخاص ذی‌ربط در معامله طبق این دستورالعمل امکان‌پذیر نباشد، با حکم مرجع ذی‌صلاح، از این بابت مسئولیتی متوجه اشخاص مذکور نمی‌گردد.

ماده۳۳: نرخ‌های خدمات و کارمزدهای بورس و نحوه وصول آن در چارچوب سقف‌های مصوب هیات مدیره سازمان، توسط هیات مدیره بورس تصویب و اعمال می‌گردد.

ماده۳۴: کلیه مواردی که مطابق این دستورالعمل باید توسط بورس اعلام، منتشر و یا اطلاع‌رسانی شود، از طریق سایت رسمی بورس انجام خواهد گرفت.

ماده۳۵: این دستورالعمل دوماه پس از ابلاغ اجرایی گردیده و آیین‌نامه معاملات بورس فلزات تهران مصوب ۱۳۸۲/۰۶/۰۳ شورای بورس فلزات لغو می‌گردد. در خصوص کلیه معاملاتی که قبل از لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل در بورس کالای ایران انجام شده است، ضوابط آیین‌نامه معاملات بورس فلزات تهران مصوب ۱۳۸۲/۰۶/۰۳ شورای بورس فلزات مجری است.

دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران

(مصوب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

مورخ ۱۳۸۹/۰۸/۲۲ و اصلاحی مورخ ۱۳۹۶/۰۶/۲۹)

بخش اول: تعاریف

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در این دستورالعمل، به همان مفاهیمی است که در ماده یک «دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران» مصوب ۱۳۸۹/۷/۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار تعریف شده است. واژه‌های دیگر به کار رفته در این دستورالعمل دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. اتاق پایاپای: واحد سازمانی از «شرکت» است که وظیفه تسویه و پایاپای کردن قراردادهای معامله شده در بورس را بر عهده دارد.

۲. اطلاعیه عرضه: سندی است که بورس براساس اطلاعات دریافتی عرضه از کارگزار فروشنده، تنظیم و از طریق سایت رسمی خود و سامانه معاملاتی به عموم و کارگزاران اطلاع‌رسانی می‌نماید.

۳. اعضای اتاق پایاپای: کارگزار، کارگزار / معامله‌گر و هر شخص حقوقی دیگری است که تحت این عنوان مطابق دستورالعمل پذیرش اعضا در اتاق پایاپای، به عنوان عضو اتاق پایاپای پذیرفته شده است.

۴. اعلامیه تسویه وجوه: سندی است که پس از تسویه معامله توسط اتاق پایاپای صادر و به کارگزار خریدار و فروشنده ارایه می‌شود.

۵. امور تسویه: عبارت است از واریز وجه قرارداد و ارایه فیش واریزی در تسویه نقدی، ارایه اسناد در تسویه اعتباری و معاملات نسیه طبق فرمت

«شرکت»، واریز پیش‌پرداخت معامله نهایی و تودیع یا واریز تضامین معامله نهایی در قراردادهای کشف پریمیوم و همچنین واریز کارمزدهای مربوطه طبق مقررات.

۶. انفساخ: عبارت است از انحلال قهری قرارداد به گونه‌ای که قرارداد فاقد هرگونه آثاری می‌گردد.

۷. بورس: شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) است.

۸. تسویه و پایاپای: فرایندی است که طی آن حقوق و تعهدات طرفین معامله محاسبه و به ترتیبی که در این دستورالعمل ذکر شده وجوه حاصل از معامله تسویه و اسناد مربوطه مبادله می‌گردد.

۹. تضمین: منابع مالی و یا اسنادی است که هر عضو یا اشخاص طرف معامله به منظور تضمین انجام تعهدات خود در مقابل اتاق پایاپای، به صورت نقدی، ضمانت‌نامه بانکی (بدون قید و شرط) یا اوراق مشارکت تودیع می‌نمایند. ضوابط اخذ و همچنین سایر تضامین مورد قبول توسط هیات مدیره «شرکت» تعیین می‌شود.

۹ مکرر ۱: تضمین قرارداد کشف پریمیوم: وجه و یا سندی است که طبق ضوابط موضوع ماده ۷ مکرر این دستورالعمل، به عنوان تضمین قرارداد کشف پریمیوم از سوی خریدار و فروشنده، پرداخت یا تودیع می‌شود.

۹ مکرر ۲: تضمین معامله نهایی: وجه و یا سندی است که طبق ضوابط موضوع ماده ۷ مکرر این دستورالعمل، به عنوان تضمین معامله نهایی از سوی خریدار و فروشنده پرداخت و یا تودیع می‌شود.

۱۰. تلورانس تحویل: عبارت است از میزان مجاز تفاوت وزن کالای تحویلی نسبت به کالای معامله شده که توسط هیات پذیرش بورس تعیین و در قالب امیدنامه منتشر می‌گردد.

۱۱. حساب عملیاتی: حساب بانکی است که جهت تسویه وجوه طبق ضوابط این دستورالعمل توسط اتاق پایاپای مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱۲.حساب بستانکاران موقت: حسابی است که جهت واریز خسارت ناشی از فسخ یا انفساخ معامله و همچنین انجام امور تسویه و تحویل با تاخیر

طبق ضوابط این دستورالعمل توسط اتاق پایاپای مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱۳. حواله خرید کالا: سندی است که توسط کارگزار فروشنده طبق فرمت «شرکت»، به نام خریدار صادر می‌شود و خریدار می‌تواند با ارایه آن به فروشنده، کالای خریداری شده را تحویل گیرد.

۱۴. زمان تحویل: مدت زمانی است که در آن، کالای موضوع قرارداد طبق زمان‌های تعیین شده در اطلاعیه عرضه و مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل تحویل داده می‌شود.

۱۵. سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار است.

۱۶. سقف اعتباری: حداکثر ارزش معاملاتی است که متناسب با تضامین ارایه شده برای هر عضو اتاق پایاپای، توسط هیات مدیره «شرکت» تعیین و ابلاغ می‌شود.

۱۷. حوادث غیرمترقبه (فورس ماژور): حوادثی است خارجی، غیرقابل اجتناب و غیرقابل پیش‌بینی که در نتیجه وقوع آن متعهد اعم از خریدار و فروشنده قادر به انجام تعهد خود نباشد.

۱۸. شرکت: شرکتی است که وظیفه تسویه و پایاپای معاملات انجام شده در بورس کالای ایران را بر عهده دارد.

۱۹. صورت وضعیت حساب: گزارشی از وضعیت حساب معاملات هر عضو اتاق پایاپای است که طبق ضوابط این دستورالعمل توسط اتاق پایاپای به تفکیک هر عضو صادر و به وی اعلام می‌شود.

۲۰. گواهینامه انجام معامله: سندی است که پس از قطعی شدن معامله، توسط بورس صادر و برای اتاق پایاپای ارسال می‌گردد.

۲۱. وجوه تضمین: منابع مالی است که از محل پرداخت‌های اعضای اتاق پایاپای یا ضمانت نامه‌های بانکی ایشان توسط «شرکت» تامین شده و نحوه اداره آن طبق ضوابطی است که به پیشنهاد « شرکت» به تصویب هیات مدیره سازمان خواهد رسید.

بخش دوم: اعضا و شرایط عضویت در اتاق پایاپای و وظایف عضو اتاق پایاپای

ماده ۲: عضو اتاق پایاپای موظف است موافقت‌نامه عضویت در اتاق پایاپای را امضاء نموده و حق عضویت خود را طبق مقررات پرداخت نماید.

ماده ۳: میزان حق عضویت اتاق پایاپای توسط هیات مدیره «شرکت» در چهارچوب سقف‌های مصوب هیات مدیره سازمان بصورت سالانه تعیین می‌گردد.

ماده ۴: عضو اتاق پایاپای مکلف است اطلاعات زیر را به ترتیبی که مشخص شده است به «شرکت» ارایه نماید:

۱. هر نوع مجازات یا وضعیتی که موجب ممنوعیت عضو اتاق پایاپای و یا مدیرعامل و یا هر یک از اعضای هیات مدیره اشخاص حقوقی عضو اتاق پایاپای از تصرف در اموال و یا محرومیت از انجام معاملات می‌شود (از قبیل ورشکستگی، توقیف اموال یا منع شرکت در معاملات ویژه)

۲. تغییرات ثبتی عضو اتاق پایاپای اعم از تغییر در مدیران، اقامتگاه شرکت و سایر موارد پس از ثبت تغییرات؛

۳. سایر اطلاعات مورد درخواست از اعضای اتاق پایاپای طبق مصوبات هیات مدیره «شرکت»

تبصره: نقض مقررات فوق تخلف محسوب شده و موضوع توسط "شرکت» جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.

ماده ۵: نحوه عضویت، سایر شرایط و وظایف عضو اتاق پایاپای طبق ضوابطی است که به پیشنهاد هیات مدیره «شرکت»، به تصویب هیات مدیره سازمان می‌رسد.

بخش سوم: فرایند کنترل پیش از عرضه

ماده ۶: کارگزار عرضه‌کننده موظف است مستندات زیر را حداکثر تا ساعت ۱۴:۳۰ روز کاری قبل از عرضه به اتاق پایاپای ارایه نماید:

۱: اطلاعیه عرضه که قبلا به تائید بورس رسیده است
۲: تضامین و سپرده‌های مورد نیاز جهت عرضه کالا طبق ضوابط تضمین
۳: گواهی عرضه‌کننده مبنی بر تفویض اختیار صدور حواله خرید کالا توسط کارگزار فروشنده، طبق فرمت اعلامی «شرکت»
۴: سایر مستندات طبق مقررات مصوب هیات مدیره «شرکت»

ماده ۷: در صورتی که مستندات و مدارک موضوع ماده ۶ طی مهلت مقرر و بصورت کامل به اتاق پایاپای ارایه گردد، اتاق پایاپای موظف است پس از بررسی رعایت ضوابط مربوط به تعهدات، تضامین و سایر مقررات مربوطه، حداکثر تا ساعت ۱۵:۳۰ همان روز مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را در خصوص عرضه، به بورس اعلام نماید.

تبصره: در صورت عدم موافقت، اتاق پایاپای باید مراتب را حداکثر تا ساعت ۱۵/۳۰ همان روز به کارگزار عرضه‌کننده اعلام نماید.

ماده ۷ مکرر: در قراردادهای کشف پریمیوم، طرفین معامله موظفند جهت تضمین ایفای تعهدات خود، تضامین مورد نیاز از قبیل تضمین قرارداد کشف پریمیوم و تضمین معامله نهایی را مطابق ضوابطی که به تصویب هیات مدیره شرکت می‌رسد ارایه نمایند.

بخش چهارم: فرآیند تسویه و پایاپای

ماده ۸: اتاق پایاپای پس از دریافت گواهینامه انجام معاملات یا قرارداد کشف پریمیوم نسبت به صدور گزارش تسویه شامل اطلاعات قرارداد از جمله ارزش قرارداد، بخشی از ثمن معامله، کارمزدهای مصوب اعم از کارمزدهای کارگزار، بورس، حق نظارت سازمان و سایر هزینه‌های مصوب اقدام می‌نماید.

تبصره ۱: در معامله نهایی، گزارش تسویه پس از تعیین قیمت نهایی و در روز انجام معامله نهایی صادر خواهد شد.

تبصره ۲: در قراردادهای کشف پریمیوم، مبنای محاسبات این ماده قیمت علی‌الحساب می باشد.

ماده ۹: اعضای اتاق پایاپای مکلفند براساس گزارش تسویه صادره نسبت به تسویه معاملات خود طی مهلت تسویه و براساس ضوابط این دستورالعمل، اقدام نمایند.

ماده ۱۰: در صورتی که امور تسویه هر معامله به طور کامل توسط کارگزار خریدار انجام شده باشد، اتاق پایاپای اقدام به صدور اعلامیه تسویه وجوه آن معامله می‌نماید.

ماده ۱۱: پس از صدور اعلامیه تسویه وجوه، کارگزار فروشنده حواله خرید کالا را طبق ضوابط این دستورالعمل صادر می‌نماید.

ماده ۱۲: اتاق پایاپای پس از صدور حواله خرید کالا توسط کارگزار فروشنده، نسبت به واریز وجوه مربوط و کارمزدها به حساب ذینفعان اعم از فروشنده، بورس، «شرکت»، سازمان و کارگزاران طرف معامله همچنین ارایه حواله خرید کالا به کارگزار خریدار اقدام می‌نماید.

تبصره: در صورت بروز اشکالات فنی یا عملیاتی از جمله محدودیت‌های شبکه بانکی واریز وجوه موضوع این ماده حداکثر تا یک روز کاری پس از صدور حواله خرید کالا بلامانع است. اتاق پایاپای باید مستندات مربوط به اشکالات فنی یا عملیاتی را در سوابق خود نگهداری و حسب درخواست سازمان، آن را ارایه نماید. به هر ترتیب کارگزاران موظف به تسویه در مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل می‌باشند و شرایط موضوع این تبصره صرفا مربوط به اتاق پایاپای می‌باشد.

ماده ۱۳: روش‌های تسویه معاملات به شرح زیر می‌باشد:

۱: تسویه نقدی: در این روش وجه قرارداد ظرف مهلت تسویه به صورت نقدی توسط کارگزار خریدار به حساب عملیاتی واریز می‌گردد و اسناد مربوطه به اتاق پایاپای ارایه می‌شود.

۲: تسویه اعتباری: در این روش ظرف مهلت تسویه، سند تسویه اعتباری طبق فرمت «شرکت» به تائید فروشنده و کارگزار فروشنده رسیده و به همراه سایر مستندات لازم توسط کارگزار خریدار به اتاق پایاپای ارایه می‌شود. در سند تسویه اعتباری فروشنده به دریافت ثمن معامله اقرار می‌کند.

تبصره ۱: در تسویه معاملات به هر یک از روش‌های فوق، کارمزدها، مالیات‌های متعلقه و خسارت‌های تعیین شده در این دستورالعمل باید به صورت نقدی و طی مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل به حساب اتاق پایاپای واریز شود.

تبصره ۲: در معاملاتی که به صورت اعتباری تسویه می‌شود، کارگزار خریدار کلیه کارمزدهای مصوب دو طرف معامله را جهت تسویه معامله پرداخت می‌نماید و کارگزار فروشنده مکلف است سهم فروشنده از کارمزدهای معامله مذکور را حداکثر ظرف مهلت ۱۰ روز تقویمی از زمان تسویه به کارگزار خریدار پرداخت نماید.

تبصره ۳: ارایه سند تسویه اعتباری به اتاق پایاپای به منزله تایید تسویه و احراز اسناد مربوطه توسط فروشنده و همچنین کارگزاران خریدار و فروشنده می‌باشد.

ماده ۱۳ مکرر: مهلت تسویه سه روز کاری بعد از روز انجام معامله می‌باشد. در قراردادهای کشف پریمیوم، این مهلت در چارچوب مصوبات هیات مدیره شرکت در اطلاعیه عرضه منتشر می‌شود. زمان‌بندی انجام امور تسویه طی مهلت تسویه براساس مصوبه هیات مدیره «شرکت» تعیین می‌گردد.

ماده ۱۴: موعد تسویه قراردادها به شرح زیر می‌باشد:

۱: در قراردادهای نقدی و سلف حداکثر تا پایان مهلت تسویه، کارگزار خریدار باید نسبت به تسویه قرارداد اقدام نماید. تسویه قراردادهای مذکور به دو روش تسویه نقدی یا تسویه اعتباری امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره: روش تسویه معامله باید دراطلاعیه عرضه قید گردد. پس از انتشار اطلاعیه عرضه فقط تغییر روش تسویه اعتباری به نقدی با درخواست خریدار و پس از اعلام اتاق پایاپای امکان‌پذیر است.

۲: در قراردادهای نسیه، اسناد مالی مورد قبول جهت تسویه معامله توسط فروشنده باید در اطلاعیه عرضه قید گردد. کارگزار خریدار مکلف است حداکثر تا پایان مهلت تسویه نسبت به ارایه اسناد مورد اشاره در اطلاعیه عرضه به کارگزار فروشنده اقدام و تأییدیه فروشنده و کارگزار وی مبنی بر

پذیرش تعهدات مربوط به تسـویه معامله را طبق فرمت ابلاغی «شرکت» به اتاق پایاپای ارایه نماید.

تبصره: در صورتی که در معاملات نسـیه و طبق اعلام فروشنده در اطلاعیه عرضه، بخشی از ثمن معامله به صورت نقدی به عنوان پیش‌پرداخت تعیین شـده باشـد، کارگزار خریدار مکلف اسـت حداکثر تا پایان مهلت تسـویه و همزمان با ارایه اسناد موضوع این ماده، وجه پیش‌پرداخت را واریز نماید.

۳: تسـویه معامـلات اوراق بهادار مبتنی بر کالا از قبیـل قراردادهای آتی و اختیار معامله (خرید و فروش)، قراردادهای معامله شـده در رینگ صادراتی و سایر قراردادها طبق دستورالعمل‌های مربوطه که به تصویب شورا یا هیات مدیره سازمان، حسب مورد رسیده است، انجام خواهد شد.

۴: در قراردادهای کشـف پریمیوم، کارگزار خریدار مکلف اسـت طی مهلت مندرج در اطلاعیه عرضه، بر اساس گزارش تسویه نسبت به انجام امور تسویه اقدام نماید.

مـاده ۱۵: در صورتـی کـه انجام امور تسـویه با تأخیر و حداکثـر تا ۵ روز کاری پس از مهلت تسـویه انجام شود، کارگزار خریدار به ازای هر روز کاری تأخیر موظف به پرداخت ۰/۲۵ درصد ارزش معامله می‌باشـد. این مبلغ باید در هنگام تسـویه به صورت یکجا به حساب بسـتانکاران موقت شرکت و به نفع فروشـنده واریز شود. پرداخت این وجه به فروشـنده، از طریق کارگزار فروشـنده و پس از کسـر تعهدات فروشـنده در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

تبصره ۱: مبنای محاسـبه جریمه تأخیر موضـوع این ماده، زمان و تاریخی است که اعلامیه تسویه وجوه توسط اتاق پایاپای صادر شده است.

تبصره ۲: در قراردادهای کشف پریمیوم، مبنای محاسبه جریمه موضوع این ماده، قیمت علی‌الحساب می‌باشد.

ماده۱۶: چنانچه کارگزار خریدار تا پایان ۵ روز کاری پس از مهلت تسـویه امور تسویه را انجام ندهد، حسب مورد، معامله یا قرارداد کشف پریمیوم وی منفسـخ گردیده و کارگزار خریدار مکلف اسـت ۵ درصد ارزش معامله را به

عنوان خسارت انفساخ به همراه سایر هزینه‌های مصوب شامل دو سر کارمزد بورس، کارمزد کارگزار فروشـــنده، دو سرکارمزد تسویه و دو سر حق نظارت ســـازمان، پرداخت نماید. خسارت انفساخ معامله باید حداکثر یک روز کاری پـــس از اعلام اتاق پایاپای و به صورت یکجا به نفع فروشـــنده و به حســـاب بستانکاران موقت شـــرکت واریز شود. در صورت پرداخت جریمه‌های تأخیر معامله قبل از زمان انفساخ، کارگزار خریدار باید مابه‌التفاوت خسارت انفساخ و خسارت تأخیر پرداخت شده را به حساب بستانکاران موقت پرداخت نماید. پرداخت خســـارت انفساخ به فروشـــنده از طریق کارگزار فروشنده و پس از کسر تعهدات فروشنده در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

تبصره ۱: در قراردادهای کشـــف پریمیوم، مبنای محاســـبه خسارت موضوع این ماده، قیمت علی‌الحساب میباشد.

تبصره ۲: در معامله نهایی قرارداد کشف پریمیوم:

۱. در صورتی که مبلغ پیش‌پرداخت معامله نهایی از مبلغ خســـارت انفســـاخ بیشتر باشد، فروشنده مکلف است پس از کسر ۵ درصد ارزش معامله نهایی (طبق اعلام اتاق پایاپای به عنوان خســـارت انفســـاخ از محل پیش پرداخت معاملـــه نهایی)، مابقی وجه را حداکثر طی هفت روز کاری از تاریخ انفســـاخ به حساب اتاق پایاپای واریز نماید. در صورت تأخیر در واریز وجه تا حداکثر پنج روز کاری پس از مهلت مذکور، فروشنده مکلف است به ازای هر روز تأخیر، ۰/۲۵ درصد مابه‌التفاوت پیش‌پرداخت معامله نهایی از مبلغ خسارت انفســـاخ را به عنوان خســـارت تأخیر خود، به آن بیفزاید. اتاق پایاپای مکلف اســـت حداکثر طی یک روز کاری پس از واریز این وجوه، هزینه‌های مصوب شـــامل دو سر کارمزد بورس، کارمزد کارگزار فروشنده، دو سرکارمزد تسویه و دو ســـر حق نظارت سازمان را کســـر و مابقی را به حساب کارگزار خریدار واریـــز نموده و تضمین معامله نهایی را مســـترد نماید. در صورت عدم واریز وجه توسط فروشنده در مهلت‌های مقرر، اتاق پایاپای مکلف است راسا وجوه مذکور را از محل مطالبات و یا تضامین فروشـــنده نزد اتاق پایاپای، تامین و به کارگزار خریدار پرداخت نماید.

۲. در صورتی که مبلغ پیش‌پرداخت معامله نهایی از مبلغ خسارت انفساخ کمتر باشد، اتاق پایاپای مابه‌التفاوت خسارت انفساخ و پیش‌پرداخت معامله نهایی را از محل تضمین معامله نهایی و ظرف ۱۰ روز کاری پس از تاریخ انفساخ به حساب کارگزار فروشنده واریز نموده و مابقی را پس از کسر سایر هزینه‌ها به کارگزار خریدار مسترد می‌نماید. سقف خسارت قابل پرداخت به فروشنده به میزان پیش‌پرداخت معامله نهایی به علاوه تضمین معامله نهایی و کسر هزینه‌های مصوب است.

در هر صورت، اتاق پایاپای از محل پیش‌پرداخت معامله نهایی و یا تضامین خریدار، نسبت به پرداخت هزینه‌های مصوب اقدام خواهد کرد.

ماده ۱۷: پرداخت خسارت‌های ذکر شده و سایر هزینه‌های مصوب در مواد ۱۵ و ۱۶ توسط کارگزار خریدار، از محل پیش‌پرداخت خریداران پرداخت می‌گردد. در صورت عدم دریافت پیش پرداخت از خریداران، کارگزار خریدار راسا مکلف به پرداخت خسارت‌ها و سایر هزینه‌های مصوب در مواد مذکور می‌باشد. به هر ترتیب مسئولیت واریز وجوه یاد شده، به عهده کارگزار خریدار است.

تبصره: در قراردادهای کشف پریمیوم، کارگزار خریدار خسارات موضوع مواد ۱۵ و ۱۶ را از محل تضمین قرارداد کشف پریمیوم پرداخت مینماید.

ماده ۱۸: بورس در دوره‌های سه ماهه نسبت به بررسی دلایل و عوامل انفساخ معاملات اقدام و براساس آن محدودیت‌هایی را برای معاملات مشتریان یا کارگزارانی که فعل یا ترک فعل آنان منجر به انفساخ معامله شده است، وضع می‌نماید. ضوابط اجرایی موضوع این ماده توسط هیات مدیره بورس تصویب می‌شود.

بخش پنجم: تحویل کالای موضوع قرارداد

ماده ۱۹: تحویل کالای موضوع قراردادهای نقد، نسیه و سلف طبق زمان تحویل اعلام شده در اطلاعیه عرضه توسط کارگزار فروشنده انجام می‌گیرد. حداکثر زمان تحویل به شرح ذیل می‌باشد:

۱: در قراردادهـای نقـدی و نسـیه، حداکثر تا سـه روز کاری پس از مهلت تسـویه، در صورتی که انجام امور تسـویه با تأخیر صـورت پذیرد، به میزان روزهای تأخیر به این مهلت اضافه می‌شـود. در قراردادهای سلف با سررسید کمتر از ۳۰ روز، حداکثر تا ۵ روز تقویمی پس از سررسید تحویل؛
۲: در قراردادهای سـلف با سررسـید ۳۰ روز و بیشـتر، حداکثر تا ۱۵ روز تقویمی پس از سررسید تحویل؛

ماده ۲۰: در قراردادهای نقد، نسـیه و سـلف کارگزار فروشنده مکلف است حداکثر تا پایان روز کاری انجام امور تسـویه از سوی کارگزار خریدار، نسبت به صدور حواله خرید کالا و ارایه آن به اتاق پایاپای اقدام می‌نماید.

تبصـره ۱: کارگزار خریدار مکلف اسـت اطلاعـات لازم جهت صدور حواله خریـد کالا را تا زمان انجام امور تسـویه ارایه نمایـد. در هر صورت کارگزار فروشـنده، در مهلت مقرر در این ماده، براسـاس اطلاعات ارایه شده توسط کارگزار خریدار، اقدام به صدور حواله خرید کالا خواهد نمود.

تبصره ۲: فروشـنده، اختیـار صدور حواله خرید کالا را براسـاس معاملات انجام شده در بورس، کتباً به کارگزار فروشنده تفویض می‌نماید.

مـاده ۲۱: وجـوه معاملـه تا زمان صـدور حواله خرید کالا توسـط کارگزار فروشـنده، نزد اتاق پایاپای باقی مانده و در صـورت صدور حواله مذکور، به فروشنده پرداخت خواهد شد.

ماده ۲۲: در قراردادهای نقد، نسـیه و سـلف در صـورت عدم صدور حواله خریـد کالا طی مهلت مقرر در ماده ۲۰ این دسـتورالعمل، قرارداد منفسـخ می‌گردد و اصل وجه و خسارت‌ها و کارمزدها به شرح زیر پرداخت می‌شود:
۱: در صورتـی که فروشـنده به هر نحـو از صدور حواله خرید کالا توسـط کارگزار فروشنده طی مهلت مقرر جلوگیری نماید، وی مکلف است ۵ درصد ارزش معامله را به عنوان خسـارت انفساخ به همراه کلیه هزینه‌های مصوب شـامل دو سـرکارمزد بورس، کارمزد کارگزار خریدار و فروشـنده، دو سـر کارمزد تسـویه و دو سر حق نظارت سازمان را پرداخت نماید. در این حالت خسـارت و کارمزدهای موضوع این بند از محل وثایق یا مطالبات فروشـنده

نزد اتاق پایاپای و در صورت عدم تکافو، از محل وثایق کارگزار فروشنده نزد اتاق پایاپای تامین می‌گردد.

۲: در صورتی که عدم صدور حواله خرید کالا ناشی از فعل یا ترک فعل کارگزار فروشنده باشد

۳: وی باید ۵ درصد ارزش معامله را به عنوان خسارت انفساخ به همراه سایر هزینه‌های مصوب شامل دو سر کارمزد بورس، کارمزد کارگزار خریدار، دو سرکارمزد تسویه و دو سر حق نظارت سازمان را پرداخت نماید. خسارت انفساخ معامله باید حداکثر یک روز کاری پس از اعلام اتاق پایاپای و به صورت یکجا به نفع خریدار و به حساب بستانکاران موقت «شرکت» واریز شود.

تبصره: در صورت انفساخ معامله، اصل وجه و خسارت‌های متعلقه از طریق کارگزار خریدار و پس از کسر تعهدات وی در مقابل اتاق پایاپای به خریدار پرداخت می‌شود.

ماده ۲۳: فروشنده مکلف است کالای معامله شده را در محدوده تلورانس تحویل مجاز، به خریدار تحویل دهد.

تبصره ۱: در صورتی که حجم کالای تحویل شده در محدوده تلورانس تحویل مثبت باشد، تسویه وجوه ناشی از تلورانس تحویل، قبل از تحویل آخرین محموله کالا توسط خریدار به فروشنده پرداخت می‌شود. در صورت تحویل کالا با تلورانس مثبت و عدم دریافت وجه، مسئولیت تحویل آخرین محموله با فروشنده بوده و بورس، «شرکت» و کارگزاران طرف معامله در این خصوص مسئولیتی ندارند.

تبصره ۲: در صورتی که حجم کالای تحویل شده در محدوده تلورانس تحویل منفی باشد، فروشنده مکلف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ تحویل آخرین محموله نسبت به تسویه حساب با خریدار اقدام نماید. در غیر این صورت خریدار می تواند حداکثر تا ۲ ماه پس از تحویل آخرین محموله از طریق کارگزار خود درخواست دریافت وجه مربوطه را به اتاق پایاپای ارایه نماید. این مبلغ از محل وجوه یا وثایق فروشنده نزد اتاق پایاپای و در صورت

عـدم تکافو از محل وجوه یا وثایق کارگزار فروشـنده پرداخت خواهد شـد. پرداخت این وجه به خریدار، از طریق کارگزار خریدار و پس از کسر تعهدات وی در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

مـاده ۲۴: در صورت عدم تحویل تمام یا بخشـی از کالا طبق زمان تحویل اعلامی در اطلاعیه عرضه و شـرایط مندرج در ماده ۱۹ این دسـتورالعمل، خریدار می‌تواند درخواسـت مکتوب خود را طبق فرمت «شرکت» به همراه اسناد مثبته مبنی بر تاخیر در تحویل کالا توسط فروشنده از طریق کارگزار خریدار به اتاق پایاپای ارایه نماید و براسـاس آن در خواست تحویل با تأخیر یا فسخ بخش تحویل نشده قرارداد را بنماید.

تبصـره: در صـورت عدم ارایه درخواسـت مکتـوب موضوع ایـن ماده به اتـاق پایاپـای حداکثر تـا ۳۰ روز تقویمی پس از پایان مهلت تسـویه برای قراردادهای نقدی و نسـیه و پس از تاریخ سررسـید قرارداد سـلف، از نظر «شرکت»، تعهدات طرفین ایفا شده تلقی می‌گردد.

مـاده ۲۵: در صـورت ارایه درخواسـت فسـخ معامله طبق مـاده ۲۴ این دسـتورالعمل و احراز عدم تحویل کالا از سوی فروشنده توسط اتاق پایاپای، فروشـنده مکلف اسـت علاوه بر پرداخـت اصل مبلغ مقادیر تحویل نشـده قرارداد، خسـارت فسـخ و سـایر هزینه‌های مصوب از جمله دو سر کارمزد بورس، کارمزد کارگزار خریدار و فروشنده، دو سرکارمزد تسویه و دو سر حق نظارت سـازمان را پرداخت نماید. این مبلغ از محل وجوه یا وثایق فروشنده نـزد اتـاق پایاپای و در صورت عـدم تکافو، از محل وجوه یـا وثایق کارگزار فروشنده تأمین خواهد شـد. پرداخت این وجه به خریدار، از طریق کارگزار خریدار و پس از کسر تعهدات وی در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

تبصره: خسـارت فسـخ موضوع این ماده عبـارت از ۵ درصد ارزش کالای تحویل نشـده به قیمـت معامله به علاوه ۰/۲۵ درصـد مبلغ مقادیر تحویل نشـده به صورت روزشـمار و به ازای روزهای بین زمان واریز وجه معامله به حسـاب فروشـنده یا کارگزار وی تا بازپرداخت مبلغ مقادیر تحویل نشده از سوی کارگزار فروشنده می‌باشد.

مـــاده ۲۶: در صورت ارایه درخواســت تحویل با تاخیــر، طبق ماده ۲۴ این دســتورالعمل و احراز عدم تحویل کالا از سوی فروشنده توسط اتاق پایاپای فروشــنده مکلف اســت ۰/۲۵ درصد مبلــغ مقادیر تحویل نشــده قرارداد را به‌صورت روزشــمار بــه ازای روزهای تاخیر بین پایــان زمان تحویل و تاریخ تحویل کالا به عنوان خســارت تأخیر پرداخت نماید. این مبلغ از محل وجوه یــا وثایق فروشــنده نزد اتاق پایاپای و در صورت عــدم تکافو، از محل وجوه یا وثایق کارگزار فروشــنده تأمین خواهد شــد. پرداخت این وجه به خریدار از طریق کارگزار خریدار و پس از کســر تعهــدات وی در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

تبصــره ۱: تحویل با تأخیر حداکثر تا ۶۰ روز تقویمی پس از مهلت تســویه برای معاملات نقدی و نسیه و پس از سررسید برای معاملات سلف امکان‌پذیر است. در صورت عدم تحویل کالا توسط فروشنده، خریدار می‌تواند از طریق کارگزار خریدار درخواست فسخ معامله را تا پایان آخرین روز مهلت ۶۰ روزه مذکور به اتاق پایاپای ارایه نماید. در این صورت معامله مطابق ماده ۲۵ این دستورالعمل فسخ خواهد گردید و وجوه پرداخت شده جهت خسارت تاخیر به عنوان بخشی از وجوه خسارت فسخ لحاظ خواهد شد.

تبصــره ۲: در صورت عدم ارایه درخواســت فســخ به اتــاق پایاپای تا پایان آخریــن روز مهلــت ۶۰ روزه موضــوع این ماده از نظر «شــرکت»، تعهدات طرفین ایفا شده تلقی می‌گردد.

تبصره ۳: خسارت تأخیر موضوع این ماده تا زمان اعلام کارگزار خریدار و یا فروشنده مبنی بر تحویل کالا و احراز آن توسط اتاق پایاپای محاسبه خواهد شــد. به هر ترتیب این خسارات حداکثر تا پایان مهلت ۶۰ روزه موضوع این ماده پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴: در صورت عدم تحویل تمام یا بخشی از کالا، موضوع مواد ۲۴، ۲۵و ۲۶ این دستورالعمل، کارمزدهای اخذ شده به فروشنده مسترد نمی‌گردد.

مــاده ۲۷: درکلیه قراردادهای منعقده در بورس چنانچه خریدار نســبت به کیفیت یا کمیت کالای تحویل گرفته شده معترض باشد، می‌بایست اعتراض

خود را حداکثر تا سه ماه پس از تحویل کالا به همراه مستندات مربوطه، کتبا به کارگزار و اتاق پایاپای اعلام نماید. پس از انقضای مهلت مذکور هیچ‌گونه اعتراضی از سوی خریدار پذیرفته نمی‌شود.

بخش ششم: مقررات عمومی

ماده ۲۸: هرگونه شرایط اعلامی از سوی فروشنده در زمان انجام معامله از قبیل هزینه انبارداری که بر قیمت یا تصمیم خریداران تأثیرگذار است، در خصوص تحویل کالای موضوع آن معامله قابل تغییر نمی‌باشد.

ماده ۲۹: فروشندگان موظفند حسب درخواست «شرکت»، اطلاعات و مستندات مربوط به تحویل کالای موضوع قراردادهای معامله شده در بورس را طبق فرمت مصوب هیات مدیره "شرکت»، حداکثر تا ۲ روز کاری به «شرکت» و کارگزار فروشنده ارایه نمایند.

ماده ۳۰: در صورتی‌که میان خریدار و فروشنده و یا نمایندگان قانونی آن‌ها در خصوص نحوه پرداخت وجه معامله، تحویل کالا و یا سایر شرایط معامله توافقی خارج از شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه و ضوابط و مقررات مصوب بورس صورت گرفته باشد، مسئولیت ایفای تعهدات با طرفین (خریدار و فروشنده) بوده و «شرکت»، بورس و کارگزاران طرف معامله هیچ‌گونه مسئولیتی در قبال آن نخواهد داشت. در هر صورت هرگونه توافق بر خلاف ترتیبات مقرر در این دستورالعمل فاقد اعتبار بوده، تخلف محسوب شده و مشمول مقررات انضباطی خواهد شد.

تبصره: در صورت وقوع هرگونه اختلاف در خصوص توافق مندرج در این ماده فیمابین طرفین، «شرکت» می‌تواند کلیه تضامین و وثایق طرفین را تا تعیین تکلیف موضوع در مراجع ذیصلاح، نزد خود نگهداری نماید.

ماده ۳۱: اتاق پایاپای موظف به حفظ اطلاعاتی است که اعضا در اختیار اتاق قرار داده‌اند و ارایه اطلاعات مزبور صرفا با تقاضای مراجع ذیصلاح قانونی انجام خواهد گرفت.

ماده ۳۲: میزان، ماهیت و نحوه اخذ تضامین مقرر در این دستورالعمل و

تغییرات بعدی آن بر حسب مصوبه هیات مدیره «شرکت» خواهد بود.

ماده ۳۳: در صورت وقوع هر یک از موارد ذیل «شـرکت» براساس ضوابط مربوط به عضویت نسـبت به تعلیق عضویت اعضا تا زمان رفع دلایل تعلیق اقـدام و موضوع را فوراً به بورس اطلاع می‌دهـد. بورس باید از انجام معامله اشـخاصی که عضویت ایشـان نزد اتاق پایاپای تعلیق شـده است جلوگیری نماید.

۱. عدم ارایه تضامین و سپرده‌ها طبق مقررات

۲. عـدم ایفای تعهدات مالـی اعم از مبلـغ معامله، کارمزدهـا، جریمه‌ها و خسارات مترتبه طبق مقررات.

تبصره: در صورت تـداوم تعلیق عضویت بیش از هفت روز تقویمی، پرونده عضو توسط «شرکت» به کمیته رسیدگی به تخلفات ارجاع می‌شود.

ماده ۳۴: طرفین معامله همزمان با ارایه درخواسـت خرید و فروش، اختیار اباحـه تصرف در منافع حاصل از وجوه واریزی به حسـاب «شـرکت» را به عنوان وجوه تضمین به آن شرکت می‌دهند.

مـاده ۳۵: در صورتـی که عـدم ایفای تعهدات هر یک از طرفین ناشـی از حوادث غیرمترقبه باشـد، خریدار و فروشـنده یا هر دوی آن‌ها حسب مورد بـا حکم مرجع ذیصلاح مسـئولیتی در خصوص تأدیه مبالغ، خسـارت‌ها و جریمه‌های موضوع این دستورالعمل به عهده نخواهند داشت.

دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۰۲ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
اصلاحیه مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۰ و ۱۳۹۰/۰۵/۰۱ و ۱۳۹٤/۷/۲۱ و ۱۳۹٤/۱۲/۱۸)

فصل اول– کلیات

بخش اول: تعاریف

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار و اساسنامه بورس با همان تعاریف در این دستورالعمل به‌کار رفته است. سایر اصطلاحات به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱. امیدنامه: مجموعه اطلاعاتی است که بورس ملزم است در زمان درج نام یک کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا در فهرست نرخ‌های بورس، جهت اطلاع عموم در سایت رسمی خود منتشر نماید. فرم نمونه این گزارش به تصویب هیات مدیره بورس می‌رسد.

۲. پذیرش: تطبیق کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا با شرایط مندرج در این دستورالعمل جهت درج آن در فهرست نرخ‌های بورس و فراهم شدن امکان معامله آن در بورس است.

۳. تعلیق پذیرش: توقف موقت معاملات کالای یک عرضه‌کننده یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای درج شده در فهرست نرخ‌های بورس ناشی از نقض مفاد این دستورالعمل است.

۴. دارائی پایه: دارائی موضوع اوراق بهادار مبتنی بر کالا است.

۵. عرضه‌کننده: شـخصی اسـت که کالای وی در فهرست نرخ‌های بورس درج شده است.

۶.فرم تطابق کالا: فرمی‌است که بر اساس فرم نمونه بورس، جهت تطبیق مشـخصات و استاندارد کالای مشابه با مشخصات و استاندارد یکی از کالای پذیرفته شده پس از تایید توسط مشاور پذیرش، به بورس ارایه می‌شود.

۷. **کالای مشـابه:** کالای منطبق بر مشـخصات و استاندارد یکی از کالاهای پذیرش شده در بورس با تولیدکننده متفاوت است.

۸. کالای خارج از گونه(Off-grade): کالائی اسـت که مشخصات اصلی آن منطبق بر یکی از کالاهای پذیرفته شـده در بورس می‌باشد لیکن یک یا چند مشـخصه آن با کالای اصلی متفاوت اسـت به گونه‌ای که تفاوت مزبور موجب تغییر در ماهیت، نوع یا کاربرد آن نمی شود.

۹. کمیته عرضه: کمیت‌های اسـت که جهت بررسی عرضه کالاهای مشابه و پذیرش عرضه‌کننده آن در بورس طبق مقررات این دسـتورالعمل تشکیل شده و فعالیت می‌نماید.

۱۰.لغو پذیرش: حذف قطعی کالای یک عرضه‌کننده یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا از فهرست نرخ‌های بورس است.

۱۱.متقاضی: شخصی است که تقاضای پذیرش کالا را به بورس ارایه می‌کند

۱۲. مشـاور پذیرش: شـخصی اسـت که به عنوان رابط اصلی متقاضی و بورس، تمام یا بخشـی از وظایف متقاضی در فرایند پذیرش، درج و یا عرضه را به نمایندگی از طرف وی انجام می‌دهد.

۱۳. هیـات پذیرش: هیاتی اسـت که به شـرح ماده ۲ این دسـتورالعمل تشکیل می‌گردد و وظایف مندرج در این دستورالعمل را ایفا می‌نماید.

بخش دوم: هیات پذیرش

ماده ۲: هیات پذیرش دارای پنج عضو و یک دبیر به شرح زیر است:
۱: رئیس هیات مدیره سازمان یا یکی از اعضای هیات مدیره سازمان به نمایندگی از رئیس هیات مدیره سازمان؛
۲: رئیس هیات مدیره بورس یا یکی از اعضای هیات مدیره بورس به نمایندگی از رئیس هیات مدیره بورس؛
۳: یک نفر خبره مالی آشنا به صنعت، به پیشنهاد هیات مدیره کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار و تأیید هیات مدیره سازمان؛
۴: یک نفر خبره مالی آشنا به صنعت، به انتخاب هیات مدیره سازمان؛
۵: یک نفر خبره مالی آشنا به صنعت، به انتخاب هیات مدیره بورس؛
۶: مدیرعامل بورس، به عنوان دبیر هیات پذیرش و بدون حق رأی یا یکی از مدیران بورس به نمایندگی وی.
تبصره۱: رئیس هیئت‌مدیره سازمان، رئیس هیئت پذیرش خواهد بود.
تبصره ۲: مدت عضویت اشخاص بندهای ۳ تا ۵ این ماده یک دوره دو ساله می‌باشد. انتخاب این اشخاص تا حداکثر ۳ دوره متوالی بلامانع است.
تبصره۳: اشخاص موضوع بندهای ۴ و ۵ این ماده، پیش از پایان دوره تصدی به تشخیص مقام انتخاب کننده و شخص موضوع بند ۳ این ماده پیش از پایان دوره تصدی، بنا به تشخیص مقام پیشنهاد کننده یا سازمان، با رعایت تشریفات مقرر در بند ۳ این ماده قابل تغییر خواهند بود.
تبصره۴: هیات پذیرش می‌تواند در صورت لزوم از سایر کارشناسان و مدیران متقاضی برای حضور در جلسات دعوت کند. این اشخاص حق رأی نخواهند داشت.
ماده ۳: جلسات هیات پذیرش با حضور حداقل سه عضو، که رئیس سازمان یا نماینده وی یکی از آنهاست، رسمیت می‌یابد. تصمیمات هیات پذیرش با رأی موافق حداقل سه نفر، که یکی از آن‌ها باید رئیس سازمان یا نماینده وی باشد، معتبر خواهد بود.

بخش سوم: بازارها

مـاده ۴: بورس کالای ایران دارای سـه بازار معاملات اسـت که عبارتند از بـازار کالای فیزیکی، بازار اوراق مشـتقه مبتنی بـر کالا و بازار صندوق‌های سـرمایه‌گذاری (قابل معامله). بازار معاملات کالای فیزیکی شامل چند تابلو ازجمله تابلوی محصولات فلزی - صنعتی، کشـاورزی و پتروشـیمی و بازار مشـتقه شـامل چند تابلو از جمله تابلوی قرارداد آتی می‌باشد. پذیرش کالا صرفا در یکی از تابلوهای بازار معاملات کالای فیزیکی و پذیرش اوراق بهادار مبتنی بر کالا صرفا در یکی از تابلوهای بازار مشتقه صورت می‌پذیرد.

تبصره: ایجاد بازارها و تابلوهای جدید با پیشـنهاد بورس و تصویب سازمان امکان‌پذیر است.

فصل دوم– پذیرش کالا

بخش اول: مشاور پذیرش

ماده ۵: درخواست پذیرش کالا، به همراه مدارک و مستندات موضوع ماده ۸ این دستورالعمل، باید توسط مشاور پذیرش به بورس ارایه شده و پس از احراز کامل بودن مدارک در بورس ثبت شوند.

ماده ۶: مشـاور پذیرش از میان شرکت‌های کارگزاری دارای مجوز کارگزار معرف و شرکت‌های تأمین سرمایه انتخاب می‌شود.

ماده ۷: وظایف و مسئولیت‌های مشاور پذیرش به شرح ذیل است:

۱: ارایه مشاوره به متقاضی درخصوص فرایند پذیرش و عرضه کالا؛

۲: سنجش میزان آمادگی متقاضی برای پذیرش؛

۳: ارایه مدارک و اطلاعات درخواسـتی به بورس بـه نمایندگی متقاضی در فرایند پذیرش؛

۴: کنترل رعایت مقررات پذیرش توسط متقاضی در فرایند پذیرش؛

تبصره۱: مشاور پذیرش باید کلیه مدارک، اسناد و اطلاعات ارایه شده توسط

متقاضی را بررسی و تأیید نماید که مدارک کامل بوده و به امضای صاحبان امضای مجاز رسیده و ممهور به مهر متقاضی است.

تبصره ۲: روابط مشـاور پذیرش و متقاضی و حدود وظایف و مسئولیت‌های هریـک در قـرارداد فی‌مابین که در چارچوب نمونه بورس تنظیم می‌شـود، پیش‌بینی شده و یک نسخه از آن به بورس ارسال می‌شود.

بخش دوم: فرایندپذیرش کالا

ماده ۸: فرم درخواست پذیرش به همراه مدارک ذیل به بورس ارایه می‌شود:

۱: پرسشنامه پذیرش

۲: امیدنامه

۳: فرم شناسه کالا

۴: کپی برابر اصل گواهی استاندارد کالا

۵: رسید پرداخت حق پذیرش

۶: تعهد نامه شـرکت تولیدکننده مبنی بر فراهم‌نمودن شرایط جهت بازدید از خط تولید و انبارها حسب درخواست هیات پذیرش یا بورس

۷: اصل یا کپی برابر اصل اسناد زیر در خصوص کالاهای وارداتی

۷-۱: جهت کالاهای وارداتی که به صورت نقدی عرضه می‌شـوند و در زمان ارایه درخواست پذیرش ترخیص شده یا در شرف ترخیص می‌باشند

۱: برگ سبز گمرکی

۲: گواهی بازرسی مبدا یا مقصد حسب درخواست بورس

۳: قبـض انبار برای کالاهایی که از گمـرکات ترخیص و به انبارهای داخلی حمل شده‌اند

۷-۲: جهت کالاهای وارداتی که به صورت سـلف عرضه می‌شوند و در زمان ارایه درخواست پذیرش ترخیص نشده‌اند

۱: پروفرمای کالای وارداتی

۲: گواهـی کیفیت صادر شـده توسـط تولیـد کننده به همـراه تعهدنامه

واردکننده مبنی بر تحویل کالا بر اساس گواهی کیفیت ارایه شده
۳: تعهدنامه واردکننده مبنی بر ارایه مستندات بند (۷-۱: این ماده به بورس پس از ترخیص و قبل از تحویل کالا به مشتری
تبصره: درخصوص کالاهای وارداتی، تضامین وارد کننده تا زمان ایفای کلیه تعهدات وی نزد اتاق پایاپای باقی خواهد ماند.
۸: تائیدیه مراجع ذیصلاح در خصوص کالاهائی که مشمول رعایت ضوابط خاص یا اخذ مجوزهای قانونی باشد
۹: سایر اطلاعات مهم به تشخیص متقاضی یا درخواست بورس یا هیات پذیرش.
تبصره: درخصوص کالاهایی که مشمول استاندارد اجباری نمی‌باشند، متقاضیان باید گواهی کنترل کیفیت از آزمایشگاه‌های مورد تایید موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ارایه نمایند. در مواردی که ارایه این گواهی از سوی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ممکن نباشد، ارایه گواهی آزمایشگاه مورد تأیید بورس الزامی است.

بخش سوم: شرایط پذیرش و تداوم پذیرش کالا

ماده ۹: جهت پذیرش هر کالا باید حداقل شرایط زیر احراز گردد:
۱: متقاضی باید سابقه فعالیت قابل اتکا در بازار کالای مورد پذیرش داشته باشد و همچنین چشم‌انداز روشنی از تداوم فعالیت متقاضی وجود داشته باشد.
۲: میزان عرضه کالا توسط متقاضی به گونه‌ای باشد که امکان کشف عادلانه قیمت را در بورس فراهم آورد.
۳: کالا نباید مشمول محدودیت‌هایی از جمله محدودیت قیمت‌گذاری قانونی و انحصار در عرضه یا تقاضا باشد که مانع از کشف عادلانه قیمت کالا گردد.
ماده ۱۰: هیات پذیرش در زمان پذیرش هر کالا، حداقل عرضه سالانه و حداقل درصد عرضه در بورس از کل تولید سالانه برای تولیدکنندگان و از

کل واردات سالانه برای وارد کنندگان را مشخص می‌کند.

تبصره: تغییر حداقل‌های موضوع این ماده به پیشـــنهاد بورس و تایید هیات پذیرش امکان پذیر است.

ماده ۱۱– عرضه‌کننده کالا در بورس، موظف اســت مقررات مربوطه از جمله الزامات این دستورالعمل و ضوابط مربوط در خصوص افشای اطلاعات عرضه کالا را رعایت نماید.

بخش چهارم: بررسی درخواست پذیرش کالا

ماده ۱۲: بورس حداکثر ظرف ۳۰ روز پس از تاریخ ثبت درخواست، گزارش کارشناســی خود درخصوص شــرایط پذیرش را به انضمام مستندات مربوط بــه هیات پذیرش ارســال می‌نماید. چارچوب گزارش کارشناســی مزبور، به پیشنهاد بورس و تصویب هیات پذیرش تعیین می‌شود.

مــاده ۱۳: هیات پذیــرش حداکثر ظرف ۳۰ روز پــس از دریافت گزارش و مســتندات مربوط از بورس، نظر کتبی خود را بــا ذکر دلایل مبنی بر تأیید یــا رد پذیرش کالا، از طریق بــورس به متقاضی اعلام می‌کند. در صورت رد درخواست، متقاضی می‌تواند مراتب اعتراض خود را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز پس از ابلاغ تصمیم هیات پذیرش، به دبیرخانه ســازمان اعلام کند. رأی هیات مدیره ســازمان در خصوص بررســی مجدد موضوع یا تأیید نظر هیات پذیرش، برای متقاضی، هیات پذیرش و بورس لازم الاجراست.

مــاده ۱۴: در صورتی که هیات مدیره ســازمان اعتــراض متقاضی را موجه تشخیص دهد، درخواست متقاضی باید در اولین جلسه هیات پذیرش مجددا طرح گردد.

ماده ۱۵: در صورتی که درخواست متقاضی رد شود و به آن اعتراض ننماید یا پس از اجرای رأی تجدیدنظر هیات مدیره سازمان در هیات پذیرش رد گردد، طرح مجدد درخواست متقاضی در هیات پذیرش حداقل پس از ۶ ماه و انجام مجدد کلیه مراحل و پرداخت حق پذیرش، امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۱۶: درج نام کالای پذیرفته شـده در فهرست نرخ‌های بورس، منوط به احراز تمامی موارد تعیین شده توسط هیات پذیرش می‌باشد.

ماده ۱۷: در صورت عدم عرضه کالای یک عرضه‌کننده در بورس ظرف مدت ۶ ماه از درج آن در فهرست نرخ‌های بورس، پذیرش آن در بورس لغو گردیده و پذیرش مجدد آن منوط به طی فرایند پذیرش خواهد بود.

تبصره: در صورتی‌که بنا به تشخیص بورس به دلیل محدودیت‌های عملیاتی امکان عرضه کالا ظرف مهلت مذکور فراهم نباشد، بورس می‌تواند نسبت به تمدید این مهلت تا حداکثر ۶ ماه دیگر اقدام نماید.

بخش پنجم: درج و عرضه کالاهای مشابه

ماده۱۸: جهت بررسـی درج و عرضه کالاهای مشـابه، مشـاور پذیرش باید مدارک و مستندات پذیرش را به شرح زیر به بورس ارایه نماید.

الـف: جهـت کالاهای داخلـی، کلیه مـدارک و اطلاعات موضوع مـاده ۸ این دستورالعمل و فرم تطابق کالا

ب: جهت کالاهای وارداتی مدارک و اطلاعات موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ ماده ۸ این دستورالعمل و فرم تطابق کالا.

ماده ۱۹: درخواست درج و عرضه کالاهای مشابه و پذیرش عرضه‌کننده آن در کمیته عرضه مورد بررسـی قرار می گیـرد. کمیته عرضه موافقت یا عدم موافقـت با درج و عرضه را ظرف مدت حداکثـر ۷ روز کاری پس از تکمیل مدارک، به مشاور پذیرش ابلاغ می‌نماید .

ماده ۲۰: کمیته عرضه دارای ۳ عضو و یک دبیر به شرح زِیر می‌باشد:

۱: یک عضو هیئت مدیره بورس با تایید هیئت مدیره بورس

۲: مدیرعامل بورس

۳: یک نفر خبره صنعت به پیشنهاد مدیرعامل بورس و تایید هیات مدیره بورس

۴: مدیر پذیرش بورس به عنوان دبیر کمیته و بدون حق رأی

تبصره: جلسات کمیته با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیم‌گیری

با موافقت حداقل ۲ عضو حاضر صورت می‌پذیرد.

مـاده ۲۱: کمیتـه عرضه مکلف اسـت جهت درج و عرضه کالاهای مشـابه شرائط زیر را احراز نماید:

۱: متقاضی باید سابقه فعالیت قابل اتکا در بازار کالای مورد پذیرش داشته باشد.

۲: کالا نبایـد مشـمول محدودیت‌هایـی از جمله محدودیـت قیمت‌گذاری قانونی و انحصار در عرضه یا تقاضا باشد.

۳: مشخصات و اسـتاندارد کالاهای مشابه با مشـخصات و استاندارد کالای اصلی پذیرفته شده مطابقت داشته باشد.

مـاده ۲۲: کمیته عرضه در زمان موافقت با درج و عرضه هر کالای مشـابه و پذیـرش عرضه‌کننده آن، حداقل عرضه سـالانه و حداقل درصد عرضه در بـورس از کل تولید سـالانه برای تولیدکننـدگان و از کل واردات کالا برای واردکنندگان را مشخص می‌کند.

تبصره: عرضه کنندگان دولتی از تعهدات موضوع این ماده معاف می باشند.

ماده ۲۳: در صورت موافقت کمیته عرضه با درج و عرضه کالای مشابه، بورس موظف است امیدنامه مربوط به عرضه‌کننده کالای پذیرش شده را به سازمان ارسـال نماید. در صورتی که سـازمان ظرف ۲ روز کاری نظر خود را مبنی بر عدم عرضه به بورس اعلام نکند بورس می‌تواند نسبت به انتشار امیدنامه اقدام نماید. بورس موظف اسـت حداقل ۲ روز کاری قبل از عرضه، امیدنامه مذکور را جهت اطلاع عموم از طریق سایت رسمی بورس منتشر نماید.

تبصره۱: کلیه مدارک و مستنداتی که در جریان بررسی عرضه کالای مشابه و پذیرش عرضه‌کننده آن به بورس ارایه می‌گردد، باید مسـتقلا در سـوابق بورس نگهداری شده و حسب در خواست سازمان بلافاصله ارایه گردد.

تبصره۲: در صورتی‌که سـازمان تشـخیص دهد که در جریان بررسـی و موافقت با درج و عرضه کالای مشـابه یا نحوه و میزان اطلاعات ارایه شـده، مقررات رعایت نشده است، می تواند از عرضه کالای مشابه جلوگیری نماید .

مـاده۲۴ک عرضه کالاهای خارج از گونـه (Off-grade) در بورس منوط به موافقت کمیته عرضه می‌باشـد. کمیته عرضه مکلف اسـت بر اساس تعریف

کالای خـارج از گونه، مطابقـت کالای خارج از گونه را بـا یکی از کالاهای پذیرفته شده در بورس احراز نماید.

بخش ششم: تعلیق پذیرش کالا

مـاده ۲۵: در صورتی که عرضه‌کننده، تمام یا بخشـی از وظایف مندرج در ماده ۱۱ این دسـتورالعمل را رعایت ننمایـد، بورس می‌تواند پذیرش کالای وی را بـرای مدت حداکثر ۳ ماه به حال تعلیق درآورد. تعلیق یک کالا برای مدتی بیش از ۳ ماه منوط به موافقت هیات پذیرش خواهد بود. در هر صورت مدت تعلیق موضوع این ماده حداکثر ۶ ماه خواهد بود.

ماده ۲۶: در صورت وقوع تخلف موضوع ماده قبل سـازمان می‌تواند، دستور تعلیـق پذیرش کالای عرضه‌کننده را به بورس صادر نماید. تشـخیص مدت تعلیق با سازمان خواهد بود.

ماده ۲۷: رفع تعلیق پذیرش کالای یک عرضه‌کننده، منوط به رفع موجبات تعلیق، مطابق نظر سازمان، هیات پذیرش یا بورس، حسب مورد می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت تعلیق پذیرش مطابق ماده ۲۵، چنانچه موجبات تعلیق اعلام شـده توسـط بورس یا هیات پذیرش مرتفع گردد، بورس راسا نسبت به رفـع تعلیق اقدام نموده و مراتب را به همراه گزارش رفع دلایل تعلیق به سازمان و هیات پذیرش اعلام می‌نماید.

تبصـره ۲: در صـورت تعلیق پذیرش مطابق مـاده ۲۶، رفع تعلیق پذیرش توسط سازمان به بورس اعلام خواهدشد.

بخش هفتم: لغو پذیرش کالا

ماده ۲۸: پذیرش کالای یک عرضه‌کننده به موجب هر یک از موارد زیر لغو می‌شود:

۱: در صورت تداوم تعلیق پذیرش بیش از شش‌ماه و عدم رفع موجبات تعلیق

۲: در صورت انحلال یا ورشکستگی عرضه‌کننده کالا

مـاده ۲۹: در صـورت وقوع هریـک از بندهای ماده ۲۸، بـورس ضمن ارایه

گـزارش به هیات پذیرش مراتب را به عرضه‌کننده اعلام می‌کند. عرضه‌کننده موظف اسـت ظرف ۳۰ روز توضیحات خود را به هیات پذیرش ارایه نماید. در صورتی‌که هیات پذیرش تشـخیص دهد عرضه‌کننده قـادر به برطرف کردن موارد منجر به لغو پذیرش اسـت، مهلت مشخصی را حسب مورد برای وی در نظر می‌گیرد. این مدت قابل تمدید نمی‌باشد.

مـاده ۳۰: هیـات پذیرش می‌توانـد پذیرش کالای یـک عرضه‌کننده را در دوره‌ای که به عرضه‌کننده برای رفع موارد لغو مهلت داده می‌شود، به حالت تعلیق درآورد.

مـاده ۳۱: در صورت برطرف شـدن موجبات لغو پذیـرش در مهلت در نظر گرفته‌شـده، عرضه‌کننده کالا موظف است گزارش اقدامات خود و همچنین سایر اطلاعات مورد نیاز را به بورس ارایه نماید.

مـاده ۳۲: چنانچه در مهلت پیش‌بینی شـده موارد لغو پذیرش رفع نگردد، کالای آن عرضه‌کننـده با تصویب هیات پذیرش از فهرسـت نرخ‌های بورس حذف می‌شود.

مـاده ۳۳: بـورس، لغو پذیـرش کالا را حداکثر ظرف یک هفتـه از تاریخ تصویب، طی گزارشـی با ذکر دلایل مربوط، به عرضه‌کننده و سازمان اطلاع می‌دهد. عرضه‌کننده کالا می‌تواند مراتب اعتراض خود را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز پس از ابلاغ تصمیم هیات پذیرش، به دبیرخانه سـازمان اعلام کند. رأی هیات مدیره سـازمان در خصوص بررسـی مجدد موضوع یا تأیید نظر هیات پذیرش، برای هیات پذیرش، بورس و عرضه‌کننده لازم‌الاجرا است.

ماده ۳۴: پذیرش مجدد کالایی که پذیرش آن در بورس لغو شده است، پس از گذشـت یک سـال از تاریخ لغو پذیرش با ارایه درخواست و احراز شرایط پذیرش امکان‌پذیر خواهد بود.

فصل سوم– پذیرش اوراق بهادار مبتنی بر کالا

ماده ۳۵: پذیرش اوراق بهادار مبتنی بر کالا به درخواست بورس توسط هیات

پذیـــرش انجام خواهد شـــد. بورس پس از دریافت پیشـــنهاد تولید کنندگان، مصرف کنندگان، واردکنندگان، کارگزاران یا ســـایر نهادهای مالی مربوط نیز اقدام به ارایه درخواست پذیرش اوراق بهادار مبتنی بر کالا می‌نماید.

مـــاده۳۶: جهت پذیرش اوراق بهادار مبتنی بر کالا از جمله قراردادهای آتی موارد زیر توسط بورس تهیه و به هیات پذیرش ارایه می‌گردد:

الف: گزارش توجیهی پذیرش شامل:

۱: تعریف و استانداردهای دارایی پایه

۲: مشخصات بازار نقدی دارایی پایه

۳: آمار تولید، مصرف، واردات و صادرات دارایی پایه

۴: تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان عمده داخلی و خارجی

۵: قوانیـــن خاص حاکم بر تولید ،مصرف، قیمت‌گـــذاری، واردات یا صادرات دارایی پایه

۶: روند تغییرات قیمت داخلی و بین‌المللی دارایی پایه طی ۳ سال گذشته

۷: پیشنهاد دامنه نوسان قیمت روزانه قرارداد آتی و سقف حجم هر سفارش

۸: نمونـــه مشـــخصات قراردادهای آتی موضوع ماده ۴ دســـتورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران

ب: امیدنامه

ج: سایر اسناد یا اطلاعات مهم به تشخیص بورس یا درخواست هیات پذیرش.

تبصره: دارایی پایه از بین کالاهای پذیرفته شده در بورس یا کالاهای دارای بازار نقدی قوی به تشخیص هیات پذیرش، انتخاب می‌گردد.

مـــاده۳۷: هیـــات پذیرش حداکثر ظـــرف ۴۵ روز پـــس از دریافت گزارش و مستندات مربوط از بورس، نظر کتبی خود را با ذکر دلایل مبنی بر تأیید یا رد پذیرش اوراق بهادار مبتنی بر کالا، اعلام می‌کند.

ماده۳۸: درصورت تایید پذیرش، بورس موظف اســـت حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ اعلام هیات پذیرش اقدام به درج اوراق بهادار مبتنی بر کالا در فهرســـت نرخ‌های رسمی بورس و انتشار امیدنامه نماید. در صورت عدم انجام اقدامات مذکور طی مهلت مقرر، اخذ تاییدیه مجدد از هیات پذیرش الزامی است.

فصل چهارم: پذیرش صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله)

ماده ۳۹: شرایط پذیرش صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله) در حال تأسیس در بازار صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله) عبارتند از:

۱: موافقت سازمان با پذیره نویسی صندوق سرمایه‌گذاری به عنوان صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله به بورس اعلام شده باشد؛

۲: پذیرش تمامی واحدهای سرمایه‌گذاری عادی در بورس کالای ایران در اساسنامه صندوق پیش‌بینی شده باشد؛

۳: کلیه واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق با نام باشند؛

۴: صندوق سرمایه‌گذاری، دست کم دارای یک بازار گردان باشد.

۵: صندوق سرمایه‌گذاری طبق اساسنامه و امیدنامه خود برای سرمایه‌گذاری در گواهی سپرده کالایی و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا، در حال تشکیل باشد.

ماده ۴۰: بورس حداکثر ظرف ۱۰ روز کاری پس از دریافت درخواست پذیرش و تکمیل مدارک مورد نیاز برای پذیرش صندوق سرمایه‌گذاری، موافقت یا عدم موافقت خود با پذیرش صندوق را بر اساس شرایط ذکر شده در ماده ۳۹ به سازمان و مدیر صندوق اعلام می‌کند.

ماده ۴۱: در صورت پذیرش صندوق سرمایه‌گذاری در بورس، مدیر صندوق سرمایه‌گذاری موظف است پس از دریافت مجوز پذیره‌نویسی از سازمان نسبت به پذیره‌نویسی اولیه واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق از طریق بورس، در چارچوب مقررات مربوطه اقدام کند.

ماده ۴۲: انجام معاملات ثانویه واحدهای سرمایه‌گذاری عادی صندوق سرمایه‌گذاری پذیرفته شده در بورس منوط به درج نام آن در فهرست صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله) در بازار صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله) است. درج نام صندوق سرمایه‌گذاری در فهرست یادشده منوط به احراز شرایط زیر است:

۱: دریافت مجوز فعالیت صندوق سرمایه‌گذاری از سازمان؛

۲: ارایه اساسنامه و امیدنامه ثبت شده نزد سازمان ؛

۳: دارا بودن حداقل تعداد سرمایه‌گذار که طبق مصوبه هیات مدیره بورس مشخص می‌شود؛

۴: ارایه رسید پرداخت کارمزد پذیرش و درج با رعایت مقررات.

تبصره: در صورتی که تا ۳ ماه پس از اتمام پذیره نویسی اولیه واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری در بورس، مراحل موضوع این ماده از طرف صندوق تکمیل نشده باشد، بورس می‌تواند پذیرش صندوق را لغو کند.

ماده ۴۳: بورس موظف است بلافاصله پس از درج نام صندوق سرمایه‌گذاری در فهرست صندوق‌های سرمایه گذاری در بورس، اساسنامه و امیدنامه صندوق را در پایگاه اینترنتی خود منتشر و ظرف حداکثر ۷ روز کاری از تاریخ درج نسبت به گشایش نماد صندوق سرمایه‌گذاری در بازار مربوطه اقدام کند.

ماده ۴۴: مدیر صندوق سرمایه‌گذاری پذیرفته شده در بورس، موظف است هرگونه تغییر در مفاد اساسنامه و امیدنامه صندوق سرمایه‌گذاری را حداکثر یک روز کاری پس از تایید سازمان به بورس ارایه نماید.

ماده ۴۵: پذیرش صندوق سرمایه‌گذاری در بورس، در صورت خاتمه فعالیت آن طبق اساسنامه صندوق، لغو خواهد شد.

ماده ۴۶: بورس مکلف است ظرف مهلت سه ماه از ابلاغ دستورالعمل، ضوابط لغو پذیرش را به سازمان پیشنهاد دهد.

فصل پنجم:سایر موارد

بخش اول: کارمزدها

ماده۴۷: بورس کارمزدهای زیر را دریافت می‌کند:

۱: کارمزد پذیرش کالا، که به همراه درخواست پذیرش و تکمیل مدارک اولیه از متقاضی دریافت می‌شود.

۲: کارمزد درج کالا،که براساس آمار سالانه عرضه کالا در بورس از عرضه‌کننده برای هر سال دریافت می‌شود.

تبصره ۱: متقاضی و عرضه‌کننده، موظف هستند حسب مورد کارمزدهای فوق را بر اساس مصوبه هیات مدیره بورس و حداکثر تا میزان سقف‌های تعیین شده توسط هیات مدیره سازمان، در مهلت مقرر پرداخت نمایند.

تبصره ۲: در صورت عدم پرداخت کارمزد توسط عرضه‌کننده در مهلت مقرر، بورس می‌تواند این مبلغ را از مطالبات و یا موجودی عرضه‌کننده نزد اتاق پایاپای رأساً برداشت نماید.

بخش دوم: سایر مقررات

ماده ۴۸: کالاهایی که قبل از تصویب این دستورالعمل در بورس پذیرفته و عرضه شده‌اند، با رعایت این مقررات همچنان در بورس پذیرفته شده تلقی می‌شوند.

ماده ۴۹: تمام عرضه‌کنندگان، مادام که کالای آن‌ها در بورس پذیرفته شده است، موظف به رعایت مقررات بازار اوراق بهادار از جمله مفاد این دستورالعمل می‌باشند.

ماده ۵۰: در صورت نقض هر یک از مفاد این دستورالعمل توسط اشخاص ذیربط، بورس موظف است براساس مقررات انضباطی خود به تخلفات آن‌ها رسیدگی یا حسب مورد موارد را به مرجع ذی‌صلاح گزارش نماید.

دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۸۶/۰۲/۰۹ و اصلاحیه ۱۳۸۸/۱۲/۰٤ و ۱۳۸۹/۰۶/۲۷ شورای عالی بورس و اصلاحیه ۱۳۹۳/۱۱/۲۸ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

در راستای اجرای مواد ۱۲ آیین‌نامه معاملات مصوب مورخ ۱۳۸۲/۰۶/۰۳ شورای بورس و اصلاحات بعدی آن و ۲۲ آیین‌نامه اتاق پایاپای بورس فلزات مصوب مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۰۹ شورای بورس و با هدف افزایش شفافیت معاملات، حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و سامان بخشیدن به ثبت سفارش‌های مشتریان (اعم از خریداران و فروشندگان) در این بورس‌ها این دستورالعمل، تدوین و تصویب می‌گردد.

ماده ۱: کلیه کارگزاران موظفند سفارش‌های هریک از مشتریان را در فرم‌های ثبت سفارش که توسط بورس ابلاغ می‌گردد، ثبت نمایند.

ماده ۲: کلیه نقل و انتقالات وجوه بین کارگزار و مشتری از طریق انتقال فی‌مابین حساب‌های بانکی کارگزاری و مشتری صورت خواهد پذیرفت و انتقال وجه از سایر طرق ممنوع می‌باشد. بانک یا بانک‌های مورد نظر و نوع حساب توسط بورس تعیین می‌گردد.

ماده ۳: درج کد معاملاتی در فرم ثبت سفارش الزامی است.

ماده ۴: کد معاملاتی موضوع ماده ۳ این دستورالعمل بایستی قبلا به درخواست مشتری توسط کارگزار از بورس اخذ شده باشد. شرایط اخذ کد مشتری به شرح زیر می‌باشد:

۱: اخذ کد خرید کالا در بورس صرفا توسط اشخاص حقوقی مجاز می‌باشد.

جهت اخذ کد مشتری کارگزاری بایستی مدارک زیر را به بورس ارایه نماید. کلیه مدارک توسط کارگزار کنترل و ضمن تطبیق با اصل آن توسط کارگزار ممهور به مهر «برابر اصل» شده و به بورس ارایه می‌گردد

۲: جهت اخذ کد معاملاتی، کارگزار موظف است مدارک زیر را برای مشتری اخذ و اطلاعات را در سامانه مشتریان بورس وارد و تصویر خوانا و برابر اصل مدارک را برای بورس ارسال نماید. مسئولیت تطبیق و صحت ورود کلیه اطلاعات با کارگزار بوده و زمان رسیدگی و صدور کد معاملاتی توسط بورس حداکثر سه روز کاری می باشد.

الف: مدارک مورد نیاز مشتریان حقیقی:

۱: درخواست کتبی و تکمیل فرم مشخصات مشتریان

۲: شناسنامه و کد ملی

ب: مدارک مورد نیاز مشتریان خارجی

۱: درخواست کتبی و تکمیل فرم مشخصات مشتریان

۲: گذرنامه معتبر کشور متبوع

اشخاص حقوقی خارجی

۱. درخواست کتبی و تکمیل فرم مشخصات مشتریان

۲. مدارک ثبت یا تاسیس شرکت عبارتند از: گواهی تاسیس یا مدارک مشابه، اساسنامه یا مدرک مشابه، مدارک ثبت مشخصات و حدود اختیارات صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی، مدارک مربوط به مجوز فعالیت کشور متبوع که به تایید کنسولگری ایران رسیده باشد.

۳. مدارک مثبت مالی (صورت‌های مالی حسابرسی شده یا مدرک مشابه) به تشخیص بورس

تبصره۱: مدارک موضوع این بند باید به زبان فارسی یا انگلیسی ارایه شود. در صورتی که اصل مدارک به زبان دیگری باشد، ارایه ترجمه آن به زبان فارسی یا انگلیسی کافی است؛ مشروط بر اینکه ترجمه مذکور توسط مراجع رسمی ترجمه اسناد در ایران، کشور محل اقامت مشتری یا کشور محل صدور مدارک تایید شده باشد.

تبصره ۲: در صورتی که مدارک موضوع این بند، توسط مراجع ذیصلاح زیر برابر با اصل شده باشد، ارایه اصل مدارک الزامی نیست

الف: دفترخانه اسناد رسمی دارای مجوز از قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران؛

ب: سفارتخانه یا کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در محل اقامت مشتری؛

ج: مراجع صالحی که در کشور محل اقامت مشتری یا محل صدور مدارک برای این امر تعیین شده‌اند؛

الف: مدارک مورد نیاز مشتریان حقوقی:

۱: درخواست کتبی و تکمیل فرم مشخصات مشتریان

۲: مدارک هویتی شرکت شامل: اساسنامه شرکت، روزنامه رسمی آخرین تغییرات شرکت، آخرین روزنامه رسمی در خصوص اعضای هیات مدیره و دارندگان امضا مجاز شرکت، شناسنامه و کارت ملی صاحبان امضای مجاز، رئیس هیات مدیره و مدیرعامل شرکت.

۳: آخرین صورت مالی حسابرسی شده به همراه گزارش حسابرس و بازرس قانونی

تبصره۱: در خصوص اشخاص حقوقی که مطابق بخشنامه سازمان امور مالیاتی کشور، ملزم به ارائه صورت های مالی حسابرسی شده نمی باشد. ارایه اظهارنامه مالیاتی آخرین دوره مالی کفایت می کند.

تبصره۲: در خصوص اشخاص حقوقی که برای ارایه صورت‌های مالی با محدودیت قانونی مواجه می باشند، اخذ صورت‌های مالی از آن‌ها به تشخیص بورس خواهد بود.

تبصره ۳: اطلاعات موضوع این ماده حداقل اطلاعات لازم جهت اخذ کد معاملاتی می‌باشد. مشتری موظف است در هر زمان بنا به درخواست بورس نسبت به ارایه مدارک و مستندات تکمیلی اقدام نماید. در صورت عدم ارایه مدارک درخواستی، کد معاملاتی وی غیر فعال می‌گردد. ضوابط اجرایی این موضوع در هیات مدیره بورس کالا تصویب خواهد شد.

ماده ۵: کارگزاران مکلفند فرم‌های ثبت سفارش را برای هر مشتری به ترتیب شماره سریال بایگانی و حسب استعلام به بورس و یا سازمان ارایه نمایند.

ماده ۶: جهت رعایت نوبت مشتریان ثبت زمان و تاریخ دقیق، هنگام تکمیل فرم سفارش الزامی است. این قاعده در مورد سفارش‌های الکترونیکی یا تلفنی نیز صادق می‌باشد. کارگزاران مکلفند براساس اولویت زمانی دریافت سفارش مشتری، نسبت به اجرای سفارش اقدام نمایند.

ماده ۷: اخذ سفارش خرید از مشتری توسط کارگزار منوط به واریز وجه به عنوان پیش پرداخت خرید، حداقل به میزان ۱۰ درصد بهای تقریبی معامله به حساب بانکی خاصی که کارگزار طبق شرایط اعلامی بورس جهت دریافت پیش پرداخت مشتریان افتتاح نموده است، می‌باشد.

تبصره ۱: بورس می‌تواند حسب شرایط بازار میزان پیش پرداخت را برای عرضه تا ۱۰۰درصد بهای تقریبی معامله افزایش دهد. بورس موظف است این تغییرات را طی اعلامیه عرضه به عموم اعلام نماید.

تبصره ۲: کارگزار موظف است براساس وجوه واریزی به حساب بانکی پیش پرداخت خرید، سفارش‌ها را برای مشتری یا مشتریان معین ثبت و اجرا نماید. تخصیص کالای خریداری شده فقط به مشتریانی امکان پذیر است که تا قبل از پایان حراج، پیش پرداخت خود را به حساب بانکی مربوطه واریز و اسامی آن‌ها در سیستم نظارتی بورس ثبت شده باشد.

تبصره ۳: در صورتی که عرضه‌کننده، تسویه اعتباری معامله توسط مشتری یا مشتریان خاصی را بپذیرد، تاییدیه عرضه‌کننده باید تا زمان اخذ سفارش، توسط عرضه‌کننده به بورس و کارگزار خریدار ارایه و در سیستم نظارتی بورس ثبت گردد. در صورت تصدیق تاییدیه مذکور توسط بورس و ثبت آن در سیستم نظارتی بورس، واریز پیش پرداخت خرید توسط مشتری الزامی نخواهد بود.

تبصره ۴: بورس موظف است از ثبت و اجرای سفارش‌هایی که مقررات این ماده در خصوص آن‌ها رعایت نشده است، در سیستم معاملات، جلوگیری نماید.

ماده ۸: در صورتی‌که خریدار پس از ارایه سفارش و قبل از انجام معامله از خرید کالا منصرف شود و یا چنانچه کارگزار خریدار به هر علت نتواند

نسبت به خرید کالای موضوع سفارش اقدام کند، پیش دریافت مشتری آزاد می‌شود.

تبصره: مراتب انصراف خریدار باید قبل از تحقق معامله ذیل فرم سفارش مربوطه درج و به امضای طرفین برسد.

ماده ۹: چنانچه خریدار پس از اعمال سفارش توسط کارگزار خریدار از پرداخت الباقی وجه موضوع سفارش ظرف مهلت مقرر خودداری نماید معامله مورد نظر محقق نشده و کارگزار خریدار کلیه کارمزدهای انجام معامله را از محل پیش دریافت مشتری یا اعتبار اعطایی به وی کسر و فروشنده برای مطالبه خسارات وارده به خود به کانون کارگزاران مراجعه خواهد کرد.

تبصره: بعد از گذشت ۱۰ روز کاری از احراز عدم تحقق معامله، کارگزار خریدار پس از استعلام از کانون کارگزاران و اطمینان از عدم طرح شکایت بابت مطالبه خسارت، الباقی پیش دریافت مشتری را به وی مسترد خواهد کرد.

ماده ۱۰: در صورتی‌که کارگزار هر یک از وظایف و تکالیف مقرر در این دستورالعمل را رعایت نکند در مقابل ادعای طرف مقابل مسئول و پاسخگو بوده و اقدام کارگزاری حسب مورد براساس مقررات انضباطی مربوطه، تخلف محسوب خواهد شد.

ماده ۱۱: کارگزاران مکلفند ظرف حداکثر ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل عملیات خود را با مفاد آن تطبیق دهند. بدیهی است در پایان مهلت مذکور با کارگزاران متخلف برابر مقررات برخورد خواهد شد.

* این ماده در تاریخ ۱۳۸۹/۶/۲۷ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده است.

بسمه تعالی

فرم درخواست کد مشتریان حقیقی

شرکت کارگزاری ..... تاریخ: ...../...../.....

شماره:

اطلاعات فردی

نام.....

نام خانوادگی:.....

جنسیت: مرد ☐ زن ☐ وضعیت تاهل: مجرد ☐ متاهل ☐

نام پدر:.....

شماره شناسنامه:.....

صادره از:..... تاریخ تولد: ...../...../.....

شماره سریال شناسنامه:.....

کدملی:.....

تحصیلات:.....

پست الکترونیکی:.....

آدرس منزل:.....

تلفن منزل:..... کد پستی:

تلفن همراه:.....

تلفن محل کار:.....

اطلاعات حساب مالی بانکی

حساب بانکی[1]

نام بانک:..... نام شعبه : ..... کد

شعبه:.....

نوع حساب:..... شماره حساب:.....

---

[1]- بانک و نوع حساب توسط بورس تعیین می گردد.

ضمن تائید صحت مندرجات فوق اعلام می دارم که هر گونه تغییرات احتمالی را سریعاً به آن شرکت کارگزاری اطلاع دهم.

امضاء: تاریخ:

نمونه امضاء	اثر انگشت

کد صادره توسط بورس	مهر و امضای واحد صدور کد

بسمه تعالی

فرم درخواست کد برای مشتریان حقوقی

شرکت کارگزاری:..... تاریخ:

...../...../..... شماره:

مشخصات عمومی

نام:.....

نوع شخصیت حقوقی:..... زمینه

فعالیت:.....

شماره ثبت:.....

محل ثبت:..... تاریخ ثبت: ...../...../.....

سایت الکترونیکی:..... پست الکترونیکی:.....

آخرین آدرس دفتر مرکزی:.....

..... کدپستی: | | | | | | | | | | |

تلفن دفترمرکزی.....

دورنگار:.....

مدیرعامل:.....

آخرین ترکیب اعضای هیأت مدیره:

.....

.....

.....

.....

صاحبان امضای مجاز بر اساس تصمیمات آخرین مجمع شرکت:

.....

.....

.....

سهامداران بالای ده درصد (شامل ده درصد)

.....

.....

.....

.....

.....

اطلاعات حساب های بانکی

حساب بانکی[۲]

نام بانک:..... نام شعبه : ..... کد

شعبه:.....

نوع حساب:..... شماره حساب:.....

ضمن تأیید صحت مندرجات فوق هر گونه تغییرات احتمالی سریعاً به آن شرکت کارگزاری اعلام می گردد.

امضاء صاحبان مجاز: مهر شرکت: تاریخ:

نمونه امضاء صاحبان امضاء مجاز	مهر شرکت

کد صادر شده توسط بورس:	مهر و امضای واحد صدور کد :

[۲]- بانک و نوع حساب توسط بورس تعیین می گردد.

دستورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام)

(مصوب ۱۳۹۶/۰۶/۱۵ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

فصل اول– تعاریف و کلیات

ماده ۱: تعاریف:

کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل نیز کاربرد دارند. واژه‌های دیگر دارای معانی ذیل می‌باشند.

۱. آخریــن روز معاملاتی: آخرین روزی که امکان معامله یک «قرارداد آتی» در «بورس» وجود دارد.

۲. اتاق پایاپای: واحدی اســت که وظیفه تســویه و پایاپای «قرارداد آتی» را برعهده دارد.

۳. اخطاریه افزایش وجه تضمین: اخطاری است که به منظور افزایش وجه تضمین مشتریان تا سطح «وجه تضمین اولیه» داده می‌شود.

۴. ارزش قــرارداد: ارزش دارایی تعهد شــده در «قرارداد آتی» در زمان اخذ موقعیت تعهدی است.

۴ مکرر. اطلاعیه تحویل: اعلامیه‌ای است که جهت اطلاع مشتریان از نحوه انجام امور تحویل، در مهلت تعیین شــده در این دســتورالعمل توسط بورس منتشر می شود.

۵. اطلاعیه معاملاتی قرارداد آتی: گزارشی است که برای اطلاع سرمایه‌گذاران از وضعیت «دارائی پایه» و مشخصات «قرارداد آتی» هر نماد معاملاتی در قالب فرم‌هایی که به تصویب هیات مدیره «بورس» می‌رسد، برای عموم منتشر می‌شود.

۶. اعلامیه تحویل: اعلامیه ای است که توسط اتاق پایاپای جهت اطلاع خریداران از وضعیت تحویل کالا به آن‌ها ارایه می‌گردد.

۷. بازار جبرانی: بازاری است که پس از پایان معاملات روزانه تشکیل می‌گردد. در این بازار محدودیت‌های قیمتی و مقداری معاملات تغییر می‌یابد و معاملات آن تاثیری در محاسبه «قیمت تسویه روزانه» ندارد.

۸. بستن موقعیت: تبدیل تعهد از طریق اتخاذ یک «موقعیت تعهدی» جدید معکوس در مقابل «موقعیت تعهدی باز» مشتری

۹. بورس: شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) می‌باشد.

۱۰. به‌روز رسانی حساب‌ها: فرایندی است که پس از پایان «جلسه معاملات» توسط «اتاق پایاپای» و به ترتیبی که در این دستورالعمل ذکر گردیده است، با هدف کنترل وجوه تضمین مشتریان انجام می‌شود.

۱۱. بیانیه ریسک: فرمی است که قبل از فعالیت در بازار معاملات آتی باید به امضا مشتری رسیده باشد و حاکی از اقرار شخص مذکور نسبت به آگاهی کامل وی از ریسک موجود در این معاملات می‌باشد.

۱۲. پیش پرداخت تحویل: وجهی است که خریداران باید به عنوان پیش پرداخت جهت تحویل کالا نزد «اتاق پایاپای» تودیع نمایند.

۱۳. تحویل: تسلیم دارایی پایه «قرارداد آتی» سررسید شده توسط فروشنده به خریدار.

۱۴. تسویه نقدی: توافق طرفین تعهد مبنی برسقوط تعهدات ایشان است که بر مبنای آن تسویه نهایی بر حسب آخرین «قیمت تسویه روزانه» صورت پذیرفته و مانده وجوه مسترد می‌گردد.

۱۵. دوره عادی معاملاتی: دوره زمانی است که در آن معاملات بر مبنای «حراج پیوسته» انجام می‌شود.

۱۶. **جلسه معاملات:** دوره زمانی انجام معاملات یک «قرارداد آتی» است که شامل «دوره گشایش»، «جلسه عادی معاملاتی» و «دوره پایانی معاملات» می‌شود.

۱۷. حداقل وجه تضمین: حداقلی از سطح «وجه تضمین اولیه» است که برای هر موقعیت تعهدی باز باید موجود باشد. حداقل مذکور در مشخصات هر «قرارداد آتی» تعیین می‌شود.

۱۸. حراج پیوسته: حراجی است که پس از «دوره گشایش» آغاز و تا پایان جلسه معاملات ادامه می‌یابد.

۱۹. حراج تک قیمتی: حراجی است که پس از «دوره پیش گشایش» جهت کشف یک نرخ برای اجرای سفارشات ثبت شده و شروع حراج پیوسته انجام می‌شود.

۲۰. حساب عملیاتی مشتری: حساب بانکی مشتری است که جهت تسویه وجوه توسط «اتاق پایاپای» مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲۱. خریدار: شخصی است که تعهد به خرید دارایی پایه در سر رسید می‌نماید و مطابق عرف بازار خریدار نامیده می‌شود.

۲۲. دارائی پایه: دارائی موضوع «قرارداد آتی پذیرش شده» است.

۲۳. دوره پایانی معاملات: دوره‌ای است که بازار با آن پایان می‌یابد و طی آن ورود سفارش جدید و یا ابطال سفارشات امکان‌پذیر نمی‌باشد و صرفا سفارشاتی که با تغییر قیمت، شرایط برابری قیمت خرید و فروش را احراز می‌کنند، در این دوره اجرا می‌شوند.

۲۴. دوره پیش گشایش: دوره ای است که در آن امکان ثبت، تغییر و حذف سفارش وجود دارد و لیکن سفارشات اجرا نمی‌شود.

۲۵. دوره تسویه روزانه: مدت زمانی است که طی آن عملیات مربوط به تسویه «قرارداد آتی» صورت می‌گیرد.

۲۶. دوره گشایش: این دوره شامل دوره «پیش گشایش» و «حراج تک قیمتی» است.

۲۷. دوره معاملات: فاصله زمانی اولین لغایت آخرین روز معاملات هر «قرارداد آتی» که در مشخصات آن قرارداد تعریف می‌شود.

۲۸. رسید انبار: سندی است که توسط انبارهای مورد تائید «بورس» صادر شده و مالکیت شخص را بر مقدار مشخصی از یک کالا گواهی می‌کند.

۲۹. روزکاری: روزهای مجاز معاملاتی که توسط هیات مدیره «بورس» جهت انجام معاملات آتی تعیین می‌شود.

۳۰. سفارش: دستور مشتری جهت اتخاذ «موقعیت تعهدی» خرید یا فروش

۳۱. فروشنده: شخصی است که تعهد به فروش «دارایی پایه» در سر رسید می‌نماید و مطابق عرف بازار فروشنده نامیده می‌شود.

۳۲. قراردادآتی: قراردادی است که فروشنده براساس آن متعهد می‌شود در سررسید معین، مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمتی که الان تعیین می‌کنند بفروشد و در مقابل طرف دیگر قرارداد متعهد می‌شود آن کالا را با آن مشخصات خریداری کند و برای جلوگیری از امتناع طرفین از انجام قرارداد، طرفین به صورت شرط ضمن عقد متعهد می‌شوند مبلغی را به‌عنوان وجه تضمین نزد اتاق پایاپای بگذارند و متعهد می‌شوند متناسب با تغییرات قیمت آتی، وجه تضمین را تعدیل کنند و اتاق پایاپای از طرف آنان وکالت دارد متناسب با تغییرات، بخشی از وجه تضمین هر یک از طرفین را به عنوان اباحه تصرف در اختیار دیگری قرار دهد و او حق استفاده از آن را خواهد داشت تا در سررسید با هم تسویه کنند .

۳۳. قرارداد آتی پذیرش شده: اوراق بهادار مبتنی بر کالایی است که توسط هیات پذیرش «بورس» به منظور معاملات آتی در «بورس» پذیرش شده است.

۳۴. قیمت تسویه روزانه: قیمتی است که روزانه جهت به‌روزرسانی حساب‌ها توسط «بورس» محاسبه و اعلام می‌گردد.

۳۵. کمیته آتی: کمیته‌ای است که توسط هیات مدیره «بورس» جهت انجام وظایف مصرح در این دستورالعمل تشکیل می‌گردد. اعضای این کمیته باید بر اساس مقررات و با رعایت بی طرفی و انصاف عمل کنند. ضوابط اجرایی فعالیت کمیته توسط هیات مدیره «بورس» تعیین می‌شود و مدیرعامل «بورس» مسئولیت نظارت بر حسن انجام وظایف این کمیته را بر عهده دارد.

۳۶. گواهی آمادگی تحویل: سندی است که توسط خریدار و فروشنده

«قرارداد آتی» و به منظور آگاهی اتاق پایاپای از آمادگی وی جهت تحویل کالا در قالب فرم‌های بورس ارایه می‌گردد.

۳۶ مکرر: گواهی سپرده کالایی: ورقه بهاداری است که به موجب دستورالعمل «پذیرش انبار و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی» صادر میشود و مؤید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالای سپرده شده در انبار است و پشتوانه آن قبض انباری است که توسط انباردار صادر می‌شود.

۳۷. ماه قرارداد: ماهی است که درآن «قرارداد آتی» سررسید می‌شود.

۳۸. مشتری: شخصی که به عنوان خریدار یا فروشنده در بازار فعالیت می‌کند.

۳۹. موقعیت تعهدی: تعهد موضوع یک «قرارداد آتی» در بازار معاملات آتی است.

۴۰. موقعیت تعهدی باز: «موقعیت تعهدی» که در بازار معاملات آتی تسویه نهائی نشده است.

۴۱. موقعیت تعهدی خرید: «موقعیت تعهدی» است که مشتری با اتخاذ آن، متعهد به خرید دارائی پایه ذکر شده در «قرارداد آتی» می‌گردد.

۴۲. موقعیت تعهدی فروش: موقعیت تعهدی است که مشتری با اتخاذ آن، متعهد به فروش دارایی پایه ذکر شده در «قرارداد آتی» می‌گردد.

۴۳. وجه تضمین: وجهی است که در قالب شرط ضمن عقد از مشتریان دریافت می‌شود.

۴۴. وجه تضمین اضافی: وجه تضمینی است که در صورت عدم کفایت «وجه تضمین اولیه» جهت پوشش ریسک نوسانات قیمت، از کلیه مشتریان دارای «موقعیت تعهدی باز» اخذ می‌گردد. این وجه با اعلام اتاق پایاپای و طی مهلت اعلام شده از سوی این اتاق باید توسط مشتریان پرداخت گردد. میزان این وجه توسط «بورس» تعیین می‌شود.

۴۵. وجه تضمین اولیه: وجه تضمینی است که جهت تضمین ایفای تعهدات مشتریان برای ایجاد یک «موقعیت تعهدی» اخذ می‌شود. میزان این وجه در مشخصات هر «قرارداد آتی» تعیین می‌شود.

۴۶. وجه تضمین جبرانی: وجه تضمینی است که مشتریان بعد از دریافت «اخطاریه افزایش وجه تضمین»، باید نزد «اتاق پایاپای» تودیع نمایند.

فصل دوم – مشخصات «قرارداد آتی»

ماده ۲: «دارایی پایه» از بین محصولات پذیرفته‌شده در «بورس» یا کالاهای دارای بازار نقدی قوی به تشخیص هیات پذیرش، انتخاب می‌گردد.

ماده ۳: «قرارداد آتی» قابل معامله در بورس بر اســاس «قرارداد آتی پذیرش شده» تعیین می‌شود. مشخصات «قرارداد آتی» به پیشنهاد بورس به تصویب هیات پذیرش خواهد رسید.

ماده ۴: مشخصات «قرارداد آتی» باید شامل موارد ذیل باشد:

۱-«دارایی پایه»	۱۱- «وجه تضمین اولیه»
۲-«قرارداد آتی پذیرش شده»	۱۲- «حداقل وجه تضمین»
۳- اندازه قرارداد آتی	۱۳- حداکثر هر سفارش
۴- استاندارد تحویل	۱۴- واحد قیمت
۵- ماه قرارداد آتی	۱۵- کارمزد معاملات
۶ – حد نوسان قیمت روزانه	۱۶- نماد معاملاتی
۷- «دوره معاملات» شامل:	۱۷ - ساعات معامله
- اولین روز معاملاتی	۱۸- مهلت ارایه گواهی آمادگی تحویل
- آخرین روز معاملاتی	۱۹ - پیش پرداخت تحویل
۸- تاریخ تحویل	۲۰ - سقف مجاز موقعیت‌های معاملاتی باز
۹- محل تحویل	۲۱-جریمه‌ها
۱۰- حداقل تغییر قیمت سفارش	

ماده ۵: «بورس» موظف اســت «اطلاعیه معاملاتی قرارداد آتی» را حداقل ۳ روز کاری قبل از آغاز معاملات هر نماد معاملاتی، از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم برساند.

مــاده ۵ مکــرر: بورس موظف اســت اطلاعیه‌های مربوط بــه تغییرات وجه تضمین اولیه را حداقل ۲ روز کاری قبل، از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم برساند.

فصل سوم – ثبت سفارش مشتریان

ماده ۶: آن دسته از شرکت‌های کارگزاری یا کارگزار/ معامله‌گران، مجاز به انجام معامله آتی خواهند بود که مجوز انجام معاملات آتی را از «سازمان» اخذ نموده و بدین منظور در «بورس» پذیرش شده باشند. فعالیت در این بازار به منزله پذیرش مفاد این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۷: آن دسته از نمایندگان شرکت‌های کارگزاری امکان دسترسی به سامانه معاملات برای انجام معاملات آتی را خواهند داشت که صلاحیت‌های لازم را از نظر «سازمان» و «بورس» احراز نموده باشند.

ماده ۸: کد مشتری باید قبل از معاملات به درخواست مشتری، توسط کارگزار اخذ شده باشد. جهت اخذ کد مشتری کارگزار باید مدارک زیر را از مشتری دریافت نماید.

۱: برای اشخاص حقیقی کپی شناسنامه و کارت ملی که توسط کارگزار برابر اصل شده باشد و برای اشخاص حقوقی مدارک تأسیس و دارندگان امضای مجاز و کپی شناسنامه صاحبان امضای مجاز که توسط کارگزار برابر اصل شده باشد.

۲: فرم تکمیل شده درخواست کد مشتری

۳: فرم «بیانیه ریسک» به امضای مشتری

تبصره۱: فرم درخواست کد و «بیانیه ریسک» توسط «بورس» تهیه و ابلاغ می‌گردد.

تبصره۲: فعالیت مشتریان دارای کد معاملاتی منوط به تکمیل فرم «بیانیه ریسک» می‌باشد.

ماده ۹: فعالیت مشتری در بازار معاملات آتی منوط به افتتاح حساب بانکی توسط مشتری جهت معاملات آتی خواهد بود. بانک یا بانک‌های مورد نظر و نحوه افتتاح حساب توسط «بورس» اعلام خواهد شد.

ماده ۱۰: کارگزاران می‌توانند سفارش مشتریان را به صورت کتبی، تلفنی، از طریق اینترنت و یا سایر روش‌های تعیین‌شده توسط «بورس» دریافت نمایند،

لیکن موظفند کلیه سفارش‌های مذکور را در فرم‌های ثبت سفارش که توسط «بورس» ابلاغ می‌گردد، ثبت نمایند.

ماده ۱۱: کارگزاران مکلفند فرم‌های ثبت سفارش را برای هر مشتری به ترتیب شماره سریال بایگانی و حسب درخواست به «بورس» و یا «سازمان» ارایه نمایند.

ماده ۱۲: جهت رعایت نوبت مشتریان ثبت زمان دقیق و تاریخ، هنگام تکمیل فرم سفارش الزامی است. این قاعده در مورد سفارش‌های الکترونیکی یا تلفنی نیز لازم‌الاجرا است. کارگزاران مکلفند بر اساساولویت زمانی دریافت سفارش مشتری، نسبت به اجرای سفارش اقدام نمایند.

ماده ۱۳: کارگزار مکلف است قبل از ثبت سفارش هر مشتری، واریز « وجه تضمین اولیه» به «حساب عملیاتی مشتری» را احراز نماید. در غیر این‌صورت مسئولیت پرداخت وجه تضمین اولیه با کارگزار خواهد بود.

ماده ۱۳ مکرر: کارگزار می‌تواند علاوه بر وجه تضمین اولیه، به منظور اطمینان از ایفای تعهدات مشتری، وثایق یا تضامینی را از مشتری دریافت کند.

ماده ۱۴: انواع سفارشات قابل ارایه توسط مشتری به شرح ذیل می‌باشد:

الف: سفارش به قیمت معین: سفارشی است که باید در قیمت تعیین شده یا بهتر معامله شود.

ب: سفارش به قیمت بازار: سفارشی است که باید با قیمت بازار معامله شود.

ج: سفارش جلوگیری از زیان: سفارشی است که در صورت رسیدن قیمت بازار به یک قیمت مشخص، اجرا می‌شود.

تبصره: سایر انواع سفارشات به پیشنهاد «بورس» به تصویب «سازمان» می‌رسد.

ماده ۱۵: سفارشات به لحاظ اعتبار به انواع زیر دسته‌بندی می‌شود.

الف: اعتبار روزانه:اعتبار تا پایان روز معاملاتی ثبت سفارش

ب: اعتبار جلسه معامله:اعتبار تا پایان جلسه معاملاتی ثبت سفارش

ج: اعتبار همه یا هیچ: اجرای سفارش به شرط انجام تمام آن و درغیر این صورت حذف سفارش

د: اعتبار تا زمان ابطال: اعتبار تا زمان حذف سفارش
هـ: اعتبار تا زمان تعیین‌شده: اعتبار تا زمان تعیین شده در سفارش

ماده ۱۶: سقف اعتباری معاملات هرمشتری و هرکارگزار توسط هیات مدیره «بورس» تعیین می‌گردد.

فصل چهارم– نحوه انجام معاملات

ماده ۱۷: ساعات و روزهای انجام معامله در «بورس» و مدت هریک از مراحل «جلسه معاملات» توسط هیات مدیره «بورس» تعیین و اعلام می‌شود.

تبصره ۱: تغییرات ساعات و روزهای معامله حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال، باید به اطلاع عموم برسد.

تبصره ۲: در صورت تغییر اضطراری ساعت شروع، خاتمه یا طول مدت جلسه رسمی معاملاتی در اثر اشکالات فنی، بورس یابد تغییرات را قبل از اعمال، از طریق سایت رسمی خود اعلام و مستندات مربوط به دلایل بروز شرایط اضطراری را در سوابق خود نگهداری نماید و حسب درخواست، مستندات را به سازمان ارایه نماید.

ماده ۱۸: اجرای سفارشات براساس اولویت قیمت و در صورت تساوی قیمت‌ها براساس اولویت زمانی ورود سفارش به سامانه معاملاتی خواهد بود.

تبصره: هیات مدیره «بورس» می‌تواند علاوه بر اولویت‌های مذکور در این ماده، اولویت‌های دیگری را حسب مورد جهت تصویب به «سازمان» پیشنهاد نماید. این تغییرات حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال، باید به اطلاع عموم برسد.

ماده ۱۹: معاملات «قرارداد آتی» با یک «حراج تک قیمتی» آغاز و با «حراج پیوسته» ادامه می‌یابد.

ماده ۲۰: «بورس» حداکثر یک ساعت پس از پایان «جلسه معاملات روزانه»، قیمت تسویه را براساس مقررات این دستورالعمل محاسبه و به عموم اعلام می‌نماید.

مـــاده ۲۱: دامنه نوســـان قیمـــت روزانه هر «قرارداد آتی» و ســـقف حجم هر سفارش در زمان پذیرش «قرارداد آتی» مشخص می‌شود.

تبصره: تغییر دامنه نوســـان قیمت و سقف حجم هرســـفارش در طول دوره معاملاتی «قرارداد آتی» با پیشـــنهاد «بورس» و پس از تصویب هیات پذیرش امکان پذیر می‌باشـــد. این تغییرات حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال، باید به اطلاع عموم برسد.

مـــاده ۲۲: در صـــورت وجود اطلاعات یا وقوع شـــرایط اضطـــراری که تاثیر با اهمیتی بر قیمت «قرارداد آتی» و یا تصمیم سرمایه‌گذاران دارد «کمیته آتی» می‌تواند معامـــلات را حداکثر به مدت یک جلســـه معاملاتی متوقف نموده و موضوع را جهت رفع موارد توقف پیگیری نماید.

تبصره: توقف معاملات بیش از یک جلســـه معاملاتی تا ۳ روزکاری با دستور مدیرعامل «بورس» و بیش از آن با موافقت «سازمان» امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۲۳: در صورت وقوع موارد موضوع ماده ۲۲ این دســـتورالعمل، «کمیته آتـــی» معاملات مبتنی یا متاثر از این موارد را تشـــخیص داده و به مدیرعامل «بـــورس» ارایه می‌کند. مدیرعامل «بورس» عدم وقـــوع این گونه معاملات را اعلام می‌نماید.

مـــاده ۲۴: در صورتـــی که کارگزار خریدار یا فروشـــنده نســـبت به معاملات انجام‌شده معترض باشند باید اعتراض خود را با ذکر دلایل برای رسیدگی تا ۲ ساعت قبل از شروع جلسه معاملاتی روز بعد به «بورس» اعلام نماید. تصمیم «بورس» در این خصوص لازم‌الاجراست.

مـــاده ۲۵: «بورس» گزارش آماری معاملات بازار را طبق ضوابط «ســـازمان» منتشر می‌کند.

ماده ۲۶: «موقعیت‌های تعهدی باز» هر کارگزار یا مشتری نباید از سقف مجاز تعیین شده برای نامبرده بیشتر باشد.

تبصره: ســـقف مجاز «موقعیت‌های تعهدی باز» هر مشـــتری یا کارگزار طبق ضوابط «بورس» تعیین می‌شود.

ماده ۲۷: در صورتی‌که ظن استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت در معاملات وجود داشته باشد و یا تغییرات غیرعادی قیمت مشاهده گردد، «سازمان» می‌تواند دستور توقف نمادمعاملاتی «قرارداد آتی» را صادر نمایند. در این حالت «بورس» باید بلافاصله اقدام به توقف نماد معاملاتی مربوطه نموده و تا رفع دلایل توقف نماد، موضوع را پیگیری نماید. بازگشایی مجدد نماد با موافقت «سازمان» امکان پذیر خواهد بود.

فصل پنجم– تسویه

ماده ۲۸: هر مشتری باید جهت انجام معاملات آتی، حسابی تحت عنوان «حساب عملیاتی مشتری» نزد بانکی که بدین منظور توسط اتاق پایاپای معرفی می‌شود، افتتاح نماید. در زمان افتتاح حساب، مشتری اذن تصرف در حساب مذکور را جهت انجام عملیات «به‌روز رسانی حساب‌ها»، مطابق مقررات این دستورالعمل به اتاق پایاپای خواهد داد.

تبصره: نقل وانتقالات وجوه جهت تسویه حساب مشتریان توسط «اتاق پایاپای» انجام می‌گیرد.

ماده ۲۹: «اتاق پایاپای» متناسب با تعداد «موقعیت تعهدی باز» هر مشتری و میزان «وجه تضمین اولیه» هر «قرارداد آتی»، اقدام به مسدود نمودن حساب نامبرده می‌نماید.

ماده ۳۰: «دوره تسویه روزانه» بعد از پایان معاملات آغاز می‌گردد و تا یک ساعت قبل از پایان جلسه معاملات روز بعد ادامه خواهد یافت.

ماده ۳۱: اتاق پایاپای بر اساس «قیمت تسویه روزانه»، عملیات «به‌روز رسانی حساب‌ها» را به شرح زیر انجام می‌دهد:

۱- در مورد «موقعیت‌های تعهدی باز»، تفاوت ارزش دارایی تعهد شده در «قرارداد آتی» را بر حسب تفاوت «قیمت تسویه روزانه» روزمعاملاتی جاری با روز معاملاتی قبل محاسبه و به حساب مشتریان منظور می‌نماید.

۲- در صورتی که پس از انجام عملیات بند فوق «وجه تضمین اولیه» مشتری

از سطح «حداقل وجه تضمین» کمترشود، اتاق پایاپای «اخطاریه افزایش وجه تضمین» را برای کارگزار مربوطه ارسال می‌نماید.

مـاده ۳۲: کارگزاران موظفند بلافاصله پس از دریافت «اخطاریه افزایش وجه تضمین» مراتب را به اطلاع مشتری مربوطه برسانند تا وی نسبت به پرداخت «وجه تضمین جبرانی»خود ظرف مهلت زمانی مقرر اقدام نماید.

تبصره ۱: «وجه تضمین جبرانی» حداکثر تا یک سـاعت پس از شروع جلسه معاملاتی روز کاری بعد باید پرداخت شود. [۱]

تبصره ۲: ایجاد «موقعیت تعهدی باز» جدید برای مشـتریانی که «اخطاریه افزایش وجه تضمین» دریافت کرده‌اند، پس از پرداخت «وجه تضمین جبرانی» مقدور می‌باشد.

ماده ۳۳: در صورتی‌که «مشتری» تا پایان مهلت مقرر نسبت به واریز «وجه تضمین جبرانی» و اصلاح موجودی حساب خود تا سطح «وجه تضمین اولیه» اقدام ننماید، کارگزار مربوطه حسـب دستور اتاق پایاپای اقدام به بستن تمام یا بخشـی از «موقعیتهای تعهدی باز» مشـتری جهـت تامین «وجه تضمین جبرانی» مورد نیاز می‌نماید.

مـاده ۳۴: در صورتی‌کـه کارگـزار نتواند از محل بسـتن موقعیت معاملاتی مشـتری در سـاعات معاملات عادی، اقدام به تامین «وجه تضمین جبرانی» نماید، در «بازار جبرانی» نسبت به اجرای آن اقدام خواهد نمود.

تبصـره: ضوابط اجرایی «بـازار جبرانی» به تصویب هیـات مدیره «بورس» خواهد رسید.

ماده ۳۴ مکرر: درصورتی‌که موجودی حسـاب عملیاتی مشـتری پوشـش دهنده تعهدات وی نباشـد تعهدات مشتری از محل موجودی کارگزار مربوطه و یا تضمین‌های وی نزد «اتاق پایاپای»تامین می‌شود.

تبصره: کارگزار می‌تواند جهت پوشـش ریسـک مربوط به این ماده، وثایق و تضامین مورد نیاز را از مشتری مطابق ماده ۱۳ مکرر دریافت نماید.

ماده ۳۵: در صورتی‌که مشتری اقدام به «بستن موقعیت» خود نماید تفاوت

۱. اصلاحی مورخ ۱۳۹۱/۰۷/۰۸ هیات مدیره سازمان

«ارزش قرارداد» معکوس با ارزش دارایی تعهد شده در «قرارداد آتی» بر حسب آخرین «قیمت تسویه روزانه» به حساب مشتری منظور می‌شود.

ماده ۳۶: در پایان هر روز معاملاتی، «قیمت تسویه روزانه» براساس رویه‌های ذیل محاسبه می‌گردد:

الف: «قیمت تسویه روزانه»، میانگین وزنی قیمت معاملات انجام شده طی ۳۰ دقیقه پایانی آخرین «جلسه معاملات» آن‌روز معاملاتی است.

ب: در صورتی‌که حجم معاملات در دوره زمانی بند الف کمتر از ۲۰درصد کل معاملات همان روز باشد، «قیمت تسویه روزانه»، میانگین وزنی قیمت معاملات انجام شده طی یک ساعت پایانی آخرین «جلسه معاملات « آن‌روز معاملاتی است.

ج: در صورتی‌که حجم معاملات در دوره زمانی بند ب کمتر از ۲۰ درصد کل معاملات همان روز باشد، «قیمت تسویه روزانه» میانگین وزنی قیمت کل معاملات روزانه « قرارداد آتی» می‌باشد.

د: در صورتی‌که در یک روز معاملاتی، « قرارداد آتی» معامله انجام نشود، میانگین قیمت بهترین سفارش خرید و فروش ثبت شده در سامانه معاملاتی که در محدوده مجاز نوسان قیمت روزانه قرار داشته باشد، در لحظه اتمام آخرین»جلسه معاملات» آن‌روز، محاسبه و به عنوان «قیمت تسویه روزانه» در نظر گرفته خواهد شد.

هـ: در صورتی‌که تعیین «قیمت تسویه روزانه» به هیچ یک از روش‌های فوق ممکن نباشد، «قیمت تسویه روزانه» توسط «کمیته آتی» و بصورت تئوریک محاسبه می‌گردد. روش محاسبه تئوریک «قیمت تسویه روزانه» به پیشنهاد «کمیته آتی» به تصویب هیات مدیره «بورس» خواهد رسید.

ماده ۳۷: اتاق پایاپای پس از اعلام «قیمت تسویه روزانه»، باید تا پایان ساعات کاری همان روز گزارش تسویه را برای کارگزاران ارسال نماید. این گزارش شامل حداقل اطلاعات مربوط به هر کارگزار به تفکیک مشتریان وی به شرح ذیل می‌باشد:

۱: تعداد «موقعیت‌های تعهدی باز» موجود

۲: تعداد «موقعیت‌های تعهدی» بسته شده طی روز
۳: تعداد «موقعیت‌های تعهدی» بازشده طی روز
۴: میزان وجه تضمین موجود
۵: میزان «وجه تضمین اولیه» مورد نیاز
۶: «وجه تضمین جبرانی»
۷: کارمزدها

ماده ۳۸: کارگزاران باید پس از دریافت گزارش تسـویه، آن را بررسـی و در صورت هرگونه مغایرت موضوع را تا ۳۰ دقیقه قبل از شروع بازار روز کاری بعد کتبا به «بورس» گزارش کنند. عدم ارایه گزارش طی مهلت مقرر به «بورس» به منزله تایید گزارش تسـویه و اسقاط حق اعتراض به آن از سوی کارگزاران می‌باشد.

فصل ششم– تحویل کالا و تسویه نهایی

ماده ۳۹: « قرارداد آتی» پس از آخرین روز معاملاتی، وارد دوره تحویل می‌شود و طرفین «قرارداد آتی» باید نسبت به طی فرایند تحویل اقدام نمایند. اطلاعیه تحویل حداکثر ۳ روز کاری پیش از آخرین روز معاملاتی منتشر می‌شود.

تبصره: چنانچه دارنده موقعیت تعهدی باز خرید یا فروش تصمیم به تحویل کالا بگیرد، طرف مقابل موظف به تحویل طبق ضوابط این دستورالعمل خواهد بود.

ماده ۴۰: دوره تحویل از روز کاری بعد از آخرین روز معاملاتی شروع و تا پایان «ماه قرارداد» ادامه می‌یابد.

مـاده ۴۱: دارندگان «موقعیـت تعهدی فروش» باز، بایـد طی «مهلت اعلام آمادگی تحویل « توسـط کارگزار مربوطه «گواهی آمادگی تحویل» را تحویل اتاق پایاپای دهند.

تبصره: چنانچه مدارک فوق در مهلت مذکور به «بورس» ارایه نگردد، «قرارداد آتی» بر اسـاس «قیمت تسویه روزانه» روز پایان «مهلت ارایه گواهی آمادگی تحویل»، «تسویه نقدی» شده و دارنده موقعیت تعهدی فروشی که طبق این

تبصره «تسویه نقدی» شده است، مشمول جریمه‌های مقرر در مشخصات «قرارداد آتی» می‌شود.

ماده ۴۲: دارندگان «موقعیت تعهدی خرید» باز، باید طی «مهلت ارایه گواهی آمادگی تحویل» توسط کارگزار مربوطه «گواهی آمادگی تحویل» را تحویل اتاق پایاپای دهند.

تبصره ۱: درصورتی که هیات پذیرش در مشخصات قرارداد آتی «پیش پرداخت تحویل» تعیین نموده باشد، دارندگان «موقعیت تعهدی خرید» باز مکلفند پیش پرداخت تعیین شده را به حساب اتاق پایاپای واریز نموده و فیش واریز وجه را به همراه « گواهی آمادگی تحویل» به اتاق پایاپای ارایه نمایند.

تبصره۲:چنانچه مدارک فوق در مهلت مذکور به «بورس» ارایه نگردد، «قرارداد آتی» بر اساس «قیمت تسویه روزانه» روز پایان «مهلت ارایه گواهی آمادگی تحویل»، « تسویه نقدی» شده و دارنده موقعیت تعهدی خریدی که طبق این تبصره «تسویه نقدی» شده است، مشمول جریمه‌های مقرر در مشخصات « قرارداد آتی» می‌شود.

ماده ۴۳: پس از پایان « مهلت ارایه گواهی آمادگی تحویل»، اتاق پایاپای بر اساس اولویت زمانی خریدارانی را که می‌توانند کالا را تحویل گیرند و فروشندگانی را که می‌توانند کالا را تحویل دهند، مشخص نموده و به کارگزاران مربوطه اعلام می‌نماید.

تبصره: قرارداد آتی آن دسته از خریداران و فروشندگانی که علی‌رغم اعلام آمادگی تحویل، به دلیل عدم اعلام آمادگی تحویل از سوی طرف مقابل امکان تحویل ندارد، بر اساس «قیمت تسویه روزانه» روز پایان «مهلت ارایه گواهی آمادگی تحویل»، « تسویه نقدی» می‌شود.

ماده ۴۴: خریداران و فروشندگانی که در روزهای معاملاتی پس از «مهلت اعلام آمادگی تحویل» اقدام به باز نمودن «موقعیت تعهدی» می‌نمایند باید «گواهی آمادگی تحویل» را نیز همزمان ارایه نمایند. به هر ترتیب باز نمودن موقعیت تعهدی جدید طی دوره مذکور به منزله اعلام آمادگی تحویل کالای موضوع قرارداد از سوی مشتری نیز می‌باشد.

مـــاده ۴۵: دارندگان «موقعیت تعهدی خرید» در پایان آخرین روز معاملاتی، تا پایان مهلت تعیین شـــده توسط هیات مدیره بورس که در اطلاعیه تحویل درج می‌گردد، باید کل وجه دارایی تعهد شده «قرارداد آتی» بر حسب «قیمت تسویه روزانه» آخرین روز معاملاتی را به حساب «اتاق پایاپای» واریز و فیش واریزی را توسط کارگزار مربوطه به «اتاق پایاپای» ارایه نمایند.

تبصره: چنانچـــه وجه فوق در مهلت مقرر پرداخت نگـــردد، «قرارداد آتی» بر حســـب «قیمت تســـویه روزانه» آخرین روز معاملاتی « تسویه نقدی» شده و دارنده موقعیت تعهدی خریدی که طبق این تبصره «تسویه نقدی» شده است، مشمول جریمه‌های مقرر در مشخصات «قرارداد آتی» می‌شود.

ماده ۴۶: دارندگان «موقعیت تعهدی فروش» در پایان آخرین روز معاملاتی، تا پایان مهلت تعیین شـــده توسط هیات مدیره بورس که در اطلاعیه تحویل درج می‌گردد، باید «رســـید انبار»، گواهی ســـپرده کالایی یا اصل کالای مورد تعهد را حسب تعیین و اعلام بورس، توسط کارگزار مربوطه به «اتاق پایاپای» ارایه نمایند.

تبصره: چنانچه تعهدات موضوع این ماده طی مهلت مقرر انجام نشود، «قرارداد آتی» بر حســـب «قیمت تسویه روزانه» آخرین روز معاملاتی « تسویه نقدی» شـــده و دارنده موقعیت تعهدی فروشـــی که طبق این تبصره «تسویه نقدی» شده است، مشمول جریمه‌های مقرر در «قرارداد آتی» می‌شود.

ماده ۴۷: اتاق پایاپای حداکثر تا پایان روز کاری پس از «آخرین روز معاملاتی» قرارداد، بر اساس اولویت زمانی، خریدارانی را که می‌توانند کالا را تحویل گیرند و فروشـــندگانی را که می‌توانند کالا را تحویل دهند، مشـــخص نموده و ضمن واریز وجه معامله به حساب کارگزار فروشنده، «اعلامیه تحویل» را به کارگزار خریـــدار ارایه می‌نماید. کارگزاران مربوطـــه باید «اعلامیه تحویل» را بلافاصله پس از دریافت از اتاق پایاپای به مشتریان ارایه نمایند. این اعلامیه باید شامل موارد ذیل باشد:

۱: مقدار و مشخصات کالای تحویلی

۲: نام فروشنده کالا

۳: زمان‌بندی و نحوه تحویل
۴: آدرس انبارهای محل تحویل کالا و مقدار کالا در هر انبار
۵: نام و آدرس نماینده فروشنده که خریدار برای تحویل گرفتن باید با آن در تماس باشد
۶: گزارش معاملات خریدار بر روی «قرارداد آتی» شامل زمان خرید یا فروش و تعداد قراردادهای آتی خریداری شده یا فروخته شده طی دوره
۷: مشخصات «رسید انبار»
۸: هزینه‌های خدمات و کارمزد تحویل کالا
۹: سایر اطلاعات مورد نیاز به تشخیص «بورس»

تبصره۱: قرارداد آتی آن دسته از خریدارانی که به دلیل عدم ارایه «رسید انبار» از سوی فروشنده یا فروشندگانی که به دلیل عدم واریز وجه از سوی خریدار، امکان تحویل ندارد، بر اساس «قیمت تسویه روزانه» آخرین روز معاملاتی، « تسویه نقدی» می‌شود.

تبصره۲: چنانچه خریدار در موعد مقرر نسبت به دریافت کالا از انبار معرفی شده از طرف فروشنده اقدام ننماید، کلیه هزینه‌ها و خسارات مترتبه بعد از آن تاریخ به عهده خریدار می‌باشد.

ماده ۴۷ مکرر: اتاق پایاپای حداکثر تا پایان روز کاری پس از «آخرین روز معاملاتی» قرارداد، هزینه انبارداری و کارمزد تحویل کالا را محاسبه و به کارگزار فروشنده اعلام می‌نماید و در صورت لزوم هزینه انبارداری را از حساب عملیاتی فروشنده کسر و به حساب انبار واریز می‌نماید.

ماده ۴۸: چنانچه خریدار پس از دریافت کالا هرگونه اختلافی در مورد مشخصات کالای دریافتی با مشخصات «قرارداد آتی» مشاهده نماید، باید مراتب را حداکثر تا پانزده روز کاری بعد از پایان دوره تحویل کتبا به «بورس» و هیات داوری اعلام کند. عدم اعلام مراتب طی مهلت مقرر به منزله تایید ایفای تعهدات فروشنده و اسقاط حق اعتراض به آن از سوی خریدار می‌باشد.

سایر موارد

ماده ۴۹: جریمه‌های مقرر در قراردادها از محل موجودی «حساب عملیاتی مشتری» و در صورت عدم تکافو از محل سپرده‌ها و تضامین کارگزار مربوطه نزد اتاق پایاپای کسر و به حساب طرف مقابل منظورخواهد شد.

ماده ۵۰: چنانچه مواعد تعیین شده در این دستورالعمل مصادف با روز تعطیل باشد، آن روز به حساب نمی‌آید و روز پس از تعطیل موعد محسوب می‌شود.

ماده ۵۱: مدیران و کارکنان شرکت‌های کارگزاری،«بورس» و «سازمان»، همسر و فرزندان تحت تکفل ایشان حق خرید و فروش «قرارداد آتی» را ندارند.

ماده ۵۲: در صورت نقض هر یک از مفاد این دستورالعمل توسط اشخاص ذی‌ربط، به تخلفات آن‌ها توسط مرجع صالح رسیدگی به تخلفات، بر اساس مقررات مربوطه رسیدگی خواهد شد.

این دستورالعمل در۵۶ ماده و ۲۳ تبصره در تاریخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۹ و اصلاحیه های مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۰ و ۱۳۹۱/۷/۸ و ۱۳۹۶/۰۶/۱۵ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده الحاقی دستورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران در خصوص شرایط اضطراری

(مصوبه هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
در تاریخ ۱۳۹۱/۰۷/۰۸، لازم الاجرا از تاریخ تصویب)

در صورت بروز شرایط اضطراری مطابق بند الف این ماده، بورس می‌تواند اقدامات اجرایی موضوع بند ب این ماده را بر اساس ترتیبات مقرر در تبصره‌های ذیل آن انجام دهد:

الف: معیارهای تشخیص شرایط اضطراری

۱: افزایش یا کاهش قیمت دارایی پایه در بازار نقدی دارایی پایه به میزانی بیش از دو برابر حد نوسان قیمت روزانه بازار قراردادهای آتی مبتنی بر آن که تغییرات مذکور باید بر اساس اعلام مراجع قابل اتکا احراز و در صورت امکان مستند گردد.

۲: وقوع رویدادهای غیر مترقبه از قبیل سیل، زلزله، آتش‌سوزی، شرایط بد آب و هوایی، نا آرامی‌های اجتماعی، عملیات تروریستی، جنگ و یا هر واقعه دیگری که امکان ارایه خدمات معاملاتی و یا تسویه را برای بورس غیرممکن سازد و یا برای آن تهدید جدی ایجاد نماید.

۳: ایجاد گره معاملاتی در معاملات قراردادهای آتی مبتنی بر یک دارایی پایه که در صورت وقوع همزمان هردو شرط زیر احراز می‌گردد:

۳-۱: وجود صف سفارش خرید یا فروش در تمامی نمادهای معاملاتی قراردادهای آتی مبتنی بر آن دارایی پایه، به ترتیبی که در هر نماد معاملاتی صف سفارش به میزان حداقل ۱۰۰ قرارداد وجود داشته باشد.

۳-۲: در صورتی که طی یک ساعت متوالی از جلسه معاملاتی به طور میانگین کمتر از ۱۰ قرارداد به ازای هر نماد معاملاتی قرارداد آتی مبتنی بر آن دارایی پایه، معامله شود.

۴: عدم شفافیت اطلاعاتی درخصوص بازار دارایی پایه یا مولفه‌های تاثیرگذار بر قیمت آن و تصمیم سرمایه‌گذاران بازار قراردادهای آتی، به نحوی که مخاطرات بازار معاملات قراردادهای آتی آن دارایی را به شدت افزایش دهد.

ب: اقدامات اجرایی

۱: تغییر ساعت شروع و خاتمه جلسه معاملاتی تا رفع شرایط اضطراری

۲: ممانعت از اخذ موقعیت تعهدی فزاینده در یک جهت یا هر دو جهت

۳: الزام به رعایت اولویت ثبت سفارش برای مشتریان دارای اخطاریه افزایش وجه تضمین

۴: امکان ورود موقعیت‌های باز آن دسته از مشتریانی که اخطاریه افزایش وجه تضمین دریافت نکرده‌اند به بازار جبرانی با درخواست ایشان

۵: تعیین سقف برای تغییرات قیمت در بازار جبرانی

۶: اعمال محدودیت برداشت وجوه مازاد حساب تضمین مربوط به مشتریان توسط ایشان

۷: جابجایی حدود نوسان قیمت قراردادهای آتی یک دارای پایه حداکثر به میزان دامنه نوسان روزانه قیمت طی یک یا چند نوبت

۸: الزام به کاهش درصدی از موقعیت‌های باز مشتریانی که موقعیت‌های تعهدی باز ایشان در سود است طی جلسه معاملات

۹: الزام به کاهش سقف موقعیت‌های تعهدی باز مشتریان طی جلسه معاملات

۱۰: الزام به بستن کلیه موقعیت‌های تعهدی باز بازار بر اساس آخرین قیمت تسویه

تبصره ۱: اقدامات بندهای ۱ لغایت ۶ بند ب این ماده با تصمیم بورس و بندهای ۷ لغایت ۱۰ آن با تصمیم بورس و پس از اخذ موافقت سازمان قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۲: درصورت ابلاغ هر یک از اقدامات اجرایی فوق توسط بورس،

کارگـزاران مکلف به اجرای اقدامات مذکور می‌باشـند. عـدم اجرای اقدامات ابلاغی بورس توسـط کارگزار، تخلف محسـوب شـده و به این تخلفات طبق مقررات مربوطه رسیدگی خواهد شد.

تبصره ۳: شـرایط اضطراری با رفع معیارهای موضـوع بخش الف این ماده، پایان می‌یابد.

تبصـره ۴: بورس باید قبـل از اعمال اقدامات اجرایی فوق موضوع را از طریق سایت رسمی خود اطلاع‌رسـانی نماید. در صورتی که براساس سایر مقررات، زمانبندی دیگری جهت اطلاع‌رسانی اقدامات اجرایی موضوع این ماده مشخص شـده باشـد، رعایت مقررات مذکور در شـرایط اضطراری موضـوع این ماده، ضروری نخواهد بود.

دستورالعمل اجرایی معاملات قرارداد اختیار معامله در بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۹۳/۲/۰۶ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱: همه اصطلاحات و واژگانی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تعریف شده‌اند، به همان معانی در این دستورالعمل کاربرد دارند. واژگان دیگر، دارای معانی زیر هستند:

۱: آخرین روز معاملاتی: آخرین روزی که امکان معامله قراردادهای اختیار معامله یک زیرگروه هم ماه در بازار مشتقه وجود دارد

۲: اتاق پایاپای: واحدی در شرکت است که بر اساس این دستورالعمل وظیفه انجام امور تسویه، پایاپای و اعمال قراردادهای اختیار معامله را بر عهده دارد

۳: اخطاریه افزایش وجه تضمین: اخطاری‌های است که به منظور افزایش وجه تضمین کارگزار تا وجه تضمین لازم از طرف اتاق پایاپای به کارگزار ارسال می‌شود

۴: ارزش اعمال قرارداد اختیار معامله: حاصل ضرب اندازه قرارداد در قیمت اعمال است

۵: ارزش بازار دارایی پایه قرارداد اختیار معامله: حاصل ضرب اندازه قرارداد در قیمت پایانی دارایی پایه در بازار نقدی است

۶: ارزش معاملاتی قرارداد اختیار معامله: حاصل ضرب اندازه قرارداد در قیمت قرارداد اختیار معامله است

۷: اعمال: اســتفاده از اختیار موضوع قرارداد اختیار معامله بر اســاس ضوابط این دستورالعمل است

۸: اندازه قرارداد: مقداری از دارایی پایه است که فروشنده در قرارداد اختیار معامله، خرید یا فروش آن را تعهد می‌کند

۹: اولیــن روز معاملاتــی: اولین روزی که امکان معاملــه قراردادهای اختیار معامله یک زیرگروه هم‌ماه در بازار مشتقه وجود دارد

۱۰: بازار مشــتقه: بازار معاملات قراردادهــای آتی و اختیار معامله در بورس کالای ایران است

۱۱: بــازار نقدی: در این دســتورالعمل، بازار معامــلات فیزیکی کالا (اعم از بورس کالای ایران و خارج از بورس کالا) است

۱۲: بانک عامل: بانکی که شــرکت به منظور انجام عملیات بانکی مربوط به امور پایاپای، تسویه و اعمال قراردادهای اختیار معامله تعیین می‌کند

۱۳: بستن موقعیت: سقوط تعهد دارنده موقعیت باز فروش با اتخاذ موقعیت خرید در همان نماد معاملاتی یا سلب اختیار (حق) دارنده موقعیت باز خرید با اتخاذ موقعیت فروش در همان نماد معاملاتی است

۱۴: بورس: بورس کالای ایران (شرکت سهامی عام) است

۱۵: به روز رسانی حساب ها: فرایندی است که پس از پایان معاملات روزانه توســط اتاق پایاپای و به ترتیبی که در این دســتورالعمل ذکر شده است، با هدف تعیین وجه تضمین لازم و حســب مــورد صدوراخطاریه افزایش وجه تضمین انجام می‌شود

۱۶: بیانیه ریســک: فرمی اســت که پیش از آغاز معاملات در بازار مشتقه به امضای مشــتری می‌رســد و حاکی از آگاهی کامل مشتری از ریسک معامله در آن بازار است

۱۷: تخصیص: فرایندی پس از پایان معاملات روزانه اســت که طی آن اتاق پایاپــای، برخــی از دارندگان موقعیت‌های باز فــروش را برای انجام تعهدات مربــوط بــه قراردادهای اختیــار معامله اعمال شــده بر اســاس ضوابط این دستورالعمل تعیین می‌کند

۱۸: تسویه نقدی: تسویه قرارداد اختیار معامله در حالتی که دارنده موقعیت باز فروش پس از اعمال، تعهدات موضوع قرارداد را ایفا نکند، در این حالت مابه‌التفاوت ارزش اعمال قرارداد اختیار معامله و ارزش بازار دارایی پایه قرارداد اختیار معامله به حساب طرفین معامله بر اساس ضوابط این دستورالعمل منظور می‌شود

۱۹: جلسه معاملاتی: دوره زمانی پیوسته انجام معاملات طی یک روز کاری است که توسط هیات مدیره بورس تعیین می شود. بورس می تواند در یک روز کاری چند جلسه معاملاتی داشته باشد

۲۰: حداقل تغییر قیمت: کسری از قیمت قرارداد اختیار معامله که تغییرات قیمت سفارش باید مضرب صحیحی از آن باشد و مقدار آن حداقل یک ریال است

۲۱: حداقل وجه تضمین: نسبتی از وجه تضمین لازم است که اگر موجودی حساب عملیاتی کارگزار کمتر از آن شود، منجر به صدور اخطاریه افزایش وجه تضمین می‌شود

۲۲: حساب اعمال کارگزار: حساب بانکی کارگزار که بر اساس مشخصات اعلامی شرکت به منظور تسویه وجوه مربوط به اعمال قراردادهای اختیار معامله معرفی می‌شود

۲۳: حساب عملیاتی کارگزار: حساب بانکی کارگزار که بر اساس مشخصات اعلامی شرکت به منظور تودیع وجوه تضمین و تسویه و پایاپای معاملات قرارداد اختیار معامله معرفی می‌شود

۲۴: خسارت: مبلغی است که به عنوان وجه التزام بابت عدم ایفای تعهدات دارندگان موقعیت باز فروش، متناسب با موقعیت‌های ایشان بر اساس شرایط مندرج در مشخصات قرارداد اخذ می‌شود

۲۵: مهلت تحویل: مهلت تحویل کالای موضوع دارایی پایه قرارداد اختیار معامله است که در مشخصات قرارداد تعیین می‌شود

۲۶: دوره معاملاتی: فاصله زمانی اولین روز معاملاتی لغایت آخرین روز معاملاتی هر قرارداد اختیار معامله است

۲۷: دارایـــی پایه: کالا یا قرارداد آتی مبتنی بر کالا که قرارداد اختیار معامله بر روی آن منعقد می شود

۲۸: رسید انبار: سندی است که توسط انبارهای مورد تایید بورس صادر شده و مالکیت شخص را بر مقدار مشخصی از یک کالا گواهی میکند

۲۹: روز کاری: روزهـــای مجاز معاملاتی قراردادهای اختیارمعامله اســت که توسط هیات مدیره بورس تعیین می شود

۳۰: روش تســهیم به نســبت: یکی از روش‌های تخصیص است که بر اساس آن قراردادهای اختیار معامله اعمال شــده به نســبت تعداد موقعیت‌های باز فروش، بین دارندگان آن تسهیم میگردد

۳۱: روش تصادفــی: یکــی از روش‌هــای تخصیص اســت که بر اســاس آن قراردادهای اختیار معامله اعمال شده بصورت تصادفی به دارندگان موقعیت باز فروش تخصیص می‌یابد

۳۲: روش ردگیری موقعیت: یکی از روش‌های تخصیص اســت که بر اساس آن سابقه معاملاتی قرارداد اختیار معامله اعمال شده پیمایش شده و قرارداد اعمال شده به دارنده موقعیت باز فروش آن قرارداد تخصیص می‌یابد

۳۳: روش زمانــی: یکــی از روش‌هــای تخصیــص اســت که بر اســاس آن قراردادهای اختیار معامله اعمال شــده بر اســاس اولویت زمانی به دارندگان موقعیت باز فروش تخصیص می‌یابد

۳۴: زمان سررســید: تاریخی اســت که پــس از آن قرارداد اختیــار معامله منقضی می‌شود

۳۵: زیرگــروه هم‌ماه: مجموعه قراردادهای اختیــار معامله یک گروه اختیار معامله که زمان سررسید آن‌ها یکسان است

۳۶: ســبک اعمــال: یکی از روش‌های مختلف اعمال اســت که تعیین‌کننده مواعد زمانی مجاز اعمال می‌باشد

۳۷: ســفارش: درخواست مشتری جهت اخذ موقعیت خرید یا فروش قرارداد اختیار معامله است

۳۸: ســقف ســفارش: حداکثر تعداد مجاز قرارداد اختیار معامله به ازای هر

سفارش است

۳۹: سقف موقعیت‌های باز: حداکثر تعداد مجاز موقعیت‌های باز مشتری، کارگزار یا بازار در هر زیرگروه هم‌ماه است که در مشخصات قرارداد تعیین می‌شود

۴۰: سقف موقعیت‌های هم جهت: حداکثر تعداد مجاز موقعیت‌های هم جهت مشتری و کارگزار در هر زیرگروه هم‌ماه است که در مشخصات قرارداد تعیین می شود

۴۱: شرکت: شرکتی است که وظیفه تسویه و پایاپای معاملات انجام شده در بورس کالای ایران را برعهده دارد

۴۲: صورتحساب مشتری: اطلاعات و مستندات مربوط به تراکنش‌های مالی فی‌مابین مشتری و کارگزار است

۴۳: ضوابط وجه تضمین: ضوابط پیوست این دستورالعمل است که براساس آن وجوه تضمین محاسبه می‌گردد

۴۴: فاصله قیمت اعمال: فاصله بین قیمت اعمال نمادهای معاملاتی یک زیرگروه هم‌ماه است که در مشخصات قرارداد تعیین می شود

۴۵: قرارداد اختیار معامله: اوراق بهاداری است که به موجب آن فروشنده اوراق متعهد می‌شود در صورت درخواست خریدار، تعداد مشخصی از دارایی پایه (شامل کالا یا قرارداد آتی مبتنی بر کالا) را به قیمت اعمال معامله کند. خریدار اوراق می‌تواند در زمان یا زمان‌های معینی در آینده طبق قرارداد، معامله را انجام دهد. فروشنده اوراق اختیار معامله در قبال این تعهد، مبلغ معینی از خریدار اوراق دریافت می‌کند. برای جلوگیری از امتناع فروشنده اوراق از انجام قرارداد، فروشنده ضمن قرارداد متعهد می‌شود مبلغی را به عنوان وجه تضمین نزد کارگزار بورس یا اتاق پایاپای قرار دهد و متناسب با تغییرات قیمت اوراق اختیار معامله، آن را تعدیل کند. هر یک از خریدار و فروشنده می‌توانند در مقابل مبلغی معین، اختیار یا تعهد خود را به شخص ثالثی واگذار کنند که وی جایگزین آن‌ها خواهد بود. اوراق اختیار معامله می‌تواند به صورت اختیار فروش یا خرید باشد

۴۶: قرارداد اختیار معامله بی‌تفاوت: قرارداد اختیار معامله‌ای در هر زیرگروه هم‌ماه است که قیمت اعمال آن با قیمت پایانی دارایی پایه برابر است
۴۷: قرارداد اختیار معامله در زیان: در مورد قرارداد اختیار معامله فروش، به هر قرارداد اختیـــار معامله یک زیرگروه هم‌ماه که قیمت اعمال آن از قیمت پایانـــی دارایی پایه کمتر اســـت و در مورد قرارداد اختیـــار معامله خرید، به هر قرارداد اختیـــار معامله یک زیرگروه هم‌ماه که قیمت اعمال آن از قیمت پایانی دارایی پایه بیشتر است، گفته می‌شود
۴۸: قرارداد اختیار معامله در سود: در مورد قرارداد اختیار معامله فروش، به هر قرارداد اختیـــار معامله یک زیرگروه هم‌ماه که قیمت اعمال آن از قیمت پایانی دارایی پایه بیشـــتر اســـت و در مورد قرارداد اختیـــار معامله خرید، به هر قرارداد اختیـــار معامله یک زیرگروه هم‌ماه که قیمت اعمال آن از قیمت پایانی دارایی پایه کمتر است، گفته می شود
۴۹: قرارداد مشـــتری / کارگزار: قراردادی که بین مشـــتری و کارگزار منعقد و حقوق و تعهدات طرفین بر اســـاس آن مشخص می‌شود. مفاد این قرارداد توسط هیات مدیره بورس تعیین می‌شود
۵۰: قیمت اعمال: قیمت توافقی خریدار و فروشنده در قرارداد اختیار معامله برای خرید یا فروش دارایی پایه است
۵۱: قیمت پایانی دارایی پایه: عبارت اســـت از قیمت تســـویه روزانه قرارداد آتی یا قیمت کالا در بازار نقدی که توسط بورس محاسبه و اعلام می شود؛
۵۲: قیمـــت پایانی قرارداد اختیـــار معامله: قیمت پایانی هرقـــرارداد اختیار معامله که بورس پس از پایان روز معاملاتی محاسبه و اعلام می‌کند
۵۳: قیمت قرارداد اختیـــار معامله: قیمت قرارداد اختیار معامله به ازای یک واحد از دارایی پایه که سفارش خرید یا فروش بر اساس آن اجرا می‌شود
۵۴: کارمـــزد اعمال: کارمزدی که از طرفین قرارداد اختیار معامله در صورت اعمال قرارداد اختیار معامله دریافت می‌شود
۵۵: کارمـــزد معامله: کارمزدی که در قبال انجام معامله قرارداد اختیارمعامله در بازار مشتقه از مشتری اخذ می‌شود

۵۶: کلاس اختیـــار معاملـــه: مجموعه قراردادهای اختیـــار معامله یک گروه اختیارمعامله است که از یک نوع (اختیار خرید یا اختیار فروش) باشند

۵۷: گـــروه اختیار معامله: همـــه قراردادهای اختیار معاملـــه خرید و فروش مبتنی بر یک دارایی پایه است

۵۸: ماه قرارداد: یکی از ماه‌های سال هجری شمسی است که زمان سررسید قرارداد اختیار معامله در آن قرار دارد

۵۹: موقعیت باز: خالص موقعیت‌های مشتری در هر نماد معاملاتی است که می‌تواند خرید یا فروش باشـــد. موقعیت باز خرید نشـــان دهنده تداوم امکان اســـتفاده از اختیار موضوع قرارداد اختیار معامله و موقعیت باز فروش نشـــان دهنده تداوم تعهد موضوع قرارداد اختیار معامله است

۶۰: موقعیت‌های هم‌جهت: موقعیت‌های باز فروش قرارداد اختیار معامله خرید و موقعیت‌های باز خرید قرارداد اختیار معامله فروش یا موقعیت‌های باز خرید قـــرارداد اختیار معامله خرید و موقعیت‌های باز فـــروش قرارداد اختیار معامله فروش در هر زیرگروه هم‌ماه قرارداد اختیار معامله است

۶۱: نحـــوه درج قرارداد اختیار معامله: تعداد قراردادهای اختیار معامله اولین روز معاملاتـــی یک زیرگروه هم‌ماه، نحوه تعیین قیمت‌های اعمال براســـاس فاصله قیمت اعمال و شـــرایط درج قراردادهای اختیار معامله جدید است که در مشخصات قرارداد اعلام می‌شود

۶۲: وجه تضمین: وجهی است که برای جلوگیری از امتناع از انجام تعهدات قرارداد، در قالب شـــرط ضمن عقـــد، از دارنده موقعیت بـــاز فروش دریافت می‌شود

۶۳: وجه تضمین اضافی: میزان افزایش در وجه تضمین لازم با هدف پوشش ریســـک ناشـــی از تغییرات قیمت است که متناســـب با موقعیت‌های باز و بر اساس ضوابط وجه تضمین محاسبه می‌شود. میزان این وجه تضمین توسط بورس تعیین می‌شود

۶۴: وجـــه تضمین اولیه: وجه تضمینی که بـــرای تضمین ایفای تعهدات، در زمان اتخاذ موقعیت باز فروش، متناســـب با موقعیت‌های باز (اعم از خرید و

فروش) و بر اساس ضوابط وجه تضمین، از دارنده موقعیت باز فروش دریافت می‌شود

۶۵: وجه تضمین جبرانی: وجه تضمینی که پس از دریافت اخطاریه افزایش وجه تضمین، باید نزد اتاق پایاپای تودیع شود

۶۶: وجه تضمین لازم: وجه تضمینی است که به‌طور روزانه متناسب با موقعیت‌های باز و بر اساس ضوابط وجه تضمین تعیین می شود. اگر وجه تضمین پرداخت شده از حداقل وجه تضمین کمتر باشد، باید تا وجه تضمین لازم افزایش یابد

۶۷: هیات پذیرش: هیات پذیرش بورس کالای ایران است

فصل دوم: مشخصات قرارداد

ماده ۲: دارایی پایه از بین کالاها یا قراردادهای آتی پذیرفته شده در بورس یا کالاهای دارای بازار نقدی قوی به تشخیص هیات پذیرش، انتخاب می‌گردد.

ماده ۳: مشخصات قرارداد یک گروه اختیار معامله شامل موارد زیر است:

۱: دارایی پایه و مشخصات کامل آن

۲: نماد معاملاتی (متشکل از دارایی پایه، سال و ماه قرارداد، قیمت اعمال، نوع قرارداد اختیار معامله)

۳: اندازه قرارداد

۴) فاصله قیمت اعمال

۵: وجه تضمین (شامل وجه تضمین اولیه، وجه تضمین لازم، حداقل وجه تضمین و نحوه تعیین وجه تضمین اضافی)

۶: سبک اعمال

۷: روش تخصیص

۸: حداقل تغییر قیمت

۹: ماه‌های قرارداد

۱۰: دوره معاملاتی

۱۱: واحد پولی قیمت
۱۲: مهلت تحویل و شرایط آن
۱۳: سقف موقعیت‌های باز و هم جهت
۱۴: خسارت‌ها
۱۵: سقف وثیقه قابل دریافت از مشتری
۱۶: نحوه درج قرارداد اختیار معامله
۱۷: نحوه اعمال
۱۸: ساعات و روزهای معاملاتی
۱۹: کارمزدهای معاملاتی
۲۰: نوع تسویه پس از اعمال
۲۱: سقف سفارش

تبصره ۱: بندهای (۱) تا (۱۵) مشخصات قرارداد به پیشنهاد بورس به تصویب هیات پذیرش میرسد و بندهای (۱۶) تا (۲۱) بر اساس ضوابط این دستورالعمل تعیین می‌شود.

تبصره ۲: کلیه بندها در قالب مشخصات قرارداد به اطلاع عموم می‌رسد.

ماده ۴: بورس اطلاعیه معاملاتی قرارداد اختیار معامله را حداقل سه روز کاری پیش از اولین روز معاملاتی هر زیرگروه هم‌ماه در قالب فرم های مصوب هیات مدیره بورس از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم می‌رساند.

ماده ۵: دارنده موقعیت باز خرید می‌تواند، بر اساس سبک اعمال تعیین شده در مشخصات قرارداد، قرارداد اختیار معامله خود را اعمال کند. اعمال می‌تواند بر اساس ضوابط این دستورالعمل تا آخرین روز معاملاتی ، صرفا در آخرین روز معاملاتی یا در برخی از روزهای معاملاتی صورت پذیرد.

ماده ۶: موقعیت‌های باز و هم‌جهت نباید از سقف‌های تعیین شده تجاوز کند. سقف موقعیت‌های باز در سطح مشتری، کارگزار و بازار و سقف موقعیت‌های هم‌جهت در سطح مشتری و کارگزار در مشخصات قرارداد تعیین می‌شود.

ماده ۷: خسارت‌های مقرر در مشخصات قرارداد از محل حساب عملیاتی

کارگـزار و در صورت عـدم کفایت، از محل وثایق کارگـزار نزد اتاق پایاپای تأمین و راسـا برداشـت می شـود و در صورت عدم کفایـت وثایق، کارگزار مکلف اسـت حسب دسـتور اتاق پایاپای، خسـارت‌های مربوطه را پرداخت کند. بدیهی اسـت کارگزار می‌تواند این خسـارات را راسـا از محل وثایق یا تضامین مشـتری برداشـت کند و در صورت عدم کفایت از مشتری مطالبه کند. مستندات این اقدامات باید در سوابق کارگزاری ثبت و نگهداری شود.

ماده ۸: در اولین روز معاملاتی هر زیرگروه هم‌ماه، حداقل دو قرارداد اختیار معامله در سـود، یک قـرارداد اختیار معامله بی‌تفـاوت و دو قرارداد اختیار معاملـه در زیان درج می‌شـود. این موضوع تحت عنـوان نحوه درج قرارداد اختیار معامله در مشخصات قرارداد اعلام می‌شود.

مـاده ۹: درج قراردادهای اختیار معامله بر اسـاس قیمت پایانی دارایی پایه حسـب مورد دربازار نقدی و بازار مشـتقه، در روز معاملاتی قبل و با لحاظ فاصله قیمت اعمال انجام می‌شود.

مـاده ۱۰: بورس باید از اولین روز معاملاتی تا پنج روز کاری پیش از آخرین روز معاملاتـی هـر زیرگروه هم-مـاه، در صورت وقوع شـرایط زیر، پیش از آغـاز معاملات روزانه، حداقل دو قرارداد اختیار معامله جدید در آن زیرگروه هم ماه معرفی کند و از طریق سامانه معاملاتی اعلام نماید:

الـف: قیمت پایانـی دارایی پایـه در روز معاملاتی قبل، بزرگتر یا مسـاوی بیشترین قیمت اعمال قراردادهای اختیار معامله شود

ب: قیمـت پایانـی دارایی پایـه در روز معاملاتی قبل، کوچکتر یا مسـاوی کمترین قیمت اعمال قراردادهای اختیار معامله شود.

تبصـره: در هر صـورت قراردادهای جدید باید به نحوی معرفی شـوند که همواره امکان معامله حداقل دو قرارداد اختیار معامله در سـود و دو قرارداد اختیار معامله در زیان که قیمت اعمال آن‌ها به میزان یک و دو فاصله قیمت اعمـال با قیمت پایانی دارایی پایـه در روز معاملاتی قبل تفاوت دارد، وجود داشته باشد.

مـاده ۱۱: اعمال قرارداد اختیار معامله تنها به درخواسـت دارنده موقعیت باز

خرید و بر اساس ضوابط این دستورالعمل انجام می‌شود که تحت عنوان نحوه اعمال در مشخصات قرارداد اعلام می‌شود.

ماده ۱۲: تخصیص قراردادهای اختیار معامله اعمال شده به موقعیت‌های باز فروش، براساس روش ردگیری موقعیت انجام می‌شود. در صورتی که بنا به تشخیص هیات پذیرش به دلیل هزینه‌های بالا یا اشکالات فنی اجرای روش ردگیری موقعیت امکان‌پذیر نباشد، استفاده از یکی از روش‌های تخصیص تسهیم به نسبت، زمانی یا تصادفی نیز بلامانع است. روش تخصیص قراردادهای اختیار معامله در مشخصات قرارداد ذکر می‌گردد.

تبصره: در صورت تعیین سایر روش‌های تخصیص غیر از روش ردگیری موقعیت، فروشندگان اختیار معامله باید حین انعقاد قرارداد به اتاق پایاپای وکالت و اجازه دهند که اتاق پایاپای مشتری طرف قرارداد آنان یا هر دارنده اختیار معامله را برای اعمال اختیار به آنان حواله دهد.

ماده ۱۳: ساعات و روزهای انجام معامله در بازار مشتقه، توسط هیات‌مدیره بورس تعیین می‌شود.

تبصره ۱: تغییرات ساعات و روزهای معامله حداقل ۳ روز کاری قبل از اجرا، باید از طریق سایت رسمی بورس به اطلاع عموم برسد.

تبصره ۲: مدیرعامل بورس می‌تواند ساعات شروع و خاتمه و طول جلسه معاملاتی را در صورت بروز اشکالات فنی در سامانه معاملاتی تغییر دهد. این تغییرات باید بلافاصله از طریق سایت رسمی بورس و سامانه معاملاتی به اطلاع عموم برسد. بورس باید مستندات مربوط به اشکالات فنی سامانه معاملاتی را در سوابق خود نگهداری و حسب درخواست به سازمان ارایه کند.

ماده ۱۴: کارمزدهای بازار قرارداد اختیار معامله شامل کارمزد معاملات و کارمزد اعمال است. کارمزد اعمال از همه دارندگان موقعیت بازی که قرارداد اختیار معامله آن‌ها تسویه نقدی و یا به تحویل منجر می‌گردد، اخذ می‌شود.

ماده ۱۵: تحویل قرارداد اختیار معامله به صورت ایجاد موقعیت تعهدی در بازار آتی یا تحویل فیزیکی کالا انجام می‌شود. اگر دارنده موقعیت باز خرید،

قـرارداد اختیار معاملـه را اعمال کند، دارنده موقعیـت باز فروش موظف به انجام تعهدات واریز وجه تضمین اولیه به منظور اتخاذ موقعیت در بازار آتی یا تحویل کالا بر اساس مقررات است. اگر دارنده موقعیت باز فروش به تعهدات واریـز وجه تضمین اولیه به منظور اتخاذ موقعیت در بازار آتی یا تحویل کالا عمل نکند، قرارداد اختیار معامله بر اسـاس قیمت پایانی دارایی پایه در روز اعمال، تسویه نقدی شده و خسارت‌های مقرر دریافت می‌شود.

مـاده ۱۶: بورس میتواند حداکثر تعـداد مجاز قرارداد اختیار معامله به ازای هر سـفارش را تحت عنوان سـقف سـفارش تعیین و در مشخصات قرارداد اعلام کند.

فصل سوم: ثبت سفارش مشتریان

ماده ۱۷: کارگزاران یا کارگزار / معامله‌گرانی مجاز به انجام معاملات در بازار مشتقه هستند که مجوز لازم را از سازمان اخذ کرده، در بورس پذیرفته شده باشـند و به تشخیص سـازمان نرم‌افزارهای آن کارگزاری امکانات لازم برای انجـام معاملات قراردادهای اختیار معامله را داشـته باشـد. فعالیت در بازار مشـتقه به منزله پذیرش مفاد این دستورالعمل توسـط کارگزار یا کارگزار/ معامله‌گر می باشد.

ماده ۱۸: نمایندگان کارگزاران به‌منظور دسترسـی به سامانه معاملات برای انجام معاملات در بازار مشـتقه باید دارای گواهینامـه حرفه‌ای معامله‌گری ابزارهای مشتقه باشند و دوره‌های آموزشی مربوطه را گذرانده باشند.

ماده ۱۹: بورس می‌تواند در مورد تعداد کارگزارانی که یک مشتری می‌تواند از طریق آن‌ها معامله کند، محدودیت تعیین کند. کارگزار و مشـتری مکلف به کنترل و رعایت مفاد این ماده هستند.

ماده ۲۰: همه مشتریان جهت فعالیت در بازار مشتقه باید فرم بیانیه ریسک و قرارداد مشـتری-کارگزار را نزد کارگـزار تکمیل و امضا نمایند. فرم بیانیه ریسک توسط بورس تهیه و ابلاغ می‌شود.

مـاده ۲۱: کارگزار باید در زمان اخذ سـفارش خرید یا فـروش، هزینه‌های

معاملاتی به‌علاوه ارزش معاملاتی قرارداد اختیارمعامله یا وجه تضمین موردنیاز را، حسب مورد، به حساب مشتری منظور کند. حساب مشتری از محل وجوه واریزی وی به حساب عملیاتی کارگزار، بستانکاری وی در دفاتر کارگزاری و وجوه متعلق به کارگزار قابل تأمین است.

تبصره: کارگزار باید در دفاتر خود برای هر مشتری، سرفصل جداگانه‌ای ایجاد کند و در زمان اجرای سفارش های مشتری از کفایت وجوه در حساب وی اطمینان یابد.

ماده ۲۲: کارگزار می‌تواند در مورد سفارش های فروش، علاوه بر وجه تضمین اولیه، به منظور اطمینان از ایفای تعهدات مشتری، وثایق یا تضامینی تا سقف تعیین شده در مشخصات قرارداد از مشتری دریافت کند.

ماده ۲۳: انواع سفارش و اعتبار آن در بازار مشتقه به شرح «دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران مصوب ۱۳۹۸/۰۷/۰۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار» است که بر اساس ملاحظات فنی، توسط هیات مدیره بورس انتخاب می‌شود.

ماده ۲۴: احراز هویت، دریافت و ثبت سفارش های مشتریان و نگهداری سوابق معاملات مشتریان و تسویه آن‌ها بر اساس مقررات مصوب سازمان و بورس انجام می شود.

فصل چهارم: نحوه انجام معاملات

ماده ۲۵: مراحل انجام معاملات در بازار مشتقه بر اساس «دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۰۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار» تعیین می‌شود.

ماده ۲۶: اجرای سفارش‌های ثبت شده در سامانه معاملاتی بر اساس اولویت قیمت و در صورت برابری قیمت ها، بر اساس اولویت زمانی ثبت سفارش انجام می شود.

ماده ۲۷: بورس قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله را حداکثر یک ساعت

پس از پایان معاملات روزانه بر اساس رویه زیر محاسبه و اعلام می‌کند:
۱: اگـر قرارداد اختیار معامل‌های در یک روز معاملاتی معامله شـود، قیمت پایانـی قراداد اختیار معامله، میانگین وزنی قیمت معاملات انجام شـده طی آن روز معاملاتی است.
۲: اگر قرارداد اختیار معامله‌ای در یک روز معاملاتی، معامله نشود، میانگین قیمت بهترین سـفارش خرید و فروش ثبت شـده در سـامانه معاملاتی در لحظه اتمام آخرین جلسه معاملات آن روز، محاسبه و به عنوان قیمت پایانی در نظر گرفته می شود.
۳: در صورت عدم وجود سـفارش خرید و فروش در خصوص قرارداد اختیار معامله در یک روز معاملاتی، قیمت پایانی قرارداد اختیارمعامله در روز کاری قبل به عنوان قیمت پایانی در نظر گرفته خواهد شد.
۴: در صـورت عدم وجـود قیمت پایانی موضوع بند ۳ ایـن ماده تا حداکثر ۲ روز کاری، قیمـت پایانی قرارداد اختیارمعامله توسـط بورس و به صورت تئوریک محاسبه می‌گردد. روش محاسبه تئوریک قیمت پایانی توسط هیات مدیره بورس تعیین می‌گردد.
ماده ۲۸: اگر کارگزار به دلیل خطای کاربری یا سـامانه معاملاتی، نسـبت بـه معاملات معترض باشـد، باید مراتب اعتراض خود را بـا ذکر دلیل برای رسیدگی تا پایان معاملات همان روز به بورس اعلام کند. تصمیم مدیر عامل بورس در این زمینه لازم‌الاجرا است.
مـاده ۲۹: اگـر ظن دسـتکاری قیمت در معاملات وجود داشـته باشـد یا تغییرات غیرعادی در قیمت قرارداد اختیارمعامله مشـاهده شود، سازمان یا مدیرعامل بورس، می‌تواند دستور توقف نماد معاملاتی قرارداد اختیار معامله را صادر کند. توقف نماد معاملاتی توسـط مدیرعامل بورس حداکثر به مدت سـه جلسه معاملاتی امکان‌پذیر اسـت و توقف نماد برای مدتی بیش از سه جلسـه معاملات صرفا با موافقت سـازمان امکانپذیر است. بازگشایی مجدد نماد، حسـب مورد، بر اساس دستور متوقف کننده نماد معاملاتی امکان‌پذیر اسـت. معاملات متاثر از اقدامات فوق به تشخیص مقام دستوردهنده توسط

بورس قابل ابطال است.

ماده ۳۰: مشـــتری تا پیش از پایان جلســـه معامـــلات آخرین روز معاملاتی می‌تواند اقدام به بستن موقعیت باز خود نماید.

فصل پنجم: تسویه و پایاپای

ماده ۳۱: کارگزار مسئولیت ایفای تعهدات مشتریان را در قبال اتاق پایاپای، به شرحی که در این دستورالعمل ذکر شده است، بر عهده دارد. بدیهی است مسئولیت کارگزار رافع تعهدات مشتری در مقابل کارگزار نمی‌باشد.

مـــاده ۳۲: کارگزار بـــرای انجام معاملات در بازار قـــرارداد اختیار معامله، باید حساب عملیاتی و حساب اعمال را نزد بانک عامل افتتاح کند. کارگزار در زمان افتتاح هر حســـاب اجازه برداشت، انسداد و سایر امور لازم برای انجام عملیات تعیین وجه تضمین لازم، تسویه و پایاپای معاملات و تسویه قراردادهای اختیار معامله اعمال شده را مطابق مقررات این دستورالعمل به اتاق پایاپای می دهد.

ماده ۳۳: ثبت ســـفارش در سامانه معاملاتی منوط به وجود وجه تضمین یا ارزش معاملاتی قرارداد حسب مورد، در حساب عملیاتی کارگزار می‌باشد.

ماده ۳۴: اگر موجودی حساب عملیاتی کارگزار از وجه تضمین لازم بیشتر باشـــد، کارگزار می‌تواند حداکثر تا پایان معاملات روزانه، درخواست خود را بـــرای دریافت مبلغ مازاد به اتـــاق پایاپای ارایه نماید. اتاق پایاپای حداکثر تا پایان روز کاری بعد وجه مذکور را به کارگزار پرداخت می‌نماید.

ماده ۳۵: کارگزار باید به‌منظور پوشـــش تعهدات خود در قبال اتاق پایاپای، وثیق‌های نزد شرکت را تودیع کند. هیات مدیره شرکت ارزش و انواع وثایق مورد قبول و ضوابط تعیین و اخذ آن را تعیین می‌کند.

ماده ۳۶: تســـویه و پایاپای قراردادهای اختیار معامله پس از پایان معاملات روزانه به شرح زیر انجام می‌شود:

الـــف: معاملات کارگزار بر اســـاس ارزش معاملاتی قراردادهای اختیار معامله و با احتســـاب کارمزدهای مربوطه و کســـورات قانونی تسویه می‌شود. بر این

اســاس، خالص بســتانکاری یا بدهکاری کارگزار محاســبه و به حساب وی منظور می‌شود؛

ب: اتاق پایاپای بر اســاس ضوابط وجه تضمین، وجه تضمین لازم کارگزار را محاسبه میکند.

ج: اگر موجودی حساب عملیاتی کارگزار از حداقل وجه تضمین کمتر شود، اتــاق پایاپای اخطاریه افزایــش وجه تضمین را حداکثر تــا پایان همان روز معاملاتی به کارگزار ارسال می‌کند؛

د: کارگــزار پس از دریافت اخطاریه افزایش وجه تضمین باید تا قبل از پایان جلســه معاملاتی روز کاری بعــد، وجه تضمین جبرانــی را پرداخت کند یا نســبت به بستن آن دســته از موقعیت‌های باز فروش مشتریان که تعهدات وجه تضمین آن ایفا نشــده اســت، براساس ضوابط این دســتورالعمل اقدام نماید.

تبصــره: اگر به هر دلیلی طی مهلت‌های موضوع این ماده، کارگزار تعهدات خــود را ایفــا ننماید، اتاق پایاپای تعهدات وی را از محل وثایق تودیع شــده کارگزار تامین می‌نماید.

مــاده ۳۷: افزایــش موقعیت‌های باز فــروش برای کارگــزاری که اخطاریه افزایــش وجــه تضمین دریافت کرده اســت، پس از پرداخــت وجه تضمین جبرانی یا بســتن آن دسته از موقعیت‌های باز فروش مشتریانی که تعهدات وجه تضمین آن‌ها ایفا نشده است، متناسب با اخطاریه افزایش وجه تضمین امکانپذیر است.

ماده ۳۸: اتاق پایاپای پس از اعلام قیمت پایانی هر قرارداد اختیار معامله تا پایان همان روز معاملاتی، گزارشی را که حداقل مشتمل بر موارد زیر است، به اطلاع کارگزار می رساند:

۱: موقعیت‌های باز کارگزار به تفکیک مشتری و نماد معاملاتی

۲: معاملات انجام شده توسط کارگزار به تفکیک مشتری و نماد معاملاتی

۳: موجودی حساب عملیاتی کارگزار

۴: میزان وجه تضمین لازم کارگزار و مشتری به تفکیک

۵: بدهـکاری یابســتانکاری کارگزار بابــت معاملات انجام شــده به تفکیک مشتری

۶: کارمزدهای معاملاتی و کسورات قانونی.

ماده ۳۹: وجه تضمین اضافی توســط اتاق پایاپای و بر اســاس ضوابط وجه تضمین، محاســبه و در وجه تضمین لازم لحاظ می‌گردد. پس از اعمال وجه تضمین اضافی اگر موجودی حساب عملیاتی کارگزار از حداقل وجه تضمین کمتر شود، اخطاریه افزایش وجه تضمین برای وی صادر می‌شود.

مــاده ۴۰) کارگــزار عملیات تعیین وجه تضمین لازم را در مورد مشــتریان دارای موقعیت باز به شرح زیر انجام می‌دهد:

۱: پــس از دریافت گزارش پایاپای موضوع ماده ۳۸ این دســتورالعمل، وجه تضمین لازم مشتری را بر اساس ضوابط وجه تضمین محاسبه و خالص وجوه را پس از کسر کارمزدها و کسورات قانونی به حساب وی منظور میکند؛

۲: اگر پس از انجام عملیات فوق، موجودی وجه تضمین مشتری نزد کارگزار از حداقل وجه تضمین مشــتری کمتر شــود، کارگزار این موضوع را به روش تعیین شــده در قرارداد فی مابین مشــتری و کارگزار تا پیش از آغاز جلسه معاملاتی روز بعد به اطلاع مشتری می‌رساند

۳: اگر مشــتری تا یک ساعت پس از شــروع معاملات روز بعد، وجه تضمین خــود را تا وجه تضمین لازم روز معاملاتی قبــل افزایش ندهد، کارگزار باید در همان روز معاملاتی، با ثبت ســفارش به قیمت بازار راســا اقدام به بستن آن دســته از موقعیت‌های باز مشتری که تعهدات وجه تضمین آن ایفا نشده است، کند.

فصل ششم: اعمال

ماده ۴۱: اعمال قرارداد اختیارمعامله صرفا در روزهای مجاز بر اســاس سبک اعمال امکان‌پذیر است.

مــاده ۴۲: دارنــده موقعیت باز خرید در صــورت تمایل به اعمــال قرارداد

اختیار معامله، باید درخواست اعمال خود را به روش تعیین شده در قرارداد مشتری-کارگزار، حداکثر تا ۵ دقیقه پس از پایان معاملات روزانه به کارگزار ارایه کند.

تبصره ۱: پذیرش درخواست اعمال قرارداد اختیار معامله مبتنی بر قرارداد آتی، مستلزم تامین وجه تضمین اولیه مورد نیاز در قرارداد آتی توسط دارنده موقعیت باز است.

تبصره ۲: پذیرش درخواست اعمال قرارداد اختیار معامله خرید مبتنی بر کالا مستلزم تأمین ارزش اعمال توسط دارنده موقعیت باز خرید، و درخواست اعمال قرارداد اختیار معامله فروش مبتنی بر کالا مستلزم ارایه مستندات مربوط به احراز دارایی پایه طبق ضوابط اعلامی توسط اتاق پایاپای است.

تبصره ۳: امکان اعمال قرارداد اختیار معامله به میزان کسری از اندازه قرارداد وجود ندارد.

تبصره ۴: در صورتی که پس از ارایه درخواست اعمال، امکان اعمال تعدادی از قراردادهای یک مشتری وجود داشته باشد، اعمال بر اساس همان تعداد قرارداد انجام خواهد شد.

ماده ۴۳: کارگزار باید حداکثر تا ۱۵ دقیقه پس از پایان معاملات روزانه، درخواست‌های اعمال موضوع ماده ۴۲ این دستورالعمل را به اتاق پایاپای ارایه کند. اعلام کارگزار مبنای تخصیص وجوه موجود در حساب اعمال کارگزار به تفکیک مشتری است.

ماده ۴۴: اتاق پایاپای پس از پایان مهلت ارایه درخواست‌های اعمال قراردادهای اختیار معامله مبتنی بر قرارداد آتی توسط کارگزار مراحل زیر را انجام می دهد:

۱: تطبیق موقعیت‌های درخواست شده فرد جهت اعمال با موقعیت‌های باز مشتری؛

۲: بررسی واریز وجوه به حساب اعمال کارگزار بابت قراردادهای اختیار معامله اعمال شده جهت کلیه قراردادهای اختیارمعامله بر روی قرارداد آتی

۳: تعیین طرف مقابل اعمال کننده قرارداد اختیار معامله با استفاده از یکی

از روش های تخصیص تعیین شده در مشخصات قرارداد
۴: مابه‌التفاوت قیمت پایانی دارایی پایه در روز اعمال و قیمت اعمال بین حساب عملیاتی کارگزار دارنده موقعیت فروش و حساب عملیاتی کارگزار دارنده موقعیت خرید، توسط اتاق پایاپای به حساب ذی‌نفع منتقل می‌شود.
۵: اتاق پایاپای فهرست و میزان تعهدات آن دسته از موقعیت‌های باز فروش کارگزاران را به تفکیک مشتریانی که باید به تعهد خود عمل کنند تا یک ساعت پس از معاملات روزانه به اطلاع کارگزاران می‌رساند.
۶: کارگزاران باید حداکثر تا یک ساعت و نیم پس از پایان معاملات روزانه تعهدات مربوط به اعمال مشتریان را به روش تعیین شده در قرارداد مشتری-کارگزار به اطلاع آن‌ها برسانند.
۷: دارندگان موقعیت باز فروش تخصیص یافته تا ۲ ساعت پس از پایان معاملات روزانه فرصت دارند وجه تضمین اولیه مورد نیاز جهت گشایش موقعیت تعهدی باز آتی را نزد کارگزار تأمین نمایند.
۸: کارگزار دارنده موقعیت باز فروش تخصیص یافته باید حداکثر تا ۲ ساعت و نیم پس از پایان معاملات روزانه فهرست مشتریانی که تعهدات خود را در مورد اعمال ایفا نموده‌اند را به اتاق پایاپای ارایه نمایند و وجوه لازم جهت اعمال قراردادهای مذکور را در حساب اعمال خود تأمین نمایند.
۹: بر اساس فهرست ارایه شده توسط کارگزار اتاق پایاپای جهت آن دسته از دارندگان موقعیت‌های باز فروش که تعهدات خود را ایفا نموده‌اند، قرارداد آتی با نزدیکترین سررسید به سررسید قرارداد اختیار معامله گشایش می‌یابد و آن دسته از موقعیت‌های باز فروش که تعهدات آن‌ها ایفا نشده است تسویه نقدی شده و مشمول خسارات مقرر در مشخصات قرارداد می‌شود.

ماده ۴۵: اتاق پایاپای پس از پایان مهلت ارایه درخواست‌های اعمال قراردادهای اختیار معامله روی کالا توسط کارگزار مراحل زیر را انجام می‌دهد:
۱: تطبیق تعداد موقعیت‌های درخواست شده برای اعمال با موقعیت‌های باز خرید مشتری در هر نماد معاملاتی
۲: بررسی کفایت موجودی حساب اعمال کارگزار بابت قراردادهای اختیار

معامله خرید اعمال شده

۳: بررسی مستندات احراز دارایی پایه طبق ضوابط اعلامی اتاق پایاپای برای موقعیت باز خرید بابت قراردادهای اختیار معامله فروش اعمال شده

۴: پس از انجام بررسی‌های بندهای ۱ تا ۳، دارندگان موقعیت باز خریدی که امکان اجرای درخواست اعمال آن‌ها وجود دارد، مشخص می‌شوند و صرفا در مورد این اشخاص، به روش تخصیص ذکر شده در مشخصات قرارداد، دارندگان موقعیت باز فروش مقابل آن‌ها تعیین می‌شود

۵: اتاق پایاپای فهرست و میزان تعهدات آن دسته از موقعیت‌های باز فروش کارگزاران را به تفکیک مشتریانی که باید به تعهدات خود عمل کنند تا یک ساعت پس از پایان معاملات روزانه به اطلاع کارگزار می‌رساند

تبصره: اگر درخواست اعمال ارایه شده توسط کارگزار به دلیل عدم وجود شرایط موضوع بندهای ۱ تا ۳ این ماده اجرا نشود، علی‌رغم عدم اجرای درخواست اعمال، کارگزار مکلف به پرداخت کارمزدهای اعمال می‌باشد.

۶: کارگزار باید حداکثر تا یک ساعت و نیم پس از پایان معاملات روزانه به روش تعیین شده در قرارداد مشتری-کارگزار، تعهدات مربوط به اعمال دارندگان موقعیت باز فروش تخصیص یافته را به اطلاع ایشان برساند.

۷: دارندگان موقعیت باز فروش تخصیص یافته در مورد قرارداد اختیار معامله فروش، تا ۲ ساعت پس از پایان معاملات روزانه فرصت دارند ارزش اعمال قرارداد اختیار معامله را نزد کارگزار تأمین کنند و در خصوص قرارداد اختیار معامله خرید مستندات احراز دارایی پایه طبق ضوابط اعلامی اتاق پایاپای را به کارگزار ارایه نمایند.

۸: کارگزار باید حداکثر تا ۲ ساعت و نیم پس از پایان معاملات روزانه، فهرست دارندگان موقعیت باز فروش را که تعهدات خود را ایفا نموده‌اند به اطلاع اتاق پایاپای برساند و حسب مورد وجوه لازم جهت اعمال قراردادهای اختیار معامله را در حساب اعمال خود تأمین کرده و یا مستندات احراز دارایی پایه را به اتاق پایاپای ارایه نماید.

۹: قراردادهای اختیارمعامله تخصیص یافته قابل اعمال شامل موارد زیر است:

الف: موقعیت‌های باز فروش قراردادهای اختیار معامله فروش که بر اســاس فهرســت اعلامی کارگزار به اتاق پایاپای، ارزش اعمال قرارداد اختیار معامله را تأمین کرده‌اند؛

ب: موقعیــت های باز فــروش قرارداد اختیار معاملــه خرید که طبق ضوابط اعلامی اتاق پایاپای مستندات احراز دارایی پایه آن‌ها ارایه شده است

۱۰: اتــاق پایاپای تــا پایان روز اعمال، قراردادهــای اختیار معامله تخصیص یافته قابل اعمال را تســویه می‌کند. شــرکت بر اســاس ضوابط اتاق پایاپای، مالکیــت دارایی پایه موضوع قرارداد اختیار معامله را بر حســب نوع قرارداد اختیار معامله (خرید یا فروش) به دارنده موقعیت باز خرید یا فروش منتقل و وجه آن را به حساب طرف مقابل منظور می‌کند.

۱۱: قراردادهای اختیار معامله تخصیص یافته غیر قابل اعمال تســویه نقدی می‌شــود و کارگزار متناســب با موقعیت های باز فروش مشــتریان خود که تســویه نقدی شده است، مشمول خســارت‌های مقرر در مشخصات قرارداد می‌شود.

مــاده ۴۶: اعمال قــرارداد اختیار معامله در زمان توقــف نماد معاملاتی آن امکان‌پذیر نیســت. صرفا قرارداد اختیار معامله‌ای که تا پایان دوره معاملاتی متوقف باشد، در آخرین روز معاملاتی می‌تواند اعمال شود که در این‌صورت قــرارداد اختیار معامله بر اســاس آخرین قیمت پایانی دارایــی پایه در بازار نقدی، تسویه نقدی می‌شود.

فصل هفتم: سایر موارد

ماده ۴۷: توقف و بازگشایی نماد معاملاتی قراردادهای اختیار معامله مبتنی بــر قرارداد آتی به طور همزمان با توقف و بازگشــایی نماد معاملاتی در بازار آتی و به یک روش انجام می‌شود.

ماده ۴۸: در صورت نقض هر یک از مفاد این دســتورالعمل توسط اشخاص ذی‌ربط، بورس نیز باید بر اساس مقررات مربوطه به تخلفات آن‌ها رسیدگی

یا حسب مورد مراتب را به مرجع ذی‌صلاح گزارش کند.

مـاده ۴۹: منظـور از روز کاری در ایـن دسـتورالعمل، روزهایی اسـت که بـورس در آن طبق مقررات فعالیت می‌کند. اگر مواعد تعیین شـده در این دستورالعمل با روز تعطیل مصادف باشد، اولین روز کاری بعد از روز تعطیل، موعد مقرر محسوب می‌شود.

پیوست ۱

ضوابط وجه تضمین قراردادهای اختیار معامله در بورس کالای ایران

۱: اتـاق پایاپـای، وجوه تضمیـن قراردادهـای اختیار معامله را بر اسـاس راهبردهای معاملاتی بند ۶ محاسبه می‌کند.

۲: وجه تضمین اولیه دریافتی توسـط کارگـزار جهت اتخاذ موقعیت فروش جدید بر اساس جدول زیر تعیین می‌شود:

ردیف	عنوان راهبرد	وجه تضمین اولیه
۱	**موقعیت فروش قرارداد اختیار معامله فروش**	مبلغ حاصل از فروش قرارداد اختیار معامله **به‌علاوه** A درصد آخرین قیمت پایانی دارایی پایه **ضرب‌در** اندازه قرارداد **منهای** مقدار در زیان‌بودن قرارداد اختیار معامله ✓ در هر صورت، وجه تضمین اولیه نباید از «مبلغ حاصل از فروش قرارداد اختیار معامله **به‌علاوه** B درصد قیمت اعمال **ضرب‌در** اندازه قرارداد» کم‌تر باشد.
۲	**موقعیت فروش قرارداد اختیار معامله خرید**	مبلغ حاصل از فروش قرارداد اختیار معامله **به‌علاوه** A درصد آخرین قیمت پایانی دارایی پایه **ضرب‌در** اندازه قرارداد **منهای** مقدار در زیان‌بودن قرارداد اختیار معامله ✓ در هر صورت، وجه تضمین اولیه نباید از «مبلغ حاصل از فروش قرارداد اختیار معامله **به‌علاوه** B درصد قیمت اعمال **ضرب‌در** اندازه قرارداد» کم‌تر باشد.

در مواردی که اتخاذ موقعیت فروش منجر به بسـتن یک موقعیت باز خرید می‌شود وجه تضمین اولیه به شرح زیر است:

الف: اگر اتخاذ موقعیت فروش، منجر به بستن موقعیت‌های باز خرید مربوط بـه راهبردهای ردیف (۱) و (۲) بند ۶ این ضوابط شـود، وجه تضمین اولیه نیاز ندارد

ب: اگر اتخاذ موقعیت فروش، منجر به بسـتن موقعیت‌های باز خرید مربوط به راهبردهای دیگر بند ۶ این ضوابط شود، وجه تضمین اولیه به شرح جدول

فوق تعیین می‌شود.

۳: مبنای محاسبه وجه‌تضمین لازم کارگزار در پایان معاملات روزانه، خالص موقعیت‌های معاملاتی مشتریان وی در هر نماد معاملاتی است.

۴: راهبردهـای معاملاتی در نظر گرفته شـده در ایـن ضوابط، صرفا در یک زیرگروه هم‌ماه شناسایی می‌شوند.

۵: راهبردهای معاملاتی بر اساس اولویت‌های زیر شناسایی می‌شوند:

اولویت اول: راهبرد شماره ۵ و ۶ و ۷؛

اولویت دوم: راهبردهای شماره ۱۴ و ۱۵؛

اولویت سوم: راهبردهای شماره ۱۶ و ۱۷؛

اولویت چهارم: راهبردهای شماره ۱۱ و ۱۳؛

اولویت پنجم: راهبردهای شماره ۱۰ و ۱۲؛

اولویت ششم: راهبرد شماره ۸؛

اولویت هفتم: راهبرد شماره ۹؛

اولویت هشتم: راهبردهای شماره ۱، ۲، ۳ و ۴.

۱: راهبردهای معاملاتی و نحوه محاسبه وجوه تضمین در هر زیرگروه هم‌ماه به شرح جدول زیر است:

ردیف	عنوان راهبرد	وجه تضمین لازم
۱	**موقعیت باز خرید قرارداد اختیار معامله خرید**	وجه تضمین نیاز ندارد.
۲	**موقعیت باز خرید قرارداد اختیار معامله فروش**	وجه تضمین نیاز ندارد.
۳	**موقعیت باز فروش قرارداد اختیار معامله فروش**	قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله **ضرب‌در** اندازه قرارداد **به‌علاوه** A درصد قیمت پایانی دارایی پایه **ضرب‌در** اندازه قرارداد **منهای** مقدار در زیان‌بودن قرارداد اختیار معامله ✓ در هر صورت، وجه تضمین اولیه نباید از «قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله **ضرب‌در** اندازه قرارداد **به‌علاوه** B درصد قیمت اعمال **ضرب‌در** اندازه قرارداد» کم‌تر باشد.
۴	**موقعیت باز فروش قرارداد اختیار معامله خرید**	قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله ضرب‌در اندازه قرارداد **به‌علاوه** A درصد قیمت پایانی دارایی پایه **ضرب‌در** اندازه قرارداد **منهای** مقدار در زیان‌بودن قرارداد اختیار معامله ✓ در هر صورت، وجه تضمین اولیه نباید از «قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله ضرب‌در اندازه قرارداد **به‌علاوه** B درصد قیمت اعمال **ضرب‌در** اندازه قرارداد» کم‌تر باشد.
۵	**موقعیت باز فروش قرارداد اختیار معامله خرید (بر روی دارایی پایه کالا) پوشش‌داده‌شده با خرید دارایی پایه**	وجه تضمین نیاز ندارد.
۶	**موقعیت باز فروش قرارداد اختیار معامله فروش (بر روی قرارداد آتی) پوشش‌داده‌شده با فروش قرارداد آتی پایه**	۲۰ درصد وجه تضمین اولیه راهبرد فروش قرارداد اختیار معامله فروش
۷	**موقعیت باز فروش قرارداد اختیار معامله خرید (بر روی قرارداد آتی) پوشش‌داده‌شده با خرید قرارداد آتی پایه**	۲۰ درصد وجه تضمین اولیه راهبرد فروش قرارداد اختیار معامله خرید
۸	**موقعیت باز فروش دوپای‌ه‌ای متقارن** الف) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله خرید؛ و ب) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت‌اعمال یکسان با بند الف.	۱) وجه تضمین لازم موقعیت باز فروش قرارداد اختیار معامله خرید؛ یا ۲) وجه تضمین لازم موقعیت باز قرارداد اختیار معامله فروش هر کدام که بیشتر است **به‌علاوه** قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله **ضرب‌در** اندازه قرارداد اختیار معامله با وجه تضمین اولیه کمتر

ردیف	عنوان راهبرد	وجه تضمین لازم
۹	**موقعیت باز فروش دوپای‌ه‌ای نامتقارن** الف) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله فروش؛ و ب) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت اعمال بیشتر نسبت به بند الف.	۱) وجه تضمین لازم موقعیت باز فروش قرارداد اختیار معامله خرید؛ یا ۲) وجه تضمین لازم موقعیت باز فروش قرارداد اختیار معامله فروش هر کدام که بیش‌تر است **به‌علاوه** قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله **ضرب‌در** اندازه قرارداد اختیار معامله با وجه تضمین اولیه کم‌تر
۱۰	**نامتقارن خوش‌بینانه قرارداد اختیار معامله فروش** الف) موقعیت باز خرید در یک قرارداد اختیار معامله فروش؛ و ب) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت اعمال بیشتر نسبت به بند الف.	قیمت اعمال بند ب **ضرب‌در** اندازه قرارداد **منهای** قیمت اعمال بند الف **ضرب‌در** اندازه قرارداد
۱۱	**نامتقارن خوش‌بینانه قرارداد اختیار معامله خرید** الف) موقعیت باز خرید در یک قرارداد اختیار معامله خرید؛ و ب) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت اعمال بیشتر نسبت به بند الف.	وجه تضمین نیاز ندارد.
۱۲	**نامتقارن بدبینانه قرارداد اختیار معامله خرید** الف) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله خرید؛ و ب) موقعیت باز خرید در یک قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت اعمال بیشتر نسبت به بند الف.	قیمت اعمال بند ب **ضرب‌در** اندازه قرارداد **منهای** قیمت اعمال بند الف **ضرب‌در** اندازه قرارداد
۱۳	**نامتقارن بدبینانه قرارداد اختیار معامله فروش** الف) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله فروش؛ و ب) موقعیت باز خرید در یک قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت اعمال بیش‌تر نسبت به بند الف.	وجه تضمین نیاز ندارد.

ردیف	عنوان راهبرد	وجه تضمین لازم
۱۴	**موقعیت باز خرید نامتقارن پروانه‌ای خرید** الف) موقعیت باز فروش در دو قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت اعمال یکسان؛ ب) موقعیت باز خرید در یک قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت اعمال بیش‌تر نسبت به بند الف؛ و ج) موقعیت باز خرید در یک قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت اعمال کم‌تر نسبت به بند الف. تفاوت قیمت‌های اعمال یکسان است.	وجه تضمین نیاز ندارد.
۱۵	**موقعیت باز خرید نامتقارن پروانه ای فروش** الف) موقعیت باز فروش در دو قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت اعمال یکسان؛ ب) موقعیت باز خرید در یک قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت اعمال بیش‌تر نسبت به بند الف؛ و ج) موقعیت باز خرید در یک قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت اعمال کم‌تر نسبت به بند الف. تفاوت قیمت‌های اعمال یکسان است.	وجه تضمین نیاز ندارد.
۱۶	**موقعیت باز فروش نامتقارن پروانه ای خرید** الف) موقعیت باز خرید در دو قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت اعمال یکسان؛ ب) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت‌اعمال بیش‌تر نسبت به بند الف؛ و ج) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله خرید با قیمت‌اعمال کم‌تر نسبت به بند الف. تفاوت قیمت‌های اعمال یکسان است.	قیمت اعمال بند ب **ضرب‌در** اندازه قرارداد **منهای** قیمت اعمال بند الف **ضرب‌در** اندازه قرارداد

ردیف	عنوان راهبرد	وجه تضمین لازم
۱۷	**موقعیت باز فروش نامتقارن پروانه‌ای فروش** الف) موقعیت باز خرید در دو قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت اعمال یکسان؛ ب) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت‌اعمال بیش‌تر نسبت به بند الف؛ و ج) موقعیت باز فروش در یک قرارداد اختیار معامله فروش با قیمت‌اعمال کم‌تر نسبت به بند الف. تفاوت قیمت‌های اعمال یکسان است.	قیمت اعمال بند الف **ضرب‌در** اندازه قرارداد **منهای** قیمت اعمال بند ج **ضرب‌در** اندازه قرارداد

۶-۱: هیـات پذیرش درصدهای مربوط بـه راهبردهای ردیف ۱ و۲ بند ۲ و ردیف ۳ و ۴ بند ۶ (A و B) را در قالب مشخصات قرارداد تعیین می‌کند.

۶-۲: در راهبردهـای معاملاتـی که مبلغ حاصل از فروش، بخشـی از وجه تضمیـن اولیه را تشـکیل می‌دهد، ایـن مبلغ پس از تسـویه معامله تأمین می‌شود.

۶-۳: در مـورد قراردادهـای اختیار معامله پوشش‌داده‌شـده، موارد زیر باید لحاظ شود:

الف: استفاده از راهبردهای پوششی با اعلام مشتری انجام می‌شود؛

ب: هم زمان با اتخاذ موقعیت پوششـی دارایی پایه مربوطه مسدود می‌گردد و درصورتی که دارایی پایه قرارداد آتی باشـد سود متعلق به آن قرارداد هم مسدود خواهد شد.

ج: رفع مسـدودی دارایی پایه منوط به اعلام مشـتری و تامین وجه تضمین اولیه است.

۶-۴: وجـه تضمین اضافی توسـط بورس به صورت درصـدی که به مقادیر درصدی AوB اضافه خواهد شـد، تعیین شده و در محاسبات وجه تضمین راهبردهای ردیف ۱ و ۲ بند ۲ و ردیف ۳ و ۴ بند ۶ لحاظ می گردد.

ضوابط معاملات، تسویه و پایاپای واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله در شرکت بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۹۶/۰۳/۱۰ مصوب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

ماده ۱: کلیه اصطلاحات تعریف شده در ماده ۱ دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران (مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۰۵ شورای عاملی بورس) و اساسنامه نمونه صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس کالا که از این پس «صندوق» نامیده می‌شود، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند.

ماده ۲: پذیره‌نویسی واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله (ETF) در بورس کالای ایران مطابق اساسنامه صندوق، رویه پذیره‌نویسی صدور، ابطال و معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله (ابلاغی سازمان) و حسب مورد مفاد دستورالعمل عرضه اولیه و پذیره‌نویسی در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در بازار صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله) بورس کالای ایران انجام خواهد شد.

ماده ۳: معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری عادی صندوق، در بازار صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله)، بر اساس روش حراج پیوسته مطابق دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران (مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۰۵ شورای عالی بورس)، انجام می‌شود.

تبصره: محدودیت دامنه نوسان روزانه قیمت در صورت لزوم توسط هیات مدیره

بورس تعیین خواهد شد و هرگونه تغییر در مفاد این ماده، باید دو روز کاری قبل از اعمال تغییرات، از طریق سایت رسمی بورس کالا اطلاع‌رسانی شود.

ماده ۴: توقف نماد معاملاتی واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق صرفا با اعلام سازمان یا جهت‌گیری مجمع صندوق قابل انجام است. در صورت برگزاری مجمع، مدیر صندوق باید یک روز کاری قبل از برگزاری مجمع به صورت مکتوب به بورس اطلاع دهد و از طریق سامانه اطلاع‌رسانی ناشران (کدال) توسط بورس منتشر نماید.

ماده ۵: انتقال واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز صندوق در نمادی مجزا و به شرح ذیل انجام می‌شود:

کارگزار فروشنده باید درخواست کتبی خود مبنی بر فروش واحدهای ممتاز را به همراه اطلاعات و مستندات زیر تا ۳ روز کاری پیش از تاریخ عرضه به بورس ارایه نماید؛

۱: تعداد واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز جهت انتقال

۲: قیمت پایه عرضه

۳: تاریخ عرضه ۴. نام عرضه‌کننده به همراه تصویر سفارش فروش

۵: شرایط فروش از جمله نقدی یا اقساطی بودن ثمن معامله و در صورت اقساطی بودن نحوه تقسط وثایق مورد نیاز

۶: حداکثر مهلت تسویه‌ی حصه‌ی نقدی و ارایه سند تسویه خارج از پایاپای

۷: ارایه موافقت کتبی فی‌مابین انتقال دهنده و انتقال گیرنده که به تائید سازمان رسیده است.

۸: سایر اطلاعات به درخواست بورس

ماده ۷: ثبت، صدور و ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق، در سامانه معاملاتی در نمادی مجزا از معاملات بازار صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله) بورس کالای ایران توسط کارگزار صندوق انجام می‌شود.

ماده ۸: معاملات در زمان تصفیه صندوق، در نمادی غیر از نماد معاملات بازار صندوق‌های سرمایه‌گذاری (قابل معامله) بورس کالای ایران انجام می‌گیرد.

ماده ۹: واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه سپرده گردیده و مشخصات سرمایه‌گذاران، تعداد و نوع واحدهای سرمایه‌گذاری در مالکیت ایشان و همچنین معامله و تمامی نقل و انتقالات واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز و عادی نزد این شرکت به ثبت می‌رسد. شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، عملیات پایاپای واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق و تسویه وجوه ناشی از معاملات و انتقال مالکیت آن را برعهده دارد.

ماده ۱۰: روزی تسویه برای معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری یک روز کاری پس از انجام معامله (T+1) خواهد بود. مهلت زمانی تسویه بر اساس مصوبه‌ی هیات مدیره‌ی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی قابل تغییر می‌باشد.

ماده ۱۱: سایر شرایط حاکم بر ثبت، سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای معاملات صندوق مطابق دستورالعمل ثبت، سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۳ هیات مدیره سازمان می‌باشد.

ماده ۱۲: بورس موظف است موارد عدم رعایت مفاد این دستورالعمل توسط صندوق را به سازمان اعلام نماید.

دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار مبتنی بر کالا در صندوق‌های سرمایه‌گذاری

قیمت خرید و فروش اوراق بهادار مبتنی بر کالا (گواهی سپرده کالایی، قرارداد اختیار معامله و قرارداد آتی) در صندوق‌های سرمایه‌گذاری، بر اساس این دستورالعمل که در تاریخ ۱۳۹۶/۰۴/۰۴ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده است، به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱: گواهی سپرده کالایی

۱-۱: فرمول‌های محاسبه قیمت خرید و فروش گواهی سپرده کالایی در بورس مربوطه به شرح زیر است:

کارمزد خرید گواهی سپرده + ارزش گواهی سپرده در زمان مورد نظر = قیمت خرید گواهی سپرده در هر زمان

(هزینه‌های انبارداری + کارمزد فروش گواهی سپرده) – ارزش گواهی سپرده در زمان مورد نظر = قیمت فروش گواهی سپرده در هر زمان

۱-۲: قیمت فروش گواهی سپرده مربوطه در هر زمان در محاسبات NAV لحاظ می‌شود.

۱-۳: در محاسبه قیمت خرید و فروش گواهی سپرده، ارزش گواهی سپرده در هر زمان معادل آخرین قیمت معاملاتی نماد مربوطه ضرب‌در مقدار دارایی پایه گواهی سپرده در همان بورس است.

۲: قرارداد اختیار معامله

۱-۲: فرمول‌های محاسبه‌ی قیمت خرید و فروش اختیار معامله در بورس مربوطه به شرح زیر است:

کارمزد خرید اختیار معامله + ارزش اختیار معامله در زمان مورد نظر = قیمت خرید اختیار معامله در هر زمان

کارمزد فروش اختیار معامله – ارزش اختیار معامله در زمان مورد نظر = قیمت فروش اختیار معامله در هر زمان

۲-۲: در محاسبه قیمت خرید و فروش اختیار معامله، ارزش اختیار معامله در هر زمان معادل آخرین قیمت معاملاتی نماد مربوطه ضرب‌در اندازه قرارداد اختیار معامله است.

۳-۲: در صورت اخذ موقعیت خرید معامله قیمت فروش اختیار معامله مربوطه در هر زمان در محاسبات NAV لحاظ می‌شود.

۴-۲: در صورت اخذ موقعیت فروش در اختیار معامله از فروش زیر جهت تعیین سود یا زیان و محاسبات NAV استفاده می‌شود:

قیمت خرید اختیار معامله در زمان مورد نظر – قیمت پایانی اختیار معامله در روز کاری قبل = سود یا زیان موقعیت فروش اختیار معامله در هر زمان

تبصره ۱: در صورتی که موقعیت فروش اختیار در همان روز کاری اخذ شده باشد در فرمول بجای قیمت پایانی اختیار معامله در روز کاری قبل قیمتی که اختیار با آن خریداری شده است لحاظ می‌گردد.

تبصره ۲: مبلغ دریافتی بابت فروش معامله در محاسبات NAV لحاظ نمی‌شود. مبلغ مذکور تحت عنوان تعهدات فروش اختیار معامله در دفاتر صندوق بستانکار می‌شود و طبق رویه‌های حسابداری تعدیل می‌شود.

۳- قرارداد آتی

۱-۳- فرمول‌های محاسبه‌ی قیمت خرید و فروش قرارداد آتی در بورس مربوطه به شرح زیر است:

کارمزد خرید قرارداد آتی + ارزش قرارداد آتی در زمان مورد نظر = قیمت

خرید قرارداد آتی در هر زمان

کارمـــزد فروش قرارداد آتی - ارزش قرارداد آتی در زمان مورد نظر = قیمت فروش قرارداد آتی در هر زمان

۲-۳: در محاسبه‌ی قیمت خرید و فروش قرارداد آتی، ارزش قرارداد آتی در هـــر زمان معادل آخرین قیمت معاملاتی نماد قرارداد مربوطه ضرب‌در اندازه قرارداد آتی در بورس اســـت. برای محاسبه ارزش قرارداد آتی، آخرین قیمت معاملاتـــی قرارداد آتی، می‌تواند در جهت افزایش یا کاهش بنا به دلایل زیر تعدیل شـــود و قیمت تعدیل شـــده در محاســـبات خالص ارزش دارایی‌های صندوق لحاظ گردد:

الـــف: میزان تقاضای خرید قـــرارداد آتی در بورس در بالاترین قیمت مجاز یا میزان تقاضای فروش آن در پایین‌ترین قیمت مجاز به تشخیص مدیر حجم قابل ملاحظه‌ای داشـــته و معاملات قرارداد آتی در آن روز به نســـبت حجم کمی داشته و این پدیده به دلیل محدودیت در تغییر قیمت روزانه به وجود آمده باشد.

ب: قیمـــت دارایی پایه قـــرارداد آتی در بازار نقدی بورس یا ســـایر بازارهای نقـــدی خارج از بورس کـــه مورد تایید بورس مربوطه باشـــند، تغییرات قابل توجهی داشـــته ولی معامـــلات قرارداد آتی مذکور در بـــورس مربوطه به هر دلیلی امکان‌پذیر نباشد.

تبصره: حداکثر تعدیل مجاز قیمت قرارداد آتی بر اساس این بند، ۵ در صد نسبت به آخرین قیمت معاملاتی است.

۳-۳- برای محاســـبه ارزش خالص دارایی‌های صندوق در مورد قراردادهای آتی معادل موجودی حســـاب عملیاتی صندوق درهر زمان مبنای محاسبات خواهد بود. رویه محاسبه میزان معادل موجودی حساب عملیاتی صندوق در هر لحظه از جلسه معاملاتی به صورت زیر است.

۱-۳-۳: معادل موجودی حســـاب عملیاتی صندوق در هر زمان طبق فرمول

زیر محاسبه می‌شود:

سود یا زیان موقعیت باز خرید قرارداد آتی ± سود یا زیان موقعیت باز فروش قرارداد آتی ± آخرین موجودی حساب عملیاتی صندوق = معادل موجودی حساب عملیاتی صندوق در هر زمان

۲-۳-۳: سود یا زیان موقعیت باز خرید قرارداد آتی

قیمت تسویه روز قبل ضرب‌در اندازه قرارداد آتی – قیمت فروش قرارداد آتی در هر زمان = سود یا زیان موقعیت باز خرید قرارداد آتی

۳-۳-۳: سود یا زیان موقعیت باز فروش قرارداد آتی

قیمت خرید قرارداد آتی در هر زمان

قیمت تسویه روز قبل ضرب‌در اندازه قرارداد آتی = سود یا زیان موقعیت باز فروش قرارداد آتی

تبصره: در صورتی که موقعیت خرید یا فروش در جلسه معاملاتی همان روز اخذ شده باشد، در فرمول‌های فوق به جای قیمت تسویه روز قبل از قیمتی که موقعیت خرید یا فرشو با آن اخذ شده است استفاده می‌شود.

کارمزدهای خرید و فروش و سایر هزینه‌ها در تمامی موارد فوق (گواهی سپرده کالایی، قرارداد اختیار معامله و قرارداد آتی) بر اساس مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار و بورس مربوطه و همچنین مالیات بر اساس قوانین مالیاتی تعیین می‌شوند.

دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران

(مصوب مورخ ۱۳۹۲/۰۱/۲۴ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحیه ۱۳۹۳/٤/۱٤ و ۱۳۹٤/۹/۱۰ و ۱۳۹٤/۱۲/۲۵)

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱: تعاریف

اصطلاحات و واژه‌هایی که در این دستورالعمل به کار رفته‌اند دارای معانی زیر می‌باشند. معانی سایر اصطلاحات و واژه‌های تعریف نشده در این دستورالعمل حسب مورد مطابق تعاریف موجود در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا مصوب ۱۳۸۹/۷/۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار، دستورالعمل تسویه و پایاپای بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۸/۲۲ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۷/۲/۲ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشند.

۱- اختیار خرید تبعی: اختیار معامله‌ای است که حسب مورد همراه با معامله سلف استاندارد، از سوی خریدار به عرضه کننده داده می‌شود که براساس آن عرضه‌کننده، اختیار خرید مقدار مشخصی از دارایی پایه به «قیمت اعمال» را در تاریخ سررسید خواهد داشت. تعهد موضوع قرارداد اختیار خرید تبعی به موجب قرارداد سلف استاندارد، منحصرا به خریدار آن انتقال می‌یابد.

۲- اختیار فروش تبعی: اختیار معامله‌ای است که حسب مورد همراه با معامله سلف استاندارد، از سوی عرضه‌کننده به خریدار داده می‌شود که براساس آن خریدار اختیار فروش مقدار مشخصی از دارایی پایه به «قیمت اعمال» را در تاریخ سررسید خواهد داشت. این اختیار به موجب قرارداد سلف استاندارد منحصرا به خریدار آن انتقال می‌یابد.

۳- اطلاعیه عرضه اولیه: گزارشی است از مشخصات قرارداد سلف استاندارد و شرایط عرضه در قالب فرم‌هایی که به تصویب هیات مدیره بورس رسیده و برای عموم منتشر می‌شود.

۴- آخرین روز معاملاتی: آخرین روزی است که امکان معامله نماد معاملاتی مربوط به قرارداد سلف استاندارد در بورس وجود دارد.

۵- تسویه نقدی: تسویه نهایی قرارداد سلف استاندارد به طور نقدی براساس قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی که منجر به سقوط تعهدات طرفین می‌شود.

۶- تسویه نهایی: تسویه نقدی یا تحویل فیزیکی که طبق ضوابط این دستورالعمل انجام می‌شود.

۷- تحویل فیزیکی: تسلیم دارایی پایه در دوره تحویل توسط عرضه‌کننده به دارنده گواهی سلف استاندارد است.

۸- حداقل سفارش انباشته: حداقل مقدار سفارش خرید و فروشی است که بازارگردان موظف است طبق قرارداد بازارگردانی جهت نماد معاملاتی مورد بازارگردانی در سامانه معاملاتی بورس به صورت فعال نگه دارد.

۹- حداقل قیمت خرید روزانه: حداقل قیمتی است که بازارگردان به‌صورت روزانه متعهد به خرید سلف استاندارد است.

۱۰- حداقل معاملات روزانه: حداقل میزان معاملات در هر نماد است که بازارگردان موظف به انجام آن در یک روز معاملاتی مطابق با مفاد این دستورالعمل می‌باشد.

۱۱- دارایی پایه: دارایی موضوع قرارداد سلف استاندارد پذیرش شده است.

۱۲- دامنه مظنه: حداکثر اختلاف بین قیمت سفارش خرید و سفارش

فروش در هر نماد معاملاتی به درصد است که بازارگردان آن نماد، در سامانه معاملاتی بورس وارد می‌نماید. این درصد نسبت به قیمت سفارش خرید محاسبه می‌شود.

۱۳- دامنه نوسان قیمت روزانه: دامنه قیمت مجاز ورود سفارش در هر جلسه معاملات می‌باشد که نسبت به قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی قبل تعیین می‌شود.

۱۴- دوره تحویل: دوره‌ای است که طی آن تحویل فیزیکی دارایی پایه توسط عرضه‌کننده انجام می‌شود.

۱۵- دوره عرضه اولیه: مدت زمانی است که طی آن دارایی پایه توسط عرضه‌کننده طبق ضوابط این دستورالعمل عرضه خواهد شد.

۱۶- دوره معاملاتی: فاصله زمانی اولین تا آخرین روز معاملات هر نماد معاملاتی مربوط به قرارداد سلف استاندارد است که جزئیات آن در مشخصات قرارداد تعیین می‌شود.

۱۷- روز کاری: روزهای مجاز معاملاتی است که توسط هیات مدیره بورس جهت انجام معاملات سلف استاندارد تعیین می‌شود.

۱۸- عرضه‌کننده: شخصی که براساس قوانین و مقررات اقدام به عرضه کالا در بورس نموده و متعهد به تحویل کالا طبق مفاد این دستورالعمل می‌باشد.

۱۹- قرارداد سلف استاندارد: قراردادی است که براساس آن عرضه‌کننده مقدار معینی از دارایی پایه را مطابق مشخصات قرارداد سلف استاندارد در ازای بهای نقد به فروش می‌رساند تا در دوره تحویل به خریدار تسلیم نماید. خریدار می‌تواند معادل دارایی پایه خریداری شده را طی قرارداد سلف موازی استاندارد موضوع مواد ۲ و ۳ این دستورالعمل، به فروش رساند. قرارداد مذکور نیز در این دستورالعمل به اختصار قرارداد سلف استاندارد نامیده می‌شود.

۲۰- قیمت اعمال: قیمتی است که براساس قرارداد اختیار معامله می‌توان حسب مورد اقدام به خرید یا فروش دارایی پایه با آن قیمت نمود.

۲۱- قیمت پایانی: قیمتی است که براساس روش تعیین شده در این دستورالعمل برای هر نماد معاملاتی در پایان هر جلسه رسمی معاملاتی توسط بورس محاسبه و اعلام می‌شود.

۲۲- گواهی سلف استاندارد: سندی است کاغذی یا الکترونیکی که مشتمل بر مجموع دارایی خریدار از یک نماد معاملاتی در قراردادهای سلف استاندارد می‌باشد که توسط اتاق پایاپای صادر می‌شود. فرم گواهی سلف استاندارد توسط هیات مدیره شرکت تصویب می‌شود.

ماده ۲: قرارداد سلف موازی استاندارد دارای شرایط زیر می‌باشد:

۱: هر قرارداد سلف موازی استاندارد مستقل از قراردادهای سلف استاندارد دیگر است.

۲: طی آن معادل دارایی پایه خریداری شده، به فروش می‌رسد.

۳: مطابق مشخصات قرارداد در عرضه اولیه، منعقد می‌گردد.

ماده ۳: هم زمان با عقد قرارداد سلف موازی استاندارد، عقد حواله‌ای به شرح زیر منعقد می‌گردد:

۱: فروشنده تحویل دارایی پایه را به عرضه‌کننده حواله می‌کند.

۲: عرضه‌کننده متعهد به تحویل دارایی پایه براساس حواله مذکور خواهد بود.

فصل دوم: اقدامات پیش از عرضه و عرضه اولیه

ماده ۴: مشخصات قرارداد سلف استاندارد به پیشنهاد بورس به تصویب هیات پذیرش می‌رسد و حداقل شامل موارد زیر است:

۱: دارایی پایه

۲: مشخصات دارایی پایه و حسب مورد استاندارد دارایی پایه

۳: نام و مشخصات تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان

۴: اندازه قرارداد

۵: دوره عرضه اولیه قرارداد

۶: دوره معاملاتی قرارداد
۷: دوره تحویل
۸: سررسید قرارداد
۹: حجم عرضه در عرضه اولیه
۱۰: حداکثر حجم قابل عرضه
۱۱: واحد/ واحدهای پولی قیمت
۱۲: مکان‌های تحویل
۱۳: خسارت‌ها
۱۴: حداقل تغییر قیمت
۱۵: شرایط لازم جهت تحویل فیزیکی کالا و اطلاعات و مستندات مورد نیاز
۱۶: قیمت اعمال در اختیار فروش تبعی (در صورت وجود)
۱۷: قیمت اعمال در اختیار خرید تبعی (در صورت وجود)
۱۸: روش عرضه اولیه
۱۹: شرایط بازارگردانی طی دوره معاملاتی (در صورت وجود)
۲۰: سقف حجم هر سفارش
۲۱: دامنه نوسان قیمت
۲۲: سایر اطلاعات و مستندات به تشخیص هیات پذیرش

تبصره ۱: کلیه مستندات پیوست مشخصات قرارداد جزو لاینفک آن می‌باشند.

تبصره ۲: تغییرات بعدی مشخصات قرارداد منوط به تصویب هیات پذیرش می‌باشد. این تغییرات حداقل سه روز کاری قبل از اعمال، توسط بورس اطلاع‌رسانی می‌شود.

ماده ۵: دارایی پایه قرارداد سلف استاندارد از بین کالاهای پذیرفته‌شده در بورس یا دارای بازار نقدی قوی انتخاب می‌شود.

تبصره: در صورتی که دارایی پایه از بین کالاهای پذیرفته شده در بورس انتخاب شود، امیدنامه دارایی پایه جزو لاینفک مشخصات قرارداد سلف استاندارد است.

ماده ۶: قراردادهای سلف استاندارد به یکی از روش‌های زیر عرضه اولیه

می‌شوند:

۱: عرضه اولیه به روش حراج حضوری

۲: عرضه اولیه به روش گشایش

۳: عرضه اولیه به روش عرضه گسترده با قیمت ثابت

تبصره: جهت عرضه اولیه قراردادهای سلف استاندارد می‌توان از یک یا چند روش استفاده نمود. روش‌های عرضه اولیه برای هر قرارداد سلف استاندارد در مشخصات قرارداد و توسط هیات پذیرش تعیین می‌شود.

ماده ۷: عرضه اولیه به روش حراج حضوری به شرح زیر است:

۱: انتشار اطلاعیه عرضه موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل معاملات کالا و اوراق مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران با قید قابلیت معامله در قالب قرارداد سلف استاندارد

۲: عرضه کالا در قالب قراردادهای سلف استاندارد در بازار معاملات کالای فیزیکی به روش حراج حضوری

۳: تکمیل امور تسویه معامله و قطعی شدن معاملات انجام شده در بازار معاملات کالای فیزیکی

۴: ایجاد فایل دارایی مشتریان روی نماد معاملاتی مربوط به قراردادهای سلف استاندارد به نام خریداران

۵: گشایش نماد معاملاتی قرارداد سلف استاندارد از طریق حراج تک قیمتی، ۱۰ روز کاری پس از روز عرضه اولیه

ماده ۸: عرضه اولیه به روش گشایش به شرح زیر است:

۱: ایجاد و تکمیل فایل دارایی عرضه‌کنندگان براساس رویه ثبت دارایی عرضه‌کنندگان مندرج در تبصره ۱ این ماده

۲: انتشار اطلاعیه عرضه اولیه

۳: گشایش نماد معاملاتی قرارداد سلف استاندارد از طریق حراج تک‌قیمتی، یک[1] روز کاری پس از انتشار اطلاعیه عرضه اولیه

---

۱. به موجب مصوبه مورخ ۹۴/۱۲/۲۵ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، عبارت «دو روز کاری» به «یک روز کاری» تغییر یافته است.

۴: تداوم معاملات در قالب حراج پیوسته بلافاصله پس از حراج تک قیمتی

تبصره ۱: ثبت دارایی مشتریان در قرارداد سلف به صورت زیر انجام می‌شود:

۱: مراجعه مشتری به اتاق پایاپای و ارایه مدارک ذیل:

الف: تضامین و یا مستندات لازم طبق مصوبه هیات مدیره شرکت

ب: تکمیل فرم تعهد تحویل و ارایه مستندات لازم براساس فرم‌های مصوب هیات مدیره شرکت

۲: شرکت در صورت تکمیل مدارک حداکثر ظرف ۳ روز کاری اقدام به ثبت دارایی مشتری و قابل معامله کردن آن می‌نماید.

تبصره ۲: بورس می‌تواند برای اشخاصی که مجاز به ثبت دارایی خود نزد اتاق پایاپای هستند شرایطی را تعیین نماید در اینصورت اتاق پایاپای باید قبل از ثبت دارایی مشتریان شرایط مذکور را احراز نماید.

ماده ۹: عرضه اولیه به روش عرضه گسترده با قیمت ثابت به شرح زیر است:

۱: کارگزار عرضه‌کننده موظف است اطلاعیه عرضه اولیه و مستندات پیوست آن را حداکثر تا ۱۰ روز کاری قبل از عرضه به بورس ارایه نماید. بورس موظف است پس از بررسی رعایت مقررات مربوطه، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را حداکثر تا ۳ روز کاری بعد به کارگزار عرضه‌کننده و اتاق پایاپای اعلام نماید.

۲: کارگزار عرضه‌کننده موظف است پس از اخذ موافقت‌نامه بورس در خصوص عرضه، جهت ثبت و سپرده‌گذاری قراردادهای سلف استاندارد، مستندات زیر را حداکثر تا ۶ روز کاری قبل از عرضه به اتاق پایاپای ارایه نماید. در صورتی که مستندات و مدارک موضوع این بند طی مهلت مقرر و به‌صورت کامل به اتاق پایاپای ارایه شود، اتاق پایاپای موظف است پس از بررسی رعایت ضوابط مربوط به تعهدات، تضامین و سایر مقررات مربوطه، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را حداکثر تا ۲ روز کاری بعد به کارگزار عرضه کننده و بورس اعلام نماید.

۲-۱: تضامین و سپرده‌های مورد نیاز جهت عرضه کالا طبق ضوابط تضمین مصوب هیات مدیره شرکت

۲-۲: تضامین مربوط به بازارگردانی قراردادها؛ حسب مورد
۲-۳: اطلاعیه عرضه اولیه که به تایید بورس رسیده است.
۳: بورس اطلاعیه عرضه اولیه قراردادهای سلف استاندارد را که مشتمل بر موارد زیر است حداکثر تا یک[1] روز کاری پیش از عرضه اولیه از طریق سایت رسمی خود منتشر می‌نماید:
۳-۱: مشخصات قرارداد سلف استاندارد
۳-۲: تاریخ شروع و پایان دوره عرضه اولیه
۳-۳: قیمت ثابت عرضه اولیه
۳-۴: تاریخ گشایش نماد معاملاتی مربوط به قرارداد سلف استاندارد در بورس
۳-۵: عاملین عرضه شامل شبکه کارگزاری و یا شبکه بانکی
۴: ایجاد و تکمیل فایل دارایی مشتریان براساس نتایج عرضه اولیه
۵: گشایش نماد معاملاتی قرارداد سلف استاندارد از طریق حراج تک‌قیمتی، ۱۰ روز کاری پس از پایان عرضه اولیه

ماده ۱۰: کارگزار عرضه‌کننده با اخذ مجوزهای لازم می‌تواند جهت عرضه اولیه به روش عرضه گسترده با قیمت ثابت از خدمات بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی و نهادهای مالی استفاده نموده و ترتیبی اتخاذ نماید تا سفارش‌گیری جهت خرید سلف استاندارد، از طریق اشخاص مذکور نیز انجام شود.

ماده ۱۱: عرضه اولیه از ابتدای دوره معاملاتی تا ۱۰ روز کاری قبل از پایان آن با شروط زیر امکان‌پذیر است:
۱: حجم عرضه‌های اولیه جدید با احتساب عرضه‌های اولیه قبلی، نباید بیشتر از حداکثر حجم قابل عرضه باشد.
۲: عرضه‌کننده باید جهت عرضه‌های اولیه جدید تضامین لازم را نزد اتاق پایاپای تودیع نماید تا اتاق پایاپای متناسب با آن فایل دارایی وی را افزایش دهد.

---

۱. به موجب مصوبه مورخ ۹۴/۱۲/۲۵ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، عبارت «دو روز کاری» به «یک روز کاری» تغییر یافته است.

۳: تـا یک روز کاری قبل از شـروع عرضه‌های اولیه جدیـد، موضوع به نحو مقتضی توسط بورس اطلاع‌رسانی شود.

فصل سوم: معاملات طی دوره معاملاتی

ماده ۱۲: مراحل انجام معاملات سلف استاندارد مطابق ماده ۱۹دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا می‌باشد.

ماده ۱۳: بورس پس از پایان جلسه معاملات روزانه، قیمت پایانی معاملات را به شرح زیر تعیین و از طریق سایت رسمی خود منتشر می‌نماید.

۱: در صـورت انجام معامله طی آن جلسـه معامـلات، میانگین وزنی قیمت معاملات انجام شده به عنوان قیمت پایانی آن روز تعیین می‌شود.

۲: درصورت عدم انجام معامله طی آن جلسه معاملات، قیمت پایانی براساس روش محاسبه قیمت تئوریک مصوب هیات پذیرش تعیین می‌شود.

مـاده ۱۴: در صورتـی که کارگزار خریدار یا فروشـنده نسـبت به معاملات انجام‌شـده معترض باشـند باید اعتراض خود را با ذکر دلایل برای رسیدگی تا ۲ سـاعت قبل از شـروع جلسـه معاملاتی روز بعد به بورس اعلام نمایند. تصمیم بورس در این خصوص لازم‌الاجراست.

ماده ۱۵: عرضه اولیه و معاملات بعدی سـلف اسـتاندارد، متناسب با واحد پولی قیمت و ارز مبنای تسویه، در نمادهای معاملاتی مجزا انجام می‌شود.

تبصره: تسویه معاملات سـلف استاندارد و همچنین تسویه نهایی آن صرفا برمبنای واحد پولی قیمت و با ارز مشـخص شـده بـرای آن نماد معاملاتی انجام می‌شود.

مـاده ۱۶: در پایـان آخرین روز معاملاتی، نمـاد معاملاتی جهت انجام امور تحویل و تسویه نهایی متوقف خواهد شد.

فصل چهارم: تسویه معاملات

ماده ۱۷: تسـویه وجوه معاملات سلف استاندارد طی مهلت تسویه از طریق

پرداخت وجه قرارداد به صورت نقدی انجام می‌شود.

تبصره ۱: در صورتی که عرضه اولیه با روش حراج حضوری انجام شود، انجام امور تسویه معاملات عرضه اولیه تابع مقررات مربوطه در دستورالعمل تسویه و پایاپای بورس خواهد بود.

تبصره ۲: مهلت تسویه برای معاملات اوراق سلف بلندمدت با تصویب هیات مدیره بورس می‌تواند تا یک روز کاهش یابد.[۱]

ماده ۱۸: معاملات انجام شده پس از تأیید بورس قطعی است و مسئولیت انجام امور تسویه سلف استاندارد خریداری شده در روز تسویه با کارگزار خریدار خواهد بود. در هر حال تحویل گواهی سلف استاندارد به خریدار منوط به پرداخت وجه و تسویه وی با کارگزار است.

ماده ۱۹: به منظور تسویه کامل وجوه، هر عضو اتاق پایاپای موظف است حساب یا حساب‌های عملیاتی را طبق شرایطی که اتاق پایاپای مشخص می‌کند، افتتاح نماید.

تبصره: اتاق پایاپای، حق نظارت و دریافت گزارش نقل و انتقالات و به عنوان وکیل عضو اتاق پایاپای حق برداشت از حساب یاد شده به منظور انجام عملیات تسویه و پایاپای از جمله برداشت وجوه معامله، خسارات، کارمزدها و انجام سایر وظایفی که طبق مقررات بر عهده اتاق پایاپای می‌باشد را خواهد داشت.

ماده ۲۰: اتاق پایاپای تا پایان هر روز معاملاتی، خالص وجوهی که باید به هر عضو اتاق پایاپای پرداخت یا از او دریافت کند را محاسبه و از طریق سامانه الکترونیکی، به عضو مربوطه اطلاع می‌دهد. این وجوه با کسر ارزش کل خرید عضو اتاق پایاپای از ارزش کل فروش وی محاسبه می‌شود. در محاسبه ارزش خالص معامله، مالیات، کارمزدها و سایرکسورات نیز لحاظ می‌شود.

ماده ۲۱: اطلاعیه موضوع ماده ۲۰ این دستورالعمل که به صورت الکترونیکی برای اعضای اتاق پایاپای ارسال می‌شود، باید حداقل حاوی اطلاعات زیر باشد:

---

۱. این تبصره به موجب مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۴/۱۴ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار به این ماده از دستورالعمل اضافه شده است.

الف: اطلاعیه در خصوص پایاپای روزانه عضو اتاق پایاپای:

۱- روز انجام معامله

۲: نام و کد کارگزار

۳: شماره اطلاعیه

۴: اقلام بدهکار و بستانکار حساب عضو اتاق پایاپای

۵: تاریخ تسویه

۶: خالص وجوهی که اتاق پایاپای باید به هر عضو اتاق پایاپای پرداخت یا از او دریافت کند.

ب: اطلاعیه در خصوص معاملات به صورت جداگانه:

۱: تاریخ و ساعت انجام معامله

۲: نام و کد مشتری

۳: شماره قرارداد

۴: اقلام بدهکار و بستانکار حساب مشتری

ماده ۲۲: در صورتی که واحد پولی قیمت و ارز مبنای تسویه متفاوت باشد، اتاق پایاپای وجه مورد نیاز جهت تسویه را براساس نرخ تسعیر ارز محاسبه می‌نماید.

تبصره: کارمزدهای انجام معامله و کسورات قانونی حسب مورد براساس ریال دریافت می‌شود.

ماده ۲۳: در صورتی که عضو اتاق پایاپای تعهدات خود را ظرف مهلت مقرر ایفا ننماید، اتاق پایاپای می‌تواند یک یا تمام اقدامات زیر را حسب مورد بصورت مجزا یا تواماً انجام دهد:

۱: توقف موقت فعالیت عضو اتاق پایاپای و اعلام به بورس جهت جلوگیری از تداوم معاملات وی

۲: تامین تعهدات از سپرده‌ها و تضامین عضو نزد اتاق پایاپای

۳: تامین کسورات از محل وجوه صندوق تضمین

فصل پنجم: بازارگردانی

ماده ۲۴: موارد زیر به عنوان بخشی از شرایط بازارگردانی قراردادهای سلف استاندارد، در قالب مشخصات قرارداد به تصویب هیات پذیرش می‌رسد.

۱: حداقل قیمت خرید روزانه

۲: حداقل معاملات روزانه

۳: دامنه مظنه

۴: حداقل سفارش انباشته

ماده ۲۵: عرضه‌کننده باید براساس شرایط مندرج در مشخصات قرارداد، اقدام به انعقاد قرارداد بازارگردانی با بازارگردان نموده و یک نسخه از قرارداد را همزمان به اتاق پایاپای و بورس ارایه نماید.

تبصره: فرمت قرارداد بازارگردانی به تصویب هیات مدیره بورس می‌رسد.

تبصره ۲: بازارگردان باید تضامین لازم را جهت تضمین ایفای تعهدات خود نزد اتاق پایاپای تودیع نماید. میزان تضامین لازم توسط هیات مدیره شرکت تعیین می‌شود.[۱]

ماده ۲۶: شرکت‌های کارگزاری که صلاحیت انجام فعالیت بازارگردانی را دارند، توسط سازمان به بورس اعلام خواهند شد.

ماده ۲۷: بازارگردان موظف است برای انجام امور بازارگردانی، نیروی انسانی و امکانات معاملاتی کافی به تشخیص بورس اختصاص دهد. بازارگردان همچنین موظف است کلیه معاملات بازارگردانی، دریافت‌ها، پرداخت‌ها، هزینه‌ها و درآمدهای مرتبط با بازارگردانی را در سرفصل حساب‌های جداگانه ثبت نماید.

ماده ۲۸: بازارگردان موظف است، سفارش‌های خرید و فروش خود را با رعایت شرایط زیر وارد سامانه معاملات بورس نماید:

۱: قیمت‌های پیشنهادی در این سفارش‌ها باید در دامنه مجاز نوسان

۱. این تبصره به موجب مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۰ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار حذف شده است.

باشند.

۲: تفاوت بین کمترین قیمت خرید در سفارش‌های خرید و بیشترین قیمت فروش در سفارش‌های فروش بازارگردان، حداکثر برابر دامنه مظنه باشد.

۳: حجم سفارش‌های خرید و فروش باید برابر یا بیش از حداقل سفارش انباشته تعیین شده طبق قرارداد باشد.

تبصره ۱: در صورتی که در اثر انجام معامله، حجم سفارش خرید یا فروش کمتر از حداقل سفارش انباشته شود، بازارگردان موظف است بلافاصله و حداکثر ظرف دو دقیقه، حجم سفارش‌های مزبور را با یکدیگر برابر یا بیش از حداقل سفارش انباشته نماید.

تبصره ۲: در صورتی که جهت ایفای تعهد حداقل قیمت خرید روزانه، تغییر دامنه مجاز نوسان روزانه ضرورت داشته باشد، بازارگردان باید تقاضای خود را قبل از شروع جلسه معاملاتی روزانه به بورس ارایه نماید. در این صورت بورس می‌تواند دامنه مجاز نوسان قیمت را جهت ایفای تعهدات بازارگردان تغییر دهد.

ماده ۲۹: بورس موظف است بر چگونگی انجام وظایف بازارگردان و همچنین احراز شرایط در نظر گرفته شده در این دستورالعمل نظارت نماید.

ماده ۳۰: هرگاه حجم معاملات بازارگردان بر روی هر نماد معاملاتی در یک روز معاملاتی، برابر یا بیش از حداقل معاملات روزانه در مشخصات قرارداد شود، تعهد بازارگردان در خصوص رعایت حداقل سفارش انباشته در آن روز معاملاتی ایفا شده تلقی می‌شود.

ماده ۳۱: بورس برای بازارگردانی، یک ایستگاه معاملاتی جداگانه بدون دریافت هیچ‌گونه هزینه‌ای از این بابت در اختیار بازارگردان خواهد گذاشت. انجام سایر معاملات از ایستگاه معاملاتی مخصوص بازارگردانی مجاز نیست.

ماده ۳۲: سقف کارمزد بورس از معاملات بازارگردان ده درصد سقف کارمزد بورس از معاملات معمول است. بورس می‌تواند کارمزد خود از معاملات بازارگردان را کمتر از سقف مقرر در این ماده، تعیین نماید.

ماده ۳۳: در صورتی‌که بازارگردان مفاد این دستورالعمل را نقض کند یا به تعهدات خود در زمینه بازارگردانی عمل ننماید، موضوع در مرجع رسیدگی مربوطه طرح و رسیدگی می‌شود. مرجع رسیدگی مربوطه در صورت احراز تخلف یک یا چند حکم از احکام زیر را به تناسب صادر می‌نماید:

الف: تذکر کتبی بدون درج در پرونده

ب: تذکر کتبی با درج در پرونده

ج: پرداخت تمام یا قسمتی از کارمزد معاملات و هزینه ایستگاه معاملاتی که در طول فعالیت بازارگردانی از پرداخت آن معاف بوده است.

د: تعلیق فعالیت بازارگردانی بازارگردان برای مدت حداکثر دو سال

ه: لغو مجوز بازارگردانی

و: محرومیت بازارگردان از دریافت مجوز بازارگردانی حداکثر تا مدت دو سال

ز: لغو تمام یا بخشی از امتیازاتی که به دلیل انجام فعالیت بازارگردانی به بازارگردان تعلق گرفته است.

تبصره: اعمال مجازات‌های موضوع این ماده مانع از اعمال مجازات‌های پیش‌بینی شده برای نقض سایر قوانین و مقررات نخواهد شد.

ماده ۳۴: سفارش‌های خرید و فروش بازارگردان در هر نماد معاملاتی از نظر اولویت انجام، با سایر مشتریان برابر است.

فصل ششم: تسویه نهایی

ماده ۳۵: قراردادهای سلف استاندارد پس از آخرین روز معاملاتی، وارد دوره تحویل می‌شود و فرایند تسویه نهایی به شرح مفاد این فصل انجام می‌شود.

ماده ۳۶: در خصوص آن دسته از قراردادهایی که حسب مشخصات قرارداد امکان تسویه نقدی آن وجود ندارد، تحویل دارایی پایه به دارندگان گواهی سلف استاندارد در پایان آخرین روز معاملاتی حسب ضوابط تحویل فیزیکی دارایی پایه موضوع بخش پنجم دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس

کالای ایران انجام خواهد شد.

ماده ۳۷: در خصوص آن دسته از قراردادهای سلف استانداردی که حسب مشخصات قرارداد امکان تسویه نقدی آن وجود داشته باشد، شرایط تسویه نهایی به شرح زیر است:

۱: تحویل فیزیکی دارایی پایه قراردادهای موضوع این ماده منوط به اعلام آمادگی تحویل (به ترتیبی که هیات مدیره شرکت تعیین و اعلام می‌کند) حداکثر تا ساعت ۱۶ روز کاری پس از آخرین روز معاملاتی به اتاق پایاپای خواهد بود. عدم اعلام آمادگی تحویل طی مهلت مذکور به منزله انصراف از تحویل دارایی پایه و درخواست تسویه نقدی قرارداد است. در صورت اعلام آمادگی تحویل، تحویل دارایی پایه حسب ضوابط تحویل فیزیکی دارایی پایه موضوع بخش پنجم دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران انجام خواهد شد.

۲: جهت تسویه نقدی قراردادها، اتاق پایاپای ارزش قراردادهای سلف استاندارد را براساس قیمت پایانی آخرین روز معامله (حاصل ضرب اندازه قرارداد در قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی) محاسبه و معادل آن را از عرضه‌کننده اخذ و به حساب کارگزاران یا مشتریان (حسب شرایط اعلامی شرکت) واریز می‌نماید.

تبصره ۱: در خصوص قراردادهای موضوع این ماده در صورتی که طبق مشخصات قرارداد شرایطی جهت تحویل فیزیکی کالا تعیین شده باشد، عدم احراز شرایط مذکور تا پایان آخرین روز معاملاتی به منزله انصراف خریدار از تحویل فیزیکی دارایی پایه و درخواست تسویه نقدی قرارداد است.

تبصره ۲: در خصوص قراردادهای موضوع این ماده در صورتی که به هر دلیل امکان تحویل دارایی پایه از طرف عرضه‌کننده فراهم نگردد، قراردادهای سلف خریدارانی که وی متعهد به تحویل به آن‌ها می‌باشد، تسویه نقدی شده و خسارات تعیین شده در مشخصات قرارداد نیز از عرضه‌کننده اخذ و به خریدار پرداخت می‌شود.

تبصره ۳: درصورتی‌که به تشخیص سازمان، ظن دستکاری در قیمت‌ها درخصوص قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی وجود داشته باشد، قیمت پایانی براساس روش محاسبه قیمت تئوریک مصوب هیات پذیرش تعیین می‌شود.

تبصره ۴: در صورت امکان خرید از چند کارگزاری یا از طریق درگاه‌های سیستم بانکی توسط خریدار، نحوه واریز وجوه ناشی از تسویه نقدی به حساب خریدار توسط شرکت تعیین و حداکثر سه روز کاری قبل از آخرین روز معاملاتی اطلاع‌رسانی خواهد شد.

ماده ۳۸- دارندگان گواهی‌های سلف استاندارد که توسط اتاق پایاپای جهت تحویل فیزیکی دارایی پایه اعلام شده‌اند، باید اطلاعات و مستندات لازم جهت انجام امور مربوط به تحویل فیزیکی را طی مهلت مقرر به عرضه‌کننده ارایه نمایند.

تبصره: اطلاعات و مستندات لازم و مهلت مقرر موضوع این ماده در مشخصات قرارداد سلف استاندارد قید می‌شود.

ماده ۳۹: در صورتی‌که قرارداد سلف استاندارد طبق مشخصات قرارداد دارای اختیارات خرید یا فروش تبعی باشد، باید اقدامات زیر در آخرین روز معاملاتی انجام شود:

۱: دارنده اختیار باید مراتب اعمال آن را حداکثر تا پایان آخرین روز معاملاتی قرارداد طبق روی‌های که هیات مدیره شرکت تعیین می‌کند به اتاق پایاپای اعلام نماید.

۲: اتاق پایاپای پس از تطبیق درخواست‌های اعمال ارایه شده با گواهی سلف استاندارد در پایان آخرین روز معاملاتی، لیست معاملات منتج از اعمال اختیارات تبعی را به بورس ارایه می‌نماید.

۳: معاملات موضوع بند قبل این ماده در سامانه معاملاتی بورس ثبت و طبق ضوابط تسویه معاملات در این دستورالعمل تسویه می‌گردد.

۴: فرایند تسویه نهایی قراردادهایی که اختیار خرید یا فروش تبعی آن اعمال نشده است، مطابق مواد ۳۶، ۳۷ و ۳۸ انجام می‌شود.

تبصره: امکان اعمال قرارداد اختیار معامله به میزان کسری از اندازه قرارداد وجود ندارد.

فصل هفتم: سایر موارد

مـاده ۴۰: در صورت وجود اطلاعات یا وقوع شـرایط اضطراری که تاثیر با اهمیتی بر قیمت قرارداد سـلف اسـتاندارد و یا تصمیم سرمایه‌گذاران داشـته باشـد، بورس می‌تواند معامـلات را حداکثر به‌مدت یک جلسـه معاملاتی متوقف نموده و موضوع را جهت رفع موارد توقف پیگیری نماید. همچنین در صورتی‌که ظن استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت در معاملات وجود داشـته باشـد و یا تغییرات غیرعادی قیمت مشـاهده شود، سـازمان می‌تواند دستور توقف نماد معاملاتی مربوط به آن قرارداد را صـادر نماید. در این حالت بـورس باید بلافاصله اقـدام به توقف نماد معاملاتـی مربوطه نموده و تا رفع دلایل توقـف نماد، موضوع را پیگیری نماید. نمادهایی که با دسـتور سـازمان متوقف شـده‌اند پس از موافقت سازمان بازگشایی می‌شوند.

تبصره: توقف معاملات بیش از یک جلسـه معاملاتی توسـط بورس صرفا با موافقت سازمان امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۴۱: در صورتی که ظن دسـتکاری قیمت یا استفاده از اطلاعات نهانی وجود داشـته باشد بورس می‌تواند معاملاتی را که با نوسان غیرعادی قیمت یا حجم غیرعادی انجام شود تأیید ننماید.

ماده ۴۲: چنانچه مواعد زمانی تعیین شـده در این دستورالعمل مصادف بـا روزهـای تعطیل رسـمی باشـد، آن روز در رعایت مواعـد زمانی این دسـتورالعمل به حسـاب نمی‌آید و روز پس از ایام تعطیـل، موعد مقرر محسوب می‌شود.

ماده ۴۳: در صورت نقض هر یک از مفاد این دسـتورالعمل توسط اشخاص ذیربـط، بورس موظف اسـت براسـاس مقررات مربوطه مراتـب را به مرجع

ذی‌صلاح گزارش نماید.

ماده ۴۴: موارد پیش‌بینی نشـــده در این دستورالعمل تابع مقررات حاکم بر معاملات در بورس کالای ایران (سهامی عام) خواهد بود.

دستورالعمل پذیرش انبار و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی

(مصوب ۱۳۹٤/۰۳/۰۵ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحیه ۱۳۹۵/۰۳/۰٤)

بخش اول: مقدمه

در راستای فراهم سازی زیرساخت مربوط به معامله اوراق گواهی سپرده کالایی در بازار سرمایه و همچنین امکان تامین مالی از طریق توثیق گواهی سپرده کالایی، این دستورالعمل در اجرای بند اول یکصد و ششمین صورتجلسه شورای عالی بورس و اوراق بهادار مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۱۲ و به منظور فراهم کردن مقدمات اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و بند ج ماده ۹۹ قانون برنامه ۵ ساله پنجم توسعه، در ۶۱ ماده و ۱۱ تبصره در تاریخ ۹۴/۰۳/۰۵ به تصویب هیات مدیره سازمان رسید و در تاریخ ۱۳۹۵/۰۳/۰۴ اصلاح شد.

بخش دوم: تعاریف

ماده۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در قانون بازار اوراق بهادار، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوطه به کار رفته‌اند، به همان معانی در این دستورالعمل نیز کاربرد دارند مگر اینکه در این دستورالعمل تعریف یا معنی دیگری به آن‌ها اختصاص داده شده باشد. تعریف سایر اصطلاحات و واژه‌ها در این دستورالعمل به شرح زیر می‌باشد:

۱: انبار: مکان فیزیکی حفاظت شده با محدوده معینی است که به منظور

دریافت و نگهداری کالای سپرده‌گذاران اختصاص داده شده و بر اساس ضوابط و الزامات این دستورالعمل توسط بورس به عنوان انبار تحت نظارت، پذیرفته شده است.

۲: انباردار: شخص حقیقی یا حقوقی طرف قرارداد است که به تشخیص بورس مطابق این دستورالعمل صلاحیت لازم را داشته و نگهداری کالاهای سپرده شده به انبار و انجام سایر وظایف تعیین شده در این دستورالعمل برای انباردار را بر عهده دارد.

۳. بورس: یکی از بورس‌های کالایی تحت نظارت سازمان که گواهی سپرده کالایی در آن مورد معامله قرار می‌گیرد.

۴: تاریخ انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی: تاریخی است که شرکت سپرده‌گذاری مرکزی با توجه به تاریخ انقضای کالا بر اساس اعلام انباردار در زمان صدور هر گواهی سپرده کالایی در آن درج می نماید.

۵: تاریخ انقضای کالا: تاریخی است که انباردار با توجه به کیفیت کالا و با رعایت استانداردهای ابلاغی بورس در زمان صدور هر قبض انبار در آن درج می نماید.

۶: تحویل: تحویل کالا به صورت فیزیکی از انبار به دارنده گواهی سپرده کالایی می‌باشد.

۷: توثیق: اعمال محدودیت در مورد گواهی سپرده کالایی وثیقه‌گذار در پایگاه داده‌ها به نفع وثیقه‌گیر، مطابق شرایط این دستورالعمل است.

۸: سامانه: سیستم رایانه‌ای است که عملیات ثبت اطلاعات کالا و صدور و معامله گواهی سپرده کالایی از طریق آن صورت می‌گیرد.

۹. سپرده‌گذار: شخصی است که اقدام به سپردن کالا به انبار می‌نماید.

۱۰. شرکت سپرده‌گذاری مرکزی: منظور شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه می‌باشد.

۱۱. قبض انبار: سندی است که در قبال سپردن کالا به انبار توسط انباردار با شرایط مندرج در این دستورالعمل صادر می‌گردد.

۱۲. گواهی پذیرش: سندی است که بورس پس از احراز شرایط انبار و

صلاحیت انباردار صادر نموده و به موجب آن انبـاردار می‌تواند قبض انبار کالاهای سپرده شده در انبار را مطابق این دستورالعمل صادر نماید.
۱۳: گواهی سپرده کالایی:ورقه بهاداری است که به موجب این دستورالعمل صادر می‌شود و مؤید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالای سپرده شده در انبار است و پشتوانه آن قبض انباری است که توسط انباردار صادر می‌شود.
۱۴: وثیقه‌گذار: مالک گواهی سپرده کالایی که گواهی مزبور را به نفع وثیقه‌گیر توثیق می‌نماید.
۱۵: وثیقه‌گیر: شخصی است که وثیقه به نفع او انجام می‌پذیرد.
بخش سوم: پذیرش و نظارت بر فعالیت انبار و انباردار

فصل اول: صدور گواهی پذیرش

ماده۲: صدور گواهی پذیرش انبار منوط به ارایه مدارک و اطلاعات زیر است:
الف: تقاضانامه صدور گواهی پذیرش انبار مطابق فرمت بورس با ذکر ظرفیت ریالی مورد تقاضا
ب: اطلاعات انبار از قبیل نام، مشخصات و ظرفیت مطابق فرمت بورس.
ج: مدارک مالکیت یا اجاره انبار.
د: بیمه نامه معتبری که جهت پوشش کامل خسارات احتمالی به انبار و کالاهای موجود در آن، حداقل در سقف ظرفیت ریالی مورد تقاضا باشد.
هـ: اطلاعات در خصوص شرایط فنی انبار، مطابق با ضوابط فنی و استانداردهای انبارهای مورد پذیرش بورس که بازرسی‌های مورد نیاز در این خصوص توسط بورس و یا شرکت بازرسی مورد تایید بورس، صورت می پذیرد.
و: مشخصات کامل هویتی انباردار شامل:
و-۱: در مورد اشخاص حقیقی: نام و نام‌خانوادگی، شماره شناسنامه، کد ملی، آدرس محل سکونت و تصویر مدارک شناسایی

و-۲: در مورد اشـخاص حقوقی: نام، کد اقتصادی، شناسـه ملی، اساسنامه، آگهی تاسـیس و آخرین تغییرات آن بر اسـاس روزنامه رسمی و مشخصات کامل هویتی مدیران طبق بند (و-۱)

ز: اطلاعات لازم در خصوص توانایی فنی مطابق ضوابط بورس

ح: اطلاعات تضامینی که انباردار می‌تواند برای پوشـش جبران خسارت‌های احتمالی که طبق عرف، قوانین و این دسـتورالعمل به عهده وی اسـت ارایه دهـد و همچنین اطلاعات مربوط به توانایی مالی انباردار بر اسـاس ضوابط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی.

ماده۳: بورس موظف است ظرف مدت حداکثر ۱۵ روز از دریافت تقاضانامه صدور گواهی پذیرش، نتیجه بررسـی‌های خـود را مبنی بر پذیرش یا عدم پذیـرش به انباردار متقاضی اعـلام نماید. در صورت عدم پذیرش، دلایل آن باید به متقاضی اعلام گردد و در صورت پذیرش، موضوع باید توسـط بورس طی موافقت اولیه که در آن شـرایط پذیرش قید می‌گردد، به متقاضی اعلام شـود. صدور گواهی پذیرش پس از احراز شـرایط مندرج در موافقت اولیه و ارایه اطلاعات و مدارک مثبته در این زمینه، ظرف حداکثر بیست روز توسط بـورس صورت خواهد گرفت. موافقت اولیه برای صدور گواهی پذیرش منوط به احراز شرایط زیر است:

۱: اطلاعات و مدارک طبق ماده ۲ این دستورالعمل به طور کامل ارایه شده باشد.

۲: انبار شـرایط و توانایی فنی را به تشـخیص بورس مطابق ضوابطی که تعیین نموده است داشته باشد.

۳: به تشـخیص بورس، بیمه نامه معرفی شـده از طرف متقاضی معتبر بوده و برای پوشش خسـارات احتمالی که طبق عرف، قوانین و این دستورالعمل جبران آن‌ها به عهده انباردار است، کفایت کند.

۴: تضامین معرفی شده و توانایی مالی انباردار بر اساس ضوابطی که شرکت سپرده‌گذاری تدوین نموده است به تشخیص آن شرکت کافی باشد.

۵: کارمزد پذیرش طبق مقررات مربوطه توسط انباردار پرداخت شده باشد.

تبصره۱: گواهی پذیرش برای مدت یک سال صادر می‌شود و تمدید آن منوط به ارایه تقاضای تمدید توسط انباردار و پرداخت کارمزد تمدید گواهی پذیرش طبق مقررات مربوط حداقل یک ماه قبل از اتمام اعتبار گواهی پذیرش و تداوم شرایط مندرج در این ماده به تشخیص بورس می‌باشد.

تبصره ۲: انبار گواهی سپرده کالاهای گران‌بها باید خزانه یکی از بانک‌های دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا مکان مورد تایید بورس باشد.[۱]

ماده۴: در صورت عدم تمایل انباردار به تمدید گواهی پذیرش، وی باید حداقل یک ماه پیش از اتمام مدت گواهی پذیرش خود، جهت تعیین تکلیف کالاهای موجود در انبار، موضوع را به بورس اطلاع‌رسانی نماید، تا مطابق تبصره ۱ ماده ۱۴ این دستورالعمل اقدام شود.

فصل دوم: نظارت بر فعالیت انبار

ماده۵: انباردار موظف است شرایط اعلامی توسط بورس یا شرکت‌های بازرسی مورد تایید بورس را برای بازرسی کامل انبار در هر زمان فراهم آورد.

ماده۶: در صورت مشاهده مغایرت شرایط انبار با ضوابط فنی و استانداردهای انبارهای مورد پذیرش، بورس موضوع را کتباً و با ذکر ایرادات و تعیین مهلت لازم جهت رفع ایرادات به انباردار اطلاع می‌دهد.

ماده۷: در صورت عدم رفع ایراد ظرف مهلت مقرر توسط انباردار، بورس بر اساس مواد ۱۳ و ۱۴ این دستورالعمل اقدام می‌نماید.

فصل سوم: ظرفیت پذیرش کالا توسط انبار

ماده۸: انباردار نباید نسبت به پذیرش کالا بیش از ظرفیت مقداری و ریالی مورد تایید بورس، اقدام کند در غیر این صورت برای کالاهای سپرده شده بیش از ظرفیت یاد شده گواهی سپرده کالایی صادر نخواهد شد و جبران هر

---

۱. الحاقیه مصوب ۱۳۹۵/۰۳/۰۴ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

گونه خسارت وارده به سپرده‌گذار بر عهده انباردار خواهد بود.

تبصره: هرگونه تغییر در ظرفیت مجاز دریافت کالا توسط انبار، با درخواست انباردار و پس از ارایه مستندات کافی مبنی بر تطبیق شرایط موضوع بندهای ۲ تا ۵ ماده ۳ با شرایط جدید، به بورس و شرکت سپرده‌گذاری حسب مورد و تایید بورس امکان‌پذیر است.

فصل چهارم: تعهدات انباردار

ماده۹: انباردار موظف است در هر یک از موارد زیر، مراتب را در اسرع وقت به بورس اطلاع دهد

۱: ورشکستگی انباردار

۲: هرنوع وضعیت یا اقدامی که موجب توقف یا اخلال عمده در سپردن کالا در انبار یا خروج کالا از انبار می‌شود از جمله ممنوعیت فعالیت انبار یا انباردار، توقیف اشخاص و اموال مرتبط با فعالیت انبارداری و پلمپ انبار و معابر مرتبط با انبار توسط مقامات ذیربط

۳: هرگونه تغییر در اطلاعات ارایه شده در هنگام پذیرش، موضوع ماده ۲ این دستورالعمل

۴: هرگونه تغییر شرایط انبار نسبت به شرایطی که بورس برای انبار به انباردار اعلام نموده است

۵: هر گونه تغییر در مفاد قرارداد بیمه نامه کالای سپرده شده در انبار و مکاتبات بین انباردار و شرکت بیمه مربوطه که بر قرارداد یاد شده تاثیر دارد.

۶: سایر اطلاعات مورد درخواست بورس در چارچوب مقررات

ماده۱۰: مسئولیت نگهداری کالا بر عهده انباردار بوده و در صورت ورود هرگونه خسارت به کالاهای سپرده شده به هر علت، انباردار مسئول جبران خسارت وارده به زیان‌دیدگان می‌باشد

تبصره: در صورتی که در اثر بروز هرگونه خسارت و نقصان (کمی و کیفی) در کالاهای انبار شده، بخشی از کالا سالم باقی بماند، کالای سالم باقی‌مانده

به روش تسـهیم به نسبت، به دارنده گواهی سپرده کالایی تحویل می‌گردد مگـر اینکه انبـاردار و دارنده گواهی سـپرده کالایی به نحـو دیگری توافق نمایند. پس از تسـهیم به نسـبت، مقادیر تخصیص یافتـه به دارنده گواهی سپرده کالایی بر حسب واحد تحویل به پایین گرد می‌شود.

ماده۱۱: انباردار موظف اسـت هزینه‌های انبـارداری (بابت نگهداری کالا) و هزینه کارشناسـی و ارزیابی (مانند هزینه کارشناسـی تأیید اصالت مقاطع فلـزات گران‌بهـا) را در چهارچوب سـقف مصوب بورس و بـا توافق بورس تعیین و قبل از دریافت کالا از طریق سامانه بورس اطلاع‌رسانی نماید. سایر هزینه‌های جانبی (خدمات انبارداری) با اعلام بورس تعیین می‌شود.[۱]

تبصره: در صورتی که کالا توسـط انباردار اسـتاندارد تشخیص داده نشود، هزینه های کارشناسـی و ارزیابی مربوطه به سپرده گذار عودت داده نخواهد شد.[۲]

ماده۱۲: انباردار موظف به رعایت اسـتانداردهای انبارداری مصوب بورس و انجام اقدامات ضروری و پیشگیرانه موردنیاز، جهت اطمینان از حفظ کمیت و کیفیت محصول در دوره نگهداری می‌باشد.

مـاده۱۳: در صـورت عدم ایفای هریـک از تعهدات انبـاردار مطابق با این دسـتورالعمل و سایر مقررات مربوط، بورس می‌تواند هر یک از اقدامات ذیل را انجام دهد:

الف: اخطار کتبی.

ب: کاهش ظرفیت پذیرش کالا توسط انبار.

ج: تعلیق گواهی پذیرش حداکثر به مدت ۶ ماه.

تبصـره: در صورت تعلیق گواهی پذیرش، انباردار نمی‌تواند در مدت تعلیق نسبت به دریافت کالای جدید اقدام نماید، لیکن گواهی سپرده کالایی انبار تعلیق شده همچنان از قابلیت معامله در بورس برخوردار خواهد بود.

ماده۱۴: در صورت وقوع موارد زیر، گواهی پذیرش انبار لغو می‌شود:

---

۱ - اصلاحیه مصوب ۱۳۹۵/۰۳/۰۴ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

۲ - الحاقیه مصوب ۱۳۹۵/۰۳/۰۴ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

الف: در صورت تداوم تعلیق گواهی پذیرش بیش از ۶ ماه و عدم رفع موجبات تعلیق.
ب: در صورت انحلال یا ورشکستگی انباردار.
ج: در صورت نقض تعهدات اساسی انباردار به تشخیص بورس.

تبصره ۱: در صورت لغو گواهی پذیرش یا عدم تمدید آن، گواهی سپرده کالایی صادر شده قابلیت معامله در بورس را نخواهد داشت. در این صورت، بورس موضوع را اطلاع‌رسانی نموده و مهلتی را برای مراجعه دارندگان گواهی سپرده کالایی به انبار ذیربط اعلام می‌نماید. در صورت لغو گواهی پذیرش، انباردار موظف به پرداخت خسارت به میزان سه درصد ارزش کالای سپرده‌شده در انبار به دارنده گواهی سپرده کالایی می‌باشد. چنانچه خسارتی بیش از میزان یادشده به دارنده گواهی سپرده کالایی وارد شده باشد، وی می‌تواند موضوع را از طریق مراجع ذیصلاح قانونی پیگیری نماید.

تبصره ۲: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در صورت وجود تضامین دارای قابلیت نقدشوندگی و امکان پرداخت خسارت از آن محل، نسبت به پرداخت خسارت سه درصدی موضوع تبصره ۱ پس از مطالبه دارندگان گواهی سپرده کالایی اقدام می‌نماید. ظرف ۲ ماه پس از گذشت مهلت مذکور در تبصره ۱، در صورت عدم طرح دعوی از سوی دارندگان گواهی سپرده کالایی، تضامین تودیع شده آزاد و به انباردار مربوطه مسترد می‌گردد.

بخش چهارم: پذیرش کالا در انبار

ماده۱۵: پذیرش کالا در انبار، مستلزم تکمیل فرم درخواست ارزیابی و پذیرش کالا، انطباق با استانداردهای اعلامی توسط بورس و ارایه مدارک و مستندات زیر توسط سپرده‌گذار به انبار است:

۱: مدارک و اطلاعات قابل ارایه توسط اشخاص حقیقی:
الف: نام و نام خانوادگی، شماره شناسنامه، کدملی، اقامتگاه و کد پستی.
ب: تصویر مدارک شناسایی.
ج: شماره حساب بانکی.

د: سایر اطلاعات در صورت لزوم به تشخیص بورس.

۲: مدارک و اطلاعات قابل ارایه توسط اشخاص حقوقی شامل:

الف: کداقتصادی، شناسه ملی، آگهی روزنامه رسمی، آگهی تاسیس، اساسنامه، اقامتگاه و کد پستی.

ب: شماره حساب بانکی.

ج: سایر اطلاعات در صورت لزوم به تشخیص بورس.

ماده۱۶: مستندات مربوط به اطلاعات فوق، باید توسط انبار دار نگهداری شده و در صورت درخواست بورس، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و سایر مراجع ذیصلاح، در اسرع وقت ارایه شود.

ماده۱۷: انبار دار موظف است نسبت به نمونه برداری، ارزیابی کیفی و توزین کالا مطابق با استانداردهای اعلامی توسط بورس اقدام نموده و مشخصات کالا را با کالای پذیرفته شده در بورس تطبیق دهد و در گواهی سپرده کالایی صادره درج نماید.

تبصره ۱: در صورت عدم پذیرش کالا، انبار دار موظف است دلایل عدم پذیرش را به سپرده‌گذار اعلام نماید.

تبصره ۲: هماهنگی با انبارها جهت سپردن کالا به انبار بر عهده خود سپرده‌گذار می‌باشد.

ماده۱۸: ملزومات ارزیابی کیفی شامل ایجاد آزمایشگاه در انبار یا به کارگیری کارشناس ارزیابی کیفی یا ارایه مستنداتی دال بر انعقاد قرارداد همکاری با یکی از آزمایشگاه‌ها یا شرکت‌های بازرسی مورد تایید سازمان ملی استاندارد ایران است.

ماده۱۹: مسئولیت صحت ارزیابی‌های انجام شده و مشخصات مندرج در گواهی سپرده کالایی به طور کامل برعهده انبار دار است و در صورت وجود هرگونه مغایرت در مشخصات کمی و کیفی مندرج در گواهی سپرده کالایی با کالای تحویل شده، جبران خسارات وارده با انبار دار می‌باشد.

ماده۲۰: انبار دار پس از نمونه‌برداری و توزین و انجام بررسی‌های موردنیاز جهت تعیین کیفیت و کمیت کالا، فرم گواهی ارزیابی کالا را تکمیل و پس از اخذ تایید سپرده‌گذار، آن‌را به وی ارایه می‌دهد.

بخش پنجم: صدور و اعتبار گواهی سپرده کالایی

فصل اول: صدور گواهی سپرده کالایی

مـاده۲۱: انباردار پس از ارزیابی کالا اقدام به ثبت اطلاعات زیر در سـامانه نمـوده و قبـض انبـار را طبق فرمت شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی صادر می‌نماید. اطلاعات مندرج در قبض انبار حداقل شامل موارد زیر است:

الف: شماره قبض انبار.

ب: نام و آدرس انبار.

ج: نام و نوع کالا.

د: کیفیت و وزن کالا بر اساس گواهی ارزیابی کیفی و کمی.

ه: تاریخ انقضای کالا.

و: نام و آدرس سپرده‌گذار کالا.

ز: تاریخ صدور.

ح: محدود بودن مدت اعتبار قبض انبار تا زمان صدور گواهی سپرده کالایی.

در صورت تایید اطلاعات توسـط سپرده‌گذار، نسخه چاپی قبض انبار توسط وی امضاء شـده و تصویر آن در سـامانه به عنوان مسـتندات، جهت صدور گواهـی سـپرده کالایی ثبـت می‌گردد. در هـر صورت قبض انبـار تحویل سپرده‌گذار نمی‌گردد.

ماده۲۲: پیش از صدور گواهی سـپرده کالایی، در صورتی که سـپرده‌گذار بـرای نخسـتین بار اقدام به سـپردن کالا بـه انبارهای مـورد تایید بورس می‌نماید، انباردار اطلاعات موردنیاز را جهت صدور کد معاملاتی به شـرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارایه می‌کند.

ماده۲۳: پس از صدور قبض انبار مورد تایید سپرده‌گذار، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی به پشـتوانه قبض انبار صادره، اقدام به صدور گواهی سـپرده کالایی می‌نماید. مندرجات گواهی سپرده کالایی شامل موارد ذیل است:

الف: شـماره قبض انبار که گواهی سـپرده کالایی بر اسـاس آن صادر شده است.

ب: شماره گواهی سپرده کالایی.
ج: نام و کد پذیرش انبار.
د: نام و نوع کالا.
ه: وزن کالا و خطای مجاز تحویل.
و: کیفیت کالا و خطای مجاز آن.
ز: تاریخ انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی جهت عرضه و معامله.
ح: نام دارنده گواهی سپرده کالایی.
ط: تاریخ صدور.
ی: امضاء و مهر انباردار.
ک: درج عبارتی مبنی بر اینکه «مندرجات دستورالعمل پذیرش انبار و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی به منزله توافق فی‌مابین خریدار و فروشنده گواهی سپرده کالایی است.»
ل: سایر موارد به تشخیص بورس یا شرکت سپرده‌گذاری مرکزی.

ماده۲۴: در صورت تایید مندرجات وارد شده در سامانه، سپرده‌گذار آن را تایید و امضاء می‌نماید. امضای سپرده‌گذار به معنای پذیرش قوانین و ضوابط بورس و انبار است. انبار، رسید چاپی گواهی سپرده کالایی صادره را به سپرده‌گذار ارایه می‌نماید. مسئولیت حقوقی صحت مندرجات گواهی سپرده کالایی بر عهده انباردار مربوطه است.

فصل دوم: دوره اعتبار گواهی سپرده کالایی

ماده۲۵: پس از تاریخ انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی، گواهی مذکور قابلیت معامله در بورس را نخواهد داشت. بورس، آخرین روز معاملاتی را بر اساس تاریخ انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی تعیین و اطلاع‌رسانی می‌نماید.

بخش ششم: عرضه گواهی سپرده کالایی

ماده۲۶: جهت عرضه گواهی سپرده کالایی در بورس، دارنده گواهی سپرده کالایی موظف است به یکی از کارگزاران مجاز بورس مراجعه و ضمن تکمیل

فرم سفارش فروش، مدارک مربوط به گواهی سپرده کالایی را به وی ارایه نماید.

ماده۲۷: به منظور عرضه گواهی سپرده کالایی، بورس اطلاعات مربوط به نماد معاملاتی را به شرکت مدیریت فناوری بورس تهران و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارایه می‌نماید.

ماده۲۸: به منظور ممانعت از خروج کالا از انبار در فاصله زمانی میان ثبت سفارش فروش تا پایان جلسه معاملاتی، کارگزار اطلاعات مربوطه را به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اطلاع داده تا شرکت مزبور، مراتب را به انباردار منعکس نماید.

بخش هفتم: فرایند معامله گواهی سپرده کالایی

ماده۲۹: انجام معاملات به روش حراج پیوسته مطابق ضوابط مندرج در دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران صورت می‌پذیرد.

ماده۳۰: در پایان آخرین روز معاملاتی تعیین شده توسط بورس برای هر گواهی سپرده کالایی، نماد معاملاتی آن جهت انجام امور تحویل متوقف خواهد شد.

بخش هشتم: توثیق گواهی سپرده کالایی

فصل اول: فرایند توثیق و رفع توثیق گواهی سپرده کالایی

ماده۳۱: گواهی سپرده کالایی می‌تواند به عنوان وثیقه جهت تامین مالی مورد استفاده قرار گیرد. در این صورت، فرایند توثیق و اخذ تسهیلات به شرح زیر می‌باشد:

الف: وثیقه‌گذار جهت دریافت تسهیلات به وثیقه‌گیر طرف قرارداد با شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مراجعه و مدارک مورد نیاز جهت احراز هویت را به وثیقه‌گیر ارایه نموده و فرم‌های درخواست تسهیلات، درخواست توثیق گواهی سپرده کالایی و وکالت‌نامه را طبق فرمت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی تایید و امضا می‌نماید.

ب: وثیقه‌گیر در صورت موافقت با اعطای تسهیلات، ضمن اعطای اذن مکتوب

خویش مبنی بر امکان فروش گواهی سپرده کالایی توسط وثیقه‌گذار، فرم درخواست توثیق گواهی سپرده کالایی را تایید و امضا نموده و به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارایه می‌نماید.

ج: در صورت تایید درخواست توثیق گواهی سپرده کالایی توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، کارمزد توثیق توسط وثیقه‌گیر از میزان تسهیلات پرداختی به وثیقه‌گذار کسر و به حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز می‌گردد. در صورت عدم تایید درخواست توثیق، مراتب به وثیقه‌گیر اطلاع داده می‌شود.

د: پس از تایید درخواست توثیق، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مراتب را به منظور اجرای مفاد این بخش از دستورالعمل در سامانه منعکس می‌نماید.

تبصره ۱: پس از توثیق گواهی سپرده کالایی، خروج کالا از انبار منوط به صدور مجوز توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشد.

تبصره ۲: در صورتی که پس از توثیق گواهی سپرده کالایی توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، وثیقه‌گیر ظرف مدت ۵ روز کاری، اقدام به پرداخت تسهیلات و کارمزد توثیق ننماید، گواهی سپرده کالایی از حالت توثیق خارج می‌گردد.

ماده۳۲: وثیقه‌گیر می‌تواند با ارایه درخواست مکتوب به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از آخرین وضعیت گواهی‌های سپرده کالایی وثیقه شده به نفع وی اطلاع حاصل نماید.

ماده۳۳: مسئولیت تقویم و پایش ارزش گواهی سپرده کالایی به منظور ارایه تسهیلات، بر عهده وثیقه گیر است.

فصل دوم: معامله گواهی سپرده کالایی توثیق شده و پرداخت مطالبات وثیقه‌گیر

ماده۳۴: در صورت عرضه گواهی سپرده کالایی توثیق شده توسط وثیقه‌گذار، چنانچه عرضه گواهی مزبور منجر به انجام معامله گردد، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پس از کسر مطالبات وثیقه‌گیر و سایر کسورات متعلقه، مابقی وجه معامله را از طریق کارگزار مربوطه به وثیقه‌گذار پرداخت می نماید.

مـاده۳۵: در صـورت عـدم تسـویه مطالبـات وثیقه‌گیر در سررسـید یا سررسـیدهای مقرر، وثیقه‌گیر با اعمال وکالت‌نامه موضوع بند الف ماده ۳۱ این دسـتورالعمل و یا ارایه حکم دادگاه، مطابـق قوانین و مقررات حاکم بر بازار سـرمایه می‌تواند اقدام به معامله گواهی سـپرده کالایی وثیقه شـده یا خـروج کالا از انبـار در صورت عدم امکان معامله گواهی سـپرده کالایی در بورس نماید.

بخش نهم: فرایند تسویه و پایاپای گواهی سپرده کالایی

فصل اول: فرایند تسویه و پایاپای

ماده۳۶: شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی، عملیات پایاپای گواهی سـپرده کالایی و تسـویه وجوه ناشـی از معاملات و انتقال مالکیت گواهی سـپرده کالایی را بر عهده دارد.

ماده۳۷: روز تسـویه برای معاملات گواهی سپرده کالایی دو روز کاری پس از انجام معامله (T+۲) خواهد بود. مهلت زمانی تسویه بر اساس مصوبه هیات مدیره شرکت سپرده‌گذاری مرکزی قابل تغییر می‌باشد.

تبصره: کاهش مدت تسویه معاملات گواهی سپرده‌کالایی تا یک روز کاری پس از انجام معامله با درخواسـت بورس و تأیید شـرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه امکان پذیر می باشد.[۱]

ماده۳۸: مسئولیت تسویه بهای گواهی سپرده کالایی خریداری شده در روز تسویه با کارگزار خریدار خواهد بود.

ماده۳۹: در پایان هر روز، بورس پیام الکترونیکی انجام یا عدم انجام معامله را کـه حاوی اطلاعات مربوط به معاملات انجام شـده آن روز می‌باشـد، از طریق سـامانه معاملاتی به شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی ارسال می‌نماید. فایل مذکور حداقل باید شامل موارد زیر در هر معامله باشد:

الف: تاریخ و زمان انجام معامله.

---

۱ - الحاقیه مصوب ۱۳۹۵/۰۳/۰۴ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

ب: نماد معاملاتی.
ج: کد معاملاتی فروشنده و خریدار گواهی سپرده کالایی.
د: کد کارگزار فروشنده و خریدار.
ه: تعداد گواهی سپرده کالایی.
و: قیمت گواهی سپرده کالایی.
ز: ارزش کلی معامله.
ح: شماره مرجع معامله.

ماده۴۰: انتقال مالکیت گواهی سپرده کالایی در روز انجام معامله و با توجه به اطلاعات روزانه دریافتی مطابق ماده ۳۹ این دستورالعمل، در کد معاملاتی فروشنده و خریدار به صورت مکانیزه ثبت می‌شود و برای انتقال مالکیت گواهی سپرده کالایی نیازی به تایید مجدد فروشنده یا خریدار نخواهد بود.

ماده۴۱: گواهی سپرده کالایی بر اساس اطلاعات دریافتی، از کد معاملاتی فروشنده به کد معاملاتی خریدار منتقل می‌شود و مسئولیت صحت اطلاعات دریافتی بر عهده ارسال‌کننده آن می‌باشد.

ماده۴۲: به منظور تسویه کامل وجوه، هر کارگزار موظف است حساب یا حساب‌های بانکی تسویه را طبق شرایطی که شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مشخص می‌کند افتتاح نماید.

تبصره: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی حق نظارت، دریافت گزارش نقل و انتقالات و به عنوان وکیل کارگزار، حق برداشت از حساب یاد شده را به منظور انجام عملیات پایاپای وجوه ناشی از معاملات خواهد داشت.

ماده۴۳: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی تا پایان هر روز معاملاتی، خالص مبلغی را که باید به هر کارگزار پرداخت یا از او دریافت کند، برای روز تسویه محاسبه و به صورت اطلاعیه از طریق سامانه، برای کارگزار مربوطه ارسال می‌نماید. این مبلغ با کسر ارزش کل خرید گواهی سپرده کالایی توسط کارگزار از ارزش کل فروش گواهی سپرده کالایی توسط وی، محاسبه می‌شود. در محاسبه ارزش خالص معامله، کسورات متعلقه مد نظر قرار می‌گیرد.

مـاده۴۴: در پایـان روز معاملاتـی، دو اطلاعیـه به صـورت مکانیزه برای کارگزاران ارسال می‌شود:

۱: اطلاعیه در خصوص پایاپای روزانه کارگزار که باید شامل موارد زیر باشد؛

الف: روز انجام معامله.

ب: نام و کد کارگزار.

ج: شماره اطلاعیه.

د: اقلام بدهکار و بستانکار کارگزار.

هـ: تاریخ تسویه.

۲: اطلاعیـه درخصوص تک تک معاملات به صورت جداگانه که باید شـامل موارد زیر باشد؛

الف: تاریخ و ساعت انجام معامله.

ب: نام و کد مشتری کارگزار.

ج: شماره مرجع معامله.

د: اقلام بدهکار و بستانکار مشتری کارگزار.

هـ: تاریخ تسویه.

ماده۴۵: درخصوص معاملات گواهی سپرده کالایی، کارگزار بدهکار موظف است مبلغ اعلام‌شده وفق ماده ۴۳ این دستورالعمل را حداکثر تا ساعت ۱۲ دومین روز کاری پس از انجام معامله (T+۲) به حسـاب تسـویه نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز نماید.

ماده۴۶: در روز تسویه، وجوه از حساب تسویه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی برداشـت و به حسـاب بانکی مخصوص کارگزاران بسـتانکار واریز می‌گردد. مبالغ واریزی به حسـاب هر کارگزار بسـتانکار برابر با خالص مبلغ وفق ماده ۴۳ این دستورالعمل خواهد بود.

مـاده۴۷: چنانچـه کارگزار درخصوص اطلاعی‌های کـه طبق ماده ۴۴ این دسـتورالعمل دریافـت می‌نماید، اعتراض موجه و قابـل قبولی دارد، موظف اسـت حداکثر تا سـاعت ۱۵ فردای روز ارسـال اطلاعیه، اعتراض خود را به شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی اعلام نمایـد. مگر این‌که کارگـزار، اطلاعیه

دیگری با عنوان اصلاح اطلاعیه اول دریافت کند.

ماده۴۸: در صورت عدم رعایت شـرایط مربوط به تسـویه و پایاپای و نقض تعهدات کارگزار، شـرکت سـپرده‌گذاری مرکزی ضمن اطلاع به سـازمان، اقدامات زیر را حسب مورد انجام می‌دهد:

الـف: انتقال مبالـغ موضوع ماده ۴۳ این دسـتورالعمل از منابـع در اختیار صندوق تضمین تسویه به حساب تسویه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی

ب: برداشـت وثایـق کارگـزار بـه نفع صندوق تضمین تسـویه یا شـرکت سپرده‌گذاری مرکزی

ج: پیگیری وصول مطالبات و خسارات وارده به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از کارگزار مطابق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار

د: قطع بخشی از خدمات قابل ارایه به کارگزار عضو براساس مقررات مربوطه

ه: اطلاع به بورس جهت جلوگیری از انجام معاملات کارگزار

فصل دوم: تسویه هزینه‌های انبارداری

مـاده۴۹: هزینه انبـارداری تا پایـان روز انجام معامله در بـورس بر عهده فروشـنده و از روز بعـد از آن تا زمان دریافت کالا از انبـار بر عهده خریدار خواهد بود.[1]

ماده۵۰: هزینه‌های انبارداری توسـط شـرکت سپرده‌گذاری مرکزی از وجه معامله کسر و به حساب انباردار و مابقی وجه معامله، پس از اعمال کسورات متعلقه، به حساب کارگزار فروشنده واریز می‌گردد.

بخش دهم: تحویل کالا

مـاده۵۱: دارنده گواهی سـپرده کالایی باید قبل از انقضـای اعتبار گواهی سـپرده کالایی جهت تحویل کالا، به انبار مربوطه مراجعه نماید. در صورت عدم خروج کالا از انبار تا پایان ساعت کاری انبار در روز انقضای اعتبار گواهی

---

۱ - اصلاحیه مصوب ۱۳۹۵/۰۳/۰۴ هیات مدیره

سپرده کالایی، گواهی مزبور قابلیت معامله در بورس را نخواهد داشت.

ماده۵۲: هرگونه خروج کالا از انبار، مستلزم اخذ تائیدیه قبلی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشد.

ماده۵۳: انباردار موظف است در زمان مراجعه دارنده گواهی سپرده کالایی جهت تحویل کالا، جدول زمان بندی انجام امور بارگیری را به وی و بورس اطلاع‌رسانی نماید.

ماده۵۴: انباردار پس از اخذ درخواست تحویل و احراز هویت دارنده گواهی سپرده کالایی و اطمینان از مالکیت وی بر گواهی سپرده کالایی و وصول هرگونه هزینه انبارداری، حسب مورد از زمان سپردن کالا به انبار یا روز معامله تا موعد تحویل، اقدام به تحویل کالا به وی می‌نماید.

ماده۵۵: مسئولیت هرگونه مغایرت در کمیت و کیفیت کالای دریافتی با مندرجات گواهی سپرده کالایی متوجه انباردار مربوطه می‌باشد.

ماده۵۶: مسئولیت بارگیری و حمل کالا از انبار بر عهده دارنده گواهی سپرده کالایی می‌باشد.

بخش یازدهم: حل اختلاف

ماده۵۷: کلیه اختلافات میان اشخاص مرتبط با این دستورالعمل، وفق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (مصوب آذرماه ۱۳۸۴) در صورت عدم حل و فصل در کمیته سازش کانون کارگزاران، در هیات داوری سازمان رسیدگی خواهد شد.

بخش دوازدهم: سایر ضوابط و شرایط

ماده۵۸: انباردار موظف است در صورت نیاز به انبارگردانی، حداکثر ۵ روز کاری قبل، مراتب را از طریق سامانه به بورس و عموم اطلاع‌رسانی نماید؛ در غیر این صورت انباردار موظف به جبران کلیه خسارات احتمالی وارده خواهد بود.

ماده۵۹: بورس موظف به اطلاع‌رسانی نام و مشخصات انبار و انباردار، آدرس، ظرفیت انبار، هزینه‌های انبار، ساعت فعالیت انبار، زمان انبارگردانی و سایر موارد پس از تائید سازمان، حداکثر یک روز پس از صدور گواهی

پذیرش در فهرست انبارهای پذیرفته شده می‌باشد.

ماده۶۰: اطلاع‌رسانی در خصوص ظرفیت خالی انبارها و کالاهای قابل پذیرش، از طریق بورس انجام می‌گیرد.

ماده۶۱: موارد پیش‌بینی نشده در این دستورالعمل، مشمول سایر قوانین و مقررات حاکم بر معاملات در بازار سرمایه است.

دستورالعمل بازار فرعی بورس کالای ایران

(مصوب مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۳ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

بخش اول: تعاریف

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، اساسنامه شرکت بورس کالای ایران، دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران، دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران و دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران با همان تعاریف در این دستورالعمل به‌کار رفته است. سایر اصطلاحات به صورت زیر تعریف می‌شوند:

۱. اموال غیرمنقول: عبارت است از املاک و مستغلات با کاربری‌های گوناگون اعم از اداری، تجاری، مسکونی و اراضی زراعی. شرایط اموال غیرمنقول قابل معامله در بورس به تصویب هیات پذیرش می‌رسد.

۲. بازار فرعی: بازاری است که براساس تبصره ماده ۴ دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران به پیشنهاد بورس به تصویب هیات مدیره سازمان رسیده است

۳. سند تسویه خارج از پایاپای: سندی است که جهت اتمام فرایند معامله در بورس، به اتاق پایاپای ارایه می‌گردد و طی آن فروشنده به ایفای تعهدات طرفین در چارچوب شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه اقرار می‌نماید. فرم این سند به تصویب هیات مدیره بورس می‌رسد.

۴. کمیته عرضه: کمیته عرضه موضوع بند ۹ ماده ۱ دستورالعمل پذیرش

کالا و اوراق بهـادار مبتنـی بر کالا در بورس کالای ایران اسـت که علاوه بر وظایف و اختیارات محوله در دسـتورالعمل مذکور در خصوص پذیرش کالا در بازار فرعی و همچنین سایر وظائف و اختیارات محوله در این دستورالعمل نیز اتخاذ تصمیم می‌نماید.

۵. عرضه یکجا: عرضه کالا به صورت یکجا و توسط یک عرضه‌کننده است.

بخش دوم: اقدامات پیش از عرضه

ماده ۲: جهت پذیرش هر کالا در بازار فرعی باید حداقل شـرایط زیر احراز گردد:

۱: ممنوعیت یا محدودیت قانونی برای معامله کالا وجود نداشته باشد.

۲: کالا دارای مشـخصات، شـرایط و کیفیت قابل احراز بوده و امکان تطبیق کیفیت آن با شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه برای بورس و خریداران وجود داشته باشد.

۳: عرضه‌کننـده کالا توانایی تودیـع وثایق لازم را جهت تضمین تحویل کالا نزد اتاق پایاپای داشـته باشـد و محدودیت قانونی جهـت انجام معامله وی وجود نداشته باشد.

تبصره: کالایی که توسط یک عرضه‌کننده در سایر بازارهای بورس پذیرفته شده باشد، قابلیت پذیرش توسط همان عرضه‌کننده در بازار فرعی را ندارد.

مـاده ۳: کالاهـای موضوع ماده ۲ این دسـتورالعمل، از جمله کالاهای زیر می‌باشند:

۱: اموال غیرمنقول.

۲: کالاهایی که طبق مقررات شرایط پذیرش در بازار معاملات کالای فیزیکی را از دست می‌دهند.

۳: کالاهای فاقد شرایط پذیرش در بازار معاملات کالای فیزیکی پس از تایید هیات پذیرش.

ماده ۴: درخواست پذیرش کالا جهت عرضه در بازار فرعی به همراه مدارک

زیر باید توسط مشاور پذیرش به بورس ارایه شده و پس از احراز کامل بودن مدارک در بورس ثبت شوند:

۱: پرسشنامه پذیرش و فرم شناسه کالا.

۲: فرم سفارش فروش.

۳: رسید پرداخت حق پذیرش.

۴: مستندات لازم جهت احراز مالکیت عرضه‌کننده بر کالای مورد پذیرش که در خصوص هر نوع کالا توسط هیات مدیره بورس تعیین می‌گردد.

۵: تعهد عرضه‌کننده مبنی بر فراهم نمودن شرایط مورد درخواست بورس جهت بازدید متقاضیان خرید از کالای مورد پذیرش.

۶: اصل یا کپی برابر اصل مستندات کالاهای وارداتی که فهرست آن در پرسشنامه پذیرش قید شده است.

۷: تائیدیه مراجع ذیصلاح در خصوص کالاهائی که عرضه آن‌ها به عموم مشمول رعایت ضوابط خاص یا اخذ مجوزهای قانونی می‌باشد.

۸: قرارداد مشاور پذیرش.

۹: سایر اطلاعات و اسناد به تشخیص متقاضی یا درخواست کمیته عرضه.

تبصره ۱: بورس مستندات مربوط به مشخصات و یا استاندارد کالا را در قالب امیدنامه در سایت رسمی خود درج و منتشر می‌نماید، امیدنامه جزو لاینفک اطلاعیه عرضه است.

تبصره ۲: در صورت تشخیص کمیته عرضه، گزارش ارزشیابی کالا توسط مراجع ذیصلاح باید ارایه گردد.

تبصره ۳: فرمت پرسشنامه پذیرش، فرم شناسه کالا، امیدنامه و فرم سفارش فروش به تصویب هیات مدیره بورس می‌رسد.

ماده ۵: جهت هر نوبت عرضه کالا در بازار فرعی باید درخواستی مجزا به بورس ارایه شده و موافقت کمیته عرضه اخذ شود. عرضه یک کالا در بازار فرعی دلیلی بر امکان تداوم عرضه آن بدون طی الزامات این بخش دستورالعمل نمی‌باشد.

ماده ۶: کمیته عرضه حداکثر ۵ روز کاری پس از دریافت مستندات و

اطلاعات کامل موضوع ماده ۴ این دستورالعمل نظر خود مبنی بر موافقت یا عدم موافقت با پذیرش کالا در بازار فرعی بورس را اعلام می‌نماید.

ماده ۷: در صورت موافقت کمیته عرضه با پذیرش کالا در بازار فرعی، بورس موظف است امیدنامه کالای پذیرش شده و سایر مستندات مربوطه را به سازمان ارسال نماید. در صورتی که سازمان ظرف ۳ روز کاری نظر خود را مبنی بر عدم عرضه به بورس اعلام نکند، بورس می‌تواند نسبت به انتشار عمومی امیدنامه اقدام نماید.

تبصره ۱: کلیه مدارک و مستنداتی که در جریان بررسی پذیرش کالاها در بازار فرعی ارایه می‌گردد، باید مستقلا در سوابق بورس نگهداری شده و حسب در خواست سازمان بلافاصله ارایه گردد.

تبصره ۲: در صورتی‌که سازمان تشخیص دهد که در جریان بررسی و موافقت با پذیرش کالاها در بازار فرعی یا نحوه و میزان اطلاعات ارایه شده، مقررات رعایت نشده است، می‌تواند از عرضه کالا در بازار فرعی جلوگیری نماید.

ماده ۸: پس از پذیرش و تا قبل از عرضه کالا در بازار فرعی هر زمان که کمیته عرضه تشخیص دهد کالا شرایط پذیرش در بازار فرعی را از دست داده یا عرضه‌کننده آن مقررات را نقض کرده است، پذیرش آن کالا در بازار فرعی را لغو و از عرضه کالا در بازار فرعی جلوگیری خواهد کرد.

تبصره: پس از هر نوبت عرضه کالا، پذیرش آن در بازار فرعی طبق ترتیبات این دستورالعمل خود بخود لغو می‌گردد.

ماده ۹: در خصوص کالاهایی که قبلا در بازار معاملات کالای فیزیکی پذیرفته شده و طبق مقررات تعلیق می‌شوند، فرایند پذیرش در بازار فرعی به شرح زیر می‌باشد:

۱: در صورت تعلیق کالای یک عرضه‌کننده در بازار معاملات کالای فیزیکی بورس گزارش کارشناسی پذیرش کالا در بازار فرعی را به کمیته عرضه ارایه می‌کند و در خصوص پذیرش کالای مذکور در بازار فرعی طبق مواد ۶ و ۷ این دستورالعمل تصمیم‌گیری می‌شود.

۲: در صورت پذیرش کالا در بازار فرعی مطابق بند ۱ این ماده، حداکثر زمان معامله کالا در این بازار ۳ ماه از تاریخ تعلیق خواهد بود. طی این مدت رعایت ماده ۵ این دستورالعمل الزامی نبوده و ضرورتی به طی فرایند پذیرش برای هر نوبت عرضه نخواهد بود.

۳: طی دوره سه ماهه موضوع بند فوق هر زمان که کالا رفع تعلیق شد، معاملات کالا در بازار فرعی متوقف و در بازار معاملات کالای فیزیکی از سر گرفته خواهد شد.

۴: در صورت تداوم تعلیق تا پایان دوره سه ماهه بورس باید گزارشی مبنی بر تصمیم‌گیری در خصوص تداوم تعلیق در بازار معاملات کالای فیزیکی به هیات پذیرش ارایه نماید.

۵: در صورتی که هیات پذیرش تداوم تعلیق را تصویب نماید، کالا کماکان در بازار فرعی معامله خواهد شد، لیکن ضروری است به ازای هر نوبت عرضه فرایند پذیرش کالا در بازار فرعی حسب ضوابط این دستورالعمل انجام شود.

۶: حداکثر زمان تداوم پذیرش و معامله کالاهای موضوع این ماده در بازار فرعی ۶ ماه از زمان تعلیق کالا در بازار معاملات کالای فیزیکی خواهد بود و پس از پایان مدت مذکور پذیرش کالا به صورت خودکار در بازار فرعی لغو می‌گردد.

بخش سوم: ضوابط عرضه و معاملات

ماده ۱۰: در بازار فرعی دو نوع عرضه به شرح ذیل انجام می‌شود. روش عرضه توسط کمیته عرضه و براساس درخواست عرضه‌کننده تعیین می‌شود:

۱: عرضه به روش حراج حضوری.

۲: عرضه یکجا.

فصل اول: ضوابط عرضه و معاملات به روش حراج حضوری

ماده ۱۱: در عرضه به روش حراج حضوری، ثبت سفارش، معاملات، تسویه، پایاپای و تحویل کالا وفق مقررات بازار معاملات کالای فیزیکی بورس خواهد بود.

مـاده ۱۲: در عرضه به روش حراج حضـوری، در صورت عدم معامله کالا به میزان حداقل خرید جهت کشف نرخ، عرضه‌کننده می‌تواند تا پنج روز کاری پس از اولین عرضه اقـدام به عرضه مجددکالای خود نماید. در صورت عدم فروش کالا در دومین عرضه، عرضه کالا در بورس منوط به ارایه درخواسـت به بورس و طی مجدد فرایند پذیرش و عرضه خواهد بود.

فصل دوم: ضوابط عرضه و معاملات به روش عرضه یکجا

ماده ۱۳: در عرضه یکجا، کارگزار فروشنده در صورتی مجاز به عرضه خواهد بـود که معادل ۳ درصد ارزش کالای موضوع معامله براسـاس قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت‌نامه بانکی بدون قید و شـرط از فروشنده دریافت و حسب مورد به حساب اتاق پایاپای واریز یا به این اتاق تحویل دهد و تأییدیه اتاق پایاپای را مبنی بر سپردن تضامین مربوطه به بورس ارایه کند.

تبصره ۱: عرضه کنندگان دولتی از شـمول این ماده مسـتثنی می‌باشـند. درخصوص سـایر دسـتگاه‌های اجرایی موضـوع ماده (۵) قانـون مدیریت خدمات کشوری که نسبت به عرضه یکجای کالا اقدام می‌نمایند، اخذ وجوه یـا تضامیـن دیگر جهت عرضه کالا بر اسـاس مصوبه هیات مدیره شـرکت موضوع بند (۱۹) ماده (۱) دسـتورالعمل تسـویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران، خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که کارگزار فروشـنده پس از انتشـار اطلاعیه عرضه و قبـل از اولیـن روز عرضه، انصراف کتبی خـود را از عرضه اعلام نماید و این انصـراف مورد تایید بورس قرار گیرد یـا چنانچه به دلیل عدم وجود خریدار معامله انجام نشود، تضامین وی با تایید بورس مبنی بر عدم مغایرت اقدامات کارگـزار با مقررات در جریان معامله مذکور، حداکثر تا دو روز کاری پس از زمان انصراف یا پایان جلسه معاملات مسترد می‌شود.

ماده ۱۴: در عرضه یکجا، کارگزار خریدار در صورتی مجاز به ورود سفارش به سامانه معاملاتی است که معادل ۳ درصد ارزش کالای موضوع معامله براساس

قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت‌نامه بانکی بدون قید و شرط از مشتری دریافت و حســب مورد به حساب اتاق پایاپای واریز یا به این اتاق تحویل دهد و تأییدیه اتاق پایاپای را مبنی بر اخذ تضامین مربوطه به بورس ارایه کند.

تبصره: در صورتی که کارگزار خریدار موفق به انجام معامله نگردد، تضامین وی بــا تاییــد بورس مبنی بر عــدم مغایرت اقدامات کارگــزار با مقررات در جریــان معامله مذکور، حداکثر تــا ۲ روز کاری پس از زمــان انجام معامله مسترد می‌شود.

ماده ۱۵: اطلاعیه عرضه یکجا باید حداقل ۵ روز کاری قبل از عرضه توسط بورس منتشر شود. این اطلاعیه حداقل حاوی اطلاعات زیر است:

۱: نام و مشخصات کالای مورد عرضه و عرضه‌کننده.

۲: تاریخ عرضه.

۳: نوع معامله، در معامله ســلف ذکر سررسید تحویل کالا و در معامله نسیه ذکر شرایط پرداخت.

۴: قیمت پایه.

۵: نحوه تسویه وجه معامله ازجمله نقدی یا اقساطی بودن ثمن معامله و در صورت اقساطی بودن نحوه تقسیط و وثایق مورد نیاز.

۶: اعلام مهلت‌های واریز بخش نقدی وتنظیم ســند تســویه خارج از پایاپای طبق مقررات شامل روز و ساعت پایان مهلت‌های مذکور

۷: شرایط و مهلت بازدید از کالا.

۸: اطلاعات خاص کالای مورد عرضه طبق مقررات یا درخواست بورس.

تبصره ۱: در خصوص اموال غیرمنقول حداقل فاصله زمانی انتشــار اطلاعیه عرضه تا زمان عرضه با توجه به زمان مورد نیاز جهت بررسی و بازدید از این اموال، طبق ماده ۳۶ این دستورالعمل، قابل افزایش است.

تبصره ۲: مهلت‌های موضوع بند ۶ این ماده حداقل ۵ روزکاری و حداکثر ۳۰ روز کاری پس از انجام معامله خواهد بود. این مهلت با پیشنهاد عرضه‌کننده، توسط مدیرعامل بورس تعیین می‌شود.

ماده ۱۶: محدودیت نوسان قیمت در خصوص عرضه یکجا اعمال نمی‌شود.

ماده ۱۷: وظایف و تعهدات طرفین معامله صرفا در چارچوب شرایط مندرج در اطلاعیه عرضه و مقررات مربوطه بوده و شرایط معامله پس از انتشار اطلاعیه عرضه قابل تغییر نمی‌باشد.

ماده ۱۸: پس از انتشار اطلاعیه عرضه توسط بورس، فروشنده نمی‌تواند از عرضه یکجا در بورس خودداری نماید، مگر اینکه مراتب و دلایل انصراف خود را قبل از عرضه به بورس اعلام و موافقت بورس را اخذ نماید در صورت انصراف فروشنده بر خلاف ترتیبات فوق، موضوع جهت رسیدگی به تخلفات احتمالی اشخاص تحت نظارت به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.

ماده ۱۹: در صورت تمایل فروشنده به انتشار آگهی فروش در جراید، اطلاعات مندرج در آن نباید با اطلاعات ارایه شده به بورس مغایرت داشته باشد. در صورت مغایرت، اطلاعات منتشر شده در سایت رسمی بورس قابل استناد می‌باشد.

ماده ۲۰: در معاملات عرضه یکجا هر کارگزار خریدار تنها می‌تواند در قالب یک سفارش خرید رقابت نماید و امکان شرکت در رقابت توسط یک کارگزار با سفارش‌های مختلف برای چند شخص یا گروه وجود ندارد.

ماده ۲۱: یک کارگزار در عرضه یکجا نمی‌تواند همزمان در دو سمت عرضه و تقاضا فعالیت نماید.

ماده ۲۲: حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش در عرضه یکجا، توسط هیات مدیره بورس تعیین و در اطلاعیه عرضه یکجا اعلام می‌شود.

تبصره: مدیرعامل بورس می‌تواند براساس وضعیت بازار، حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش را از سومین جلسه معاملاتی به بعد تغییر دهد، لیکن باید قبل از شروع جلسه معاملاتی، مراتب را از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم برساند.

ماده ۲۳: سفارش خرید کارگزار باید برابر کل کالای عرضه شده باشد. همچنین قیمت تعیین شده در سفارش‌های خرید نباید کمتر از قیمت پای‌های باشد که در اطلاعیه عرضه اعلام شده است.

ماده ۲۴: کاهش قیمت سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی یا

ورود سفارش با قیمتی کمتر از بالاترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی، مجاز نمی‌باشد و حذف سفارش خرید فقط در صورت ثبت سفارش خرید با قیمت بالاتر در سامانه معاملاتی مجاز است.

ماده ۲۵: عرضه توسط کارگزار فروشنده تنها در صورتی مجاز است که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید در سامانه معاملاتی حداقل سه دقیقه گذشته باشد.

ماده ۲۶: در صورتی که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید، ۱۵ دقیقه گذشته باشد و سفارش خریدی با قیمت بالاتر طی این مدت ثبت نشده باشد، و قیمت این سفارش مساوی یا بیشتر از قیمت پایه باشد، عرضه به بهترین سفارش خرید، از طریق کارگزار فروشنده یا به صورت خودکار در سامانه معاملاتی انجام خواهد شد. در هر حال بعد از گذشت ۱۵ دقیقه، ادامه رقابت توسط کارگزاران خریدار مجاز نمی‌باشد.

ماده ۲۷: در صورتی که در پایان جلسه معاملاتی، زمان ثبت بهترین سفارش خرید ثبت شده قبل از ۱۰ دقیقه پایانی بوده و قیمت این سفارش مساوی یا بیشتر از قیمت پایه باشد عرضه به بهترین سفارش خرید، از طریق کارگزار فروشنده یا به صورت خودکار در سامانه معاملاتی انجام خواهد شد.

ماده ۲۸: نحوه اجرای فنی مواد ۲۶ و ۲۷ در سامانه معاملاتی توسط بورس تعیین می‌شود. عدم اقدام کارگزار فروشنده مطابق روش‌های اجرایی تعیین شده توسط بورس تخلف محسوب شده و موضوع جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.

ماده ۲۹: در صورت ثبت سفارش خرید در ۱۰ دقیقه پایانی بازار، ادامه رقابت به جلسه معاملاتی بعد موکول شده و کارگزار دارای بهترین سفارش خرید موظف است سفارش خود را با بهترین قیمت روز قبل، در ابتدای جلسه معاملاتی بعد وارد سامانه نماید.

ماده ۳۰: قطعیت معامله در عرضه یکجا منوط به پرداخت بخش نقدی از سوی خریدار و ارایه سند تسویه خارج از پایاپای مطابق مقررات و با رعایت موارد زیر می‌باشد:

۱: خریدار مکلف اســت از طریق کارگزار خود طی مهلت واریز بخش نقدی معامله، نســبت به تســویه بخش نقدی معامله از طریق اتــاق پایاپای اقدام نماید.

۲: در صورتی که خریدار مطابق مقررات، برنده رقابت بوده و شــرایط تحقق معامله مندرج در اطلاعیه عرضه را فراهم نماید، فروشــنده مکلف به امضای سند تسویه خارج از پایاپای و ارایه آن به کارگزار خود می‌باشد.

۳: کارگزار فروشنده مکلف است سند تسویه خارج از پایاپای بخش غیرنقدی را که پس از تامین شــرایط اعلامی معامله از ســوی خریدار و ایفای تعهدات ناشی از معامله تکمیل شده است، به بورس تسلیم نماید. تسلیم سند مذکور که با رعایت ترتیبات فوق به امضای فروشــنده رسیده است، موجب قطعیت معامله در بورس خواهد شد.

۴: در صــورت عدم واریــز بخش نقدی معامله طبق شــرایط اطلاعیه عرضه به حســاب اتاق پایاپای در موعد مقرر یا عدم ایفای ســایر تعهدات ناشی از معامله از ســوی خریدار (که توســط هیات داوری یا بنا به اقرار طرفین برای اتاق پایاپای محرز شــده باشــد) اتاق پایاپای کلیه کارمزدها و سایر کسورات مصوب را از محل تضامین موضوع ماده ۱۴ این دســتورالعمل کســر و مابقی آن را به عنوان وجه‌الضمان ناشــی از عدم انجام تعهدات خریدار به حســاب کارگزار فروشنده جهت پرداخت آن به فروشنده واریز می‌نماید.

۵: در صورتی که فروشــنده علی رغم ایفای تعهدات از سوی خریدار به شرح مفاد این دستورالعمل، از امضای سند تسویه خارج از پایاپای خودداری نماید (این موضوع باید توسط هیات داوری یا بنا به اقرار طرفین برای اتاق پایاپای محرز شده باشد)، کلیه کارمزدهای مربوط به معامله از محل تضمین موضوع ماده ۱۳ این دســتورالعمل کســر و مابقی به عنوان وجه الضمان به خریدار پرداخت می‌گردد.

۶: در صورت عدم تســلیم ســند تســویه خارج از پایاپای از ســوی کارگزار فروشــنده به اتاق پایاپای، معامله محقق نشده و به اختلاف طرفین براساس ترتیبــات مقرر در ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اســلامی ایران

رسیدگی خواهد شد.

۷: در صورتــی که معامله به هر دلیل محقق نشــود، بخش نقدی واریزی از سوی خریدار (غیر از ۳ درصد موضوع ماده ۱۴ این دستورالعمل) به کارگزار خریدار جهت پرداخت به خریدار مسترد خواهد شد.

تبصره: دســتگاه‌ها و شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات دولتی از شمول حکم بند ۵ این ماده مستثنی هستند.

ماده ۳۱: ارایه ســند تســویه خارج از پایاپای به بورس و تایید معامله توسط بــورس، به منزله تحقق قطعی و پایان فرایند معامله و تســویه آن در بورس اســت و بورس در خصوص ایفای تعهدات ناشــی از معامله از سوی طرفین، از جمله تحویل کالا و تســویه بخش غیر نقدی معامله هیچ‌گونه مســئولیتی نخواهد داشت.

بخش چهارم: ضوابط اختصاصی عرضه و معاملات اموال غیرمنقول

ماده ۳۲: اطلاعات خــاص اموال غیرمنقول که باید در قالب اطلاعیه عرضه منتشر گردد، شامل موارد زیر است:

۱. نشانی مال غیرمنقول.

۲. پلاک ثبتی.

۳. نوع کاربری ملک.

۴. مساحت عرصه و اعیان به تفکیک.

۵. مشخصات مستحدثات، ابنیه و تاسیسات.

۶. قیمت کارشناسی.

۷. مهلت و نحوه بازدید.

۸. فرم مبایعه‌نامه.

تبصــره: قیمت کارشناســی موضوع بند ۶ این ماده توســط کارشــناس یا

کارشناسان رسمی دادگستری تعیین و گزارش کارشناسی مربوطه به پیوست اطلاعیه عرضه منتشر می‌شود.

ماده ۳۳: پس از انتشار اطلاعیه عرضه و طبق مهلت بازدید تعیین شده در آن، مشتریان می‌توانند با اخذ معرفی‌نامه از کارگزار خود که دارای مجوز معامله در بازار فرعی می‌باشد، اقدام به بازدید از اموال غیرمنقول عرضه شده نمایند.

ماده ۳۴: ضوابط نحوه تعیین کارشناس یا کارشناسان رسمی دادگستری، توسط هیات مدیره بورس تصویب می‌گردد.

ماده ۳۵: کمیته عرضه برای پذیرش مال غیر منقول، مفاد گزارش کارشناس یا کارشناسان رسمی دادگستری و شرایط مندرج در آن را ملاک عمل قرار می‌دهد و مسئولیت اصالت اسناد و صحت ارزیابی‌های ارایه شده بر عهده عرضه‌کننده و کارشناس یا کارشناسان رسمی دادگستری خواهد بود.

ماده ۳۶: مهلت بازدید و بررسی اموال غیرمنقول توسط کمیته عرضه و با توجه به شرایط خاص مورد معامله و ماهیت دارایی تعیین می‌شود. این مهلت حداقل ۱۰ روز کاری و حداکثر ۳۰ روز کاری باشد.

ماده ۳۷: بورس حسب مورد از عرضه یا تداوم عرضه اموال غیر منقولی که دارای ممنوعیت یا محدودیت قانونی در نقل و انتقال بوده و املاکی که هرگونه پرونده قضایی و شبه قضایی در مورد آن‌ها طرح و در حال رسیدگی است و اسناد رهنی و نیز املاکی که در رابطه با آن‌ها حکم لازم‌الاجرا از مراجع ذیصلاح صادر شده و به بورس ارایه شده است خودداری می‌نماید. مسئولیت اطلاع دادن موضوع مذکور بر عهده عرضه‌کننده می‌باشد.

ماده ۳۸: در معاملات اموال غیرمنقول، مبایعه‌نامه امضا شده طبق فرمتی که در اطلاعیه عرضه ارایه شده است، جزو لاینفک سند تسویه خارج از پایاپای می‌باشد. این مبایعه‌نامه در مرجعی که هیات مدیره بورس تعیین می‌کند و طبق ترتیبات اجرایی مصوب آن هیات مدیره، تنظیم می‌گردد.

بخش پنجم: سایر موارد

ماده ۳۹: موارد پیش‌بینی نشـده در این دسـتورالعمل، تابع سایر رویه‌ها و قواعد معاملاتی مصوب بورس است.

ماده ۴۰: در خصوص انتشار اطلاعات معاملات در بازار فرعی بورس، اطلاعات مربوط به قیمت معامله اعم از قیمت کمترین، بیشـترین، میانگین موزون و پایانی معاملات و تغییرات آن، موضوع بندهایی از ماده ۲ دستورالعمل انتشار اطلاعات معاملات توسـط بورس کالای ایران مصـوب ۱۳۸۸/۱۱/۱۷ هیات مدیره سازمان قابل انتشار نمی‌باشد.

دستورالعمل اجرایی معاملات برخط کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۹۲/۸/۱۳ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

ایـن دسـتورالعمل به منظـور اجرای سـفارش‌های خرید و یا فروشـی که به‌صورت برخط (Online) به سـامانه معاملاتی ارسـال می‌شود، در تاریخ ۱۳۹۲/۰۸/۱۳ شامل ۲۲ ماده و ۱۱ تبصره و ۲ پیوست به تصویب هیات‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴مجلس شـورای اسـلامی، دسـتورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران و دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

عضو: کارگزار پذیرفته شده در بورس است که خدمات دسترسی برخط بازار را به مشتری ارایه می‌نماید.

دسترسـی برخط بازار: فرایندی اسـت که طی آن سـفارش‌های خرید و فـروش و همچنیـن عملیات تغییر و یا انصراف از آن‌ها توسـط مشـتری از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار جهت اجرا به سامانه معاملاتی ارسال می‌شود.

زیرساخت دسترسی برخط بازار: زیرساختی است که به منظور دسترسی برخط به بازار توسط عضو استقرار یافته و استفاده می‌شود.

سفارش: درخواست خرید یا فروش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالایی است که توسط مشتری از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار، جهت اجرا به سامانه معاملاتی، ارسال می‌شود.

کد کاربری: شناسه شخص ثبت‌کننده سفارش‌ها در زیرساخت دسترسی برخط بازار است.

مشتری: شخص حقیقی یا حقوقی است که متقاضی خرید یا فروش کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا از طریق خدمات دسترسی برخط بازار می‌باشد و حائز شرایط مندرج در مواد ۹ و ۱۰ این دستورالعمل است.

ماده ۲: سفارش‌ها باید مطابق مقررات، ضوابط معاملاتی و مصوباتی باشد که توسط سازمان تعیین می‌شود.

ماده ۳: شرکت‌های ارایه‌دهنده زیرساخت دسترسی برخط بازار باید شرایط زیر را دارا باشند:

الف: صلاحیت دسترسی به سامانه‌های معاملاتی و اطلاعاتی بازار سرمایه طبق ضوابط سازمان

ب: اخذ تاییدیه زیرساخت دسترسی برخط بازار براساس پیوست ۲ این دستورالعمل

ماده ۴: شرکت‌های ارایه دهنده زیرساخت دسترسی برخط بازار باید درخواست خود را جهت اخذ تاییدیه به سازمان ارایه کنند. زیرساخت دسترسی برخط بازار در صورتی مورد تایید سازمان خواهد بود که از حیث مواردی از قبیل امنیت، حفظ اطلاعات محرمانه، قابلیت‌های فنی و امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری به ترتیبی که در پیوست ۲ این دستورالعمل ذکر شده است، شرایط لازم را دارا باشد.

تبصره ۱: در صورت تایید شرایط زیرساخت دسترسی برخط بازار توسط سازمان، شرکت ارایه‌دهنده زیرساخت دسترسی برخط بازار باید نسخه اجرایی نرم‌افزار را جهت پلمپ به بورس ارایه نماید. بدیهی است هرگونه تغییر در نرم‌افزار یا به روزرسانی آن مستلزم طی فرایند موضوع این ماده می‌باشد.

تبصره ۲: شـرکت‌های ارایه‌دهنده زیرسـاخت دسترسـی برخط بازار باید درخواست خود را الزاما از طریق یکی از اعضا به سازمان ارایه نمایند.

تبصره ۳: مادامی که شـرکت‌های ارایه‌دهنده زیرسـاخت دسترسی برخط بازار، خدمات معاملات برخط را ارایه می‌نمایند باید ضمن حفظ شرایط اولیه جهت اخذ تاییدیه، شـرایط مقرر در بند «ب» پیوست ۲ این دستورالعمل را نیز رعایت نمایند.

ماده ۵: در صورتی که بنابه تشخیص سازمان، هر یک از شرایط اخذ تاییدیه زیرسـاخت دسترسی برخط بازار یا تداوم ارایه خدمات رعایت نشود، سازمان می‌تواند اقدام به تعلیق ویا ارسـال اخطار با قید مهلت احراز مجدد شـرایط نماید. در صورتی که در پایان مهلت اعلامی سـازمان، که حداکثر سـه ماه می‌باشـد، مغایرت‌ها رفع نگردد سازمان حسـب مورد اقدام به تعلیق، تداوم تعلیق یا لغو تاییدیه صادره خواهد نمود.

ماده ۶: عضو باید در موارد زیر از سازمان مجوز دریافت نماید:

الف: بهره‌برداری از زیرساخت دسترسی برخط بازار،

ب: تغییر در نسخه زیرساخت دسترسی برخط بازار مورد استفاده،

تبصره: اخذ مجوز موضوع این ماده، رافع مسئولیت عضو در خصوص رعایت قوانین و مقررات مربوط به معاملات برخط کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا نمی‌باشد.

ماده ۷: درخواسـت اخذ مجوز موضوع ماده ۶ این دستورالعمل باید توسط عضو کتبا و به همراه مسـتندات مورد نیاز به سـازمان ارایه شود. در صورت کامل بودن اطلاعات و مسـتندات فوق، سازمان نظر خود را مبنی بر پذیرش یا رد درخواست ارایه شده به عضو متقاضی کتبا اعلام می‌نماید.

مـاده ۸: کلیه مسـئولیت‌های قانونـی و مقرراتی عضو و مشـتریان وی در قبـال اسـتفاده از خدمات دسترسـی برخط بازار و معاملات انجام شـده از این طریق، بر عهده عضو می‌باشـد. در صورت وجود شرایطی مبنی بر نقض مقررات و یا ایجاد مخاطره در شـفافیت و منصفانه بودن بازار، عضو می‌تواند اقدامات پیشگیرانه‌ای از قبیل محدودکردن دسترسی مشتریان به زیرساخت

دسترسی برخط بازار به عمل آورد.

ماده ۹: عضو در صورتی می‌تواند خدمات دسترسی برخط بازار را در اختیار مشتری قرار دهد که طبق ضوابط ابلاغی سازمان، داشتن شرایط زیر توسط مشتری را بررسی و احراز نماید.

۱: دانش لازم در خصوص فرایند ورود سفارش از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار،

۲: مهارت لازم در خصوص معامله کالا یا اوراق بهادارمبتنی بر کالا،

۳: دانش لازم در خصوص قوانین و مقررات مرتبط با معامله کالا یا اوراق بهادارمبتنی بر کالا،

۴: نداشتن منع معاملاتی که توسط سازمان یا سایر مراجع ذیصلاح اعلام شده باشد.

تبصره ۱: در مورد مشتریان حقوقی، نماینده حقیقی معرفی شده از سوی وی باید حائز شرایط موضوع این ماده باشد.

تبصره ۲: عضو به منظور حصول اطمینان از کفایت دانش مشتریان در خصوص معاملات برخط، باید فرایندهای مستمر آموزشی را جهت به‌روزرسانی دانش ایشان به صورت حضوری یا الکترونیکی فراهم نماید.

تبصره ۳: سنجش توانایی مشتری از حیث شرایط موضوع این ماده توسط عضو و با مسئولیت وی انجام می‌شود.

ماده ۱۰: عضو باید قراردادی را مطابق نمونه پیوست ۱ این دستورالعمل، با مشتریان در خصوص استفاده از خدمات دسترسی برخط بازار منعقد نماید.

ماده ۱۱: عضو باید برای مدیریت معاملات برخط، واحدی مجزا تشکیل داده و شخصی را جهت مدیریت بخش مذکور منصوب نماید. مدیر معاملات برخط موظف به نظارت مستمر بر مخاطرات ویژه معاملات برخط و انجام اقدامات کنترلی و نظارتی لازم از جمله الزامات ابلاغی توسط سازمان می‌باشد.

ماده ۱۲: سازمان می‌تواند رعایت محدودیت‌هایی از قبیل موارد زیر را به اعضا ابلاغ نماید:

۱: محدودیت در نوع سفارش

۲: محدودیت در زمان فعالیت
۳: محدودیت فعالیت بر روی نماد معاملاتی، جلسه معاملاتی، تابلوی خاص یا بازار بورس کالا
۴: محدودیت انجام معامله در عرضه‌های خاص
۵: محدودیت در حجم سفارش
۶: محدودیت در قیمت سفارش
۷: محدودیت معاملاتی برای مشتری خاص یا مشتریان
۸: محدودیت در تعداد مشتریان هر عضو
۹: محدودیت در حجم معاملات مشتریان
۱۰: محدودیت نوسان قیمت مجاز
۱۱: محدودیت حداقل و یا حداکثر خرید
۱۲: محدودیت حداقل تغییر قیمت سفارش

تبصره: در صورت اعلام محدودیت جدید علاوه بر موارد موضوع این ماده، عضو مکلف است طی مهلت تعیین شده توسط سازمان امکان اعمال محدودیت را در زیرساخت دسترسی برخط بازار فراهم کند.

ماده ۱۳: زیرساخت دسترسی برخط بازار باید به گونه‌ای باشد که امکان اعمال محدودیت‌های وضع شده در ماده ۱۲ فراهم شود و به صورت پارامتری قابل تنظیم باشد. محدودیت‌های وضع شده باید به‌صورت لحظه‌ای و برخط در زیرساخت دسترسی برخط بازار اعمال گردد و همزمان به نحو مقتضی به مشتریان اطلاع‌رسانی شود.

ماده ۱۴: سفارش‌هایی که محدودیت‌های مقرراتی از جمله محدودیت‌های موضوع ماده ۱۲ این دستورالعمل در مورد آن‌ها رعایت نشده است نباید توسط زیرساخت دسترسی برخط بازار پذیرفته و به سامانه معاملاتی ارسال شود. در این خصوص ضروری است سوابق این موضوع به‌صورت الکترونیکی ثبت و نگهداری شده و بلافاصله پیغامی مبنی بر عدم پذیرش سفارش برای مشتری ارسال گردد.

ماده ۱۵: تمامی سفارش‌هایی که جهت اجرا به سامانه معاملاتی ارسال

می‌گردد با کد عضو ارایه دهنده خدمات دسترسی برخط بازار، کد دسترسی کد کاربری و کد مشتری، در سامانه مذکور ثبت خواهند شد.

تبصره: عضو می‌تواند در زمانی که تکالیف مقرراتی ایجاب می‌کند، نسبت به ثبت سفارش برای مشتری اقدام و امکان حذف یا ویرایش سفارش‌های مذکور را از مشتری سلب نماید.

ماده ۱۶: عضو موظف است کلیه سوابق تراکنش‌های دریافتی از مشتری و ارسالی به وی را در زیرساخت دسترسی برخط بازار خود نگهداری و حسب درخواست به سازمان یا بورس ارایه نماید. زیرساخت دسترسی برخط بازار باید قابلیت فنی لازم را جهت حفظ و نگهداری اطلاعات موضوع این ماده دارا باشد.

ماده ۱۷: درصورت نقض هر یک از مفاد این دستورالعمل و یا به منظور پیشگیری از وقوع تخلفات یا جرایم به واسطه انجام معاملات برخط، سازمان می‌تواند اقدامات زیر را به تنهایی یا توامان انجام دهد:

۱: تعلیق و یا توقف امکان دسترسی برخط بازار متعلق به عضو

۲: الزام عضو به تعلیق و یا توقف امکان استفاده از دسترسی برخط بازار برای یک یا چند مشتری

ماده ۱۸: عضو نمی‌تواند بابت ارایه خدمات دسترسی برخط بازار، وجهی علاوه بر کارمزدهای مصوب سازمان از مشتری دریافت نماید.

ماده ۱۹: استفاده از زیرساخت دسترسی برخط بازار جهت معامله برای مشتریان توسط نمایندگان و شعب عضو منوط به اخذ مجوزهای لازم از بورس می‌باشد. الزامات و شرایط ایجاد و نگهداری شعبه، نمایندگی و دفتر پذیرش که در سایر مقررات بیان شده یا می‌شود همچنان لازم‌الاجرا است.

ماده ۲۰: عضو باید رویه‌های معامله از طریق سیستم معاملات برخط بازار، شرایط و مخاطرات مربوط به این نوع معاملات را از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی رسمی خود به اطلاع عموم برساند.

ماده ۲۱: در صورتی که در اثر حوادث پیش‌بینی نشده یا بروز نقص زیرساخت دسترسی برخط بازار، دسترسی مشتری به معاملات برخط دچار اختلال گردد، عضو مکلف است نسبت به انجام سفارش‌های مشتری براساس

رویه‌هـــای جایگزین مندرج در قرارداد فیمابین مشـــتری و عضو اقدام نماید. به هر ترتیب مسئولیت عدم اجرای سفارش‌های مشتری با عضو خواهد بود.

تبصره: عضـــو باید در قرارداد فی‌مابین خود و شـــرکت ارایه دهنده زیرســـاخت دسترســـی برخط بازار، جبران خســـارات قطع دسترسی مشتریان ناشی از نقص زیرساخت دسترسی برخط بازار را پیش‌بینی نماید.

مـــاده ۲۲: در صورت بروز حوادث پیش‌بینی نشـــده در معاملات برخط کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا از جمله قطعی برق، شـــبکه مخابراتی، اینترنت و حملات ســـایبری، بورس می‌تواند به نحوی که شـــفافیت و منصفانه بودن بازار را مخدوش ننموده و منجر به تعطیلی یا توقف انجام معاملات در بورس نگردد، تا رفع مشکل، معاملات برخط را متوقف کند.

تبصره: بورس باید مســـتندات مربوط به بروز حوادث موضوع این ماده را در سوابق خود نگهداری و حسب درخواست، به سازمان ارایه نماید.

پیوست ۱

قرارداد استفاده از خدمات عضو جهت انجام معاملات برخط کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا

قرارداد حاضر بین شـرکت کارگزاری و مشتری به شرح ذیل منعقد گردید. تعاریف دسـتورالعمل اجرایی معاملات برخـط کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بـورس کالای ایران و دسـتورالعمل اجرایی معاملات قرارداد آتی در شـرکت بورس کالای ایران (سـهامی عام) در این قرارداد به همان مفاهیم به کار رفته است.

ماده ۱: طرفین قرارداد

این قرارداد بین شرکت کارگزاری به مشخصات جدول زیرکه از این پس در این قرارداد «**عضو**» نامیده می‌شود:

نام عضو:	شماره ثبت:
تاریخ ثبت:	محل ثبت:
شماره ثبت نزد سازمان بورس:	شماره تلفن دفتر مرکزی:
شماره فاکس دفتر مرکزی:	کدپستی:
نام، نام خانوادگی و سمت آخرین صاحبان امضاء مجاز: خانم / آقای سمت: خانم / آقای سمت:	شماره و تاریخ روزنامه رسمی: روزنامه رسمی شماره مورخ / / ۱۳
آدرس دفتر مرکزی:	

و مشتری حقیقی یا حقوقی به مشخصات جداول متناسب زیر که از این پس در این قرارداد «**مشتری**» نامیده می‌شود:

الف) برای اشخاص حقیقی ایرانی:

نام و نام خانوادگی:	جنسیت: مرد / زن
کد معاملاتی (مالکیت):	تاریخ دریافت کد معاملاتی (مالکیت):
نام پدر:	تاریخ تولد: روز/ ماه/ سال:
محل تولد:	کد ملی:
شماره شناسنامه:	محل صدور شناسنامه:
شماره سریال شناسنامه:	شماره تلفن منزل با کد شهر:
شماره تلفن محل کار با کد شهر:	شماره تلفن همراه:
نام و کد بانک:	شماره حساب بانکی:
آدرس پست الکترونیکی:	
آدرس منزل:	
کدپستی محل سکونت:	
آدرس محل کار:	

ب) برای اشخاص حقوقی ایرانی:

نام:	شماره ثبت:
تاریخ ثبت:	محل ثبت:
کد معاملاتی (مالکیت):	شناسه ملی:
شماره تلفن دفتر مرکزی:	شماره فاکس دفتر مرکزی:
نام، نام خانوادگی و سمت آخرین صاحبان امضاء مجاز: خانم / آقای سمت: خانم / آقای سمت:	شماره و تاریخ روزنامه رسمی: روزنامه رسمی شماره مورخ / / ۱۳
نام و کد بانک:	شماره حساب بانکی:
آدرس پست الکترونیکی:	
نوع شخصیت حقوقی:	
آدرس دفتر مرکزی:	
کدپستی محل اقامت قانونی:	

ج) برای اشخاص خارجی (حقیقی / حقوقی):

نام:	تابعیت:
شماره گذرنامه / شماره ثبت:	شماره سرمایه گذار خارجی:
شماره فراگیر شخص خارجی:	
شماره تلفن محل کار / شماره تلفن دفتر مرکزی:	نام و کد بانک:
شماره حساب بانکی:	آدرس پست الکترونیکی:
آدرس محل کار / آدرس دفتر مرکزی در ایران:	
آدرس محل کار / آدرس دفتر مرکزی در خارج از کشور:	

به شرح مواد آتی منعقد گردید.

ماده ۲: موضوع قرارداد

کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران توسط (online) ارایه خدمات معاملات برخط عضو به مشتری

ماده ۳: مدت قرارداد

این قرارداد از تاریخ ...../ ...../ ..... ۱۳ به مدت نامحدود معتبر است. طرفین هر زمان بخواهند می توانند رسما با اطلاع کتبی به طرف مقابل نسبت به فسخ آن اقدام نمایند. فسخ قرارداد مانع از اجرای تعهداتی که قبل از آن اخذ شده است نخواهد بود.

ماده ۴: حقوق و تعهدات عضو

۴-۱: عضو باید نام کاربر و رمز عبور استفاده از سامانه معاملاتی را برای انجام معاملات برخط، به صورت محرمانه و چاپی و در خصوص معاملات نقدی کالا علاوه بر آن شناسه سخت افزاری
(توکن) را ظرف حداکثر یک هفته پس از امضای این قرارداد، در اختیار مشتری قرار دهد.

و ارایه خدمات آغاز گردد.

۴-۲: عضو متعهد به ثبت و نگهداری کلیه سوابق تراکنش‌های دریافتی از مشتری و ارسالی به وی در زیرساخت دسترسی برخط بازار خود می باشد.

۴-۳: اعمال هرگونه محدودیت بر معاملات مشتری توسط عضو بایستی مستند به این قرارداد وقوانین و مقررات بازار سرمایه باشد. در صورت اعمال این محدودیت‌ها، عضو مسئولیتی در قبال خسارات وارده نخواهد داشت.

۴-۴: عضو متعهد است امکان ارایه خدمات پشتیبانی زیرساخت دسترسی برخط بازار را فراهم نموده و روش‌های ارایه آن را در پایگاه اطلاع‌رسانی رسمی خود اعلام کند و حسب درخواست مشتری، جهت رفع مشکل اقدام نماید.

۴-۵: عضو حق ورود سفارش جدید برای مشتری یا تغییر، تعلیق و حذف سفارش های وارد شده توسط مشتری را در چارچوب قوانین و مقررات دارا می باشد.

۴-۶: عضو متعهد است در چارچوب قوانین و مقررات، داده‌ها و اطلاعات شخصی و معاملاتی مشتری را محرمانه نگه دارد.

۴-۷: عضو متعهد است از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار، همواره آخرین وضعیت حساب و سوابق معاملات مشتری را بلافاصله پس از ثبت هر تراکنش در اختیار وی قرار دهد و در صورت اعلام مغایرت از سوی مشتری، نسبت به بررسی موضوع و اعلام نتیجه بررسی به وی اقدام نماید. بدیهی است اعلام مغایرت، نافی مسئولیت مشتری در صورت عدم توجه به نظامات قراردادی و قوانین و مقرراتی نخواهد بود.

۴-۸: در راستای اجرای این قرارداد، حداقل موارد زیر از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار عضو به اطلاع مشتری رسانده می شود:

- اطلاعات حساب مشتری نزد عضو شامل جزئیات خرید و فروش، واریز، برداشت و مانده حساب؛
- رویه دریافت سفارش‌ها، پردازش و اجرای سفارش ها و همچنین پایاپای و تسویه معاملات از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار؛

- رویه‌های مدیریت حوادث پیش‌بینی نشده در معاملات برخط کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا از جمله قطعی برق، شبکه مخابراتی و اینترنت؛
- اطلاع‌رسانی لازم در مورد وضعیت سفارش‌ها، معاملات و موقعیت‌های تعهدی در زمان تعلیق یا محرومیت عضو از انجام معاملات؛
- رویه‌هایی برای حذف سفارش های ثبت شده در زمانی که امکان دسترسی به زیرساخت دسترسی برخط بازار وجود نداشته باشد؛
- اعلام قوانین و مقررات جدید و محدودیت های ابلاغی توسط سازمان در خصوص انجام معاملات برخط؛
- در خصوص قطعی دسترسی به زیرساخت دسترسی برخط بازار، اعلام موضوع قبل از وقوع در موارد قابل پیش‌بینی و بلافاصله پس از وقوع در موارد غیرقابل پیش‌بینی از طریق پست الکترونیکی و پیام کوتاه؛

ماده ۵: تعهدات مشتری

۵-۱: مشتری حقوقی باید نماینده تام‌الاختیار خود جهت انجام معاملات را به منظور اخذ کد کاربری و رمز عبور استفاده از خدمات زیرساخت دسترسی برخط بازار به عضو معرفی نموده و نباید هیچ گونه محدودیتی در حدود اختیارات نماینده برای انجام معامله پیش بینی نماید.

۵-۲: مشتری باید گواهی‌نامه‌های معاملاتی صادره کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالایی که قصد
فروش آن‌ها را دارد، حسب درخواست عضو در اختیار وی قرار دهد.

۵-۳: مشتری تعهد می‌کند از انجام هرگونه معامله که منجر به نقض قوانین و مقررات گردد از جمله معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی و دستکاری بازار خودداری نماید.

۵-۴: مشتری باید شماره حساب بانکی را در بانکی که عضو اعلام می‌نماید، جهت دریافت وجوه ارایه نماید. هرگونه پرداخت به مشتری صرفا از طریق واریز وجه به همان حساب که به نام مشتری است امکان پذیر می‌باشد.

۵-۵: مشتری متعهد است سفارش های خرید و فروش روزانه خود را که از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار به سامانه معاملاتی ارسال می‌شود،

در چهارچوب قوانین و مقررات و سقف های اعلامی توسط سازمان به سامانه معاملات برخط ارسال کند.

۵-۶: مشتری متعهد به تغییر رمز عبور و سایر کدهای دسترسی قابل تغییر خود در فواصل زمانی معین (حداکثر سه ماهه) می باشد. در صورت عدم تغییر، هرگونه مسئولیت ناشی از افشای رمز عبور بر عهده مشتری است.

۵-۷: مشتری مسئولیت تبعات ناشی از استفاده نادرست از خدمات نرم‌افزاری مرتبط با دسترسی برخط بازار کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا را بر عهده می گیرد.

۵-۸: در صورتی که مشتری طی ۹۰ روز متوالی از طریق حساب کاربری خود معامله ای انجام ندهد عضو دسترسی مشتری را غیرفعال خواهد نمود. فعال شدن دسترسی مستلزم مراجعه مشتری به عضو می باشد.

۵-۹: مشتری متعهد می شود، اصول امنیت سخت افزاری و نرم افزاری و محافظت از اطلاعات از جمله استفاده از نرم افزارهای ضد ویروس مناسب، محافظت از شناسه کاربر، کلیدواژه‌ها، کدهای رمزی و کلیه اطلاعات دریافتی از عضو را به منظور جلوگیری از دسترسی‌های غیرمجاز به سامانه، رعایت نماید.

۵-۱۰: مشتری متعهد می‌گردد شناسه کاربری و رمز عبور خود را در اختیار اشخاص ثالث قرار نداده یا زیرساخت دسترسی برخط بازار را وسیله آموزش اشخاص ثالث قرار ندهد.

۵-۱۱: مشتری متعهد به پرداخت وجه معامله و کارمزدهای مربوطه در چارچوب قوانین و مقررات می باشد.

۵-۱۲: مشتری متعهد می گردد قوانین و مقررات و شرایط اعلامی عضو در چارچوب قوانین و مقررات مربوط به معاملات برخط را رعایت نماید.

۵-۱۳: مشتری متعهد است در هر بار ورود به سامانه معاملات برخط، اطلاعات مربوط به خرید و فروش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار را کنترل و در صورت مغایرت، در اسرع وقت به عضو اطلاع دهد.

۵-۱۴: مشتری مسئول کنترل حساب‌های خود بوده و موارد زیر را فورا از

طریق بستر زیرساخت دسترسی برخط بازار به عضو اطلاع می‌دهد:

- هرگونه سرقت یا استفاده غیر مجاز از رمز عبور، نام کاربری و شماره یا شماره حساب‌های مشتری و نیز هرگونه احتمال وقوع آن؛
- هرگونه عدم دریافت تأییدیه ثبت سفارش؛
- دریافت تأییدیه ثبت سفارش یا معامله‌ای که مشتری دستور آن را صادر نکرده است؛
- هرگونه اطلاعات نادرست در موجودی حساب مشتری، سبد دارایی‌ها یا اطلاعات سفارشات و معاملات.

۵-۱۵: مشتری مجاز به هیچ گونه دخل و تصرف در زیرساخت دسترسی برخط بازار و نحوه دسترسی به آن به هر دلیل از جمله به منظور هرگونه بهره‌برداری تجاری یا غیرتجاری توسط خود یا به واسطه دیگری نیست و نمی‌تواند حق استفاده از این خدمات را به شخص دیگری واگذار کند.

۵-۱۶: مشتری اقرار می‌نماید که از دانش کافی در خصوص قوانین و مقررات معاملاتی و سایر قوانین و مقررات مرتبط با بازار سرمایه در خصوص استفاده از خدمات معاملات برخط برخوردار بوده، آموزش های لازم را در مورد نحوه استفاده از این خدمات دیده و خود را ملزم به رعایت آن‌ها می داند.

۵-۱۷: مشتری اختیارات، اطلاعات و دسترسی‌های لازم جهت بازرسی و نظارت بر زیرساخت دسترسی برخط بازار را حسب درخواست سازمان، بورس، عضو یا نمایندگان ایشان ارایه می نماید.

۵-۱۸: در صورت تعلیق یا محرومیت عضو، مشتری موظف است ظرف یک هفته نسبت به انتقال موقعیت‌های تعهدی باز خود به سایر اعضا اقدام نماید. در صورت عدم اقدام مشتری ظرف مهلت زمانی فوق، عضو رأساً نسبت به انتقال موقعیت‌های تعهدی باز به سایر اعضا اقدام خواهد نمود.

ماده ۶: حدود مسئولیت طرفین

۶-۱: مسئولیت استفاده و حفاظت از شناسه سخت افزاری، رمز عبور و نام کاربری و نیز مسئولیت انجام هرگونه معامله در این حساب که از طریق نام

کاربری و یا رمز عبور مشـــتری صورت می‌گیرد بر عهده مشـــتری می‌باشد. مشـــتری همچنین مســـئول خســـارت‌هایی اســـت که در نتیجه عدم رعایت قوانین و مقررات و مفاد این قرارداد توسط وی حادث شود.

۶-۲: عضو مسئول حوادثی که خارج از حیطه اختیار و وظایف و بدون تقصیر وی رخ می‌دهد، نمی‌باشد.

۶-۳: در صورتی که به واســـطه اعمال حقوق متعلق به عضو در این قرارداد، مشـــتری متحمل ضرر و زیان گردد، عضو مسئول جبران خسارت‌های وارده نخواهد بود.

۶-۴: انعقاد این قرارداد به منظور ارایه خدمات دسترسی برخط بازار از سوی عضو به مشتری می باشد و شامل ارایه سایر خدمات از قبیل خدمات مشاوره سرمایه‌گذاری، قانونی، مالیاتی، مالی و حسابداری نخواهد بود.

۶-۵ عضو مســـئولیتی در قبال ســـود یا زیان انجام معاملات برخط توســـط مشتری، ندارد.

ماده ۷: قابلیت استناد داده پیام‌ها

داده پیام‌ها و سوابق کلیه تراکنش های دریافتی از مشتری و ارسالی به وی از طریق زیرساخت

دســـترســـی برخط بازار که با رعایت قوانین و مقررات و در چارچوب مفاد این قرارداد ایجاد و نگهداری شـــده اســـت در حکم اسناد معتبر و قابل استناد در مراجـــع ذیصلاح می‌باشـــد. در صورت بروز اختلاف بین عضو و مشـــتری در خصوص این ســـوابق و داده پیام‌ها، اطلاعات مندرج در زیرساخت دسترسی برخط بازار عضو، معتبر و برای طرفین لازم الاتباع است.

ماده ۸: حل اختلاف

بـــا توجه به حاکمیت قانون بازار اوراق بهادار بر اختلافات ناشـــی از معاملات در این بازار، حل اختلاف

طرفیـــن این قرارداد در صورت عدم حصول توافق از طریق مذاکره فی‌مابین،

مطابــق مــاده ۳۶ قانون بــازار اوراق بهادار جمهوری اســلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ صورت می‌گیرد.

ماده ۹: تغییر قرارداد

این قرارداد مطابق ماده ۱۰ قانون مدنی در ۹ ماده و دو نسخه تنظیم گردیده و در تاریــخ ..... به امضای طرفین رســیده اســت. هرگونه تغییر در مفاد آن، منوط به تأیید ســازمان بورس و اوراق بهادار م یباشد. در صورتــی که در قوانین و مقررات مربوط به معاملات برخ ط، تغییراتی حاصل شــود که تغییر در شــرایط و مفاد قرارداد حاضر را ایجــاب نماید، تغییرات مذکور، بدون نیاز به توافق ثانوی جزو لاینفک این قرارداد خواهد بود.

مهر[1] و امضای مشتری
مهر و امضای عضو
[تمام صفحات قرارداد باید توسط طرفین مهر و امضا شود.]

۱. مهر فقط برای اشخاص حقوقی است

پیوست ۲
شرایط اخذ تاییدیه زیرساخت دسترسی بر خط بازار

الف: شرایط فنی و عملیاتی که به تایید بورس می‌رسد

۱: امکان برقراری ارتباط با امن با سامانه معاملاتی بورس

۲: مطابقت با منطق و قواعد سامانه معاملاتی بورس

۳: ثبت و نگهداری کامل تراکنش‌ها log های عملیات انجام شـده به روش قابل اتکا و مطمئن

۴: اجرای سفارش‌های مشتریان در کسری از ثانیه

۵: امکان ارایه امضای الکترونیکی مطمئن

۶: احراز حداقل شـرایط لازم در خصوص امنیت سـخت‌افزاری و نرم‌افزاری زیرساخت

۷: امکان تبادل اطلاعات با سایر سامانه های عملیاتی و اطلاع‌رسانی اعضا بر اساس شرایط اعلامی بورس

۸: در خصـوص معاملات نقدی بورس کالا، طراحی زیرسـاخت به گونه ای که معاملات منحصرا بر مبنای امضای الکترونیکی مطمئن قابل انجام باشد:

۹: ایجـاد رابط کابری مدیریت معاملات با امکان اعمال کلیه محدودیت‌های موضـوع ماده ۱۲ دسـتورالعمل اجرایی معاملات برخـط کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا، به صورت لحظه‌ای و برخط

۱۰: استقرار سیستم‌های لازم جهت نظارت بر محرمانگی اطلاعات مشتریان توسط عضو و اطمینان از عدم افشای اطلاعات مشتریان عضو

۱۱: امکان ارتباط همزمان سیسـتم بر خط و سیسـتم پشتیبان حسابداری عضو

بورس پس از بررسی شرایط موضوع بند الف، نظر خود را مبنی بر تایید یا رد، در قالب گزارش کارشناسـی به معاونت نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان ارایه می‌نماید. معاونت نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بر اساس گزارش

بورس اقدام به صدور تاییدیه زیرساخت دسترسی بر خط بازار می‌نماید.

ب) شرایط تداوم ارایه خدمات

۱: دارای سامانه ارتباط با مشتریان جهت پشتیبانی زیرساخت دسترسی برخط بازار از دوساعت قبل از جلسه معاملاتی تا دو ساعت پس از آخرین حلسه معاملاتی باشد.

۲: حداکثر قطعی خدمت به کاربر در یک جلسه معاملاتی پنج دقیقه و در ماه جمعاً شصت دقیقه باشد.

۳: اطلاع‌رسانی در خصوص رویدادهای موثر بر خدمات برخط بازار به اعضا و مشتریان ارایه گردد.

۴: هیچ‌یک از سرویس‌هایی که بر اساس مقررات و یا قرارداد فی مابین که باید به عضو یا مشتری ارایه شود، قطع یا حذف نگردد.

۵: تغییراتی در سخت افزار یا نرم افزار که به هر نحو شرایط اولیه صدور تاییدیه را نقض ننماید، ایجاد نشود.

دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۸۸/۰۵/۲۴ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

ماده۱: اصطلاحات و واژه‌های به‌کار گرفته‌شده در این دستورالعمل دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. استانداردهای تجارت بین‌المللی: شامل شرایط انتقال مالکیت، مخاطرات و قیمت کالا و تعهدات طرفین یک معامله براساس آخرین قواعد پذیرفته شده تجارت بین‌المللی می‌باشد.

۲. اطلاعیه عرضه: سندی است که بورس براساس اطلاعات دریافتی عرضه از کارگزار فروشنده تنظیم و از طریق سایت رسمی خود و سامانه معاملاتی به عموم و کارگزاران اطلاع‌رسانی می‌نماید. مجموعه اطلاعات عرضه که کارگزار فروشنده ملزم به ارایه آن به بورس می‌باشد و فرم اطلاعیه عرضه به تصویب هیات مدیره بورس می‌رسد.

۳. اعلامیه پیش‌گشایش (Advice-Pre): سندی است حاوی اطلاعات اولیه اعتبار اسنادی که در مواقع مقتضی توسط بانک گشایش کننده اعتبار اسنادی به بانک طرف فروشنده ارسال می‌گردد.

۴. بازار هدف بین‌المللی: منظور مقصدی خارج از ایران است که فروشنده و خریدار با هدف انتقال کالا به آن مقصد، کالا را در رینگ صادراتی معامله می‌نمایند.

۵. بورس: بورس کالای ایران (شرکت سهامی عام) است.

۶. پیش فاکتور (پرفرما): سندی است تعهدآور که پس از انجام معامله

در بورس از سوی فروشنده صادر و کلیه شرایط معامله در آن درج می‌گردد.

۷. تسویه: عبارت است از تایید انجام فرآیند صدور حواله خرید توسط فروشنده و پرداخت وجه معامله یا تصفیه آن توسط خریدار، از جانب بورس طبق مستندات دریافتی که براساس آن معامله قطعی می‌گردد.

۸. تقاضا: عبارت است از اعلام آمادگی برای خرید مقدار معینی کالا از طرف کارگزار خریدار.

۹. حواله خرید: سندی است که توسط بورس، فروشنده یا کارگزار فروشنده به نام خریدار صادر یا تایید می‌شود و خریدار می‌تواند با ارایه آن به انبارهای اعلام شده توسط فروشنده و مورد تایید بورس کالای خریداری شده را تحویل گیرد.

۱۰. خسارت: مبلغی است که هر یک از طرفین قرارداد یا اشخاص ثالث حسب مورد در صورت فعل یا ترک فعل معین طبق مقررات و توافقات فی‌مابین موظف به پرداخت آن می‌باشند.

۱۱. روز کاری: روزهایی است که جزو تعطیلات رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران نیست و بورس در آن روز طبق مقررات فعالیت دارد.

۱۲. رینگ صادراتی: جلسه معاملاتی بورس برای معامله کالاهایی می‌باشد که مقصد آن‌ها صرفا بازار هدف بین‌المللی است.

۱۳. سازمان: «سازمان بورس و اوراق بهادار» ایران است.

۱۴. سامانه معاملاتی: شبکه الکترونیک یا غیر الکترونیکی است که بورس و کارگزاران از آن برای انجام معاملات استفاده می‌نمایند.

۱۵. شرایط پرداخت: شرایط تسویه وجه معامله اعم از نقدی، اعتباری، نقدی و اعتباری و یا هر روش پرداخت دیگر که طبق مقررات مورد قبول بورس بوده و در اطلاعیه عرضه اعلام می‌گردد.

۱۶. شرایط تحویل: شرایطی است شامل کیفیت کالا، نوع بسته‌بندی، وسیله حمل و نقل، مابه‌التفاوت حمل، وضعیت اظهارنامه گمرکی و سایر مواردی که طبق مقررات در اطلاعیه عرضه اعلام و فروشنده کالای معامله‌شده را براساس آن به خریدار تحویل می‌دهد.

۱۷. شـــرایط غیرمترقبه (فورس ماژور): شرایطی است خارجی، غیرقابل اجتنـــاب و غیر قابـــل پیش‌بینی که در نتیجه وقوع آن متعهد اعم از خریدار و فروشنده قادر به انجام تعهد خود نباشد.

۱۸. عـــدم رقابت: وضعیتی اســـت که در رینگ صادراتـــی متقاضیان خرید قیمـــت پایه عرضه را پذیرفته‌اند، لیکن جمع تقاضای کالا از عرضه کالا کمتر است.

۱۹. عرضه: عبارت اســـت از اعلام آمادگی بـــرای فروش مقدار معینی کالا از طرف کارگزار فروشنده.

۲۰. عرضـــه مجدد: منظور عرضه‌ای اســـت که پس از عـــدم معامله کالا در عرضه نوبت اول در همان رینگ صادراتی انجام می‌شود.

۲۱. عرضه نوبت اول: منظور اولین عرضه یک کالا در طی یک رینگ صادراتی بورس است.

۲۲. قیمت پایه: قیمتی اســـت که عرضه‌کننده ملزم اســـت برای عرضه کالا در بورس طبق مقررات اعلام نماید. این قیمت مبنای شـــروع حراج در رینگ صادراتی است.

۲۳. قیمت معامله: قیمتی اســـت که معامله در رینگ صادراتی براساس آن صـــورت می‌گیرد و علاوه بر ثبت در سیســـتم معاملاتی بورس توســـط بورس اعلام می‌گردد.

۲۴. قیمت نهایی: قیمتی اســـت که حسب شـــرایط پرداخت اعلام شده در اطلاعیه عرضه، در زمان تحویل، حمل یا بارگیری کالای معامله شده مشخص می‌گردد.

۲۵. کارگزار: یکی از کارگزاران مجاز پذیرفته شده در بورس است که کالا را برای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌نماید.

۲۶. مابه‌التفاوت حمل: میزان نوســـان وزن یا حجم کالاهای معامله‌شده در هنگام تحویل که از نظر بورس مجاز می‌باشد.

۲۷. مشتری: شخصی است که متقاضی خرید یا فروش کالا در بورس است.

۲۸. مقررات: الزاماتی اســـت که توسط مراجع ذی‌صلاح در چارچوب اختیارات

آن‌ها وضع شده و بورس، کارگزار، مشتریان و سایر اشخاص ذی‌ربط بورس موظف به رعایت آن‌ها هستند.

۲۹. هزینه‌های جانبی: کلیه هزینه‌هایی است که طبق شرایط پرداخت، خریدار علاوه بر قیمت معامله موظف به پرداخت یا تصفیه آن می‌باشد.

ماده۲: بورس مکلف است با رویه معینی که به تصویب هیات مدیره بورس می‌رسد، خریداران رینگ صادراتی را قبل از هرگونه معامله در بورس نزد خود ثبت نماید. عرضه‌کنندگان کالاهای صادراتی، کارگزاران و خریداران موظفند اطلاعات مورد نیاز را حسب درخواست به بورس ارایه نمایند.

تبصره: ثبت سفارش خریدار توسط کارگزار جهت انجام معامله در رینگ صادراتی منوط به ثبت نام خریدار در فهرست خریداران رینگ صادراتی است.

ماده۳: بورس مکلف است برای کالاهایی که در رینگ صادراتی عرضه می‌شوند شناسه معاملاتی مجزا از شناسه آن کالا در سایر رینگ‌های معاملاتی خود تعریف و از آن استفاده نماید.

ماده۴: بورس مکلف است قبل از شروع هر رینگ صادراتی آخرین نرخ‌های معادل ریال اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا یکی از بانک‌های دیگر دارای عاملیت از طرف بانک مرکزی برای ارزهای خارجی که عرضه‌های آن روز بر مبنای آن‌ها صورت می‌گیرد را از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم برساند.

تبصره۱: نرخ‌های معادل ریال اعلام‌شده در هر روز براساس این ماده مبنای کلیه محاسبات بورس برای تسویه معاملات آن روز، کارمزدها، خسارت‌ها و سایر هزینه‌ها خواهد بود.

تبصره۲: در صورت درخواست خریدار و موافقت فروشنده و اعلام کتبی مراتب توسط کارگزار فروشنده مبنی بر تسویه معامله با ارزی غیر از ارز اعلام شده قبلی به بورس، ارز توافق شده جدید می‌تواند مبنای تسویه قرار گیرد. هیات مدیره بورس موظف است یک مرجع معتبر بین‌المللی یا داخلی اعلام کننده نرخ‌های تبدیل ارز را تعیین نماید.

ماده۵: بورس موظف است اطلاعات هر عرضه را که به تایید فروشنده رسیده است از طریق کارگزار فروش دریافت و حداقل ۲ روز کاری قبل از عرضه در بورس، از طریق سایت رسمی خود و سامانه معاملاتی در قالب اطلاعیه عرضه به عموم و کارگزاران اطلاع‌رسانی نماید.

تبصره: در صورتی‌که کارگزار فروشنده تغییری در اطلاعات عرضه را به بورس اعلام ننماید، اطلاعیه عرضه بورس حداکثر برای ۳ روز کاری پس از روز عرضه نوبت اول معتبر خواهد بود، لیکن بورس موظف است حداقل تا ساعت ۲۴ هر روز، برنامه عرضه‌های نوبت اول رینگ صادراتی روز کاری آینده خود را از طریق سایت رسمی و سامانه معاملاتی خود به عموم و کارگزاران اعلام نماید.

ماده۶: قیمت نهایی طبق اعلام فروشنده در اطلاعیه عرضه می‌تواند متفاوت با قیمت معامله باشد. به هر ترتیب قیمت نهایی باید بر مبنای قیمت معامله محاسبه گردد.

تبصره: فروشنده مکلف است جزییات نحوه محاسبه قیمت نهایی را بر اساس قیمت معامله و همچنین هزینه‌های جانبی کالای عرضه شده را از طریق کارگزار خود به بورس اعلام نماید. درج این اطلاعات در اطلاعیه عرضه توسط بورس الزامی است.

ماده۷: کارگزار خریدار مکلف است هنگام دریافت سفارش خرید حداقل معادل پنج درصد ارزش معامله را، براساس قیمت پایه کالای عرضه‌شده جهت تامین هزینه‌ها و خسارت‌های مذکور در این دستورالعمل، از خریدار دریافت و در حساب پیش دریافت از مشتری منظور نماید. در هر صورت جبران تمامی کارمزدها، هزینه‌ها و خسارت‌هایی که طبق مقررات باید از محل پنج درصد مذکور تامین گردد، بر عهده کارگزار خریدار خواهد بود.

ماده۸: کلیه معاملات انجام گرفته در رینگ صادراتی با تایید بورس قطعی می‌گردد. بورس مکلف است پس از پرداخت وجه معامله توسط خریدار یا اخذ تاییدیه فروشنده مبنی بر تسویه معامله توسط خریدار نسبت به قطعی‌کردن معامله طبق رویه خود اقدام نماید و کلیه کارمزدهای متعلقه و خسارت‌های مربوطه را براساس ارزش کالا به قیمت معامله از طرفین وصول نماید. کارمزدهای

اخذ شده مذکور قطعی بوده و قابل استرداد نمی‌باشد.

ماده۹: در تسویه نقدی معامله، خریدار حداکثر ۵ روز کاری از تاریخ معامله مهلت خواهد داشت تا معامله را تسویه نماید و این مدت به هیچ وجه قابل تمدید نیست.

تبصره۱: در صورت تسویه نقدی معامله پس از سپری‌شدن ۵ روز کاری از تاریخ معامله، کارگزار خریدار مکلف است به ازای هر روزتقویمی تاخیر ۰/۲۵ درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید. دوره پرداخت خسارت تاخیر حداکثر ۱۰ روز تقویمی است.

تبصره۲: چنانچه خریدار نتواند از طریق کارگزار خود طی مدت ۱۰ روزتقویمی پس از پایان مهلت تسویه نقدی نسبت به تسویه تعهدات خود اقدام نماید، معامله مورد نظر کأن لم یکن تلقی گردیده و کارگزار خریدار مکلف است کلیه کارمزدهای متعلقه و ۵/۲ درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید.

ماده۱۰: در صورتی که حسب اطلاعیه عرضه، پرداخت تمام یا بخشی از وجه معامله از طریق اعتبار اسنادی یا ضمانت‌نامه بانکی مورد قبول فروشنده باشد، خریدار مکلف است حداکثر ظرف مدت ۵ روز کاری پس از تاریخ معامله اعلامیه پیش‌گشایش و حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری پس از تاریخ معامله، اعتبار اسنادی را براساس شرایط اعلامی از طرف فروشنده در اطلاعیه عرضه گشایش یا ضمانت نامه بانکی را ارایه نماید و هم‌زمان به فروشنده، کارگزار فروشنده و بورس اطلاع دهد.

تبصره۱: مدارک و اسنادی که لازم است خریدار ضمن اعلام گشایش اعتبار اسنادی یا ارایه ضمانت نامه بانکی به فروشنده، کارگزار فروشنده و بورس ارایه گردد، توسط هیات مدیره بورس تعیین می‌شود.

تبصره۲: در صورت گشایش اعتبار اسنادی یا ارایه ضمانت نامه بانکی توسط خریدار پس از سپری شدن ۱۰ روز کاری از تاریخ معامله، کارگزار خریدار مکلف است به ازای هر روزتقویمی تاخیر معادل ۰/۲۵ درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت تاخیر از طریق بورس به فروشنده

پرداخت نماید. دوره پرداخت خسارت تاخیر حداکثر ۱۰ روزتقویمی است.

تبصره۳: چنانچه خریدار نتواند از طریق کارگزار خود طی مدت ۱۰ روز تقویمی پس از پایان مهلت گشایش اعتبار اسنادی یا ارایه ضمانت‌نامه بانکی نسبت به تسویه تعهدات موضوع این ماده اقدام نماید، معامله مورد نظر کأن لم یکن تلقی گردیده و کارگزار خریدار مکلف است کلیه کارمزدهای متعلقه و ۵/۲ درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید.

تبصره۴: از آنجایی که تمام یا بخشی از وجه معاملات موضوع این ماده به‌صورت اعتباری توسط فروشنده تسویه می‌گردد، مسئولیت بورس کالا صرفا تا گشایش اعتبار اسنادی یا ارایه ضمانت‌نامه بانکی در مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل می‌باشد و هرگونه شرط لازم از سوی فروشنده جهت ایفای تعهدات بعدی خریدار باید در اعتبار اسنادی یا ضمانت‌نامه بانکی پیش‌بینی و قید گردد.

ماده۱۱: در صورت درخواست خریدار و موافقت فروشنده، خریدار می‌تواند معامله‌ای را که تمام یا بخشی از وجه آن طبق اطلاعیه عرضه باید از طریق گشایش اعتبار اسنادی یا ارایه ضمانت نامه بانکی تسویه گردد، به صورت نقدی تسویه نماید و یا معامله‌ای را که طبق اطلاعیه عرضه باید بصورت نقدی تسویه گردد، تمام یا بخشی از وجه آن را، از طریق گشایش اعتبار اسنادی یا ارایه ضمانت نامه بانکی تسویه نماید. در این صورت کارگزار خریدار موظف است مراتب را حداکثر ظرف مدت ۵ روز کاری پس از روز معامله به بورس اعلام و معامله را حسب مفاد مواد ۹ و ۱۰ این دستورالعمل حسب مورد تسویه نماید.

ماده۱۲: کارگزار خریدار مکلف است پس از گشایش اعتبار اسنادی یا ارایه ضمانت‌نامه بانکی توسط خریدار مطابق شرایط اطلاعیه عرضه، سپرده دریافتی از خریدار موضوع ماده ۷ این دستورالعمل را پس از کسر هزینه‌ها و خسارت‌های موضوع این دستورالعمل، به خریدار مسترد نماید.

ماده۱۳: در کلیه معاملاتی که قیمت نهایی اعلام شده توسط فروشنده

معادل قیمت معامله نباشد، کارگزار خریدار مکلف است حداکثر تا ۱۰ روز کاری پس از انجام معامله اسناد لازم جهت تسویه را به کارگزار فروشنده، فروشنده و بورس ارایه نماید.

تبصره۱: اسنادی که لازم است جهت تسویه معامله ارایه شود، باید در اطلاعیه عرضه قید گردد.

تبصره۲: در صورت عدم ارایه اسناد لازم طی مهلت ۱۰ روز کاری پس از معامله کارگزار خریدار مکلف است به ازای هر روز تقویمی تاخیر معادل ۰/۲۵ درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید. دوره پرداخت خسارت تاخیر حداکثر ۱۰ روز تقویمی است.

تبصره۳: چنانچه خریدار نتواند از طریق کارگزار خود طی مدت ۱۰روز تقویمی پس از پایان مهلت ارایه مستندات لازم جهت تسویه معامله نسبت به ارایه مستندات مذکور اقدام نماید، معامله مورد نظر کن لم یکن تلقی گردیده و کارگزار خریدار مکلف است کلیه کارمزدهای متعلقه و ۲/۵ درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید.

ماده۱۴: خریدار می‌تواند پس از انجام معامله در بورس تا قبل از پایان مهلت تسویه، از طریق کارگزار خود تقاضای فسخ معامله را بنماید. در این صورت پس از پرداخت کلیه کارمزدهای متعلقه و ۲/۵ درصد ارزش کالا به قیمت معامله به عنوان خسارت فروشنده توسط کارگزار خریدار، معامله مذکور فسخ خواهد گردید.

ماده۱۵: کارگزار فروشنده مکلف است حسب اعلام بورس، حواله خرید را به‌طور هم‌زمان به بورس و کارگزار خریدار ارایه نماید. فروشنده مکلف است حداکثر تا ۷۲ ساعت پس از زمان مندرج در اطلاعیه عرضه نسبت به تحویل کالا به خریدار یا حمل آن به مقصد خریدار اقدام نماید.

تبصره۱: در صورت تحویل کالا پس از پایان مهلت مقرر در این ماده، فروشنده موظف است به ازای هر روزتقویمی تاخیر معادل ۰/۲۵ درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت به خریدار پرداخت نماید.

دوره پرداخت خسارت تاخیر حداکثر ۱۰ روز تقویمی است.

تبصره۲: چنانچه فروشنده نتواند طی مدت ۱۰ روز تقویمی پس از پایان مهلت مقرر در این ماده نسبت به تحویل کالا اقدام نماید، معامله مورد نظر کن لم یکن تلقی گردیده و فروشنده مکلف است اصل مبلغ دریافتی بابت معامله، ۲/۵ درصد ارزش کالا به قیمت معامله به عنوان خسارت تاخیر، کلیه کارمزدهای متعلقه و سایر هزینه‌ها و خسارات متعلقه را به خریدار پرداخت نماید.

تبصره۳: در صورتی که فروشنده وخریدار توافق نمایند که علی رغم تاخیر تحویل بیش از ۱۰ روزتقویمی از سوی فروشنده، معامله به قوت خود باقی بماند، کالای موضوع معامله از نظر بورس تحویل شده تلقی گردیده و کلیه مسئولیت‌های بعدی بر عهده خریدار و فروشنده خواهد بود.

ماده۱۶: چنانچه در اطلاعیه عرضه قید شود که فروشنده، کالا را نزد گمرک به نام خود اظهار خواهد کرد، فروشنده مکلف است حداکثر ظرف دو هفته پس از تسویه معامله توسط بورس، نسبت به اظهار کالا در گمرک و سپردن ضمانت‌نامه‌های لازم به نام خود اقدام نماید. در صورت تاخیر در ایفای تعهد موضوع این ماده توسط فروشنده، وی باید به ازای هر روز تقویمی تاخیر معادل ۰/۲۵ درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت به خریدار پرداخت نماید.

ماده۱۷: در صورت عدم رقابت، کالای مازاد تا پایان همان رینگ صادراتی با قیمت پایه قابل عرضه مجدد به متقاضیان خواهد بود.

تبصره: در صورت وجود کالای مازاد پس از یک رینگ صادراتی، فروشنده می‌تواند کالای مازاد را با همان قیمت و حداکثر طی مدت زمانی که به تفکیک هر کالا، گروه کالا و یا کل کالاهای پذیرفته‌شده به تصویب هیات مدیره بورس می‌رسد، به متقاضیان عرضه نماید. در هر صورت معامله کالای مازاد طبق این ماده حداکثر تا عرضه بعدی کالا در رینگ صادراتی امکان‌پذیر است.

ماده۱۸: کالاهای معامله‌شده در رینگ صادراتی، مختص صادرات و انتقال

به بازار هدف بین‌المللی اســت. کلیه مســئولیت‌های قانونی و خســارت‌های ناشــی از تقصیر خریدار در صادرات کالا به بازار هدف بین‌المللی مســتقیما متوجه وی خواهد بود.

مــاده ۱۹: حــل و فصل هرگونه اختــلاف فی‌مابین خریدار و فروشــنده، در چارچوب توافقاتی که اســناد آن قبلا طبق مقــررات به بورس ارایه گردیده، براساس اســتانداردهای تجارت بین‌المللی و از طریق مراجع قانونی صالح به رسیدگی قابل پیگیری خواهد بود.

ماده۲۰: در صورتی که عدم ایفای تعهدات ناشــی از شرایط غیرمترقبه باشد، خریدار و فروشــنده یا هر دوی آن‌ها حسب مورد مسئولیتی درخصوص تادیه خسارات طرف مقابل بر عهده نخواهند داشت.

ماده ۲۱: موارد پیش‌بینی نشــده در این دستورالعمل، مشمول سایر مقررات حاکم بر فعالیت بورس خواهد بود.

اساسنامه سازمان بورس و اوراق بهادار

هیات وزیران در جلسه ۱۳۸۴/۱۲/۱۴ بنا به پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار و به استناد تبصره ماده (۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ اساسنامه سازمان بورس و اوراق بهادار را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول: کلیات

ماده ۱ در اجرای ماده (۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی که پس از این، « قانون» نامیده می‌شود؛ اساسنامه سازمان بورس و اوراق بهادار که در این اساسنامه اختصارا «سازمان» نامیده می‌شود، به‌منظور تحقق اهداف و انجام وظایف تعریف شده در قانون، از جمله نظارت بورس‌های اوراق بهادار و کالایی به شرح زیر می‌باشد.

ماده ۲: اصطلاحات و واژه‌های اختصاری تعریف شده در ماده یک قانون، در این اساسنامه نیز به‌کار برده می‌شود.

ماده ۳: سازمان مؤسسه عمومی غیردولتی است و مقررات مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی آن به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۴: مدت فعالیت سازمان از تاریخ تأسیس نامحدود است.

ماده ۵: مرکز اصلی سازمان در تهران است، و نشانی آن خیابان حافظ، شماره ۲۲۸ می‌باشد.

ماده ۶: انحلال سازمان و تعیین تکلیف اموال و دارایی‌های آن و چگونگی

ایفای تعهدات پس از انحلال، به موجب قانون خواهد بود.

فصل دوم: ارکان سازمان

ماده ۷: ارکان سازمان عبارتند از:

الف: شورا

ب: هیات مدیره

پ: رئیس سازمان

ت: حسابرس / بازرس

ماده ۸: شورا انجام وظایف مذکور در ماده (۴) قانون را برعهده دارد.

تبصره: به‌منظور حفظ ثبات و آرامش بازار اوراق بهادار، شورا می‌تواند در شرایط اضطراری برخی از اختیارات خود را به رئیس شورا تفویض نماید. آیین‌نامه تشخیص شرایط اضطراری و نیز حدود اختیارات قابل تفویض به رئیس شورا به تصویب شورا خواهد رسید.

فصل سوم:هیات مدیره

ماده ۹: هیات مدیره سازمان متشکل از پنج عضو است که انجام وظایف مذکور در ماده ۷ قانون را بر عهده خواهند داشت. اعضای هیات مدیره از میان افراد امین و دارای حسن شهرت و تجربه در رشته مالی منحصراً از کارشناسان بخش غیردولتی به پیشنهاد رئیس شورا و با تصویب شورا برای مدت پنج سال انتخاب می‌شوند. رئیس شورا حکم اعضای هیات مدیره را صادر می‌کند.

ماده ۱۰: اعضای هیات مدیره قبل از آغاز به کار در سازمان موظفند در جلسه شورا حاضر شوند، و به‌شرح زیر سوگند یاد کنند:

اینجانب، که عضویت در هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار را پذیرفته‌ام، با آگاهی کامل از مسؤولیت خود در این سمت، به خداوند قادر متعال سوگند یاد می‌کنم که وظایف قانونی خود را در این زمینه به نحو احسن انجام دهم و نهایت

دقت و بی‌طرفی را به کار بندم و در دوره مسؤولیت خود از هیچ کوششی در جهت نیل به اهداف و انجام وظایف قانونی سازمان دریغ نورزم و در تصمیمات خود همواره مصالح کشور و عموم مردم ایران را در نظر گیرم و اسرار سازمان و هیات مدیره را حتی پس از پایان دوره مسؤولیت خود، حفظ و فقط در چارچوب قانون و مقررات اظهار کنم.

تبصره: سوگندنامه با درج نام و نام‌خانوادگی و تاریخ ادای سوگند توسط هر یک از اعضای هیات مدیره امضا و در دبیرخانه شورا نگهداری خواهد شد.

ماده ۱۱: اعضای هیات مدیره باید به طور تمام وقت در خدمت سازمان باشند و به هیچ وجه حق اشتغال یا پذیرش مسؤولیت در سایر دستگاه‌ها، بنگاه‌ها، و نهادها اعم از دولتی و غیردولتی را ندارند.

ماده ۱۲: حقوق، مزایا، و پاداش اعضای هیات مدیره را شورا تعیین می‌کند.

ماده ۱۳: رئیس هیات مدیره از بین اعضای هیات مدیره، با پیشنهاد هیات مدیره و تصویب شورا برای مدت سی‌ماه تعیین خواهد شد. رئیس هیات مدیره، رئیس سازمان و بالاترین مقام اجرایی سازمان است.

تبصره ۱: انتخاب مجدد رئیس هیات مدیره برای دوره‌های بعد، تا انقضای دوره عضویت وی در هیات مدیره بلامانع است.

تبصره ۲- نایب رئیس را هیات مدیره از بین اعضا انتخاب می‌کند.

ماده ۱۴: هیات مدیره باید حداقل هر ماه یک‌بار تشکیل جلسه دهد.

ماده ۱۵: جلسات هیات مدیره با حضور حداقل سه نفر از اعضا که یکی از آن‌ها رئیس یا نایب رئیس است، رسمیت می‌یابد و هر عضو دارای یک حق رأی است. تصمیمات هیات مدیره با حداقل سه رأی موافق معتبر است.

ماده ۱۶: اعضای هیات مدیره نمی‌توانند حضور در جلسات هیات مدیره و حق رأی خود را به دیگری واگذار کنند.

ماده ۱۷: هیات مدیره دارای دبیرخانه‌ای است که زیر نظر و با مسؤولیت نایب رئیس هیات مدیره فعالیت می‌کند. دبیرخانه هیات مدیره مرجع رسمی ابلاغ و استعلام مصوبات هیات مدیره خواهد بود.

ماده ۱۸: دبیر هیات مدیره موظف است برای هر جلسه هیات مدیره

صورتجلسه‌ای تنظیم، و با درج تاریخ و ساعت و محل تشکیل جلسه، اسامی حاضران و موضوعات مطرح شـده در جلسه، خلاصه مذاکرات و نظرات اعضا را ثبت کند، و مصوبات جلسـه را به امضای اعضای حاضر در جلسـه برساند. این صورتجلسـه در دبیرخانه هیات مدیره به ترتیب تاریخ شماره‌گذاری و نگهداری خواهد شد.

تبصـره: در مواردی که نایب رئیس نتواند وظایف دبیری را انجام دهد، یکی دیگر از اعضای هیات مدیره، مسؤولیت وی را عهده‌دار خواهد بود.

ماده ۱۹: در موارد ذیل شـورا عضویت هریـک از اعضای هیئت‌مدیره را که مشـمول عناوین مذکور باشد، لغو و حسـب مورد طبق قوانین مربوط اقدام می‌نماید:

۱: درصـورت صـدور حکم قطعی از دادگاه صالح کـه مبنی بر محرومیت از حقوق اجتماعی باشد.

۲: در صورتی‌که به تشـخیص شورا یکی از شـرایط مندرج در ماده ۶ قانون زایل گردد.

۳: تخلف از مقررات قانون، اساسـنامه و یا سایر مقررات مربوط، به تشخیص شورا.

۴: از دست دادن توانایی جسمانی و روانی لازم برای انجام وظایف محوله به تشخیص شورا.

۵: عدم حضور غیرموجه در جلسات هیات مدیره، بیش از چهار جلسه متوالی یا شش جلسه متناوب در طول یک سال.

فصل چهارم: وظایف و اختیارات رئیس سازمان

ماده ۲۰: رئیس سازمان بالاترین مقام اجرایی سازمان است و کلیه اختیارات لازم برای اداره امور سـازمان جز آنچه به موجب قانون یا اساسنامه به مرجع دیگری محول شـده است را دارا می‌باشد و نماینده سازمان نزد کلیه مراجع است و به‌طور کلی علاوه بر اختیار استخدام و انفصال موقت یا دائم کارکنان،

و تعیین شغل و سمت و حقوق و مزایا و ترفیع آنها، و انجام تمام امور داخلی و اداری سازمان در محدوده این اساسنامه و مقررات مربوط، دارای وظایف و اختیارات زیر نیز خواهد بود:

الف: اجرای مصوبات شورا و هیات‌مدیره.

ب: انجام هر نوع معامله قطعی، شرطی، رهنی، اجاری و انعقاد کلیه قراردادها به نام سازمان و تغییر، تبدیل، فسخ، اقاله و ابطال آن‌ها نسبت به اموال منقول، غیرمنقول و حقوق و اسناد و اوراق بهادار سازمان به هر شکل و یا هر شخص حقیقی و حقوقی و تحت هرگونه شرایط نزد کلیه مراجع ذی‌ربط قضایی و غیرقضایی و در کلیه مراحل، سرمایه‌گذاری، تأسیس و یا مشارکت در تأسیس انواع شرکت و مؤسسات دیگر برای انجام وظایف و تحقق اهداف سازمان.

پ: اقامه و تعقیب و دفاع از هرگونه دعوی اعم از حقوقی (مدنی) و کیفری و ثبتی و... و انصراف از آن با داشتن تمام اختیارات راجع به امر دادرسی در کلیه مراجع قضایی و غیرقضایی و تمامی مراحل، با حق مصالحه و سازش، ادعای جعل نسبت به سند طرف و استرداد سند و تعیین جاعل، ارجاع دعوی به داوری و تعیین داور، بدون اختیار صلح و به‌طور کلی استفاده از کلیه حقوق و اجرای کلیه تکالیف ناشی از قوانین آیین دادرسی، مدنی و کیفری و داوری، تعیین وکیل با حق توکیل به غیر ولو کراراً در امور دادرسی، اداری و اجرایی، تعیین میزان حق‌الوکاله وکیل، و تعیین مصدق و کارشناس، اعتراض به نظر کارشناس، همچنین اقامه دعوی، مطالبه خسارت، استرداد دعوی، جلب ثالث و دفاع از دعوی ثالث، اقدام به طرح دعوی متقابل و دفاع از آن، تقاضای تأمین خواسته، یا توقیف اشخاص و اموال از مراجع قضایی، اعطای مهلت برای پرداخت مطالبات سازمان، درخواست صدور برگ اجرایی و تعقیب عملیات اجرایی و اخذ محکوم به، تملک اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی در قبال مطالبات سازمان اعم از مراجع قضایی و اداری و دوایر ثبتی و استرداد آن‌ها به مالکان در قبال اخذ مطالبات.

ت: افتتاح حساب به نام سازمان نزد بانک‌ها و مؤسسات مالی.

ث: تهیه و تنظیم بودجه، ترازنامه، حساب درآمد و هزینه، برنامه‌ها به همراه گزارش فعالیت بازار اوراق بهادار و عملکرد سازمان و تسلیم آن به هیات مدیره.

ج: اتخاذ تصمیم نسبت به کلیه امور جاری سازمان که در این اساسنامه صراحتا جزو وظایف و مسؤولیت‌های سایر ارکان سازمان قرار نگرفته است.

چ: انجام سایر وظایف و مأموریت‌هایی که از طرف شورا یا هیات مدیره به وی محول می شود.

تبصره: رئیس سازمان می‌تواند قسمتی از اختیارات و حق امضای خود را در چهارچوب مقررات به کارکنان سازمان تفویض نماید.

فصل پنجم: حسابرس– بازرس

ماده ۲۱: حسابرس- بازرس سازمان از بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی، توسط شورا برای مدت یک سال انتخاب می شود. انتخاب مجدد حسابرس- بازرس با تشخیص شورا بلامانع است.

تبصره ۱: شورا هر زمان که بخواهد، می‌تواند حسابرس- بازرس را ضمن تعیین جانشین برکنار کند.

تبصره ۲: حسابرس- بازرس موظف است پذیرش مسؤولیت را کتبا به شورا اعلام کند تا در سوابق مربوط در دبیرخانه شورا نگهداری شود.

ماده ۲۲: حسابرس- بازرس موظف است هرگونه قصور یا تقصیر در ارایه اطلاعات مؤثر بر گزارش حسابرسی از سوی اعضای هیات‌مدیره، یا موارد مربوط به عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط را در گزارش خود منعکس نماید.

ماده ۲۳: حسابرس- بازرس موظف است نسخه‌ای از مکاتبات مهم خود با سازمان، از جمله نامه مدیریت در زمینه کنترل‌های داخلی را به هیات مدیره و شورا ارسال کند.

ماده ۲۴: تعیین حق‌الزحمه حسابرس- بازرس با شوراست. پرداخت هرگونه

وجه خارج از مصوبات شـورا به حسابرس- بازرس و شرکا یا کارکنان وی از طرف سازمان ممنوع است.

فصل ششم: امور مالی سازمان

ماده ۲۵: سال مالی سازمان برابر یک سال شمسی است که به‌جز سال اول، از اول فروردین هر سـال آغاز و در پایان اسـفند همان سال خاتمه می‌یابد. سـال اول فعالیت سازمان از تاریخ تأسیس تا پایان اسفند همان سال خواهد بود.

ماده ۲۶: منابع درآمدی سازمان به قرار زیر است:

۱: وجـوه دریافتی بابت ثبـت اوراق بهادار و صدور مجوزهای مذکور در ماده ۷ قانون.

۲: وجوه دریافتی از ناشران اوراق بهادار.

۳: وجوه دریافتی بابت بخشـی از کارمزد معاملات اوراق بهادار در بورس‌های اوراق بهادار و کالایی، بازار خارج از بورس، بازار مشتقه.

۴: وجوه دریافتی بابت هزینه‌های رسیدگی به اختلافات اشخاص در سازمان.

۵: وجوه دریافتی بابت نظارت بر فعالیت‌های اشخاصی که مطابق قانون برای آن‌ها مجوز صادر شده است.

۶: سایر منابع درآمدی.

تبصره ۱: سـازمان موظف به تأمین هزینه‌های خود اسـت و لذا در بودجه عمومی ردیف اعتباری خاصی نخواهد داشت.

تبصـره ۲: تعییـن مآخذ و منابع درآمدی سـازمان، تعرفه وجوه دریافتی و مبانی محاسـبه، نحوه وصول، ضمانت‌های اجرایی، و سـایر موارد مرتبط به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.

تبصره ۳: تغییرات نرخ‌های قابل اِعمال مشمول این ماده در ابتدای هر سال از طریق جراید کثیرالانتشار به اطلاع عموم خواهد رسید.

ماده ۲۷: درآمدهای سـازمان در هر سال مالی، پس از کسر کلیه هزینه‌ها،

استهلاک‌ها و ذخیره‌های همان سال به عنوان مازاد (کسری) در حساب‌ها و صورت‌های مالی سازمان شناسایی می‌شود.

ماده ۲۸: بودجه سازمان برای هر سال مالی به جز سال اول باید حداکثر تا پایان آذرماه سال مالی قبل توسط هیات مدیره تنظیم و به شورا پیشنهاد گردد.

تبصره ۱: در صورت عدم تصویب بودجه توسط شورا، هیات مدیره می‌تواند با مجوز شورا نسبت به اجرای بودجه پیشنهادی خود به مأخذ یک دوازدهم در هر ماه اقدام نماید.

تبصره ۲: تفاوت پرداخت‌ها با ارقام هر یک از ردیف‌های بودجه مصوب تا ۱۰ درصد نیاز به اصلاحیه بودجه ندارد؛ لکن تجاوز از این حد نیازمند تهیه اصلاحیه بودجه برای تصویب در شوراست.

تبصره ۳: در صورتی‌که درآمدهای پیش‌بینی شده در بودجه سازمان متناسب با هزینه‌های آن نباشد با تصویب شورا می‌تواند از محل کمک‌های دولت استفاده نماید.

ماده ۲۹: سازمان می تواند وجوه مازاد بر نیاز خود را در بانک‌ها سپرده‌گذاری، یا در اوراق مشارکت مورد تایید بانک مرکزی ج.ا. ایران سرمایه‌گذاری نماید.

ماده ۳۰: انتشار هرگونه اوراق بهادار توسط سازمان ممنوع است.

ماده ۳۱: تصویب صورت‌های مالی سازمان برای هر دوره مالی توسط شورا به منزله مفاصا حساب هیات مدیره برای همان دوره مالی است.

ماده ۳۲: اسناد و اوراق تعهدآور، قراردادهایی که تعهد مالی برای سازمان ایجاد می‌کنند، چک‌ها، بروات، سفته‌ها و سایر اوراق تجاری سازمان، با امضای ثابت رئیس و یک عضو از دو عضو دیگر هیات مدیره سازمان معتبر خواهد بود.

تبصره: دو عضو دیگر صاحب امضاء توسط هیات مدیره تعیین خواهد شد.

فصل هفتم: سایر موارد

ماده ۳۳: این اساسنامه با پیشنهاد شورا و تصویب هیات وزیران قابل‌تغییر و اصلاح است.

ماده ۳۴: موارد پیش‌بینی نشده در این اساسنامه مشمول قانون تجارت و سایر قوانین موضوعه خواهد بود.

دستورالعمل نحوه دریافت مجوز تاسیس بورس‌ها، کانون‌ها، نهادهای مالی از سازمان بورس و اوراق بهادار

(مصوب ۱۳۸۵/۰۷/۳۰ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

در اجـرای قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایـران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و بـه منظـور تعیین نحـوه دریافت مجوز ثبت بورس‌هـا، کانون‌ها و نهادهای مالی موضوع همان قانون و ارایه آن‌ها به مرجع ثبت شـرکتها این دسـتورالعمل در بیست‌وهشتمین جلسه هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار در تاریخ ۱۳۸۵/۷/۳۰ به تصویب رسید.

مـاده ۱. تاسـیس بورس‌ها، بازارهـای خارج از بورس، کانون‌هـا و نهادهای مالـی موضوع قانـون بـازار اوراق بهادار جمهوری اسـلامی ایـران مصوب آذرمـاه ۱۳۸۴ از جمله شـرکت‌های کارگـزاری، کارگـزاری/ معامله‌گری، بازارگردانی و سـبدگردانی اوراق بهادار، شرکت‌های مشاوره سرمایه‌گذاری، مؤسسات رتبه‌بندی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی، شرکت‌های تامین سرمایه، صندوق‌های بازنشستگی و شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و هرگونه شخصیت حقوقی تحت هر عنوان که براساس مقررات مصوب ارکان بازار اوراق بهادار به‌عنوان نهاد مالی شناخته می‌شوند، منوط به دریافت مجوز و ثبت نزد سـازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشـد. موافقت سازمان بورس و اوراق بهـادار بـا ثبت هریک از اشـخاص حقوقی مذکور طـی تاییدیه‌ای به مرجع ثبت شـرکت‌ها اعلام خواهد گردید. بدیهی است تاییدیه مذکور یکی از مدارکی خواهد بود که مرجع ثبت شـرکت‌ها جهت ثبت و تاسیس هریک

از آن‌ها از متقاضی دریافت خواهد نمود.

ماده ۲: هر شـخص حقوقی برای درج هر یک از امور مرتبط با اوراق بهادار از جمله معامله، بازارگردانی، رتبه‌بندی، مشاوره، ارزشیابی، تصفیه و پایاپای معاملات اوراق بهادار، تحلیل اطلاعات، دریافت دسـتورهای خرید و فروش، واسطه‌گری در خرید و فروش، جمع‌آوری، پردازش و انتشار عمومی اطلاعات مربوط به سـفارش‌های خرید و فروش و معاملات اوراق بهادار، فراهم آوردن تسـهیلات لازم برای معاملات، تعهد پذیره‌نویسی و فروش، سپرده‌گذاری و توثیق، تنظیم روابط بین اشـخاصی که در بـازار اوراق بهادار فعالیت دارند، صـدور گواهینامه‌هـای حرفـه‌ای مرتبط و انجـام تبلیغـات، در موضوعات اساسنامه خود باید مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار را دریافت داشته و به مرجع ثبت شرکت‌ها جهت ثبت اساسنامه خود ارایه دهد.

مـاده ۳: بـا عنایت به بنـد (۵) ماده (۱) قانـون بازار اوراق بهـادار، ثبت و تاسیس کانون‌ها در قالب مؤسسه غیر دولتی، غیرتجاری و غیرانتفاعی، طبق دسـتورالعمل مربوط و پس از ارایه تاییدنامه سازمان بورس و اوراق بهادار به مرجع ثبت شرکت‌ها صورت خواهد گرفت.

تبصره: تاسیس و ثبت هر شخص حقوقی با هر عنوان از قبیل انجمن، مرکز، گروه، مجمع، خانه، مؤسسـه و نظایر آن که موضوع فعالیت آن تنظیم روابط بین اشـخاص فعال در بازار اوراق بهادار باشـد، مشـمول حکم همین ماده خواهند بود.

ماده ۴: ثبت هرگونه تغییرات در اساسـنامه، سـرمایه، مدیرعامل و اعضای هیات مدیره، درخصوص اشـخاص موضوع ماده یک در مرجع ثبت شرکت‌ها پس از ارایه تائیدیه سازمان بورس و اوراق بهادار امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره: علاوه بر موارد مذکور در این ماده، مواردی که در اساسنامه اشخاص موضـوع ماده یک و مـاده دو ثبت آن‌ها در مرجع ثبت شـرکت‌ها منوط به تایید سـازمان بورس و اوراق بهادار شـده اسـت نیز مشمول حکم این ماده خواهد بود.

ماده ۵: تبدیل هر یک از اشـخاص حقوقی موجـود به نهادهای موضوع ماده

یــک یا درج موضوعات فعالیت مذکور در مــاده ۲ در موضوعات فعالیت آن‌ها و همچنین تغییر و تبدیل هر یک از اشــخاص حقوقی مذکور در ماده یک به یکدیگر یا ادغام آنها، منوط به موافقت ســازمان اســت. ثبت تغییرات یاد شده در مرجع ثبت شرکت‌ها پس از اخذ مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار امکان پذیر است.

مــاده ۶: لغو و تعلیق مجوز فعالیت هر یک از اشــخاص موضوع مواد یک و دو حســب مورد با رعایت مقررات مربوط به هر یک از آن‌ها و براساس اعلام ســازمان بورس و اوراق بهــادار خواهد بود. رعایت مقــررات ماده ۴ در دوره تعلیق مجوز، ضروری است.

ماده ۷: در صورت انحلال هر یک از اشخاص موضوع مواد یک و دو، پس از رعایــت کلیه قوانین و مقررات مربوطه و انجام مراحل انحلال و تصفیه، ثبت خاتمه تصفیه منوط به ارایه مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار است.

تبصره: انحلال اجباری مشمول مقررات این ماده نخواهد بود.

دستورالعمل صدور مجوز تأسیس و فعالیت کارگزاری در بورس

(مصوب ۱۳۸۶/۰۱/۳۱ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

مقدمه: به استناد بندهای ۲ و ۶ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه سال ۱۳۸۴، این دستورالعمل به منظور امتیازبندی و انتخاب متقاضیان فعالیت کارگزاری در بورس و همچنین تعیین شرایط شروع فعالیت کارگزاری در بورس تنظیم شده است.

ماده ۱: سازمان بورس و اوراق بهادار (**سبا**) تعداد مجوزهای قابل صدور برای تأسیس کارگزاری یا فعالیت را تعیین و طی اعلان فراخوان، از متقاضیان تأسیس شرکت کارگزاری یا دریافت مجوز فعالیت در بورس مورد نظر دعوت به عمل می‌آورد تا مدارک و اطلاعات خود را ارایه دهند. در فراخوان مذکور حدود خدمات قابل ارایه، بورس مورد نظر و سایر شرایط قید می‌گردد.

ماده ۲: متقاضیان فعالیت کارگزاری در بورس به دو گروه زیر قابل تقسیم هستند:

الف: اشخاصی که به عنوان مؤسس شرکت کارگزاری، تقاضای تأسیس کارگزاری و فعالیت کارگزاری در بورس مورد نظر را دارند.

ب: شرکت‌های کارگزاری که قبلا تأسیس شده ولی تا زمان اعلان فراخوان، مجوز فعالیت کارگزاری در بورس مورد نظر را دریافت ننموده‌اند.

امتیازبندی متقاضیان گروه (الف) براساس ماده (۴) و امتیازبندی متقاضیان گروه (ب) براساس ماده (۵) صورت می‌پذیرد. برای دریافت مجوز، متقاضی

باید حداقل ۵۰ درصد از کل امتیازات مربوط به گروه خود را کسب نماید. فهرست این متقاضیان به عنوان متقاضیان واجد شرایط از بالاترین امتیاز مرتب می‌شود. اولویت‌بندی در صدور مجوز براساس امتیاز اکتسابی در هر گروه از متقاضیان واجد شرایط و به تعداد مجوز قابل صدور در هر گروه که مطابق ماده (۱) تعیین شده است، صورت می‌پذیرد.

ماده ۳: مهلت‌های تأسیس کارگزاری، احراز شرایط شروع فعالیت و شروع عملی فعالیت به قرار زیر است:

الف: برای متقاضیان گروه (الف) مذکور در ماده (۲)، مهلت تأسیس و احراز شرایط شروع فعالیت و شروع عملی فعالیت براساس مجوز صادره، حداکثر چهار ماه از تاریخ ابلاغ اولویت.

ب: برای متقاضیان گروه (ب) مذکور در ماده (۲)، مهلت احراز شرایط شروع فعالیت و شروع عملی فعالیت، حداکثر دو ماه از تاریخ ابلاغ مجوز فعالیت.

تبصره ۱: در صورتی‌که متقاضی در مهلت‌های مقرر در این ماده، حسب مورد نسبت به تأسیس شرکت و احراز شرایط و شروع فعالیت اقدام ننماید، مجوز صادره برای وی، خود به خود لغو می‌شود؛ مگر اینکه متقاضی دلایل کافی ارایه و هیات مدیره **سبا** با درنظر گرفتن مهلت دیگری، موافقت نماید.

تبصره ۲: ابلاغ اولویت به نماینده مؤسسین تحویل یا به آدرس وی ارسال می‌شود و مجوز فعالیت کارگزاری نیز به آخرین آدرس اعلامی متقاضی به **سبا** ارسال می‌گردد.

ماده ۴: امتیاز متقاضیان گروه (الف) مذکور در ماده (۲) برابر جمع امتیازات براساس عوامل زیر است:

الف: سرمایه: سرمایه نقدی هر یک میلیارد ریال یک امتیاز و حداکثر تا ۳۰ امتیاز مشروط به این که متقاضی حداقل ۲۰ امتیاز از این عامل کسب نماید.

ب: ویژگی مؤسس: امتیاز ویژگی مؤسس حاصل جمع امتیاز مؤسسین حقوقی و حقیقی است که هر یک به ترتیب زیر محاسبه می‌شود:

۱ – ب: مؤسس حقوقی: حداکثر امتیاز مؤسسین شرکت کارگزاری که شخصیت حقوقی دارند، مجموعا ۳۵ امتیاز خواهد بود. امتیاز هر یک از این

مؤسسین براساس پیوست شماره (۱) این دستورالعمل محاسبه می‌شود.
۲ – ب: مؤسس حقیقی: حداکثر امتیاز مؤسسین شرکت کارگزاری که شخصیت حقیقی دارند، مجموعاً ۳۵ امتیاز خواهد بود. امتیاز هر یک از این مؤسسین براساس پیوست شماره (۲) این دستورالعمل محاسبه می‌شود.
تبصره: سهامداران استراتژیک مجوز تأسیس در کارگزاری‌هایی که دریافت می‌کنند، نمی‌توانند تا سه سال پس از تأسیس، سهام خود در کارگزاری را به دیگری واگذار نمایند. واگذاری سهام آن‌ها در شرایط اضطراری منوط به موافقت سازمان است.
ماده ۵: امتیاز متقاضیان گروه (ب) مذکور در ماده (۲)، برابر جمع امتیازات براساس عوامل زیر است. این امتیازات براساس وضعیت کارگزاری قبل از فراخوان موضوع ماده (۱) محاسبه می‌شوند:
الف: سرمایه: به ازای هر دو میلیارد ریال سرمایه پرداخت شده شرکت کارگزاری متقاضی، یک امتیاز تا سقف ۱۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود. متقاضی باید حداقل ۵ امتیاز از این عامل کسب نماید.
ب: شعبه کارگزاری: در صورتی‌که کارگزار در هر شهرستان (به غیر از تهران) به تشخیص سازمان، دفتری جهت دریافت سفارش‌های مشتریان و ارایه سایر خدمات دایر کرده باشد و در آن شهرستان، ایستگاه معاملاتی برای اجرای سفارش‌های مشتریان در اختیار داشته باشد، به ازای هر مورد یک شعبه برای وی محسوب می‌شود. برای کارگزار متقاضی، تا دو شعبه به ازای هر شعبه یک امتیاز و بیش از آن هر شعبه ۳ امتیاز، و حداکثر تا سقف ۱۲ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.
ج: تالار اختصاصی: به ازای هر تالار اختصاصی در تهران، ۲ امتیاز و در شهرستان‌های غیر از تهران، ۴ امتیاز و حداکثر تا سقف ۱۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.
د: پرسنل: به ازای هر یک از پرسنل دارای گواهینامه بازار سرمایه، مشروط به اینکه حداقل ۴ ماه در شرکت کارگزاری مشغول فعالیت بوده و نام وی در فهرست بیمه کارکنان این شرکت درج شده باشد، ۲ امتیاز و حداکثر تا

سقف ۱۴ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

هـ: سیستم‌ها: برای برقراری سیستم‌های مناسب کنترل داخلی، حسابداری، کارگزاری، سایت الکترونیکی (به منظور ارایه اطلاعات و سایر خدمات به مشتریان) و ... به تشخیص **سبا**، حداکثر ۲۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

و: مجوزهای اخذ شده: به ازای دریافت مجوزهای سبدگردانی و کارگزار معرف هر کدام یک امتیاز و به ازای تشکیل هر سبد اوراق بهادار مشترک به تشخیص سازمان و متناسب با میزان فعالیت، حداکثر تا ۵ امتیاز در نظر گرفته می شود. به ازای انعقاد هر قرارداد معرف، ۳ امتیاز و به ازای انعقاد هر قرارداد سبدگردانی، ۲ امتیاز در نظر گرفته می‌شود. سقف امتیازات این عامل حداکثر ۱۴ امتیاز خواهد بود.

ز: ارزش معاملات: جمع ارزش معاملات غیر بلوک (کمتر از ۱۰۰ هزار سهم در هر معامله) کارگزاری متقاضی در شش ماهه منتهی به اعلان فراخوان، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه شده و با عدد A که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازای هر یک درصد بیشتر از عدد A، ۱/۵ امتیاز تا سقف ۱۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

$$A = \frac{۱}{\text{تعداد کارگزاران فعال در زمان اعلان فراخوان}}$$

ح: تعداد مشتریان: تعداد مشتریان شرکت کارگزاری متقاضی که در شش ماهه منتهی به تاریخ فراخوان، حداقل یک معامله از طریق شرکت کارگزاری داشته‌اند، محاسبه و بر تعداد کل مشتریان مذکور در سطح کل کارگزاری‌ها تقسیم شده و به ازای هر یک درصد بیشتر از عدد (A) محاسبه شده در بند (ز)، ۲ امتیاز تا سقف ۱۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

ط: تخلفات: به ازای هر تخلف شرکت کارگزاری متقاضی که منجر به اخطار کتبی با درج در پرونده شده باشد، ۲ امتیاز منفی و برای تخلفی که منجر به محرومیت از انجام معاملات شده است، ۴ امتیاز منفی در نظر گرفته شده و

از مجموع امتیازات متقاضی کسر می‌شود.

ماده ۶: صلاحیت حرفه‌ای مدیرعامل و اعضای هیات مدیره متقاضیان گروه (ب) موضوع ماده (۲)، باید ظرف مهلت تعیین شـده به تأیید **سبا** برسد، در غیـر این صورت تقاضای آن‌ها رَد خواهد شـد. همچنین صلاحیت حرفه‌ای اعضـای هیات مدیره و مدیرعامـل متقاضیان گروه (الف)، قبل از تأسـیس شـرکت کارگزاری باید مطابق دسـتورالعمل مربوطه به تأیید **سـبا** برسد و سـرمایه تعهد شده به نام شرکت کارگزاری در شرف تأسیس نزد بانک واریز و گواهی مربوطه ارایه گردد. سـرمایه مذکور منحصرا باید در اجرای موضوع فعالیت شرکت کارگزاری، صرف شود.

مـاده ۷: متقاضیان گروه (الف) و (ب) موضـوع ماده (۲) باید ظرف مهلت‌های تعیین شده در ماده (۳)، نسبت به فراهم آوردن امکانات، پرسنل و سیستم‌های لازم مورد تأیید **سـبا** به شـرح زیر اقدام نمایند تا مجوز فعالیت آن‌ها در بورس مربوطه صادر گردد، در غیر این‌صورت مجوز آن‌ها خود به خود باطل خواهد شد.

الف: تهیه دفتر مرکزی شرکت کارگزاری به متراژ مناسب با کاربری اداری یا تجاری به نام شرکت کارگزاری یا در اجاره آن.

ب: ایجاد بخش پذیرش سـفارش‌های مشتریان و استخدام و آموزش حداقل یک کارشناس برای این بخش مطابق مقررات.

ج: ایجاد بخش معاملات و استخدام یک کارشناس به عنوان مسئول معاملات و یک کارشناس به عنوان معامله‌گر و آموزش آن‌ها مطابق مقررات مربوطه.

د: تشکیل امور مالی و استخدام مسئول امور مالی با تجربه لازم.

هـ: تدوین رویه‌های دریافت و اجرای سفارش‌ها و ثبت و نگهداری حساب‌ها و تهیه فرم‌های لازم و تعیین حدود اختیارات و مسئولیت افراد در این زمینه.

و: خرید و پیاده‌سازی سیستم‌های حسابداری و کارگزاری و سایر نرم‌افزارهای لازم و ارایه حداقل یک تراز مالی از وضعیت شرکت.

ز: تهیه تجهیزات اداری مناسب برای انجام عملیات شرکت.

ح: پذیـرش در کانـون کارگزاران بورس و اوراق بهـادار و عضویت در بورس مربوطه.

تبصـــره ۱: در صورتی‌که دفتر مرکزی کارگزاری در زمان شـــروع فعالیت در اجاره شـــرکت باشد، شـــرکت کارگزاری باید ظرف یک سال پس از تأسیس، محل مناسب مطابق بند (الف) این ماده به عنوان دفتر مرکزی شرکت به نام شرکت کارگزاری خریداری نماید.

تبصره ۲: در صورتی‌که در طول فعالیت شرکت کارگزاری هر یک از شرایط مذکـــور در این ماده نقض شـــود، هیات مدیره **ســـبا** می‌توانـــد ضمن تعلیق فعالیـــت کارگـــزاری، مهلتی حداکثر تا ســـه ماه برای احراز شـــرایط در نظر گیرد و در صورتی‌که در این مهلت شـــرایط لازم احراز نشـــود، مجوز فعالیت کارگزاری را ملغی نماید.

مـــاده ۸: کلیه کارکنان شـــرکت‌های کارگزاری که برای انجام دادوســـتد با ایســـتگاه معاملاتی کار می‌کنند، بایـــد دارای گواهینامه معامله‌گری مربوطه باشند.

ماده ۹:[1]

۱: هیچ شخص حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند به‌طور مستقیم سهامدار بیش از یک شرکت کارگزاری باشد.

۲: مدیرعامـــل و نماینده حقیقـــی عضوهیات مدیره یک شـــرکت کارگزاری نمی‌توانند سهامدار یک شرکت کارگزاری دیگر شوند.

۳: هیچ شـــخص حقیقی یا حقوقی و اشـــخاص وابســـته به آن‌ها نمی‌توانند کنترل بیش از یک شـــرکت کارگزاری را بطور مســـتقیم و یا غیرمستقیم در اختیار داشته باشند.

۴: هر شخص حقیقی یا حقوقی که کنترل یک شرکت کارگزاری را به صورت غیرمســـتقیم در اختیار داشـــته باشـــد نمی‌تواند متقاضی خرید هر درصد از سهام یک شرکت کارگزاری دیگر به‌طور مستقیم باشد.

تبصره۱: منظور از اشـــخاص وابسته، اشـــخاص حقیقی مقصود همسر، افراد تحت تکفل و اشخاص حقوقی تحت کنترل، برای اشخاص حقوقی، اشخاص حقوقی تحت کنترل، اشـــخاص حقوقی تحت کنترل مشـــترک و اشـــخاص

۱. اصلاحی مورخ ۱۳۹۶/۶/۸ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

حقوقی کنترل کننده است.

تبصره ۲: منظور از کنترل، مالکیت بیش از ۵۰ درصد یا تعیین اکثریت اعضای هیات مدیره یک شرکت است.

ماده ۱۰: اعضای هیات مدیره، مدیرعامل و سایر مدیران و کارکنان در یک شرکت کارگزاری مجاز نیستند در شرکت کارگزاری دیگری اشتغال داشته باشند.

ماده ۱۱: کارگزار نمی‌تواند بدون موافقت سازمان فعالیت خود را متوقف نماید.

ماده ۱۲: این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۸۶/۶/۳۱ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید و در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۳۰ و ۱۳۹۶/۶/۸ اصلاح گردید که مشتمل بر یک مقدمه، ۱۲ ماده و ۷ تبصره است.[۱]

۱. اصلاحی مورخ ۹۶/۶/۸ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

پیوست (۱): نحوه امتیازدهی مؤسس شرکت کارگزاری که شخصیت حقوقی دارد

امتیاز مؤسس شرکت کارگزاری که شخصیت حقوقی دارد، از ضرب سه عامل (الف) امتیاز موضوع فعالیت، (ب) ضریب نوع شخصیت حقوقی و (ج) ضریب سهامداری وی که به شرح زیر محاسبه می‌شوند، به دست می‌آید:

الف: امتیاز موضوع فعالیت: امتیاز موضوع فعالیت مؤسس با توجه به نوع فعالیت وی به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- الف: بانک‌ها، بیمه‌ها و نهادهای مالی مجاز، برابر ۱۲ امتیاز

۲- الف: مؤسسات مالی و اعتباری، برابر ۸ امتیاز

۳- الف: سایر اشخاص حقوقی (شامل شرکت‌های تولیدی، خدماتی، بازرگانی و تعاونی)، برابر ۵ امتیاز

ب: ضریب نوع شخصیت حقوقی: ضریب نوع شخصیت حقوقی به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- ب: شرکت‌های سهامی عام و شرکت‌های تعاونی که بیش از ۲۵۰ سهامدار یا عضو داشته باشند، برابر یک

۲- ب: شرکت‌های سهامی عام و شرکت‌های تعاونی که بین ۵۰ تا ۲۵۰ سهامدار یا عضو داشته باشند، برابر ۰/۸

۳ - ب: شرکت‌های سهامی عام و شرکت‌های تعاونی که کمتر از ۵۰ سهامدار یا عضو داشته باشند و شرکت‌های سهامی خاص، برابر ۰/۶۵

۴- ب: سایر اشخاص حقوقی، برابر ۰/۵

ج: ضریب سهامداری: برای مؤسسی که ۲۰ درصد و بیشتر از کل سرمایه شرکت کارگزاری را تأمین نماید، ضریب سهامداری برابر یک در نظر گرفته می‌شود. برای مؤسسی که کمتر از ۲۰ درصد از کل سرمایه شرکت کارگزاری را تأمین نماید، به ازای هر یک درصد کمتر، ۰/۱ از عدد یک کسر خواهد شد.

پیوست (۲): نحوه امتیازدهی مؤسس شرکت کارگزاری که شخصیت حقیقی دارد

برای تعیین امتیاز مؤسس شرکت کارگزاری که شخصیت حقیقی دارد، امتیاز سوابق تجربی وی به شرح بند (الف) زیر محاسبه شده و با امتیاز سوابق تحصیلی وی که به شرح بند (ب) محاسبه می‌شود، جمع می‌شود و حاصل جمع در ضریب سهامداری وی که به شرح بند (ج) به دست می‌آید، ضرب می‌شود.

الف: امتیاز سوابق تجربی: برای محاسبه امتیاز سوابق تجربی مؤسس، ابتدا امتیاز وی در هر سمت براساس فرمول زیر محاسبه شده و امتیاز سمت‌های مختلف با یکدیگر جمع می‌شود:

ضریب ماه × ضریب سمت مؤسس × ضریب موضوع فعالیت محل کار مؤسس × مدت تجربه کاری در هر سمت به ماه

سقف امتیاز سابقه تجربی هر مؤسس ۶ امتیاز و مجموع امتیاز سوابق تجربی مؤسسین شرکت کارگزاری که شخصیت حقیقی دارند، حداکثر ۲۰ امتیاز خواهد بود. حداکثر امتیاز ضریب موضوع فعالیت محل کار مؤسس و ضریب سمت وی از جدول زیر استخراج می‌شود:

ردیف	موضوع اصلی فعالیت شرکت محل کار متقاضی	سمت متقاضی	ضریب موضوع فعالیت	ضریب سمت متقاضی
۱	کارگزاری	مدیرعامل	۱	۱
		نماینده ۱	۱	۰/۸۵
		عضو موظف هیات مدیره	۱	۰/۷
		نماینده ۲	۱	۰/۷
		عضو غیرموظف هیات مدیره	۱	۰/۵
		کارمند ارشد صف	۱	۰/۶
		کارمند صف	۱	۰/۴
		سایر کارکنان	۱	تا سقف ۰/۳

۲	بورس‌ها یا نهادهای وضع کننده مقررات در بازار سرمایه	بالاترین مقام	۱	۱
		عضو موظف هیات مدیره یا رکن مشابه	۱	۰/۹
		مدیر ارشد صف	۱	۰/۹
		مدیر میانی مربوط به امور کارگزاران	۱	۰/۸۵
		سایر مدیران میانی صف	۱	۰/۶
		عضو غیر موظف هیات مدیره	۱	۰/۶
		کارمند ارشد مربوط به امور کارگزاران	۱	۰/۶۵
		سایر کارمندان ارشد صف	۱	۰/۵
		کارمند صف	۱	۰/۴
		سایر کارکنان	۱	تا سقف ۰/۳
۳	واسطه گری مالی، شرکت‌های سبد گذاری مرکزی و کانون‌های بازار سرمایه	مدیرعامل	۰/۹	۰/۹
		عضو موظف هیات مدیره	۰/۹	۰/۸۵
		مدیر ارشد صف	۰/۹	۰/۸
		مدیر میانی صف	۰/۹	۰/۷
		عضو غیر موظف هیات مدیره	۰/۹	۰/۶
		کارمند ارشد صف	۰/۹	۰/۴
		مدیر مالی، رئیس حسابداری یا رئیس حسابداری داخلی	۰/۹	۰/۳
		سایر کارکنان	۰/۹	تا سقف ۰/۲
۴	تولیدی یا خدماتی بزرگ	مدیرعامل	۰/۷	۰/۸
		عضو موظف هیات مدیره	۰/۷	۰/۷
		عضو غیر موظف هیات مدیره	۰/۷	۰/۴
		مدیر ارشد	۰/۷	۰/۵
		مدیر مالی، رئیس حسابداری یا رئیس حسابرسی داخلی	۰/۷	۰/۴
		کارکنان ارشد مالی	۰/۷	۰/۳
		سایر کارکنان مالی	۰/۷	تا سقف ۰/۲

۵	تولیدی یا خدماتی متوسط	مدیرعامل	۰/۶	۰/۸
		عضو موظف هیات مدیره	۰/۶	۰/۷
		عضو غیر موظف هیات مدیره	۰/۶	۰/۴
		مدیرارشد	۰/۶	۰/۵
		مدیرمالی، رئیس حسابداری یا رئیس حسابرسی داخلی	۰/۶	۰/۴
		کارکنان ارشد مالی	۰/۶	۰/۳
		سایر کارکنان مالی	۰/۶	تا سقف ۰/۲
۶	تولیدی یا خدماتی کوچک	مدیرعامل	۰/۴	۰/۸
		عضو موظف هیات مدیره	۰/۴	۰/۷
		عضو غیر موظف هیات مدیره	۰/۴	۰/۴
		مدیرارشد	۰/۴	۰/۵
		مدیرمالی، رئیس حسابداری یا رئیس حسابرسی داخلی	۰/۴	۰/۴
		کارکنان ارشد مالی	۰/۴	۰/۳
		سایر کارکنان مالی	۰/۴	تا سقف ۰/۲
۷	امور دولتی	بالاترین مقام	۰/۶	۰/۸
		مدیرارشد	۰/۶	۰/۷
		مدیرمیانی	۰/۶	۰/۵
		مدیران و رؤسای مرتبط با امور مالی یا سرمایه‌گذاری	۰/۶	۰/۸
		کارکنان ارشد مرتبط با امور مالی یا سرمایه‌گذاری	۰/۶	۰/۷
		سایر کارکنان	۰/۶	۰/۳
۸	حسابرسی	مدیرحسابرسی	۰/۸	۰/۸
		سرپرست حسابرسی	۰/۸	۰/۷
		حسابرس ارشد	۰/۸	۰/۶
		حسابرس	۰/۸	۰/۵
		کمک حسابرس	۰/۸	۰/۴
۹	سایر موارد	مدرس دانشگاه در دروس اقتصاد، مدیریت مالی، حسابداری، سرمایه‌گذاری	۰/۷	۰/۷
		مدرس دانشگاه سایر دروس مرتبط	۰/۵	۰/۷
		کارشناس رسمی دادگستری در زمینه‌های مرتبط	۰/۶	۰/۵
		وکیل دادگستری	۰/۵	۰/۵
		سایر	۰/۴	تا سقف ۰/۵

توضیحات:

۱: ضریب ماه برابر ۰/۲ در نظر گرفته شده که توسط هیات مدیره سبا قابل تغییر است.

۲: منظور از مدیر ارشد، مدیری است که در یک رده پایین‌تر از بالاترین مقام اجرایی قرار دارد.

۳: منظور از مدیر میانی، مدیری است که در دو رده پایین‌تر از بالاترین مقام اجرایی قرار دارد.

۴: در صورتی که متقاضی در یک دوره زمانی معین، بیش از یک شغل داشته باشد، در آن مدت شغلی که بیشترین امتیاز را دارد در نظر گرفته می‌شود.

۵: منظور از مدیران یا کارکنان صف، آن دسته از مدیران یا کارکنان هستند که در رابطه با فعالیت اصلی شخصیت حقوقی انجام وظیفه می‌کنند.

۶: منظور از شرکت بزرگ، شرکتی است که تعداد پرسنل آن بیش از ۲۰۰ نفر یا جمع دارایی‌های آن بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال یا درآمد ناخالص آن طی یک سال بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال است.

۷: منظور از شرکت متوسط، شرکتی است که تعداد پرسنل آن بیش از ۵۰ و کمتر از ۲۰۰ نفر یا جمع دارایی‌های آن بیش از ۵۰ و کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال یا درآمد ناخالص آن طی سال بیش از ۵۰ و کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال باشد.

۸: منظور از شرکت کوچک، شرکتی است که شرکت تولیدی یا خدماتی بزرگ یا متوسط محسوب نشود.

۹: هرجا سقف امتیاز معین شده است، امتیاز متقاضی با توجه به سوابق تجربی وی، توسط **سبا** تعیین می‌شود، به طوری که از سقف تعیین شده تجاوز ننماید.

ب: امتیاز سوابق تحصیلی: امتیاز سوابق تحصیلی مؤسس شرکت کارگزاری، براساس جدول زیر و توضیحات آن تعیین می‌شود. مجموع امتیاز

سوابق تحصیلی مؤسسین شرکت کارگزاری که شخصیت حقیقی دارند، حداکثر ۱۵ امتیاز خواهد بود.

ردیف	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	امتیاز هر نفر
۱	دکتری	مدیریت مالی، اقتصاد، حسابداری و مهندسی مالی	۶
۲	دکتری	مدیریت، بانکداری، بیمه و مهندسی صنایع	۵/۵
۳	دکتری	ریاضی، آمار، مهندسی و حقوق	۴/۵
۴	دکتری	سایر رشته‌ها	۳/۵
۵	کارشناسی ارشد	مدیریت مالی، اقتصاد، حسابداری و مهندسی مالی	۵
۶	کارشناسی ارشد	مدیریت، بانکداری، بیمه و مهندسی صنایع	۴
۷	کارشناسی ارشد	ریاضی، آمار، مهندسی و حقوق	۳/۵
۸	کارشناسی ارشد	سایر رشته‌ها	۳
۹	کارشناسی	مدیریت مالی، اقتصاد، حسابداری و مهندسی مالی	۴
۱۰	کارشناسی	مدیریت، بانکداری، بیمه و مهندسی صنایع	۳
۱۱	کارشناسی	ریاضی، آمار، مهندسی و حقوق	۲/۵
۱۲	کارشناسی	سایر رشته‌ها	۲

توضیحات:

به امتیازات فوق به ازای تألیف هر مقاله مرتبط با امور مالی که در مجلات معتبر چاپ شده یا تأییدیه چاپ گرفته باشد، ۰/۵ امتیاز و به ازای تألیف هرکتاب مرتبط با امور مالی ۱ امتیاز اضافه می‌شود. مجموع امتیازات تألیف مقاله و کتاب، حداکثر ۴ امتیاز خواهد بود.

در صورتی‌که رشته تحصیلی مؤسس در یک مقطع با رشته تحصیلی وی در مقطع تحصیلی پایین‌تر تفاوت داشته باشد، تفاوت امتیاز بین مقطع بالاتر با امتیاز مقطع تحصیلی پایین‌تر در همان رشته محاسبه شده و با امتیاز مؤسس

در مقطع پایین‌تر جمع می‌شود تا امتیاز سوابق تحصیلی مؤسس بدست آید. مثلا اگر مؤسس مدرک کارشناسی ارشد در رشته مدیریت مالی و کارشناسی در رشته مهندسی ارایه دهد، امتیاز سوابق تحصیلی وی به قرار زیر محاسبه می‌شود:

(امتیاز کارشناسی رشته مدیریت مالی – امتیاز کارشناسی ارشد رشته مدیریت مالی) + امتیاز کارشناسی رشته مهندسی = امتیاز سوابق تحصیلی مؤسس

= ۲ + (۵ – ۴) = ۳

ج: ضریب سهامداری: برای مؤسسی که ۱۵ درصد و بیشتر از کل سرمایه شرکت کارگزاری را تأمین نماید، ضریب سهامداری برابر یک در نظر گرفته می‌شود. برای مؤسسی که کمتر از ۱۵ درصد از کل سرمایه شرکت کارگزاری را تأمین نماید، به ازای هر یک درصد کمتر، ۰/۱ از عدد یک کسر خواهد شد.

ضوابط اجرایی بازار جبرانی

(مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۲۳ هیات مدیره بورس کالای ایران و اصلاحیه ۱۳۹۰/۱۱/۰۳)

ماده ۱: بازار جبرانی طبق بند ۷ دستورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران و جهت تأمین وجه تضمین جبرانی موضوع ماده ۳۴ این دستورالعمل در دوره زمانی یک ساعت پس از پایان جلسه معاملات روزانه گشایش می‌یابد.

ماده ۲: بازار جبرانی جهت بستن موقعیت تعهدی باز خرید و موقعیت تعهدی باز فروش مشتریان بدهکار به صورت جداگانه گشایش می‌یابد.

ماده ۳: بازار جبرانی متشکل از ۶ دوره ۱۰ دقیقه ای حراج تک قیمتی می‌باشد.

تبصره: کمیته آتی متناسب با شرایط بازار می‌تواند نسبت به افزایش تعداد دوره‌های حراج تک قیمتی اتخاذ تصمیم نماید.

ماده ۴: دامنه نوسان قیمت در دوره‌های اول تا ششم حراج تک قیمتی به ترتیب با افزایش ۳، ۶، ۹، ۱۲، ۱۸ و ۲۷ درصد به اضافه حد نوسان قیمت روز جاری نسبت به قیمت تسویه روز کاری قبل تعیین می‌گردد.

تبصره: در صورت افزایش تعداد دوره‌های حراج تک قیمتی دامنه نوسان قیمت در دوره‌های بعدی توسط کمیته آتی تعیین خواهد شد.

ماده ۵: دوره حراج تک قیمتی شامل یک دوره پیش گشایش و یک حراج تک قیمتی می‌باشد.

ماده ۶: در ابتدای هر دوره حراج تک قیمتی، سامانه معاملاتی سفارش مربوط به قراردادهای مشتریان بدهکار را بر اساس لیست اعلامی اتاق

پایاپای و به صورت تصادفی، با قیمت حداقل یا حداکثر دامنه نوسان قیمت آن دوره در سامانه معاملاتی قرار می دهد.

ماده ۷: کارگزاران جهت معامله سفارشات موضوع ماده ۶ می‌توانند طی دوره پیش‌گشایش رقابت نمایند. در پایان هر دوره سامانه معاملاتی عملیات حراج تک قیمتی را انجام خواهد داد.

ماده ۸: تنها در صورتی که در پایان هر دوره، تمام یا قسمتی از سفارشات مشتریان بدهکار معامله نگردد، دوره حراج تک قیمتی بعدی آغاز می‌گردد.

شرایط فعالیت شرکت‌های کارگزاری عضو بورس کالای ایران برای معاملات قراردادهای آتی

(مصوب ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

۱: مقرر شـد به شرکت‌های کارگزاری عضو بورس کالای ایران (اعم از فعال در بخش محصولات کشـاورزی، فلزی یا پتروشـیمی) با احراز شـرایط زیر، مجوز معامله‌ی قراردادهای آتی در این بورس اعطا گردد:

الف: تعیین و معرفی مسئول پذیرش سفارش‌های معامله قراردادهای آتی که می‌تواند هم‌زمان مسـئولیت پذیرش سـفارش سایر معاملات را نیز به عهده داشته باشد و ارایه آموزش‌های لازم به وی

ب: تعییـن و معرفـی معامله‌گـر قراردادهای آتی دارای مجـوز معامله‌گری قراردادهای آتی

ج: تدویـن رویه‌های مکتـوب به منظور افتتاح حسـاب، اخذ، ثبت و اجرای سـفارش‌های متقاضیان انعقاد قراردادهای آتی و ثبت معاملات قراردادهای آتی و نگهداری اسناد و مدارک مربوطه و گزارشگری

د: نصب و راه‌اندازی نرم‌افزارهای مورد نیاز و تامین تجهیزات و سخت‌افزارهای ضروری

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران درخصوص کارگزاری‌های عضو

(مصوب ۱۳۸۸/۳/۰۲ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحیه ۱۳۹۲/۱۲/۱۲)

در جهت اجرای مفاد بند ۶ ماده (۱) و ماده (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و به منظور تعیین وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو خود، این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۸۸/۰۳/۰۲ و اصلاحیه آن در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۲ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده۱: اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

الف: **سبا**: سازمان بورس و اوراق بهادار.

ب: **بورس**: شرکت بورس کالای ایران.

ج: **کارگزار**: منظور کارگزار عضو بورس کالای ایران است. در صورتی‌که دستورالعمل عضویت بورس کالا به تصویب نرسیده باشد؛ منظور از کارگزار عضو، کارگزاری است که مجوز فعالیت بورس کالای ایران را دارد.

ماده ۲: ظرف هفت روز کاری پس از پایان مهلتی که برای کارگزاران به منظور ارسال آخرین گزارش‌های مربوط به هر ماه تعیین شده است، بورس فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری را برای هر کارگزاری تکمیل می‌نماید و درصورت مشاهده هرگونه نقص، موضوع را ظرف سه روزکاری کتباً به کارگزاری مربوطه اطلاع دهد. وجود هرگونه نقص در گزارش‌های مذکور براساس این فرم، به منزله عدم دریافت گزارش توسط بورس می‌باشد.

تبصره ۱: در صورتی‌که کارگزار در طول یک سال بیش از یک‌بار در ارسال گزارش‌های موضوع این ماده، مهلت‌های تعیین شده در مقررات مربوطه را رعایت ننماید، یا در ارسال گزارش‌های مربوط به هر ماه بیش از ۱۵ روز تأخیر داشته باشد؛ بورس موظف است موضوع را به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** گزارش نماید.

تبصره ۲: محتوا و فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری، متناسب با مقررات مصوب و آنچه بعدا به تصویب می‌رسد، به پیشنهاد معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاست سازمان تعیین و به بورس ابلاغ می‌گردد.

ماده ۳: درصورتی‌که گزارش‌های ماهانه دریافتی موضوع ماده (۲) دارای نقص نباشد، بورس حداکثر ظرف ۲۰ روز پس از دریافت این گزارش‌ها، فرم بررسی ماهانه کارگزاری‌ها را برای هر کارگزاری، تکمیل و در صورتی‌که پاسخ به هر یک از سؤالات فرم مذکور نشان دهنده نقض مقررات توسط کارگزاری باشد، توضیح کارگزاری را ظرف هفت روز پس از اتمام مهلت تکمیل این فرم، دریافت و در صورت قانع‌کننده نبودن توضیحات کارگزاری، ظرف سه روزکاری بعد به همراه نظرات خود به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** ارسال می‌نماید. عدم دریافت یا عدم ارایه توضیحات کارگزاری مانع از ارسال این گزارش به مرجع مذکور نخواهد بود.

تبصره: محتوا و فرم کنترل گزارش‌های ماهانه کارگزاری، متناسب با مقررات مصوب و آنچه بعدا به تصویب می‌رسد، به پیشنهاد معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاست سازمان تعیین و به بورس ابلاغ می‌گردد.

ماده ۴: سبا قبل از آغاز هر سال، برنامه رسیدگی سالانه بورس را تهیه و به آن شرکت اطلاع می‌دهد. بورس می‌تواند نظرات اصلاحی خود را در مورد این برنامه به سبا ارایه نماید، تا در صورت تأیید سبا، برنامه رسیدگی مطابق آن اصلاح گردد. نظرات اصلاحی قبل از تأیید و ابلاغ سبا، لازم‌الاجرا نبوده و بورس باید مطابق برنامه رسیدگی که توسط سبا ابلاغ شده است، رسیدگی‌های خود را انجام دهد.

مـــاده ۵: بورس در هـــر بازدید از دفاتـــر مرکزی و شـــعب و نمایندگی‌های کارگزاری‌ها که در برنامه سالانه رسیدگی پیش‌بینی شده است، فرم گزارش بازدید از کارگزاری راحداکثر ظرف مهلت دو روز کاری پس از تاریخ بازدید، تکمیل می‌نماید. درصورتی‌که پاسخ به هریک از سؤالات مطرح شده در این فرم نشان دهنده نقض مقررات توسط کارگزاری باشد، بورس باید توضیحات کارگـــزاری مربوطـــه را ظرف یک هفته از تاریخ تکمیل این فرم دریافت و در صـــورت قانع‌کننده نبودن این توضیحات به همراه نظرات بورس ظرف مدت یـــک هفته از اتمام این مهلت به مرجع رســـیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران ســـبا ارســـال نماید. عـــدم دریافت یا عدم ارایه توضیحات کارگزاری مانع از ارسال این گزارش به مراجع مذکور نخواهد بود.

تبصره ۱: چگونگی و نحوه انتخاب دوره بررســـی در فرم مذکور در این ماده و همچنین نحوه انتخاب کارگزاری و دفاتر، شـــعب و نمایندگی آن‌ها و سایر موارد لازم در برنامه سالانه رسیدگی بورس پیش‌بینی می‌شود.

تبصـــره ۲: محتوا و فـــرم بازدید از دفاتر مرکزی و شـــعب و نمایندگی‌های کارگزاری‌ها، متناســـب با مقررات مصوب و آنچه بعداً به تصویب می‌رسد، به پیشـــنهاد معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاســـت سازمان تعیین و به بورس ابلاغ می‌گردد.

تبصـــره ۳: هرگاه در فرم گـــزارش بازدید از کارگزاری، بررســـی نمونه‌ای و تصادفی ذکر شـــده باشـــد، بورس باید کاربرگی به همین منظور تهیه نماید که در آن روش‌های رســـیدگی شامل نمونه‌ها و نتایج رسیدگی به نحو کافی مســـتند شـــود و به ضمیمه فرم مذکور در پرونده کارگزاری نگهداری گردد. سبا می‌تواند موارد مورد نظر خود را در این‌مورد به بورس اعلام نماید.

مـــاده ۶: بورس حداکثر ۲۰ روز پـــس از دریافت صورت‌های مالی کارگزاری که مصوب مجمع عمومی اســـت، فرم بررسی سالانه کارگزاری‌ها را براساس صورت‌های مالی حسابرســـی شده و سایر گزارش‌ها و مدارک دریافتی، برای هـــر کارگزاری تکمیل می‌نماید و گزارش فعالیت هیات مدیره، حســـابرس و بـــازرس قانونی آن کارگزاری را مورد بررســـی قرار می‌دهـــد. در صورتی که

جواب هر یک از سؤالات مذکور در این فرم نشان دهنده نقض مقررات توسط کارگزاری باشد یا کارگزاری براساس گزارش حسابرس و بازرس قانونی از قوانین و مقررات تخلف نموده باشد، بورس ظرف هفت روز پس از پایان این مهلت توضیح کارگزاری را در خصوص هر یک از موارد، دریافت و در صورت قانع‌کننده نبودن توضیحات، به همراه نظرات خود حداکثر ظرف دو روزکاری بعد به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا، ارسال می‌نماید.

تبصره: محتوا و فرم بررسی سالانه کارگزاری‌ها، متناسب با مقررات مصوب و آنچه بعدا به تصویب می‌رسد، به پیشنهاد معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاست سازمان تعیین و به بورس ابلاغ می‌گردد.

ماده ۷: به منظور تقویت سیستم نظارتی و کنترل داخلی، کلیه بازدیدها باید توسط حداقل دو کارشناس صورت گیرد و کلیه فرم‌های موضوع این دستورالعمل و سایر گزارش‌های مربوط به رسیدگی‌ها و بازدیدهای انجام شده توسط بورس ، باید توسط یک کارشناس تهیه و توسط کارشناس دیگر بررسی و تأیید شود.

ماده ۸: چنانچه بورس علاوه بر مواردی که در فرم‌های موضوع مواد (۲)، (۳)، (۵) و (۶) معین شده است، تمایل داشته باشد رسیدگی‌های دیگری برای اطمینان از رعایت مقررات از کارگزاری‌های عضو خود داشته باشد، باید مراتب را به سبا اعلام تا پس از تأیید سبا، در فرم‌های مربوطه یا در دستور کار یا برنامه رسیدگی بورس، پیش بینی شود.

ماده ۹: از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، بورس دارای اختیارات زیر است:

الف: اعطای مجوز ایجاد شعبه یا نمایندگی به کارگزاری‌های عضو خود؛

ب: اعطای مجوز ایجاد تالار اختصاصی به کارگزاری‌های عضو خود ؛

ج: اعطای حق دسترسی به سامانه معاملاتی بورس به کارگزاری‌های عضو خود؛

د: صدور مجوز برای کارکنان کارگزاری‌های عضو که گواهینامه لازم را دارند،

جهت دسترسی به سامانه معاملاتی و ورود به محل‌های معاملات بورس؛

هـ: دریافت اطلاعـات کارگزاری‌های عضو خود و مدیـران و کارکنان آن‌ها در راسـتای انجـام وظایف محولـه و ثبت آن در بانـک اطلاعاتی مربوطه و به‌روزرسانی مستمر آن.

و: نظارت و بازرسـی سرزده و نظام‌مند طبق برنامه رسیدگی؛ از شرکت‌های کارگـزاری به منظور حصول اطمینان از اینکه کارگزاران شـرایط لازم برای انـواع فعالیت‌های موضـوع بندهای الف، ب، ج و د فـوق را در مدت اعتبار مجوزهای مزبور حفظ می‌نمایند.

ز: نظـارت بر شـرکت‌های کارگزاری به منظور اطمینـان از عدم فعالیت در زمینه‌هایی که مسـتلزم اخذ مجوز است، بدون دریافت مجوز مربوطه یا پس از پایان اعتبار آن.

ح: تهیه گزارش‌های کارشناسـی در خصوص شکایت مشتریان از کارگزاران، معاملات و ناهنجاری‌های بازارهـا و هرگونه تخلفات احتمالی صورت گرفته توسـط کارگزاران به درخواست سبا یا کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار یا هیات داوری حسب مورد.

تبصـره: بورس در اجرای اختیارات موضوع این ماده ملزم به رعایت مقررات است.

مـاده ۱۰: بـورس هر ماه گزارشـی از وضعیت کارگزاران فعـال و غیر فعال، شعبه های آن‌ها، معامله‌گران ایستگاه‌های معاملاتی، تعداد مشتریان برخط و الکترونیکی هر کارگزاری به تفکیک و حجم معاملات آنها، مجوزهای فعالیت اخذ شـده یا تمدید شـده و همچنین تاریخ اعتبار و اتمـام کلیه مجوزهای فعالیـت کارگـزاران را حداکثر تـا پانزدهم ماه بعد و همچنین هر سـه ماه گزارشـی از بررسی‌ها و بازرسی‌های انجام شـده از شرکت‌های کارگزاری و دفاتر، شـعبه و نمایندگی های آن‌ها را تا پایان ماه بعد تهیه و به سبا ارسال می‌نماید.

ماده ۱۱: بورس باید به منظور اجرای اختیارات و وظایف تعیین شده موضوع این دسـتورالعمل، همواره نیروی انسانی صلاحیت‌دار کافی به تشخیص سبا

استخدام، آموزش و در اختیار داشته باشد.

ماده ۱۲: بورس می‌تواند برای انجام موارد مذکور در این دستورالعمل از خدمات حسابرسان معتمد سبا استفاده نماید. استفاده از خدمات سایر نهادهای مربوطه حسب مورد، طبق مقررات در هر حال رافع مسئولیت بورس در خصوص وظایف و اختیاراتی که به آن تفویض شده است، نمی‌باشد.

ماده ۱۳: یک نسخه از کلیه فرم‌ها و مدارک رسیدگی بورس، در پرونده مخصوصی (بصورت دستی یا الکترونیکی) به گونه‌ای نگهداری می‌شود که بازیابی آن‌ها به سهولت امکان‌پذیر باشد.

ماده ۱۴: در مواقعی که بورس در بررسی‌های گزارش‌های ماهانه، فرم گزارش بازدید از کارگزاری، بررسی گزارش‌های سالیانه، توضیحات کارگزاری را قانع‌کننده تشخیص دهد، باید موضوع را طی گزارشی حاوی دلایل قانع‌کننده بودن توضیحات کارگزاری با تأیید مدیریت مربوطه در بورس تهیه کرده و به ضمیمه فرم گزارش مربوطه بایگانی نماید.

ماده ۱۵: بورس باید یک نسخه از مقررات مصوب خود درخصوص کارگزاری‌هارا بلافاصله به سبا ارسال نماید. همچنین کلیه بخشنامه‌ها و اطلاعیه‌های صادره توسط بورس، باید در چارچوب اختیارات آن‌ها بوده و هم‌زمان با ابلاغ به کارگزاران، یک نسخه از آن به سبا نیز ارسال گردد.

ماده ۱۶: این دستورالعمل در ۱۶ ماده و ۸ تبصره در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۲ به تصویب هیات مدیره سبا رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا است.

فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری

توضیحات:

۱: پاسخ‌های «بلی» نشان دهنده رعایت و پاسخ‌های «خیر» نشان دهنده عدم رعایت مقررات است که با علامت √ نشان داده می‌شود. در صورتی که سوال مطرح شده، موضوعیت ندارد، علامت مزبور در ستون «مورد ندارد» درج شود. چنانچه در مورد برخی از سوالات مطرح شده در این چک لیست، کاربرگ تهیه شده است، درج شماره کاربرگ در قسمت عطف الزامی است.

۲: سوالات دارای علامت *، در صفحه توضیحات دارای توضیح مرتبط می‌باشند.

نام شرکت کارگزاری: تاریخ تکمیل: ماه مورد گزارش: شماره صفحه:

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
۱	آیا گزارش‌های ماهانه دریافتی از کارگزاری به پیوست نامه رسمی کارگزاری بر روی صفحه سربرگ‌دار دارای شماره، تاریخ و امضای مقام مسئول می‌باشد ؟					
* ۲	آیا تراز آزمایشی کل شامل گردش بدهکار و بستانکار و مانده بدهکار و بستانکار به تاریخ پایان ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات به قسمی که تراز برقرار باشد، ارسال شده است؟					
۳	آیا گزارش مانده تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد به قسمی که با مانده حساب وجوه نقد در تراز برقرار باشد، ارسال شده است؟					

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
۴	آیا برای کلیه حساب‌های بانکی گزارش شده در گزارش تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد، صورت مغایرت بانکی در تاریخ پایان ماه مورد گزارش تهیه و به همراه صورت حساب بانک در تاریخ پایان ماه مورد گزارش و روز بعد از آن، فهرست اقلام باز و گزارش توضیح اقلام باز، در صورت وجود ارسال شده است؟					
۵	آیا گردش و مانده آیا گردش و مانده آیا گردش و مانده آیا گردش و مانده روزانه کلیه حساب‌های بانکی مرتبط با بورس کالا در دفاتر شرکت کارگزاری به همراه گردش و مانده روزانه صورت حساب بانکی حساب‌های مذکور، از ابتدا تا پایان ماه، تهیه و ارسال گردیده است؟					
۶	آیا گردش و مانده روزانه حساب سرفصل پیش‌دریافت از مشتریان از ابتدا تا پایان ماه، تهیه و ارسال گردیده است؟					
۷	آیا گردش و مانده روزانه حساب کنترل اعتبار اعطایی به مشتریان از ابتدا تا پایان ماه، تهیه و ارسال گردیده است؟					
* ۸	آیا «گزارش مانده سنی بدهکاران و بستانکاران بیش از یک ماه کارگزاری» به تفکیک اشخاص به تاریخ پایان ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضا مقام مجاز در زیر کل صفحات طبق فرمت تعیین شده تهیه و در مهلت مقرر، ارسال شده است؟				۱-۱ و ۱-۲	

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
* ۹	آیا گزارش گردش تفصیلی»حساب کنترل تهاتر وجوه مشتریان» در ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات به قسمی که گردش و مانده این حساب با گردش و مانده آن در تراز ماهانه کل مطابقت داشته باشد، ارسال شده است؟					
* ۱۰	آیا گزارش تفصیلی حساب سرمایه‌گذاری‌های شرکت کارگزاری به تاریخ پایان ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات طبق فرمت تعیین شده ارسال شده است؟				۲	
۱۱	آیا گزارش معاملات الکترونیکی (اینترنتی و برخط) طبق فرمت تعیین شده به امضای مقام مجاز ذیل کلیه صفحات در مهلت‌های مقرر ارسال شده است؟				۳	
۱۲	آیا جمع تعدادی و ریالی معاملات الکترونیکی(اینترنتی و بر خط) اول دوره در گزارش ماه مورد بررسی با جمع تعدادی و ریالی پایان دوره این نوع معاملات در گزارش دوره قبل مطابقت دارد؟				۳	

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
۱۳	آیا گزارش کنترل رعایت دستورالعمل الزامات کفایت سرمایه به قسمی که مانده‌های مبنای محاسبه با مانده‌های مندرج در تراز آزمایشی ماهانه تطابق داشته باشد، طبق فرمت تعیین شده و به امضای مقام مجاز ارسال شده است؟				۴	
۱۴	آیا گردش و مانده حساب سرمایه و کلیه حساب‌های تفصیلی شرکا (در صورت وجود) ارسال شده است؟					
	نام و نام خانوادگی تهیه کننده: تاریخ و امضا			نام و نام خانودگی تایید کننده: تاریخ و امضا		

توضیحات سوالات مربوط به: فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری

۲: فقـط در صـورت وجود نقص عمده به تشـخیص بـورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.

۸: فقـط در صـورت وجود نقص عمده به تشـخیص بـورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.

۹: فقـط در صـورت وجود نقص عمده به تشـخیص بـورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.

۱۰: فقـط در صورت وجود نقص عمده به تشـخیص بـورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.

فرم بررسی گزارش ماهانه کارگزاری

توضیحات:

۱: پاسخ‌های «بلی» نشان دهنده رعایت و پاسخ‌های «خیر» نشان دهنده عدم رعایت مقررات است که با علامت √ نشان داده می‌شود. در صورتی که سوال مطرح شده، موضوعیت ندارد، علامت مزبور در ستون «مورد ندارد» درج شود. چنانچه در مورد برخی از سوالات مطرح شده در این چک لیست، کاربرگ تهیه شده است، درج شماره کاربرگ در قسمت عطف الزامی است.

۲: سوالات دارای علامت *، در صفحه توضیحات دارای توضیح مرتبط می‌باشند.

نام شرکت کارگزاری: تاریخ تکمیل: ماه مورد گزارش:

صفحه:

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
* ۱	آیا تراز ماهانه مطابق دستورالعمل به موقع ارسال شده است؟					
۲	آیا کلیه حساب‌های بانکی که به عنوان «حساب جاری معاملاتی مشتریان» یا «حساب‌های بانکی مرتبط با بورس کالا» در تراز تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد گزارش شده‌اند، قبل از تاریخ تهیه گزارش، رسما به مرجع یا مراجع مربوطه معرفی شده‌اند؟					
۳	آیا کلیه حساب‌های بانکی که در تراز تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد به عنوان حساب جاری معاملاتی مشتریان گزارش شده‌اند، از نوع حساب جاری بانکی هستند؟					

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
۴	آیا صورت مغایرت بانکی برای حساب جاری معاملاتی مشتریان و سایر حساب‌های مرتبط با بورس کالا، طبق فرمت تعیین شده و به طور صحیح تهیه گردیده است؟				۵	
۵	آیا حساب پیش دریافت از مشتریان در سطح حساب‌های کل تعریف شده است؟					
۶	آیا حساب کنترل اعتبار اعطایی به مشتریان در سطح حساب‌های کل تعریف شده است؟					
۷	آیا کلیه نقل و انتقال وجوه بین کارگزاری و مشتری از طریق انتقال بین حساب‌های بانکی کارگزاری و مشتری صورت پذیرفته است؟					
۸	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، حداکثر مجموع ارزش سفارش‌های خرید کارگزاری در هر روز کمتر یا مساوی ده برابر مجموع مانده حساب پیش‌دریافت از مشتریان و حساب کنترل اعتبار اعطایی به مشتریان در پایان همان روز می‌باشد؟					
۹	آیا در طول ماه مورد بررسی، مجموع مانده حساب‌های بانکی که به عنوان «حساب جاری معاملاتی مشتریان» یا «حساب بانکی مرتبط با بورس کالا» معرفی شده‌اند، در پایان هر روز بزرگتر یا مساوی مجموع مانده « حساب پیش‌دریافت از مشتریان» و «حساب کنتری اعتبار اعطایی» به مشتریان در پایان همان روز می‌باشد؟					

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
۱۰	آیا براساس تراز آزمایشی ماهانه، «حساب کنترل تهاتر وجوه مشتریان» در سرفصل حساب‌های کل مطابق مقررات مربوطه ایجاد گردیده است؟					
* ۱۱	آیا مجموع مانده حساب‌های سرمایه‌گذاری کارگزاری در سهام سایر شرکت‌ها، مطابق حدود تعریف شده در مقررات است؟				۲	
۱۲	آیا مجموع مانده حساب‌های تفصیلی حساب نقد و بانک با مانده این حساب در تراز آزمایشی ماهانه مطابقت دارد؟					
* ۱۳	آیا مانده حساب‌های تنخواه‌گردان در پایان ماه مورد بررسی، در حد معقول است به طوری که شبهه سوءاستفاده از این حساب را برای خروج سرمایه یا اعطای اعتبار به اشخاص خاص برطرف نماید؟					
۱۴	در صورتی که طبق گزارش ماهانه کنترل کفایت سرمایه، نصاب‌های مقررات مربوطه نقض شده است، آیا کارگزاری در نقض نصاب‌های یاد شده مقصر نیست؟				۴	
* ۱۵	در صورتی که طبق گزارش ماهانه کنترل کفایت سرمایه، نصاب‌های مقررات مربوطه نقض شده است، آیا کارگزاری گزارش لازم به همراه برنامه اصلاحی خود را به سازمان و رونوشت آن را به بورس، ارسال نموده است؟				۴	

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
۱۶	آیا در صورت مغایرت بانکی پایان ماه مورد گزارش، مانده‌ها مطابق مانده حساب بانک در گزارش تفصیلی و صورتحساب بانک است و محاسبات به طور صحیح انجام شده است؟				۵	
*۱۷	در صورتی که حساب تفصیلی شرکاء در دفاتر دارای مانده بدهکار باشد، آیا مجموع مانده‌ها کمتر از ده درصد سود باقیمانده مندرج در تراز آزمایشی است؟					
۱۸	آیا توضیحات کارگزاری برای عدم تسویه با بدهکارانی که بیش از یک ماه به کارگزاری بدهکارند معقول و منطقی به نظر می‌رسد؟					

نام و نام‌خانوادگی تهیه‌کننده:

نام و نام خانوادگی تأییدکننده:

تاریخ و امضا تاریخ و امضا

توضیحات سوالات مربوط به: فرم بررسی گزارش ماهانه کارگزاری

۱: حداکثر تا ۱۵ یا ۲۰ ماه بعد حسب نوع مجوزهایی که کارگزاری دارد.

۱۱: سرمایه‌گذاری کارگزاری در سهام سایر شرکت‌ها حداکثر باید ۷۰درصد حقوق صاحبان سهام یا سرمایه پرداخت شده کارگزاری (هر کدام که کمتر است) باشد؟ دقت شود که حساب سرمایه‌گذاری ممکن است شامل سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار غیر از سهام باشد.

۱۳: کنترل یاد شده با هدف بررسی سوء استفاده از این حساب‌ها از جمله خروج سرمایه یا اعطای اعتبار می‌باشد.

۱۵: در صورت ارسال برنامه اصلاحی، شماره و تاریخ نامه ارسالی به سازمان

که رونوشـــت آن هم زمان به بورس و فرابورس ارایه شـــده است، در قسمت توضیحات درج شود.

۱۷: در صورتی که پاسخ به این سوال منفی باشد، مانده حساب‌های تفضیلی شرکاء باید معقول بوده و به معنی خروج سرمایه از شرکت تلقی نشود.

فرم شماره ۳: بازدید از دفاتر شرکت های کارگزاری

بسمه تعالی							
فرم بازدید از دفاتر شرکت های کارگزاری							
نام شرکت کارگزاری:			**تاریخ بازدید:**				
نشانی دفتر مورد بازدید:		**دوره مورد بررسی:**	**از تاریخ ..... لغایت تاریخ .....**				
نوع دفتر مورد بازدید:		**اسامی بازدیدکنندگان:**					
عنوان دفتر مورد بازدید:							
۸- چک لیست بازدید							
ردیف	**سوال**	**بلی**	**خیر**	**م/ن**	**عطف**	**توضیحات**
۱	آیا محل مـــورد بازدید دارای تابلـــوی مناســـب در رؤیـــت عمومی حاوی نام و مشخصات شـــرکت کارگـــزاری و عنوان محل می‌باشد؟					
* ۲	آیا نشـــانی محل مورد بازدید قبـــلا بـــه مرجـــع یـــا مراجع مربوطـــه طـــی نامه رســـمی کارگـــزاری بـــر روی صفحـــه ســـربرگ دار دارای شـــماره، تاریـــخ و امضاء مقام مســـئول با ذکر عنوان آن اعلام شـــده است؟					

* ۳	آیا آخرین شاغلین در محل مورد بازدید و شغل آن‌ها با اطلاعاتی که قبلا به مرجع یا مراجع مربوطه اعلام گردیده است، تطابق دارند؟					
* ۴	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، فرم مشخصات مشتریان کارگزاری مطابق مقررات مربوطه به طور کامل تنظیم و مدارک مربوط به شکل صحیح و کامل دریافت و بایگانی گردیده است؟					
۵	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، اطلاعات مشتریان کارگزاری مطابق مقررات مربوطه در سیستم رایانه ای کارگزاری به طور کامل ثبت شده است؟					
۶	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، اطلاعات سفارشات خرید مشتریان قرادادهای آتی کالا، مطابق مقررات مربوطه در سیستم رایانه ای کارگزاری به طور کامل ثبت شده است؟					
۷	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، اطلاعات سفارشات فروش مشتریان مطابق مقررات مربوطه در سیستم رایانه‌ای کارگزاری به طور کامل ثبت شده است؟					
۸	آیا شرکت کارگزاری، بخش‌های پذیرش، معاملات و حسابداری را به تفکیک ایجاد کرده و نیروی انسانی کافی به هر یک از بخش‌ها اختصاص داده است؟					

۹	آیا شرکت کارگزاری اختیارات و وظایف مسئوولان پذیرش، معاملات و حسابداری را به طور کتبی تهیه و به آن‌ها ابلاغ نموده است؟					
۱۰	آیا وسایل و تجهیزات مناسب اداری در حد متعارف، در اختیار بخش‌های پذیرش، معاملات و حسابداری گذاشته شده است؟					
۱۱	آیا سیستم حسابداری شرکت کارگزاری در مکان مورد بازدید، قادر به ارایه تراز کل آزمایشی،گردش حساب پیش دریافت از مشتریان و اعتبار اعطایی به مشتریان می‌باشد؟					
* ۱۲	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، برای کلیه سفارش‌های خرید، مقررات مربوطه، به طور کامل رعایت شده است؟					
* ۱۳	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، مقررات مربوطه در دریافت و اجرای کلیه سفارش‌های فروش به طور کامل رعایت شده است؟					
* ۱۴	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، واریزی ها به حساب‌های بانکی کارگزاری، کلیه وجوه مشتریان جهت انجام معاملات به حساب های جاری معاملاتی مشخص شده واریز شده اند؟					
۱۵	آیا در دوره بررسی، مانده حساب ها در دفاتر کارگزاری با مانده ی حساب های گزارش شده ماهیانه ارسالی کارگزاری تطابق دارد؟					

۱۶	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، نقل و انتقال وجوه بین کارگزاری و مشتری از طریق حساب های فی ما بین بانکی کارگزاری و مشتری صورت پذیرفته است؟					
۱۷	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، کلیه معاملات برای مشتریان بر اساس سفارش هایی است که مشتریان از طریق یکی از روش های قابل قبول(الکترونیکی، مرکز تماس تلفنی یا حضوری) و با رعایت مقررات مربوطه به کارگزاری ارایه داده‌اند؟					
۱۸	آیا بر اساس بازدید به عمل آمده از دفتر محل بازدید متعلق به شرکت کارگزاری، دفتر مزبور شرایط اولیه دریافت مجوز را حفظ نموده است؟					
* ۱۹	آیا شرکت کارگزاری در محل مورد بازدید، صرفا خدماتی را که مجوز آن‌ها را دریافت نموده است، ارایه می‌دهد؟					
* ۲۰	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی انتقال طلب مشتریان (تهاتر حساب)، مقررات مربوطه به طور کامل رعایت شده است؟					
* ۲۱	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، مقررات مربوطه درخصوص دریافت وجه از مشتریان و ثبت آن در حساب ها رعایت شده است؟					
* ۲۲	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، مقررات مربوطه در پرداخت وجوه به مشتریان رعایت شده است؟					

* ۲۳	آیا صورت مغایرت بانکی به صورت ماهانه برای حساب‌های بانکی (معاملاتی و غیر معاملاتی) توسط شرکت کارگزاری به درستی تهیه و نگهداری شده است؟				۵	
۲۴	آیا تغییرات صاحبان سهام در دوره بررسی که در دفتر سهام شرکت کارگزاری ثبت شده است، به تأیید سازمان رسیده است؟					
۲۵	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، مقررات مربوط به اخذ تأییدیه از شرکت سپرده گذاری مرکزی در خصوص معاملات وکالتی به طور کامل رعایت شده است؟					
سوالات مربوط به دستورالعمل الزامات کفایت سرمایه						
* ۲۶	آیا نسبت‌های کفایت سرمایه در مهلت های تعیین شده، به موقع محاسبه و به تأیید مقامات مربوطه رسیده اند؟				۴	
* ۲۷	آیا در فرم محاسبه نسبت‌های کفایت سرمایه، ضرایب حساب‌ها با شرح حساب ها تطبیق دارد؟				۴	
* ۲۸	آیا ارقام مندرج به عنوان مانده حساب‌ها در فرم محاسبه نسبت‌های کفایت سرمایه، با مانده حساب ها در دفاتر کارگزاری در تاریخ محاسبه مطابقت دارد؟				۴	
۲۹	آیا در محاسبه نسبت های کفایت سرمایه، مانده کلیه حساب‌ها در دفاتر حتی حساب‌های انتظامی، لحاظ شده و براساس سرفصل های مندرج در دستورالعمل به شکل صحیح طبقه بندی شده اند؟				۴	

* ۳۰	آیا بر اساس ضرایب، مانده‌ها و طبقه بندی مورد نظر کارگزاری، نسبت های کفایت سرمایه به صورت صحیح محاسبه شده اند؟				۴	
سوالات مربوط به مقررات معاملات برخط						
* ۳۱	در صورت بهره‌برداری کارگزاری از زیرساخت دسترسی برخط بازار، آیا در تمام مدت بهره برداری از زیر ساخت یاد شده، کارگزاری دارای مجوز معتبر صادره از طرف سازمان بوده است؟					
* ۳۲	آیا نرم‌افزار زیر ساخت دسترسی برخط مورد استفاده شرکت کارگزاری با نرم افزار مندرج در مجوز صادره از طرف سازمان یا مدارک ارایه شده به منظور اخذ مجوز تطابق دارد؟					
* ۳۳	آیا شرکت کارگزاری، نیروی انسانی واجد شرایط که به تأیید سازمان رسیده است، به عنوان مدیر معاملات برخط استفاده می کند؟					
* ۳۴	آیا رویه مورد استفاده برای ارزیابی صلاحیت حرفه ای متقاضی دسترسی معاملات بر خط به تصویب هیات مدیره کارگزاری رسیده است؟					
* ۳۵	آیا در رویه موضوع بند ۳۴، نحوه ارزیابی صلاحیت متقاضی دسترسی به معاملات برخط، به شکل کامل و کافی تشریح شده است؟					
* ۳۶	آیا رویه کارگزاری برای ارزیابی صلاحیت متقاضی دسترسی به معاملات برخط (موضوع بند ۳۴) منجر به ارزیابی عینی متقاضی می‌شود؟					

* ۳۷	آیا مستندات کارگزاری نشان می دهند که کارگزاری رویه خود برای ارزیابی صلاحیت متقاضی دسترسی به معاملات برخط و مقررات مربوطه در این زمینه را در عمل و قبل از ارایه دسترسی به زیرساخت معاملات برخط، رعایت می‌کند؟					
* ۳۸	آیا مستندات کافی که نشان دهنده اجرای رویه کارگزاری برای ارزیابی صلاحیت متقاضی دسترسی به معاملات برخط، به شکل مناسب، قابل بازیابی و با تأیید مسئول یا مسئولین مربوطه بایگانی می‌شود؟					
* ۳۹	آیا مشتریانی که به زیر ساخت معاملات برخط کارگزاری دسترسی دارند، دارای قرارداد منعقده معتبر مطابق مقررات مربوطه هستند؟					
* ۴۰	در صورت استفاده کارگزاری از زیرساخت دسترسی برخط بازار جهت معامله برای مشتریان توسط نمایندگان، آیا مجوز لازم از بورس، اخذ شده است؟					
* ۴۱	آیا کارگزاری رویه‌های معامله از طریق سیستم معاملات برخط بازار، محدودیت ها، شرایط و مخاطرات مربوط به این نوع معاملات را از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم رسانده است؟					

سوالات مربوط به مقررات مبارزه با پولشویی						
* ۴۲	در صورت وجود عدم تطابق کدپستی ثبت شده در فرم مشخصات مشتری با کدپستی مندرج در کارت ملی مشتری، آیا طی یک ماه از تاریخ کشف موضوع، مغایرت مذکور برای تطبیق با کارت ملی رفع شده یا شرکت کارگزاری ارایه خدمات به مشتری را متوقف نموده است؟					
* ۴۳	در صورت انجام معامله توسط وکیل مشتری یا نماینده قانونی اشخاص صغیر و محجورین، اسناد مثبته قانونی و سند رسمی دال بر صحت سمت وکیل یا نماینده قانونی دریافت گردیده است؟					
* ۴۴	آیا در نرم‌افزارهای مورد نظر و بانک های اطلاعاتی کارگزاری، محل مناسب برای درج یکی از شماره های شناسایی یکتا (حسب مورد؛ شماره ملی، شناسه ملی و کد پستی برای نشانی‌ها) پیش بینی شده است؟					
* ۴۵	آیا امکان جستجو بر اساس شماره‌های مذکور در بند ۴۴ در نرم افزار فراهم گردیده است؟					
* ۴۶	آیا برنامه های آموزشی مستمر در مورد چگونگی شناسایی مشتریان، کشف عملیات و معاملات مشکوک و نحوه گزارش‌دهی آن‌ها مطابق برنامه اعلام شده قبلی کارگزاری، به‌صورت مرتب انجام شده است؟					

* ۴۷	آیا بایگانی اسناد و مدارک در شرکت کارگزاری به نحوی است که اطمینان معقولی حاصل گردد مبنی بر اینکه پرونده‌های منتهی به پنج سال اخیر به صورت فیزیکی نگهداری و بایگانی شده اند؟					
* ۴۸	آیا کلیه اطلاعات مربوط به گردش حساب هر شخص در کارگزاری و دریافت و پرداخت های صورت گرفته به آنان، از زمان شروع فعالیت کارگزاری تا تاریخ بررسی، بصورت الکترونیکی نگهداری شده اند؟					
* ۴۹	آیا شناسایی مشتریان به منظور ارایه خدمات، به یکی از طرق مقتضی پیش بینی شده در مقررات(نظیر مراجعه حضوری به کارگزاری جهت احراز هویت در صورت امکان، یا مراجعه به دفاتر اسناد رسمی و یا سفارتخانه‌های ایران جهت تأیید و احراز هویت و ...) صورت گرفته است؟					
نام و نام خانوادگی بازدید کننده:		نام و نام خانوادگی بازدید کننده:				
امضاء		امضاء				

۱: پاسخ های «بلی» نشان دهنده رعایت و پاسخ های «خیر» نشان دهنده عدم رعایت مقررات است که با علامت √ نشان داده می شود. در صورتی‌که سوال مطرح شده موضوعیت ندارد، علامت مزبور در ستون "مورد ندارد" درج شود. چنانچه در مورد برخی سوالات مطرح شده در این چک لیست، کاربرگ تهیه شده است، درج شماره کاربرگ مربوطه در ستون «عطف» الزامی است.
۲: سوالات دارای علامت *، در صفحه توضیحات دارای توضیح مرتبط

می‌باشند. جهت مشاهده توضیح هر سوال دارای این علامت می توان با کلیک نمودن بر روی شـماره سـوال، توضیح مربوطه را مشـاهده نموده و با کلیک مجدد بر روی شماره سوال در صفحه توضیحات، مجدداً به صفحه چک لیست بازگشت.

۳: سوالات دارای رنگ زمینه ای خاکستری، همزمان با تکمیل چک لیست‌های موجود در صفحات قبل به صورت خودکار پاسـخ داده می شود. سایر سوالات دارای رنگ زمینه‌ای سفید می بایست به صورت دستی و بر اساس مشاهدات و بررسی های صورت گرفته توسط کارشناس بازدید کننده پاسخ داده شود.

۴: در بازدید از شـعب و نمایندگی‌های کارگزاران، پاسخ به سوالات ۲۰ لغایت ۴۶ «فرم گزارش بازدید از کارگزاری» ضرورت ندارد.

فرم بررسی صورت‌های مالی کارگزاری

توضیحات:

۱: پاسخ‌های «بلی» نشان دهنده رعایت و پاسخ‌های «خیر» نشان دهنده عدم رعایت مقررات است که با علامت √ نشان داده می‌شود. در صورتی که سوال مطرح شده، موضوعیت ندارد، علامت مزبور در ستون «مورد ندارد» درج شود. چنانچه در مورد برخی از سوالات مطرح شده در این چک لیست، کاربرگ تهیه شده است، درج شماره کاربرگ در قسمت عطف الزامی است.

۲: سوالات دارای علامت *، در صفحه توضیحات دارای توضیح مرتبط می باشند.

نام شرکت کارگزاری: تهیه‌کننده: دوره مالی منتهی به: تاریخ تهیه گزارش:

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
* ۱	آیا گزارش بازرس و حسابرس، صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده، گزارش هیات مدیره کارگزاری و اظهارنظر حسابرس راجع به آن‌ها و گزارش سالانه بازرس مطابق مقررات به موقع ارسال شده است؟					
۲	آیا در انتخاب یا تغییر حسابرس و بازرس کارگزاری، مقررات مربوطه رعایت شده و تأیید سازمان اخذ شده است؟					
* ۳	در صورتی که در گزارش بازرس قانونی شرکت کارگزاری، صریحاً نسبت به رعایت ضوابط و مقررات سازمان توسط شرکت کارگزاری اظهار نظر نشده است، آیا کارگزاری در قرارداد منعقده خود با بازرس قانونی، وظیفه کنترل رعایت مقررات را توسط بازرس پیش‌بینی کرده و اقدامات لازم را طبق مقررات انجام داده است؟					
۴	آیا کارگزار در تغییر سهامداران خود مقررات را رعایت نموده است؟					

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
۵	آیا اطلاعات و مدارک تغییرات در سهامداران کارگزاری، به موقع به مراجع ذیربط ارسال شده است؟					
۶	آیا کلیه حساب‌های بانکی که در یادداشت پیوست صورت‌های مالی به عنوان حساب جاری معاملاتی مشتریان گزارش شده‌اند، از نوع حساب جاری بانکی هستند؟					
* ۷	آیا مجموع مانده حساب‌های سرمایه‌گذاری کارگزاری، مطابق حدود تعریف شده در مقررات است؟					
* ۸	درصورتی‌که مانده حساب جاری شرکاء دارای مانده بدهکار باشد، آیا مجموع مانده این حساب‌ها، کمتر از ده درصد سود باقیمانده مندرج در صورت سود و زیان است ؟					
* ۹	آیا اظهارنظر حسابرس در مورد صورت‌های مالی کارگزاری مقبول یا مشروط با بندهای شرط قابل قبول بوده است؟					
۱۰	در صورتی که حسابرس شرکت کارگزاری، راجع به صحت نسبت‌های کفایت سرمایه که بر اساس مانده‌های صورت‌های مالی حسابرسی شده محاسبه شده‌اند، اظهارنظر ننموده است؛ آیا شرکت کارگزاری در انجام محاسبات مذکور و پی‌گیری دریافت اظهارنظر حسابرس در این مورد، اقدامات لازم را انجام داده است؟					
۱۱	آیا طبق محاسبات اظهار شده و اقلام مندرج در صورت مالی حسابرسی شده کارگزاری، نصاب‌های دستورالعمل الزامات کفایت سرمایه توسط کارگزاری رعایت شده است؟					
۱۲	در صورتی که نصاب‌های محاسبه شده نقض شده باشد، آیا کارگزاری گزارشی به همراه برنامه اصلاحی خود را به سازمان و رونوشت آن به بورس و فرابورس ارسال نموده است؟					

ردیف	سوال	بلی	خیر	م/ن	عطف	توضیحات
۱۳	در صورتی که نصاب‌های محاسبه شده دستورالعمل کفایت سرمایه نقض شده باشد، آیا کارگزاری در نقض نصاب‌های یاد شده مقصر نیست؟					
۱۴	آیا بازرس شرکت کارگزاری در گزارش خود به موردی ناشی از عدم رعایت قوانین و مقررات توسط کارگزاری اشاره ننموده است؟					
۱۵	آیا با بررسی دارایی‌های مندرج در ترازنامه حسابرسی شده شرکت کارگزاری و یادداشت‌های توضیحی مربوط به آنها، این اطمینان حاصل می‌شود که تمام دارایی‌های کارگزاری در راستای اهداف و موضوع فعالیت کارگزاری مورد استفاده قرار گرفته است؟					
۱۶	آیا با بررسی بدهی‌های مندرج در ترازنامه حسابرسی شده شرکت کارگزاری و یادداشت‌های توضیحی مربوط به آنها، این اطمینان حاصل می‌شود که تمام بدهی‌های کارگزاری در راستای اهداف و موضوع فعالیت کارگزاری ایجاد شده است؟					
* ۱۷	آیا با بررسی درآمدهای مندرج در صورت سود و زیان حسابرسی شده شرکت کارگزاری و یادداشت‌های توضیحی مربوط به آنها، این اطمینان حاصل می‌شود که درآمدهای کارگزاری معقول است؟					
* ۱۸	آیا با بررسی هزینه های مندرج در صورت سود و زیان حسابرسی شده شرکت کارگزاری و یادداشت‌های توضیحی مربوط به آنها، این اطمینان حاصل می‌شود که وضعیت هزینه های کارگزاری معقول بوده است؟					

نام و نام‌خانوادگی تهیه‌کننده: تاریخ و امضا:

نام و نام خانوادگی تأییدکننده: تاریخ و امضا:

توضیحات سوالات مربوط به: فرم بررسی صورت‌های مالی کارگزاری

۱: بر اساس ماده ۲ دستورالعمل ثبت، نگهداری و گزارش‌دهی اسناد، مدارک و اطلاعات اشخاص تحت نظارت.

۳: با اســتناد به ماده ۹ دســتورالعمل موسسات حسابرســی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۶/۰۵/۰۸و اصلاحیه ۱۳۹۰/۱۱/۱۷ شورای عالی بورس.

۷: ســرمایه‌گذاری کارگزاری در سهام سایر شرکت‌ها حداکثر باید ۷۰درصد حقوق صاحبان ســهام یا ســرمایه پرداخت شــده کارگزاری (هــر کدام که کمتر است) باشد؟ دقت شــود که حساب سرمایه‌گذاری ممکن است شامل سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار غیر از سهام باشد.

۸: در صورتی که پاســخ به این سوال منفی باشد، مانده حساب‌های تفصیلی شرکاء باید معقول بوده و به معنی خروج سرمایه از شرکت تلقی نشود.

۹: در صورت مشروط بودن اظهارنظر حسابرس، (تشخیص قابل قبول بودن) بندهای شرط، به عهده بورس یا فرابورس است.

۱۷: لازم به ذکر اســت که عمده درآمدهای شــرکت، ناشــی از فعالیت‌های کارگزاری باشد.

۱۸: لازم به ذکر اســت که عمده درآمدهای شــرکت، ناشــی از فعالیت‌های کارگزاری باشد.

صورت مغایرت بانکی

به تاریخ منتهی به					
بانک.....شعبه..... شماره حساب.....					**(ارقام به ریال)**
مانده طبق دفاتر شرکت[۱]:			**مانده طبق صورتحساب بانک[۲]:**		
اضافه می شود اقلام باز بستانکاربانک:			**اضافه می شود اقلام باز بدهکار دفاتر شرکت:**		
۱	.....		۱	.....	
۲	.....		۲	.....	
۳	.....		۳	.....	
۴	سایر اقلام باز		۴	سایر اقلام باز	
جمع اقلام باز بستانکار بانک		۰	**جمع اقلام باز بدهکار دفاتر شرکت**		۰
کسر می‌شود اقلام باز بدهکار بانک:			**کسر می‌شود اقلام باز بستانکار دفاتر شرکت:**		
۱	.....		۱	.....	
۲	.....		۲	.....	
۳	.....		۳	.....	
۴	سایر اقلام باز		۴	سایر اقلام باز	
جمع اقلام باز بدهکار بانک		۰	**جمع اقلام باز بستانکار دفاتر شرکت**		۰
مانده واقعی		۰	**مانده واقعی**		۰

۱: مانده طبق دفاتر شرکت باید با مانده بانک در تراز آزمایشی معین ارسالی به تاریخ پایان ماه مطابقت داشته باشد.

۲: مانده طبق صورتحساب بانک باید با مانده بانک در صورتحساب اخذ شده از بانک به تاریخ پایان ماه مورد گزارش مطابقت داشته باشد.

نام و نام خانوادگی تهیه کننده:
امضاء

نام و نام خانوادگی تأیید کننده:
امضاء

دستورالعمل اجرایی دریافت سفارش‌های تلفنی با استفاده از مرکز تماس کارگزاری

(مصوب ۱۳۹۰/۰۲/۳۱ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

این دستورالعمل به منظور دریافت سفارش‌های تلفنی جهت انجام معاملات اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس با استفاده از مرکز تماس کارگزاری در تاریخ ۱۳۹۰/۰۲/۳۱ شامل ۲۸ ماده و ۱۰ تبصره و یک پیوست به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴مجلس شورای اسلامی، تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل و قرارداد پیوست به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. بورس: شرکت بورس اوراق بهادار تهران و شرکت بورس کالای ایران است.

۲. فرابورس: شرکت فرابورس ایران است.

۳. عضو: کارگزار پذیرفته شده در بورس یا فرابورس است که امکان دریافت سفارش‌های تلفنی مشتریان را با استفاده از مرکز تماس فراهم نموده است.

۴. مرکز تماس: عبارت است از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهایی که به واسطه آن امکان ثبت سفارش‌های تلفنی مشتری توسط عضو فراهم می‌شود.

۵. سفارش تلفنی: درخواست خرید یا فروش اوراق بهادار و کالا و اخذ سایر اطلاعات مربوط به آن طبق مقررات است که توسط مشتری با استفاده از مرکز تماس، جهت اجرا به عضو ارسال می‌شود.

۶. مشـــتری: شـــخص حقیقی یا حقوقی اســـت که متقاضی خرید یا فروش اوراق بهادار و کالا از طریق مرکز تماس می‌باشد.

۷. کاربر پاسخگوی عضو: کاربری از کارکنان عضو است که وظیفه دریافت تماس‌های تلفنی و ثبت آن در سامانه معاملات را بر عهده دارد.

ماده۲: مرکز تماس مورد اســـتفاده عضو بایـــد قبلاً از حیث مواردی از قبیل امنیت و قابلیت‌های فنی به‌ویژه جهت تعیین صحیح هویت مشتری و حفظ تمامیت پیام‌های مورد مبادله و نگهداری ســـوابق به صورت مطمئن در یک ســـطح معقول و متعارف به تایید سازمان رسیده و امکانات مناسبی را جهت کنترل و نظارت مستمر بر حفظ شرایط فوق در اختیار سازمان قرار دهد.

تبصـــره۱: صدور تاییدیه مندرج در صدر این ماده رافع مســـئولیت عضو در خصوص تامین امنیت و قابلیت‌های فنی مرکز تماس نمی‌باشد.

تبصـــره۲: بهره‌برداری از مرکز تماس تایید شـــده موضـــوع این ماده پس از پلمپ آن توسط سازمان امکان‌پذیر است و هرگونه تغییر در آن مستلزم اخذ تاییدیه مجدد از سازمان می‌باشد.

ماده۳: درخواســـت اخذ تاییدیه موضوع ماده ۲ این دستورالعمل باید توسط عضو کتبا و به همراه مســـتندات مورد نیاز به ســـازمان ارایه شود. در صورت کامل بودن اطلاعات و مســـتندات فوق، سازمان نظر خود را مبنی بر پذیرش یا رد درخواست ارایه شده به عضو متقاضی اعلام می‌نماید.

ماده۴: عضو می‌تواند خدمات مرکز تماس خود را در اختیار مشـــتریانی که حایز شرایط زیر باشند، قرار دهد:

۱. داشتن ۱۸سال تمام

۲. نداشـــتن منع معاملات اوراق بهادار و کالا که توســـط ســـازمان یا سایر مراجع ذی‌صلاح اعلام شده باشد

تبصره: در مورد مشـــتریان حقوقی، شخص معرفی شـــده از سوی وی باید حایز شرایط موضوع این ماده باشد.

مـــاده۵: عضو باید قراردادی را مطابق نمونه پیوســـت این دســـتورالعمل، با مشتریان در خصوص استفاده از خدمات مرکز تماس منعقد نماید.

ماده۶: مشتری موظف است شماره تلفن یا تلفن‌های خود را جهت دریافت خدمات از طریق مرکز تماس به عضو اعلام نماید.

تبصره۱: در صورتی که مشتری از شماره تلفن‌های خارج از شماره‌های اعلامی موضوع این ماده با تلفن‌های اعلامی عضو در قرارداد تماس حاصل نماید، کاربر پاسخگوی عضو مکلف است یک تا پنج سوال امنیتی شخصی مندرج در صفحه اطلاعات مشتری را قبل از گرفتن دستورات وی، به‌طور تصادفی از مشتری پرسش نماید و در صورت پاسخ اشتباه قرارداد را معلق و مراتب را به‌طور رسمی به مشتری جهت تعیین وضعیت آتی قرارداد اطلاع دهد.

تبصره۲: هر یک از عضو و مشتری می‌تواند در قالب قرارداد فی‌مابین، ارایه خدمات را صرفا به شماره تلفن‌های اعلامی مشتری محدود نماید. در این صورت عضو نباید در صورت تماس از طریق سایر خطوط به مشتری مذکور خدمات ارایه کند.

ماده۷: ساعت و روزهای ارایه خدمات از طریق مرکز تماس باید در قرارداد فی‌مابین عضو و مشتری مشخص شده و عضو متعهد است در زمان‌های توافق شده در قرارداد نسبت به دریافت سفارش‌های تلفنی و اجرای آن‌ها اقدام نماید. در خارج از زمان‌های تعیین شده در قرارداد، عضو مسئولیتی در قبال دریافت و اجرای سفارش‌های تلفنی نخواهد داشت.

تبصره: در صورتی که در زمان ارایه سفارش‌های تلفنی نماد معاملاتی اوراق بهاداری متوقف و یا اطلاعیه عرضه کالایی منتشر نشده باشد، چنانچه تا یک هفته نماد مذکور باز نشده و یا اطلاعیه عرضه کالای مورد نظر منتشر نگردد، سفارش مذکور ملغی‌الاثر خواهد شد.

ماده۸: عضو باید نام کاربر و رمز عبور استفاده از خدمات مرکز تماس را به صورت محرمانه و چاپی ظرف حداکثر یک هفته پس از امضای قرارداد، در اختیار مشتری قرار دهد و ارایه خدمات آغاز گردد.

ماده۹: در صورتی که رمز عبور استفاده از خدمات مرکز تماس حداقل سه بار به صورت متوالی اشتباه وارد شود، خدمات مرکز تماس برای شخص

مزبور غیرفعال شده و ارایه خدمات به وی مشروط به مراجعه مجدد به عضو می‌باشد.

مـاده ۱۰: عضو در زمـان ارایه نام کاربر و رمز عبور مشـتری باید کارمندان پذیرش را به عنوان کاربر یا کاربران پاسخگوی عضو مرکز تماس به مشتری معرفی نماید. ارتباط مشتری با کاربر یا کاربران پاسخگوی عضو به‌طورخودکار توسط مرکز تماس انجام می‌شود.

ماده۱۱: عضو مکلف اسـت ترتیباتی اتخاذ نماید که در هر تماس مشتری و پس از برقراری ارتباط، نام عضو، در شـروع هر مکالمه از طریق مرکز تماس اعلام شود.

ماده۱۲: سـفارش‌های تلفنی دریافتی با اسـتفاده از خدمـات مرکز تماس عضـو تفاوتی با سـفارش‌های کتبی حضوری ندارد و کلیـه مقررات مربوط بـه دریافت، ثبت و اجرای سـفارش‌ها، در خصوص سـفارش‌های تلفنی نیز لازم‌الاجرا می‌باشند. سفارش دریافتی از مشتریان از طریق مرکز تماس صرفا در صورت رعایت مقررات مربوط اجرا می‌شود.

ماده ۱۳: مشـتری می‌تواند در چارچوب مقـررات و قرارداد منعقده با عضو، نسـبت به ارسـال، تغییر یا لغو سـفارش تلفنی از طریق مرکز تماس اقدام نماید.

ماده ۱۴: تنها دارنده نام کاربری و رمز عبور، مشتری است. مسئولیت استفاده و حفاظـت از رمـز عبور و نام کاربری و نیز مسـئولیت انجام هرگونه معامله که دریافت سـفارش آن از طریق نام کاربری و یا رمز عبور مشـتری صورت می‌گیرد بر عهده وی می‌باشد. مشتری همچنین مسئول خسارت‌هایی است کـه در نتیجه عـدم رعایت قوانین و مقررات و مفاد این قرارداد توسـط وی حادث شود. در صورتی که مشتری ثابت نماید نام کاربری و رمز عبور وی به واسطه تقصیر عضو یا کارمندان آن توسط شخص دیگری مورد استفاده قرار گرفته مسئولیتی نداشـته و می‌تواند جهت دریافت خسارات احتمالی وارده به عضو رجوع نماید.

ماده۱۵: عضو باید در هنگام دریافت سفارشات مشتری به طور متعارف عمل

کرده و در صورت وجود تردید موجه در هویت مشـــتری، به جهت عواملی از قبیل تفاوت فاحش در صوت و امثال آن از اجرای سفارش خودداری کرده و مراتب را به طریق مقتضی به اطلاع مشتری برساند.

مـــاده۱۶: در صورتی که محتوای صوت و پیام مشـــتری بـــه هر علت مبهم، مجمل، نارســا یا مخدوش باشـــد، عضو مکلف است از ترتیب اثر دادن به آن سفارش یا درخواست خودداری نموده و مراتب را به طریق مقتضی به اطلاع مشتری برساند.

ماده۱۷: عضو، مسئول حوادثی که خارج از حیطه اختیار و بدون تقصیر وی رخ می‌دهد، نمی‌باشد.

ماده۱۸: در صورتی که به واســـطه اعمال حقوق متعلق به عضو در قرارداد، مشـــتری متحمل ضرر و زیان گردد، عضو، مسئول جبران خسارت‌های وارده نخواهد بود.

ماده۱۹: عضو باید شـــخصی را به عنوان مسئول مرکز تماس منصوب نماید. این شخص موظف به نظارت مستمر بر رعایت مقررات و الزامات ویژه ارسال و دریافت ســـفارش‌های تلفنی با اســـتفاده از مرکز تمـــاس و انجام اقدامات کنترلی و نظارتی لازم از جمله احراز هویت مشتری و رعایت الزامات ابلاغی توسط سازمان می‌باشد.

مـــاده۲۰: تمامی تماس‌های تلفنی که با اســـتفاده از مرکـــز تماس دریافت می‌گردد، طبق شـــرایط ابلاغی توســـط ســـازمان، ثبت و سفارش‌های تلفنی توســـط کاربر پاسخگوی عضو از طریق سامانه مدیریت سفارش (OMS) به سامانه معاملات ارسال خواهد شد.

تبصره۱: تا زمان استفاده از PAM به جای OMS، کلیه تماس‌های مشتری از طریق PAM نیز قابل اجرا خواهد بود.

تبصره۲: ارســـال ســـفارش‌های تلفنی به صورت مستقیم توسط مشتری به ســـامانه معاملات از طریق سامانه مدیریت ســـفارش (OMS) تابع مقررات معاملات برخط می‌باشد.

ماده۲۱: عضو موظف اســـت کلیه تماس‌های تلفنی بین مشـــتری و عضو را

در مرکز تماس خود طبق ضوابط اعلامی سازمان به صورت مطمئن ثبت و نگهداری و حسب درخواست به سازمان ارایه نماید.

ماده۲۲: عضو باید رویه‌های قابل اتکایی را جهت شناسایی مشتری در هر تماس در قالب قرارداد فی‌مابین با مشتری مشخص نماید.

تبصره: فایل‌های صوتی مزبور با مشخصات شماره تلفن مشتری، نام کاربری مشتری، مدت زمان انتظار مکالمه، نام کاربر پاسخگوی عضو، تاریخ تماس، ساعت شروع، پایان و مدت تماس و شماره سریال مربوطه ایجاد شده در (OMS) به صورت خودکار، به طریق مطمئن و غیر قابل تغییر بایگانی می‌گردند.

ماده۲۳: سفارش‌های تلفنی خلاف مقررات نباید با استفاده از مرکز تماس پذیرفته و به سامانه معاملات ارسال شود. در این خصوص ضروری است سوابق این موضوع ثبت و نگهداری شده و نسبت به اطلاع رسانی به مشتری در خصوص عدم پذیرش سفارش تلفنی به نحو مقتضی اقدام گردد.

ماده۲۴: عضو نمی‌تواند بابت ارایه خدمات مرکز تماس، وجهی علاوه بر کارمزدهای مصوب سازمان از مشتری دریافت نماید.

ماده۲۵: عضو باید رویه‌های ارسال دستور معاملات مشتریان با استفاده از خدمات مرکز تماس، محدودیت‌ها، شرایط و مخاطرات مربوط به این نوع معاملات اوراق بهادار و کالا را از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم رسانده و هرگونه تغییر در موارد فوق را بلافاصله اعلام نماید.

ماده۲۶: عضو جهت مدیریت حوادث پیش‌بینی نشده در خصوص دریافت دستور معاملات تلفنی اوراق بهادار و کالا با استفاده از خدمات مرکز تماس، از جمله قطعی برق و شبکه مخابراتی باید رویه‌های مشخصی را اتخاذ نموده و به اطلاع مشتریان خود برساند.

ماده۲۷: درصورت وقوع هرگونه تخلف از قوانین و مقررات بازار اوراق بهادار و کالا از جمله مواد این دستورالعمل و یا در صورت از بین رفتن شرایط لازم برای ارایه خدمات مرکز تماس، سازمان می‌تواند اقدامات زیر را به تنهایی یا توامان انجام دهد:

۱. تعلیق و یا توقف خدمات مرکز تماس متعلق به عضو

۲. الزام عضو به تعلیق و یا توقف امکان استفاده از خدمات مرکز تماس برای یک یا چند مشتری و یا نمایندگان آن‌ها.

ماده۲۸: داده‌پیام‌ها و سوابق کلیه تراکنش‌های دریافتی از مشتری و ارسالی بـه وی که با رعایت قوانین و مقررات و در چارچوب مفاد این دسـتورالعمل ایجاد، ثبت و نگهداری شـده اسـت در حکم اسـناد معتبر و قابل استناد در مراجع ذی‌صلاح می‌باشـد. در صورت بروز اختلاف بین عضو و مشـتری در خصوص این سوابق و داده‌پیام‌ها، اطلاعات ثبت شده در مرکز تماس، معتبر و برای طرفین لازم‌الاتباع است.

تبصره: حل اختلاف در صورت عدم حصول توافق از طریق مذاکره فی‌مابین، بـا توجه به حاکمیت قانون بازار اوراق بهادار بر اختلافات ناشـی از معاملات در این بازار، مطابق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ صورت می‌گیرد.

پیوست

قرارداد استفاده از خدمات مرکز تماس کارگزاری جهت انجام معاملات

ماده ۱: طرفین قرارداد:

این قرارداد بین عضو با مشخصات زیر:

نام عضو:	شماره ثبت:
تاریخ ثبت:	محل ثبت:
شماره ثبت نزد سازمان بورس:	شماره تلفن دفتر مرکزی:
شماره فاکس دفتر مرکزی:	کدپستی:
نام، نام‌خانوادگی و سمت آخرین صاحبان امضا مجاز: ۱- خانم / آقای سمت: ۱- خانم / آقای سمت:	شماره و تاریخ روزنامه رسمی: روزنامه رسمی شماره مورخ / / ۱۳
آدرس دفتر مرکزی:	

و مشتری با مشخصات جدول زیر:

الف) برای اشخاص حقیقی:

نام و نام خانوادگی:	جنسیت: مرد / زن
کد مالکیت:	تاریخ دریافت کد مالکیت:
نام پدر:	تاریخ تولد: روز/ ماه/ سال:
محل تولد:	کد ملی:
شماره شناسنامه:	محل صدور شناسنامه:
شماره سریال شناسنامه:	شماره تلفن منزل با کد شهر:
شماره تلفن محل کار با کد شهر:	شماره تلفن همراه:
آدرس پست الکترونیکی:	
آدرس منزل:	
آدرس محل کار:	

ب) برای اشخاص حقوقی:

نام:	شماره ثبت:
تاریخ ثبت:	محل ثبت:
کد مالکیت:	شناسه ملی:
شماره تلفن دفتر مرکزی:	شماره فاکس دفتر مرکزی:
نام، نام‌خانوادگی و سمت آخرین صاحبان امضا مجاز: ۱- خانم / آقای سمت: ۱- خانم / آقای سمت:	شماره و تاریخ روزنامه رسمی: روزنامه رسمی شماره مورخ / / ۱۳
آدرس پست الکترونیکی:	
نوع شخصیت حقوقی:	
آدرس دفتر مرکزی:	

تبصره: برای مشتریان حقوقی، باید اطلاعات بند الف در مورد نماینده معرفی شده توسط وی نیز تکمیل شود.

به شرح مواد آتی منعقد شد.

ماده۲: موضوع قرارداد:

موضوع قرارداد عبارت است از ثبت و اجرای سفارشات تلفنی مشتری به منظور خرید و فروش اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس توسط عضو با استفاده از مرکز تماس کارگزاری

ماده۳: مدت قرارداد:

این قرارداد از تاریخ انعقاد به مدت نامحدود اعتبار دارد. طرفین هر زمان بخواهند می‌توانند با اطلاع رسمی به طرف مقابل نسبت به فسخ آن اقدام نمایند. فسخ قرارداد مانع از اجرای تعهداتی که قبل از آن اخذ شده است نخواهد بود.

ماده۴: حقوق و تعهدات عضو:

۴-۱: شماره تلفن‌های مرکز تماس کارگزاری ..... می‌باشند. عضو موظف است هرگونه تغییر در شماره‌های مزبور را از طریق سایت رسمی خود و حتی‌المقدور سایر روش‌های مقتضی به اطلاع مشتری برساند.

۴-۲: زمان دریافت سفارش‌های تلفنی از طریق مرکز تماس روزهای ..... تا ..... از ساعت ..... لغایت ..... می‌باشد.

۴-۳: عضو باید نام کاربری و رمز عبور استفاده از خدمات مرکز تماس کارگزاری را به صورت محرمانه و چاپی ظرف حداکثر یک هفته پس از امضای این قرارداد، در اختیار مشتری قرار دهد و ارایه خدمات آغاز گردد.

۴-۴: کلیه تماس‌های مشتری با مرکز تماس ثبت می‌گردد و در زمان متعارف توسط کاربر پاسخگوی عضو وارد سامانه جامع درخواست‌های کارگزاری (OMS) گردیده و در نوبت اجرا در سامانه معاملاتی قرار می‌گیرد. شماره پیگیری سفارش دریافت شده قبل از قطع مکالمه توسط کاربر به مشتری اطلاع داده می‌شود.

تبصره: تا زمان استفاده از PAM به جای OMS، کلیه تماس‌های مشتری از طریق PAM نیز قابل اجرا خواهد بود.

۴-۵: عضو مکلف است ترتیباتی اتخاذ نماید تا مشتری بتواند در هر لحظه با استفاده از شماره پیگیری، از آخرین وضعیت سفارش خود مطلع گردیده و در صورت لزوم نسبت به ویرایش سفارش یا حذف آن اقدام نماید.

۴-۶: فایل‌های صوتی با مشخصات شماره تلفن مشتری، نام کاربری مشتری، مدت زمان انتظار مکالمه، نام کاربر پاسخگوی عضو، تاریخ تماس، ساعت شروع ،پایان و مدت تماس و شماره سریال مربوطه ایجاد شده در (OMS) به صورت خودکار بایگانی می‌گردند.

تبصره: تا زمان استفاده از PAM به جای OMS، فایل‌های صوتی با مشخصات موضوع این ماده که در سرور ضبط مرکز تماس به صورت خودکار بایگانی می‌شوند قابل استناد خواهند بود.

۴-۷: در صورتی که صوت مشتری با مشخصات اعلامی توسط وی به صورت

فاحــش تطبیق ننماید، عضو باید از ارایه خدمات بــه وی امتناع نموده و به طــرق متعارف کنترل‌های لازم جهت حصول اطمینان از هویت مشــتری را انجام دهد.

۸-۴: عضو مکلف اســت حسب درخواست مشتری، وضعیت حساب مشتری و عملیات انجام شــده را در بازه زمانی مورد درخواست، به روش مقتضی در اختیار مشتری قرار دهد.

ماده۵: تعهدات مشتری:

۵-۱: شــماره تلفن‌های مشــتری جهت تمــاس با مرکز تمــاس کارگزاری .....می‌باشــد. مشــتری موظف است تغییر شــماره‌های مزبور را از طریق مرکز تماس کارگزاری یا به صورت کتبی به اطلاع عضو برساند.

۵-۲: مشتری متعهد به تغییر رمز عبور و سایر کدهای دسترسی قابل تغییر خود در فواصل زمانی حداکثر ..... ماهه (حداکثر ســه ماهه) می‌باشــد. در صورت عدم تغییر، هرگونه مســئولیت ناشــی از افشــای رمز عبور بر عهده مشتری می‌باشد.

مشــتری باید اطلاعات و مســتندات لازم را جهت احراز هویت به عضو ارایه نماید.

۵-۳: وجوه مشتری به منظور خرید اوراق بهادار و کالا و پرداخت هزینه‌های معاملات به یکی از حســاب‌های بانکی عضو واریز و از طریق مرکز تماس به اطلاع عضو خواهدرسید:

وجوه حاصل از فروش اوراق بهادار و کالای مشــتری توســط عضو به حساب بانکی مشــتری با مشــخصات زیر واریــز و از طریق مرکز تمــاس به اطلاع مشتری خواهد رسید:

نام بانک:	شهر محل شعبه:
نوع حساب:	نام شعبه:
کد شعبه:	شماره حساب:

۴-۵: مشـــتری متعهد به پرداخت وجه معامله و کارمزدهای مربوطه در چارچوب قوانین و مقررات می‌باشد.

۵-۵: مشـــتری باید گواهینامه‌های موقت صادره اوراق بهادار که قصد فروش آن‌ها را دارد، در اختیار وی قرار دهد.

۶-۵: در مورد اشـــخاص حقوقی، کلیه تکالیف مذکور در این قرارداد نســـبت به مشـــتری، برای نماینده معرفی شده توسط شخص حقوقی نیز لازم‌الاجرا است.

ماده۶: حدود مسئولیت طرفین:

۱-۶: تنها دارنده نام کاربری و رمز عبور، مشـــتری اســـت. مســـئولیت اســـتفاده و حفاظت از رمز عبور و نام کاربری و نیز مسئولیت انجام هرگونه معامله که دریافت سفارش آن از طریق نام کاربری و یا رمز عبور مشتری صورت می‌گیرد بر عهده وی می‌باشد. مشـــتری همچنین مسئول خسارت‌هایی است که در نتیجه عدم رعایت قوانین و مقررات و مفاد این قرارداد توسط وی حادث شود. در صورتی که مشتری ثابـــت نماید نام کاربری و رمز عبور وی به واســـطه تقصیر کارگزار یا کارمندان آن توسط شخص دیگری مورد استفاده قرار گرفته مسئولیتی نداشته و می‌تواند جهت دریافت خسارات احتمالی وارده به کارگزار رجوع نماید.

۲-۶: طرفین قرارداد مجاز نمی‌باشند اسرار طرف دیگر را که بر حسب وظیفه در اجرای این قرارداد از آن مطلع شـــده یا در اختیار دارند بدون مجوز قانونی افشـــا نمایند، مگر حسب درخواست مراجع ذی‌صلاح.

۳-۶: طرفیـــن قرارداد باید در اجرای موضـــوع قرارداد کلیه قوانین و مقررات مربـــوط به انجام معاملات اوراق بهادار مصوب ارکان ذی‌صلاح بازار ســـرمایه ایران، را رعایت کنند.

ماده۷: قابلیت استناد داده‌پیام‌ها:

داده‌پیام‌ها و سوابق کلیه تراکنش‌های دریافتی از مشتری و ارسالی به وی که با رعایت قوانین و مقررات و در چارچوب مفاد این قرارداد ایجاد، ثبت و نگهداری شده است در حکم اسناد معتبر و قابل استناد در مراجع ذی‌صلاح می‌باشد. در صورت بروز اختلاف بین عضو و مشتری در خصوص این سوابق و داده‌پیام‌ها،

اطلاعات ثبت شده در مرکز تماس، معتبر و برای طرفین لازم‌الاتباع است.

ماده۸: بروز حوادث قهری:

درصورت بروز حوادث قهری مسئولیتی متوجه عضو نخواهد بود.

ماده۹: حل اختلافات:

بـا توجه به حاکمیت قانون بازار اوراق بهادار بر اختلافات ناشـی از معاملات در این بازار، حـل اختلاف طرفین این قرارداد در صورت عدم حصول توافق از طریق مذاکره فی‌مابین، مطابق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ صورت می‌گیرد.

ماده۱۰: سایر موارد:

درصورتی‌که نشـانی هر یـک از طرفین قرارداد که در ماده (۱) ذکر شـده تغییر یابد، وی موظف اسـت نشانی جدید خود را کتباً به طرف مقابل اطلاع دهد. هرگونه مراسـلات که در ارتباط با این قرارداد با پسـت سفارشـی به آخرین نشـانی اعلامی مطابق این ماده ارسـال شـود، به منزله ابلاغ رسمی تلقی می‌شود.

ماده۱۱: تغییر قرارداد:

این قرارداد با اسـتناد به دسـتورالعمل اجرایی دریافت سـفارش‌های تلفنی با استفاده از مرکز تماس کارگزاری در ۱۱ ماده در دو نسخه واحدالاعتبار در تاریخ ..... توسـط طرفین قرارداد منعقد شـد و یک نسخه به عضو و یک نسـخه به سـرمایه‌گذار تحویل گردید. هرگونه تغییر در مفاد این قرارداد، منوط به تایید سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشد. در صورتی که در قوانین و مقررات مربوط به دریافت سفارش‌های تلفنی با استفاده از مرکز تماس کارگزاری تغییراتی حاصل شود که تغییر در شرایط و مفاد قرارداد حاضر را ایجاب نماید، تغییرات مذکور، بدون نیاز به توافق ثانوی جز لاینفک این قرارداد خواهد بود.

مهر و امضای مشتری **مهر و امضای عضو**

(تمام صفحات قرارداد باید توسط طرفین مهر و امضا شود.

دستورالعمل رتبه‌بندی کارگزاران بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۹۳/۲/۰۶ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحیه مورخ ۱۳۹٤/۹/۲۵)

مقدمه: این دستورالعمل به منظور ارزیابی و رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری عضو بورس کالای ایران براساس معیارهای مختلف تنظیم شده است. ارزیابی و رتبه‌های مختلف تعیین شده براساس این دستورالعمل، در اعطای امتیازات به کارگزاری‌ها به کار رفته و به اطلاع عموم خواهد رسید.

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه سال ۱۳۸۴، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر در این دستورالعمل، دارای معانی زیر می‌باشند:

سبا: منظور سازمان بورس و اوراق بهادار موضوع ماده (۵) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذر ماه سال ۱۳۸۴ است.

بورس کالا: منظور شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) به شماره ثبت ۳۰۱۹۸۴ نزد مرجع ثبت شرکت‌های تهران است.

دفتر کارگزاری: منظور ساختمانی است که کارگزاری تمام یا قسمتی از فعالیت‌های خود را در آن انجام می‌دهد و می‌تواند در مالکیت یا در اجاره کارگزار باشد.

دفتر پذیرش: دفتر کارگزاری است که کارگزار در آن دفتر، سفارش مشتریان در مورد خرید و فروش کالا یا اوراق بهادار پذیرفته شده را دریافت کرده و از طریق ایستگاه معاملاتی مخصوص همان دفتر یا سایر ایستگاهای معاملاتی خود، اجرا می‌کند. این دفاتر در حال حاضر تحت عناوین مختلف

اعم از شعبه، دفتر معاملاتی یا تالار اختصاصی شناخته می‌شوند.

ایستگاه معاملاتی: رایان‌های است تحت اختیار کارگزاری، که با اخذ مجوز و نصب نرم‌افزارهای لازم، به سامانه معاملات بورس کالا متصل است و کارگزار از طریق آن می‌تواند سفارش‌های خرید و فروش کالا یا اوراق‌بهادار پذیرفته شده در بورس کالا را اجرا نماید.

نمایندگی: محلی است در مالکیت یا اجاره بلندمدت شخصی غیر از کارگزاری که مالک یا مستأجر آن نیروی انسانی و تجهیزات کافی را طبق مقررات تأمین نموده و یک کارگزاری با اخذ مجوز نمایندگی از بورس کالا برای آن محل، قرارداد نمایندگی با مالک یا مستأجر آن منعقد نموده است و طبق قرارداد نمایندگی، سفارش‌های مشتریان در محل مذکور دریافت و از طرق مختلف(از جمله به طریق الکترونیکی) جهت اجرا با تأیید کارگزاری به سامانه معاملاتی بورس یا به کارگزاری ارسال می‌گردد و یا از آن محل تحت نظارت کارگزاری، به جذب مشتریان برای دریافت خدمات کارگزاری، اقدام می‌شود.

کالا یا اوراق بهادار پذیرفته شده: منظور کالا یا اوراق‌بهادار مبتنی بر کالا است که طبق مقررات مربوطه در بورس کالا پذیرفته شده و قابلیت معامله دارد.

ماده ۲: مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا**، هر سال یکبار شرکت‌های کارگزاری فعال در بورس کالای ایران را براساس معیارهای مندرج در جدول زیر، ارزیابی می‌کند.

معیارهای رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری بورس کالا

شماره معیار	شرح معیار	حداکثر امتیاز قابل اعطاء	حداقل امتیاز لازم
معیارهای عادی			
۱	دفاتر اداری شرکت کارگزاری	۱۵	۴
۲	سرمایه پرداخت شده	۱۰	۳
۳	دفاتر پذیرش فعال	۲۰	۳
۴	اعضای هیات مدیره و مدیرعامل	۸	۳
۵	پرسنل دارای گواهینامه	۱۲	۲
۶	سایر پرسنل	۸	۲
۷	قابلیت سیستم کارگزاری	۲۰	۱۰
۸	قابلیت‌های سیستم حسابداری	۱۵	۸
۹	قابلیت سایت اینترنتی	۱۰	۴
۱۰	ارزش معاملات	۳۰	۴
۱۱	تعداد مشتریان	۳۰	۴
۱۲	امتیاز اعطایی توسط شرکت بورس کالای ایران	۱۵	۵
۱۳	امتیاز اعطایی توسط کانون	۱۵	۵
جمع امتیازات عادی		**۲۰۸**	**۵۷**
معیارهای تشویقی و تنبیهی			
۱۴	مشاوره پذیرش	۱۰	—
۱۵	ارزش معاملات صادراتی	۱۰	—
۱۶	پذیرش واجرای درخواست الکترونیکی مشتریان	۱۰	—
۱۷	گواهینامه‌های سازمانی	۱۵	—
۱۸	سیستم ضبط مکالمات سفارش‌دهندگان (call center)	۱۰	—
۱۹[۱]	تعداد قراردادهای ابطالی	—	—
۲۰	اظهار نظر مشروط، عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس و بندهای بازرس قانونی	—	—
۲۱	تخلفات کارگزاری	—	—
جمع امتیازات تشویقی و تنبیهی		**۵۵**	—
جمع کل امتیازات		**۲۶۳**	**۵۷**

تبصره ۱: روش‌های امتیازدهی براســاس معیارهای موضوع این ماده، در پیوست این دستورالعمل آمده است.

تبصره ۲: دســته‌بندی کارگزاری‌ها و تعیین دوره‌های ارزیابی هر دســته از کارگزاری‌ها، به عهده‌ی مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** خواهد بود.

ماده ۳: در صورتی‌که امتیاز شــرکت کارگزاری براســاس این دستورالعمل، کمتر از حداقل‌های تعیین شــده در ســتون آخر جدول موضوع ماده‌ی (۲) شــود، موضوع به مرجع رسیدگی گزارش شــده و مرجع رسیدگی می‌تواند مجوز تمام یا بخشی از فعالیت‌های کارگزاری را تا مدت ۲۰ روز کاری تعلیق کند و برای شرکت کارگزاری مهلتی را برای کسب حداقل امتیازهای تعیین شــده در نظر بگیرد. درصورتی‌که کارگزاری در مهلت تعیین شــده موفق به کســب حداقل امتیازهای لازم نشود، مرجع رسیدگی می‌تواند مجوز فعالیت کارگــزاری را لغــو نماید یا مهلت دیگری را در نظــر بگیرد. جمع مهلت‌های تعیین شده توسط مرجع رسیدگی از شش ماه تجاوز نخواهد کرد. درهرحال رفع تعلیق پس از مدت تعیین شده توسط مرجع رسیدگی، منوط به کسب حداقل امتیازها و تائید معاونت نظارت بر نهادهای مالی **سبا** خواهد بود.

ماده ۴: مطابق جمع امتیازات شــرکت کارگزاری براساس معیارهای موضوع ماده ۲، ملاک تعیین رتبه شــرکت کارگزاری طبق جــدول زیر خواهد بود. رتبه‌ی شــرکت کارگزاری براســاس این ماده، و توســط مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا تعیین شده و اعلام عمومی خواهد شد.

۱- به موجب مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۹/۲۵ هیات مدیره ســازمان بورس و اوراق بهادار این معیار و نیز اثر امتیاز منفی آن از فرایند رتبه‌بندی حذف شــده اســت. این مصوبه از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا بوده و رتبه بندی‌های صورت گرفته تا تاریخ ابلاغ را شامل نمی‌شود.

رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری

رتبه	نحوه رتبه بندی کارگزاران	حداقل امتیاز عادی	حداقل امتیاز کل
الف	کسب حداقل ۸۰درصد از امتیازات عادی و کسب حداقل ۷۰درصد از کل امتیازات	۱۶۶	۱۸۴
ب	کسب حداقل ۶۵درصد از امتیازات عادی و کسب حداقل ۶۰درصد از کل امتیازات	۱۳۵	۱۵۸
ج	کسب حداقل ۵۰درصد از امتیازات عادی و کسب حداقل ۴۵درصد از کل امتیازات	۱۰۴	۱۱۸
د	کسب حداقل ۳۵درصد از امتیازات عادی و کسب حداقل ۳۰درصد از کل امتیازات	۷۳	۷۹
هـ	کارگزارنی که امتیاز طبقات بالاتر را کسب نکرده باشند.	-	-

تبصره: کارگزارانی که حداقل امتیازات عادی هر سطح را بیاورند، رتبه آن‌ها براساس کل امتیازات اکتسابی تعیین می‌گردد.

مـاده ۵: درصورتی‌که شـرکت کارگـزاری به هر دلیل از جملـه عدم ارایه اطلاعات، اسـناد و مدارک، امکان ارزیابی دورهای را فراهم نیاورد، مدیریت نظارت بر کارگزاران سـبا، کتبـاً رفع موانع ارزیابی را از شـرکت کارگزاری مربوطه تقاضا می‌کند، آن‌گاه پس از گذشت ۱۰ روز از اعلام کتبی مذکور و عدم رفع موانع ارزیابی، موضوع توسـط مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** به مرجع رسـیدگی به تخلفات کارگزاری گزارش می‌شود. درصورتی‌که مرجع رسـیدگی مذکور دلایل کارگزار را برای این امر موجه تشخیص ندهد، مجوز تمام یا بخشـی از فعالیت‌های شرکت کارگزاری را تعلیق می‌کند و مهلتی را برای رفع موانـع در نظر می‌گیرد. فعالیت کارگزاری در این مهلت، همچنان معلق خواهد ماند.

رفـع تعلیـق موضوع این ماده منوط به رفع موانـع ارزیابی و انجام ارزیابی و کسب حداقل امتیازهای لازم خواهد بود. درصورتی‌که از زمان تعلیق سه‌ماه بگذرد، و موانع ارزیابی بر طرف نگردند، موضوع مجدداً در مرجع رسـیدگی

مربوطه طرح شده و مرجع مذکور می‌تواند پس از رسیدگی، مجوز کارگزاری را لغو نماید.

ماده ۶: این دستورالعمل در ۶ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۱ به تصویب هیات‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

پیوست ۱: روش امتیازدهی معیارهای رتبه‌بندی کارگزاران بورس کالای ایران

الف – معیارهای عادی

معیار ۱: دفاتر اداری شرکت کارگزاری:

منظور از دفاتر اداری کارگزاری، فضای اداری کارگزاری به استثناء مکان‌های اختصاص داده شـده به دفاتر پذیرش است. امتیاز دفاتر شرکت کارگزاری به شرح زیر محاسبه می‌شود:

۱)جدول ۱-۱ حداقل متراژ را با توجه به مجوزهایی که یک کارگزار دریافت نموده اسـت، نشان می‌دهد. در صورت تأمین حداقل متراژ موضوع جدول ۱-۱، ۴ امتیاز لحاظ می‌شـود و کارگزارانی که حداقل متراژ را با توجه به مجوزهای دریافتی دارا نباشند، امتیاز آن‌ها به نسبت متراژ دفاتر اداری در مقایسه با حداقل متراژ جدول ۱-۱: محاسبه می‌گردد. به ازای هر ۳۰ مترمربع دفاتر اداری شرکت کارگزاری مازاد بر حداقل متراژ ذکر شده در جدول ۱-۱، به شرح جدول ۱-۲ امتیاز تعلق می‌گیرد.

جدول ۱-۱: حداقل متراژ دفاتر اداری با توجه به مجوزهای دریافتی

نام مجوز	حداقل متراژدرمالکیت	حداقل متراژدر اجاره
پایه	۷۰	۹۰
بورس اوراق بهادار	۲۵	۲۵
محصولات فلزی	۲۵	۲۵
فرآورده‌های نفت و پتروشیمی	۲۵	۲۵
محصولات کشاورزی	۲۵	۲۵
قراردادهای آتی	۲۰	۲۰
جمع کل:	۱۹۰	۲۱۰

جدول ۱-۲: امتیاز دفاتر اداری مازاد بر حداقل موضوع جدول ۱-۱

ردیف	شرح	کاربری	امتیاز
۱	ملکی	اداری یا تجاری طبق مدارک	۲

۲	ملکی	اجاره به شرط تملیک اداری یا تجاری طبق مدارک	۱
۳	ملکی	مسکونی با موقعیت اداری	۱
۴	ملکی	اجاره به شرط تملیک مسکونی با موقعیت اداری	۰/۷۵
۵	اجاره‌ای	اداری یا تجاری طبق مدارک	۰/۷۵
۶	اجاره‌ای	مسکونی در موقعیت اداری	۰/۵

۲) صرفا به دفاتری که به فعالیت‌های دارای مجوز شرکت کارگزاری اختصاص داده شده‌اند، امتیاز تعلق می‌گیرد. همچنین برای محل‌هایی که فاقد قرارداد اجاره یا اسناد مالکیت هستند امتیازی تعلق نمی‌گیرد.

۳) در رابطه با ملک اجاره به شرط تملیک بر اساس فرمول زیر امتیاز محاسبه می‌گردد و با مقادیر مندرج در جدول ۱-۲ مقایسه و امتیاز بزرگتر لحاظ می‌گردد:

$$\text{اجاره به شرط تملیک اداری یا تجاری} = \frac{\text{مانده وام دریافتی - ارزش دفتری}}{\text{ارزش دفتری}} \times ۲ \geq ۱$$

$$\text{اجاره به شرط تملیک اداری یا تجاری} = \frac{\text{مانده وام دریافتی - ارزش دفتری}}{\text{ارزش دفتری}} \times ۱ \geq ۰/۷۵$$

معیار ۲: سرمایه پرداخت شده:

۱) با توجه به مجوزهای فعالیت کارگزاری، حداقل سرمایه لازم طبق مقررات جاری محاسبه شده و به آن ۳ امتیاز تعلق می‌گیرد.

۲) به ازای هر یک میلیارد ریال سرمایه پرداخت شده مازاد بر حداقل سرمایه‌ی موضوع بند ۱فوق، یک امتیاز تعلق می‌گیرد.

۳) مبنای تعیین سرمایه پرداخت شده، آخرین آگهی شرکت در روزنامه رسمی می‌باشد.

۴) درصورتی‌که سرمایه پرداخت شده تحت هر عنوان از شرکت خارج شده یا در دارایی‌هایی خارج از موضوع فعالیت‌های دارای مجوز، سرمایه‌گذاری شده باشد، مبالغ یا دارایی‌های مذکور از سرمایه پرداخت شده‌ی شرکت کارگزاری کسر و خالص آن ملاک محاسبه امتیاز خواهد بود.

۵) حداقل سرمایه لازم طبق مقررات جاری به شرح جدول زیر است. در صورتی که کارگزاری دارای چند مجوز باشد، حداقل سرمایه لازم برای کارگزاری از جمع سرمایه پایه مربوط به یکی از مجوزهای فعالیت و سرمایه مازاد مربوط به سایر مجوزهای فعالیت به‌دست می‌آید.

جدول۲: حداقل سرمایه لازم برای فعالیت‌های مختلف

ردیف	مجوز فعالیت	حداقل سرمایه پایه (میلیاردریال)	حداقل سرمایه مازاد (میلیاردریال)
۱	معامله اوراق بهادار در بورس تهران	۵	۳
۲	معامله محصولات فلزی در بورس کالا	۵	۳
۳	معامله فرآورده های نفت و پتروشیمی در بورس کالا	۵	۳
۴	معامله محصولات کشاورزی در بورس کالا	۳	۱
۵	معامله قراردادهای آتی در بورس (کالا و اوراق‌بهادار)	–	۱
۶	معامله اوراق بهادار در فرابورس ایران	–	۱
۷	سبدگردانی	۳	۳
۸	مشاور پذیرش	–	۱
۹	مشاور عرضه	–	۱
۱۰	مشاور سرمایه‌گذاری	۳	۳
۱۱	پردازش اطلاعات مالی	۳	۳

معیار ۳: دفتر پذیرش یا نمایندگی فعال:

امتیاز این معیار از مجموع امتیازات دفاتر پذیرش فعال، نمایندگی‌های فعال و ایستگاه‌های معاملاتی فعال به دست می‌آید و سقف آن ۲۰ امتیاز خواهد بود.

۳-۱: برای هر دفتر پذیرش (اعم از شعبه، دفتر معاملاتی و تالار اختصاصی) که از محل آن پذیرش سفارش‌های مشتریان انجام می‌گیرد به شرح جدول ۳-۱: امتیـاز در نظر گرفته می‌شـود. به کلیه دفاتر پذیـرش به‌علاوه امتیاز ایستگاه‌های معاملاتی حداکثر ۱۵ امتیاز تعلق می‌گیرد.

جدول ۳-۱: امتیاز دفتر پذیرش فعال

ردیف	شرح	نحوه امتیازدهی	حداکثرامتیاز برای هر دفتر پذیرش
۱	فضای اختصاصی برای ارباب رجوع	به ازای هر ۱۰ مترمربع فضای اداری یا تجاری در مالکیت شرکت کارگزاری ۲ امتیاز	۴
۲	واحد پذیرش	به ازای هر متصدی پذیرش حداکثر ۲ امتیاز منظور می‌شود مشروط به اینکه به ازای هر متصدی پذیرش حداقل ۴ مترمربع فضا اختصاص یابد.	۴
۳	تجهیزات اطلاع‌رسانی	- امکان پخش صدای ناظر معاملات بورس کالا در دفتر پذیرش الف- در دفتر پذیرش مستقر در ساختمان بورس کالا حداکثر یک امتیاز، ب- در دفتر پذیرش خارج از ساختمان‌های بورس کالا و در شهرهایی که بورس کالا تالار دارد حداکثر ۲ امتیاز، ج- در دفتر پذیرش مستقر در سایر شهرها حداکثر ۳ امتیاز. - هر LCD ۰/۵ امتیاز حداکثر ۱/۵ امتیاز - تجهیزات اتصال به اینترنت هر کدام ۰/۲۵ امتیاز حداکثر ۱/۵ امتیاز - امکان اتصال به اینترنت از طریق شبکه بی‌سیم حداکثر ۱ امتیاز - سایر تجهیزات حداکثر ۲ امتیاز	۸

۳-۲: برای هـر نمایندگی دارای مجوز فعال کارگزاری، که نزد سـازمان یا بورس کالا ثبت شـده باشـد، امتیازات مطابق جدول ۳-۲ منظور می‌شـود. حداکثر امتیاز برای هر نمایندگی، ۴ امتیاز خواهد بود. به کلیه نمایندگی‌های حداکثر ۱۵ امتیاز تعلق می‌گیرد.

جدول ۳-۲: امتیاز نمایندگی فعال کارگزاری

ردیف	شرح	نحوه امتیازدهی	حداکثرامتیاز برای هر نمایندگی
۱	فضای اختصاصی برای ارباب رجوع	به ازای هر ۱۰ مترمربع ۰/۵ امتیاز	۱/۵
۲	واحد پذیرش	به ازای هر متصدی پذیرش کارگزاری تأیید شده، ۰/۵ امتیاز منظور می‌شود مشروط به اینکه به ازای هر متصدی یا کاربر حداقل ۴ مترمربع اختصاص یابد.	۱
۳	تجهیزات اطلاع‌رسانی	- امکان پخش صدای ناظر معاملات بورس کالا در دفتر نمایندگی الف- دفتر نمایندگی مستقر در شهرهایی که بورس کالا تالار دارد حداکثر ۱ امتیاز، ب- دفتر نمایندگی مستقر در سایر شهرها حداکثر ۱،۵ امتیاز. - هر LCD ۰/۲۵ امتیاز حداکثر ۰/۷۵ امتیاز - تجهیزات اتصال به اینترنت هر کدام ۰/۱۵ امتیاز حداکثر ۱ امتیاز - امکان اتصال به اینترنت از طریق شبکه بی‌سیم حداکثر ۱ امتیاز - سایر تجهیزات حداکثر ۲ امتیاز	۵

توضیحات:

الف: در صورتی‌که فضای اختصاص یافته در بند ۱ جدول ۳-۱ در مالکیت کارگزاری نباشد، از نسبت‌های که براساس امتیازات مندرج در جدول ۱-۲ محاسبه می‌شوند، برای تعیین امتیاز استفاده خواهد شد و همچنین در صورتی‌که فضای اختصاصی برای هر متصدی پذیرش یا معامله‌گر در بندهای ۲ و ۴ جدول ۳-۱ یا بند ۲ جدول ۳-۲، کمتر از ۴ مترمربع باشد، به ازای هر متصدی پذیرش ۴ مترمربع از فضای دفتر پذیرش اختصاص داده خواهد شد. همچنین در مورد صفحات نمایش LCD، در هر دفتر پذیرش امتیاز حداکثر ۲ صفحه نمایش LCD که تابلوی بورس کالا را نمایش دهد و حداکثر یک صفحه نمایش LCD که معاملات یا سفارش‌های قراردادهای آتی را نمایش می‌دهد، لحاظ خواهد شد.

لازم به ذکر اســت امتیازات جداول فوق به شــرط ۱۲ ماه فعالیت منتهی به دوره بررســی می‌باشــد. در صورتی‌که فعالیت دفتر پذیرش کمتر از ۱۲ ماه باشد، به نسبت ماه فعالیت، امتیاز حاصل از جداول فوق تعدیل می‌شود.

ب: امتیازات دفتر پذیرش و نمایندگی کارگزاری در تهران ، اصفهان،کیش و همچنین شهرهایی که بورس کالا در آن شهرها تالار دارد، مشروط به فعال بودن به شــرح جداول فوق در نظر گرفته می‌شود. در صورتی‌که محل دفتر پذیرش یا نمایندگی، شــهرهای دیگر غیر از شــهرهای مذکور باشد، ضریب ۱/۲ و خارج از کشور ضریب ۱/۵ در نظر گرفته می‌شود.

ج: امتیازات در نظر گرفته شــده مطابق جدول فوق صرفا برای دفاتر پذیرش و نمایندگی‌های فعال که در آن عملاً ســفارش مشــتریان دریافت می‌شود، در نظر گرفته می‌شــود و امتیاز برای واحد پذیــرش یا اتاق معاملات نیز در صورتی در نظر گرفته می‌شــود کــه متصدی پذیرش یــا معامله‌گر مربوطه معرفی شده در آن محل مستقر و آماده ارایه خدمت باشد.

د: در دفتــر پذیرش (اعم از شــعبه، نمایندگی یا تــالار اختصاصی) که بطور همزمــان خدمات و معاملات مربــوط به بورس اوراق‌بهادار و بورس کالا ارایه می‌شــود، در صورت قابل تفکیک بودن، امتیازات اختصاصی مربوط به بورس اوراق‌بهــادار و بورس کالا به‌طور مجزا محاســبه و منظور می‌شــود و در غیر این‌صورت امتیازات به‌طور مساوی بین هر فعالیت تقسیم می‌گردد.

۳-۳- امتیازات ایســتگاه‌های معاملاتی کارگزاران در شــهرهایی که بورس کالای ایران دارای تالار می‌باشــد و کارگزار در آن تالار دارای ایستگاه کاری فعال باشد، به ازای هر ایستگاه ۳ امتیاز تخصیص داده می‌شود.

لازم به ذکر است امتیازات فوق در صورتی لحاظ می‌گردد که کارگزاری یک مســئول پذیرش و یک معامله گر تمام وقت در محل مربوطه داشته باشد و درصورت عدم وجود هر یک از افراد مذکور ۵۰ درصد امتیازات هر ایســتگاه معاملاتی به کارگزاری تعلق می‌گیرد.

معیار ۴: هیات مدیره و مدیرعامل:

۱) سقف امتیاز هر کدام از اعضای هیات مدیره و مدیرعامل شرکت کارگزاری به شـرح جدول ۴-۱ زیر است که نصف آن به سوابق تحصیلی و نصف دیگر آن به سوابق تجربی، تخصیص می‌یابد.

جدول۴-۱: سقف امتیاز اعضای هیات مدیره و مدیر عامل کارگزاری

ردیف	سمت	سقف امتیاز تحصیلی	سقف امتیاز تجربی
۱	مدیرعامل	۱/۵	۱/۵
۲	عضوموظف هیات مدیره	۱	۱
۳	عضوغیرموظف هیات مدیره	۰/۵	۰/۵

۲) در صورتی‌که امتیاز سوابق تحصیلی مدیرعامل یا عضو هیات مدیره طبق دستورالعمل تأییدصلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی حداقل برابر ۷۰ باشـد، سـقف امتیازات تحصیلی مندرج در جدول ۴-۱ فوق در نظر گرفته می‌شـود و درغیر این‌صورت، امتیاز سوابق تحصیلی مدیرعامل یا عضو هیات مدیره برعدد ۷۰ تقسـیم شـده و در سقف امتیاز تحصیلی مندرج در جدول ۴-۱ ضرب می‌شود تا امتیاز سوابق تحصیلی وی حاصل شود.

۳)در صورتی‌که امتیاز سـوابق تجربـی مدیرعامل یا عضو هیات مدیره طبق دسـتورالعمل تأیید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهـای مالی حداقل برابر ۱۰۰ باشد، سقف امتیازات تجربی مندرج در جدول ۴-۱ فوق در نظر گرفته می‌شـود و درغیر این‌صورت، امتیاز سـوابق تجربی مدیرعامل یا عضو هیات مدیره برعدد ۱۰۰ تقسـیم شـده و در سقف امتیاز تجربی مندرج در جدول ۴-۱ ضرب می‌شود تا امتیاز سوابق تجربی وی حاصل شود.

۴)صرفا امتیاز اعضای هیات مدیره و مدیرعاملی که تأیید صلاحیت آن‌ها طی دوره رسـیدگی طبق دستورالعمل تأیید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی معتبر باشـد، محاسبه و منظور خواهد شـد. در صورتی‌که مدیرعامل،

عضوهیات مدیره نیز باشـد، صرفا امتیاز مدیرعاملی وی محاسـبه و منظور می‌گردد.

معیارهای ۵ و ۶: نیروی انسانی دارای گواهینامه و سایر پرسنل:

۱: برای محاسبه امتیاز این معیار پرسنل مربوط باید از طرف شرکت کارگزاری بیمه شده باشند مگر اشخاص زیر:

الف: اعضای هیات علمی در دانشگاه ها یا مؤسسات آموزش عالی

ب: اشخاص بازنشسته

ج: اشخاص مأمور به خدمت در کارگزاری که در محل استخدام خود بیمه‌اند.

لازم به ذکر اسـت در صورتی‌که پرسـنلی در محل دیگـری غیر از کارگزاری بیمه شـده باشند به شرط ارایه مدارک بیمه‌ای خود حداکثر به عنوان پرسنل پاره‌وقت در کارگزاری محاسبه خواهند شد.

۲: بـرای پرسـنل دارای گواهینامه تحلیل‌گری و یـا گواهینامه معامله‌گری قراردادهـای آتی هر نفـر ۲ امتیاز و دارای گواهینامـه اصول مقدماتی بورس کالا هـر نفـر ۱/۵ امتیاز در نظر گرفته می‌شـود. در صورتی‌کـه از دارندگان گواهینامه هـای تحلیل‌گری یا اصـول مقدماتی اوراق بهـادار در فعالیت‌های مربوط به کالا اسـتفاده شـود، ضریب ۰/۷۵ برای امتیازات پیش‌گفته در نظر گرفته می‌شود.

۳: برای پرسـنل بدون گواهینامه برای لیسانس و بالاتر در سطح کارشناسی مشـغول در بخش‌پذیرش، تحلیل اطلاعات، بخش حسابداری، معامله‌گری، مشـاوره و پردازش اطلاعات مالی به ازای هر نفر یک امتیاز و برای پرسـنل مشغول در سایر فعالیت‌ها هر کدام ۰/۵ امتیاز.

۴: به پرسنلی که در یک سال منتهی به تاریخ رسیدگی، کمتر از یک سال سابقه کار در کارگزاری داشـته باشند، مشروط به اینکه در یک سال منتهی به تاریخ رسیدگی حداقل ۳ ماه سابقه کار در آن کارگزاری داشته باشند به نسبت کسری از سال که در شرکت کارگزاری مشغول به خدمت بوده اند، امتیاز تعلق می‌گیرد.

۵: پرسـنلی که حداقل ۴۰ سـاعت در هفته در کارگزاری مشـغول باشـند

به عنوان پرسنل تمام وقت و پرسنلی که بین ۲۰ ساعت تا ۴۰ ساعت در کارگزاری مشغول باشند پرسنل نیمه وقت و در صورتی که کمتر از ۲۰ ساعت در کارگزاری مشغول باشند پرسنل پاره وقت محسوب خواهند شد. ضریب وضعیت استخدامی براساس قرارداد استخدامی، برای پرسنل تمام‌وقت ۱، برای پرسنل نیمه‌وقت ۰/۵ و برای پرسنل پاره‌وقت ۰/۲۵ در نظر گرفته می‌شود.

۶: برای کارکنانی که اسامی آن‌ها قبلاً به سازمان یا بورس کالا اعلام شده، ضریب اطلاع‌رسانی برابر یک و برای سایر کارکنان ۰/۵ در نظر گرفته می‌شود.

۷: امتیاز هر نفر از پرسنل کارگزاری در ضریب وضعیت استخدامی و ضریب اطلاع‌رسانی ضرب شده و با یکدیگر جمع می‌شود تا امتیاز نیروی انسانی شرکت کارگزاری به دست آید.

۸: در صورتی‌که کارگزاری در بورس اوراق‌بهادار تهران نیز فعالیت داشته باشد، امتیاز آن بخش از پرسنل کارگزاری که هم‌زمان در فعالیت‌های بورس اوراق بهادار و بورس کالا، ارایه خدمت می‌کنند، بطور مساوی در رتبه‌بندی مربوط به بورس اوراق بهادار و بورس کالا تسهیم می‌گردد.

معیار ۷: قابلیت سیستم کارگزاری:

جزئیات نحوه امتیازدهی قابلیت سیستم‌های کارگزاری به شرح زیر می‌باشد:

۷-۱: ثبت اطلاعات مشتریان در سیستم کارگزاری: برای ثبت اطلاعات مشتریان در سیستم رایانه‌ای کارگزاری حداکثر ۶ امتیاز به شرح زیر محاسبه می‌شود:

۷-۱-۱: در دوره مورد بررسی، تعداد کافی از مشتریان به صورت تصادفی انتخاب خواهد شد و نحوه ثبت اطلاعات به شرح زیر بررسی می‌شود:

الف: تکمیل فرم مشخصات مشتریان حقیقی و حقوقی و وکیل طبق نمونه سازمان،

ب: مشخصات فردی (شامل نام و نام‌خانوادگی، نام پدر، شماره شناسنامه،تاریخ

تولد، محل صدور، شماره ملی)،
ج: اطلاعات تماس (شامل نشانی، کدپستی و تلفن)،
د: مشخصات حساب بانکی،
ه: نمونه امضاء و کپی شناسنامه اسکن شده.

۷-۱-۲: برای تکمیل فرم‌های مشخصات مشتریان و وکلای آن‌ها حداکثر ۱ امتیاز، برای ثبت مشخصات فردی حداکثر ۱/۵ امتیاز، ثبت اطلاعات تماس حداکثر ۱/۵ امتیاز، ثبت اطلاعات حساب بانکی حداکثر ۱/۲۵ امتیاز و ثبت نمونه‌ی امضاء حداکثر ۰/۷۵ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

۷-۲: ثبت سفارش‌ها:

درصورت ثبت کلیه سفارش‌های خرید و فروش (حضوری،تلفنی و سیستم پیام کوتاه) قبل از انجام معامله در سیستم کامپیوتری کارگزاری حداکثر ۶ امتیازتعلق می‌گیرد.

۷-۳: دریافت اطلاعات در شعب:

۷-۳-۱: درصورتی‌که سیستم کارگزاری تحت web و دارای مدیریت سفارش‌ها بوده و اطلاعات و معاملات مشتریان به صورت مرکزی در سیستم کارگزاری ذخیره و به‌هنگام شده و در دسترس شعب قرار گیرد حداکثر ۲ امتیاز.

۷-۳-۲: درصورتی‌که هر یک از شعب دارای سیستم کارگزاری جداگانه باشد ولی از طریق web از طرف دفتر مرکزی تنها قابلیت کنترل دارد حداکثر ۱/۵ امتیاز.

۷-۳-۳: درصورتی‌که شعب دارای سیستم کارگزاری جداگانه باشد و از طریق web نیز کنترلی بر روی سیستم کارگزاری از طریق دفتر مرکزی نمی‌تواند صورت گیرد حداکثر ۱ امتیاز.

۷-۳-۴: درصورتی‌که در شعبه سیستم کارگزاری وجود نداشته یا شعبه به هیچ طریق به سیستم کارگزاری مرکز متصل نباشد، امتیازی تعلق نمی‌گیرد.

۷-۴: وضعیت بایگانی سفارش‌ها:

در نمونه مورد بررسی، نسبت سفارش‌های غیرالکترونیکی که به‌صورت

سریالی در محل خود بایگانی شده باشد، محاسبه می‌شود. در صورتی‌که این نسبت بیش از ۸۰ درصد باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱۵ امتیاز حداکثر ۳ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

۷-۵: وضعیت بایگانی مدارک هویتی:

در نمونه‌ی انتخابی از مشتریان،نسبت مشتریانی که مدارک و فرم‌های شناسایی آن‌ها طبق مقررات تهیه و به صورت الفبایی یا روش منظم دیگری بایگانی شده باشند، محاسبه می‌گردد. در صورتی‌که این نسبت بیش از ۷۰ درصد باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱ امتیاز حداکثر تا سقف ۳ امتیاز منظور می‌گردد.

معیار ۸: قابلیت سیستم حسابداری:

امتیازات سیستم حسابداری حداکثر تا سقف ۱۵ امتیاز به شرح زیر محاسبه می‌شود:

۱) در نمونه‌ای از اسناد حسابداری، نسبت اسناد حسابداری که توسط مدیرمالی و مدیرعامل یا نماینده وی تائید شده باشند، نسبت به کل نمونه محاسبه می‌گردد. در صورتی‌که این نسبت بیش از ۸۰ درصد باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱۵ امتیاز حداکثر تا سقف ۳ امتیاز منظور می‌گردد. در نمونه‌ی مورد بررسی، اسناد یک هفته‌ی اخیر منظور نمی‌شود، ولی نمونه طوری انتخاب می‌گردد که اسناد با تاریخ مؤخر حجم بیشتری از نمونه را تشکیل دهند.

۲) در صورت تهیه صورت مغایرت بانکی هفتگی به صورت مکتوب با امضای مدیر مالی برای کلیه حساب‌های بانکی در دوره‌ی مورد بررسی، ۳ امتیاز.

۳) در صورت انجام اقدام لازم برای رفع اقلام باز صورت مغایرت بانکی موضوع بند ۲ حداکثر ۳ هفته پس ازتهیه صورت مغایرت بانکی، ۳ امتیاز.

۴) تهیه فهرست سنی مانده بدهکاران و بستانکاران کارگزاری هر ۱۵ روز یک‌بار با امضای مدیرعامل کارگزاری و انجام اقدامات لازم برای تعیین تکلیف مانده‌های با عمر بیش از ۱۵ روز، ۲ امتیاز.

۵) در صورتی‌که شرکت برای پرداخت چک از فرم دستور پرداخت با شماره سریال چاپی استفاده نماید بر اساس نمونه انتخابی در صورتی‌که ۹۰ درصد آن‌ها بطور کامل تکمیل گردیده باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱ امتیاز تا سقف یک امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

۶) در صورتی‌که شرکت برای دریافت چک از فرم دریافت چک با شماره سریال چاپی استفاده نماید بر اساس نمونه انتخابی در صورتی‌که ۹۰ درصد آن‌ها به طور کامل تکمیل گردیده باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱ امتیاز تا سقف یک امتیاز در نظر گرفته می‌شود. در صورتی‌که کارگزاری بطور کلی چک دریافت نکند و کلیه دریافت‌ها از طریق واریز به حساب کارگزاری صورت پذیرد، یک امتیاز این بند به وی تعلق می‌گیرد.

۷) در صورتی‌که شرکت طلب مشتریان را از طریق واریز وجه به حساب بانکی آن‌ها انجام دهد، بر اساس نمونه انتخابی در صورتی‌که ۹۰ درصد آن‌ها از طریق واریز به حساب صورت گرفته باشد، به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۲ امتیاز تا سقف ۲ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

۸) درصورتی‌که گزارش حسابرس درخصوص صورت‌های مالی سالانه کارگزاری مقبول باشد حداکثر ۲ امتیاز.

معیار ۹: قابلیت سایت اینترنتی:

۱) درصورتی‌که اطلاعات عمومی شرکت کارگزاری شامل مشخصات ثبتی کارگزاری، مشخصات مدیران، نشانی و تلفن و مشخصات مسئولین کلیه‌ی دفاتر کارگزاری، اطلاعات راجع به سرمایه‌ی ثبت و پرداخت شده‌ی کارگزاری و اطلاعات راجع به مجوزهای اخذ شده، در سایت اینترنتی شرکت کارگزاری درج شده و تغییرات آن حداکثر یک هفته پس از تغییر به روزرسانی شود، ۲ امتیاز.

۲) امکان مشاهده گردش حساب توسط مشتری از طریق رمز عبور به طوری‌که حساب مشتری در هر روز وقایع مالی تا پایان روز قبل را منعکس نماید حداکثر ۲ امتیاز.

۳) امکان مشاهده وضعیت سفارش بلافاصله پس از هر اقدامی که کارگزاری روی سفارش انجام می‌دهد، از طریق رمز عبور، حداکثر ۲ امتیاز.
۴) برای ارایه تحلیل روزانه از بازار و اخبار آن به طوری‌که تا پایان هر روز در سایت کارگزاری منتشر شود یا برای مشتریان خاص ارسال یا در دسترس آن‌ها قرار گیرد، حداکثر ۲ امتیاز.
۵) در صورت داشتن مجوز مربوطه اعم از مشاور پذیرش در بورس کالا ، پردازش اطلاعات مالی یا مشاور سرمایه‌گذاری و تهیه گزارش تحلیلی در دوره‌ی مورد بررسی در هر ماه حداقل از یک کالای پذیرفته شده در بورس کالا و انتشار آن در سایت اینترنتی کارگزاری، به نام کارگزاری به همراه نام تهیه کننده و تاریخ تهیه آن و یا برای مشتریان خاص ارسال یا در دسترس آن‌ها قرار گیرد ، حداکثر ۲ امتیاز.

معیار ۱۰: ارزش معاملات

امتیاز ارزش معاملات شرکت کارگزاری به شرح بندهای ۱۰-۱ ، ۱۰-۲ و ۱۰-۳: زیر محاسبه می‌گردد. جمع امتیاز این سه بند (۱۰-۱،۱۰-۲ و ۱۰-۳) امتیاز ارزش معاملات کارگزاری را تشکیل داده که سقف آن حداکثر ۳۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

لازم به ذکر است ارزش معاملات به تفکیک محصولات فلزی، فرآورده‌های نفت و پتروشیمی و محصولات کشاورزی محاسبه می‌گردد.

۱۰-۱: امتیاز ارزش معاملات خرید:

سقف امتیاز ارزش معاملات خرید برابر ۱۵ امتیاز است که از جمع امتیازات مربوط به معاملات خرید هر گروه کالایی پذیرفته شده(اعم از گروه محصولات فلزی، گروه فراورده‌های نفت و پتروشیمی، گروه محصولات کشاورزی و...) در بورس کالا بدست می‌آید، سقف امتیاز ارزش معاملات خرید هر گروه کالایی ۵/۵ امتیاز است که برای محاسبه امتیاز هر گروه کالا ابتدا جمع ارزش معاملات خرید بعد از کسر معاملات مچینگ کارگزاری در آن گروه کالا در دوره ارزیابی، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه

شده و با عدد (A_i) که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازاء هر یک درصد بیشتر از عدد A_i، امتیاز در نظر گرفته می‌شود. لازم به ذکر است اعداد استثنایی از محاسبات کنار گذاشته می‌شوند.

$$A_i = \frac{۱}{\text{تعداد کارگزارن فعال در دوره ارزیابی در گروه کالایی مورد بررسی}} \times ۰/۲۵$$

۱۰-۲-امتیاز ارزش معاملات فروش:

سقف امتیاز ارزش معاملات فروش برابر ۸ امتیاز است که برای هر گروه کالایی پذیرفته شده(اعم از گروه محصولات فلزی، گروه فراورده‌های نفت و پتروشیمی، گروه محصولات کشاورزی و...) در دوره بررسی، که کارگزاری حداقل یک نماد از آن را عرضه و به فروش رسانده است، برای هر گروه کالای iام تا سقف ۳/۵ امتیاز لحاظ می‌شود که برای محاسبه امتیاز هر گروه کالا به شرح ذیل عمل می‌گردد:

۱- ابتدا جمع ارزش معاملات فروش تعدیل شده(بعد از کسر معاملات مچینگ) هر کارگزاری در آن گروه کالا در دوره ارزیابی، طبق فرمول ذیل در دوره ارزیابی، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه می‌شود:

$$S_i^A = \frac{M_i \times N_i}{Y_i \times Z_i} \times S_i$$

S_i^A = ارزش معاملات فروش گروه محصول iام تعدیل شده کارگزاری در دوره بررسی

M_i = تعداد نمادهای مربوط به گروه محصول iام که در دوره بررسی توسط کارگزاری در بورس کالا عرضه و به فروش رفته است

N_i = تعداد نوع محصول عرضه و به فروش رفته توسط کارگزاری در دوره

بررسی با توجه به گروه کالایی iام

Y_i = تعداد نماد پذیرفته شده در گروه کالایی iام در دوره بررسی

Z_i =تعداد نوع محصولات قابل معامله در دوره بررسی با توجه به گروه کالایی iام

S_i = ارزش معاملات فروش کارگزار در دوره بررسی با توجه به گروه کالایی iام

۲: سپس جمع ارزش معاملات فروش تعدیل شده بعد از کسر معاملات مچینگ کارگزاری در آن گروه کالا در دوره ارزیابی، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه شده و با عدد (A_i) که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازاء هر یک درصد بیشتر از عدد A_i، امتیاز در نظر گرفته می‌شود. لازم به ذکر است اعداد استثنایی از محاسبات کنار گذاشته می‌شوند.

$$A_i = \frac{۱}{\text{تعداد کارگزارن فعال در دوره ارزیابی در گروه کالایی مورد بررسی}} \times ۰/۲۵$$

۱۰-۳- امتیاز معاملات آتی:

سقف امتیاز قراردادهای آتی معامله شده ۷ امتیاز است. ارزش قراردادهای معامله شده شامل قراردادهای آتی خرید و فروش هر کارگزار در طی دوره مورد ارزیابی محاسبه شده و با عدد (A) که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازاء هر یک درصد بیشتر از عدد A، امتیاز در نظر گرفته می‌شود. مجموع امتیازات بیش از سقف تعیین شده نخواهد بود. اعداد استثنایی از محاسبات کنار گذاشته می‌شوند.

$$A_i = \frac{۱}{\text{تعداد کارگزارن فعال در دوره ارزیابی در زمینه قراردادهای آتی}} \times ۰/۲۵$$

معیار ۱۱: تعداد مشتریان:

امتیازتعداد مشتریان شرکت کارگزاری به شرح بندهای ۱۱-۱ و ۱۱-۲ زیر

محاسبه می‌گردد. جمع امتیاز این دو بند (۱۱-۱ و ۱۱-۲) امتیاز تعداد مشتریان کارگزاری را تشکیل داده که سقف آن حداکثر ۳۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

۱۱-۱: امتیاز تعداد مشتریان معاملات کالای کارگزاری:

امتیاز تعداد مشتریان کارگزاری در بخش معاملات کالا که سقف آن ۲۰ امتیاز خواهد بود، حاصل جمع امتیازات مطابق بندهای ۱۱-۱-۱ و ۱۱-۱-۲ می‌باشد. لازم به ذکر است امتیاز تعداد مشتریان به تفکیک گروه محصولات فلزی، فرآورده‌های نفت و پتروشیمی و محصولات کشاورزی محاسبه می‌گردد.

۱۱-۱-۱: امتیاز تعداد مشتریان معاملات کالای کارگزاری برای هر گروه کالایی جداگانه و به شرح ذیل محاسبه می‌گردد، امتیاز تعداد مشتریان هر گروه کالایی حداکثر ۸ امتیاز است. جمع امتیازات تعداد مشتریان هر گروه کالا، امتیاز کل تعداد مشتریان کالایی را تشکیل می‌دهد و سقف آن حداکثر ۲۰ امتیاز خواهد بود.

الف: ابتدا tx_i ، dx_i ، vx_i به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

$$tx_i = \frac{t_i}{T} \qquad dx_i = \frac{d_i}{D} \qquad vx_i = \frac{v_i}{V}$$

tx_i = نسبت تعداد دفعات معاملات مشتری t_i = تعداد دفعات معاملات یک مشتری کارگزاری در دوره بررسی

dx_i = نسبت تعداد روزهای معاملات مشتری d_i = تعداد روزهای معاملات یک مشتری کارگزاری در دوره بررسی

vx_i = نسبت ارزش هر دفعه معامله مشتری v_i = متوسط ارزش هر دفعه معامله یک مشتری کارگزاری در دوره بررسی

T = متوسط تعداد دفعات معاملات مشتریان است که از تقسیم تعداد دفعات معاملات کل بورس کالا بر تعداد مشتریان فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

D = متوسط تعداد روزهای معاملات مشتریان است که از تقسیم جمع تعدادروزهای معاملات کل مشتریان بازار بر تعداد مشتریان فعال در دوره رسیدگی بدست می‌آید.

V = متوسط ارزش هر دفعه معامله کل مشتریان است که از تقسیم ارزش کل معاملات بر تعداد دفعات کل معاملات در دوره رسیدگی بدست می‌آید.

لازم به ذکر است سقف tx_i و dx_i هر یک ۲ امتیاز و سقف vx_i برابر ۱ می‌باشد.

ب: سپس امتیاز هر مشتری(C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری ۱/۸ است):

$$c_i = [\cdot/٤\ tx_i + \cdot/٤\ dx_i + \cdot/٢\ vx_i\ ] * a_{١} \qquad \max\ C_i = ١/٨$$

که در آن $a_{١}$ ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتری کارگزاری متناسب با امتیاز مشتریان معاملات قراردادهای آتی کارگزاری بدست آید.

ج: با توجه به متوسط تعداد مشتریان هرکارگزاری امتیاز تعداد مشتریان کارگزاری به شرح زیر بدست می‌آید:

$$\text{امتیاز تعداد مشتریان} = \sum_{i=١}^{n} C_i * \frac{٢٠}{\frac{N * ٪٥٠}{B} * ١/٨}$$

n = تعداد مشتریان کارگزار مورد بررسی

N = مجموع تعداد مشتریان فعال همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در دوره بررسی

۱۱-۱-۲: امتیاز تعداد مشتریان جدید کارگزاری که برای اولین بار وارد بورس کالا شده و در دوره بررسی کد معاملاتی دریافت نموده‌اند برای هر گروه کالا جداگانه وبه شرح ذیل محاسبه می‌گردد. سقف امتیاز تعداد مشتریان جدید هر گروه کالا ۴ امتیاز و مجموع آن‌ها تا سقف حداکثر ۱۰ امتیاز خواهد بود:

الف) ابتدا امتیاز هر مشتری جدید(C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری یک است):

$$C_i = \frac{\text{ارزش معاملات مشتری در گروه کالایی مورد نظر}}{\٪ ۵۰ * V_i} \quad \max C_i = ۱$$

V_i= متوسط ارزش معامله کل مشتریان در گروه کالای iام است که از تقسیم ارزش کل معاملات بر تعداد کل مشتریان در دوره بررسی در گروه کالایی iام بدست می‌آید.

ب) سپس با توجه به امتیاز هر مشتری، امتیاز تعداد مشتریان جدید کارگزاری به شرح زیر بدست می آید:

$$\text{امتیاز تعداد مشتریان جدید} = \left[\sum_{i=۱}^{n} C_i * \frac{۱۰}{\frac{N * \٪ ۵۰}{B}}\right]_* a_۲$$

n = تعداد مشتریان جدید کارگزار مورد بررسی

N = مجموع تعداد مشتریان جدید همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در دوره بررسی

$\alpha_۲$ = ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتری کارگزاری متناسب با امتیاز مشتریان معاملات قراردادهای آتی کارگزاری بدست آید.

۱۱- ۲- امتیاز تعداد مشتریان معاملات قراردادهای آتی کارگزاری:

امتیاز تعداد مشتریان معاملات قراردادهای آتی کارگزاری به شرح ذیل محاسبه می‌گردد و سقف آن حداکثر ۱۰ امتیاز خواهد بود.

الف) ابتدا fx_i ، dx_i ، vx_i به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

$$fx_i = \frac{f_i}{F} \qquad dx_i = \frac{d_i}{D} \qquad vx_i = \frac{v_i}{V}$$

fx_i = نسبت تعداد قراردادهای آتی مشتری t_i = تعداد قراردادهای آتی منعقده یک مشتری کارگزاری در دوره مورد بررسی

dx_i = نسبت تعداد روزهای معاملات قراردادهای آتی مشتری d_i = تعداد روزهای معاملات قراردادهای آتی یک مشتری کارگزاری در دوره مورد بررسی

vx_i = نسبت ارزش هر قرارداد آتی مشتری v_i = متوسط ارزش یک قراردادهای آتی مشتری کارگزاری در دوره مورد بررسی

F = متوسط تعداد قراردادهای آتی مشتریان است که از تقسیم تعداد قراردادهای آتی بر تعداد مشتریان فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

D = متوسط تعداد روزهای معاملات مشتریان است که از تقسیم جمع تعداد روزهای معاملات قراردادهای آتی کل مشتریان بازار بر تعداد مشتریان فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

V = متوسط ارزش قراردادهای آتی مشتریان است که از تقسیم ارزش قراردادهای آتی سهام فعال در بازار بر تعداد قراردادهای آتی فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

لازم به ذکر است سقف fx_i و dx_i هر یک ۲ امتیاز و سقف vx_i برابر ۱ می‌باشد.

ب) سپس امتیاز هر مشتری(C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری ۱/۸ است):

$$c_i = [\cdot/۵\ fx_i + \cdot/۳\ dx_i + \cdot/۲\ vx_i] * a \quad , \quad \max\ C_i = ۱/۸$$

γ ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتری معاملات قراردادهای آتی، متناسب با امتیاز سایر مشتریان بدست آید.

ج) با توجه به متوسط تعداد مشتریان هرکارگزاری امتیاز تعداد مشتریان قراردادهای آتی کارگزاری به شرح زیر بدست می‌آید:

$$\text{امتیاز تعداد مشتریان قرارداهای آتی} = \sum_{i=1}^{n} C_i * \frac{۲۰}{\frac{N * ٪۵۰}{B} * ۱/۸}$$

n = تعداد مشتریان کارگزاری که در دوره بررسی اقدام به معاملات نموده‌اند.

N = مجموع تعداد مشتریان فعال قراردادهای آتی همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در زمینه قراردادهای آتی در دوره بررسی

معیار ۱۲: امتیاز اعطایی توسط شرکت بورس کالای ایران:

امتیاز این معیار به براساس پیشنهاد شرکت بورس کالا(پیوست ۲ این دستور العمل) تعیین و تا سقف ۱۵ امتیاز محاسبه خواهد گردید. در صورتی‌که سازمان نظری در خصوص نحوه امتیازدهی شرکت بورس داشته باشد آن‌را به شرکت بورس کالا ارایه خواهد داد تا در صورت لزوم در نحوه محاسبه امتیاز این معیار تغییرات لازم اعمال گردد.

معیار ۱۳: امتیاز اعطایی توسط کانون:

امتیاز این معیار به براساس پیشنهاد کانون کارگزاران بورس و اوراق‌بهادار(پیوست ۳ این دستورالعمل) تعیین و تا سقف ۱۵ امتیاز محاسبه خواهد گردید. در صورتی‌که سازمان نظری در خصوص نحوه امتیازدهی کانون داشته باشد آن‌را به کانون ارایه خواهد داد تا در صورت لزوم در نحوه محاسبه امتیاز این معیار تغییرات لازم اعمال گردد.

ب: معیارهای تشویقی و تنبیهی

معیار ۱۴: مشاوره پذیرش:

سقف این معیار ۱۰ امتیاز می‌باشد. به ازای هر قرارداد مشاور پذیرش در بورس کالا (کارگزار معرف) منعقد شده در یک سال اخیر که به سازمان ارایه شده که از نظر شرکت بورس کالا توسط کارگزار فعالانه پی‌گیری شده باشد با توجه به گروه کالایی و نوع کالا (مشابه یا غیر مشابه) ۳ امتیاز و حداکثر ۱۰ امتیاز تعلق می‌گیرد.

معیار ۱۵: ارزش معاملات صادراتی

سقف امتیاز ارزش معاملات صادراتی برابر ۱۰ امتیاز است که از جمع امتیازات مربوط به معاملات صادراتی هر گروه کالایی پذیرفته شده(اعم از گروه محصولات فلزی، گروه فراورده‌های نفت و پتروشیمی، گروه محصولات کشاورزی و...) در بورس کالا بدست می‌آید، سقف امتیاز ارزش معاملات صادراتی هر گروه کالای ۴ امتیاز است که برای محاسبه امتیاز هر گروه کالا ابتدا جمع ارزش معاملات صادراتی کارگزاری در آن گروه کالا در دوره ارزیابی، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه شده و با عدد (A_i) که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازاء هر یک درصد بیشتر از عدد A_i، امتیاز در نظر گرفته می‌شود. لازم به ذکر است اعداد استثنایی از محاسبات کنار گذاشته می‌شوند.

$$A_i = \frac{۱}{\text{تعداد کارگزارن فعال در دوره ارزیابی در گروه کالایی مورد بررسی}} \times ۰/۲۵$$

معیار ۱۶: پذیرش و اجرای سفارش‌های الکترونیکی:

۱) حداکثر امتیاز این معیار ۱۰ امتیاز است که به شرح ذیل محاسبه می گردد. لازم به ذکر است امکان دریافت سفارش خرید و فروش الکترونیکی می‌بایست قبلا طی نامه رسمی به سازمان اعلام گردیده باشد و مشتری الکترونیکی فعال باشد.

الف) ابتدا امتیاز هر مشتری(C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری یک است):

$$C_i = \frac{S_i}{D} \qquad \max\ C_i = ۱$$

S_i= تعداد روزهایی که سفارش‌های الکترونیکی مشتری پذیرفته و اجرا شده در کارگزاری

D= متوسط تعداد روزهای معاملات مشتریان است که از تقسیم جمع

تعدادروزهای معاملات کل مشـــتریان بازار بر تعداد مشـــتریان فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

ب) ســـپس با توجه به امتیاز هر مشـــتری، امتیاز پذیرش و اجرای ســـفارش الکترونیکی کارگزاری به شرح زیر بدست می آید:

$$\text{امتیاز پذیرش و اجرای سفارش الکترونیکی} = [\sum_{i=1}^{n} C_i * \frac{\frac{10}{N * \%50}}{B}] * \theta$$

n = تعداد مشتریان الکترونیکی کارگزار مورد بررسی

N = مجموع تعداد مشتریان الکترونیکی همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در دوره بررسی

θ = ضریـــب تعدیل اســـت و به گونه‌ای تعیین می‌شـــود تا امتیاز مشـــتریان الکترونیکی کارگزاری متناسب با امتیاز کل مشتریان فعال کارگزاری بدست آید.

۲) ســـفارش‌های الکترونیکی در محاســـبه S_i زمانی لحاظ می‌گردد که قبل از ارســـال به هسته معاملات و اجرا در سیستم ثبت سفارش کارگزاری، ثبت شده باشند.

۳) مشـــتری الکترونیکی فعال، مشتری اســـت که قرارداد رسمی با شرکت کارگزاری داشـــته و در دوره بررســـی اقدام به خرید یا فروش سهام از طریق اینترنت، پیامک یا سایر روش‌های الکترونیکی کرده است.

معیار ۱۷: گواهینامه‌های سازمانی:

۱- بـــرای اخذ هریک از گواهینامه‌های ســـازمانی نظیر ISO ســـری ۹۰۰۰، EFQM ، 5Sیا شـــش سیگما که توسط شـــرکت کارگزاری از شرکت‌های مورد تأیید ســـازمان، ۵ امتیاز و برای حفـــظ آن در دوره‌های ارزیابی بعدی، به ازای هر دوره (حداقل یک‌ســـاله) حفظ وتمدید گواهینامه، ۳ امتیاز به آن اضافه می‌گردد. جمع امتیازات اخذ و حفظ و تمدید گواهینامه های سازمانی حداکثـــر ۱۵ امتیاز خواهد بود. برای دریافت امتیاز حفظ و تمدیدگواهینامه

سازمانی، ارزیابی مربوطه باید در دوره مورد بررسی، انجام شده و نتایج آن به سازمان ارسال گردد.

۲- در صورتی‌که درگزارش ممیزی دورهای اشکالی مشاهده شده باشد به شرح زیر امتیاز منفی لحاظ می گردد:

الف- هراشکال عمده(major): ۲ امتیاز منفی

ب- هراشکال جزئی(minor): ۱ امتیاز منفی

ج- هراشکال پتانسیل خطا یا توصیه(observation): ۰/۵ امتیاز منفی

امتیاز منفی مربوط به هر گواهینامه، از امتیاز اخذ یا حفظ همان گواهینامه کسر می‌شود و در صورتی‌که امتیازات منفی یک گواهینامه بیشتر از امتیاز اخذ یا حفظ همان گواهینامه شود، امتیاز آن گواهینامه صفر در نظر گرفته می‌شود.

معیار ۱۸: ضبط مکالمات سفارش دهندگان

شرکت‌های کارگزاری که سامانه ضبط مکالمات سفارش دهندگان (call center) مورد تأیید سازمان را خریداری و در شعبات و نمایندگی‌های خود فعال کرده باشند به شرح ذیل امتیاز تعلق می گیرد:

۱) حداکثر امتیاز این معیار ۱۰ امتیاز است که به شرح ذیل محاسبه می گردد. لازم به ذکر است امکان دریافت سفارش خرید و فروش تلفنی می‌بایست قبلاً طی نامه رسمی به سازمان اعلام گردیده باشد و مشتری تلفنی فعال باشد.

الف) ابتدا امتیاز هر مشتری(C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری یک است):

$$C_i = \frac{S_i}{D} \qquad \max\ C_i = ۱$$

S_i= تعداد روزهایی که سفارش‌های تلفنی مشتری پذیرفته و اجرا شده در کارگزاری

D= متوسط تعداد روزهای معاملات مشتریان است که از تقسیم جمع تعدادروزهای معاملات کل مشتریان بازار بر تعداد مشتریان فعال در دوره رسیدگی بدست می آید.

ب) سپس با توجه به امتیاز هر مشتری، امتیاز پذیرش و اجرای سفارش تلفنی کارگزاری به شرح زیر به دست می آید:

$$\text{امتیاز پذیرش و اجرای سفارش الکترونیکی} = [\sum_{i=o}^{n} C_i * \frac{\frac{۱۰}{N * \٪ ۵۰}}{B}] * \lambda$$

n = تعداد مشتریان تلفنی کارگزار مورد بررسی

N = مجموع تعداد مشتریان تلفنی همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در دوره بررسی

λ = ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتریان تلفنی کارگزاری متناسب با امتیاز کل مشتریان فعال کارگزاری بدست آید.

۲) سفارش‌های تلفنی در محاسبه S_i زمانی لحاظ می‌گردد که قبل از ارسال به هسته معاملات و اجرا در سیستم ثبت سفارش کارگزاری، ثبت شده باشند. مشتری تلفنی فعال، مشتری است که قرارداد رسمی با شرکت کارگزاری داشته و در یک‌سال اخیر اقدام به خرید یا فروش سهام از طریق سامانه کرده است.

معیار ۱۹: تعداد قراردادهای ابطالی

در صورتی که در هر دوره ۳ ماهه کارگزاری یک قرارداد ابطالی داشته باشد امتیاز منفی تعلق نمی‌گیرد و به ازای هر قرارداد ابطالی مازاد در طی دوره بررسی ۱ امتیاز منفی تا سقف ۵ امتیاز منفی تعلق می گیرد.

معیار ۲۰: اظهار نظر مشروط، عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس و بندهای بازرس قانونی:

امتیاز منفی در خصوص اظهار نظر مشروط، عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس در مورد صورت‌های مالی و همچنین اظهار نظر بازرس

قانونی در خصوص عدم رعایت قوانین و مقررات یا اساسنامه شرکت کارگزاری، حداکثر ۱۵ امتیاز منفی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

الف: به ازای رد یا عدم اظهارنظر حسابرس در مورد هر یک از صورت‌های مالی اساسی سه‌گانه، ۵ امتیاز منفی در نظر گرفته می‌شود.

ب: بندهای شرط حسابرس یا بندهای بازرس در خصوص عدم رعایت قوانین و مقررات یا اساسنامه‌ی شرکت کارگزاری توسط کمیت‌های متشکل از مدیرنظارت بر کارگزاران، رئیس اداره امور کارگزاران و یکی از کارشناسان به انتخاب معاونت نظارت بر نهادهای مالی بررسی شده و با توجه به اهمیت آن برای هر بند حداکثر تا ۵ امتیاز منفی در نظر گرفته می‌شود.

معیار ۲۱: تخلفات:

به ازای هر تخلف شرکت کارگزاری در یک سال اخیر امتیازات منفی به شرح زیر در نظر گرفته می‌شود:

۱) برای تخلفی که منجر به تذکر کتبی بدون درج در پرونده باشد، ۱ امتیاز منفی

۲) برای تخلفی که منجر به اخطار کتبی با درج در پرونده شده باشد، ۲ امتیاز منفی

۳) برای تخلفی که منجر به محرومیت از انجام معامله شده باشد، به ازای هر روز محرومیت ۲ امتیاز منفی تا سقف ۱۰ امتیاز منفی

۴) برای تخلفی که منجر به تعلیق مجوز کارگزاری شده باشد، ۱۵ امتیاز منفی

مصوبه درخصوص اعطای اعتبار از سوی کارگزاران در معاملات بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۹۳/۷/۰۵ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

الف: کارگزاران فعال در بورس کالای ایران می‌توانند به مشتریان خود در خریدهای نقدی اعتباراتی را تخصیص دهند، مشروط بر آنکه حداکثر مبلغ اعتباراتی که یک کارگزاری در هر زمان به کلیه مشتریان خود اعطا می‌کند از ۵ درصد حقوق صاحبان سهام بر اساس آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده آن کارگزاری تجاوز ننماید.

ب: خریداران کالا درصورت دریافت اعتبار از اشخاص ثالث از جمله بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی، می‌توانند سند حواله خرید کالا و کلیه حقوق خود را نسبت به کالای موضوع قرارداد سلف که به موجب قرارداد یا قوانین و مقررات به وی اعطا شده است، در قالب یکی از عقود قانونی از قبیل وکالت یا رهن به اعتبار دهنده تفویض نمایند.

نمونه قراردادها برای اجرای بند (الف) و ضوابط اجرایی این موضوع به تصویب بورس کالای ایران خواهد رسید.

دستورالعمل انتشار اطلاعات معاملات توسط شرکت بورس کالای ایران (سهامی‌عام) و بورس انرژی ایران (سهامی عام)

(مصوب ۱۳۹٤/۰۸/۱۹ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحیه مورخ ۹٤/۰۹/۱۰)

در اجـرای مـواد ۹ و ۱۶ آیین‌نامـه اجرایی قانـون بـازار اوراق بهادار این دسـتورالعمل در ۱۲ ماده و پنج تبصـره در تاریخ ۱۳۹۴/۰۸/۱۹ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول: تعاریف

مـاده۱: کلیـه تعاریف مندرج در قانون بازار اوراق بهادار و دسـتورالعمل‌های معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران و بورس انرژی ایران با همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته است. سایر اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر است:

۱: بورس: منظور شـرکت بورس کالای ایران (سـهامی عام) و شرکت بورس انرژی ایران(سهامی عام) است.

۲: سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار است.

۳: اطلاعات معاملات: اطلاعات مندرج در ماده ۲ این دستورالعمل است.

۴: انتشار: اعلان عمومی اطلاعات معاملات است.

۵: مقررات: تمامی الزاماتی اسـت که توسـط مراجـع ذیصلاح در چارچوب اختیـارات قانونـی آن‌ها در خصوص بازار سـرمایه و فعـالان آن به تصویب رسیده و جهت اجرا ابلاغ شده است.

فصل دوم: موارد انتشار

ماده۲: «اطلاعات معاملات» عبارت است از:

الف: اطلاعات کلی معاملات بورس به تفکیک بازارها و تابلوها شامل:

۱: شاخص‌ها طبق مقررات مربوطه

۲: حجم و ارزش و تعداد دفعات معاملات

۳: تعداد خریداران و فروشندگان

۴: موقعیت‌های تعهدی باز کل بازار در قراردادهای آتی و اختیار معامله

۵: حجم و ارزش به تفکیک خریداران و فروشندگان حقیقی و حقوقی

ب: اطلاعات معاملات کالاهای پذیرفته شده در بازار فیزیکی که باید به تفکیک نماد معاملاتی در هر تابلو اعلام شود شامل:

۱: نام کالاهای عرضه شده، تابلو و رینگ معاملاتی آن

۲: نام عرضه‌کننده یا تولیدکننده حسب مورد

۳: تاریخ و زمان معامله و تاریخ آخرین معامله قبلی

۴: نوع قرارداد معاملاتی از جمله نقدی، سلف، نسیه و سایر قراردادهای معاملاتی

۵: سررسید تسویه معاملات نسیه یا تحویل معاملات سلف حسب مورد

۶: قیمت شامل کمترین، بیشترین و پایانی یا قیمت نهایی حسب مورد

۷: تغییرات قیمت پایانی معامله نسبت به قیمت پایانی آخرین معامله بر حسب واحد پولی و درصد

۸: حجم عرضه و مجموع تقاضای وارده در زمان حراج

۹: حجم و ارزش معاملات به تفکیک معاملات انجام شده به صورت حراج حضوری و مازاد عرضه

۱۰: تعداد دفعات معامله یا تعداد قراردادهای اصلی و قراردادهای جزء و تعداد خریداران

۱۱: در معاملات رینگ صادراتی یا بین‌المللی؛ واحد پولی قیمت، واحد پولی مبنای تسویه، ، بازار هدف بین‌المللی

۱۲: محل تحویل کالا

ج: اطلاعـات معامـلات قراردادهای مورد معامله در بازار مشـتقه که باید به تفکیک نماد معاملاتی در هر تابلو اعلام شود شامل:

ج ۱: بازار قرارداد آتی و اختیار معامله

۱: نام و نماد قرارداد و دارایی پایه

۲: ماه تحویل (سررسید)

۳: واحد قیمت ها

۴: قیمت شامل آغازین، بیشترین، کمترین و آخرین معامله

۵: قیمت تسویه روزانه و میزان تغییرات آن نسبت به قیمت تسویه روز گذشته بر حسب واحد پولی و درصد

۶: حجم و ارزش معاملات

۷: تعـداد کل موقعیت تعهدی باز و اختلاف آن نسـبت به روز قبل به تعداد و درصد

۸: تعداد دفعات معامله، تعداد خریداران و فروشندگان حقیقی و حقوقی

ج۲: بازار قرارداد سلف موازی

۱: نماد و نام دارایی پایه

۲: قیمت شامل آغازین، کمترین، بیشترین و آخرین معامله

۳: قیمت پایانی و میزان تغییرات آن نسـبت به قیمت پایانی روز گذشـته بر حسب واحد پولی و درصد

۴: حجم و ارزش معاملات

۵: تعداد دفعات معامله و تعداد خریداران و فروشـندگان به تفکیک حقیقی و حقوقی

ج۳: گواهی سپرده کالایی

۱: نماد و نام دارایی پایه

۲: قیمت شامل آغازین، کمترین، بیشترین و آخرین معامله

۳: قیمت پایانی و میزان تغییرات آن نسـبت به قیمت پایانی روز گذشـته بر حسب واحد پولی و درصد

۴: حجم و ارزش معاملات
۵: نام و مشخصات انبار و انبار دار، آدرس، ظرفیت، هزینه‌های انبار، ساعت فعالیت انبار، زمان انبار گردانی و سایر موارد حداکثر یک روز پس از صدور گواهی پذیرش

فصل سوم– شیوه انتشار

ماده۳: به منظور اطمینان از دسترسی همزمان، منصفانه و عادلانه عموم به اطلاعات معاملات، بورس موظف است اطلاعات معاملات را در مهلت‌های مقرر ذیل، در سایت اینترنتی رسمی خود منتشر نماید:
۱: روزانه، حداکثر تا پایان وقت همان روز
۲: تجمیعی هفته، حداکثر تا ساعت ۱۲ اولین روز کاری هفته بعد
۳: تجمیعی ماه، حداکثر تا سه روز کاری پس از پایان همان ماه
تبصره ۱: انتشار اطلاعات موضوع این دستورالعمل در فواصل زمانی کوتاه‌تر و در حین بازار نیز توسط بورس امکان‌پذیر می‌باشد.
تبصره ۲: یک نسخه از اطلاعات منتشره موضوع بندهای ۱ تا ۳ این ماده باید پس از تأیید بورس، به صورت الکترونیکی در سوابق بورس نگهداری شود.
ماده۴: بورس مکلف است سابقه اطلاعات معاملات منتشره را پس از تاریخ انتشار، ازطریق سایت رسمی خود حداقل به مدت سه سال در دسترس عموم قرار دهد.

فصل چهارم: سایر ضوابط

ماده۵: «بورس» مکلف است نسبت به انتشار سایر موارد، مطابق مقررات مربوطه و تغییرات بعدی آن از طریق سایت اینترنتی خود اقدام نماید.
تبصره: انتشار اطلاعات مربوط به جزییات سفارشات ثبت شده در

سامانه معاملاتی مجاز نبوده و صرفا انتشار قیمت و حجم تجمیعی برای سفارش‌هایی با بهترین سه قیمت ثبت شده در سامانه معاملاتی به تفکیک نماد معاملاتی مجاز می‌باشد.

ماده۶ : بورس می‌تواند انتشار اطلاعات معاملات را با کسب تائیدیه جداگانه از سازمان بورس و اوراق بهادار، طبق قراردادهای معین به شخص یا اشخاص دیگری واگذار کند، لیکن مسئولیت‌های مندرج در این دستورالعمل کماکان بر عهده بورس است.

ماده۷: هر گونه بهره‌برداری تجاری بورس از اطلاعاتی که مطابق این دستورالعمل و سایر مقررات، مجاز به انتشار آن می‌باشد، با مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار امکان‌پذیر است.

ماده۸: انتشار هرگونه اطلاعات مربوط به معاملات توسط بورس منحصراً در محدوده مفاد این دستورالعمل و سایر مقررات، مجاز می‌باشد. انتشار هرگونه اطلاعات خارج از موارد مصوب، منوط به کسب مجوز از سازمان خواهد بود.

تبصره: رعایت مفاد این ماده توسط سایر اشخاص مجاز که به هر نحو اقدام به انتشار اطلاعات معاملات بورس می‌نمایند نیز الزامی است.

ماده۹ : نقض ضوابط این دستورالعمل از جمله موارد زیر حسب مورد تخلف مدیرعامل، مدیران و اعضای هیات مدیره بورس محسوب شده و هیات مدیره سازمان براساس مقررات به آن رسیدگی خواهد کرد:

۱: تأخیر در انتشار اطلاعات

۲: عدم انتشار اطلاعات

۳: انتشار اطلاعات ناقص

۴: انتشار اطلاعات خلاف واقع

۵: انتشار اطلاعاتی که طبق مقررات، بورس مجاز به انتشار آن نیست

تبصره: در مواردی که تأخیر یا عدم انتشار اطلاعات به تشخیص سازمان، ناشی از قوه قاهره (نظیر اشکالات سیستمی) باشد، موارد اشاره شده تخلف محسوب نمی‌گردد.

ماده۱۰: در صورتی که بورس نسبت به اصلاح اطلاعات منتشره قبلی موضوع

این دستورالعمل اقدام نماید مکلف است دلیل یا دلایل آن را ذیل اطلاعات اصلاح شده‌ای که منتشر می‌کند درج نماید.

ماده۱۱: انتشار اطلاعات مربوط به معاملات بازارها و قراردادهای جدید مطابق مفاد دستورالعمل مربوطه توسط بورس انجام می‌گیرد.

ماده۱۲: این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۵ تبصره در تاریخ ۱۳۹۴/۰۸/۱۹ به تصویب هیات‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا است.

دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۹۵/۰۶/۲۸ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

در اجـرای ماده ۳۴ قانون بازار اوراق بهادار، ایـن دستورالعمل درخصـوص بازارگردانی اوراق بهادار مبتنی بر کالا که به‌نحوی در بورس کالای ایران معامله می‌شوند و به منظور تعیین حدود تعهدات و نحوه فعالیت بازارگردان در بورس کالای ایران به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول– تعاریف

ماده ۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهـوری اسلامی ایران و دستورالعمل معامـلات کالا و اوراق بهادار مبتنی بـر کالا در بورس کـالای ایران مصوب هیات مدیـره سازمان بورس و اوراق بهادار تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل نیز کاربرد دارند. واژه‌های دیگر دارای معانی ذیل می‌باشند:

الف: حداقل سفارش انباشته: حداقل تعداد سفارش خرید و حداقل تعداد سفـارش فروش که بازارگـردان باید طبق تعهدنامـه بازارگردانی در سامانه معاملاتی به‌صورت فعال نگه دارد.

ب: حداقل معاملات روزانه: حداقل میزان معاملات در نماد معاملاتی مورد بازارگردانـی است که بازارگردان موظف به انجـام آن در یک روز معاملاتی می‌باشد تا تعهدات وی طبق این دستورالعمل درآن روز معاملاتی ایفاء شده تلقی شود.

ج: دامنهٔ مجاز نوسان قیمت: حداکثر تغییرات مجاز قیمت نماد معاملاتی در هر جلسه معاملاتی نسبت به قیمت تسویه و یا قیمت پایانی جلسه معاملاتی قبل است.

د: دامنهٔ مظنه: حداکثر اختلاف بین قیمت سفارش خرید و سفارش فروش در هر نماد معاملاتی بر حسب درصد است که بازارگردان در سامانهٔ معاملات بورس وارد می‌نماید. این درصد نسبت به قیمت سفارش خرید محاسبه می‌شود.

فصل دوم: شرایط و مراحل اعطای مجوز بازارگردانی

ماده ۲: هر شخص حقوقی که صلاحیت انجام فعالیت بازارگردانی در بورس به تشخیص سازمان را داشته باشد، با معرفی سازمان به بورس و پس از دریافت مجوز بازارگردانی، می‌تواند فعالیت خود را در بورس به عنوان بازارگردان آغاز نماید.

ماده ۳: جهت دریافت مجوز بازارگردانی در بورس ، متقاضی باید درخواست خود را مطابق با فرمت اعلامی بورس ارایه نماید.

ماده ۴: درخواست بازارگردانی حداقل شامل موارد ذیل می‌باشد:

الف: مشخصات قراردادهای مورد تعهد برای بازارگردانی

ب: حداقل معاملات روزانه

ج: دامنه مظنه

د: حداقل سفارش انباشته

ماده ۵: بورس حداکثر ظرف ۱۵ روز از دریافت درخواست متقاضی ، نظر خود را مبنی بر موافقت یا عدم موافقت با درخواست مذکور اعلام می‌نماید. در صورت موافقت بورس، چنانچه بازارگردان طی مهلت اعلامی، تعهدنامه بازارگردانی پیوست این دستورالعمل را امضاء و به تأیید بورس برساند و هم چنین در صورت لزوم تضامین لازم را نزد اتاق پایاپای تودیع نماید، مجوز بازارگردانی برای وی صادر می‌شود. شرایط بازارگردانی و تاریخ آغاز و پایان

فعالیت مزبور در مجوز اعطایی ذکر خواهد شد.

مـاده ۶: بورس قبـل از اعطای مجوز شـروع فعالیـت بازارگردانی، قرارداد بازارگردانـی در خصوص هر نماد معاملاتی شامـل حداقل سفارش انباشته، حداقـل معاملات روزانه، دامنه مظنـه و حداقل دوره زمانی مورد قبول برای بازارگردانی را به تأیید سازمان می‌رساند.

مـاده ۷: مجـوز بازارگردانی صادرشده توسط بـورس، محدود و منحصر به نمادهای معاملاتی مندرج در مجوز مزبور می‌باشد و انجام فعالیت بازارگردانی در هر نماد دیگر منوط به طی مجدد فرایند دریافت مجوز می‌باشد.

فصل سوم: وظایف و اختیارات بازارگردان

مـاده ۸: بازارگـردان موظف اسـت امکانات مورد نیاز جهـت انجام فعالیت بازارگردانی را حسب مقررات بورس فراهم نماید.

مـاده ۹: بازارگـردان موظف است کلیـه معاملات بازارگردانـی، دریافت‌ها، پرداخت‌هـا، هزینه‌هـا و درآمدهـای مرتبـط بازارگردانـی را در سرفصـل حساب‌های جداگانه ثبت و در مقاطع سه ماهه به سازمان گزارش نماید.

مـاده ۱۰: بازارگردان موظـف است، سفارش‌های خرید و فـروش خود را با رعایت شرایط زیر وارد سامانه معاملات بورس نماید.

الـف: قیمت‌های پیشـنهادی در این سفارش‌ها بایـد در دامنه مجاز نوسان باشند.

ب: تفاوت بین کمترین قیمت خرید در سفارش‌های خرید و بیشترین قیمت فروش در سفارش‌های فروش بازارگردان، حداکثر برابر دامنه مظنه باشد.

ج: در هـر لحظه از جلسه معاملاتی، سفارش‌هـای خرید و نیز سفارش‌های فروش هر کدام به تعداد حداقل سفارش انباشته در سامانه معاملاتی موجود باشد.

د: چنانچـه حجم سفارش خرید یا فروش کمتـر از حداقل سفارش انباشته شـود، بازارگردان موظف است بلافاصله و حداکثر ظـرف دو دقیقه، حداقل

سفارش انباشته را در سامانه ثبت نماید.

هـ: سایـر شرایط مربوط بـه بازارگردانی مندرج در تعهدنامـه بر روی نماد مربوط را رعایت نماید.

مـاده ۱۱: حجـم معاملات روزانه بازارگـردان باید برابر یا بیشـتر از حداقل معاملات روزانه باشد.

ماده ۱۲: بازارگردان موظف است تعهدات خود را، در دوره زمانی مشخص در تعهدنامه و اطلاعیه‌های بورس ایفاء نماید.

مـاده ۱۳: در صورتی‌کـه مقررات و مشـخصات مربوط به نمـاد تعهد شده تغییر کند، بازارگردان می‌تواند تقاضای انصراف از فعالیت بازارگردانی خود را حداکثر تا موعد مقرر شـده توسط بورس در تعهدنامه بازارگردانی به بورس ارایـه نماید. در صورت موافقت بورس بـا تقاضای انصراف بازارگردان، بورس موظـف است موضوع را به سازمان گـزارش نموده و نسبت به اعلام عمومی آن در پایگـاه اطلاع‌رسانی رسمی خود اقدام کند. در سایر موارد، انصراف از فعالیت بازارگردانی با موافقت بورس و تأیید سازمان امکان‌پذیر می‌باشد.

مـاده ۱۴: بازارگردان موظف است از ایستگاه معاملاتی اختصاص یافته برای انجام فعالیت بازارگردانی، صرفا برای انجام امور مربوط به فعالیت بازارگردانی استفاده نماید.

ماده ۱۵: چنانچـه شرایط زیر بصورت توأمان دو روز معاملاتی متوالی ادامه پیـدا کند، بازارگردان از انجـام تعهدات خود در روز معاملاتی بعد معاف می باشد:

الـف: وجود صف سفـارش خرید یا فروش در نمـاد معاملاتی به گونه‌ای که صـف سفارش به میزان حداقل مقرر منـدرج در تعهدنامه بازارگردانی وجود داشته باشد.

ب: در صورتـی که طی یک ساعت پایانـی آخرین جلسه معاملاتی، کمتر از میزان مقرر مندرج در تعهدنامه بازارگردانی معامله شود.

فصل چهارم: وظایف و اختیارات بورس در امور مرتبط با بازارگردانی

ماده ۱۶: بورس موظف است موارد ذیل را از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی خود منتشر نماید:

الف: نام و مشخصات بازارگردان‌های دارای مجوز و هرگونه تغییرات آن‌ها

ب: فهرست نمادهای معاملاتی دارای بازارگردان و تغییرات آن

ماده ۱۷: بورس موظف است بر چگونگی انجام وظایف بازارگردانی و همچنین استمرار شرایط در نظر گرفته شده در این دستورالعمل نظارت نماید.

فصل پنجم: سایر موارد

ماده ۱۸: در تعهدنامه بازارگردانی امتیازات ذیل می‌تواند برای بازارگردان درنظر گرفته شود:.

الف: تخفیف در هزینه‌های دسترسی به سامانه معاملاتی بورس، به تصویب هیات مدیره بورس.

ب: تخفیف در کارمزد بورس از معاملات بازارگردان، به تصویب هیات مدیره بورس.

ج: تخفیف در وجوه تضمین موضوع هر قرارداد. تضمینات موضوع این بند باید به تصویب هیات مدیره شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه برسد.

ماده ۱۹:در صورت نقض مفاد این دستورالعمل یا سایر تعهدات توسط بازارگردان یا بورس، مرجع رسیدگی‌کننده مطابق « دستورالعمل انضباطی نهادهای مالی غیر کارگزار» و سایر مقررات مربوطه به تخلفات انضباطی آن‌ها رسیدگی خواهد نمود.

این دستورالعمل در ۱۹ ماده در تاریخ ۱۳۹۵/۰۶/۲۸ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

پیوست
تعهدنامه فعالیت بازارگردانی در بورس کالای ایران

بـــه موجب این سند، شرکت ..... به شماره ثبت ..... ثبت شرکت‌های ..... به شناسه ملی ..... به نشانی .... با نمایندگی .....دارنده/دارندگان امضای مجاز و تعهـدآور شرکت مزبور به موجب روزنامه رسمی شماره .....مورخ .....، کـــه از این پس بازارگردان نامیـــده می‌شود، تعهد می‌نماید فعالیـــت بازارگردانی نمادهای معاملاتی زیر را در شرکت بورس کالای ایران به نحـــو کامل و صحیح، طبق قانون بازار اوراق بهادار و سایر مقررات مرتبط انجام دهد و کلیه مفاد این تعهدنامه مورد پذیرش و تأیید این شرکت است.

بند اول: مشخصات نمادهای معاملاتی مورد تعهد برای بازارگردانی:

ردیف	نماد معاملاتی	دوره زمانی فعالیت	زمان بندی اجرای تعهدات	تعداد معاملات موضوع بند ب ماده ۱۵	تعداد حداقل صف سفارش موضوع بند الف ماده ۱۵

بنـــد دوم: تعهدات بازارگردان در دوره زمانی بازارگردانی به شرح زیر مورد تایید و پذیرش است:

۱- دامنه مظنه: حداکثر ..... درصد در هر روز معاملاتی

۲- حداقل سفارش انباشته: حداقل ..... حجم خرید و حداقل ..... حجم فروش در هر روز معاملاتی

۳- معافیت از تعهد حداقل سفارش انباشته به شرط انجام حداقل ..... معامله

۴- دوره زمانی بازارگردانی: از تاریخ شروع فعالیت ذکر شده در مجوز بازارگردانی الی.....

بند سوم: زمان بندی اجرای تعهدات در طول جلسه معاملاتی

بازارگردان متعهد است کلیه تعهدات را با توجه به زمانبندی و اطلاعیه های بورس به نحو کامل انجام دهد.

بند چهارم: امتیازات اعطا شده به بازارگردان

۱. ترکیب وجه تضمین اولیه

۲. کارمزد

۳. هزینه‌های دسترسی به سامانه معاملاتی

بند پنجم: ترکیب تضامین بازارگردان

بازارگردان اقرار می‌نماید میزان ..... تضامین به شکل ..... را جهت ایفای تعهدات خویش به اتاق پایاپای ارایه نموده و نامه شماره ..... مبنی بر تأیید اتاق پایاپای به پیوست ارایه شده است.

ردیف	نام و نام خانوادگی صاحبان امضای مجاز	امضا
۱		
۲		

مهر شرکت

ضوابط اجرایی فعالیت کمیته آتی

(مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۲۳ هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران)

مـاده ۱: کمیته آتی کمیتـه‌ای است که براساس بند ۳۵ مـاده ۱ دستورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران تشکیل می‌گردد.

ماده ۲: کمیته متشـکل از ۳ عضو دارای تجربه و تخصص لازم به شرح زیر تشکیل می‌شود:

الف: نماینده مدیر عامل «بورس» که دبیر کمیته نیز می‌باشد.

ب: ۲ تن از مدیران بورس به پیشنهاد مدیرعامل و تصویب هیات مدیره

تبصـره ۱: مدت عضویت اشخاص فوق در هر دوره ۲ سال می‌باشد، انتخاب این اشخاص تا حداکثر ۳ دوره متوالی بلامانع است.

تبصره ۲: اشخاص موضوع بند ۲ فوق پیش از پایان دوره تصدی به تشخیص هیات مدیره قابل تغییر خواهند بود.

ماده ۳: جلسات کمیته با حضور اکثریت رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با اکثریت اعضای حاضر معتبر می‌باشد.

ماده ۴: دبیر کمیته مسئول اجرایی معاملات آتی در «بورس» خواهد بود و دبیرخانه کمیته جهت هدایت و راهبردی امور اجرایی معاملات آتی زیر نظر دبیر کمیته اداره خواهد شد.

ماده ۵: دبیر کمیته می‌تواند حسب موضوع از کارشناسان، صاحب نظران و فعالان مرتبط جهت شرکت در جلسه بدون حق رای دعوت به عمل آورد.

ماده ۶: کمیته آتی موظف است گزارش فعالیت خود را به صورت ماهانه به هیات مدیره بورس ارایه نماید.

موارد تصویبی هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران
در خصوص دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی

(مصوب ۱۳۸۸/۰۶/۲۳ هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران)

۱: در مورد بند ۲ ماده ۱: فرم اطلاعات عرضه طبق فرم ضمیمه مورد تصویب قرار گرفت.

۲: در مـورد بند ۶ ماده ۱: از آنجاییکه پیش فاکتور توسط فروشندگان ارایه می‌شود. لذا اقدامی از طرف بورس نمی‌باشد و همان فرم‌ها مورد تایید بورس می‌باشد.

۳: در مـورد بند۹ مـاده ۱: در مواردی که حواله خریـد توسط فروشندگان عرضه می‌گردد، ضرورتی به فرم حواله خرید از طرف بورس نمی‌باشد.

۴: بنـد ۲۶ مـاده ۱: از آنجایی‌که میزان نوسان مجاز بـرای هر کالا متفاوت می‌باشـد، لذا اختیـار توافق با فروشنده برای اعلام میـزان تلورانس حمل و اعلان در فرم عرضه جزو شرایط عرضه به مدیر عامل تفویض می‌گردد.

۵: در مورد ماده ۲: موضوع ثبت نام خریداران در رینگ صادراتی عیناً مانند اعطای کد به خریداران داخلی اقدام گردد.

۶: در مـورد ماده ۳: نحوه عمل در مورد تعیین شناسه معاملاتی کالاها عیناً مانند رویه فعلی شرکت تایید می‌گردد.

۷: تبصره ۲ ماده ۴: بانک مرکزی و بانک‌های عامل از طرف آن‌ها و سایت بانک جهانی مورد IMF تایید است.

۸: درمورد تبصره ۱ بند ۱۰: نسخه ای از اطلاعیه پیش گشایش و یا گشایش

اعتبـــاری اسنادی و یا ارایه ضمانت بانکی از طرف خریدار یا کارگزار خریدار، هم‌زمان با ارسال به فروشنده یا کارگزار فروشنده، به بورس نیز اعلام گردد و یا در غیر این‌صورت مراتب دریافت اسناد فوق از طرف فروشنده و یا کارگزار فروشنده به بورس اعلام گردد.

۹: تبصـــره مـــاده ۱۷: مدت زمان برای قیمت عرضـــه بعدی حداکثر به مدت یک هفته می‌باشد.

ضوابط اجرایی شناسایی و پذیرش مشتریان در شرکت بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۹۱/۰۵/۵ هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران)

در راستای اجرایی نمودن مفاد بند ۴ ماده ۴ دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران، دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه مصوب دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشـــویی مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۹،ضوابط زیر به تصویب هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران رسید.

مـــاده۱: تعاریف اصطلاحات و عبارات بکـــار رفته در این دستورالعمل بشرح زیر است:

۱: دستورالعمل: دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران

۲: سازمان: سازمان بورس اوراق بهادار

۳: بورس: شرکت بورس کالای ایران

۴: مشتری: شخصی است که متقاضی یا فروش کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس می‌باشد.

۵: شناسایی مشـــتری: شناخت و تایید هویت مشـــتری بـــا استفاده از منابع اطلاعاتی

۶: پرونده اطلاعاتی مشتری: پرونده‌ای که حاوی اطلاعات مربوط به شناسایی مشـــتری می‌باشد. این اطلاعات در هنگام شناسایی مشتری جهت صدور کد و یا در حین فعالیت وی توسط بورس کالا جمع‌آوری یا تکمیل می‌شود.

۷: کمیته: منظور کمیته پذیرش مشتری است که طبق مواد این دستورالعمل تشکیل و انجام وظیفه می‌نماید.

۸: کـد معاملاتی: شناسه منحصر به فردی است کـه هر شخص برای انجام معاملات در بورس کالا بایستی اخذ نماید.
۹: حد تخصیص یا حد خرید: محدودیت خرید درنظرگرفته شده برای کالای معین ازنظرمبلغ،حجم، یا زمان طبق مقررات بورس.
۱۰: پذیرش مشـتری: تطبیق وضعیت موجود مشـتری با شرایط مندرج در این دستورالعمل جهت فراهم شدن امکان معامله وی در بورس.
۱۱: مسئول پذیرش مشـتری: از پرسنل بورس است که از طرف مدیر عامل بـورس به عنوان مسئول پذیرش مشـتریان و دبیر کمیته پذیرش مشـتری منصوب و وظایف محوله را به انجام می رساند.

ماده۲: ساختار و وظایف کمیته پذیرش مشتری

۲-۱: جهت بررسی تقاضای مشـتریان برای دریافت کد معاملاتی خاص کالا و خاص گروه کالا، کمیته‌ای تحت عنوان کمیته پذیرش مشـتری تشـکیل می‌شود.
۲-۲: کمیته دارای ۵ نفر عضو و یک دبیر می‌باشد. اعضای کمیته و دبیر آن توسط مدیرعامل بورس منصوب می‌شوند.
۲-۳: جلسـات کمیته با حضـور حداقل سه عضو رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رای موافق حداقل سه عضو معتبر و نافذ خواهد بود. برنامه زمان‌بندی جلسات درجلسه اول کمیته به تصویب کمیته خواهد رسید.
۲-۴: دبیـر کمیته هم‌زمان مسئول پذیرش مشـتریان نیز می‌باشد. آموزش، سازماندهـی، همکاری با کارگـزاران و مدیران بورس کـالا، تکمیل اسناد و مـدارک لازم جهت ارایـه به کمیته به منظور اخذ کـد معاملاتی، نگهداری و بایگانـی اسناد، شرکت در جلسات مقـرر، شرکت در جلسات کمیته، تهیه گزارشـات لازم و اجـرا مصوبات کمیتـه از جمله وظایـف مسئول پذیرش مشتریان می‌باشد.
۲-۵: کمیتـه ضمن ارایه گزارش‌های دوره‌ای سه ماهه، می‌تواند برای اجرای مفـاد ایـن دستورالعمل موارد مـورد نیاز را جهت تصویب هیـات مدیره به مدیرعامل پیشنهاد دهد.

ماده۳: شناسایی مشتری

۳-۱: کلیه متقاضیان معاملات در بورس بایستی از طریق کارگزار به مسئول پذیرش مشتری معرفی شوند.

۳-۲: کارگزاران موظفند فرم شناسایی مشتری جهت درخواست کد معاملاتی را همراه با مدارک شناسایی مشتری به مسئول پذیرش مشتریان ارایه دهند.

۳-۳: مدارک مورد نیاز جهت شناسایی مشتریان حقیقی:

- تکمیل فرم درخواست کد مشتری که به تایید کارگزار رسیده باشد
- تصویر شناسنامه و کارت ملی که توسط کارگزار برابر با اصل شده باشد
-نشانی کامل اقامت شامل کدپستی و شماره تلفن مشتری
- نشانی کامل محل کار
- تصویر مجوزهای فعالیت به همراه اسناد مربوط به فعالیت
- سایر موارد به تشخیص کمیته

۳-۴: مدارک مورد نیاز جهت شناسایی مشتریان حقوقی:

- تکمیل فرم درخواست کد مشتری که به تایید کارگزار رسیده است
- کپی مدارک ثبت شرکت از جمله اساسنامه شرکت
- کپی روزنامه رسمی آخرین تغییرات شرکت
- کپی آخرین روزنامه رسمی در خصوص اعضای هیات مدیره و دارندگان امضای مجاز شرکت
- کپی شناسنامه و کارت ملی صاحبان امضای مجاز و کلیه اعضای هیات مدیره و مدیرعامل
- موارد ۱ تا ۵ بایستی توسط کارگزار برابر با اصل شده باشد
- صورت‌های مالی آخرین دوره مالی شرکت به همراه گزارش حسابرس رسمی و بازرس قانونی
- مجوزهای دریافتی جهت فعالیت شرکت
- کد اقتصادی و اظهارنامه مالیاتی
- سایر موارد به تشخیص کمیته

تبصره: مشتریان حقوقی موظفند آخرین تغییرات ثبتی شرکت خود را

حداکثر ظرف مهلت یک هفته به کمیته پذیرش مشتریان اعلام نمایند.
۳-۵: وکیل یا نماینده قانونی شخص حقیقی یا حقوقی در صورتی می‌توانند موضـوع پذیرش آن‌ها را پیگیری نماید که سند رسمی وکالت از موکل خود داشته و مدارک شناسایی خود را نیز به بورس کالا ارایه نماید.
۳-۶: متقاضیـان خارج از کشـور، ایرانیـان خارج از کشـور و اتباع خارجی بایستـی مدارک مثبته خود را به دو زبان فارسـی یا انگلیسی به همراه فرم درخواسـت کد مشـتری که به تایید سفارت یا کنسولگـری ایران رسیده از طریق کارگزار مربوط به مسئول پذیرش جهت دریافت کد ارایه دهند.
۳-۷: متقاضیان خارج از کشور می‌توانند به طور مستقیم یا از طریق کارگزار خود یک مرتبه نسبت به تصمیم کمیته پذیرش مشتری در خصوص پذیرش یا عدم پذیرش متقاضی،اعتراض نمایند.

ماده ۴: انواع کدهای معاملاتی

۴-۱: کـد معاملاتی عام: کد معاملاتی است که جهت خرید و فروش کالا یا گروه کالایی خاص ایجاد نشـده و دارنده آن مجاز است به شرط عدم وجود محدودیتی اعلامی جهت خرید کالا یا گروه کالایی خاص در بورس اقدام به خرید کلیه کالاهای پذیرفته شده در بورس نماید.
۴-۲: کـد معاملاتی خاص گروه کالا: کـد معاملاتی است که جهت خرید و فـروش یک گروه کالای خاص ایجاد شـده و دارنده آن مجاز است به شرط عدم وجود محدودیت اعلامی جهت خرید یک کالای خاص از کلیه کالاهای پذیرفته شده آن گروه کالایی نیز خرید نماید.
۴-۳: کـد معاملاتی خاص کالا: کد معاملاتی اسـت که جهت خرید یکی یا چنـد کالای خاص ایجاد شده و دارنده آن مجاز است کالا یا کالاهای خاص را خرید نماید.
۴-۴: کلیه معامله‌گران کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا بایستی کد معاملاتی عام دریافت نمایند.
۴-۵: اشخـاص حقیقی می‌توانند جهت خرید کالاهای کشـاورزی، سیمان، طـلا و کالاهای صادراتی، قبض انبار قراردادهای مشـتقه با رعایت مفاد این

دستورالعمل کد معاملاتی دریافت دارند.

ماده ۵: نحوه صدور انواع کدهای معاملاتی

۵-۱: کد معاملاتی عام توسط مسئول پذیرش و کد معاملاتی خاص گروه کالا توسط کمیته صادر می‌شود.

۵-۲: صدور کد معاملاتی عام

مسئول پذیرش موظف است حداکثر ظرف سه روز کاری پس از ارایه مدارک کامل مشتری توسط کارگزاری، نسبت به صدور کد معاملاتی عام برای مشتری اقدام نماید یا اینکه عدم کفایت مدارک ارایه شده را به کارگزار اعلام کند.

۵-۳: صدور کد معاملاتی خاص کالا و خاص گروه کالا

الف: جهت صدور کد معاملاتی خاص کالا و خاص گروه کالا، متقاضی بایستی مدارک و مستندات خود را به کمیته پذیرش مشتریان ارایه نماید.

ب: مشتریانی که واجد شرایط خرید بیش از یک کالا می باشند اعم از اینکه در یک گروه کالایی یا در گروه‌های کالایی متفاوت قرار داشته باشند، بایستی فرایند اخذ کد معاملاتی را به‌طور جداگانه طی نمایند. بدیهی است به هر مشتری صرفا یک کد معاملاتی اختصاص می یابد.

ج: دبیر کمیته موظف است حداکثر ظرف مدت ده روز کاری پس از ارایه مدارک مشتری توسط کارگزاری ، گزرش کارشناسی خود حاوی اظهار نظر در خصوص احراز یا عدم احراز شرایط اعطای کد معاملاتی خاص کالا و یا خاص گروه کالا را به انضمام مستندات مربوط به کمیته ارسال نماید.

د: کمیته موظف است حداکثر ظرف ۵ روز کاری پس از دریافت گزارش و مستندات مربوط نظر کتبی خود را با ذکر دلایل مبنی بر اعطای کد معاملاتی خاص کالا و یا گروه کالا را به متقاضی اعلام کند و در صورت رد درخواست، متقاضی می‌تواند مراتب اعتراض خود را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ تصمیم کمیته به وی به بورس اعلام کند.

ماده ۶: شرایط اختصاصی برای دریافت کد معاملاتی خاص کالا یا خاص گروه کالا برای کلیه گروه‌های کالایی به شرح ذیل می باشد:

الـف: رعایت مقررات خارج از بورس از جملـه اخذ مجوزهای لازم از مراجع ذی‌ربط در صورت وجود

ب: اخذ تاییدیه کمیته پذیرش مشتریان بورس کالا

تبصـره: گـروه های کالایی به تشـخیص کمیته پذیرش مشـتریان تعیین می‌شوند.

ماده ۷: حد تخصیص

۷-۱: کالاهای مشـمول محدودیت به کالاهایـی اطلاق می‌گردد که در یک دوره زمانـی طبق مقررات یا دستور مقامـات ذی‌صلاح حد تخصیص یا حد خرید برای آن‌ها در نظر گرفته شده است.

۷-۲: کالاهـای فاقد محدودیت به کالاهایی اطلاق می‌شود که حد تخصیص نداشته باشند.

۷-۳: کلیه مشتریان بورس می‌توانند از کالاهای فاقد محدودیت به هر مقدار خرید نمایند.

۷-۴: تعیین کنندگان حد تخصیص یا حد خرید:

۱: شرکت بورس کالای ایران

۲: فروشندگان کالا که در اطلاعیه عرضه، محدودیت فوق را اعلام نمایند:

۳: وزارتخانه‌ها و نهادهای ذی‌ربط:

۷-۵: کالاهـای دارای محدودیت خرید یا فاقد محدودیت خرید می‌تواند در شرایط زمانی خاص به یکدیگر تبدیل گردند.

ماده ۸: مقرارت عمومی:

۸-۱: کمیته مجاز است جهت احراز هویت مشـتریان به کارگزاران، سازمان ثبت احوال کشـور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان امور مالیات، وزارتخانه‌ها، شرکت‌های فروشنده، بانک‌ها، صندوق‌های اعتباری، سندیکاها و سایر ارگان‌ها به تشخیص خود مراجعه و تاییدیه اسناد و مدارک مشتریان را از نهادهای مزبور دریافت نمایند.

۸-۲: مشـتری یا کارگزار موظف است در هـر زمان بنا به درخواست کمیته نسبت به ارایه مدارک و مستندات مجددا اقدام نماید.

۸-۳: کمیته پذیرش مشتریان در شرایط ذیل نسبت به تعلیق یا لغو کد معاملاتی اقدام خواهد نمود:

۱: دستور دادگاه صالح و یا دستور مراجع ذی صلاح

۲: ورشکستگی مشتری

۳: عدم ارسال مدارک مورد نیاز یا ارسال مدارک ناقص

۴: از دست دادن شرایط صدور کد معاملاتی

۵: تغییر یا ابطال مجوزهای صادر شده از سوی نهادهای خارج از بورس

۸-۴: در صورت رفع یک یا چند مورد از موارد فوق، کمیته یا مسئول پذیرش مشتریان می‌تواند مجددا نسبت به فعال‌سازی کد مشتری اقدام نماید.

۸-۵: مستندات شناسایی مشتریان نزد بورس بصورت فیزیکی به مدت ۵ سال از تاریخ آخرین فعالیت مشتری و به صورت الکترونیکی برای همیشه نگهداری می‌شود.

۸-۶: نتایج تصمیمات و بررسی‌های کمیته در خصوص هریک از موارد ارجاع شده بایستی به صراحت در متن صورتجلسات درج شود. سوابق و مستندات صورتجلسه کمیته بایستی نگهداری شده و در موارد لزوم در اختیار مقامات ذی صلاح قرار گیرد.

۸-۷: کلیه شرکت‌های ایرانی یا خارجی می‌توانند در بورس به خرید و فروش کالا مبادرت نمایند و بر اساس این دستورالعمل کد معاملاتی دریافت دارند.

۸-۸: کمیته موظف است مشتریان قبلی بورس را که از بورس کد معاملاتی دریافت کرده‌اند، طبق مقررات این دستورالعمل شناسایی نماید. مشتریانی که به موجب این بند با آن‌ها تماس گرفته شده است، بایستی حداکثر ظرف سه ماه مدارک مورد نیاز را به بورس تحویل دهند. در صورت عدم ارایه مدارک مورد نیاز توسط مشتریان، کمیته می‌تواند نسبت به غیر فعال نمودن کد آنان اقدام کند.

۸-۹: مدیریت فن آوری اطلاعات و ارتباطات بورس موظف است تدابیر لازم جهت حفظ و نگهداری مدارک و مستندات مربوط به شناسایی مشتریان بورس را پیش‌بینی نماید. همچنین در موارد ضروری طبق مفاد این

دستورالعمل یا بـــه درخواست کمیته محدودیت‌هایی را در سامانه معاملاتی بورس اعمال نماید.

ضوابط اجرایی موضوع ماده ۱۸ دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات و بند ۶ ماده ۴ دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران

(مصوب هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران ۱۳۹٤/۰۷/۱۳)

ایـــن ضوابط براساس ماده ۱۸ دستورالعمل تسویـــه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۸/۲۲ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و بند ۶ ماده ۴ دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران و اصلاحیه آن تدویـــن، و در تاریـــخ ۱۳۹۴/۰۷/۱۳ به تصویب هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران رسید.

مـــاده ۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌های به کار رفتـــه در این ضوابط دارای همان تعاریفی است که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامـــی، دستورالعمل تسویه و پایاپای معامـــلات بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۸/۲۲ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران مصوب مهرماه ۱۳۸۹ شورای‌عالـــی بورس و اوراق‌بهـــادار و دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بـــورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۲/۰۹ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحات بعدی آن آمده است. سایر اصطلاحات و واژه‌هایی که در این دستورالعمل به کار رفته است دارای معانی زیر می‌باشد:

۱. کد معاملاتی: شناسه منحصر به فردی است که هر شخص متقاضی انجام معامله در بورس باید از بورس اخذ نماید.

۲. دوره موثر: دوره زمانی جهت گزارش‌گیری و اعمال محدودیت‌های مندرج

در این ضوابط است. طول هر دوره سه ماه است که ابتدای آن آغاز هر فصل و انتهای آن پایان آن فصل می‌باشد.

ماده۲: دلایل و عوامل انفساخ معاملات بشرح ذیل می باشد:

۱. عدم انجام «امور تسویه» توسط کارگزار خریدار در مهلت مقرر در دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران.

۲. عدم صدور حواله خرید کالا توسط کارگزار فروشنده، در مهلت مقرر در دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران.

ماده ۳: اعمال محدودیت بر مشتریان:

اعمال محدودیت بر مشتریان در صورت وقوع هردو شرط ذیل صورت می پذیرد:

۱. تعداد معاملات منفسخ شده هریک از مشتریان در طول یک دوره موثر، بیش از ۲ قرارداد باشد.

۲. چنانچه ۲۰ درصد از قراردادهای منفسخ شده هر مشتری به کل قراردادهای آن مشتری به علاوه ۸۰ درصد از قراردادهای منفسخ شده هر مشتری به کل قراردادهای منفسخ شده مشتریان در طول یک دوره موثر بزرگتر از ۲۰ درصد باشد، کد مشتری بلافاصله پس از انتهای آن دوره تا انتهای دوره مؤثر بعدی توسط بورس غیرفعال شده و همزمان به اعضا اتاق پایاپای اطلاع‌رسانی خواهد شد.

ماده ۴: اعمال محدودیت بر کارگزاران:

اعمال محدودیت بر کارگزاران در صورت وقوع هردو شرط ذیل صورت می‌پذیرد:

۱. تعداد معاملات منفسخ شده هریک از کارگزاران در طول یک دوره موثر، بیش از ۵ قرارداد باشد.

۲. ۴۰ درصد از قراردادهای منفسخ شده هر کارگزار به کل قراردادهای آن کارگزار به علاوه ۶۰ درصد از قراردادهای منفسخ شده هر کارگزار به کل قراردادهای منفسخ شده کارگزاران در طول یک دوره موثر بزرگتر از ۱۰ درصد باشد.

مـــاده ۵: محدودیت های اعمالی در خصوص ماده۴ این دستورالعمل به شرح ذیل می‌باشد:

الـــف: در صورت وقوع تمامی شرایط فوق در طـــول دوره موثر، چنانچه مقدار مورد محاسبه در بند ۲ ماده ۴ بین ۱۰درصد تا ۲۰ درصد باشد، بلافاصله پس از انتهای آن دوره، توسط بورس به کارگزار مربوطه تذکر اداری داده خواهد شد و مراتب پس از اعلام اتاق پایاپای در پرونده کارگزاری نزد مدیریت بازرسی و امور اعضا بورس درج خواهد شد.

ب: در صورت وقوع تمامی شرایط فوق در طول دوره موثر، چنانچه مقدار مورد محاسبه در بند ۲ ماده ۴ بیش از ۲۰ درصد باشد، بلافاصله پس از انتهای آن دوره، موضـــوع توسط مدیریت بازرسی و امـــور اعضا بورس جهت رسیدگی به کمیتـــه موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۱ مجلس شورای اسلامی ارجاع داده خواهد شد.

مـــاده ۶: مدیریت مطالعات اقتصادی و سنجش ریسک موظف است هر شش ماه یک بار گزارش مربوط به آمار معاملات منفسخ شده را به تفکیک کارگزاران و مشـــتریان مورد بررسی قرار داده و پیشنهاد خود را جهت تعیین درصدهای موضـــوع بند ۲ مـــاده ۳ و بند ۲ ماده ۴ این ضوابط به هیات مدیره بورس ارایه نماید.

ضوابط صدور مجوز تاسیس و فعالیت دفاتر پذیرش و تالار معاملات کارگزاری های عضو شرکت بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۹۲/۵/۱۴ هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران)

مقدمه

ایـــن ضوابط جهت اجـــرای بندهای (الف) و (ب) مـــاده ۷ «دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو» و به منظور گسترش فعالیت کارگزاران و دسترسی بیشـــتر و بهتر ذینفعان و فعالان بازار بورس کالا به این بازار تدوین گردیده است.

ماده ۱: تعاریف

اصطلاحـــات و واژه‌های تعریف شده در این مقـــررات دارای همان معانی بـــه کار رفته در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهـــادار، مصوب آذر ماه ۱۳۸۴، مـــی باشد. واژه‌هـــای دیگر بکار رفته در این ضوابط بـــه شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱: **بورس:** شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) است.

۲: **کارگزار:** شرکت کارگزاری که عضو «بورس» است.

۳: **قوانیـــن و مقررات:** کلیـــه قوانیـــن و مقرراتی که «کارگـــزار» ملزم بـــه رعایت آن‌ها می‌باشـــد، اعم از قوانین مصـــوب مجلس،هیات وزیران، مصوبات«شورا»، «سازمان»، «بورس» و «کانون کارگزاران».

۴: **دفتر پذیرش کارگزار:** دفتر کارگزاری است که کارگزار در آن دفتر، سفارش مشـــتریان در مورد خرید و فروش کالا یـــا اوراق بهادار پذیرفته

شـــده را دریافت کرده و از طریق ایستگاه معاملاتی مخصوص همان دفتر یـــا سایر ایستگاهای معاملاتی خود، اجرا می‌کنـــد. این دفاتر می تواند با رعایت مقـــررات تحت عناوین مختلف اعم از تـــالار اختصاصی(شعبه) یا تالار معاملات کارگزاران و... فعالیت نماید.

۵: **نمایندگی:** دفتـــری است در مالکیت یا اجاره شخصی غیر از کارگزار مستقر در داخل یا خارج از کشور که مالک یا مستاجر آن نیروی انسانی و تجهیـــزات کافی را طبق مقـــررات تامین نموده و یک کارگزار با رعایت مفـــاد این ضوابط برای این محل قرارداد نمایندگی را با مالک یا مستاجر آن منعقد نموده است و طبق قرارداد نمایندگی سفارشات مشـــتریان در محل مذکور دریافت و جهت اجراء به کارگزار ارسال می‌گردد.

۶: **تـــالار اختصاصـــی (شعبـــه):** دفتـــری در مالکیت یا اجـــاره کارگزار است که کارگزار مزبور در آن دفتر سفارش خرید و فروش از مشـــتریان دریافت کرده و از طریق ایستگاه معاملاتی مستقر در همان دفتر یا سایر ایستگاه‌های معاملاتی نسبت به اجرا اقدام می‌نماید.

۷: **تـــالار معامـــلات کارگزاران:** محلـــی اســـت در مالکیـــت یـــا اجاره «کارگـــزاری» یا در مالکیت شخص دیگـــر که جهت فعالیت بیش از یک کارگـــزاری تاسیس گردیـــده و در آن محل امکانـــات لازم جهت فعالیت تعداد معینی از دفاتر خدمات کارگزاری‌ها فراهم شده است.

۸: **ایســـتگاه معاملاتی**: رایانه ای اســـت تحت اختیار کارگزار مستقر در تـــالار اختصاصی (شعبه) یا تالار معاملات کارگـــزاران که با اخذ مجوز و نصب نرم افزار های لازم به سامانه معاملات بورس متصل است و کارگزار از طریـــق آن می توانـــد سفارشات خرید و فروش کـــالا و یا اوراق بهادار مبتنی به کالای پذیرفته شده در بورس را اجرا نماید.

۹: **کمیتـــه تالار معاملات کارگزاران:** کمیتـــه‌ای مرکب از مدیریت‌های بازرسی و امور اعضـــا، امور ناظرین و تالارها، مدیریت فناوری اطلاعات و

ارتباطات و سایر اشخاص مرتبط با تشخیص مدیر عامل بورس که وظایف محوله را به شرح مندرج در این ضوابط انجام می دهد.

۱۰: **دارنـده مجوز تالار:** کارگزاری است کـه در چارچوب این ضوابط مجوز تاسیس تالار مربوطه را از بورس اخذ نموده باشد.

مـاده ۲: خدمات قابل عرضه، ویژگی‌هـای محل معرفی شده، امکانات و تجهیزات لازم و نیروی انسانی «دفتر پذیرش کارگزاری» و تالار معاملات کارگزاران

حداقل خدمـات قابل عرضه، ویژگی‌های محل معرفـی شده، امکانات و تجهیـزات لازم و نیروی انسانی در هریک از «دفتر پذیرش کارگزاری» و «تالار معاملات کارگزاران» باید به شرح جدول پیوست باشد.

تبصـره:در صورتـی که پس از راه‌انـدازی «دفتر پذیـرش کارگزاری» و «تالار معاملات کارگزاران»، مفاد مندرج در جدول پیوست، نظیر حداقل امکانات و تجهیزات مشـخص شده توسط بـورس تغییر کند، کارگزاران موظفنـد در اسرع وقت این تغییرات را اعمال نموده و به صورت مکتوب مراتب را به «مدیریت بازرسـی و امور اعضا بورس» اطلاع‌رسانی نمایند. بـورس پـس از دریافت این نامه و در صورت لزوم پس از بازدید از محل، تغییـرات بـه عمل آمده را تاییـد خواهد نمود. در صورتـی که تغییرات مذکور عمل نشود، بورس براساس ماده ۶ این ضوابط عمل خواهد کرد.

ماده ۳: فرایند صدور مجوز دفتر پذیرش کارگزاری

فرایند صدور مجوز دفتر پذیرش کارگزاری به شرح زیر است:

۱: کارگزار درخواست تاسیس دفتر پذیرش را به بورس ارایه می‌نماید.

۲: بورس پـس از بررسی درخواست، موافقت اصولـی خود را با تاسیس دفتر پذیرش به کارگزار اعلام می نماید.

۳: مدیریت بازرسی و امور اعضای بورس از محل در نظر گرفته شده برای ایجـاد دفتر پذیرش کارگزاری بازدید و گـزارش خود را در صورت تایید

درخواســت کارگزار، حداکثــر ظرف یک ماه بــه مدیرعامل بورس اعلام می‌نماید. چنانچه شرایط تاسیس دفتر توسط کارگزار و طبق این مقررات برآورده نشــود، مدیریت بازرسی و امور اعضای بورس موارد را ظرف یک ماه بــه کارگزار اعلام مــی نماید.کارگزار متقاضــی می‌تواند پس از رفع نواقص و تایید مدیریت فوق درخواست خود را پیگیری نماید.

۴: بورس پس از دریافت گزارش، تصمیم خود را در خصوص صدور مجوز تاسیس به صورت مکتوب به کارگزار اعلام می‌کند.

تبصره: قوانین و مقررات حاکــم بر اداره دفتر پذیرش کارگزاری، همان قوانین و مقررات حاکم بر اداره کارگزاریها می باشد.

ماده ۴: فرایند صدور مجوز تالار معاملات کارگزاران

فرایند صدور مجوز «تالار معاملات کارگزاران» به شرح ذیل است:

۱: ارایــه درخواست توسط کارگزار به انضمام طرح کسب و کار مربوط به تاسیس تالار معاملات کارگزاران

۲: بررسی درخواست ارایه شده توسط بورس

۳: صدور موافقت اصولی توسط کمیته تالار معاملات کارگزاران. علاوه بر اعضــای کمیته یک نفر نماینده کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار در جلسات بررسی صدور مجوز تــالار معاملات کارگزاران شرکت می‌نماید. کمیته انطباق درخواست را با مقررات را بررسی می‌کند.

۴: تامین محل، تجهیزات و احراز شرایط قانونی

۵: بازدیــد از محل و ارایه گــزارش توسط کارشناسان مدیریت بازرسی و امور اعضای بورس

۶: صدور مجوز تاسیس

۷: تکمیل مدارک و تعهدنامه‌ها توسط متقاضی

۸: صدور مجوز فعالیت

ماده۵: نظارت بر دفاتر پذیرش کارگزاری و تالار معاملات کارگزاران

بـــورس می تواند طبق مقررات نسبت به بازرســـی دوره‌ای دفاتر پذیرش کارگزاری و تالار معاملات کارگزاران اقدام نماید. در هر صورت مسئولیت ناشـــی از اقدامات صورت گرفته در دفاتر و تالارهای مزبور بطور کامل بر عهده کارگزار مربوط می باشد.

مـــاده ۶: شرایط تعلیق یا لغو مجـــوز «دفاتر پذیرش کارگزاری» و «تالار معاملات کارگزاران»

۱: در صورتی کـــه طبق بررسی های بعمل آمده توسط مدیریت بازرسی و امـــور اعضا بورس، هر یک از دفاتر پذیرش کارگزاری یا «تالار معاملات کارگزاران» شرایط منـــدرج در این ضوابط یا سایر قوانین و مقررات را از دســـت بدهد، مدیریت بازرسی درخواست تعلیـــق یا لغو مجوز فعالیت یا تاسیس دفتر یا تالار مزبور را به مدیر عامل بورس ارایه می نماید. سپس کمیتـــه تالار معاملات بـــه دستور مدیر عامل بورس تشـــکیل، موضوع را بررســـی و تصمیم خـــود را در خصوص تعلیق تمام یا بخشـــی از فعالیت تالار مربوط یا لغو مجوز آن به مدیر عامل بورس اعلام می نماید، تصمیم کمیتـــه مزبور پس از تایید مدیرعامل جهت اجرا به کارگزار یا کارگزاران مربوط اعلام خواهد نمود.

۲: در صورت درخواست کتبی رفع تعلیق توسط «کارگزار» و احراز مجدد شرایط توسط بورس می‌تواند دستور رفع تعلیق صادر نماید.

ایـــن ضوابط در۶ مـــاده، ۲ تبصره و ۱پیوست در تاریـــخ ۱۳۹۲/۵/۱۴ به تصویب هیات مدیره شرکت بورس کالای ایران رسید.

شرح	نمایندگی	تالار اختصاصی (شعبه)	تالار معاملات کارگزاران
حداقل خدمات قابل عرضه	۱ - شناسایی مشتریان و تشکیل پرونده برای آنها ۲ - دریافت درخواست تخصیص کد معاملاتی از مشتری، به همراه مدارک لازم و ارسال آن به مراجع مربوطه و دریافت کد معاملاتی تخصیص داده شده و اعلام آن به مشتری ۳ - دریافت درخواست صدور مجوز معامله از سرمایه گذار خارجی به همراه مدارک لازم و ارسال آن به مراجع مربوطه و دریافت مجوز معامله صادره و اعطای آن به مشتری ۴ - اخذ و ثبت سفارش مشتری ۵ - گزارش دهی به مشتری در خصوص نحوه اجرای سفارش و معاملات انجام شده به نام وی و گردش حساب مشتری در دفاتر کارگزار	۱ - شناسایی مشتریان و تشکیل پرونده برای آنها ۲ - دریافت درخواست تخصیص کد معاملاتی از مشتری، به همراه مدارک لازم و ارسال آن به مراجع مربوطه و دریافت کد معاملاتی تخصیص داده شده و اعلام آن به مشتری ۳ - دریافت درخواست صدور مجوز معامله از سرمایه گذار خارجی به همراه مدارک لازم و ارسال آن به مرجع مربوطه و دریافت مجوز معامله صادره و اعطای آن به مشتری ۴ - صدور شناسه و رمز کاربری برای مشتری و اعلام آن به مشتری به منظور اینکه مشتری بتواند از نرم افزارهای کارگزاری برای دریافت اطلاعات یا ثبت و اصلاح سفارش های خود بهره برداری کند. ۵ - اخذ و ثبت سفارش مشتری ۶ - اجرای سفارش مشتری از طریق نرم افزار بورس کالا ۷ - گزارش دهی به مشتری در خصوص نحوه اجرای سفارش و معاملات انجام شده به نام وی و گردش حساب مشتری در دفاتر کارگزار	۱ - شناسایی مشتریان و تشکیل پرونده برای آنها ۲ - دریافت درخواست تخصیص کد معاملاتی از مشتری، به همراه مدارک لازم و ارسال آن به مراجع مربوطه و دریافت کد معاملاتی تخصیص داده شده و اعلام آن به مشتری ۳ - دریافت درخواست صدور مجوز معامله از سرمایه گذار خارجی به همراه مدارک لازم و ارسال آن به مرجع مربوطه و دریافت مجوز معامله صادره و اعطای آن به مشتری ۴ - صدور شناسه و رمز کاربری برای مشتری و اعلام آن به مشتری به منظور اینکه مشتری بتواند از نرم افزارهای کارگزاری برای دریافت اطلاعات یا ثبت و اصلاح سفارش های خود بهره برداری کند. ۵ - اخذ و ثبت سفارش مشتری ۶ - اجرای سفارش مشتری از طریق نرم افزار بورس کالا ۷ - گزارش دهی به مشتری در خصوص نحوه اجرای سفارش و معاملات انجام شده به نام وی و گردش حساب مشتری در دفاتر کارگزار

و یژ گی ها ی محـل معرفـی شده	۱ - در مالکیـت یا اجـاره متقاضی نمایندگی باشد ۲ - در منطقـه مناسبـی از شهـر با موقعیت اداری یا اداری- تجاری باشد ۳ – بـه ازای هر متصـدی پذیرش حداقل ۴ متر مربع ۴ - فضای اختصاصی جهت استقرار مشتریان حداقل ۱۰ متر مربع ۵ - دارای فضای بایگانی مناسب باشد	۱ - در مالکیت یا اجاره کارگزار باشد ۲ - در منطقه مناسبـی از شهر با موقعیت اداری یا اداری- تجاری باشد ۳ – به ازای هر متصدی پذیرش حداقل ۴ متر مربع ۴ - اتـاق مخصـوص جهـت استقـرار «ایستگـاه معاملات» به نحوی که از تردد اشخاص غیر مجاز به اتـاق مزبور حتی در ساعاتی که «ایستگاه معاملات» فعال نیست، جلوگیری گـردد . این اتاق باید دارای حداقـل ۶ مترمربع فضای مناسب جهت استقرار هر «ایستگاه معاملات» باشد ۵ –دارای حداقـل ۲۰ مترمربع فضـای اختصاصی مناسب جهت استقرار مشتریان باشد ۶ - دارای فضای بایگانی مناسب باشد ۷ - دارای فضای مناسب جهت اتاق سرور، آبدارخانه، نگهبانی و ... باشد	۱ - در مالکیت یا اجاره متقاضی باشد . در صورتی که «متقاضی» «کارگزار» نباشد، باید «قرارداد بین متقاضی و کارگزار نماینده‌ی متقاضی» بین «متقاضی» و "کارگزار" منعقد گردیده باشد، ۲ - در منطقه مناسبی از شهر با موقعیت اداری یا اداری- تجاری باشد ۳ - به ازای هر متصدی پذیرش حداقل ۴ متر مربع ۴ - محـل مخصوصی به عنـوان تالار معاملات جهـت استقرار ایستگـاه های معاملات به نحوی کـه از تردد اشخاص غیر مجاز بـه محل مزبور حتی در ساعاتی کـه تالار معاملات فعال نیست، جلوگیری گردد. این محـل باید دارای حداقل ۶ مترمربع فضای مناسب جهت استقرار هر ایستگاه معاملاتی باشد ۵ - دارای حداقـل ۳۰ مترمربـع فضـای اختصاصی مشـتریان باشـد، ولی اگر تعداد ایستگاه هـای معاملاتی بیش از ۵ ایستگاه معاملاتـی باشد بـه ازای هر ایستگاه بیشـتر ، ۶ مترمربع اضافه می‌گردد. ۶ - دارای فضای بایگانی مناسب باشد ۷ - دارای فضـای مناسب جهت اتاق سـرور، آبدارخانه، نگهبانی و ... باشد

شرح	نمایندگی	تالار اختصاصی (شعبه)	تالار معاملات کارگزاران
امکانات و تجهیزات	۱ –داشتن حداقل یک دستگاه نمایشگر LCD متناسب با فضا اختصاصی به بخش مشتریان جهت نمایش تابلو معاملات ۲ – داشتن حداقل یک دستگاه رایانه متصل به اینترنت جهت بخش مشتریان ۳ – داشتن حداقل امکانات عمومی هر مکان اداری	۱ – داشتن حداقل یک دستگاه نمایشگرLCD متناسب با فضا اختصاصی به بخش مشتریان جهت نمایش هر یک از تابلوهای معاملات (هر ۱۰ متر مربع یک دستگاه) ۲ – داشتن حداقل یک دستگاه رایانه متصل به اینترنت جهت بخش مشتریان ۳ – داشتن حداقل امکانات عمومی هر مکان اداری	۱ – داشتن حداقل یک دستگاه نمایشگرLCD متناسب با فضا اختصاصی به بخش مشتریان جهت نمایش هر یک از تابلوهای معاملات (هر ۱۰ متر مربع یک دستگاه) ۲ – داشتن حداقل ۲ دستگاه رایانه متصل به اینترنت جهت بخش مشتریان ۳ – داشتن حداقل امکانات عمومی هر مکان اداری
حداقل نیروی انسانی	۱ – حداقل یک متصدی پذیرش به ازای هر جایگاه پذیرش	۱ – حداقل یک متصدی پذیرش به ازای هر جایگاه پذیرش ۲ -حداقل یک معامله‌گر دارای مجوز معامله گری از سازمان بورس و اوراق بهادار به ازای هر ایستگاه معاملاتی	۱ – حداقل یک متصدی پذیرش به ازای هر جایگاه پذیرش کارگزاری ۲ -حداقل یک معامله‌گر دارای مجوز معامله گری از سازمان بورس و اوراق بهادار به ازای هر ایستگاه معاملاتی کارگزاری

توضیحات:

منظور از منطقه مناسب شهری مندرج در این دستورالعمل، مکانی داخل در محدوده شهری می‌باشد که علاوه بر امکانات عمومی مانند آب، برق و تلفن به اینترنت و نیز وسایل حمل و نقل عمومی دسترسی دارد.

شرایط فعالیت کارگزاران در بورس کالای ایران

(مصوب ۱۳۸۶/۰۶/۲۶ شورای عالی بورس)

در اجـرای بندهـای ۱ و ۲ ماده ۴ قانون بـازار اوراق بهادار و در راستای بند ۵ مصوبه شمـاره ۵۰۷۹۵/ت/۳۷۴۰۶هـ جلسه مـورخ ۱۳۸۶/۰۳/۰۲هیات محترم وزیران درخصوص انتخاب کارگزاران غیرذی‌نفع در امر تجارت فولاد، شرایط فعالیت کارگزاران در بورس کالای ایران به شرح زیر تعیین می‌گردد:

۱: کارگـزاران بـورس کـالای ایران نبایستـی در امر تجارت فـولاد و سایر محصولات پذیرفته‌شده در بورس ذی‌نفع باشند.

۲: کارگزار در موارد زیر ذی‌نفع محسوب می‌شود که:

۲-۱: کالاهـای پذیرفته‌شده را در بورس یا خـارج از آن به نام یا برای خود معامله نماید.

۲-۲: بیـش از ده درصـد از سهـام شرکت کارگـزاری به‌طـور مستقیم یا غیرمستقیم (از طریق شرکت‌ها، موسسات، انجمن‌ها، اتحادیه‌ها یا تعاونی‌های مرتبط) در اختیار اشخاص زیر انفراداً یا اجتماعاً قرار گیرد:

الـف: تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان، واسطه‌هـا و توزیع‌کنندگان کالاهای پذیرفته شده در بورس

ب: اشخاص حقوقی که بعضی از مدیران آن‌ها توسط اشخاص مذکور در بند الف تعیین می‌شوند

ج: مدیران اشخاص مذکور در بند الف و افراد تحت تکفل آن‌ها

دستورالعمل تبلیغات شرکت‌های کارگزاری

(مصوب ۱۳۸۶/۰۸/۱۹ شورای عالی بورس)

در اجـرای بنـد ۲ ماده ۷ «قانون بـازار اوراق بهادار ج.ا.ایـران دستورالعمل تبلیغات شرکت‌هـای کارگزاری» در ارتباط با امکـان انجام تبلیغات توسط شرکت‌های کارگزاری، به‌شرح زیر است:

ماده۱: تعاریـف: عبارات به‌کاررفته در این دستورالعمل به‌شرح ذیل تعریف می‌شوند:

تبلیـغ: نوعی ارتباط اسـت که کارگزار با مخاطبان برقرار می‌کند و هدف از آن معرفی کارگزاری و خدمات آن به مخاطبان یا به‌طور کلی بیان ویژگی‌ها، مزایـا و توانمندی‌های بازار اوراق بهـادار است. این ارتباط می‌تواند رو در رو یا از طریق وسایل ارتباط جمعی باشد. مخاطب می‌تواند یک فرد، گروهی از افراد یا عموم مردم باشد.

آگهی تبلیغاتی: مجموعه اطلاعاتی است که در «تبلیغ» به مخاطب منتقل می‌شود و می‌تواند به صورت صوتی، نوشتاری یا تصویری باشد.

تبلیغ‌کننده: منظور شخصی است که «آگهی‌تبلیغاتی» به نام وی منتشـر می‌شود.

سازمـان: منظور سازمـان بورس و اوراق بهادار موضوع مـاده ۵ قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ است.

بورس: منظور بورسی است که کارگزار عضو آن محسوب می‌شود و دارای مجوز رسمی از سازمان است.

ماده۲: شرکت‌های کارگـزاری در «تبلیغات» خود موظفند علاوه بر رعایت کلیه قوانین و مقررات وضع‌شده از طرف مراجع ذی‌صلاح کشـور، مفاد این دستورالعمـل را نیز رعایت کنند. مسئولیت تبلیغ توسط کارکنان کارگزاری به عهده کارگزار است.

مـاده۳: شرکت‌های کارگـزاری فقط می‌توانند خـود و خدماتی را که ارایه می‌دهند یا در ارایه آن‌ها شرکت دارند، «تبلیغ» نمایند.

مـاده۴: قید نام و آدرس و شماره تلفن «تبلیغ‌کننده» در «آگهی‌تبلیغاتی» الزامی است.

تبصـره۱: برای عدم درج اطلاعات موضوع این ماده، «تبلیغ‌کننده» می‌تواند «آگهی تبلیغاتـی» را به سایت اینترنتی خود که در آن این اطلاعات به‌طور کامل درج شده‌اند؛ ارجاع دهد.

تبصـره۲: در «آگهی‌های‌تبلیغاتی» که به‌صورت مشـترک صادر می‌شوند، رعایت مفاد این ماده برای کلیه «تبلیغ‌کنندگان» الزامی است.

تبصره۳: آدرس باید محلی ثابت برای استقرار باشد؛ بنابراین، آدرس هتل‌ها، مهمانسراها و نظایر آن یا صرفا ارایه شماره صندوق پستی کفایت نمی‌کند.

تبصـره ۴: آدرس و شماره تلفن موضـوع این ماده باید به‌گونه‌ای باشند که مخاطب بتواند از طریق آن‌ها با فردی مسئول ارتباط برقرار نماید.

مـاده۵: کارگزار بایـد بتواند ادعاها و اطلاعاتی را کـه در «آگهی‌تبلیغاتی» آورده شده‌اند، در صورت درخواست سازمان یا بورس از طریق ارایه مستندات و شواهد قابل‌قبول، اثبات نماید.

مـاده۶: اگـر توانمندی، مدارک علمی یا حرفه‌ای و یـا مجوزهای متعلق به فـردی در «آگهی‌تبلیغاتی» قید شـود، باید قبلاً موافقـت بورس و شخص موردنظر برای ارایه این اطلاعات در «آگهی‌تبلیغاتی» اخذ شود.

مـاده۷: اگر «آگهی‌تبلیغاتی» حاوی اطلاعاتـی در مورد مدارک، مجوزها و تاییدیه‌هـای سازمان یا بـورس باشد، باید حـدود مسئولیت‌های سازمان یا بورس در این موارد به‌روشنی ذکر شود.

ماده۸: اگر در «آگهی‌تبلیغاتی» موردی تضمین شده باشد؛ باید مشـخصات

ضامـــن، شرایط تضمین و محدودیت‌های احتمالـــی آن در «آگهی‌تبلیغاتی» درج شود.

مـــاده۹: «تبلیغـــات» باید در مورد سایر رقبا و ارکـــان و فعالان بازار سرمایه منصفانه باشد و بنابراین نباید حاوی مطالبی برای بی‌اعتبار کردن، تشـــکیک در مـــورد درستـــی، امانـــت‌داری و اشتهـــار سایرین یا حـــاوی مطالبی برای بی‌اعتبارکردن خدمات و کالاهای ارایه شده توسط دیگران باشد.

مـــاده۱۰: «آگهی‌تبلیغاتی» می‌تواند حاوی توانایی‌هـــای کارکنان کارگزاری باشد مشروط بر این‌که رابطه استخدامی آنان با کارگزاری و میزان مشارکت، وظایف و مسئولیت آنان در فعالیت‌های کارگزاری به‌روشنی ارایه گردد.

مـــاده۱۱: «آگهی‌تبلیغاتـــی» نبایـــد گمراه‌کننـــده باشـــد. «آگهی‌تبلیغاتی» به‌صورت‌های زیر گمراه‌کننده تلقی می‌شود:

الف: حاوی اطلاعاتی غیرواقعی باشد.

ب: حاوی همه اطلاعات مهم در خصوص موضوع مورد تبلیغ نباشد.

ج: حاوی وعده انجام کاری باشد که قصد یا توانایی یا تعهدی برای انجام آن وجود نداشته است.

د: برداشت نا صحیحی را القا نماید.

ماده۱۲: «آگهی‌تبلیغاتی» نبایـــد حاوی وعده انجام یا ترک عملی باشد که با قوانین و مقررات مغایرند.

ماده۱۳: «آگهی‌تبلیغاتی» نباید حاوی انجام یا ترک عملی از سوی شخصی غیر از آگهی‌دهنده باشد، که قبلاً رضایت وی در انجام یا ترک آن عمل اخذ نشده باشد.

مـــاده۱۴: در صورتی‌که ارایه خدمتی نیازمند کسب مجوز از سازمان یا بورس است، کارگزار نباید قبل از دریافت مجوز لازم ارایه آن خدمت را «تبلیغ» کند.

مـــاده۱۵: استفاده از علایم تجاری دیگران حتی اگـــر در مراجع ذی‌ربط به ثبـــت نرسیده باشند، بـــدون اخذ موافقت کتبی آن‌هـــا در «آگهی‌تبلیغاتی» ممنوع است.

مـــاده۱۶: استفاده از همه وسایـــل ارتباطی نظیر تلفن، تابلو، اینترنت، پست،

پوستـــر، اقلام تبلیغاتی، روزنامه، مجله، کتاب، رادیـــو، تلویزیون در محدوده قوانین موضوعه کشور برای «تبلیغ» مجاز است.

ماده۱۷: کارگزاران می‌توانند برای تشویق افراد به سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار به‌طور عام «تبلیغ» کنند، مشروط به‌این‌که هم‌زمان خطرات این سرمایه‌گذاری را نیز در «آگهی‌تبلیغاتی» توضیح دهند.

تبصـــره۱: «تبلیغ» خرید یا فروش اوراق بهادار خاص توسط کارگزار ممنوع اســت، مگر این‌که کارگزار، خـــود متعهد پذیره‌نویس آن اوراق بهادار باشد یا به‌موجب مقررات دیگری این نوع تبلیغات مجاز شناخته شده باشد.

تبصـــره۲: «تبلیغـــات» موضـــوع این مـــاده نبایـــد صریحاً مخاطبـــان را به سرمایه‌گذاری کلیه دارایی‌های خود در اوراق بهادار ترغیب نماید.

ماده۱۸: ارایه پیش‌بینی‌های معقول در تبلیغات با ذکر هم‌زمان عوامل موثر بر وقوع و احتمال عدم وقوع این پیش‌بینی‌ها و بیان میزان تاثیر آن‌ها به‌طور روشن، مجاز است.

ماده۱۹: کارگزاران می‌توانند به‌صورت گروهی با خود یا دیگران ارایه خدمت یا خدماتی را «تبلیغ» کنند مشروط بر این‌که:

الـــف: کلیه «تبلیغ‌کنندگـــان» در ارایه خدمت یا خدمـــات موضوع «تبلیغ» شرکت داشته باشند.

ب: حـــدود وظایف و مسئولیت‌های هر یک از «تبلیغ‌کنندگان» به‌روشنی در «آگهی‌تبلیغاتی» آورده شود.

ج: مشـــارکت در ارایه خدمت یا خدمات موضـــوع «تبلیغ» برای خارج‌کردن سایر رقبا از گردونه رقابت نباشد.

د: هرگونـــه روابط مهم بین «تبلیغ‌کنندگان» نظیـــر سرمایه‌گذاری در یکدیگر، انعقـــاد قراردادهـــای مرتبط بـــا خدمـــات موضوع «تبلیـــغ» و روابط استخدامی به‌روشنی در «آگهی‌تبلیغ» توضیح داده شود.

تبصـــره: «تبلیغ‌کننده» می‌تواند برای عدم درج اطلاعات بند (ب) و (د) این ماده، مخاطب را به سایت اینترنتی خود که در آن این اطلاعات درج شده‌اند ارجاع دهد.

مـــاده۲۰: سازمان یا بـــورس می‌تواند جهت اطمینـــان از تطبیق «تبلیغات» کارگزاران با مفاد این دستورالعمل از آن‌ها توضیح خواسته یا مدارک لازم را مطالبه نماید. کارگزاران موظفند در این زمینه همکاری نمایند.

مـــاده۲۱: در صورتی‌که سازمان یا بـــورس نسبت به‌عدم مطابقت «تبلیغات» کارگـــزاران با مفاد این دستورالعمل اطمینان حاصل کند، می‌تواند تا بررسی موضـــوع و اعلام‌نظر نهایی، دستور توقف انتشـــار «آگهی‌تبلیغاتی» مذکور را به کارگزار ارســـال نماید. نظرنهایی سازمان یا بـــورس می‌تواند شامل توقف دایم یا موقت انتشـــار «آگهی‌تبلیغاتی» یا اجازه انتشـــار آن مشروط به‌انجام اصلاحاتـــی باشـــد. کارگزاران موظفند دستورات سازمـــان یا بورس را در این زمینه مراعات نمایند.

مـــاده۲۲: سازمـــان یا بـــورس می‌توانـــد بـــا بررســـی «آگهی‌های‌تبلیغاتی» منتشـــرشده، چنانچه آن‌ها را گمراه کننده، حـــاوی اطلاعات غیرواقعی یا به هر نحوی مخالف این دستورالعمل تشـــخیص دهد، نتایج بررسی خود را طی بخشـــنامه‌ای به‌اطلاع کارگزاران برساند و آن‌ها را از انجام «تبلیغات» مشابه برحذر دارد. کارگزاران موظفند به بخشـــنامه‌های صادره در این زمینه عمل نمایند.

ماده۲۳: در صورتی‌که کارگزاری در «تبلیغات» خود مفاد این دستورالعمل را رعایـــت نکنـــد، براساس آیین‌نامـــه رسیدگی به تخلفـــات کارگزاری رفتار خواهد شد.

تبصـــره: سازمان یا بورس می‌توانـــد علاوه بر مجازات مذکـــور در این ماده کارگـــزار را مکلف کند برای رفع اثر «تبلیغـــات» خلاف مقررات، اقداماتی را انجام دهد.

مـــاده۲۴: برای اطمینـــان از تطابق تبلیغـــات خاص با مفـــاد دستورالعمل، کارگزاران مختارند موضوع را از بورس استعلام نمایند.

مـــاده۲۵: این دستورالعمل در ۲۵ ماده و ۸ تبصره در تاریخ ۱۳۸۶/۰۸/۱۹ به‌تصویب هیات‌مدیره سازمان رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است.

مصوبـــه شورای عالی بـــورس و اوراق بهادار: در راســـتای حمایت از حقوق و

منافع سرمایه‌گذاران و ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و نظر به ضرورت نظـارت عالیه بـر امور و با هدف اجرای مفاد بند ۱ ماده ۴ و بندهای ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۸، ۱۹ مـاده ۷ قانون بازار اوراق بهادار مقـرر گردید سازمان بورس و اوراق بهـادار موسساتی را از بین موسسـات حسابرسی به عنوان «موسسات حسابرسی معتمد» برای استفاده اشخاص حقوقی تعیین نماید.

مصوبه ابزار مالی قراردادهای آتی و مقررات مربوط به معاملات قرارداد آتی

(مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۱ شورای‌عالی بورس)

شورا براساس بند ۴ ماده ۴ قانون بازار اوراق بهادار ابزار مالی قراردادهای آتی را در قالب «مبادله تعهد در مقابل تعهد» تصویب نموده و در اجرای ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار، مقررات مربوط به معاملات قرارداد آتی را بدین شرح بیان نمود: «فروشنده براساس قرارداد آتی متعهد می‌شود در سررسید معین مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمتی که الان تعیین می‌کنند بفروشد و در مقابل طرف دیگر قرارداد متعهد می‌شود آن کالا را با آن مشخصات خریداری کند و برای جلوگیری از امتناع طرفین از انجام قرارداد، طرفین به صورت شرط ضمن عقد متعهد می‌شوند مبلغی را به‌عنوان وجه تضمین نزد کارگزار بورس یا اتاق پایاپای بگذارند و متعهد می‌شوند متناسب با تغییرات قیمت آتی وجه تضمین را تعدیل کنند و کارگزار بورس یا اتاق پایاپای از طرف آنان وکالت دارد متناسب با تغییرات، بخشی از وجه تضمین هر یک از طرفین را به عنوان اباحه تصرف در اختیار دیگری قرار دهد و او حق استفاده از آن را خواهد داشت تا در سررسید با هم تسویه کنند. هر یک از متعهد فروش یا متعهد خرید می‌توانند در مقابل مبلغی معین تعهد خود را به شخص ثالث واگذار کنند که وی جایگزین او در انجام تعهد خواهد بود.» همچنین مقرر گردید سازمان بورس دستورالعمل مربوطه را تصویب و نسبت به راه‌اندازی معاملات قراردادهای آتی اقدام نماید. کلیه مقررات مغایر با این مصوبه درخصوص قراردادهای آتی و معاملات آتی ملغی می‌گردد. مرجع تشخیص مغایر بودن مقررات سابق با این مصوبه سازمان است.

مصوبات هیات پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در خصوص قراردادهای آتی

(مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۰۱ هیات پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا)

۱. با توجه به افزایش نوسان پذیری بازار طلا و ضرورت مدیریت ریسک قراردادهای آتی در این بازار، مقرر گردید دامنه نوسان قیمت تا ۵ درصد افزایش یافته و وجه تضمین اولیه نیز نسبت به آخرین مصوبه هیات پذیرش ۳ برابر گردد. زمان اجرای این مصوبه از شنبه هفته آینده (۱۳۹۰/۱۱/۱۸) تعیین می‌گردد.

۲. در این تغییرات ناگهانی قیمت و در راستای کنترل و نظارت بر بازار بورس می‌تواند با اخذ موافقت سازمان جهت کنترل و نظارت بر بازار اخذ موفقیت‌های باز در هر یک از طرفین بازار (خرید و فروش) را محدود نماید.

۳. امکان ایجاد نمادهای معاملاتی قرارداد آتی سکه طلا برای ماه‌های فرد نیز تصویب شد، بر این اساس بورس کالا می‌تواند با رعایت مقررات، اقدام به بازگشایی نمادهای معاملاتی قرارداد آتی سکه طلا برای ماه‌های فرد نماید.

فصل چهارم

مقررات مربوط به تخلفات و حل و فصل اختلافات

دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار ج.ا.ا و دیگر اشخاص تحت نظارت سازمان

(مصوب ۱۳۸۷/۰۱/۲۰ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحیه ۱۳۹۰/۱۱/۰۱)

در اجرای ماده (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و مواد (۱۷) و (۱۸) آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور، این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۸۷/۰۱/۲۰ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید و در اجرای بند (۵) ماده یک همان قانون و به منظور تعیین نحوه رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده (۱۴) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل در اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی که به تصریح ماده (۱۶) قانون اخیرالذکر تحت عنوان اشخاص تحت نظارت نام برده شده‌اند، این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۹۰/۱۱/۰۱ به شرح زیر اصلاح گردید.

ماده ۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و بند (۲) ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی همان قانون تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل بکار رفته‌اند. سایر اصطلاحات به‌کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱: قانــون بازار اوراق بهادار: منظور قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی است.
۲: تشــکل خود انتظام: منظور بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها و شرکت‌هــای سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه است که طبق قانون بازار اوراق بهادار مجوز تاسیس و فعالیت دریافت نموده‌اند.
۳: کمیتــه رسیدگی: منظور کمیته رسیدگی به تخلفات موضوع ماده ۳ این دستورالعمل می‌باشد که به اختصار کمیته نیز نامیده می‌شود.
۴: هیــات رسیدگی: منظور هیات رسیدگی بــه تخلفات موضوع ماده ۳ این دستورالعمل می‌باشد که به اختصار هیات نیز نامیده می‌شود.
مــاده ۲: هرگونه فعل یا تــرک فعل اشخاص تحت نظارت که منجر به نقض قوانیــن و مقررات بازار سرمایه از قبیل قانون بازار اوراق بهادار، قانون توسعه ابزارهــا و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل در اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مصوبات شورا، سازمان، یا تشــکل‌های خودانتظام گــردد، تخلــف محسوب و متخلف طبــق این دستورالعمــل و سایر مقررات مربوط، به تنبیهات مقرر محکوم می‌گردد.
ماده ۳: مراجع رسیدگی به تخلفات موضوع ماده (۲) عبارتند از:
۱: کمیته رسیدگی به تخلفات
۲: تشکل خود انتظام مربوطه، که در مورد بورس به استناد ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار، هیات مدیره بورس مربوطه و در مورد سایر تشکل‌های خود انتظام هیات مدیره یا شورای همان تشــکل خود انتظام یا کمیته‌ای است که تشکل خود انتظام برای رسیدگی به تخلفات اعضا تعیین نموده است.
۳: هیات رسیدگی به تخلفات
۴: هیات مدیره سازمان
ماده ۴: کمیته رسیدگی دارای سه عضو است که شامل(الف) مدیر پیگیری امورتخلفات سازمان به عنوان رئیس کمیته (ب) مدیر یا رئیس اداره مربوطه در سازمان و (ج) نماینده تشکل خود انتظام مربوطه می‌باشد. رئیس کمیته

براســاس محتویات پرونده، مدیر مربوطه در سازمان و نماینده تشــکل خود انتظام مربوطه را حسب مورد مشخص و به جلسه کمیته دعوت می‌نماید.

تبصره: نماینده تشکل خود انتظام مربوطه برای عضویت در کمیته از میان کارکنــان خبره، مورد وثوق و با تجربه آن تشــکل خــود انتظام انتخاب و به دبیرخانه کمیته رسیدگی معرفی می‌شود.

مــاده ۵: پرونده تخلفاتی براساس گزارش هــر یک از معاونت‌ها، مدیریت‌ها یــا ادارات سازمان یا گزارش هر یک از تشــکل‌های خود انتظام در دبیرخانه کمیته تشکیل می‌شود. دبیرخانه کمیته پس از تشکیل پرونده، اقدامات لازم را برای تکمیل پرونده انجام داده و موضوع را در کمیته مطرح می‌نماید تا به شرح زیر رسیدگی و تصمیم‌گیری شود.

الف: در صورتی که متهم به تخلف، عضو یکی از تشکل‌های خود انتظام باشد، آن‌گاه به شرح زیر عمل می‌شود:

الف-۱: در صورتی‌که براســاس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده و نظر کمیته رسیدگی، مجازات انضباطی تخلف ارتکابی از نوع مجازات‌های ماده (۶) این دستورالعمل نبوده و در نتیجه تعیین مجازات در صلاحیت تشــکل خودانتظام مربوطه باشد، کمیته پس از رسیدگی، رای پیشــنهادی خود را به تشــکل خودانتظام مربوطه ارسال می‌نماید تا تشکل خود انتظام یادشده با لحاظ رای پیشنهادی به تخلف رسیدگی و رای بدوی را صادر نماید.

الــف-۲: در صورتی‌که براساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجــود در پرونده و نظر کمیتــه رسیدگی، مجازات انضباطی تخلف ارتکابی از نــوع مجازات‌های ماده (۶) این دستورالعمل بوده که تعیین و اعمال آن‌ها در صلاحیت تشــکل خود انتظام مربوطه نیست، آن‌گاه پرونده براساس نظر کمیته تکمیل و جهت رسیدگی و صدور رای بدوی به هیات رسیدگی ارجاع می‌گردد.

ب: در صورتی که متهم به تخلف، عضو یکی از تشکل‌های خودانتظام نباشد، آن‌گاه به ترتیب زیر عمل می‌شود:

ب-۱: درصورتی‌که متهم از اشخاص موضوع ماده (۳) دستورالعمل ماده ۱۸ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار باشد، آن‌گاه پرونده براساس نظر کمیته رسیدگی (بدون حضور نماینده تشکل خودانتظام) تکمیل و برای رسیدگی و صدور رای طبق دستورالعمل یادشده به هیات رسیدگی ارجاع می‌گردد.

ب-۲: در صورتی‌که متهم از اشخاص موضوع ماده (۳) دستورالعمل ماده ۱۸ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار نباشد، آن‌گاه به یکی از دو حالت زیر عمل می‌گردد:

ب-۲-۱: چنانچه به تشخیص کمیته رسیدگی مجازات تخلف ارتکابی از نوع مجازات‌های مندرج در ماده (۶) این دستورالعمل نباشد، آن‌گاه کمیته رای بدوی را صادر نموده و دبیرخانه کمیته رای را به متخلف یا متخلفین ابلاغ می‌نماید.

ب-۲-۲: چنانچه به تشخیص کمیته، مجازات تخلف ارتکابی از نوع مجازات‌های مندرج در ماده (۶) این دستورالعمل باشد، آن‌گاه پرونده براساس نظر کمیته تکمیل و برای رسیدگی و صدور رای بدوی به هیات رسیدگی ارجاع می‌شود.

تبصره ۱: آرا بدوی صادره از تشکل‌های خودانتظام با تقاضای تجدیدنظرخواهی هر متخلفی که طی رای صادره محکوم شده است و نیز با اعتراض سازمان مبنی بر عدم رعایت قوانین و مقررات در جریان رسیدگی یا صدور رای، قابل رسیدگی مجدد در هیات رسیدگی می‌باشد.

تبصره ۲: آرا بدوی صادره از کمیته رسیدگی که در اجرای بند (ب-۲-۱) این ماده صادر می‌شود با تقاضای تجدیدنظرخواهی هر متخلفی که طی رای صادره از کمیته رسیدگی محکوم شده است قابل رسیدگی مجدد در هیات رسیدگی می‌باشد.

تبصره ۳: در صورت ناقص بودن پرونده، دبیرخانه کمیته با قید موارد نقص، پرونده را جهت تکمیل به واحد مربوطه در سازمان یا گزارش دهنده ارسال می‌کند.

ماده ۶: اعمال مجازات‌های زیر در صلاحیت کمیته رسیدگی و تشکل‌های خودانتظام نمی‌باشد:

الف: مجازات‌های جرایم نقدی موضوع ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

ب: مجازات لغو یا تعلیق مجوز تاسیس و فعالیت و لغو یا تعلیق گواهینامه‌های حرفه‌ای

ج: مجازات‌های سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران اشخاص تحت نظارت

ماده ۷: هیات رسیدگی، مرکب از سه عضو است که شامل معاون حقوقی سازمان به عنوان رئیس هیات، یک نفر به انتخاب هیات مدیره و معاون مرتبط با تخلف مورد رسیدگی در سازمان می‌باشد. رئیس هیات براساس محتوای پرونده، معاون مربوطه را مشخص و به جلسه دعوت می‌نماید. معاون مربوطه می‌تواند نماینده‌ای را جهت حضور در جلسه رسیدگی و صدور رای معرفی نماید.

ماده ۸: صلاحیت هیات رسیدگی به شرح زیر است:

الف: رسیدگی به پرونده‌هایی که در اجرای بندهای الف- ۲ یا ب-۲-۲ ماده ۵ این دستورالعمل از طرف کمیته به هیات ارجاع می‌گردد؛ براساس مقررات این دستورالعمل و حسب مورد صدور رای بدوی یا ارجاع مجدد آن به کمیته براساس تبصره (۲) این ماده.

ب: رسیدگی به پرونده‌هایی که در اجرای بند ب-۱ ماده ۵ این دستورالعمل از طرف کمیته به هیات ارجاع می‌گردد؛ براساس دستورالعمل ماده ۱۸ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار و صدور رای بدوی.

ج: رسیدگی به درخواست‌های تجدیدنظر آرا بدوی صادره از طرف تشکل‌های خودانتظام یا کمیته رسیدگی و صدور رای قطعی.

تبصره ۱: در صورتی که رای قطعی صادره به شرح بند (ج) این ماده در برگیرنده مجازات محرومیت کارگزار از انجام معامله در هر یک از بازارهای مختلف بورس‌ها باشد باید به تایید هیات مدیره سازمان برسد.

تبصره ۲: در صورتی که هیات در رسیدگی به پرونده واصله، تشکل خودانتظام مربوطه را صالح به رسیدگی تشخیص دهد، پرونده را جهت رسیدگی و صدور رای پیشنهادی به شرح ماده (۵) این دستورالعمل به کمیته رسیدگی عودت می‌دهد. کمیته رسیدگی موظف است مطابق نظر هیات عمل نماید.

ماده ۹: آرا بدوی صادره توسط هیات رسیدگی با تقاضای تجدیدنظرخواهی هر متخلفی که طی رای صادره محکوم شده است، در هیات مدیره سازمان قابل تجدیدنظر خواهی‌است.

ماده ۱۰: درخواست تجدیدنظر از آرا بدوی صادره طبق این دستورالعمل، باید حداکثر ظرف یکماه از تاریخ ابلاغ رای، به دبیرخانه کمیته رسیدگی تسلیم گردد.

ماده ۱۱: جلسات مراجع رسیدگی با حضور اکثریت اعضای آن رسمیت یافته و مطابق نظر اکثریت تصمیم‌گیری می‌شود. کلیه اعضای حاضر، ذیل صورتجلسه و رای را باید امضا نمایند. در صورت وجود نظر مخالف، نظر مزبور در ذیل صورتجلسه درج شده و به امضا عضو مخالف خواهد رسید.

ماده ۱۲: دبیرخانه کمیته رسیدگی در سازمان است که تحت نظر مدیریت پیگیری تخلفات سازمان تشکیل می‌شود، و امور مربوط را از قبیل تشکیل و تکمیل پرونده، تعیین وقت رسیدگی، دعوت از اعضا، تشکیل جلسات و تنظیم آرا انجام خواهد داد. دبیرخانه هیات رسیدگی نیز همان دبیرخانه کمیته می‌باشد.

ماده ۱۳: دبیرخانه کمیته موظف است، موارد تخلف را مستنداً به اشخاص موضوع گزارش ابلاغ نموده و مهلت ۱۰ روزه‌ای را برای دریافت پاسخ تعیین نماید. در ابلاغیه ارسالی باید قید شود که شخص موضوع گزارش می‌تواند در جلسه رسیدگی کمیته یا هیات حسب مورد حاضر شده و دفاعیات خود را مطرح نماید. تاریخ دقیق جلسه و محل آن باید مشخص شود. عدم دریافت پاسخ مکتوب یا عدم حضور شخص موضوع گزارش مانع از رسیدگی و صدور رای نخواهد بود.

تبصـــره: سایر مراجع رسیدگی هم می‌توانند جهت استماع دفاعیات شخص یا اشخاص موضـوع گزارش‌های تخلفاتی، از آنان دعوت به عمل آورند. عدم حضور شخص یا اشخاص مذکور، مانع از رسیدگی و صدور رای نخواهد بود.

ماده ۱۴: آرا مراجع رسیدگی باید مشتمل بر موارد زیر باشد؛

۱: مشخصات شخص یا اشخاص موضوع گزارش

۲: خلاصه‌ای از شرح اتهامات وارده

۳: گردش کار و دفاعیات مطروحه

۴: در صـورت متخلف شناخته شدن هر شخص تعیین نوع تخلف و مجازات انضباطی وی به استناد قوانین و مقررات

۵: قطعی یا قابل تجدیدنظر بودن رای صادره و مرجع ومهلت تجدیدنظر

تبصـره: در صورتی که مرجع رسیدگـی به تخلفات در رسیدگی به پرونده، تخلفاتـی را احـراز ننماید و یا اتهام تخلفاتـی وارده به متهم به دلیل فقدان اسناد، مـدارک و دلایل قابل انتساب به اشخاص موضـوع این دستورالعمل نباشـد پرونـده مختومه شده و جـز در اجـرای تبصره (۱) مـاده (۵) این دستورالعمـل قابل رسیدگی مجدد نمی‌باشد. در هـر صورت مدیر پیگیری تخلفـات سازمان موظـف است نتایج رسیدگی بـه گزارش‌های تخلفاتی در کمیتـه رسیدگی و هیات رسیدگی را به‌طور منظم به رئیس سازمان، معاون حقوقی سازمان و معاون مربوطه در سازمان اعلام نماید.

ماده ۱۵: تشکل‌های خودانتظام موظفند در اجرای ماده ۱۷ آیین‌نامه اجرایی قانـون بازار اوراق بهادار، یک نسخه از آرا صادره خود را حداکثر ظرف مدت ۳ روز از تاریخ صدور، به سازمان ارسال نمایند.

مـاده ۱۶: چنانچـه مراجع رسیدگـی در جریان رسیدگی بـه گزارش‌های تخلفاتی تشـخیص دهند که تـداوم فعالیت اشخاص موضـوع گزارش‌های تخلفاتی در حین رسیدگی و قبل از صدور رای قطعی منجر به تداوم تخلف یا وقوع تخلفات جدیـد می‌شود باید مراتب را به هیات مدیره سازمان اعلام کنند تا نسبت به تعلیق فعالیت اشخاص مزبور اتخاذ تصمیم شود.

تبصره: در صورت کشـف یکی از جرایم موضوع قانون بازار اوراق بهادار در

جریان رسیدگی، هر یک از مراجع رسیدگی به تخلفات مراتب را به معاونت حقوقی سازمان گزارش می‌نمایند.

دستورالعمل انضباطی کارگزاران

(مصوب ۱۳۸۹/۰۹/۱۳ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

ایـــن دستورالعمل در اجرای بند ۲ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴، تدوین و در ۲۲ ماده و ۷ تبصره در تاریخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۳ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌های به‌کار رفته در این دستورالعمل به همان مفاهیمـــی اســـت که در ماده ۱ قانـــون بازار اوراق بهـــادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و دستورالعمل رسیدگی بـــه تخلفات اشخـــاص موضوع مـــاده ۳۵ قانون بـــازار اوراق بهـــادار مصوب ۱۳۸۷/۰۱/۲۰ هیـــات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحات بعدی آن آمده است.

مـــاده۲: رسیدگی بـــه تخلفات موضوع این دستورالعمـــل و نحوه صدور رای توسط مراجع رسیدگی به تخلفات، مطابق دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخـــاص موضوع ماده ۳۵ قانـــون بازار اوراق بهادار مصـــوب ۱۳۸۷/۰۱/۲۰ هیات مدیره سازمان و اصلاحات بعدی آن صورت می‌گیرد.

ماده۳: در صورتـــی که کارگزاران مرتکب تخلفی شوند که در سایر مقررات برای آن مجازاتی مقرر نشده است، مراجع رسیدگی باید نسبت به تعیین نوع تخلـــف و انطباق آن با یکی از مصادیق این دستورالعمل اقدام نمایند. مراجع رسیدگی در هر صورت مجاز به استنکاف از رسیدگی نیستند.

ماده۴: تنبیهات انضباطی کارگزاران شامل موارد زیر است:

۱: تذکر کتبی بدون درج در پرونده
۲: اخطار کتبی و درج آن در پرونده
۳: محدود کردن فعالیت مربوطه
۴: تعلیق مجوز فعالیت مربوطه
۵: تعلیق سایر مجوزهای فعالیت، علاوه بر فعالیت مربوطه
۶: لغو مجوز فعالیت مربوطه
۷: لغو سایر مجوزهای فعالیت، علاوه بر فعالیت مربوطه
۸: لغو تمام مجوزهای فعالیت یا مجوز تاسیس.

تبصره۱: مرجع رسیدگی می‌تواند رفع محدودیت در فعالیت‌ها یا رفع تعلیق مجوزهای فعالیت وضع شده را منوط به احراز شرایط یا انجام اقداماتی توسط کارگزاری و تایید آن توسط مدیریت مربوطه نماید.

تبصره۲: اعمال تنبیهات موضوع این دستورالعمل مانع از اعمال جریمه‌های نقدی موضوع ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید و مقررات مربوط به آن نیست.

ماده۵: تخلفاتی که موجب تذکر کتبی به کارگزار بدون درج در پرونده می‌شود، عبارت است از:

۱: فروش بیش از حد مجاز به بازارساز
۲: عدم توجه به پیام‌ها و دستورات ناظر بازار
۳: عدم رعایت ضوابط انضباطی تالارهای معاملات
۴: عدم اخذ هر یک از مدارک لازم از مشتریان به منظور صدور کد سهامداری
۵: تاخیر در اخذ کد سهامداری برای مشتری
۶: ثبت صورت جلسات هیات مدیره و مجامع عمومی عادی و فوق‌العاده در اداره ثبت شرکت‌ها بدون کسب موافقت کتبی سازمان
۷: عدم پرداخت به موقع هزینه‌های مربوط به اعطا یا تمدید مجوزهای فعالیت، خدمات و کارمزدهای سازمان، بورس یا فرابورس، حق ورودیه و حق عضویت سالانه کانون
۸: عدم ارسال قرارداد خدمات مشاور پذیرش به سازمان پس از امضای آن

ظرف مهلت مقرر

۹: عـدم ارسال به موقع و کامل اسامی و مشـخصات پرسنـل کارگزاری به همراه شرح وظایف مسئولان مالی، پذیرش و معاملات به مراجع تعیین شده در مقررات

۱۰: خودداری از پذیرش سفارش‌های خرید و فروش مشتریان

۱۱: عـدم اطلاع‌رسانی به موقع به سازمان، بورس مربوط، فرابورس یا کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار حسب مقررات مربوط در مواردی از قبیل

اعلام اسامی مدیران کارگزاری

حساب‌های بانکی و تغییر آن‌ها

تغییر محل دفتر کارگزاری مطابق مقررات

ورشکستگی، توقیف اموال یا منع شرکت در معاملات ویژه

تغییرات ثبتی

۱۲: تاخیر در پرداخت جریمه‌ها یا خسارت‌های مشخص شده طبق مقررات به ذی‌نفعان

۱۳: عدم رعایت شرایط یا نقض مفاد موافقت‌نامه عضویت در اتاق پایاپای

۱۴: استفـاده از اشخاصی که دارای گواهینامه یا صلاحیت لازم برای فعالیت یا انجام معاملات نمی‌باشند

۱۵: عـدم اطلاع‌رسانـی به موقع توسـط کارگزار به مشـتریان در خصوص مـدارک و اطلاعات مربوط به معاملات آتی از جملـه اخطاریه افزایش وجه تضمین، اعلامیه تحویل و مدارک مربوط به تحویل

۱۶: عـدم رعایت بخشـنامه‌ها و ابلاغیه‌های اداری صـادره از سوی مقامات ذی‌صلاح در سازمان

مـاده ۶: تخلفاتی که موجب اخطـار کتبی به کارگـزار و درج آن در پرونده می‌شود، عبارت است از:

۱: شروع به فعالیت بازارسازی بدون اعلام قبلی به بورس

۲: خرید یا فروش اوراق بهادار یا کالا بدون رعایت سهمیه‌های مقرر

۳: عـدم رعایـت محدودیت‌هـای مقرراتـی درخصوص خرید سهـام برای

شرکت‌های کارگزاری و اشخاص حقیقی مرتبط با آنان
۴: تخطی از آن دسته از مفاد دستورالعمل اجرایی معاملات عمده در روز معامله که مانع از انجام یا قطعیت معامله نشود
۵: عدم رعایت اولویت یا انصاف در اجرای سفارش خرید و فروش مشتریان یا تخصیص اوراق بهادار در عرضه‌های اولیه
۶: هرگونه اقدام عمدی از سوی کارگزار که موجب اختلال در گشایش بازار شود
۷: عدم دریافت، پرداخت یا ارایه تضمین‌ها و وجوه لازمی که طبق مقررات قبل از مبادرت به ورود سفارش باید حسب مورد دریافت، پرداخت یا ارایه گردد
۸: خودداری از تطبیق و ثبت اساسنامه شرکت کارگزاری براساس اساسنامه نمونه شرکت‌های کارگزاری مصوب سازمان
۹: خودداری از ارایه خدمات یا کناره‌گیری از فعالیت‌های دارای مجوز قبل از طی تشریفات مقرر
۱۰: عدم رعایت الزامات مربوط به سفارش‌های الکترونیکی و ارایه خدمات مربوط به آن
۱۱: عدم رعایت الزامات مربوط به دفاتر، شعب و تالارهای کارگزاری از قبیل نصب تابلو، دارا بودن فضای متناسب با مجوزهای فعالیت، داشتن کاربری اداری یا تجاری و ارسال نشانی آن‌ها به مراجع تعیین شده
۱۲: انجام فعالیت‌های مستلزم مجوز در کارگزاری، توسط پرسنل یا اشخاص مرتبط با آن که فاقد مجوز هستند
۱۳: تعطیلی موقت دفاتر یا شعب کارگزاری بدون طی تشریفات مقرر
۱۴: عدم رعایت مقررات مربوط به پذیرش مشتریان و احراز هویت آن‌ها
۱۵: عدم رعایت مقررات مربوط به دریافت و پرداخت وجوه مشتریان از قبیل:
- عدم افتتاح حساب جاری معاملاتی کارگزاری یا استفاده نکردن از آن
- عدم واریز وجوه دریافتی مشتریان به حساب جاری معاملاتی کارگزاری تا

پایان همان روز

- واریز یا انتقال وجوه مشتریان به حساب‌هایی غیر از حساب جاری معاملاتی کارگزار
- تاخیر یا خودداری از پرداخت وجوه ناشی از فروش اوراق بهادار یا کالا به ذی‌نفع علی‌رغم درخواست وی

۱۶: قبول و اجرای سفارش‌های خرید و فروش اوراق بهادار که از سوی کارگزار محروم یا تعلیق شده از فعالیت کارگزاری، در دوران تعلیق یا محرومیت وی ارجاع گردد

۱۷: به کارگیری نرم‌افزار حسابداری که شرایط ابلاغ شده از سوی سازمان و بورس را نداشته باشد از جمله:

سیستمی که قادر به ارایه تراز یا تراز تعدیل شده یا گزارش پیشگیری از کسری وجوه نباشد

سیستم‌های حسابداری و کارگزاری جهت ثبت سفارش‌های دریافتی از دفاتر و شعب و ارایه اطلاعات حساب مشتریان یکپارچه نباشد

۱۸: عدم رعایت الزامات مربوط به دستورالعمل تبلیغات شرکت‌های کارگزاری

۱۹: بیشتربودن تعداد قراردادها یا معاملات منفسخ یا ابطال شده از حد تعیین شده در مقررات

۲۰: تاخیر در تسویه معاملات اوراق بهادار، کالاها و قراردادهای پذیرفته شده در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس یا عدم رعایت اولویت مشتری در تسویه قراردادها

۲۱: عدم انجام تشریفات تحویل کالا طبق مقررات یا طی مهلت مقرر از سوی کارگزار فروشنده

۲۲: خرید و فروش اوراق بهادار برای شرکت کارگزاری، مدیران و کارکنان آن، همسر و افراد تحت تکفل آن‌ها برخلاف مقررات مربوطه

۲۳: عدم رعایت مقررات مربوط به واریز وجوه معاملات، در معاملات بورس کالا

۲۴: انجام معامله بدون دریافت پیش‌پرداخت معامله، حسب مقررات مربوط
۲۵: ورود سفارش بیش از محدودیت حجمی بدون هماهنگی با ناظر بازار
۲۶: ورود یا ثبت سفارش در سامانه معاملات از طریق شناسه کاربری شرکت کارگزاری یا معامله گر دیگر
۲۷: انجام معاملات اوراق بهادار یا کالا بدون اخذ سفارش مکتوب یا الکترونیکی و مدارک مربوط
۲۸: عدم رعایت مقررات مربوط به ثبت و نگهداری سفارش‌ها و حساب‌های مشتریان
۲۹: عدم رعایت شرایط اعلام شده توسط مشتریان در اجرای دستورات خرید و فروش، بدون عذر موجه
۳۰: عدم رعایت مقررات مربوط به تهاتر وجوه یا انتقال طلب مشتریان
۳۱: تصدیق و تایید مستندات و مدارک نادرست یا ناقص یا هرگونه تقصیر یا سهل‌انگاری در انجام امور محوله به کارگزار به عنوان مشاور پذیرش
۳۲: هرگونه تقصیر یا سهل‌انگاری در انجام امور محوله به کارگزاری به عنوان مشاور عرضه
۳۳: عدم انتشار به موقع و صحیح اطلاعات و یا فراهم نکردن شرایط لازم جهت اطلاع‌رسانی به موقع و صحیح به مشتریان درخصوص مواردی که براساس مقررات، کارگزار مکلف به آن شده است، از جمله: معاملات سرمایه‌گذاران خارجی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و سبدگردانی

ماده ۷: تخلفاتی که موجب محرومیت کارگزار از انجام معاملات حداکثر تا شصت روز کاری می‌شود، عبارت است از:
۱: تغییر سهامداران کارگزاری یا درصد مالکیت آنان بدون رعایت تشریفات مقرر
۲: سفارش‌چینی گسترده و غیرمتناسب با عرضه و تقاضای بازار یا سفارش‌چینی بدون سفارش یا براساس سفارش‌های غیرمستند که منجر به ایجاد جریان غیرواقعی عرضه و تقاضا گردد
۳: ورود سفارش خرید یا فروش با هدف القای رونق و حذف سفارش وارده

پس از ورود سفارش‌های دیگر کارگزاران و اقدام به انجام معامله در سمت دیگر، توسط یک یا چند کارگزار به صورت هماهنگ

۴. سفارش‌چینی گسترده در قسمت‌های پایینی صف‌های خرید و فروش با هدف طولانی‌شدن صف به منظور جلب منفعت برای خود یا دیگران در جهت اهدافی خاص مانند شمول در ضوابط رفع گره‌های معاملاتی و یا فعالیت در طرف مقابل و...

۵. ورود سفارش خرید یا فروش بالاتر یا پایین‌تر از مظنه‌های خرید یا فروش جاری بازار به منظور ایجاد روندی صعودی یا نزولی در قیمت اوراق بهادار جهت بهره‌گیری از قیمت ایجاد شده به نفع خود یا سایرین

۶. اخلال در فرآیند قیمت‌گذاری ورقه بهادار یا کالا با انجام معامله در حجم کم با قیمت‌های نامتعارف و یا انجام معاملات هماهنگ شده و یا معامله‌ای متفاوت با جریان بازار

۷. تحریک طرف عرضه یا تقاضا از یک سو و پرکردن تمام یا بخشی از حجم مبنا با خرید یا فروش ورقه بهادار از سوی دیگر توسط یک یا چند کارگزار

۸. انجام معاملاتی بدون تغییر مالکیت نهایی با اهدافی مانند ایجاد قیمت‌های ساختگی یا القا رونق یا رکود در بازار

۹. ورود سفارش با اعتبار روزانه (DAY) یا اعتبار بیشتر از یک روز پس از جلسه معاملاتی و حذف آن توسط کارگزار در روز بعد با هدف القای رونق یا رکود در بازار

۱۰. انتشار اخبار یا شایعاتی در بازار به صورت شفاهی، کتبی یا الکترونیکی (اینترنت، پیامک و امثال آن) و ایجاد جو مثبت یا منفی و سواستفاده از آن جهت خرید یا فروش اوراق بهادار یا کالا توسط کارگزار

۱۱. انجام رقابت کاذب و هماهنگ‌شده بین شعب مختلف یک یا چند کارگزار که منجر به افزایش یا کاهش قیمت ورقه بهادار یا کالا شود

۱۲. استفاده از اطلاعات افشا نشده تاثیرگذار بر قیمت سهام (از قبیل تعدیل پیش‌بینی سود هر سهم، عرضه عمده سهام، شروع بازارسازی، کسب سود توسط شرکتی خاص از طریق معامله سهام، تصمیم به خرید حجم قابل

توجهـی از سهام توسط کارگزار یا شرکتی خاص برای پرتفوی) به نفع خود یا اشخاص دیگر در معاملات

۱۳: افشای اطلاعات افشا نشده ناشری خاص به روش‌هایی غیر از موارد مقرر

۱۴: افشـا یا استفاده از اطلاعات محرمانه مشتریان تحت هر عنوان به غیر از مواردی که طبق مقررات یا مجوزهای سازمان مشخص گردیده است

۱۵: انجـام معاملات صوری صرفا با هدف شناسایی سود یا زیان جهت ایجاد انحراف در شاخصه‌های حسابداری مشـتری خـاص مانند بهای تمام شده و یـا درآمد حاصل از فروش سرمایه‌گذاری‌ها که به عاملیت کارگزاری و اطلاع وی انجام شود

۱۶: هرگونه فعل یـا ترک فعلی که برخلاف مقررات مانع از وقوع یا قطعیت معاملات کالا و یا معاملات عمده اوراق بهادار شود، از قبیل:

خـودداری از عرضه در قیمت پایه یا بالاتر علیرغم دستور فروشنده و وجود تقاضا

خودداری از ورود سفارش خرید مشتری در ادامه روز قبل که بالاترین تقاضای خرید را داشته است

خـودداری از پرداخت حصه نقدی واریزی مشـتری در مهلت‌های مقرر به اتاق پایاپای

عدم تحویل سند تسویه خارج از پایاپای در مهلت‌های مقرر

عدم تهیه یا خودداری از تنظیم یا تایید یا صدور اسناد معاملات

۱۷: انجام معاملات ساختگـی برخلاف اصول متعارف و منصفانه بازار جهت گریز از محدودیت‌های مقرراتی بازار

۱۸: استفـاده از هر ابـزار و یا امکانات غیرمجاز اعـم از سخت افزاری و نرم افزاری که موجب از بین‌رفتن رقابت سالم و منصفانه بین کارگزاران گردد

۱۹: خرید و فروش اوراق بهادار یا کالای پذیرفته شده در بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس خارج از سامانه معاملاتی توسط کارگزار

۲۰: انجـام فعالیت‌هایی که مستلزم اخذ مجوز بـوده و مجوز مربوط قبلاً از سازمان اخذ نگردیده است، ازقبیل: معاملات اوراق بهادار، کالا، سبدگردانی،

مشـــاوره پذیرش، مشاوره سرمایه‌گذاری، مشـــاوره عرضه، پردازش اطلاعات مالی و رتبه‌بندی اوراق بهادار

۲۱: انجام فعالیت‌هایی خارج از موضوع اساسنامه

۲۲: عدم ارایه گزارش‌های فعالیت هیات مدیره و عملکرد و صورت‌های مالی حسابرســی شده ظرف مهلت ۴ مــاه از تاریخ پایان سال مالــی و عدم ارایه صورتجلســات مجامع عمومی کارگزاری حداکثر ظرف مهلت ده روز از تاریخ جلسه به سازمان، بورس یا فرابورس حسب مورد

۲۳: عــدم رفع عوامل موجد اظهارنظر مردود و یا عدم اظهارنظر حسابرس بر روی صورت‌های مالی در مهلت تعیین شده توسط مرجع رسیدگی‌کننده

۲۴: استفاده از کد معاملاتی، اطلاعات، اسناد و مدارک مربوط به معاملات یا وجوه مشتریان به نفع خود یا سایرین

۲۵: معرفی خود به عنوان نماینده بورس یا سازمان بدون داشتن سمت یا ایجاد تعهد نسبت به آن‌ها

۲۶: عدم ارایه اطلاعات و مستندات مورد درخواست سازمان یا بورس به ویژه در حین بازرسی

۲۷: عــدم کفایت موجــودی حساب‌های جاری معاملاتــی کارگزاری جهت پوشش تعهدات کارگزار در قبال مشتریان بستانکار در هر مقطع زمانی

۲۸: دستکــاری در دفاتر و حساب‌هــای کارگزاری از قبیل ثبت معامله انجام نشده، حذف معامله انجام شده و ثبت تهاتر بدون مجوز

۲۹: اقــدام به ارایه اسناد و مدارک غیرواقعی یا جعلی به سازمان یا بورس یا استفاده از اسناد مذکور در معاملات

۳۰: تاخیــر یا عدم پرداخت بدهی ناشی از انجام معاملات اوراق بهادار و کالا ظرف مهلت مقرر توسط کارگزار خریدار

۳۱: عدم اطلاع‌رسانی به سازمان و بورس درخصوص مشارکت یا مدیریت در موسسات یا شرکت‌های پذیرفته شده در بورس

۳۲: تملــک سهام دو یا چند شرکت کارگــزاری به‌طور همزمان یا تصدی به سمت مدیرعاملی در دو یا چند شرکت

۳۳: امتنـــاع از امضا یا تایید آن دسته از مستنداتـــی که طبق مقررات، کارگزار مکلف به تایید آن می‌باشد
۳۴: اقـــدام بـــه اداره امـــور سرمایه‌گذاری‌ها به نمایندگـــی از طرف اشخاص حقیقی و یا حقوقی بدون رعایت مقررات مربوط
۳۵: اخذ کد معاملاتی بدون رعایت مقررات مربوط به احراز هویت
۳۶: دریافـــت وجوهی غیر از کارمزدهای مصوب یا بیش از سقف‌های تعیین شده از مشتریان، تحت هر عنوان
۳۷: داشتـــن نقش موثر در شکل‌گیری یکی از عناوین مجرمانه فصل ششـــم قانون بازار اوراق بهادار

مـــاده۸: تخلفاتـــی که موجب تعلیق تمام یا بخشـــی از مجوزهـــای کارگزار می‌شود، عبارت است از:
۱: انجـــام فعالیت کارگزاری به هر نحو پـــس از انقضای مهلت مجوز تاسیس یا فعالیت
۲: از دست دادن بخش عمده‌ای از شرایط تاسیس یا فعالیت

مـــاده۹: واحدهای گزارش‌کننده تخلفات پس از ثبـــت گزارش در دبیرخانه مراجـــع رسیدگی‌کننده، نمی‌توانند گزارش‌های خـــود را از جریان رسیدگی خارج نمایند.

ماده۱۰: آرا بـــدوی و قطعی صادره توسط مراجع رسیدگی‌کننده، باید ظرف مدت سه روز کاری از تاریخ صدور، به متخلف ابلاغ شود. ابلاغ رای بر عهده مرجع صادرکننده رای بدوی و قطعی است.

ماده۱۱: تعدد تخلفات موضوع این دستورالعمل در صورتی که مجازات آن‌ها از یـــک درجـــه باشند یـــا تکرار تخلفات بیـــش از دو بار در مـــدت یک سال پـــس از اجرای رای صادره به تشـــخیص مرجع رسیدگی، منجر به تشـــدید تنبیه انضباطی خواهد شد. مرجع رسیدگی می‌تواند در صورت تکرار یا تعدد تخلفات، تنبیه انضباطی را تا دو درجه شدیدتر کند.

مـــاده۱۲: مرجع رسیدگی می‌توانـــد در صورتی که تخلف موضوع گزارش، از حیـــث تعدد ارتکاب، حجم معاملاتی یا ارزش ریالـــی، وسعت تخلف یا دوره

زمانـــی و استمرار آن با اهمیت باشد، نسبت به تشـــدید تنبیه انضباطی تا ۲ درجه اقدام نماید.

ماده۱۳: مرجع رسیدگی می‌تواند نسبت به تعلیق تنبیه برای مدت معین یا تخفیف تنبیهات موضوع این دستورالعمل به یک درجه پایین‌تر اقدام نماید. در این صورت باید جهات تخفیف یا تعلیق را صراحتاً در متن رای قید نماید.

تبصـــره: مرجع رسیدگی می‌تواند در مواردی که تخلفات موضوع گزارش به لحاظ حجم ریالی یا تراکنشی یا تاثیر در روند معاملات بازار کم‌اهمیت باشد یا کارگزار دارای حسن سوابق انضباطی باشد یا در جهت پیشـــگیری از وقوع تخلـــف یا رفع آثار ناشی از آن تلاش کافی نموده باشد، به شرطی که همگی قابل اثبات باشد، نسبت به تخفیف مجازات یا تذکر اداری با ذکر علت آن در متن رای اقدام نماید.

مـــاده۱۴: واحد نظارتی می‌تواند در صورتی که احـــراز نماید، ادامه یا شروع فعالیت کارگزاری منجر به وقوع تخلفات دیگر یا افزایش دامنه آن می‌گردد، فعالیت کارگـــزاری را حداکثر به مدت ۱۰ روز کاری متوقف نماید و موضوع را بـــا قید فوریت به مرجع رسیدگی ارسال کند. مرجع رسیدگی مکلف است خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رای مقتضی را صادر نماید.

مـــاده۱۵: مرجع رسیدگـــی می‌تواند مدیـــران یا کارکنان کارگـــزاری را که عملکـــرد آن‌ها در ارتکاب تخلفات موضوع این دستورالعمل موثر تشـــخیص می‌دهد، با توجه به نوع تخلف، به تنبیهات انضباطی ذیل محکوم کند:

۱: تذکر کتبی

۲: اخطار کتبی

۳: محرومیـــت از انجـــام برخی فعالیت‌های مشـــخص در کارگزاری مربوط یا سایر کارگزاری‌ها تا یکسال

۴: تعلیق مجوزها یا گواهی‌نامه‌های صادره توسط سازمان، کانون‌های مربوط یا بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس حداکثر به مدت یکسال

۵: لغو مجوزها یا گواهی‌نامه‌های صادره توسط سازمان، کانون‌های مربوط یا بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس

تبصره۱: در صورت لغو مجوزها یا گواهی‌نامه‌های صادره، متخلف تا یک سال از تاریخ اجرای رای، از دریافت مجدد مجوز یا گواهینامه‌های مربوط محروم خواهد شد و در صورت احراز شرایط دریافت مجوز یا گواهینامه مربوط در مدت یاد شده، مجوز یا گواهینامه پس از انقضای مدت مذکور، صادر خواهد شد.

تبصره۲: تنبیهات انضباطی ردیف‌های ۲ تا ۵ موضوع این ماده در پرونده متخلف ثبت می‌شود و در صورتی که وی طی ۱۸ ماه از تاریخ ابلاغ رای قطعی تخلف دیگری مرتکب شود، مجازات وی تشدید خواهد شد.

ماده۱۶: مرجع رسیدگی، تمامی آرا صادره درخصوص کارگزار را همزمان برای هیات مدیره کارگزاری نیز ارسال می‌نماید. هیات مدیره مکلف است ترتیبی اتخاذ نماید که کلیه قوانین و مقررات بورس در کارگزاری رعایت شود. در صورت تکرار یا تعدد تخلفات کارگزار، مرجع رسیدگی می‌تواند علاوه بر کارگزار اعضای هیات مدیره را نیز به تذکر یا اخطار کتبی با درج در پرونده محکوم نماید.

تبصره: مرجع رسیدگی می‌تواند در صورت تشخیص، رای صادره را برای سهامداران عمده شرکت کارگزاری نیز ارسال نماید.

ماده ۱۸: در صورتی که مدیر عامل یا اعضای هیات مدیره کارگزاری، نهاد مالی یا عضو هیات مدیره بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس یا شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه باشند، آرای انضباطی صادره توسط مرجع رسیدگی، به مرجع بررسی کننده تایید صلاحیت مدیران آن‌ها اعلام خواهد شد.

تبصره: متقاضیان عضویت در هیات مدیره نهادهای مالی، بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس یا شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه در صورتی که قبلا به موجب مفاد این دستورالعمل مشمول آرای انضباطی شده باشند، آرای مذکور در بررسی تایید صلاحیت آن‌ها جهت عضویت در هیات مدیره لحاظ خواهد شد.

ماده۱۹: در صورتی که موسسان یا مدیران شرکت‌های متقاضی اخذ مجوز

کارگــزاری در بورس‌ها و فرابــورس، قبلاً به موجب مفــاد این دستورالعمل مشمول آرای انضباطی شده باشند، آرای مذکور در بررسی اعطای مجوز یاد شــده لحاظ خواهد شد و حسب مورد، تا زمانی که نسبت به تغییر موسسان یا مدیران متخلف اقدام نشود، مجوز مذکور اعطا نخواهد شد.

مــاده۲۰: تنبیهات انضباطی ذکر شده در ایــن دستورالعمل، صرفا از جنبه تخلفاتــی بوده و در خصــوص جنبه مجرمانه آن‌ها، موضوع مطابق با فصل ۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران پیگیری می‌شود.

ماده۲۱: هیات مدیره سازمان می‌تواند براساس پیشــنهاد مرجع رسیدگی و بــه استناد آرای انضباطی صادره، عدم صلاحیت حرفه‌ای هر یک از اشخاص متخلــف را بــه صورت محرمانــه و یا حسب مــورد غیرمحرمانــه به مراجع ذی‌صلاح تصمیم‌گیری اعلام نماید.

ماده۲۲: از تاریخ اجرای این دستورالعمل کلیه مقررات مغایر با آن از جمله آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات کارگزاری مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۰۴ ملغی اعلام می‌شود.

دستورالعمل موضوع ماده ۱۸ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار

(مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۱۹ شورای عالی بورس)

در راستای اجرای بندهای ۳ و ۸ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و ماده ۱۸ آیین‌نامه اجرایی آن و به منظور رسیدگی به تخلفات مدیرعامل، مدیران ارشد و اعضای هیات مدیره بورس‌ها و ارکان سایر تشکل‌های خودانتظام از تکالیف، وظایف و اختیارات آن‌ها در سمت‌های یاد شده، این دستورالعمل در ۲۰ ماده و یک تبصره به پیشنهاد هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۹ به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول: کلیات

ماده ۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته است. سایر اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل دارای معانی زیر است:

افشا: ارسال اطلاعات به سازمان و انتشار عمومی و به موقع اطلاعات مطابق قانون و مقررات مربوط.

تشکل‌های خودانتظام: بورس‌ها، کانون‌ها، بازارهای خارج از بورس و شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، تشکل

خودانتظـام محسوب می‌شوند. مصادیق سایر تشـکل‌های خودانتظام توسط شورا تعیین می‌شوند.

مقـررات: اعـم از مصوبات هیـات وزیران، شـورا، سازمان و نیـز مصوبات تشـکل‌های خودانتظام در حـدود صلاحیت آنان تحت هر عنـوان از قبیل آیین‌نامه، دستورالعمل، رویه اجرایی و بخشنامه.

مـاده۲: هرگونه فعل یا تـرک فعلی که منجر به نقض قوانین و مقررات بازار سرمایه از قبیل قانون بازار اوراق بهادار، مصوبات شورا، سازمان یا مصوبات و اساسنامه‌های تشـکل‌های خودانتظام گردد، تخلف محسوب و متخلف طبق دستورالعمل حاضر به تنبیهات مقرر محکوم می‌گردد.

ماده۳: رسیدگی به تخلفات اشخـاص زیر در صلاحیت مراجع رسیدگی موضوع این دستورالعمل می‌باشد:

الـف- مدیرعامل، مدیران ارشـد، دبیرکل، هیات عامـل و کسانی که اصالتاً و یـا به نمایندگـی از اشخاص حقوقی عضو هیات مدیـره و یا عضو شورای تشکل‌های خودانتظام هستند.

ب- اشخـاص حقوقی که عضو ارکان تشـکل‌های خودانتظام از قبیل هیات مدیره، شورا و یا هیات سازش کانون‌ها می‌باشند.

فصل دوم: تخلفات و مجازات‌های انضباطی

مـاده۴: تخلفاتی که موجب مجـازات انضباطی اشخاص موضوع ماده ۳ این دستورالعمل می‌شود به شرح ذیل است:

الـف – تاخیر در اجرای قوانین و مقررات و یـا عدم رعایت مهلت‌های مقرر درخصوص انجام وظایف و مسئولیت‌ها یا ارایه خدماتی که براساس اساسنامه، قوانین یا مقررات مکلف به انجام آن می‌باشد از قبیل؛

۱: تاخیـر در ارسـال گزارش‌ها، اسناد، اطلاعات و مـدارک مورد درخواست سازمان.

۲: تاخیر در ابلاغ مقررات، مصوبات، بخشنامه‌ها و اطلاعیه‌ها به اعضا.

۳: تاخیـــر در مطلع‌نمودن یـــا عدم اطلاع به سازمان درخصوص تشـــکیل یا برگزاری جلسات مجامع یا هیات مدیره.
۴: تاخیـــر در افشـــای اطلاعاتی که تشـــکل خودانتظام به موجـــب قوانین و مقررات مکلف به افشای آن می‌باشد.
ب: نقـــض، عدم رعایت یا عدم اجرای قوانیـــن، مقررات و یا عدم رعایت مواد اساسنامه از قبیل:
۱: اخذ کارمزد یا هزینه خدمات بیش از سقف نرخ‌های مصوب سازمان تحت هر عنوان
۲: سرمایه‌گذاری یا فعالیت در امور خارج از موضوع فعالیت
۳: اخذ هرنوع درآمد بدون تصویب نوع درآمد
۴: پذیرش اوراق بهادار بدون رعایت ماده ۳۰ قانون بازار اوراق بهادار
ج: عدم ارسال گزارش‌ها، اطلاعات یا اسناد و مدارک مورد درخواست سازمان و یا عدم افشـــای اطلاعات یا افشای خلاف واقع و یا ناقص تمام یا قسمتی از اطلاعاتی که تشـــکل خودانتظام به موجب قوانین و مقررات مکلف به افشای آن می‌باشد.
د: محکومیت قطعی به هر یک از جرایم موضوع فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان مباشرت یا معاونت.
هـــ: اجرا یا عـــدم اجرای آن دسته از تصمیماتی کـــه طبق قوانین و مقررات نیـــاز به تایید، تصویب، موافقـــت یا هماهنگی با سازمـــان دارد بدون رعایت تشریفات مقرر.
و: عـــدم اجرای تصمیمات سازمـــان درخصوص شرایط احراز و تایید صلاحیت مدیـــران ارشد بورس‌ها، کانون‌ها، نهادهای مالی و سایر شرکت‌هایی که مجوز خود را از سازمان یا شورا دریافت نمودند.
ماده۵: مجازات‌های انضباطی عبارتند از:
۱: اخطار کتبی با درج در پرونده
۲: توبیخ کتبی با درج در پرونده
۳: تعلیق صلاحیت از سمت به مدت شش ماه

۴: تعلیق صلاحیت از سمت به مدت یک سال
۵: تعلیق صلاحیت از سمت به مدت دو سال
۶: سلب صلاحیت

تبصره۱: مرجع رسیدگی‌کننده با توجه به نوع تخلف، دفعات تکرار و آثار آن، حسب مورد حکم به اعمال یکی از تنبیهات فوق صادر می‌نماید.

ماده۶: تکرار اقدامات موضوع ماده ۴ این دستورالعمل یا حسب مورد میزان و نوع آثار اقدامات متخلفانه، حسب تشخیص هیات مدیره سازمان، موجب صدور حکم تعلیق یا سلب صلاحیت شخص متخلف از تصدی مدیریت یا عضویت در ارکان تمامی تشکل‌های خودانتظام می‌گردد.

ماده۷: رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع این دستورالعمل، مانع رسیدگی و مجازات آنان مطابق قوانین و مقررات دیگر نمی‌باشد.

فصل سوم: نحوه رسیدگی به تخلفات

ماده۸: مراجع رسیدگی عبارتند از:
۱: هیات رسیدگی به تخلفات
۲: هیات مدیره سازمان

ماده۹: هیات رسیدگی به تخلفات به منظور تکمیل تحقیقات مقدماتی، رسیدگی بدوی، انجام سایر اقدامات مربوط به تکمیل پرونده تخلفاتی و صدور رای مقدماتی تشکیل می‌شود. این هیات مرکب از سه عضو است که توسط هیات مدیره سازمان تعیین می‌شود.

ماده۱۰: دبیرخانه هیات رسیدگی به تخلفات در سازمان مستقر است و امور مربوط را از قبیل تشکیل پرونده، تعیین وقت رسیدگی، دعوت از اعضا، تشکیل جلسات و تنظیم آرا انجام خواهد داد.

ماده۱۱: آن دسته از تشکل‌های خودانتظام که در قالب شرکت سهامی عام ثبت شده نزد سازمان فعالیت می‌نمایند در صورتی‌که به عنوان ناشر تخلفی را مرتکب شوند به این‌گونه تخلفات نیز در هیات رسیدگی به تخلفات

موضوع این دستورالعمل رسیدگی می‌شود.

مـاده۱۲: تمامی گزارش‌های تخلفاتی اعـم از گزارش‌های واصله از سازمان، بورس‌ها، کانون‌ها، تشـکل‌های خودانتظام و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی در دبیرخانـه هیات رسیدگی به تخلفات، ثبـت و در هیات مطرح می‌گردد. در صورت ناقـص بودن پرونده، دبیرخانه با قید موارد نقص، پرونده را جهت تکمیل به واحد ارجاع‌کننده گزارش تخلف ارسال می‌کند.

تبصـره: تشـکل‌های خودانتظام مکلفند تمامی پرونده‌هـای تخلفاتی را که خود یا مدیران آن‌ها موضوع آن می‌باشند و مطابق سایر مقررات به ویژه ماده ۳۵ قانـون بازار اوراق بهادار جمهـوری اسلامی ایران راسا صالح به رسیدگی می‌باشند، به دبیرخانه ارسال نمایند.

مـاده۱۳: دبیرخانـه با دستور هیـات رسیدگی به تخلفات، مـوارد تخلف و نسخه‌ای از مستندات پرونـده را به اشخاص موضوع رسیدگی ابلاغ نموده و مهلـت ۱۰ روزه‌ای را از تاریخ ابلاغ بـرای دریافت پاسخ منظور می‌نماید. در ابلاغیه ارسالی باید قید شود که شخص موضوع رسیدگی، می‌تواند در جلسه رسیدگـی حاضر شده و دفاعیات خـود را مطرح نماید. تاریخ دقیق جلسه و محل آن باید مشـخص شود. عدم دریافت پاسـخ مکتوب یا حضور شخص، مانع از رسیدگی و صدور رای نخواهد بود.

ماده۱۴: هیات رسیدگی به تخلفات، به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳ این دستورالعمل رسیدگی و مبادرت به صدور رای می‌نماید. این رای همزمان به شخص یا اشخاص موضوع آن ابلاغ و به هیات مدیره سازمان ارسال می‌شود.

مـاده۱۵: رای هیات رسیدگـی به تخلفات ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ، قابل اعتـراض است. در هر حال هیات مدیره سازمان پس از انقضای مدت مذکور حداکثر ظرف دو ماه نسبت به صدور رای قطعی اقدام می‌نماید.

مـاده۱۶: جلسات هیات رسیدگی به تخلفات با حضـور اکثریت اعضای آن رسمیـت یافته و مطابق نظـر اکثریت تصمیم‌گیری می‌شـود. کلیه اعضای حاضـر، ذیل صورت جلسه و رای را باید امضـا نمایند. در صورت وجود نظر مخالف، نظر مزبور در ذیل صورت جلسه درج شده و به امضای عضو مخالف

خواهد رسید.

مـــاده۱۷: آرا صـــادره باید مستـــدل و مستند به قوانین و مقـــررات مربوط و مشتمل بر خلاصه‌ای از شرح تخلف، جریان رسیدگی، دفاعیات و مشخصات شخص موضوع رسیدگی بوده و به امضا کلیه اعضای حاضر برسد.

ماده۱۸: به منظور احراز تخلفات موضوع این دستورالعمل، سازمان می‌تواند بدون اطلاع قبلی از کلیه ارکان و بخش‌های تشـــکل‌های خودانتظام بازرسی بـــه عمل آورد. تمامی مدیران و کارکنان تشـــکل خودانتظـــام مکلف به ارایه کامل و به موقع اطلاعات و مستندات لازم به بازرسان سازمان می‌باشند.

ماده۱۹: در صورتی که ارکان تشکل خودانتظام از اجرای تنبیهات استنکاف نمایند، سازمان می‌تواند نسبت به اعمال مقررات مربوط اقدام کند.

مـــاده۲۰: در صورتی که در جریان رسیدگی محرز گردد که یکی از اشخاص موضوع مـــاده ۷ مصوبه شمـــاره ۱۴۵۲۷۵/ت۳۴۸۷۶ه مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۰۷ هیـــات وزیران در وقـــوع تخلف‌های موضـــوع این دستورالعمـــل مباشرت یا معاونـــت داشته است، هیـــات رسیدگی بـــه تخلفات در خصـــوص تعلیق یا سلب صلاحیت از ادامه فعالیت نامبرده در تشـــکل یا تشکل‌های خودانتظام تصمیم‌گیری خواهد کرد. تشـــکل خودانتظام موظفند تصمیمات سازمان را اجـــرا نماید. مسئولیت عدم اجرای تصمیمات سازمان در این خصوص حسب مورد مشترکا بر عهده بالاترین مقام اجرایی تشکل خودانتظام و حسب مورد هیات مدیره یا هیات عامل و یا شورای کانون خواهد بود.

دستورالعمل کمیته سازش
کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

(مصوب ۱۳۸۷/۱۰/۱۰ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

در راستای اجرای ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذر ۱۳۸۴ و بند ۵ ماده ۷ اساسنامه کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار، این دستورالعمل توسط کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار پیشنهاد و در تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۱۰ در ۱۷ ماده و ۷ تبصره به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق
بهادار رسید.

ماده۱: کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته است.

ماده۲: به منظور ایجاد سازش در اختلافات ناشی از فعالیت حرفه‌ای کارگزاران، کارگزار/ معامله‌گران، بازارگردانان که بین آن‌ها با یکدیگر یا با سایر اشخاص به وجود می‌آید کمیته‌ای تحت عنوان «کمیته سازش» در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (که از این پس کانون نامیده می‌شود) تشکیل می‌گردد.

ماده۳: کمیته سازش متشکل از سه عضو شامل نماینده‌های از بورس ذی‌ربط بر حسب موضوع اختلاف به انتخاب هیات مدیره آن بورس، نماینده‌ای از کانون به انتخاب کانون و نماینده‌ای از سازمان به انتخاب هیات مدیره می‌باشد. بورس ذی‌ربط، کانون و سازمان علاوه بر نماینده اصلی خود،

هر یک عضــو علی‌البدل تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در جلسات کمیته سازش شرکت نمایند.
شرایط اعضای علی‌البدل همانند اعضای اصلی است.

تبصــره۱: نماینده بورس از میان کارکنان خبــره، مورد وثوق و با تجربه آن انتخاب می‌شود.

تبصــره۲: نماینده کانون از میان یکی از اعضای ارکان کانون، مدیر عامل یا عضو هیات مدیره یکی از شرکت‌های کارگزاری انتخاب می‌شود.

تبصــره۳: مــدت ماموریت اعضای اصلــی و علی‌البدل دو ســال می‌باشد و انتخاب مجدد آن‌ها برای دوره های متوالی بلامانع است.

تبصــره۴: انتخاب جایگزین هــر یک از اعضای اصلــی و علی‌البدل، توسط شخص منصوب کننده امکان پذیر است.

مــاده۴: در موارد زیر عضو علی‌البدل به جای عضو اصلی در جلسات کمیته شرکت خواهد کرد:

الف- در صورت وجود عذر موجه، فوت، استعفا یا سلب شرایط عضو اصلی.

ب- قرابــت نسبی یا سببــی درجه اول از هر طبقه بین عضو اصلی با یکی از اصحاب دعوا.

ج- دعــوای حقوقی یا جزایی بین عضو اصلی بــا یکی از طرفین یا همسر یا فرزنــد او مطرح باشد و یا در سابق مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد.

د- عضو اصلی، مدیر عامل، عضو هیات مدیره یا مالک بیش از ۵ درصد سهام، یکی از اصحاب دعوا باشد.

تبصره: در مواردی که عضو اصلی به دلیل یکی از موارد مندرج در بندهای الــف تا دال نتواند در جلسه حضور یابد یا به هر دلیل عضو اصلی، خود را در پرونــده مطروحه فاقد استقلال بداند موظف است قبلاً مراتب را به دبیرخانه اعلام نماید تا از عضو علی‌البدل جهت حضور در جلسه دعوت به عمل آید.

ماده۵: جلسات کمیته با حضور ۲ عضو که یکی از آن‌ها باید نماینده سازمان باشد، رسمیت می‌یابد. حسب تشــخیص اعضای کمیتــه، اشخاص ثالث نیز

می‌تواننـد در جلسه به منظور ارایه مشـاوره در حل و فصل موضوع اختلاف شرکت نمایند.

مـاده۶: دبیرخانه کمیته سـازش در محل کانون مستقر است و امور مربوط را از قبیـل دریافت شکایات، تشـکیل پرونده، تعییـن وقت جلسه، دعوت از تمامی اعضا، تشـکیل جلسات و تنظیم صورت جلسه‌ها و گواهی‌های سازش و عـدم سازش انجام خواهد داد. مسئـول دبیرخانه کمیته سازش که توسط کانـون انتخاب می‌شود، به عنـوان دبیر کمیته سـازش در جلسات شرکت خواهد کرد. دبیرخانه کمیته سازش، از نظر سازمانی زیر نظر دبیر کل کانون فعالیت می‌کند.

ماده۷: دبیرخانـه کمیته سازش موضوع دعوا را ظرف سه روز کاری پس از دریافـت شکایت به همراه مستندات آن به خوانـده ابلاغ نموده و مهلت ده روزه‌ای را برای دریافت پاسخ تعیین می‌نماید. پس از انقضای مهلت مذکور، در صورت دریافت پاسخ، حداکثر ظرف ۳ روز پاسخ مربوطه به خواهان ابلاغ می‌شود. در غیر این صورت، پرونده به کمیته سازش ارسال خواهد شد.

تبصـره: دبیرخانه کمیته سـازش نسخه‌ای از ادعـای خواهان و مستندات مربوطه را ظرف ۲ روز کاری جهت پیگیری امور انضباطی به سازمان ارسال می‌نماید.

مـاده۸: در صورتی که خواهـان، پاسخ خوانده را پذیرفـت، طرفین ضمن حضـور در دبیرخانه یـا به نحو مقتضی مراتب سـازش را اعلام و مستندات مربوطه را کتباً به دبیرخانه ارایه می‌نمایند.

مـاده۹: در صورتی که خواهـان، پاسخ خوانده را نپذیـرد، دبیرخانه ضمن تکمیـل پرونده و دریافـت هزینه رسیدگی از خواهان، پرونـده را به کمیته سازش ارسال می‌نماید.

تبصـره۱: در صورتـی که خواهـان در جواب خوانده پاسخـی ارایه ننماید، جریان پرونده تا پیگیری خواهان و پرداخت هزینه رسیدگی متوقف می‌شود.

مـاده۱۰: میزان هزینـه رسیدگی، به پیشـنهاد کانون بـه تصویب سازمان می‌رسد.

ماده۱۱: کمیته سازش پس از بررسی مقدماتی پرونده، چنانچه تهیه گزارش کارشناسی را ضروری تشخیص دهد، مراتب را به دبیرخانه اعلام می‌نماید. پس از تهیه گزارش کارشناسی یا در صورت احراز عدم نیاز به تهیه گزارش کارشناسی توسط کمیته سازش، دبیرخانه به دستور کمیته سازش نوبت رسیدگی تعیین می‌نماید.

ماده۱۲: طرفین دعوا یا نمایندگان آنان پس از تعیین وقت رسیدگی در جلسه شرکت کرده و در صورت حصول سازش، کمیته سازش گواهی سازش صادر می‌کند و پس از ابلاغ به طرفین پرونده را مختومه می‌نماید. در غیر این صورت، ضمن صدور گواهی عدم سازش و ارایه به طرفین دعوا و ارسال رونوشت به دبیرخانه هیات داوری، خواهان را جهت طرح دعوای خود به هیات داوری ارشاد می‌نماید.

ماده۱۳: گواهی عدم سازش شامل مشخصات اطراف دعوا، موضوع اختلاف و ادعای خواهان، پاسخ خوانده و پیشنهادات کمیته سازش نسبت به موضوع متنازع فیه و در نهایت اعلام عدم امکان حصول سازش بین طرفین می‌باشد.

ماده۱۴: اعضای کمیته سازش به عنوان میانجی‌گر، موضوع اختلاف را برای طرفین دعوا تحلیل و تشریح و در جهت حل و فصل مسالمت‌آمیز آن تلاش می‌نمایند. درهر صورت، حصول سازش با اعلام رضایت طرفین دعوا امکان‌پذیر بوده و کمیته حق تحمیل سازش بر طرفین را ندارد.

ماده۱۵: عدم اجرای مفاد سازش از سوی هر یک از طرفین به منزله عدم سازش بوده و به درخواست هر یک از طرفین گواهی عدم سازش صادر می‌گردد.

ماده۱۶: عدم حضور خوانده پس از سه بار دعوت به جلسه کمیته سازش و انقضای مهلت حداکثر دو ماه، در حکم عدم سازش تلقی می‌شود. در این صورت کمیته سازش با ذکر دلایل و ابلاغ مستندات و صدور گواهی عدم سازش، گواهی مزبور را به هیات داوری ارسال می‌نماید.

ماده۱۷: در صورت تعیین وقت و تشکیل جلسه و عدم حضور خواهان، مراتب صورت جلسه شده و پرونده تا پیگیری بعدی خواهان از فهرست

پرونده‌هـــای در جریان خارج می‌گردد. طرح مجدد پرونده بعد از یک سال از سپری شدن تاریخ دعوت مستلزم پرداخت مجدد هزینه رسیدگی می‌باشد.

فهرست موضوعی کتاب مجوعه قوانین و مقررات بورس کالا

فهرست موضوعی
کتاب مجوعه قوانین و مقررات بورس کالا

الف:

۱. اختیار خرید ۲۹۳, ۳۲۲, ۳۳۷

۲. اختیار فروش ۲۹۱, ۲۹۳

۳. اختلاف ۳۵, ۵۸, ۲۴۲, ۳۲۳, ۳۶۸, ۳۸۶, ۳۹۹, ۴۶۴, ۴۶۹, ۴۷۰, ۵۰۵, ۵۷۶, ۵۷۶, ۵۷۹, ۵۷۹

۴. ارز ۴۵, ۹۴, ۱۰۴, ۲۰۹, ۳۳۰, ۳۳۲, ۳۹۳

۵. ارزش افزوده ۳۶, ۳۷, ۶۰, ۷۳, ۸۱

۶. اسرار تجاری ۳۹, ۴۰

۷. اشخاص خارجی ۱۸, ۸۹, ۹۳, ۱۵۵, ۱۶۸, ۳۸۱

۸. اضطرار ۲۵

۹. اطلاعات نهانی ۲۷۶, ۳۳۸, ۳۳۸

۱۰. اطلاعیه عرضه ۲۳۰, ۲۳۲, ۲۳۴, ۲۳۷, ۲۴۲, ۳۲۳, ۳۲۷, ۳۲۸, ۳۲۹, ۳۵۹, ۳۶۰, ۳۶۱, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۶۶, ۳۶۸, ۳۶۹, ۳۷۰, ۳۷۰, ۵۲۴

۱۱. اظهارنامه گمرکی ۳۹۱

۱۲. اعتبار اسنادی ۳۹۰, ۳۹۵, ۳۹۶

۱۳. اعتـــراض ۲۰۲, ۲۴۱, ۲۵۰, ۲۵۴, ۲۷۵, ۲۷۹, ۲۸۲, ۳۰۰, ۳۳۰, ۳۵۵, ۴۰۴, ۵۲۲, ۵۲۳, ۵۵۲, ۵۷۴

۱۴. اعلامیه تحویل ۲۶۷, ۲۸۱, ۲۸۱

۱۵. امحاء اسناد ۱۱۹, ۱۲۲, ۱۲۶, ۱۴۹

۱۶. امیدنامه ۲۲۹, ۲۴۴, ۲۴۸, ۲۵۲, ۲۵۲, ۲۵۵, ۲۵۶, ۲۵۷, ۲۵۷, ۳۲۶, ۳۶۱, ۳۶۱, ۳۶۱, ۳۶۲, ۳۶۲

۱۷. انبـــار ۶, ۲۱۱, ۲۴۸, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۹۰, ۳۴۰, ۳۴۱, ۳۴۲, ۳۴۳, ۳۴۴, ۳۴۵, ۳۴۶, ۳۴۷, ۳۴۸, ۳۴۹, ۳۵۰, ۳۵۱, ۳۵۲, ۳۵۳, ۳۵۵, ۳۵۶, ۳۵۷, ۵۰۶, ۵۲۲,

۱۸. انحصار ۶۲, ۲۰۸, ۲۱۰, ۲۲۶, ۲۴۹, ۲۵۲

۱۹. انفساخ ۲۲۹, ۲۳۶, ۲۳۶ , ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۳۹, ۵۲۸

۲۰. ایســتگاه معاملاتــی ۳۳۴, ۳۳۴, ۳۳۵, ۴۱۴, ۴۱۷, ۴۷۱, ۴۷۲, ۴۸۲, ۵۱۲, ۵۳۱, ۵۳۱, ۵۳۱, ۵۳۶, ۳۵۶, ۵۳۷, ۵۳۷

ب:

۲۱. بازار جبرانی ۲۶۷, ۲۷۷, ۲۸۵,

۲۲. بازار سرمایه ۷۷, ۸۲, ۸۳, ۳۴۰, ۳۵۳, ۳۵۸, ۳۷۳, ۴۱۴, ۴۲۱, ۵۰۳, ۵۱۹

۲۳. بازارگــردان ۱۴, ۲۶, ۳۰, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۳۳, ۳۳۴, ۳۳۵, ۵۰۹, ۵۱۰, ۵۱۱, ۵۱۲, ۵۱۳, ۵۱۴, ۵۱۵

۲۴. بازار متشکل ۵۶, ۵۷, ۷۷, ۷۸, ۱۱۲

۲۵. بازار هدف ۳۹۰, ۳۹۱, ۳۹۹, ۵۰۴

۲۶. بستن موقعیت ۲۶۷, ۲۷۷, ۲۸۸, ۳۰۱

۲۷. بیانیه ریسک ۲۶۷, ۲۷۲, ۲۹۸

۲۸. بورس فلزات ۲۲۷, ۲۵۹

پ:

۲۹. پروانه بهره‌برداری ۶۵

۳۰. پولشویی ۴۵۰, ۵۱۹

۳۱. پیش‌پرداخت ۲۲۹, ۲۳۵, ۲۳۶, ۲۳۷

ت:

۳۲. تالار اختصاصی ۴۱۴, ۴۳۲, ۴۷۲, ۴۸۰, ۴۸۲, ۵۳۱, ۵۳۵, ۵۳۷

۳۳. تبلیغ ۵۳۹, ۵۴۰, ۵۴۱, ۵۴۲

۳۴. تحویل ۷۸, ۱۹۷, ۲۲۹, ۲۳۰, ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۹, ۲۶۶, ۲۶۷, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۷۹, ۲۸۰, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۸۹, ۲۹۵, ۲۹۷, ۲۹۸, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۲۶, ۳۲۸, ۳۳۰, ۳۳۱, ۳۳۵, ۳۳۶, ۳۳۷, ۳۴۱, ۳۴۶, ۳۴۸, ۳۴۹, ۳۵۰, ۳۵۱, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۶۰, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۶۹, ۴۱۳, ۵۰۴, ۵۰۵, ۵۲۵

۳۵. تخصیص ۱۹۳, ۲۰۹, ۲۶۲, ۲۸۸, ۲۹۰, ۲۹۴, ۲۹۷, ۳۰۴, ۳۰۵, ۳۰۶, ۳۰۷, ۳۴۶, ۴۸۲, ۴۸۳, ۵۰۲, ۵۲۰, ۵۲۴, ۵۳۵

۳۶. تسویه ۶, ۷۷, ۷۸, ۱۸۵, ۱۸۶, ۲۱۱, ۲۲۸, ۲۲۹, ۲۳۰, ۲۳۲, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۳۵, ۲۳۶, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۶۲, ۲۶۶, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۴, ۲۷۶, ۲۷۸, ۲۷۹, ۲۸۰, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۸۴, ۲۸۵, ۲۸۷, ۲۸۸, ۲۸۹, ۲۹۱, ۲۹۲, ۲۹۵, ۲۹۷, ۲۹۸, ۲۹۹, ۳۰۱, ۳۰۵, ۳۰۷, ۳۱۴, ۳۱۵, ۳۱۶, ۳۱۷, ۳۲۱, ۳۲۲, ۳۲۳, ۳۲۷, ۳۳۰, ۳۳۱, ۳۳۲, ۳۳۵, ۳۳۶, ۳۳۷, ۳۴۰, ۳۴۱, ۳۴۳, ۳۴۵, ۳۴۷, ۳۴۹, ۳۵۰, ۳۵۱, ۳۵۳, ۳۵۴, ۳۵۵, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۵۹, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۶۷, ۳۶۸, ۳۶۹, ۳۷۰, ۴۰۹, ۴۴۲, ۵۰۴, ۵۰۵, ۵۱۰, ۵۱۳, ۵۲۸

۳۷. تسویه اعتباری ۲۱۱, ۲۲۸, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۶۲

۳۸. تسویه نقدی ۲۲۸, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۶۷, ۲۷۹, ۲۸۰, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۸۹, ۲۹۷, ۲۹۸, ۳۰۵, ۳۰۷, ۳۲۳, ۳۳۵, ۳۳۶, ۳۳۷

۳۹. تسهیم به نسبت ۲۹۰, ۲۹۷, ۳۴۶

۴۰. تشکل خود انتظام ۱۱۴, ۵۵۰, ۵۵۱

۴۱. تعرفه ۶۸, ۷۰, ۴۰۶

۴۲. تلورانس ۲۲۹, ۲۳۹, ۵۱۷

۴۳. تنظیم بازار ۵, ۸۳, ۲۰۸, ۲۰۹, ۲۱۱

۴۴. تهاتر ۵۹, ۶۴, ۱۶۳, ۴۳۷, ۴۴۱, ۴۴۶, ۵۶۲, ۵۶۵

ج:

۴۵. جریمه ۲۳۵, ۲۳۶, ۲۴۳, ۲۷۱, ۲۸۰, ۲۸۱, ۲۸۳

ح:

۴۶. حد تخصیص ۵۲۰, ۵۲۴

۴۷. حذف سفارش ۲۲۱, ۲۲۳, ۲۶۸, ۲۷۳, ۲۷۴, ۳۶۷, ۳۸۲, ۳۸۳, ۵۶۲

۴۸. حـراج ۲۱۳, ۲۱۴, ۲۱۶, ۲۲۱, ۲۲۳, ۲۲۴, ۲۲۶, ۲۶۲, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۷۴, ۳۱۵, ۳۲۷, ۳۲۸, ۳۲۹, ۳۳۱, ۳۵۱, ۳۶۳, ۳۶۴, ۳۹۲, ۴۲۶, ۴۲۷, ۵۰۴

۴۹. حسـاب عملیاتی ۲۳۳, ۲۶۸, ۲۷۳, ۲۷۶, ۲۷۷, ۲۸۲, ۲۸۳, ۲۸۹, ۲۹۵, ۲۹۹, ۳۰۱, ۳۰۲, ۳۰۳, ۳۲۰, ۳۲۱

۵۰. حوالـه ۹۴, ۲۳۰, ۲۳۲, ۲۳۳, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۹۷, ۳۲۵, ۳۹۱, ۳۹۷, ۵۰۲, ۵۱۷, ۵۲۸

خ:

۵۱. خرید تضمینی ۷۵, ۱۱۸

۵۲. خریـدار ۲۰۹, ۲۲۹, ۲۳۰, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۳۵, ۲۳۶, ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۶۲, ۲۶۳, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۵, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۹۱, ۲۹۲, ۳۲۲, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۳۰, ۳۳۱, ۳۳۶, ۳۳۷, ۳۵۰, ۳۵۳, ۳۵۴, ۳۵۶, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۶۶, ۳۶۷, ۳۶۸, ۳۶۹

۵۳. خطای مجاز ۳۵۰

۵۴. خود انتظام ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۱۴, ۵۵۰, ۵۵۱

د:

۵۵. دارایی پایه ۲۵۵, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۸۴, ۲۸۵, ۲۸۷, ۲۸۸, ۲۸۹, ۲۹۰, ۲۹۱, ۲۹۲, ۲۹۳, ۲۹۴, ۲۹۶, ۲۹۸, ۳۰۴, ۳۰۶, ۳۰۷, ۳۰۹, ۳۱۱, ۳۱۴, ۳۱۸, ۳۲۰, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۲۶, ۳۳۵, ۳۳۶, ۳۳۷, ۵۰۵

۵۶. دامپینگ ۶۱

۵۷. درخواست ۱۹, ۲۳, ۲۷, ۳۹, ۴۳, ۶۰, ۹۹, ۱۰۳, ۱۰۵, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۰, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۴۳, ۱۴۶, ۱۵۰, ۱۶۱, ۱۶۷, ۱۶۸, ۱۶۹, ۱۷۴, ۱۷۵, ۱۷۸, ۱۹۷, ۲۰۱, ۲۰۲, ۲۰۹, ۲۱۳, ۲۱۴, ۲۱۶, ۲۱۸, ۲۱۹, ۲۲۳, ۲۲۶, ۲۲۷, ۲۳۱, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۳۹, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۴۷, ۲۴۸, ۲۴۹, ۲۵۰, ۲۵۱, ۲۵۴, ۲۵۵, ۲۵۶, ۲۵۷, ۲۵۹, ۲۶۰, ۲۶۱, ۲۷۲, ۲۷۳, ۲۷۴, ۲۸۵, ۲۹۰, ۲۹۱, ۲۹۶, ۲۹۷, ۳۰۱, ۳۰۴, ۳۰۵, ۳۰۶, ۳۱۶, ۳۳۶, ۳۴۵, ۳۴۷, ۳۴۸, ۳۵۱, ۳۵۲, ۳۵۳, ۳۵۷, ۳۶۰, ۳۶۱, ۳۶۳, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۷۳, ۳۷۴, ۳۷۷, ۳۷۸, ۳۸۲, ۳۸۳, ۳۸۵, ۳۹۳, ۳۹۶, ۴۰۴, ۴۳۳, ۴۵۸, ۴۵۹, ۴۶۲, ۴۶۳, ۴۶۸, ۴۶۹, ۴۷۳, ۵۱۰, ۵۲۱, ۵۲۲, ۵۲۳, ۵۲۴, ۵۲۶, ۵۳۲, ۵۳۳, ۵۳۴, ۵۳۵, ۵۴۰, ۵۵۴, ۵۶۱, ۵۶۵, ۵۷۱, ۵۷۲, ۵۷۹

۵۸. دوره تحویل ۲۷۹, ۲۸۲, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۶, ۳۳۵

ر:

۵۹. رتبه‌بندی ۶, ۸۲, ۴۰۹, ۴۱۰, ۴۷۱, ۴۷۳, ۴۷۴, ۴۷۵, ۴۷۷, ۴۷۹, ۴۸۱, ۴۸۳, ۴۸۵, ۴۸۷, ۴۸۹, ۴۹۱, ۴۹۳, ۴۹۵, ۴۹۷, ۴۹۹, ۵۰۱

۶۰. رقابت ۵۸, ۶۲, ۸۱, ۲۰۸, ۲۱۰, ۲۱۱, ۲۱۶, ۲۲۲, ۲۲۶, ۳۶۶, ۳۶۷, ۳۶۸, ۳۹۲, ۳۹۸, ۴۲۷, ۵۴۲, ۵۶۳, ۵۶۴

۶۱. روز تقویمی ۲۳۴, ۲۳۸, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۳

۶۲. روز کاری ۲۳۱, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۳۵, ۲۳۶, ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۴۲, ۲۵۱, ۲۵۲, ۲۵۶, ۲۵۷, ۲۶۰, ۲۶۳, ۲۷۱, ۲۷۴, ۲۷۵, ۲۷۷, ۲۷۹, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۸۹, ۲۹۰, ۲۹۶, ۲۹۷, ۳۰۱, ۳۰۲, ۳۰۸, ۳۱۶, ۳۱۷, ۳۱۹, ۳۲۴, ۳۲۶, ۳۲۷, ۳۲۸, ۳۲۹, ۳۳۰, ۳۳۶, ۳۳۷, ۳۵۲, ۳۵۳, ۳۵۵, ۳۵۷, ۳۶۱, ۳۶۲, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۷۰, ۴۲۹, ۴۳۱, ۴۷۴, ۵۲۳

۶۳. ریسک ۱۸۷, ۲۶۷, ۲۷۰, ۲۷۲, ۲۷۷, ۲۹۳, ۲۹۸, ۵۲۹, ۵۸۴

۶۴. رینگ داخلی ۲۱۳, ۲۱۶

۶۵. رینگ صادراتی ۲۳۵, ۵۰۴

س:

۶۶. سازمان بورس ۶, ۹, ۱۳, ۳۳, ۵۶, ۵۷, ۵۸, ۷۷, ۷۸, ۷۹, ۱۰۲, ۱۱۹, ۱۲۳, ۱۲۷, ۱۳۳, ۱۳۷, ۱۵۱, ۱۵۷, ۱۷۱, ۱۷۹, ۱۸۳, ۲۲۸, ۲۳۰, ۲۴۴, ۲۵۹, ۲۶۳, ۲۶۶, ۲۸۳, ۲۸۴, ۲۸۷, ۳۱۵, ۳۱۸, ۳۲۱, ۳۲۲, ۳۲۷, ۳۲۹, ۳۳۱, ۳۳۳, ۳۴۰, ۳۴۴, ۳۴۶, ۳۵۳, ۳۵۹, ۳۷۲, ۳۷۹, ۳۸۷, ۳۹۰, ۳۹۱, ۴۰۰, ۴۰۱, ۴۰۳, ۴۰۵, ۴۰۷, ۴۰۹, ۴۱۰, ۴۱۱, ۴۱۲, ۴۱۷, ۴۱۸, ۴۲۸, ۴۲۹, ۴۵۶, ۴۵۸, ۴۶۵, ۴۷۰, ۴۷۱, ۴۷۴, ۴۷۶, ۵۰۲, ۵۰۳, ۵۰۷, ۵۰۸, ۵۰۹, ۵۱۳, ۵۱۹, ۵۲۷, ۵۳۷, ۵۳۹, ۵۴۴, ۵۴۵, ۵۴۹, ۵۵۷, ۵۷۰, ۵۷۶

۶۷. سفارش چینی ۵۶۲, ۵۶۳

۶۸. سفارش خرید ۲۶۲, ۲۷۸, ۲۸۴, ۲۹۲, ۲۹۸, ۳۰۰, ۳۲۳, ۳۶۶, ۳۶۷, ۴۹۷, ۴۹۹, ۵۰۹, ۵۱۲, ۵۳۱

۶۹. سفارش فروش ۲۱۲, ۲۱۹, ۲۲۱, ۳۱۶, ۳۲۳, ۳۵۱, ۳۶۱, ۵۰۹

ش:

۷۰. شبکه بانکی ۲۳۳, ۳۲۹

۷۱. شکایت ۲۶۳, ۴۳۳

۷۲. شناسه ملی ۳۴۳, ۳۴۸, ۴۵۰, ۵۱۴

۷۳. شـــورای عالـــی بـــورس ۷۸, ۷۹, ۲۱۱, ۲۲۸, ۲۵۹, ۲۹۹, ۳۱۵, ۳۲۲, ۳۴۰, ۴۰۰, ۴۵۶

ص:

۷۴. صلاحیت حرفه‌ای ۷۸, ۱۸۷, ۴۱۶, ۴۸۳

۷۵. صورت‌هـــای مالـــی ۱۹۲, ۱۹۳, ۱۹۹, ۲۰۰, ۲۰۳, ۲۰۴, ۲۰۶, ۲۶۰, ۲۶۱, ۴۰۷, ۴۳۱, ۴۵۳, ۴۵۴, ۴۵۶, ۴۸۸, ۵۰۰, ۵۰۱, ۵۰۲

ض:

۷۶. ضمانت‌نامه بانکی ۳۶۴, ۳۶۵

ع:

۷۷. عرضه مازاد ۲۲۲, ۲۲۳

۷۸. عملیات مشکوک ۴۳, ۱۲۲, ۱۲۸, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۴۷

۷۹. عوارض ۳۷, ۶۰

ف:

۸۰. فسخ ۹۲, ۱۹۸, ۲۲۹, ۲۴۰, ۲۴۱, ۳۸۱, ۳۹۷, ۴۰۴, ۴۶۶

۸۱. فروشنـــده ۳۸, ۲۱۳, ۲۱۴, ۲۱۵, ۲۱۶, ۲۱۷, ۲۱۸, ۲۲۰, ۲۲۱, ۲۲۲, ۲۲۷, ۲۲۸, ۲۲۹, ۲۳۰, ۲۳۲, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۳۵, ۲۳۶, ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۶۳, ۲۶۷, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۵, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۸۸, ۲۹۱, ۲۹۲, ۳۱۶, ۳۲۵, ۳۳۰, ۳۵۰, ۳۵۴, ۳۵۶, ۳۵۹, ۳۶۴, ۳۶۶, ۳۶۷, ۳۶۸, ۳۹۰, ۳۹۱, ۳۹۲,

۳۹۳, ۳۹۴, ۳۹۵, ۳۹۶, ۳۹۷, ۳۹۸, ۳۹۹, ۵۱۷, ۵۱۸, ۵۲۴, ۵۲۸, ۵۴۵, ۵۶۱, ۵۶۴

ق:

۸۲. قبض انبار ۲۴۸, ۳۴۱, ۳۴۲, ۳۴۹, ۵۲۲

۸۳. قیمت پایانی ۲۸۷, ۲۹۲, ۲۹۶, ۲۹۸, ۲۹۹, ۳۰۰, ۳۰۲, ۳۰۷, ۳۰۹, ۳۱۱, ۳۱۲, ۳۱۹, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۳۰, ۳۳۶, ۳۳۷, ۵۰۴, ۵۰۵, ۵۱۰

۸۴. قیمت پایه ۲۰۹, ۲۱۰, ۳۱۶, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۶۷

۸۵. قیمت تسویه ۲۶۷, ۲۶۹, ۲۷۴, ۲۷۶, ۲۷۸, ۲۷۹, ۲۸۰, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۸۵, ۲۹۲, ۳۲۱, ۵۰۵

۸۶. قیمت تضمینی ۷۵, ۱۱۷, ۱۱۸

۸۷. قیمت نهایی ۲۳۲, ۵۰۴

ک:

۸۸. کارت بازرگانی ۹۳

۸۹. کارمزد ۳۶, ۳۷, ۶۸, ۲۰۵, ۲۳۶, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۴۰, ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۷۱, ۲۸۲, ۲۹۲, ۲۹۷, ۳۱۸, ۳۱۹, ۳۲۰, ۳۳۴, ۳۳۵, ۳۴۳, ۳۴۴, ۳۵۲, ۵۱۳, ۵۱۵, ۵۷۲

۹۰. کالای مازاد ۳۹۸

۹۱. کالای مشابه ۲۴۵, ۲۵۲

۹۲. کد اقتصادی ۳۴۳, ۵۲۱

۹۳. کد تجمیعی ۲۱۴ , ۲۲۶

۹۴. کد معاملاتی ۲۵۹, ۲۶۰, ۲۶۱, ۲۷۲, ۳۴۹, ۳۵۴, ۴۹۳, ۵۲۰, ۵۲۱, ۵۲۲, ۵۲۳, ۵۲۵, ۵۳۵

۹۵. کد معاملاتی خاص ۵۲۰, ۵۲۲, ۵۲۳

۹۶. کد معاملاتی عام ۵۲۲, ۵۲۳

۹۷. کشاورزی ۸۳, ۲۱۰, ۲۴۷, ۳۴۰, ۴۷۷, ۴۷۹, ۴۸۹, ۴۹۰, ۴۹۲, ۴۹۷, ۵۲۲, ۵۹۱

۹۸. کشف نرخ ۲۱۳, ۲۲۰, ۲۲۶, ۳۶۴

۹۹. کمیته آتی ۲۶۹, ۲۷۵, ۲۷۸

گ:

۱۰۰. گره معاملاتی ۲۸۴

۱۰۱. گمرک ۳۹۸

۱۰۲. گواهی استاندارد ۲۴۸

۱۰۳. گواهی بازرسی ۲۴۸

۱۰۴. گواهینامه ۱۹۰, ۲۳۰, ۲۳۲, ۲۹۸, ۴۱۴, ۴۱۷, ۴۳۲, ۴۷۳, ۴۸۴, ۴۹۸, ۴۹۹

م:

۱۰۵. مالکیت ۸۰, ۱۸۸, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۹۰, ۳۰۷, ۳۱۷, ۳۴۲, ۳۵۳, ۳۵۴, ۳۵۷, ۳۶۱, ۴۱۸, ۴۷۱, ۴۷۲, ۴۷۸, ۴۸۰, ۴۸۱, ۵۳۱, ۵۳۶

۱۰۶. مالیات ۳۲۱, ۳۳۱, ۵۲۴

۱۰۷. محرمانه ۴۰, ۴۳, ۹۰, ۱۱۳, ۱۳۱, ۱۳۵, ۱۶۷, ۳۷۳, ۳۸۱, ۳۸۲, ۴۶۰, ۴۶۷, ۵۶۴, ۵۶۹, ۵۹۱

۱۰۸. محموله ۲۱۵, ۲۳۹

۱۰۹. مزایده ۴۰

۱۱۰. مشـــتقه ۱۴, ۸۷, ۲۴۷, ۲۸۷, ۲۸۸, ۲۹۲, ۲۹۶, ۲۹۷, ۲۹۸, ۲۹۹, ۴۰۶, ۵۰۵, ۵۲۲

۱۱۱. مناقصه ۴۰, ۵۳, ۶۹

۱۱۲. مهلت تسویه ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۳۵, ۲۳۸, ۲۴۰, ۲۴۱, ۳۳۰, ۳۳۱

۱۱۳. موعد ۲۲, ۱۶۹, ۱۹۳, ۱۹۹, ۲۳۴, ۲۸۲, ۲۸۳, ۳۰۸, ۳۳۸, ۳۵۷, ۳۶۸, ۵۱۲

۱۱۴. موقعیـــت تعهـــدی ۲۶۶, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۶, ۲۷۷, ۲۷۹, ۲۸۰, ۲۸۱, ۲۸۵, ۲۹۷, ۳۰۵, ۵۰۵

ن:

۱۱۵. نظام قیمت‌گذاری ۴۰

۱۱۶. نکول

۱۱۷. نگهداری سوابق ۴۳, ۱۰۲, ۱۰۵, ۲۹۹, ۴۵۹, ۴۶۲

۱۱۸. نمـــاد ۱۶۶, ۱۷۸, ۲۱۳, ۲۱۴, ۲۱۵, ۲۱۷, ۲۲۳, ۲۲۴, ۲۲۵, ۲۲۶, ۲۵۷, ۲۶۷, ۲۷۱, ۲۷۶, ۲۸۴, ۲۸۵, ۲۸۸, ۲۹۳, ۲۹۴, ۳۰۰, ۳۰۲, ۳۰۵, ۳۰۷, ۳۱۰, ۳۱۶, ۳۱۸, ۳۱۹, ۳۲۰, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۲۷, ۳۲۹, ۳۳۰, ۳۳۴, ۳۳۵, ۳۳۸, ۳۵۱, ۳۵۴, ۳۷۶, ۴۶۰, ۴۹۰, ۴۹۱, ۵۰۴, ۵۰۵, ۵۰۷, ۵۰۹, ۵۱۰, ۵۱۱, ۵۱۲, ۵۱۴

۱۱۹. نمایندگـــی ۱۸۶, ۲۰۱, ۲۴۵, ۲۴۶, ۲۴۷, ۳۷۷, ۴۳۱, ۴۳۲, ۴۳۳, ۴۷۲, ۴۷۹, ۴۸۰, ۴۸۱, ۴۸۲, ۵۱۴, ۵۳۱, ۵۳۵, ۵۳۶, ۵۳۷

۱۲۰. نهاد مالی ۳۴, ۵۷, ۷۸, ۸۷, ۴۰۹, ۵۶۸

۱۲۱. نوسان غیرعادی ۸۳, ۳۳۸

و

۱۲۲. واحد پولی ۲۹۵, ۳۳۰, ۳۳۲, ۵۰۴, ۵۰۵

۱۲۳. ورشکستگی ۳۴۵, ۳۴۷, ۵۲۵

هـ

۱۲۴. . هیات داوری ۲۸۲, ۳۵۷, ۳۶۸, ۴۳۳

۱۲۵. هلدینگ ۱۵, ۲۹, ۸۷

ی:

۱۲۶. یارانه ۵۹, ۶۱, ۶۸, ۷۴, ۷۵, ۲۰۹